

F O R E I G N S E R V I C E I N S T I T U T E

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME 1
(Units 1 - 25)

D E P A R T M E N T O F S T A T E

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME 1
(Units 1 - 25)

This work was compiled and published with the support of the Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, United States of America.

CARLETON T. HODGE

JANKO JANKOVIC

with the assistance of Eleonora Ivanovich

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

WASHINGTON, D.C.

1965

D E P A R T M E N T O F S T A T E

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

BASIC COURSE SERIES

Edited by

LLOYD B. SWIFT

PREFACE

Serbo-Croatian is the major language of Yugoslavia. Divided as it is into two spheres, usually but not very correctly known as Serbian and Croatian, it is nevertheless one language. The present course was written on the basis of eastern speech. A Croatian speaker has contributed a central version of certain sections of the text, but this has not changed its essential character. It is however, necessary for every student to become acquainted with the features of both varieties, and it has been the aim of this course to provide sufficient material for him to do so.

The linguist in charge of the project has been Carlton T. Hodge. He and Janko N. Jankovic have collaborated closely on all aspects of the text. In the preparation of the preliminary latin (central) version of the dialogues and readings much useful work was done by Mrs. Eleonora Ivanovich. The final version reflects her work and also includes information elicited from other speakers. Acknowledgement should also be made to the students in the Foreign Service Institute and elsewhere who used earlier versions of these units and whose suggestions have been gratefully received. Charles E. Bidwell made valuable comments, and some of his earlier work at the Foreign Service Institute is occasionally reflected in the present work.

The entire course consists of fifty units, designed as an introduction to both speaking and reading. The present volume comprises Units 1 - 25.

Howard E. Sollenberger, Dean
School of Language and Area Studies
Foreign Service Institute
Department of State

BASIC COURSE

INTRODUCTION

The present volume has been four years in the making. During this time it has been tested and revised. In the meantime theories of language learning have been proliferated. Were this course to be re-written, it would undoubtedly look quite different. Nevertheless, the basic outlook would of necessity remain - familiarization with the structure of the language by constant use. It is felt that sufficient material has been given in the course that it may be used effectively either as it is or more imaginatively.

The drills are extensive and are intended for use in full. If there is not class time to do this, the student is to perform all drills outside of class which are not taken up in class. At the same time it is not felt that they exhaust either the possibilities for drill or the student's need for it. They stress the type of exercise in which the response is completely predictable. The less predictable - 'free' conversation type of drill - is to be encouraged at later stages of the course. The conversations given at the end of each unit may be used as a bridge to free, or at least freer, conversation. The question and answer drills also serve as models of what may be used in less formal give and take conversation.

The Question and Answer Drill with Prompt is a type which may be used to drill Basic Sentences and which may lead to freer discussion. In this exercise the first sentence is the data sentence, which gives the information on which the student is to base his answer. While the early examples are very simple, it is clear that once the student has gone through a number of units, the data sentence - and the answer - may be quite complex. It is not felt necessary to spell out drills of this sort but the relative complexity of the answer expected should be controlled. The question may imply 1) a yes or no answer, 2) information based on the data sentence, 3) a conclusion drawn on the basis of the data given, 4) an opinion expressed on the basis of the data given.

Recently an approach to language learning has been suggested (by Earl W. Stevick), which would encourage the introduction of new vocabulary as the need arose for the latter in the student's efforts to express himself. The present course has very deliberately controlled the vocabulary, restricting new words to the Basic Sentences until the later lessons. There is no question but what the introduction of words relevant to the student makes drill and freer conversation much more interesting. However, no matter what supplementary vocabulary lists might be given, they would never satisfy all students. The person primarily concerned with mastering the structure may proceed through the course just as it is. Where much greater involvement of the student would result, new vocabulary may be introduced. The goal of the course remains mastery of the structure, with a limited but active vocabulary.

SERBO-CROATIAN

TABLE OF CONTENTS

Classroom Expressions	x
Unit 1	
Dialogue: Greetings	1
The Serbo-Croatian Language	2
This Course	4
Symbols used in the Basic Sentences	6
Notes: Note 1.1 The Sounds of Serbo-Croatian	6
Note 1.1.1 Survey of Symbols	7
Note 1.2 Vowels	10
Note 1.3 Serbo-Croatian Stress and Intonation	13
Unit 2	
Dialogue: Places and Directions	36
Note 2.1 Noun: Genders	39
Note 2.2 Verb: 'is' 'isn't'	40
Note 2.3 Question words	40
Unit 3	
Dialogue: The Hotel	48
Note 3.1 Adjectives: Nominative Singular	53
Unit 4	
Dialogue: Friends	73
Cultural note	77
Note 4.1 Pronoun: Personal Pronoun	77
Note 4.2 Adjective: Pronominal Adjectives	78
Note 4.3 Verb: Negative -/ne/	79
Unit 5	
Dialogue: Going Out	89
Note 5.1 Verb: Present	95
Note 5.2 Adjective-Adverb Relationship: Ending /-o/	97
Unit 6	
Dialogue: At the Restaurant	108
Note 6.1 Noun: Accusative Singular	
Note 6.1.1 Noun: Accusative Singular Form	113

SERBO-CROATIAN

Note 6.1.2	Noun: Use of Accusative	115
Note 6.2	Adjective: Accusative Singular.....	116
Note 6.3	Verb: /žélīm/ and /vòlīm/	117
Note 6.4	Verb: Infinitive	117
Unit 7		
Dialogue:	Asking for Information	129
Note 7.1	Noun/Adjective: Nominative and Accusative Plural	134
Note 7.2	Adjective: Agreement with Multiple Nouns	135
Note 7.3	Noun: Singular and Plural - Special Cases (/vèče/ and /vèčer/)	136
Note 7.4	Verb /ímati/: Negative Present	137
Unit 8		
Dialogue:	Meeting People	152
Supplement	- Peoples and Places	157
Note 8.1	Verb: Present of 'to be'	158
Note 8.2	Pronoun, Personal: Nominative and Accusative Plural	159
Unit 9		
Dialogue:	Looking for Someone	171
Note 9.1	Noun: Dative Case	
Note 9.1.1	Dative Case Form	176
Note 9.1.2	Use of Dative	177
Note 9.2	Verb: Use of Negative	178
Unit 10		
Dialogue:	Where Do You Live?	189
Note 10.1	Adjective: Dative Case	194
Note 10.2	Pronoun: Dative Case	195
Note 10.3	Pronominal Adjectives: Dative Case	197
Note 10.4	Pronoun and Pronominal Adjective: Parallel Use	197
Note 10.5	Question Expressions: /jé l'te/, /zar nè/	198
Unit 11		
Dialogue:	Where Are You From?	216
Note 11.1	Noun/Adjective: Genitive	
Note 11.1.1	Genitive: Form	221
Note 11.1.2	Genitive: Use	222
Note 11.2	Pronoun: /óno/	224

SERBO-CROATIAN

Unit 12	
Dialogue: The Family - I	254
Note 12.1 Noun: Accusative of Masculine Animate Noun	258
Note 12.2 Pronoun: Accusative and Genitive	259
Note 12.3 Syntax: Case and Word Order	260
Note 12.4 Enclitics: Review	260
Unit 13	
Dialogue: Going Out	276
Note 13.1 Cardinal Numerals	
Note 13.1.1 Cardinal Numerals: Form	280
Note 13.1.2. Cardinal Numerals: Usage	281
Note 13.2 Other Quantity Words	283
Note 13.3 Verb /ímati/	284
Note 13.4 Verb: /hócu/, /mógu/	284
Unit 14	
Dialogue: The Family - II	297
Note 14.1 Noun: Special Forms	
Note 14.1.1 Noun: /dête/	301
Note 14.1.2 Noun: /bràt/, /gospódin/	301
Note 14.1.3 Noun: /kôř/	301
Note 14.2 Numerals: Collective Numerals and Numerical Adjectives.	302
Unit 15	
Dialogue: City and Environs	316
Days of the Week	320
Note 15.1 Noun/Adjective: Instrumental Case	321
Note 15.2 Pronoun: Instrumental Case	322
Note 15.3. Instrumental Case: Usage	323
Note 15.4 Preposition /s/, /sa/	324
Unit 16	
Dialogue: Traveling By Train	343
Note 16.1 Noun: Vocative	347
Note 16.2 Noun and Adjective: Review	348
Note 16.3 Pronoun and Pronominal Adjectives; Review	351

Unit 17	
Dialogue: In Belgrade	367
Note 17.1 Verb: Past	
Note 17.1.1 Past: Form	370
Note 17.1.2 Past: Use	372
Note 17.1.3 Past: Aspect	374
Note 17.2 Verb: Review	375
Note 17.3 Verb: Classification	377
Unit 18	
Dialogue: A Trip to Skopje	396
Note 18.1 Verb: Past Tense	
Note 18.1.1 Verb: Subject Agreement in Past Tense	401
Note 18.1.2 Verb: Word Order in Past Tense	403
Note 18.2 Verbs: New Verbs	404
Unit 19	
Dialogue: Meeting a Friend	421
Note 19.1 Verb: Future	427
Note 19.2 Verb: Review of Aspect	430
Note 19.3 New Verbs	431
Unit 20	
Dialogue: Seeing the Sights	444
Note 20.1 Verb: Future, Special Forms	448
Note 20.2 Enclitics: Order of Enclitics - Summary	449
Note 20.3 Verb /htèti/	449
Note 20.4 Clause Introducer: /štò/	450
Note 20.5 /Beogradski grad/	450
Note 20.6 New Verbs	451
Unit 21	
Dialogue: Weekend	464
Note 21.1 Verb Aspect	
Note 21.1.1 Perfective and Imperfective Pairs	468
Note 21.1.2 Verb: Perfective and Imperfective /biti/	476
Note 21.1.3 Aspect Usage	476
Note 21.2 Verb: /ímati/	478
Note 21.3 New Verbs	478

SERBO-CROATIAN

Unit 22	
Dialogue: The Trip to Belgrade	492
Note 22.1 Verb: Imperative	
Note 22.1.1 Verb: Affirmative Imperative	499
Note 22.1.2 Verb: Negative Imperative	500
Note 22.1.3 Verb: /némōjte/	500
Note 22.2 Verb: Stress Patterns	500
Note 22.3 New Verbs	506
Unit 23	
Dialogue: With Some Friends	517
Cultural Note:	521
Note 23.1 Verb: 'there is', 'there was', 'there will be'	
Note 23.1.1 /ímā/ 'there is', 'there are', /ímajū/, 'there are'	521
Note 23.1.2 /bìo/, /bíla/, /bílo/ 'there was'	523
Note 23.1.3 /bíce/, 'there will be'	523
Note 23.2 Verb: /trèbati/	
Note 23.2.1 /trèbā/, /trèbalo/: Impersonal Use	524
Note 23.2.2 /trèbati/: Personal Use	525
Note 23.3 Noun: /gòst/	525
Note 23.4 Verb: Pluperfect	526
Note 23.5 New Verbs	527
Unit 24	
Dialogue: The Market Place	542
Note 24.1 Verb: Use of /se/ with verb; Reflexive Verbs	
Note 24.1.1 Constructions with /se/	549
Note 24.1.2 Verb: Reflexive and Non-reflexive Verbs	552
Note 24.2 New Verbs	559
Unit 25	
Dialogue: In the Garage	571
Note 25.1 Past Passive Participle	
Note 25.1.1 Past Passive Participle: Form	575
Note 25.1.2 Past Passive Participle: Use	577
Note 25.2 Phonology: /J/ changes	578
Note 25.3 New Verbs	579
Serbo-Croatian - English Vocabulary	595

Classroom Expressions

Ponóvite ¹ zà mnõm.	Repeat after me.
Sví zàjedno.	All together.
Pojedínačno.	Individually.
Jòš jèdanput.	Once again.
Prodúžite.	Continue.
/ Nástavite.	
/ Dàlje.	/ Next. Go on.
Pòčnite.	Begin.
Vàš je rěd, gospódine N.	It's your turn, Mr. N.
Dòvõljno, hvála.	That's enough, thanks.
/ Dòsta, hvála.	
Čekājte ¹ mào.	Wait a minute.
Gdè smo stáli?	Where did we stop?
Ódmor. / Prékid.	Break
Strána dvádeset pìva, ¹ drùgā, òsmā ...	Page twenty one, two, eight ...
Okrénite ¹ stránu ¹ dvádeset òsmū.	Turn to page 28.
Da prèčemo ¹ na stránu ...	Let's turn to page ...
Prevédite.	Translate.
Imam jèdno pítanje.	I have a question.
Stà znāči rěč ¹ 'đak'?	What does the word 'đak' mean?
Rěč 'đak' znāči 'stùdent'.	The word 'đak' means 'student'.
Kàko se káže 'màtch' ¹ na srpskohrvātskõm?	How do you say 'match' in Serbo- Croatian?
Káže se 'šíbica'.	(It is / you say) Šibica.
/ Káže se 'žìgica'.	

UNIT 1

Basic Sentences - Osnovne rečenice - Основе реченице

<u>Greetings</u>	<u>Pózdavljanje</u>	<u>Пóздрављање</u>
Good morning. (up to about 9:00)	2' 3·1 Dobro jutro.	2' 3·1 Добро јутро.
Hello. <u>or</u> Good afternoon. ('Good day', used from about 9 AM until dusk)	2' 3·1 Dobar dan.	2' 3̇ Добар дан.
Good evening.	2' 3·1 Dobra večer.	2' 3·1- Добро вече.
Good-bye. <u>or</u> I'll be seeing you. (to someone you expect to see again soon - 'to seeing')	2' 3· 1 Do viđenja.	2' 3̇ 1 До виђења.
Good-bye. (a farewell, said on parting for a longer period of time)	3·1 Zbogom.	3·1 Збогом.
Good night ('light night').	2' 3·1 Dobra noć.	3·2 2·1 Лаку ноћ.
Hi!	23̇ 1 Zivjeli.	3·1 Здраво
how	3·1 kako	3·1 како
How are you?	3·1 # Kako ste?	3·1 # Како сте?
thanks	23·1 hvala	23·1 хва́ла
I'm well	3· 1 dobro sam	3· 1 добро сам
you	3·1 vi	3̇-1 ви
I'm fine, thanks, how are you?	23· 2· 1 # Hvala, dobro sam,	23̇ 2· 1 # Хвала, добро сам,
	3·2 2·1 # kako ste vi?	3·2 2̇-1 # како сте ви?
Please. <u>or</u> You're welcome.	3·1 Prosim.	3·1- Молим.
Excuse me.	2 3· 1 Izvinite.	2 3̇ 1 Извините.
Pardon me.	2 3· 1 Oprostite.	2 3· 1 Опростите.
Yes.	3·1 Jest.	3·1 Јесте.

UNIT 1

SERBO-CROATIAN

<u>or</u>	3·1 Da.	3·1 Да.
No.	3·1 Ne.	3·1 Не.
Please, sit down.	2 3' 2 2 · 1 Izvolite sjesti.	2 3' 2 2·1 Изво ^л ите сести.
<u>or</u>	2 3' 2 # 2 · 1 Izvolite sjedite.	2 3' 1 # 2·1 Изво ^л ите седите.
How is Mr. Jović?	3·2 2 ' Kako je gospodin ' 1# Jović?	3·2 2 ' Како је господин ' 1# Јовић?
How is Mrs. Jović?	3·2 2' Kako je gospođa ' 1# Jović?	3·2 2' Како је госпођа ' 1# Јовић?
How is Miss Jović?	3·2 2' Kako je gospođica ' 1# Jović?	3·2 2' Како је госпођица ' 1# Јовић?
Fine, thanks.	3' 2 ' 1 Dobro, hvala.	3' 2 ' 1 Добро, хвала.

The Serbo-Croatian Language

Serbo-Croatian is a Slavic language and as such belongs to the Indo-European (or Indo-Hittite) family of languages. This family includes languages from East Pakistan to Great Britain and the New World. Slavic is one of the branches of this family and includes Russian, Ukrainian, Polish, Czech, Slovak, Slovenian, Serbo-Croatian, Macedonian and Bulgarian. Other branches are: Germanic (English, German, Dutch, Norwegian, Danish, Swedish, etc.), Italic (Latin, from which we get the Romance languages such as Rumanian, Italian, Spanish, French, and Portuguese), Celtic (Welsh, Irish, etc.), Hellenic (Greek), Armenian, Albanian, Baltic (Lithuanian, Latvian), Indic (Sanskrit, Hindi-Urdu, Bengali, Gujerati, etc.), Iranian (Persian, Pashto, Kurdish, etc.).

Serbo-Croatian is one of three official languages in Yugoslavia, the other two being Slovenian and Macedonian. Slovenia is one of six people's republics of Yugoslavia. It is situated in the extreme northwest, bordering on Italy, Austria and Trieste, as well as the people's republic of Croatia in Yugoslavia itself; the capital is Ljubljana. Macedonia is the most southern people's

republic of Yugoslavia, being wedged between Albania and Bulgaria, with Greece on the south. On the north it is bounded by the people's republic of Serbia and by the autonomous region of Kosovo-Metohija (Kosmet). The capital of Macedonia is Skopje. In the rest of Yugoslavia (the republics of Serbia, Croatia, Bosnia-Hercegovina, Montenegro [Crna Gora], the autonomous province of Vojvodina and the autonomous region of Kosovo-Metohija) the official language is Serbo-Croatian. (One may, however, use standard Serbo-Croatian everywhere in the country.) These three languages are closely related and have a great deal in common both in vocabulary and construction. In all three of these official languages there is considerable dialect variation. The whole of Yugoslavia is part of the larger South Slavic speech area, which includes Bulgaria. Although official languages change at the frontier, the local dialects shade off into each other from the Adriatic to the Black Sea. This area is surrounded by peoples speaking non-Slavic languages (Italian, German, Hungarian, Rumanian, Turkish, Greek, Albanian).

As mentioned above, there are local variations throughout Yugoslavia. Even within the standard language there are accepted variations, which set off an eastern variety of dialect from a central one. Although they are the same language and mutually intelligible, there are enough differences between the two to make it more advisable for a beginner to learn one or the other, rather than mix the two. The eastern dialect is spoken in Serbia, the central in Croatia, Bosnia and Hercegovina, Montenegro and parts of western Serbia. The eastern type is standard for Belgrade and the central is the accepted standard in Zagreb, though the local dialect of the latter is somewhat different.

The eastern dialect is normally written in cyrillic letters and the central uses latin letters in Croatia, but cyrillic in Montenegro, and both cyrillic and latin in Bosnia and Hercegovina. In these units the Basic Sentences and Conversation drills are given in both latin and cyrillic, the version in latin letters being representative of central speech and that in cyrillic representing an eastern variety. Elsewhere latin letters are used but eastern speech.

A quite regular difference between standard eastern and central Serbo-Croatian may be mentioned. A very large number of words which have /e/ in eastern speech have /je/ (or a change in the preceding consonant called palatalization) in central Serbo-Croatian. Likewise many eastern words with long /e/ (written here /ē/) have /ije/ in central Serbo-Croatian. For example:

<u>Eastern</u>	<u>Central</u>	
gdè	gdjè	where
médved	médvjed	bear
razúmēm	razúmijem	I understand
lèvo	lìjevo	left

This difference is part of a wider pattern which has its reflexes all over the South Slavic speech area. Compare:

<u>Slovenian</u>	<u>Coastal S-C</u>	<u>Central S-C</u>	<u>East. S-C</u>	<u>W. Bulg.</u>	<u>E. Bulg.</u>	
mléko	mlíkò	mlijéko	mléko	mléku/mlikó	mlyáku	milk

Besides these differences, there are also vocabulary variations and different sentence constructions. For example, the central form of /hlèb/ 'bread' is /hljèb/, but in Zagreb they use an entirely different word: /krùh/. In the Basic Sentences /pròsīm/ is given in latin letters, /mòlīm/ in cyrillic. Actually the distribution of these forms is not so simple. /mòlīm/ is the more widespread, being used, for example, in Serbia, Bosnia, Hercegovina and Dalmatia, while /pròsīm/ is more local to Zagreb and nearby. Central Serbo-Croatian often uses an impersonal /-ti/ form, where eastern Serbo-Croatian has a personal verb form. For example, an eastern speaker says /žèlim da jèdēm/ 'I want that I eat'. The central expression would be /žèlim jèsti/ 'I want to eat'. Both the eastern and central dialects have /da jèdēm/ and /jèsti/, but they use them in slightly different ways. The differences between eastern and central Serbo-Croatian are quite comparable to the differences between dialects of American English. Compare Bostonian, Middle Western and Southern pronunciations of such words as 'car, out, many' and vocabulary differences such as 'faucet' vs. 'spigot'. Variations in language are perfectly natural. They are to be expected. Any language which does not change or which has no variation is a dead language.

This Course

These lessons are intended to give the beginner a useful oral command of the language and a reading knowledge somewhat broader than his speaking ability. It is designed to be used with a native speaker of the language as instructor, the tapes being supplementary.

Given the dialect situation mentioned above, it is obvious that all speakers of Serbo-Croatian do not speak in exactly the same manner. The model for imitation should be one whose language is standard but not bookish. It is also important to note that the same speaker will not always say the same sentence in the same way. This is perfectly natural and the same situation exists in English. In both Serbo-Croatian and English (and all other languages as well) such variations are limited in scope and always follow the general pattern of the language. (For example, there may be variation as to which sound is used in a given word, but both sounds must be Serbo-Croatian sounds.) If one is listening to the recordings, he will find that they follow the printed material pretty closely. However, the speakers who made the recordings would not always say these things in exactly the same way. The differences might not be very great, but there would be frequent differences. Variations in intonation and in which word has the primary stress in a phrase or clause are to be expected. If one is working with a Serbo-Croatian speaker, he or she will undoubtedly say some things in a slightly different way than is found in these units. In every such case, his or her pronunciation is to be followed. One should, however, remember that there is no one single right way of speaking Serbo-Croatian or any other language. In this course an acceptable 'standard' form of spoken Serbo-Croatian is presented, but it is not the only such acceptable form.

Whether one is working with a native speaker or with recordings, each Serbo-Croatian word, phrase or sentence must be repeated in a loud, clear voice, the attempt being to imitate the pronunciation as closely as one can. While it is desirable to drill with books closed as much as possible, one may keep the book open and only use it when absolutely necessary. It is important to imitate the speaker and not read the Serbo-Croatian. The meaning of the Serbo-Croatian is to be kept constantly in mind, and it may be necessary to glance at the English equivalent occasionally. It is a waste of time to fumble for the meaning of a sentence and far preferable to look and see what it is.

In the first few units the student should not under any circumstances attempt to pronounce the Serbo-Croatian before he has heard it.

Students should also be reminded that language is arbitrary. Time should not be wasted in discussions of why Serbo-Croatian expresses something in the way it does. The student is to learn how something is said, not why. There

is no answer to the question 'why' something is said the way it is.

Symbols used in the Basic Sentences

On the English side, parentheses and quotation marks are used together ('...') when a more literal translation is given in addition to the ordinary English equivalent. Brackets [ ] are used to indicate words in the English equivalent which do not have an equivalent in the Serbo-Croatian. Parentheses indicate words which translate something in the Serbo-Croatian but would not be used in a normal English equivalent. Note that on the English side we have what is ordinarily said in English in this situation, not necessarily a literal translation. The use of the parentheses and brackets as explained above should make the situation clear in each case.

Notes

Note 1.1 The Sounds of Serbo-Croatian

The following outline gives a survey of Serbo-Croatian sounds. Although long, it is not exhaustive, and technical details are left to technical books. In conjunction with this outline there is a set of pronunciation drills. Their purpose is to help the student hear and produce the Serbo-Croatian sounds, especially those sounds and combinations of sounds which are very different from those in English. These drills concentrate attention on particular pronunciation points and will, if properly drilled, aid one to say Basic Sentences naturally. The meanings of the words are given, but the student is not expected to learn these meanings or even pay any particular attention to them at this time.

Although most of the latin letters used in writing Serbo-Croatian are the same as those we use in English, they represent a very different set of speech habits. Even letters which seem to represent the same sound may actually be quite different. /t/ for example, represents an English sound made by touching the tongue to the ridge back of the upper teeth, but in Serbo-Croatian it represents a sound made by touching the tongue to the upper front teeth. It is important to know these differences and make a determined effort to form new speech habits.

Note 1.1.1 Survey of Symbols

Following is the latin alphabet as used for Serbo-Croatian, with the cyrillic equivalents. The description of the sounds is only approximate. For details see other notes.

<u>Latin</u>	<u>Cyrillic</u>	<u>Hints on Pronunciation</u>
A a	А а	<u>a</u> as in <u>father</u>
B b	Б б	<u>b</u> as in <u>book</u> but fully voiced
C c	Ц ц	<u>ts</u> as in <u>cats</u>
Č č	Ч ч	a <u>ch</u> sound made with tongue curled back. Compare <u>ch</u> of <u>arch</u> .
Ć ć	Ћ ћ	a <u>ch</u> sound made with the tip of the tongue against the upper teeth. Compare <u>ch</u> in <u>cheap</u> .
D d	Д д	like <u>d</u> of <u>done</u> but fully voiced and with tip of tongue against upper teeth
Đ đ	Ђ ђ	something like <u>j</u> of <u>jeep</u> (<u>j</u> with tongue forward); the voiced counterpart of /ć/. Also written /dj/.
Dž dž	Џ џ	something like <u>g</u> of <u>large</u> (<u>j</u> with tongue back); the voiced counterpart of /č/
E e	Е е	<u>e</u> of <u>bet</u> , but higher when long
F f	Ф ф	<u>f</u> of <u>foot</u>
G g	Г г	<u>g</u> of <u>gone</u> but fully voiced
H h	Х х	not in English. A sound made in the same place as /k/ but letting the air slide through instead of stopping it
I i	И и	a high <u>i</u> sound something like <u>ee</u> of <u>beet</u> but without the <u>y</u> -glide of English <u>ee</u>
J j	Ј ј	like <u>y</u> of <u>yet</u> but higher than English <u>y</u> in combinations such as /aj/ (ah-ee)
K k	К к	like <u>c</u> of <u>cat</u> but without the strong puff of breath
L l	Л л	much like English <u>l</u> but not as deep. Compare <u>l</u> of <u>million</u> .

Lj	lj	Љ	љ	an <u>l</u> made with the tongue in position to say <u>y</u> . Not in English.
M	m	М	м	<u>m</u> as in <u>man</u> but fully voiced
N	n	Н	н	<u>n</u> as in <u>noon</u> but fully voiced and with the tip of the tongue against the upper teeth
Nj	nj	Њ	њ	an <u>n</u> made with the tongue in position to say <u>y</u> . Not in English.
O	o	О	о	something like <u>o</u> of <u>horse</u> , <u>ough</u> of <u>ought</u> or of <u>law</u>
P	p	П	п	<u>p</u> of <u>pat</u> but without the strong puff of breath following it
R	r	Р	р	a couple of flaps of the tip of the tongue against the ridge back of the upper teeth. Not in English. Before pause it is usually voiceless.
S	s	С	с	like <u>s</u> of <u>sing</u>
Š	š	Ш	ш	a <u>sh</u> sound made with the tongue back. Compare <u>sh</u> of <u>harsh</u> .
T	t	Т	т	like <u>t</u> of <u>top</u> but made with the tip of the tongue against the upper teeth
U	u	У	у	a high <u>u</u> something like the <u>oo</u> of <u>boot</u> but without the <u>w</u> glide of English <u>oo</u> .
V	v	В	в	a light <u>v</u> sound, like <u>v</u> of <u>veal</u> . May be <u>w</u> in the combination /hv-/.
Z	z	З	з	like <u>z</u> of <u>zeal</u> but fully voiced
Ž	ž	Ж	ж	a <u>zh</u> sound (compare <u>s</u> of <u>pleasure</u>) made with the tongue back. Voiced counterpart of /š/.

The ordinary spelling (both latin and cyrillic) does not indicate certain features, such as the stress, vowel length or pitch. Junctures (see below) are partly represented by word division and punctuation. To represent the language more accurately, additional symbols are therefore necessary. Following is a rearrangement of the latin letters listed above, followed by the other symbols used in this course:

Vowels: i e a u o r

Voiceless Consonants: A. p t k s š c ć č f h

Voiced Consonants: B. b d g z ž dz đ dž v

C. r l lj m n nj j

Stress: Primary ' or ` Secondary ' Weak (unmarked)

Vowel length: -

Pitch: Low 1 Mid 2 High 3 Extra high 4

Junctures: | || # (also, in part, space between words)

(See page 35 for the traditional symbols for primary stress.)

[G.D. 1.1.1] Pronunciation Drill

The letters of the alphabet will serve as simple pronunciation drill. Each letter is pronounced as a syllable. The vowel sound (as /a/) is the name of the vowel. The name of a consonant is that sound plus /ə/ (a of sofa) for cyrillic letters, or that sound plus /e/ for latin letters. /b/ therefore has two names: /bə/ for б and /be/ for b. Repeat each alphabet after the instructor or tape, being very careful to imitate exactly.

Cyrillic

а	б	в	г	д	ђ	е	ж	з	и	ј	к	л	љ	м	н
a	bə	və	gə	də	đə	e	žə	zə	i	jə	kə	lə	ljə	mə	nə
њ	о	п	р	с	т	ћ	у	ф	х	ц	ч	џ	ш		
njə	o	pə	rə	sə	tə	ćə	u	fə	hə	cə	čə	džə	šə		

Latin

a	b	c	č	ć	d	dž	đ	e	f	g	h	i	j	k	l	lj	m	n
a	be	ce	če	će	de	dže	đe	e	fe	ge	he	i	je	ke	le	lje	me	ne
nj	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž								
nje	o	pe	re	se	še	te	u	ve	ze	že								

The above alphabets also illustrate the difference in the order of the letters between cyrillic and latin. The latin order is that of English, with added letters in appropriate places. The cyrillic order must be learned.

Note 1.2 Vowels

Examples of the six vowels found in Serbo-Croatian are:

[G.D. 1.1.2]

<u>Vowel</u>	<u>Short</u>	<u>Long</u>	<u>Short unstressed</u>	<u>Long unstressed</u>
/i/	ìdite go!	mìr peace	stànica station	gòvoríte you are speaking
/e/	Žèlím I wish	mèso meat	vòlíte you like	ìdēm I'm going
/u/	razúem I understand	pùt road	nèkud somewhere	gòlūb dove
/o/	dòbro well	vòz train	kàko how	pèrōn platform
/a/	nàprēd forward	dàn day	sìla power	ìmām I have
/r/	vrt garden	břz fast	prètrpān crowded	nèkrst unbeliever

Note that the quality of these vowels, while there is some variation, is quite clear whether they are short, long, stressed or unstressed. This is quite different from English where a clear a (as in father) does not usually occur unstressed. The a's of sofa, woman, seaman, alike, afloat are all uh's. (phonetically [ə]). Most unstressed simple vowels in English are this [ə]. This means that one must be careful to pronounce unstressed vowels in Serbo-Croatian as clearly /i/, /e/, /u/, /o/ or /a/, not as English uh [ə].

Another very important factor is vowel length. In English the length of vowels varies from dialect to dialect, but there is often a correlation of length and the nature of the following consonant. For example, the vowel in had is longer than in hat. Compare bad and bat, sad and sat, cad and cat. Before the voiced d the vowel is longer. In Serbo-Croatian the vowels may be long or short regardless of what follows. In fact, differences of meaning may depend on vowel length. For example, /grād/ is 'city', but /gràd/ 'hall', /sùpruga/ is 'of a husband' or 'wife' but /sùprūgā/ 'of husbands'.

In the last example, as well as in the above list, there are examples of unstressed long vowels. This occurrence of long vowels in unstressed syllables sometimes confuses the English learner, who either does not hear the length or thinks that the long vowel is stressed. The student should listen very carefully for the length of vowels in Serbo-Croatian, especially in unstressed syllables.

Speech sounds are most easily described in terms of how they are made. The lips, teeth, tongue, uvula, larynx, etc., all enter into the production of speech. For our purpose here (as speakers of English learning to speak Serbo-Croatian) the position of the tongue and the manner in which it is used are the most important factors.

If the vowels are plotted with regard to tongue height and relative position front to back, we have the following pattern:

	<u>Front</u>	<u>Central</u>	<u>Back</u>
High	i		u
Mid	e	r	o
Low		a	

There is some variation in vowel quality between short and long, and between those in closed vs. open syllables. This is particularly noticeable with /i/, /e/ and /u/. /dìm/ 'smoke' has a vowel higher than English dim but not as high as /dìvan/ 'wonderful'. /mèk/ 'soft' has a vowel close to the e of bet but /nèmati/ 'not to have' has a higher e sound quite unlike any English sound. /r/ is listed here as a vowel. This is the symbol for a kind of uh [ə] vowel, interrupted by a few taps of the tip of the tongue. It is, then, a combination of a vowel sound, [ə], and a consonant (the taps or flaps). /r/ also occurs as a plain consonant, before and after the other vowels.

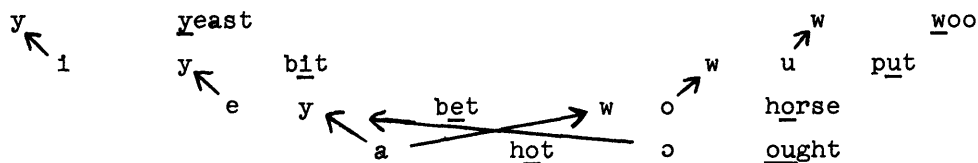
We may make a similar pattern of English vowels:

	<u>Front</u>	<u>Central</u>	<u>Back</u>	<u>Examples</u>
High	i	ɪ	u	bit 'jist' put
Mid	e	ə	o	bet but horse
Low	æ	a	ɔ	bat hot ought

English has nine vowels (fewer in some dialects), so has more than Serbo-Croatian. The student should not be misled by the use of the same symbols for English 'i, e, a, u, o' and for Serbo-Croatian sounds. Serbo-Croatian /i/, /e/ and /u/ are higher in tongue position. /o/ and /a/ are about the same, but a plain 'o' is rather rare in English. The diphthong 'ow' (as in low) occurs so much more frequently that we always think of 'ow' when we think of the English sound 'o'. The confusion between English diphthongs and Serbo-Croatian vowel quality and length presents the greatest difficulty to the learner. A Serbo-Croatian /i/ sounds like the English ee of beet to an untrained ear. This is due to the nature of the English diphthongs. Frequent English diphthongs are:

iy	beet	uw	boot
ey	bait	ow	boat
		oy	boy
	ay	bite	
	aw	bout	

Each of these diphthongs starts with a lower position and glides to a higher one. 'iy' begins like i of bit and ends like the y of yet. The y of yet is about the tongue position of Serbo-Croatian /i/ so this /i/ and English 'iy' are confused. The glides of the above English diphthongs are:

'iy' (beet) begins with the i of bit and ends with the y of yeast. 'ey' (bait) begins with the e of bet and ends with a y the height of i in bit, etc. What we have in English been taught to consider vowels are really diphthongs (the names of the letters a [ey], e [iy], i [ay], o [ow], u [yuw]). Serbo-Croatian also has diphthongs, which are written as such: /ij/, /aj/, /ej/, etc. The Serbo-Croatian simple vowels must not be confused with these or with the English diphthongs. The simple vowels may be long or short and may have different kinds and degrees of stress (accent), but they remain more constant in quality than the English sounds most like them.

Note 1.3 Serbo-Croatian Stress and Intonation

In both Serbo-Croatian and English there are regular differences made in the degrees of stress of given sounds. For example, we distinguish the nouns 'ímpact, íncrease, ínsult' from the verbs 'impáct, incréase, insúlt' only by the different position of the stress. In the nouns the first syllable is stressed; in the verbs the second syllable is stressed.

There are also regular differences in the relative height of tone or pitch. For example, the sentence 'John! come home!' is composed of two phrases with two high pitches. 'John came home.' is only one phrase and has only one high pitch (usually on 'home'). Note that the high pitches in these sentences are on the vowels which have the strongest stress.

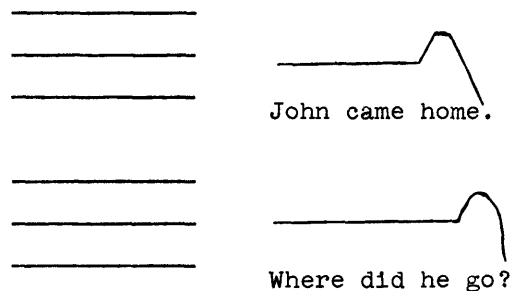
Any given syllable in English has both stress and pitch. The vowels are the centers of stress and pitch. As noted at the end of the last paragraph, there is often close correlation between high pitch and strong stress. This is not always the case, though. Compare 'John!' (calling him) and 'Oh, John!' (said to the naughty boy who has drawn pictures all over the bedroom wall). The second is on low pitch, the first starts high and goes low. You cannot predict what stress a word will have from its pitch or vice versa. It is therefore necessary to have separate symbols for both.

There are four distinctive stresses and four pitches in English. The stresses are all seen in a sentence like:

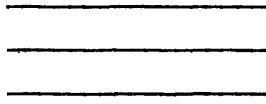
Lòng Ísländ Ís ă lông ísländ.

Here the primary (strongest) stress is shown by ' , secondary by ˇ , tertiary by ` , and the weak syllables are marked ˘ .

We may show pitch with a curve as:

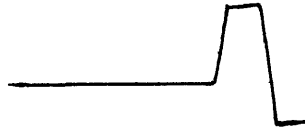
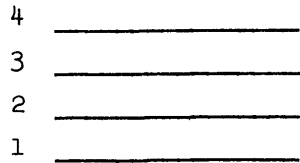

He went to the market.

Long Island is a long island.

The three lines on the left show the levels of pitch. You may have a fourth, when you hit something extra high. Since there are only four basic pitch levels, they may be indicated very conveniently by numbers (1 for low, 2 mid, 3 high, 4 extra high). An example of 4 is:

He went to the market.

Here 'market' is stronger (louder and going higher on mar-). The pitches and stresses of these sentences may be shown thus:

2^   ^   3·1
John came home.

2 ^   \   \   3·1
'Where did he go?

2·   ^   \   \   3·1
He went to the market.

2·   ^   \   \   4·1
He went to the market.

2· 3·2 | 2·   \   ^   3·1
Long Island is a long island.

Note that the 'question' (Where did he go?) has the same pitch pattern as the statements. A question may have a different pitch pattern but frequently there is no difference. The word 'question' does not mean either in English or in Serbo-Croatian that the voice always rises at the end. It refers merely to the situation of asking for information.

Note also that the sentence with two phrases has the boundary between the two marked with a single line | . This is one type of phrase (or clause)

boundary. Each phrase has only one loud stress /'/. We find this kind of pattern in Serbo-Croatian, too, and use the same symbol /|/. We could also add the symbol /#/ at the end of each of the above sentences, showing that they all end in the fading out type of sentence final.

Coming now to Serbo-Croatian we find that we have a situation which is similar to English in many ways but with some striking differences:

[G.D. 1.1.3] Some examples are:

1.	3 \ 1 # Z d r a v o .	Hello.
2.	3 \ 1 # D v a .	Two.
3.	2 3 \ 1 # R a z u m e t e 1 i ?	Do you understand?
4.	23\ 2\ 1 # 2\ 3\ 1 # Hvala, dobro sam, kako ste vi?	Thank you, I'm fine. How are you?
5.	2\ 3 \ 2 3\ 2 2 \ 1_ # Zelim hleb, meso i krompir.	I want bread, meat and potatoes.
6.	2 3\ 2 2 \ \ 1 # Koliko su tri i četiri?	How much are three and four?

Here are three pitch symbols (/1/, /2/, /3/ - with the possibility of /4/ also, as in English). There are several important differences. One is in the pattern with several phrases. English goes up to /3/ in each phrase of most sentences (pattern /231/ or /31/). This is not a 'rule'; it is just an observation of the most frequent pattern. In Serbo-Croatian a sentence which consists of only one phrase usually has pitch pattern /231#/ , the /3/ occurring together with the primary stress of the phrase (for example, sentence 3 and the second part, after #, of 4). If the primary stress begins the phrase, there is no /2/ (sentences 1, 2). There is a very frequent sequence of the phrases, the first /232|/, the second /21#/ (sentences 4 and 6). Or you may have a series of phrases, the earlier ones /232|/, the last /21#/ (compare 5). Listen carefully for the difference between Serbo-Croatian final phrase /21/ and the English /231/.

The symbol /|/ indicates a phrase which ends continuing the last pitch given. The symbol /||/ indicates a rising intonation - not to the next pitch but very noticeable. At the end of a sentence (where there is ? or .) the

voice usually dies out as in English, though a sentence may end in /|| / or, more rarely, /|/. The final sounds of a sentence are often whispered in Serbo-Croatian.

The symbol /#/ is used to indicate the dying out of the voice, as opposed to the sustaining phrase final /|/ or the rising /||/. Since a period normally shows this, /#/ is only used where the punctuation is not helpful. For example, it is used over a comma (,), where the pronunciation is really like that of the end of a sentence or over a question mark (?), where there is no rise in pitch. (Both of these are illustrated in sentence 4 above.)

The stress system is more complex and is closely related to pitch. There are three degrees of stress - primary (/ ' or `/), secondary (/ ^/) and weak (unmarked). Vowels with stresses / ^ ^ / may be short (unmarked) or long (with / - /), and unstressed vowels in words with primary stress may be short or long. In a word with secondary stress / ^ /, only the stressed syllable may be long (indicated by / ^ /). As in English, each phrase has one primary stress (/ ' / or / ^ /) and an undetermined number of secondary and weak stresses. Use the Basic Sentences for examples of primary and secondary stresses. The two symbols for primary stress basically indicate either a carryover of the stress into the following syllable, indicated by / ' /, or a non-carryover of the stress, indicated by / ^ /. This has no parallel in English. For convenience we will use an 'explanatory spelling' here alongside the one used in the course. This spelling uses / ° / for the primary stress, doubles the vowels to show length, and shows the pitch contour with a line, as we did above for English.

	Unit Spelling		Explanatory Spelling	
Pitch	3	1		
Stress		`		
	z	d r a v o	z	d r a v o 'hill'
Pitch	3	1		
Stress		^		
	d	v a	d	v a a 'two'

The last example, /hvála/, shows the possibility of /ˈ/ representing either the double stress or only the stress on the second part of a long vowel. The first version shows the double stress /ˈˈ/ in the explanatory spelling. The second shows only the one. When, as here, the syllable on which the stress begins is followed by only one other syllable, and the word ends in a period juncture /#/ , the final syllable may lose its stress. Before the juncture /|/ or /||/ the stress is not lost. In the Basic Sentences the /1/ of a final pitch will be placed on or after the last vowel to indicate the possibility of stress carryover even in this position (see the first spelling of /hvála/ above). Examples showing carryover and non-carryover, according to whether the syllable is final, are:

		<u>Explanatory Spelling</u>	
	2 3 ˈ 1 # k o l i k o s u .	2 3 ˈ ˈ 1 # k o l i k o s u .	
but	2 3 ˈ 1 # k o l i k o .	2 3 ˈ 1 # k o l i k o .	ˈhow much are they?ˈ
	23 ˈ 2 ˈ 1 # 2 3 ˈ ˈ 2 ˈ ˈ 1 # h v a l a d o b r o s a m . h v a a l a d o b r o s a m .		
but	2 3 ˈ 1 # h v a l a .	2 3 ˈ 1 # h v a a l a .	ˈthanks, I'm fine.ˈ
	3 ˈ 1 # d o b r o .	3 ˈ 1 # d o b r o .	

Note that when a short rising primary stress /ˈ/ (as in /kolíko/) loses the stress on the syllable following, it is replaced by /˘/ (/kolĭko/). The explanatory spelling shows how two stresses /ˈˈ/ are replaced by one /ˈ/ for both /kolíko/ and /hvála/ in this situation. This is not true of all speakers. Some do not drop the second of the two accents /ˈˈ/ before a period juncture /#/ . They would say /kolíko/, /dóbro/, as well as /hvála/ (h v a a l a). The units mark the words in their most distinctive form (only /kolíko/) when under primary stress, as the difference is automatic.

A word given in isolation, as in the build-ups to the sentences, will naturally have primary stress. This is because a single word said by itself is given the intonation of a whole phrase and must have, as a phrase, a primary stress. This means that the word is very likely to change in the sentence to secondary stress where it is part of a longer phrase.

Secondary stress is less loud than primary and does not carry over into the following syllable. A short secondary stress (/ˈ/) will correspond to both /ˈ/ and /˘/, a long secondary stress (/ˑ/) is a long stressed vowel corresponding to both /ˑ/ and /˘/. Long unstressed vowels, as /ā/, occur only in words with primary stress (/ˈ/ or /˘/).

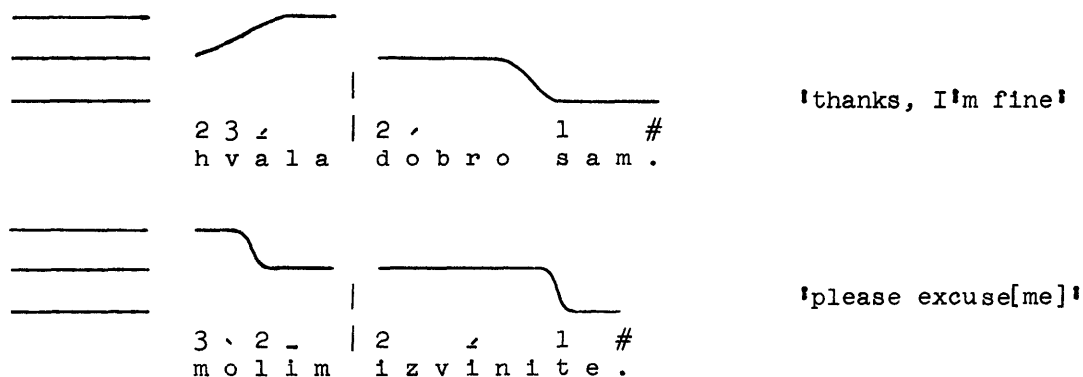
[G.D. 1.1.5]

3˘ 1# ja.	but	2ˑ	3ˑ ˘1#	ja vas razumem.	ˈI understand youˈ	
3ˑ ˘1# želim.	but	2ˑ	3ˑ ˘1 #	želim da jedem.	ˈI want to eatˈ	
3ˑ ˘1 # 3˘ 1# 3ˑ ˘1#	but	2ˑ	˘	˘	3ˑ ˘1 #	ˈhow is that said in Serbian?ˈ
kako.	to.	zove.	kako	se to zove	na srpskom.	

Both /ˈ/ and /˘/ change to /ˑ/, /ˑ/ and /˘/ to /ˑ/. Unstressed length /-/ is lost if not in a word with / ˘ /, as in /želim/ but /želim/.

As mentioned above, /˘/ and /ˑ/ have been known as 'falling accents' and /ˈ/ and /ˑ/ as 'rising accents'. This is phonetically true when they occur with pitch /3/ and carry over into the following syllable (see line drawings of the pitch above.) When they are on pitch, they indicate a carryover of stress into the following syllable but not necessarily a rise in pitch:

[G.D. 1.1.6]

The terms 'rising' and 'falling' are used for convenience, but they are not quite accurate.

Grammatical Drill

GD 1.2 Vowels

These drills are practices on the vowels, arranged according to stress. Particular attention is to be paid to both pitch and stress in imitating. Care should also be taken not to add an English y off-glide to Serbo-Croatian /ē/, /i/, /ī/ or to final short /e/. /o/, /u/, /ō/ and /ū/ should be rounded with no w glide.

GD 1.2.1 /a/

/à/ short 'falling' stress

bàš	kàd	àko	àli	pàs
just	when	if	but	dog

These are shorter than ordinary a in English. Keep them clear 'a' in quality and clip them short. Don't drawl.

/ã/ long 'falling' stress

pãd	bãnda	mràk	prãvda	jãk
fall	band	darkness	justice	strong

These are very much like the a sound in English pond, pod, etc. We can also symbolize them by such a spelling as /pãad/, /bãanda/, where the stress is on the first part of the long vowel.

/á/ short 'rising' stress before a short vowel

botánika	kášika	dánas	sástanak	nápredak
botany	spoon	today	meeting	progress

/á/ short 'rising' stress before a long vowel

mládić	kápūt	izlágáč	Slávěn	pásulj
young man	coat	exhibitor	Slav	beans

/a/ after //

sázvati	sádašnjī	sáznati	mágla
convoke	present	find out	fog
krétati	snága	hrána	klíma
be moving	strength	food	climate

/ǎ/ long 'rising' stress

ambasáda	dátum	národní	rázlog	náročito
embassy	date	national	reason	especially

/ā/ after //

óvāmo	óstāli	pěšāk	séljāk	rezúltāt
hither	remaining	pedestrian	peasant	result

/a/ short unstressed

glédati	ìznad	ìzrada	sòbarica	sažaljénje
look	above	manufacture	chambermaid	compassion

/ǎ/ long unstressed

òblāk	ìznenāda	ráspadānje	knjižār	ópadānje
cloud	suddenly	dissolution	bookseller	decreasing

GD 1.2.2 /e/

/è/ short 'falling' stress

mèk	vèza	bèz	èto	jèlo
soft	connection	without	there!	food

/è/ long 'falling' stress (often - /ije/)

bèli	lèp	lèvo	mèso	mètar
the white	beautiful	(on the) left	meat	'meat'

/é/ short 'rising' stress before a short vowel

sélo	péci	téle	péro	délimično
village	to roast	calf	pen	partly

/é/ short 'rising' stress before a long vowel

béznin	bulévār	déčāk	jélövník	métöd
gasoline	boulevard	boy	menu	method

/e/ after //

nédelja	préterati	kóverat	železnica	póněšto
Sunday	exaggerate	envelope	railroad	somewhat

/ě/ long 'rising' stress (often - /ijě/)

pětak	těško	šětnja	lěđa	prěpis
Friday	difficult	walk	back	copy
děte	mlěko	vénac	blědo	
child	milk	wreath	pale	

/ē/ long after // (often - /ije/)

ízněti	póděljen	pěčēm	kvalítět	névěram
to take out	divided	I'm roasting	quality	unfaithful

/e/ short unstressed

Beógrad	mešóvit	ràzmena	lepóta	meteorológija
Belgrade	mixed	exchange	beauty	meteorology

/ě/ long unstressed

slàbljěnje	rùšěnje	ùglědan	jědēm	pùšěnje
weakening	destruction	prominent	I'm eating	smoking

GD 1.2.3 /i/

/i/ short 'falling' stress'

bìoskop	bìtan	bìti	dìm	ìme
movie theater	essential	to be	smoke	name

/ì/ long 'falling' stress

dìvan	fìnī	mì	vì	sìn
wonderful	fine	we	you	son

/í/ short 'rising' stress before a short vowel

blizína	ímati	klízav	proízvod	žívot
nearness	to have	slippery	product	life

/i/ short 'rising' stress before a long vowel

bríjānje	ínāče	príznať	mínūt	ínvāzija
shaving	otherwise	recognized	minute	invasion

/i/ after //

grānica	iséliti	málina	stólíca	óni
border	to move away	raspberry	chair	they

/í/ long 'rising' stress

blízu	prílike	gubítak	líce	víza
near	occasion	loss	face	visa

/I/ after //

kóstim	krómpír	magázín	bolésnik	useljénik
costume	potatoes	department store	sick man	immigrant

/i/ short unstressed

jèftin	stànica	gràdanin	divóta	sitnína
cheap	station	citizen	beauty	change

/I/ long unstressed

vòlim	màli	sèdište	sávezni	únutrašnji
I like	small	seat	federal	internal

GD 1.2.4 /u/

/û/ short 'falling' stress

drùgī	dùg	jùg	kùvati	mùka
second	long	south	cook	trouble

/ù/ long 'falling' stress

dùž	glùp	krùg	mùž	zùb
along	stupid	circle	husband	tooth

kùjna

kitchen

/ú/ short 'rising' stress before a short vowel

gúbiti	kúpina	múzika	dúbok	pústiti
to lose	blackberry	music	deep	to let

/ú/ short 'rising' stress before a long vowel

gúbim	múnicija	izúžēv	júnāk	konzúlāt
I'm losing	ammunition	except	hero	consulate

/u/ after //

víljuška	sánduk	póstupak	póstupno	ústupak
fork	chest	procedure	gradually	concession
krénuti	uzálud			
move	in vain			

/ú/ long 'rising' stress

kúpiti	čúvati	dúvati	prúga	blúza
buy	to keep, guard	blow	track	blouse

/ū/ after //

sápūn	pródužīm	ráčūn	órūžje	úgūšen
soap	I continue	bill	weapon	suffocated

/u/ short unstressed

jábuka	uráđiti	kukúruz	budúćnost	ustanóviti
apple	do	corn	future	establish

/ū/ long unstressed

mèhūr	vàzdūh	spòrazūm	līmūn	ràzūm
bubble	air	agreement	lemon	reason

GD 1.2.5 /o/

/ò/ short 'falling' stress

kò	gòdina	bòca	dòk	jòš
who	year	bottle	while	still

/ò/ long 'falling' stress

sò	vò	gòst	dòba	mòre
salt	ox	guest	period of time	sea

/ó/ short 'rising' stress before a short vowel

dóbiti	govóriti	góveda	bórba	biológija
receive	speak	cattle	struggle	biology

/ó/ short 'rising' stress before a long vowel

dónēti	kólaš	bóli	stómāk	pórtir
bring	pastry	it hurts	stomach	desk clerk

/o/ after //

dómovina	pórodica	uópšte	pónosit	períod
homeland	family	in general	proud	period

/ó/ long 'rising' stress

dóci	górak	kóčnica	bólnica	kóštati
come	bitter	brake	hospital	cost

/ò/ after //

dévōjka	bálkōn	vágōn	ódbōjka	kamíōn
girl	balcony	railroad car	volleyball	truck

/o/ short unstressed

dolína	jàgoda	màlo	domácíca	nàpolje
valley	strawberry	a little	hostess	outside

/ò/ long unstressed

mìlōst	sìnōc	pòmōc	svètłōst
mercy	last night	help	light

GD 1.2.6 /r/

/r̂/ short 'falling' stress

UNIT

SERBO-CROATIAN

přst	sřce	dřvo	gřlo	přljav
finger	heart	wood	throat	dirty

/ř/ long 'falling' stress

třg	třk	přvo	cřn	cřkva
square	gallop	first	black	church

/ř/ short 'rising' stress before a short vowel

trčati	ubrřzati	izdřřati	řdav	dřřava
run	speed up	endure	bad	state

/ř/ short 'rising' stress before a long vowel

přvřk	cřtřř	hrřvřnje
champion	draftsman	wrestling

/r/ after //

pódrřka	póvrře	Úskrs	zřgrliti	přvřrtati
support	vegetable	Easter	embrace	turn over

/ř/ long 'rising' stress

svřřiti	přlřjati	třřpeti	sřřnja	sřřna
finish	soil	suffer	anger	deer

/ř/ after //

řzvřřen	zřgřlřjen	řspřlřjan	ógřnřt	řmřvřři
carried out	embraced	soiled	covered	having died

/r/ short unstressed

brřřina	povřřřina	dovřřřřvati	òstrvo	trgóvati
speed	surface	complete	island	trade

/ř/ long unstressed

řmřla	přřřpan
she dies	crowded

GD 1.2.7 Contrasts in length and stress

The importance of the differences in stress and vowel length are best shown by words which differ only in these respects. While such minimal pairs are not common, a number of them are given here to help the student hear the differences. Some examples which are otherwise different but which illustrate the contrast in stress and/or length are also included.

/˘/		and /˘˘/	
gràd	hail	grād	city
pàs	dog	pās	belt
sàd	now	sād	planting
Gr̀k	Greek	gr̄k	bitter
bèg	bey	bēg	flight
lùk	onion	lūk	arch
skùp	assembly	skūp	expensive
dùg	long	dūg	debt
kùpljen	gathered	kūpljen	bought
kòs	slant	kōs	blackbird
hròm	lame	hrōm	chrome
/˘˘/		/˘˘˘/	
ràvan	plane	rāvān	even, flat
ràdio	radio	rādīo	worked
pèti	fifth	pētī se	to climb
/˘˘˘/		/˘˘˘˘/	
zèl̄en	greens	zēlen	green
ùmešan	adroit	úmēšān	involved

rùmĕn	red color	rúmen	red
gòrĕ	worse	górĕ	they're burning
mòci	relics	móci	to be able to
stàjĕnje	stopping	stájĕnje	standing
//		/˘/	
rávan	amble	rávan	even, flat
slágati	to lie	slágati	to arrange
sélo	village	sélo	rural get together
svétlo	light	svétlo	light (adv.)
némati	a bad mother	némati	not to have
sédeti	to be sitting	séditi	to get gray hair
krúnjĕnje	crowning	krúnjĕnje	shelling of corn
/˘/		/˘/	
pràvo	straight ahead	právo	right (noun)
mlàdež	birth-mark	mládež	youth
kàda	when	káda	bathtub
plàvljĕnje	flood	plávljĕnje	blue color
pàrĕnje	hot bath	párĕnje	mating
prèzĕnje	startling (noun)	prézĕnje	harnessing
bĭlo	pulse	bílo	was (n.)
vĭšnja	sour cherry	víšnja	a kind of green bean
rùka	roar	rúka	hand, arm
kùpiti	to collect	kúpiti	to buy
dùga	stave	dúga	rainbow
gòre	forests, up	góre	up

Multiple Contrasts

rávan	amble	ràvan	plane	rávan	even, flat
gòre	forests	gòrē	worse	górē	they burn
				góre	up
křvāv	bloody	křvnĭk	murderer	křv	blood
				křvca	blood (poet.)

GD 1.2.8 Diphthongs: Vowel plus /j/

When a vowel is followed by /j/ the tongue moves further forward and upward than the corresponding English vowel plus /y/. This gives the effect of a more vigorous and intense articulation of the /j/.

gāj	gājtan	pòkušāj	papágāj	
grove	cord	attempt	parrot	
ájkula	hàjde	bàjka	čàj	čàjnĭk
shark	let's go	fairy tale	tea	tea-pot
bròj	lòj	ròj	vòjnĭ	
number	tallow	swarm	military	
vójnĭk	vójska	rážbòj		
soldier	army	loom		
kūjna	rūjno	rūj	bújnōst	čújnōst
kitchen	red	sumac	profusion (plants)	audibility
čūjno	dějstvo	kěj	zėjtin	zėjtinjēnje
audible	effect	quai	oil	oiling

GD 1.2.9 Miscellaneous sequences of vowels

áuto	náuka	páuza	páuk	samóuk
auto	science	pause	spider	self-taught man

pneumátičan	reumatizam	áerodrom	jedánaest	
pneumatic	rheumatism	airport	eleven	
tàoci	kótao	órao	sàobračaj	saópštiti
hostages	kettle	eagle	traffic	to announce
vèseo	zrèo	pèpeo	meteorolóški	smèo
gay	ripe	ash	meteorolo- gical	daring

Note 1.4 Consonants. The consonants as given in Note 1.1 are:

A. p t k s š c ć č f h

B. b d g z ž dz đ dž v

C. r l lj m n nj j

The division into groups A, B and C is based partly on the sound and partly on where the consonants may occur. All of Group A are voiceless (made without vibration of the vocal cords). Those in Group B are voiced (pronounced with simultaneous vibration of the vocal cords) and each one corresponds to a similar voiceless consonant in A (/b/ to /p/, /d/ to /t/, etc.). Those in Group C are voiced but do not pair with voiceless ones.

Some general observations may be made in regard to certain groups of consonants. It may seem that some of the differences pointed out between the Serbo-Croatian sounds and similar English sounds are very slight. This does not mean they are unimportant. The proper pronunciation of such a slight difference will make a great deal of difference to the Serbo-Croatian listener.

/p t k/ in Serbo-Croatian do not have the strong puff of breath found after English p t k in pot, top, cot (this 'aspiration' occurs in English before a stressed vowel when no g precedes the p t or k). They should have very little aspiration, more as in English spot, stop, Scot.

/b d g z ž đ dž v/ in Serbo-Croatian are all voiced, as noted above. At the beginning of a word comparable English sounds such as b d g z j v (bed, dead, gag, zeal, jump, veal) begin like p t k s ch f and then begin voicing. The Serbo-Croatian sounds, on the other hand, are voiced from the beginning.

We might diagram this in this fashion:

English	b	Serbo-Croatian	b
is pronounced	pb	is pronounced	bb

This difference is particularly hard for the speaker of English to hear.

GD 1.3.1

pò	pólazf	pópraviti	pàr	pívo
half	leaves	to fix	pair	beer
bòb	bòrba	bòl	sòba	gròb
lima-bean	battle	pain	room	grave

/t d/ GD 1.3.2

Serbo-Croatian /t/ and /d/ are made by pressure of the tongue against the teeth, not the ridge back of the teeth, as in English. As noted above, Serbo-Croatian /t/ does not have the strong puff of breath the English t has in certain positions (e.g. in top). Nor does Serbo-Croatian /t/ have the great number of variants English t has. Listen to your own t in: top, stop, pot, bottle, button, butter. Each of these is phonetically different. The t of butter or button would sound very strange in Serbo-Croatian and might not be understood.

tvrd	sàt	tàjna	téle	přst
hard	hour	secret	calf	finger
dòbar	ràd	dávno	dèlo	glàd
good	work	long time ago	work	hunger

/c/ GD 1.3.3

/c/ is like t plus g said as a unit. It is also more dental than English t. (The vocal counterpart /dz/ is like d plus z said as a unit.)

cèo	céna	cřvën	cřkva	cřnac
whole	price	red spot	church	negro

cřn
black

/ć đ/ GD 1.3.4

Serbo-Croatian /ć đ/ are made on the teeth, as /t/ and /d/. Try making /t/ plus /j/ (y), then a soft g type of sound in the same position. /ć/ and /đ/ have relatively high pitch.

ćurān	věć	ćud	úci	ćumur
turkey	already	disposition	to go in	charcoal
đak	svāda	građanin	đavō	rōđak
pupil	quarrel	citizen	devil	relative

/č dž/ GD 1.3.5

/č/ and /dž/ are made with tongue pressure against the ridge back of the teeth. They are lower pitched than English ch and j and quite different from /ć/ and /đ/. Some Yugoslavs use sounds like English ch and j and have no distinction between /ć/ and /č/ or /đ/ and /dž/.

čovек	čuti	čelik	òbruč	čist
man	to hear	steel	hoop	clean
džak	džin	džabē	džāmija	dírīndžiti
sack	giant	without pay	mosque	to toil

/š ž/ GD 1.3.6

Serbo-Croatian /š/ and /ž/ are lower in pitch than the English sounds. The tongue is drawn farther back and the back of the tongue is lower in Serbo-Croatian than in English.

šator	šála	škòla	šljīva	kòkōš
tent	joke	school	plum	hen
žalōst	žàba	pážnja	žūt	žito
sorrow	frog	attention	yellow	grain

/r/ GD 1.3.7

Serbo-Croatian /r/ is a tongue tip trill. The tongue vibrates against the back of the teeth. The 'vowel' /r/ is this same trill, accompanied by a kind of a [ə] (uh) sound. The English r is very different, having no trill and

turning the tip of the tongue back.

rād	rūka	prédmet	rúža	dār
work	hand, arm	object	rose	dift

A final /r/, as in /dār/ is often voiceless.

/h/ GD 1.3.8

Serbo-Croatian /h/ is not English h. English h is a breathing out of air, the position of the tongue depending on the following vowel. the h in he is i height; the h in hoe is o height, etc.

Serbo-Croatian /h/ is a sound made by placing the tongue in a k-like position, humped up nearly touching the back part of the roof of the mouth. It has a slight friction noise similar to that made when clearing the throat. Do not use English h for this sound.

hòtel	hràm	stràh	hrána	hrábar
hotel	temple	fear	food	courageous
hvála	zàhvālan	shvātati	neshvátljivo	hìljada
thanks	grateful	to comprehend	incompre- hensible	air
dùh	dàh	hìtan	hlād	vàzdūh
spirit	breath	urgent	shade	air

/k g/ GD 1.3.9

Serbo-Croatian /k/ does not have the strong puff of breath often found after English k.

kònj	jāk	kòrēn	mèk	kràtak
horse	strong	root	soft	short
glòg	gòvor	mìg	ràzgovōr	plùg
hawthorn	speech	hint	conversa- tion	plough

/k g/ stop the flow of air completely. /h/ restricts the flow but does not stop it. The tongue is relaxed for /h/ but tense for /k g/.

/l/ GD 1.3.10

Serbo-Croatian has two /l/ sounds, a lower pitched one, /l/, much like English, and a higher pitched one, /lj/.

l`ak	l`arma	b`olnica	ml`ad	t`opal
light	noise	hospital	young	warm
b`ol	v`al	òbal	b`al	k`an`al
pain	wave	round	ball	canal
k`al	sv`ila	ž`al`ost	zahn`val`n`ost	zl`onameran
mud	silk	sorrow	gratitude	malicious

/lj/ GD 1.3.11

The /lj/ sound is not /l/ plus /j/ (y). It is an l sound made with the tongue in a similar position to that in saying /j/ (English y).

lj`ubav	lj`ut	k`elj	ùgalj	d`rljati
love	angry	kale	coal	to harrow
lj`udi	p`olje	s`elj`ak	p`oljubac	p`rljav
men	field	peasant	kiss	dirty

/n/ GD 1.3.12

Serbo-Croatian /n/ is made by pressure of the tongue against the teeth, not the ridge back of them.

n`ovine	n`ož	s`an	n`os`ač	p`un
newspaper	knife	dream	porter	full
n`ada	n`evreme	n`evolja	n`emin`o`vno	nem`eš`an`je
hope	bad weather	trouble	unavoidably	non-interference

/nj/ GD 1.3.13

Serbo-Croatian also has two /n/ sounds, one made with the tongue in /j/ position: /nj/. This, like /lj/, has higher pitch than /n/. It is not the n plus y of English canyon.

nj`eg`ov	nj`iva	s`anjati	p`anj	kl`anje
his	field	to dream	stump	slaughtering

manjína	višnja	lěčēnje	smětnja	měnjati
minority	sour cherry	medical treat- ment	obstacle	to change

/s/ GD 1.3.14

sàt	sàv	sètva	glàs	pràksa
o'clock	all	sowing	voice	practice

/z/ GD 1.3.15

zvězda	zvézdara	zvòno	zlò	zárez
star	observatory	bell	evil	notch

/f/ GD 1.3.16

fénjer	jèftin	fúruna	fízika	fèderatīvan
lantern	cheap	stove	physics	federal

/v/ GD 1.3.17

vìd	věštāk	věče	glāva	přvì
sight	expert	evening	head	first

/j/ GD 1.3.18

Serbo-Croatian /j/ is much like English y. It is generally higher than y, however, just as /i/ is higher than English i. In other words, it does not adjust to the height of the adjacent vowel to the extent English does.

jàk	jáje	júnāk	jábuka	sjàj
strong	egg	hero	apple	gleam

Note on stress and length symbols

There is a set of symbols devised in the early nineteenth century to indicate primary stress and length. These are widely used and will be found in many grammars and dictionaries. Examples are:

˘	short falling	for	˘	ˆ	long falling	for	˘
˘	short rising	for	˘	˘	long rising	for	˘

Secondary stress is not distinguished in this system.

UNIT 2

BASIC SENTENCES

Places and DirectionsMjesto i pravacМесто и правац

A

where is

gdje je

где је

embassy

ambasada

амбасада

Where is the embassy?

3 2 | 2 1#
Gdje je ambasada?3 2 | 2 1#
Где је амбасада?

B

right

desno

десно

on the right

na desno

на десно

The embassy is on the right.

2 3 2 | 2 1 2 3 2 | 2 1
Ambasada je na desno. Амбасада је на десно.

A

(question word)

li

ли

whether... is?; is?

da li je

да ли је

far

daleko

далеко

from here

odavde

одавде

Is the embassy far from here?

3 2 1 |
Da li je ambasada3 2 1 | 2 1
Да ли је амбасада далеко2 1 1 #
daleko odavde?1 -1 #
одавде?

B

Yes, it is.

3 2 | 2 1
Da, jest.3 1 | 2 1
Да, јесте.

A

hotel	hotel	хотел
left	lijevo	лево
on the left	na lijevo	на лево
Is the hotel on the left?	3·2 ' 2 Da li je hotel na ·1 # lijevo?	3·2 ' 2 1 # Да ли је хотел на лево?

B

Yes, it is.	3·2 2·1 Da, jest.	3·2 2·1 Да, јесте.
he, it	on	он
near, nearby	blizu	близу
It's nearby.	3·2 2 1 On je blizu.	3·2 2 1 Он је близу.

A

station	kolodvor (Cr)	станица
Is the station near [here]?	3·2 ' Da li je kolodvor 2 1 # blizu?	3·2 ' 2 1 # Да ли је станица близу?

B

no, not	ne	не
she, it	ona	она
it is not, it isn't	nije	није
No, it isn't near [here].	2 3· 1 1 Ne, on nije blizu.	3·2 2 3· 1 1 Не, она није близу.

that	to	to
restaurant	restoran	ресторан
That's the restaurant.	3 2 2 ' -1 To je restoran.	3 2 2 ' -1 То је ресторан.
go	idite	идите
straight	pravo	право
Go straight [ahead].	3 2 2 ' 1 Idite pravo.	3 2 2 ' 1 Идите право.
there, over there	tamo	тамо
The station is over there.	3 2 2 1 Tamo je kolodvor.	3 1 Тамо је станица.
A		
theater	kazalište (Cr)	позориште
Where is the theater?	3 ' 2 2 ' 1 # Gdje je kazalište?	3 ' 2 2 ' 1 # Где је позориште?
B		
here	ovdje	овде
The theater is here.	23 2 2 ' -1 Ovdje je kazalište.	23 2 2 ' 1 - Овде је позориште.
A		
village	selo	село
Is the village far from here?	2 ' 3 ' 2 ' 1 Da li je selo daleko	2 ' 3 ' 2 Да ли је село далеко
	' -1 # odavde?	' -1 # одавде?
B		
it, (rarely: he, she)	ono	оно

It's not far.

3. | 2. ' 1
Ono nije daleko.

3. | 2' ' 1
Оно није далеко.

NOTES

Note 2.1 Noun: Genders

Da li je hotel na levo? Da, jeste. On je blizu.

Da li je stanica blizu? Ne, ona nije blizu.

Da li je kolodvor blizu? Ne, on nije blizu.

Ovde je pozorište. Ono nije daleko.

To je restoran.

Serbo-Croatian nouns fall into three classes according to gender: masculine, feminine and neuter. Masculine nouns are replaceable by masculine pronouns (as /òn/ 'he [or other masculine referent]' above) feminine (as /óna/ 'she [or other feminine referent]') and neuter by neuter (as /óno/ 'it [or other neuter referent]'). Note that /òn/ refers back to /hótel/ and /kòlodvor/, /óna/ to /stànica/, and /óno/ to /pòzorište/ (or /kázalište/). The answer uses /ona/ when /stànica/ 'station' is used, but /òn/ when /kòlodvor/ 'station' is used. Some nouns which have occurred so far and their categories are:

<u>Masculine</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
dàn	nòć	jùtro
gospódin	gòspona	pòzorište
hótel	gòspodica	mèsto ('place')
restórān	ambasāda	kázalište
právac ('direction')	stànica	
kòlodvor		

These nouns are all in the nominative singular case. Most masculine nouns (in this case) end in a consonant, most feminine nouns end in /-a/, most neuters in /-o/ or /-e/. There is a separate declension of feminines to which /nòć/ belongs. (Details of declensions and other variants will be given later.)

Note that /tò/ 'that' as pointing out the item, not modifying it, is always the same (neuter singular). In 'that is a restaurant', 'that is a hotel',

'that is a theater', etc., the 'that' is always /tò/.

Note 2.2 Verb: 'is' 'isn't'

To je restoran.

Ona nije blizu.

Da, jest(e).

There are three forms of the verb 'to be' here: normal, unstressed /je/ 'is' (after another word in the clause), the independent stressed form /jèste/ or /jèst/ 'it is, he is, she is', and the negative /nije/ 'isn't'. Some speakers also use a stressed /jè/ before /li/ at the beginning of a sentence or clause /Je li stanica blizu./ (= /Da li je stanica blizu/; see Note 2.3).

Note 2.3 Question words

Kako ste.

Gde je ambasada.

Da li je ambasada daleko odavde.

The words /kàko/ and /gdè/ (/gdjè/) are question words which usually occur at the beginning of the sentence or clause. They normally have primary stress.

The question phrase /dà li/ comes at the beginning of the sentence or clause. The unstressed /je/ follows immediately. /li/ is a question particle which is always unstressed and is added to a stressed word or particle.

Note that the normal stress and pitch of sentences with question words is the same as for statements. Serbo-Croatian may also use a rising intonation pattern, as English may, but this is less frequent.

Answers to yes or no questions are normally brief. Both short and long answers are given in the drills.

As indicated in Note 2.2 above, /jè li/ 'is?' may be used instead of /dà li je/. This usage - the verb first followed by /li/ is less common than it used to be. (Examples of /dà li je/ alternating with /jè li/ are found in GD 3.3.2.)

Note 2.4 Abbreviations /g./, /g-đa/, /g-ca/

The abbreviations for /gospodin/, /gospođa/ and /gospođica/ are /g./, /g-đa/ and /g-ca/ respectively. Note that only /g./ 'Mr.' uses a period.

GRAMMATICAL DRILL - GRAMATIČKO VEŽBANJE

The drills are given in the eastern dialect but central words are often added. The instructor who wishes may use central vocabulary and structure throughout. Some examples of conversion are given after / in the drills below.

2.1 Noun - Imenica: Substitution - Zamena

Affirmative sentences - Potvrdne rečenice

Ambasada je daleko odavde.	Restoran je blizu.	Pozorište je pravo.
Stanica je na levo.	Hotel je na desno.	/Kolodvor je ovdje.

Negative sentences - Odrečne rečenice

Ambasada nije daleko odavde.	Ona je blizu.
Hotel nije na desno.	On je na levo.
Stanica nije na levo.	Ona je pravo.
/Kolodvor nije na lijevo.	On je pravo.
Pozorište nije pravo.	Ono je na desno.
/Kazalište nije pravo.	
Restoran nije blizu.	On je daleko.

Affirmative sentence - Potvrdne rečenice

To je ambasada.	To je gospođa Jović.	To je pravo.
To je hotel.	To je gospođica Jović.	To je na levo.
		To je na lijevo.
To je stanica.	Ovde je g. Jović.	To je ovde.
/To je kolodvor.	Ovdje je g. Jović.	To je ovdje.
To je pozorište.		To je daleko odavde.

/To je kazalište.

To je gospodin Jović.

To je restoran.

To je na desno.

Other substitutions - Druge zamene

Idite pravo.

Idite na levo. or Idite levo.

Idite na desno. or Idite desno.

Idite tamo. /lijevo

Idite odavde.

Negative sentences - Odrečne rečenice

To nije ambasada. To je stanica.

To nije pravo. To je na levo.

/kolodvor

/lijevo

To nije hotel. To je ambasada.

To nije g. Jović.

To nije stanica. To je restoran.

To nije g-đa Jović.

To nije pozorište. To je hotel.

To nije g-ca Jović.

/kazalište

To nije restoran. To je pozorište.

G. Jović nije ovde. /ovdje*

/kazalište

To nije ovde. /ovdje

To nije na desno.

To nije daleko odavde.

To nije na levo. /lijevo

2.2 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

Questions - Pitanja (pitanje)

Answers - Odgovori (odgovor)

Gde je ambasada?

Ambasada je na levo. /lijevo. Nije daleko.

Gde je hotel?

Hotel je na desno. On je blizu.

Gde je stanica?

Stanica je pravo. Nije daleko.

/kolodvor

Gde je pozorište?

Pozorište je tamo. Ono je daleko.

/kazalište

Gde je restoran?

Restoran je ovde. On je blizu.

* maid speaking

/ovdje

Short affirmative reply - Kratak potvrđan odgovor

Da li je ambasada daleko odavde?	Jest(e).	Da li je to pozorište? /kazalište	Jest(e).
Da li je hotel na desno?	Jest(e).	Da li je to restoran?	Jest(e).
Da li je stanica na levo? /kolodvor na lijevo	Jest(e).	Da li je to daleko odavde?	Jest(e).
Da li je pozorište pravo? /kazalište	Jest(e).	Da li je to na desno?	Jest(e).
Da li je restoran blizu?	Jest(e).	Da li je to na levo? /lijevo	Jest(e).
Da li je to ambasada?	Jest(e).	Da li je to pravo?	Jest(e).
Da li je to hotel?	Jest(e).	Da li je to ovde? /ovdje	Jest(e).
Da li je to stanica? /kolodvor	Jest(e).	Da li je to tamo?	Jest(e).

Long affirmative reply - Dug potvrđan odgovor

Da li je restoran blizu?	Da, restoran je blizu.
Da li je ambasada daleko odavde?	Da, ambasada je daleko odavde.
Da li je hotel na desno?	Da, hotel je na desno.
Da li je stanica na levo? /kolodvor na lijevo	Da, stanica je na levo. /kolodvor je na lijevo
Da li je pozorište pravo? /kazalište	Da, pozorište je pravo. /kazalište
Da li je to ambasada?	Da, to je ambasada.
Da li je to hotel?	Da, to je hotel.
Da li je to stanica? /kolodvor	Da, to je stanica. /kolodvor
Da li je to pozorište? /kazalište	Da, to je pozorište. /kazalište
Da li je to restoran?	Da, to je restoran.

Da li je to daleko odavde?	Da, to je daleko odavde.
Da li je to na desno?	Da, to je na desno.
Da li je to na levo?	Da, to je na levo.
/lijevo	/lijevo
Da li je to pravo?	Da, to je pravo.
Da li je to ovde?	Da, to je ovde.
/ovdje	/ovdje
Da li je to tamo?	Da, to je tamo.

Short negative reply - Kratak odrečan odgovor

Da li je pozorište pravo?	Ne, nije.	Da li je stanica na levo?	Ne, nije.
Da li je restoran blizu?	Ne, nije.	Da li je to ambasada?	Ne, nije.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, nije.	Da li je to hotel?	Ne, nije.
Da li je hotel na desno?	Ne, nije.	Da li je to stanica?	Ne, nije.
Da li je to pozorište?	Ne, nije.	Da li je to na levo?	Ne, nije.
Da li je to restoran?	Ne, nije.	Da li je to pravo?	Ne, nije.
Da li je to daleko odavde?	Ne, nije.	Da li je to ovde?	Ne, nije.
Da li je to na desno?	Ne, nije.	Da li je to tamo?	Ne, nije.

Expanded short negative reply - Proširen kratak odrečan odgovor

Da li je stanica na levo?	Ne, nije.	Ona je na desno.
Da li je pozorište pravo?	Ne, nije.	Ono je na levo.
Da li je restoran blizu?	Ne, nije.	On je daleko.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, nije.	Ona je blizu.
Da li je hotel na desno?	Ne, nije.	On je na levo.

Expanded long negative reply - Dug odrečan odgovor

Da li je hotel na desno?	Ne, hotel nije na desno.	On je na levo.
Da li je stanica na levo?	Ne, stanica nije na levo.	Ona je pravo.
Da li je pozorište pravo?	Ne, pozorište nije pravo.	Ono je na desno.

Da li je restoran blizu?	Ne, restoran nije blizu. On je daleko.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, ambasada nije daleko odavde. Ona je blizu.
Da li je to ambasada?	Ne, to nije ambasada. To je hotel.
Da li je to hotel?	Ne, to nije hotel. To je ambasada.
Da li je to stanica?	Ne, to nije stanica. To je pozorište.
Da li je to pozorište?	Ne, to nije pozorište. To je stanica.
Da li je to restoran?	Ne, to nije restoran. To je hotel.
Da li je to daleko odavde?	Ne, to nije daleko odavde. To je blizu.
Da li je to na desno?	Ne, to nije na desno. To je na levo.
Da li je to na levo?	Ne, to nije na levo. To je na desno.
Da li je to pravo?	Ne, to nije pravo. To je na levo.
Da li je to ovde?	Ne, to nije ovde. To je pravo.
Da li je to tamo?	Ne, to nije tamo. To je ovde.

2.3 Question and Answer Drill with Prompt

1) The instructor is to say both the statement on the left and the corresponding question on the right and the students are to repeat.

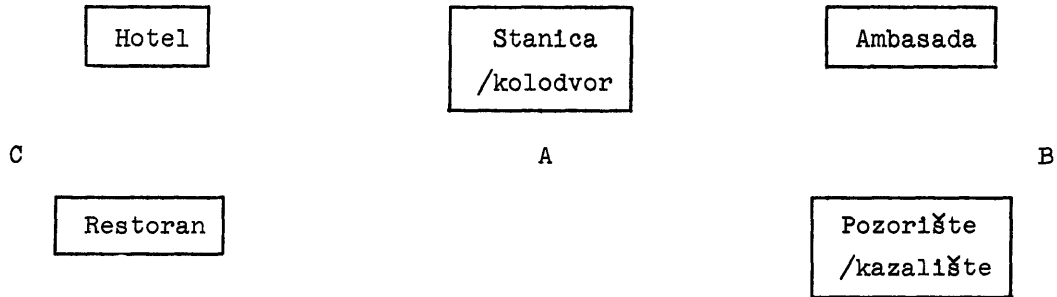
2) After the repetition drill is finished, the questions are to be covered. The first student is to make a question on the basis of the first statement. The second student is to give an appropriate answer and to make a question on the basis of the second statement. The next student gives the answer and makes a new question, etc.

<u>Statement</u>	<u>Question</u>	<u>Statement</u>	<u>Question</u>
Hotel je na levo.	Gde je hotel?	Restoran je na levo.	Gde je restoran?
Stanica je pravo.	Gde je stanica?	Ambasada je desno.	Gde je Ambasada?
Pozorište je na desno.	Gde je pozorište?	To je hotel.	Da li je to hotel?
Stanica je blizu.	Da li je stanica blizu?	Pozorište je daleko odavde.	Da li je pozorište daleko odavde?
Restoran je na levo.	Da li je restoran na levo?	Ambasada je na desno.	Da li je Ambasada na desno?

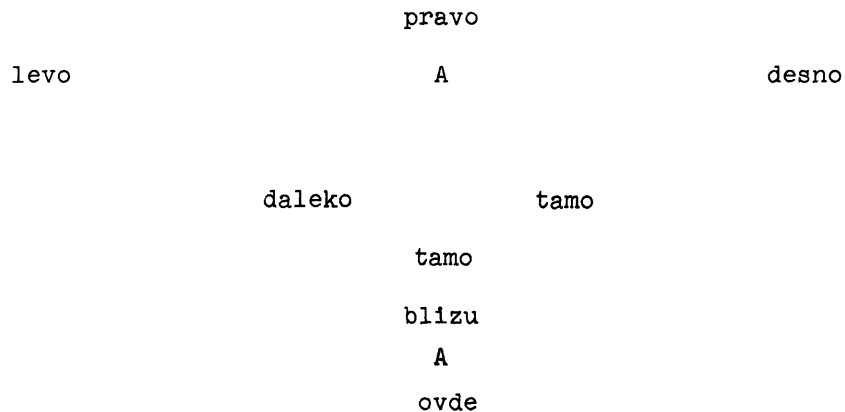
2.4 Situational Drill

Following is an outline map to practice asking directions.

Assuming first that one is at position A, the students are to ask each other questions such as /Gde je hotel?/, /Da li je hotel na levo?/, etc. The student addressed is to reply appropriately in terms of the diagram.

The relative reference of the adverbs to be used may be diagrammed in two ways -

the adverbs within the circle referring to any space within the circle. As indicated, /tamo/ need not be /daleko/ but points out '(over) there!'.

2.5 Conversations - Razgovori (razgovor)

2.5.1

- A. Da li je to ambasada?   B. Ne, to nije ambasada.
- A. Da li je ambasada daleko odavde?   B. Da, jest.
- Ambasada je tamo na lijevo.
- Idite na lijevo.

A. Da li je hotel blizu?

B. Jest. To je hotel.

A. Hvala. Do viđenja.

B. Molim. Do viđenja.

A. Да ли је то амбасада?

B. Не, то није амбасада.

A. Да ли је амбасада далеко одавде?

B. Да, јесте. Амбасада је тамо, на лево.
Идите на лево.

A. Да ли је хотел близу?

B. Јесте. То је хотел.

A. Хвала. До виђења.

B. Молим. До виђења.

2.5.2

A. Da li je hotel daleko?

B. Nije daleko.

A. Da li je to hotel?

B. Nije. To je kazalište.

A. Gdje je hotel?

B. Hotel je tamo, na desno.
Идите на десно.

A. Da li je restoran tamo?

B. Da, jest.

A. Hvala. Do viđenja.

B. Molim. Do viđenja.

A. Да ли је хотел далеко?

B. Није далеко.

A. Да ли је то хотел?

B. Није. То је позориште.

A. Где је хотел?

B. Хотел је тамо, на десно.
Идите на десно.

A. Да ли је ресторан тамо?

B. Да, јесте.

A. Хвала. До виђења.

B. Молим. До виђења.

UNIT 3

BASIC SENTENCES

The HotelHotelХотел

A

what kind, what [is it] like	kákov, kákva, kákvo	каков, каква, какво
your	vaš, vaša, vaše	ваш, ваша, ваше
How is your hotel?	3' 2 ' 1 # Kakav je vaš hotel?	3' 2 2' 1 # Каков је ваш хотел?
Is it good?	2' 3' Da li je dobar?	3' 2 2' 1 # Да ли је добар?

B

my, mine	moj, moja, moje	мој, моја, моје
good	dobar, dobra, dobro	добар, добра, добро
but	ali	али
expensive	skup, skupa, skupo	скуп, скупа, скупо
My hotel's good, but expensive.	2' 1' 3' Moj hotel je dobar, 2' 1' ali skup.	2' 1' 3' 2' 1' Мој хотел је добар, али скуп.
new	nov, nova, novo	нов, нова, ново
That's a new hotel.	2' 3' 1' To je nov hotel.	2' 3' 1' То је нов хотел.

	A	
and (with change of subject or other contrast), but (un-emphatic)	a	a
Tom	Тома / Томо	Тома / Томо
Tom's	Томин, Томина, Томино / Томов	ТОМИН, ТОМИНА, ТОМИНО / ТОМОВО
room	соба	соба
And how is Tom's room?	2 3, 2 2 1 A kakva je Tomina	2 3, 2 2 1 # А каква је Томина соба?
	соба?	
great, big, large	velik, velika, veliko	велики, велика, велико
and, also, too	i	и
beautiful, handsome, nice	lijep, lijepa, lijepo	леп, лепа, лепо
Is it large and nice?	2, 3, 2 2 Da li je velika i	3, 2 3, 2 2 1 # Да ли је велика и лепа?
	lijepa?	
his	njegov, njegova, njegovo	ЊЕГОВ, ЊЕГОВА, ЊЕГОВО
wife, woman	žena	жена

satisfied, pleased, happy	zadovoljan, zado- voljna, zadovoljno	задовољан, задовољна, задовољно
His wife is pleased.	2' 3' 2 Njegova žena je 2·1 - zadovoljna.	3·2 ' 2·1 Негова жена је задовољна.
A		
Zora	Zora	Зора
Zora's	Zorin, Zorina, Zorino	Зорин, Зорина, Зорино
Jovan	Jovan / Ivan	Јован / Иван
Jovan's	Jovanov/Jovanova, Jovanovo / Ivanov	Јованов, Јованова, Јованово / Иванов
How is Zora's and Jovan's hotel?	2' 3' 2 Kakav je Zorin i ' \1 # Jovanov hotel?	2' 3' 2 ' Какав је Зорин и Јованов ' \1 # хотел?

B

their	njihov, njihova, njihovo	њихов, њихова, њихово
bad	loš, loša, loše	рђав, рђава, рђаво
small, little	mali, mala, malo	мали, мала, мало
clean, pure	čist, čista, čisto	чист, чиста, чисто

Their hotel isn't bad, too. It's small, but clean.	2 3 2 2 I njihov hotel nije loš. Mali je, ali čist.	2 3 1 И њихов хотел није рђав. Мали је али чист.
also	također	такође
comfortable	udoban, udobna, udobno	удобан, удобна, удобно
Their room is also comfortable and clean.	2 Njihova soba je također udobna i čista.	2 3 Њихова соба је такође удобна и чиста.
A		
And how is Mr. Smith?	2 3 2 2 A kako je g. (gospodin) Smit?	2 3 2 2 А како је г. (господин) Смит?
Is he pleased?	2 3 - # Da li je zadovoljan?	2 3 1 # Да ли је задовољан?
B		
Smith's	Smitov, -a, -o	Смитов, Смитова, Смитово
cheap	jeftin, jeftina, jeftino	јефтин, јефтина, јефтино
although	iako	иако
old	star, -a, -o; stari, -a, -o	стар, стара, старо; стари, стара, старо

Smith's hotel isn't cheap, though it's old.	2 1 3 2 Smitov hotel nije jeftin, iako je stár	2 1 3 2 1 Смитов хотел није јефтин, иако је стари.
thing, matter, point	stvar f.	ствар
in that	u tome	у томе
But, that's not what's the matter.	2 3 2 3 1 Ali stvar nije u tome.	2 1 3 1 Али, ствар није у томе.
A		
in what	u čemu	у чему
What is the matter?	2 3 1 1 # U čemu je stvar?	2 3 1 1 # У чему је ствар?
B		
bath, bathroom, bathhouse	kupaona, /kupaonica	купатило
rather, fairly	prilično	прилично
dirty	prljav, -a, -o	прљав, прљава, прљаво
His bathroom is rather dirty.	2 3 2 Njegova kupaona je prilično prljava.	2 1 3 1 Његово купатило је прилично прљаво.
for that, therefore	zato	зато
dissatisfied	nezadovoljan, nezadovoljna, -o	незадовољан, незадовољна, -о
Therefore he is dis- satisfied.	2 1 3 2 2 1 On je zato nezadovoljan.	2 1 3 2 2 1 Он је зато незадовољан.

otherwise, moreover, in addition, besides	í - inače	í - иначе
to him	í njemu, mu	í њему, му
very	˘ jako	˘ врло
Otherwise, his room is very comfortable, and large.	3' -2 2' Inače, soba mu je 1 3' - 2 2 jako udobna i ˘1 velika.	3' -2 2' 3·2 Иначе, соба му је врло 1 2 ˘1 удобна и велика.

NOTES

Note 3.1 Adjectives: Nominative Singular

Kakav je vaš hotel.

Moj hotel je dobar, ali skup.

To je nov hotel.

Mali je, ali čist.

Da li je zadovoljan?

Smitov hotel nije jeftin, iako je stari.

Serbo-Croatian adjectives are declined for three genders. The above examples illustrate the masculine singular. Some adjectives regularly have the ending /-i/ in the masculine singular, as /mãli/; some have no ending. Many adjectives have no ending in what is known as the 'indefinite' but /-i/ in the 'definite', e.g. /dóbar/ but /dòbrī/. (See below for 'definite' and 'indefinite'.)

Tomina soba je velika i lepa.

Njegova žena je zadovoljna.

Njihova soba je takođe(r) udobna i čista.

Inače soba mu je vrlo udobna i velika.

These illustrate the feminine singular (nominative case only). The ending is /-a/ (/ -ā/ when the adjective is definite and has primary stress).

Njegovo kupatilo je prilično prljavo.

This example illustrates the neuter singular ending /-o/ (or /-ō/; see above under /-a/). After some consonants (such as /j š č/) the ending is /-e/ (/móje/ 'my' /vāše/ 'your').

Adjectives which have occurred are: (nominative singular forms)

Masculine	Feminine	Neuter	Meaning
-i			
čist	čista	čisto	clean
dobar	dobra	dobro	good
jèftin	jèftina	jèftino	cheap
Jóvanov	Jóvanova	Jóvanovo	Jovan's
lák	laka	lako	light; easy
lèp	lépa	lépo	beautiful
/lìjep	/lìjépa	/lìjépo	
mālī	mālā	mālo	small
lòš	lóša	lóše	bad
mòj	mója	móje	my
nèzadovòljan	nèzadovòljna	nèzadovòljno	dissatisfied
njègov	njègova	njègovo	his
njíhov	njihova	njihovo	their
nòv	nóva	nóvo	new
prljav	prljava	prljavo	dirty
rdav	rdava	rdavo	bad
skùp	skúpa	skúpo	expensive
Smitov	Smitova	Smitovo	Smith's
stàr	stára	stáro	old
stàri	stārā	stārō	

Tómin	Tómina	Tómino	Tom's
údoban	údobna	údobno	comfortable
váš	váša	váše	your
vèlik	vèlika	vèliko	big, large
	vèlikī	vèlikā	
zàdovòljan	zàdovòljna	zàdovòljno	satisfied
Zórin	Zórina	Zórimo	Zorin's

Some, but not all, adjectives have two different forms, called indefinite and definite. The indefinite form has no ending in the masculine and generally has 'rising' / ' / stress where possible. The definite has /-I/ as the masculine singular ending, long vowel endings and falling / ` / stress throughout. Compare:

indefinite	lèp	lépa	lépo	/	lìjep	lijépa	lijépo
definite	lèpī	lèpā	lèpō	/	lìjepī	lìjepā	lìjepō

Since long vowels which are not themselves stressed are replaced by short vowels when the word has secondary stress, there is no contrast between definite and indefinite under secondary stress except in the masculine singular:

lèp	indefinite	}	lèpa	lépo
lèpī	definite			

The contrast definite/indefinite is therefore largely a matter of whether the adjective has /-I/ in the masculine singular (nominative - and sometimes accusative). In such a sentence as /moj hotel je skup/ the adjective is generally the indefinite form. Where the adjective precedes the noun, it may be definite or indefinite depending on the meaning: /dobar hotel/ 'a good hotel', /dobri hotel/ 'the good hotel'. The definite is not simply to be equated with the English use of 'the' but with the concept of something specific, known, or the like.

The difference in usage between /stàr/ and /stàrī/ is, however, more complex. /stàr/ is used for people; /stàrī/ may be used either of people or of things. Whether /stàr/ or /stàrī/ is used of a given noun must be learned: /star čovek/

'an old man' /stáři gospódin/ 'an old gentleman, the old gentleman'.

The adjectives /moj/, /vaš/, /njegov/ and /njihov/ will be taken up in Note 4.1.

The adjectives /Jovanov/, /Smitov/, /Tomin/ and /Zorin/ illustrate regular forms made by adjective endings on noun bases. Nouns in /-a/ have the adjective ending /-in/: /Toma/ - /Tomin/, /Zora/ - /Zorin/. Nouns ending in a consonant have the ending /-ov/: /Jovan/ - /Jovanov/, /Smit/ - /Smitov/. These endings indicate 'pertaining to' and are here translatable as possessives: 'Tom's, 'Zora's', 'Jovan's', 'Smith's'. (These are taken up in more detail in Notes 27.2.2, 27.2.3.)

The pair /zadovoljan/ 'satisfied', /nezadovoljan/ 'dissatisfied' illustrates the negative prefix /nè-/. This prefix occurs on many adjectives, most of which also have a form without /nè-/. For the adjectives in the list above the only other common form in /nè-/ is /neudoban/ 'uncomfortable'.

GRAMMATICAL DRILLS

3.1 Learning Drill

3.1.1 Single substitution drill, with negative transform.

Following are substitutions with negative transforms. These may be drilled first in the affirmative and then in the negative, or with the negative added as a transform after each substitution.

To je veliki hotel.

(To nije veliki hotel.)

mali	rđav /loš
skup	udoban
čist	prljav

Tomin hotel je veliki.

(Tomin hotel nije veliki.)

dobar	jeftin
neudoban	lep /lijep

To je velika soba.

(To nije velika soba.)

mala	rđava /loša
skupa	udobna

Tomina soba je velika.

(Tomina soba nije velika.)

dobra	jeftina
neudobna	lepa /lijepa

čista prljava

To je veliko selo.

(To nije veliko selo.)

malo lepo /lijepo

čisto prljavo

Tomino selo je veliko.

(Tomino selo nije veliko.)

To je Tomin hotel.

(To nije Tomin hotel.)

Zorin hotel veliki restoran udobna soba lepo selo /lijepo

nov hotel Tomina soba njihova soba njegov hotel

skupa soba /Tomova jeftin hotel staro pozorište stari restoran /kazalište

Tomin restoran je veliki i lep.

/lijep

Jovanov hotel Zorin restoran /Ivanov

Tomin restoran nije veliki i lep.

Mali je i rdav. /loš /lijep

njegov hotel njihov restoran

Tomina soba je mala, ali čista i

udobna.

njegova soba Zorina soba

vaša ambasada njihova stanica

Tomina soba nije mala. Ona je

velika, ali neudobna.

njihov kolodvor

naša kupaonica

Tomino kupatilo je lepo i čisto.

vaše pozorište /kazalište

Tomino kupatilo nije lepo i čisto.

Malo je i prljavo.

Zorino selo

Tomin hotel je dobar, iako je jeftin.

Jovanov restoran njegov hotel

Tomin hotel nije dobar, iako je skup.

njihov hotel vaš hotel

Tomina soba je prilično udobna, iako je mala.

vaša ambasada njihova stanica

Tomina soba nije udobna, iako je prilično velika.

njegova soba Smitova soba

Tomino kupatilo je prilično dobro,
iako je staro.

vaše pozorište

Tomino kupatilo nije dobro, iako
je novo.

njihovo pozorište

Jovan je zadovoljan.

Jovan je nezadovoljan.

Toma

gospodin Jović

gospodin

gospodin Smit

Jovan nije zadovoljan.

Zora je zadovoljna.

Zora je nezadovoljna.

gospođa

Jovanova žena

gospođica

gospođica Smit

gospođa Jović

3.1.2 Multiple substitution drill with negative transform.

The following drill gives two substitutions for the same sentence. On initial drilling these substitutions are to be made one at a time. Below the drill outline the complete substitutions which may be made are given. This will illustrate the order in which substitutions may be made in future drills.

Two other drills are added. These are to be drilled in the same way.

3.1.2 Multiple

<u>Tomin</u> hotel je <u>veliki</u> .	1	2	
	1	2	
<u>Tomin</u> hotel nije <u>veliki</u> .	1	2	
	1	2	
		1	2
	Zorin	mali	neudoban
	Jovanov	rđav /loš	lep /lijep
	njegov	dobar	čist
	njihov	jeftin	prljav
	Ivanov	skup	
	Tomov	udoban	

	Tomin hotel je <u>veliki</u> .	Tomin hotel nije <u>veliki</u> .
mali	Tomin hotel je <u>mali</u> .	Tomin hotel nije <u>mali</u> .
rđav	Tomin hotel je <u>rđav</u> . /loš	Tomin hotel nije <u>rđav</u> . /loš
dobar	Tomin hotel je <u>dobar</u> .	Tomin hotel nije <u>dobar</u> .
jeftin	Tomin hotel je <u>jeftin</u> .	Tomin hotel nije <u>jeftin</u> .
skup	Tomin hotel je <u>skup</u> .	Tomin hotel nije <u>skup</u> .
udoban	Tomin hotel je <u>udoban</u> .	Tomin hotel nije <u>udoban</u> .
neudoban	Tomin hotel je <u>neudoban</u> .	Tomin hotel nije <u>neudoban</u> .
lep /lijep	Tomin hotel je <u>lep</u> . /lijep	Tomin hotel nije <u>lep</u> . /lijep
čist	Tomin hotel je <u>čist</u> .	Tomin hotel nije <u>čist</u> .
prljav	Tomin hotel je <u>prljav</u> .	Tomin hotel nije <u>prljav</u> .
	Zorin hotel je <u>veliki</u> .	Zorin hotel nije <u>veliki</u> .
mali	Zorin hotel je <u>mali</u> .	Zorin hotel nije <u>mali</u> .
rđav	Zorin hotel je <u>rđav</u> . /loš	Zorin hotel nije <u>rđav</u> . /loš
dobar	Zorin hotel je <u>dobar</u> .	Zorin hotel nije <u>dobar</u> .
jeftin	Zorin hotel je <u>jeftin</u> .	Zorin hotel nije <u>jeftin</u> .
skup	Zorin hotel je <u>skup</u> .	Zorin hotel nije <u>skup</u> .
udoban	Zorin hotel je <u>udoban</u> .	Zorin hotel nije <u>udoban</u> .
neudoban	Zorin hotel je <u>neudoban</u> .	Zorin hotel nije <u>neudoban</u> .
lep /lijep	Zorin hotel je <u>lep</u> . /lijep	Zorin hotel nije <u>lep</u> . /lijep
čist	Zorin hotel je <u>čist</u> .	Zorin hotel nije <u>čist</u> .
prljav	Zorin hotel je <u>prljav</u> .	Zorin hotel nije <u>prljav</u> .
	Jovanov hotel je <u>veliki</u> .	Jovanov hotel nije <u>veliki</u> .
mali	Jovanov hotel je <u>mali</u> .	Jovanov hotel nije <u>mali</u> .
rđav	Jovanov hotel je <u>rđav</u> . /loš	Jovanov hotel nije <u>rđav</u> . /loš
dobar	Jovanov hotel je <u>dobar</u> .	Jovanov hotel nije <u>dobar</u> .
jeftin	Jovanov hotel je <u>jeftin</u> .	Jovanov hotel nije <u>jeftin</u> .

skup	Jovanov hotel je <u>skup</u> .	Jovanov hotel nije <u>skup</u> .
udoban	Jovanov hotel je <u>udoban</u> .	Jovanov hotel nije <u>udoban</u> .
neudoban	Jovanov hotel je <u>neudoban</u> .	Jovanov hotel nije <u>neudoban</u> .
lep /lijep	Jovanov hotel je <u>lep</u> . /lijep	Jovanov hotel nije <u>lep</u> . /lijep
čist	Jovanov hotel je <u>čist</u> .	Jovanov hotel nije <u>čist</u> .
prljav	Jovanov hotel je <u>prljav</u> .	Jovanov hotel nije <u>prljav</u> .
	Njegov hotel je <u>veliki</u> .	Njegov hotel nije <u>veliki</u> .
mali	Njegov hotel je <u>mali</u> .	Njegov hotel nije <u>mali</u> .
rđav	Njegov hotel je <u>rđav</u> . /loš	Njegov hotel nije <u>rđav</u> . /loš
dobar	Njegov hotel je <u>dobar</u> .	Njegov hotel nije <u>dobar</u> .
jeftin	Njegov hotel je <u>jeftin</u> .	Njegov hotel nije <u>jeftin</u> .
skup	Njegov hotel je <u>skup</u> .	Njegov hotel nije <u>skup</u> .
udoban	Njegov hotel je <u>udoban</u> .	Njegov hotel nije <u>udoban</u> .
neudoban	Njegov hotel je <u>neudoban</u> .	Njegov hotel nije <u>neudoban</u> .
lep /lijep	Njegov hotel je <u>lep</u> . /lijep	Njegov hotel nije <u>lep</u> . /lijep
čist	Njegov hotel je <u>čist</u> .	Njegov hotel nije <u>čist</u> .
prljav	Njegov hotel je <u>prljav</u> .	Njegov hotel nije <u>prljav</u> .
	Njihov hotel je <u>veliki</u> .	Njihov hotel nije <u>veliki</u> .
mali	Njihov hotel je <u>mali</u> .	Njihov hotel nije <u>mali</u> .
rđav	Njihov hotel je <u>rđav</u> . /loš	Njihov hotel nije <u>rđav</u> . /loš
dobar	Njihov hotel je <u>dobar</u> .	Njihov hotel nije <u>dobar</u> .
jeftin	Njihov hotel je <u>jeftin</u> .	Njihov hotel nije <u>jeftin</u> .
skup	Njihov hotel je <u>skup</u> .	Njihov hotel nije <u>skup</u> .
udoban	Njihov hotel je <u>udoban</u> .	Njihov hotel nije <u>udoban</u> .
neudoban	Njihov hotel je <u>neudoban</u> .	Njihov hotel nije <u>neudoban</u> .
lep /lijep	Njihov hotel je <u>lep</u> . /lijep	Njihov hotel nije <u>lep</u> . /lijep
čist	Njihov hotel je <u>čist</u> .	Njihov hotel nije <u>čist</u> .

prljav Njihov hotel je prljav.

Njihov hotel nije prljav.

Tomina soba je velika.
1 2

1	2	
Zorina	mala	udobna
Jovanova	rđava /loša	neudobna
njegova	dobra	lepa /lijepa
njihova	jeftina	čista
	skupa	prljava

Tomina soba nije velika.
1 2

Tomino selo je veliko.
1 2

1	2
Zorino	malo
Jovanovo	lepo /lijepo
njegovo	čisto
	prljavo

Tomino selo nije veliko.
1 2

3.2 Substitution-Correlation Drill

To je Tomin hotel.

restoran	žena
soba	kupatilo
	selo

To je Tomin hotel.

restoran To je Tomin restoran.

soba To je Tomina soba.

žena To je Tomina žena.

kupatilo To je Tomino kupatilo.

selo To je Tomino selo.

The following drill is given in full, being a multiple substitution drill. Future drills of this nature will be given in outline only.

1
To nije moj hotel.

1	2
restoran	Jovanov
soba	njegov
kupatilo /kupaona	Smitov
žena	
selo	
mesto /mjesto	
stvar	

2
To je Tomin hotel.

	To nije moj <u>hotel</u> .	To je Tomin <u>hotel</u> .
soba	To nije moja <u>soba</u> .	To je Tomina <u>soba</u> .
kupatilo	To nije moje <u>kupatilo</u> .	To je Tomino <u>kupatilo</u> .
Žena	To nije moja <u>Žena</u> .	To je Tomina <u>Žena</u> .
selo	To nije moje <u>selo</u> .	To je Tomino <u>selo</u> .
mesto	To nije moje <u>mesto</u> .	To je Tomino <u>mesto</u> .
stvar	To nije moja <u>stvar</u> .	To je Tomina <u>stvar</u> .
	To nije moj <u>hotel</u> .	To je Jovanov <u>hotel</u> .
soba	To nije moja <u>soba</u> .	To je Jovanova <u>soba</u> .
kupatilo	To nije moje <u>kupatilo</u> .	To je Jovanovo <u>kupatilo</u> .
Žena	To nije moja <u>Žena</u> .	To je Jovanova <u>Žena</u> .
selo	To nije moje <u>selo</u> .	To je Jovanovo <u>selo</u> .
mesto	To nije moje <u>mesto</u> .	To je Jovanovo <u>mesto</u> .
stvar	To nije moja <u>stvar</u> .	To je Jovanova <u>stvar</u> .
	To nije moj <u>hotel</u> .	To je Smitov <u>hotel</u> .
soba	To nije moja <u>soba</u> .	To je Smitova <u>soba</u> .
kupatilo	To nije moje <u>kupatilo</u> .	To je Smitovo <u>kupatilo</u> .
Žena	To nije moja <u>Žena</u> .	To je Smitova <u>Žena</u> .
selo	To nije moje <u>selo</u> .	To je Smitovo <u>selo</u> .
mesto	To nije moje <u>mesto</u> .	To je Smitovo <u>mesto</u> .
stvar	To nije moja <u>stvar</u> .	To je Smitova <u>stvar</u> .

Following are substitutions with negative transforms.

Moj restoran je veliki i lep. /lijep (Moj restoran nije veliki i lep.)
 vaša soba Tomino kupatilo vaše pozorište
 /Tomina kupaona /kazalište
 njihova stanica Jovanov hotel vaša ambasada

Vaša soba je mala i čista. (Vaša soba nije mala i čista.)
 Tomin hotel Jovanovo kupatilo vaša stanica
 /Jovanova kupaona /vaš kolodvor
 njihovo pozorište Tomin restoran Smitov hotel
 /kazalište

Vaše pozorište je lepo i čisto. /lijepo.. (Vaše pozorište nije lepo i čisto.)
 Jovanov hotel njegov restoran njihova ambasada
 naše kazalište Smitov restoran vaša stanica

Tomin hotel je lep i čist. /lijep.. (Tomin hotel nije lep i čist.)
 kolodvor soba restoran
 ambasada pozorište stanica
 kupaonica /kupaona

3.3 Question and Answer Drill

3.3.1 Informational Answers

The following questions require an answer which gives information not contained in the question. There may therefore be many correct answers. The answers given below are examples of correct answers, but classroom drill should allow any correct answer that fits the pattern.

The normal reply to a question is the short answer. For purposes of drill long answers are also included. These would be used under certain circumstances. In addition, the negative answers may be expanded by adding the correct information after stating the negative.

One pattern for the following question and answer drill is as follows:

	1	2	
Kakav je Tomin <u>hotel</u> ?		<u>Dobar</u> je.	
Kakav je Tomin hotel?		Nije dobar.	
Kakav je Tomin hotel?		Njegov hotel je dobar.	
Kakav je Tomin hotel?		Njegov hotel nije dobar.	<u>Rđav</u> je.

Substitute /restoran/ in the above pattern for /hotel/.

For each of the sentences with /hotel/ and /restoran/ substitute the following for /dobar/. The substitutions for /rđav/ are given in parentheses.

mali	(veliki)	neudoban	(udoban)	veliki i lep/lijep	(mali i skup)
veliki	(mali)	lep /lijep	(stari)	udoban i jeftin	(neudoban i skup)
jeftin	(skup)	čist	(prljav)	nov i čist	(stari i prljav)
skup	(jeftin)	prljav	(čist)	dobar i udoban	(loš i neodoban)
udoban	(neudoban)	nov	(stari)	rđav i skup	(dobar i jeftin)

The third column gives a list of combinations of two adjectives which may be substituted for /rđav/. The pattern for such a substitution is:

Sentence: Njegov hotel nije dobar. # Loš je.

Cue: veliki i lep (mali i skup)

Answer: Njegov hotel nije veliki i lep. Mali je i skup.

Note the substitution pattern: Rđav je / Mali je i skup.

The first adjective is followed by /je/, and the second follows, connected by /i/.

In this substitution exercise the answers may be given in turn, rather than every answer for each substitution. For example:

Kakav je Tomin hotel?	Mali je.
Kakav je Tomin hotel?	Nije veliki.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel je jeftin.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel nije skup. Jeftin je.

The following patterns are to be followed for the feminine and neuter nouns, with the substitutions indicated.

	1	2
Kakva je <u>Tomina soba</u> ?		<u>Dobra</u> je.
Kakva je Tomina soba?		Nije dobra.
Kakva je Tomina soba?		Njegova soba je dobra.
Kakva je Tomina soba?		Njegova soba nije dobra. <u>Rđava</u> je. /Loše je.

1		2
Zorina i Jovanova soba.	mala (velika)	velika i lepa /lijepa (mala i skupa)
vaša soba	velika (mala)	udobna i jeftina (neudobna i skup)
	jeftina (skupa)	rđava i neudobna (dobra i udobna)
	udobna (neudobna)	dobra i jeftina (rđava i skupa)
	čista (prljava)	prljava i neudobna (čist i udobna)

	1	2
Kakvo je Tomino <u>kupatilo</u> ?		<u>Dobro</u> je.
Kakvo je Tomino kupatilo?		Nije dobro.
Kakvo je Tomino kupatilo?		Njegovo kupatilo je dobro.
Kakvo je Tomino kupatilo?		Njegovo kupatilo nije dobro. <u>Rđavo</u> je. /Loše je.

1		2
pozorište	malo (veliko)	veliko i lepo (malo i prljavo)
selo	veliko (malo)	
	čisto (prljavo)	čisto i lepo (prljavo i staro)

Questions and Answers with Substitution-Correlation Drill

Make the substitutions indicated, giving the entire pattern of question and answer as above.

	1	2
Kakav je Tomin <u>hotel</u> ?		<u>Dobar</u> je.
Kakav je Tomin hotel?		Nije dobar.
Kakav je Tomin hotel?		Njegov hotel je dobar.
Kakav je Tomin hotel?		Njegov hotel nije dobar. <u>Rđav</u> je. /Loše je.

1	2
soba	mali (veliki) veliki i lep/lijep (mali i rđav)
restoran	veliki (mali) dobar i udoban (rđav i neudoban)
kupatilo	stari (nov) prljav i neudoban (čist i udoban)
ambasada	udoban (neudoban) čist i lep (prljav i stari)
stanica	čist (prljav)
kupaona	
kolodvor	

3.3.2 Questions with /da li/ and transform using /li/

Da li je vaš hotel udoban i čist?	Je li vaš hotel udoban i čist.
Da li je vaše pozorište skupo? /kazalište	Je li vaše pozorište skupo? /kazalište
Da li je i vaš restoran prljav i skup?	Je li i vaš restoran prljav i skup?
Da li je vaša Ambasada ovde nova?	Je li vaša Ambasada ovde nova?
Da li je Tomino selo veliko i lepo? /lijepo	Je li Tomino selo veliko i lepo? /lijepo
A da li je vaše kupatilo čisto? /kupaona čista?	A je li vaše kupatilo čisto? /kupaona čista?
Da li je vaša gospođa zadovoljna?	Je li vaša gospođa zadovoljna?
Da li je gospodin Smit zadovoljan?	Je li gospodin Smit zadovoljan?

3.3.3 Yes and No answers

The following patterns are to be followed, with the substitutions indicated.

Da li je Jovanov hotel veliki?	Da, jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, nije.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Da, njegov hotel je veliki.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, njegov hotel nije veliki. <u>Mali</u> je, ali <u>dobar</u> .

The following questions are to be drilled according to the above pattern. The substitutions for use in the expanded negative answers are given on the right.

Da li je Tomina soba velika?	mala, skupa
Da li je vaše pozorište dobro?	rđavo, jeftino
Da li je Zorin i Tomin restoran jeftin?	skup, dobar
Da li je njihova stanica prljava?	čista, mala
Da li je Jovanova soba udobna i lepa? /lijepa	neudobna, velika

Pattern

Da li je Jovanov hotel veliki?	Jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Nije.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Jeste, njegov hotel je veliki.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Nije, njegov hotel nije veliki. <u>Mali</u> je, iako je <u>skup</u> .

Drill questions

Da li je Jovanova soba skupa?	jeftina, dobra
Da li je Zorin i Tomin restoran jeftin?	skup, stari
Da li je njihova stanica čista? /kolodvor čist?	prljava, nova /prljav, nov
Da li je njegova soba udobna i lepa?	neudobna, skupa
Da li je Tomino kupatilo lepo? /kupaona lijepa?	rđavo, novo /loša, nova

Questions and Answers with Substitution-Correlation Drills

Da li je ¹ <u>Jovanov hotel</u> ² <u>veliki</u> ?	Da, jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, nije.

Question and Answer drill with Prompt

GD 3.4

GD 3.4.1

Moj hotel je dobar.	Kakav je vaš hotel?
Tomina soba je velika i lepa. /lijepa	Kakva je Tomina soba?
Zorino kupatilo je malo i prljavo. /Zorina kupaona je mala i prljava. Njegov restoran je jeftin, iako je nov.	Kakvo je Zorino kupatilo? /Kakva je Zorina kupaona? Kakav je njegov restoran?
I Tomin restoran je jeftin, iako je nov.	A kakav je Tomin restoran?
Jovanova soba je neudobna i skupa.	Kakva je Jovanova soba?
I naša soba je neudobna, iako je skupa. Zorin i Jovanov hotel nije dobar, iako je nov.	A kakva je vaša soba? Kakav je Zorin i Jovanov hotel?

Ja sam dobro, hvala.
 I moja žena je dobro, hvala.
 Toma je dobro, hvala.
 I njegova žena je dobro, hvala.
 Tomino selo je veliko i lepo?

Kako ste (vi)?
 A kako je vaša gospođa?
 Kako je Toma?
 A kako je njegova gospođa?
 Kakvo je Tomino selo?

GD 3.4.2

Moj hotel je čist.
 Njegova soba je udobna i čista.
 Njihovo pozorište je vrlo dobro.
 /kazalište
 I Tomin hotel je rđav i skup.
 Smitov hotel je takođe stari, ali
 udoban. /također
 Njihova stanica je velika.
 /Njihov kolodvor je veliki.

Da li je vaš hotel čist?
 Da li je Tomina soba udobna i čista.
 Da li je njihovo pozorište dobro?
 /kazalište
 Da li je i Tomin hotel rđav i skup?
 Da li je Smitov hotel takođe stari,
 ali udoban? /također
 Da li je njihova stanica velika?
 /Da li je njihov kolodvor veliki?

GD 3.5 Conversations.- Razgovori

GD 3.5.1

A

B

Kakav je vaš hotel?
 Da li je to vaš hotel?
 Kakva je vaša soba? Da li je velika?
 A da li je čista?
 Kakav je Tomin hotel?
 Da li je njegova soba čista?

Nije loš.
 Jest.
 Jest, velika je.
 Jest, čista je. Hotel je čist, ali
 skup.
 Njegov hotel nije dobar.
 Nije. On nije zadovoljan.

Какав је ваш хотел?
 Да ли је то ваш хотел?
 Каква је ваша соба? Да ли је велика?
 А да ли је чиста?
 Какав је Томин хотел?
 Да ли је његова соба чиста?

Није рђав.
 Јесте.
 Јесте, велика је.
 Јесте, чиста је. Хотел је чист,
 али skup.
 Његов хотел није добар.
 Није. Он није задовољан.

GD 3.5.2

Da li je to Tomin hotel?

Ne, to je Smitov hotel.

Gdje je Tomin hotel?

Njegov hotel je tamo, na lijevo.

Kakav je Tomin hotel?

Njegov hotel je dobar.

Kakva je njegova soba?

Soba mu je prilično mala, ali je čista.

Da li je njegov hotel skup?

Nije, iako je nov i lijep.

Da li je Toma zadovoljan?

Da, zadovoljan je.

A da li je Smit zadovoljan?

Da, i Smit je zadovoljan.

Да ли је то Томин хотел?

Не, то је Смитов хотел.

Где је Томин хотел?

Његов хотел је тамо, на лево.

Какав је Томин хотел?

Његов хотел је добар.

Каква је његова соба?

Соба му је прилично мала, али чиста.

Да ли је његов хотел skup?

Није, иако је нов и леп.

Да ли је Тома задовољан?

Да, задовољан је.

А да ли је Смит задовољан?

Да, и Смит је задовољан.

GD 3.5.3

Kakva je vaša kupaona?
/kupaonica

Moja kupaona je prilično dobra.

A kakva je vaša kupaona?

Moja kupaona nije dobra. Jako je mala i prljava.

A kakva je vaša soba? Da li je dobra?

Soba nije loša. Prilično je velika i udobna.

Moja soba je također dobra. Ja sam zadovoljan.

A kakva je vaša soba?

Da li je vaš hotel skup?

Nije. Moj hotel je jeftin.

To je dobro. Moj hotel je skup, iako nije dobar.

Какво је ваше купатило?

Моје купатило је прилично добро.

А какво је ваше купатило?

Моје купатило није добро. Врло је мало и прљаво.

А каква је ваша соба? Да ли је добра?

Соба није рђава. Прилично је велика и удобна.

Моја соба је такође добра. Ја сам задовољан.

А каква је ваша соба?

Да ли је ваш хотел скуп?

Није. Мој хотел је јефтин.

То је добро. Мој хотел је скуп, иако није добар.

GD 3.5.4

Да ли је ово ваше село? Јако је lijepo и велико.

То није моје село. То је Томино село.

Да ли је ваше село велико и lijepo?

Моје село није велико, али је lijepo.

А да ли је ваше село близу одавде?

Да, јако је близу. Моје село је тамо на десно.

Да, то није далеко одавде.

Да ли је ово ваше село? Врло је лепо и велико.

То није моје село. То је Томино село.

Да ли је ваше село велико и лепо?

Моје село није велико, али је лепо.

А да ли је ваше село близу одавде?

Да, врло је близу.

Моје село је тамо на десно.

Да, то није далеко одавде.

GD 3.6 Home Work - Domaći zadatak

GD 3.6.1 Write out each of the following sentences using each of the adjectives listed.

Moj restoran je _____.	dobar	jeftin	loš
Zorin hotel nije _____.	rđav	skup	
Tomina soba je _____.	čist	lep	
Njihova stanica nije _____.	prljav	mali	
/Njihov kolodvor			
Jovanova kupatilo je _____.	nov	veliki	
/Jovanova kupaona			
Njihovo pozorište nije _____.	stari	udoban	
/kazalište			

GD 3.6.2

Vaš restoran je _____, ali _____.

Vaš restoran je _____, iako je _____.

Tomina soba je _____, ali _____.

Tomina soba je _____, iako je _____.

Zorin hotel je _____, ali je _____.

Zorin hotel je _____, iako je _____.

Vaša stanica je _____, ali _____.

Vaša stanica je _____, iako je _____.

/Vaš kolodvor

Njihovo pozorište je _____, ali _____.

Njihovo pozorište je _____, iako je _____.

/Njihovo kazalište

Fill the above blanks with appropriate adjectives from the list given.

dobar	jeftin	nov	loš
mali	čist	udoban	
veliki	prljav	neudoban	
skup	stari	rdav	

UNIT 4

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>The Friends</u>	<u>Prijatelji</u>	<u>Пријатељи</u>
	A	
what	što	шта
he, she, it is working	radi	ради
friend (man)	prijatelj	пријатељ
What's your friend Mr. Smith doing?	Što radi vaš prijatelj,	Šta radi vaš prijatelj,
	g. (gospodin) Smit?	г. (господин) Смит?
	B	
he, she, it is studying	uči	учи
Serbo-Croatian	srpskohrvatski, -a, -o	српскохрватски, -а, -о
He's studying Serbo- Croatian.	Он учи српскохрват- ски.	Он учи српскохрватски.
	A	
you speak	vi govorite	ви говорите
You speak Serbo-Croatian well.	Vi govorite dobro srpskohrvatski.	Ви говорите добро српскохрватски.
	B	
I don't speak	ne govorim	не говорим

She understands a little.	3' 2' . \ 1 Ona razumi ^j e malo.	2' 3' -2 2' 1 Она разуме ^е мало.
/She doesn't understand any at all.	3' 2' . / Ona ne razumi ^j e nimalo.	2' 3' -2 2' 1 (Она не разуме, нима ^{ло} .)
	A	
yet, still	još	још
some	neki, -a, -o	неки, -а, -о
foreign	stran, strana, -o /strani -a, -o	стран, страна, -о /страӣ, -а, -о
language, tongue	jezik	језик
Do you and your wife speak any other foreign language?	2' 3' 2 Da li vi i gospođa govorite još neki strani jezik?	2' 1 3' 2 1 Да ли ви и госпођа говорите још неки стран језик?
we don't speak	ne govorimo	не говоримо
No, we don't.	3' 2 2' / 1 Ne, ne govorimo.	3' 2 2' / 1 Не, не говоримо.
her, hers	njen, njena, -o	њен, њена, -о
father	otac	отац
he, she it speaks	govori	говори
German	njemački, -a, -o	немачки, -а, -о
mother	majka	мајка

that he, she, it studies	da uči	да учи
He's [too] lazy to study.	On je lijep, da uči.	Он је леџ, да учи.
for	za	за
our	naš, -a, -e	наш, -а, -е
That's very good for our Serbo-Croatian.	To je jako dobro za naš srpskohrvatski.	То је врло добро за наш српскохрватски.

CULTURAL NOTE

mùž	man, husband	súprug	husband	gospódin	gentleman, Mr.
žéna	woman, wife	súpruga	wife	góspeđa	lady, Mrs.

The usage of these terms does not coincide with standard English use of the words given as translation. Ordinary, informal reference to one's husband or wife uses /mùž/ or /žéna/ (compare colloquial English 'my man', 'my woman', 'the old man', 'the little woman', etc.). More polite usage is /súprug/, /súpruga/. It is not polite to refer to one's husband or wife as /gospódin/ or /góspeđa/ and these titles should never be used in this way. In this respect their usage is more restricted than English 'Mr., Mrs.'.

NOTES

Note 4.1 Pronoun: Personal Pronouns

I ja sada učim.

On je lenj.

Ona razume malo.

Ono nije daleko.

Mi učimo zajedno.

Vi govorite dobro.

These are examples of personal pronouns: /jâ/ 'I', /mî/ 'we', etc. In the third person there are three different pronouns for the three genders:

/òn/ 'he (or reference to a masculine noun)'

/óna/ 'she (or reference to a feminine noun)'

/óno/ 'it (or reference to a neuter noun)'

/òn/ and /óna/ are most commonly used with reference to people. /tò/ is more frequent as a neuter referent than /óno/. The plurals are:

/óni/ 'they (in general of persons of undesignated gender, of a mixed group and of masculine plural)'

/óne/ 'they (when only women or females are referred to)'

/óna/ 'they (when reference is to neuter plural only)'

As indicated, the common word for 'they' is /óni/. The others are not in frequent use but may occur.

/vî/ is the general word for 'you'. It is used when addressing more than one person and when speaking to one person under ordinary circumstances. There is another, familiar, word for 'you': /tî/. This is used among intimates, in rural districts for 'you (singular)'

and when addressing the Deity. It should be avoided in speaking to people unless one is so addressed (as may happen, for instance, in a rural area).

Note 4.2 Adjective: Pronominal Adjectives

Moj hotel je dobar.

Kakav je vaš hotel?

Njegova žena je zadovoljna.

Njihov hotel nije rđav.

Njen otac govori dobro nemački.

To je vrlo dobro za naš srpskohrvatski.

Among the adjectives discussed in Note 3.1 were many of those illustrated above. Certain of these are formed on pronoun bases and correspond to these pronouns. The relationship of the pronoun to the adjective is not clear from the nominative forms which have been used up to this point, but this aspect will

be clarified in future units. The pronouns and the corresponding adjectives (listing the nominative singular of all genders) are:

<u>Pronoun</u>		<u>Adjective</u>			
jà	I	mòj	mója	móje	my
tì	you (familiar)	tvòj	tvója	tvóje	your
òn	he	njégov	njégova	njégovo	his, its
óno	it				
óna	she	njèn	njèna	njèno	her
		/njézin	njézina	njézino	
mì	we	nàš	nàša	nàše	our
vì	you (polite or plural)	vàš	vàša	vàše	your
óni	they (masc., mixed, or general)				
óne	they (feminine only)	njihov	njihova	njihove	their
óna	they (neuter only)				

The form /njézin/ 'her' is less used than /njèn/.

Note 4.3 Verb: Negative - /ne/

Vi govorite dobro.

Ne, ne govorim.

Da li zna vaša gospođa srpskohrvatski?

Ne, ne zna.

/nè/ (stressed) occurs as a separate word, usually forming a separate phrase of its own, meaning 'no'. In addition, there is a /ne/ which occurs before verbs and makes them negative (/ne govorim/, /ne zna/). Although written separately in nearly all cases, /ne/ before a verb is a kind of prefix, it and the word following being a stress unit. (Compare the prefix /ne-/ on adjectives [Note 3.1].) This unit has only one stress, which is on /ne/ with some (short) verbs: /nè znā/. With a few verbs /ne/ has special forms (such as /ni-/ in /nìje/ 'isn't').

These will be discussed when the forms of these verbs are given in the notes (Notes 7.4, 8.1, 19.1).

Ona ne razume nimalo.

On ne govori nijedan stran jezik.

These sentences are literally 'she does not understand not a bit' and 'he does not speak not one foreign language'. When the verb is negative, certain other words are regularly negative. The adverb /malo/ and the adjective /jedan/ are given negative prefixes when associated with a negative verb. This is the same type of construction as English 'he don't know nothing', but while the English is substandard, the Serbo-Croatian is the only acceptable way of saying it. Double, triple or quadruple negatives are common and required by the structure of the language.

GRAMMATICAL DRILL

GD 4.1 Substitution Learning Drill - Vežba za učenje

<u>Vaš</u> hotel je dobar i nov.	moj
<u>Vaš</u> hotel nije dobar i nov. Rđav je i stari.	tvoj
<u>Vaš</u> prijatelj je zadovoljan.	naš
<u>Vaš</u> prijatelj nije zadovoljan. On je nezadovoljan.	njegov
<u>Vaš</u> prijatelj uči srpskohrvatski.	njen
<u>Vaš</u> prijatelj ne uči srpskohrvatski dobro. On je lenj. /lijenj	njihov
<u>Vaš</u> otac govori francuski.	Zorin
<u>Vaš</u> otac ne govori francuski. On ne govori nijedan stran jezik.	

* * * * *

<u>Vaša</u> soba je udobna i čista.	moja
<u>Vaša</u> soba nije udobna i čista. Neudobna je i prijava.	tvoja
<u>Vaša</u> majka je nezadovoljna.	naša
<u>Vaša</u> majka nije nezadovoljna. Ona je zadovoljna.	njegova

Vaša majka zna nemački. /njemački. njena
Vaša majka ne zna nemački. Ona ne zna nijedan stran jezik. njihova
 Tomina
 Zorina

Vaše selo je čisto i veliko.
Vaše selo nije čisto i veliko. Malo je i prljavo.

moje tvoje naše
 njegovo njeno njihovo

I moj prijatelj uči srpskohrvatski.
Moj prijatelj takođe uči srpskohrvatski.

vaš otac vaša majka Zorin suprug
 gospođica Smit gospodin Smit gospođa Jović

GD 4.2 Substitution-Correlation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Make the substitutions indicated, changing the other adjectives as necessary.

Moj restoran je mali i skup. vaša soba
Moj restoran nije mali i skup. Veliki je i jeftin. naše pozorište
 /kazalište

Naša soba je udobna i čista.
Naša soba nije udobna i čista. Neudobna je i prilično prljava.

njegov hotel njeno kupatilo /njena kupaona tvoj restoran
 naša ambasada njihovo pozorište /kazalište

Vaše kupatilo je staro i neudobna. /Vaša kupaona...
Vaše kupatilo nije staro i neudobno. Novo je i udobno.

tvoj restoran naša ambasada Zorin hotel
 njegova soba

Vaš otac je zadovoljan.

Vaš otac nije zadovoljan.

moja majka

njegova gospođa

njen suprug

tvoja žena

gospođa Jović

gospođica Smit

GD 4.3 Question and Answer Drill

GD 4.3.1 Informational Answers

Substitution-Learning Drill

Kako govori srpskohrvatski vaš
prijatelj?

Govori prilično dobro.

Ne govori dobro. On sada uči.

vaš otac

g. Jović

njegov otac

g. Smit

Zorin otac

Zorin muž

vaš suprug

Šta radi vaša gospođa?

Ona uči nemački. /njemački.

Šta uči vaša gospođa?

Ona uči nemački. /njemački

Kako govori nemački vaša gospođa?
/njemački

Govori prilično dobro.

Ne govori dobro. Ona sada uči.

vaša majka

g-đa Smit

g-ca Smit

vaša žena

Kakav je vaš hotel?

Dobar je.

Nije dobar.

Moj hotel je dobar.

Moj hotel nije dobar. Nije čist.

Kakva je vaša soba.

Dobra je.

Nije dobra.

Moja soba je dobra.

Moja soba nije dobra. Nije čista.

Kakvo je vaše selo?

Malo je.

Nije malo.

Moje selo je malo.

Moje selo nije malo.

tvoj

njegov

njen

njihov

Zorin

Tomin

Substitution-Correlation Drill

Šta radi vaš prijatelj? /što...

On uči srpskohrvatski.

Šta uči vaš prijatelj?

On uči francuski.

Kako govori srpskohrvatski vaš prijatelj?

Govori prilično dobro.

Ne govori dobro. On sada uči.

vaš otac

tvoja žena

g-ca Smit

Zorin suprug

vaša majka

tvoj prijatelj

g. Smit

g-đa Smit

Kakav je ¹ vaš ² hotel?

Dobar je.

Nije dobar.

Moj hotel je dobar.

Moj hotel nije dobar. Mali je i prljav.

tvoj

1

njegov

soba

2

kupatilo

njen

njihov

restoran

ambasada

Zorin

Jovanov

stanica

pozorište

kolodvor

kazalište

GD 4.3.2 Yes and No answers

Substitution Learning Drill

Da li ¹ vaš prijatelj ² uči srpskohrvatski?

Da, uči.

Ne, ne uči.

Da, moj prijatelj uči srpskohrvatski.

Ne, moj prijatelj na uči
srpskohrvatski. On uči francuski.

vaš otac	¹	Zorin muž	govori	²	zna
vaš suprug		g. Smit	razume		
/vaša supruga					

Da li <u>vaša gospođa</u>	¹	<u>govori</u>	²	nemački?	Da, govori.
		/njemački?			Ne, ne govori.
					Da, moja žena govori nemački.
					Ne, moja žena ne govori nemački.
					Ona ne govori nijedan stran jezik.

tvoja žena	¹	vaša majka	²	zna
g-đa Smit		Zorina majka		

The above drill may be repeated using the pattern:

²
Uči li ¹ vaš prijatelj srpskohrvatski?

Substitution-Correlation Drill

Da li <u>vaš prijatelj uči</u>	Da, uči.
srpskohrvatski?	Ne, ne uči.
	Da, moj prijatelj uči
	srpskohrvatski.
	(a) Ne, moj prijatelj ne uči
	srpskohrvatski. On uči francuski.
	(b) Ne, moj prijatelj ne uči
	srpskohrvatski. On ne uči
	nijedan stran jezik.

tvoja žena	¹	vaš otac	govori	²	zna
Zorin muž		vaša majka	razume		
vaš suprug		g-đa Smit	/razumije		

The students have the choice of giving a negative answer following either (a) or (b).

Repeat the above drill, using the pattern:

2   1
Uči li vaš prijatelj srpskohrvatski?

GD 4.4 Question and Answer Drill with Prompt

GD 4.4.1

Moj prijatelj govori dobro srpskohrvatski.

Kako vaš prijatelj govori srpskohrvatski?

Ja govorim slabo srpskohrvatski.

Kako (vi) govorite srpskohrvatski?

Moja žena slabo govori, ali dobro razume nemački. /razumije njemački

Kako vaša gospođa govori i razume nemački? /razumije njemački?

Mi učimo ovde srpskohrvatski. /ovdje

Gde (vi) učite srpskohrvatski? /Gdje

I moj prijatelj uči ovde srpskohrvatski. /ovdje

A gde vaš prijatelj uči srpskohrvatski? /gdje

Gospođa Smit govori dobro francuski.

Kako gospođa Smit govori francuski?

I gospodin Smit govori dobro francuski.

A kako gospodin Smit govori francuski?

Moj prijatelj gospodin Smit sada uči nemački. /njemački

Šta radi sada vaš prijatelj gospodin Smit? /što

Moja majka je dobro, hvala.

Kako je vaša majka? Šta radi? /što

GD 4.4.2

Moja žena govori srpskohrvatski.

Da li vaša supruga govori srpskohrvatski?

Ja učim srpskohrvatski.

Da li vi učite srpskohrvatski?

I gospodin Smit uči srpskohrvatski.

Da li i gospodin Smit uči srpskohrvatski?

Mi učimo zajedno srpskohrvatski.

Da li vi učite zajedno srpskohrvatski?

Zorin otac govori nemački. /njemački

Da li Zorin otac govori nemački. /njemački

Njena majka razume, ali ne govori nemački. /razumije...njemački

Da li Zorina majka razume i govori nemački? /razumije...njemački

Ja znam malo francuski.

Da li vi znate francuski?

GD 4.5 Conversations - Razgovori

GD 4.5.1

A

B

Da li govorite srpskohrvatski?

Da, govorim.

Kako govorite?

Ne govorim dobro.

A razumijete li srpskohrvatski?

Da, razumijem, ali ne dobro.

Da li govori vaš prijatelj
srpskohrvatski?

Ne, ne govori.

On sada uči.

Da li vi učite srpskohrvatski?

Da, učim.

Gdje učite?

Učim ovdje.

Moј prijatelj i ja učimo zajedno.

Да ли говорите, српскохрватски?

Да, говорим.

Како говорите?

Не говорим добро.

А разумете ли српскохрватски?

Да, разумем, али не добро.

Да ли говори ваш пријатељ
српскохрватски?

Не, не говори.

Он сада учи.

Да ли ви учите српскохрватски?

Да, учим.

Где учите?

Учим овде.

Мој пријатељ и ја учимо заједно.

4.5.2

Da li vaš prijatelj g. Smit zna
srpskohrvatski?

Zna malo.

A zna li g-đa Smit naš jezik?

I ona zna malo.

Da li ona uči srpskohrvatski?

Ne, ona ne uči vaš jezik, ali g. Smit
uči.

Gdje uči g. Smit srpskohrvatski?

I on uči ovdje.

Mi učimo zajedno.

Да ли ваш пријатељ г. Смит зна
српскохрватски?

Зна мало.

А зна ли г-ђа Смит наш језик?	И она зна мало.
Да ли она учи српскохрватски?	Не, она не учи ваш језик, али г. Смит учи.
Где учи г. Смит српскохрватски?	И он учи овде. Ми учимо заједно.

4.5.3

Da li vaš prijatelj govori srpsko-hrvatski, gospodine?	Da, govori.
Kako on govori.	On govori i razumije jako dobro.
Da li on govori još neki stran jezik?	Da on govori još njemački i francuski.
Da li vaša gospođa govori neki stran jezik?	Ne, ona ne govori nijedan stran jezik. Ona sada uči njemački.
Da li vi govorite njemački?	Da, govorim, ali slabo.
Da li vaš prijatelj govori srpsko-hrvatski, gospodine?	Da, govori.
Kako on govori?	On govori i razume vrlo dobro.
Da li on govori još neki stran jezik?	Da, on govori još nemački i francuski.
Da li vaša gospođa govori neki stran jezik?	Ne, ona ne govori nijedan stran jezik. Ona sada учи nemački.
Da li vi govorite nemački?	Da, govorim, ali slabo.

GD 4.6 Home Work - Domaći zadatak

GD 4.6.1 Answers to questions

1. Kako govori srpskohrvatski vaša gospođa?
2. Kako vaš prijatelj razume francuski? /razumije
3. Zna li Zorin suprug engleski?
4. Da li vaš prijatelj govori nemački? /njemački
5. Šta uči g-ca (gospođica) Smit? /što

6. Šta radi ovde g. Smit? /što

Give full answers both affirmative and negative for 1-4, and affirmative only for 5 and 6.

GD 4.6.2 Question transforms

Moja majka govori srpskohrvatski.

Zorin muž razume nemački. /razumije njemački

Moj prijatelj uči srpskohrvatski.

Gospođa Smit zna francuski.

Moja žena uči nemački. /njemački

Gospođica Smit govori i razume dobro srpskohrvatski. /razumije

Make questions with /da li/ and give full answers both affirmative and negative.

UNIT 5

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Going OutIzlazakИздазак

A

do you travel

da li putujete

да ли пу̀тујѐте

much, many

mnogo

мно́го

Do you travel a lot,
Mr. Smith?

Da li mnogo putujete, Да ли пу̀тујѐте мно́го,

g. (gospodine) Smite? г. (господине) Сми́те?

B

Yes, I do.

Da, putujem.

Да, пу̀тујѐм.

A

Where do you travel?

Gdje putujete?

Где пу̀тујѐте?

B

frequently, often

često

често́

Zagreb

Zagreb

За́греб

Split

Split

Сплит

I often go to Zagreb
and Split.

Putujem često za

Пу̀тујѐм често́ у За́греб

Zagreb i Split.

и Сплит.

A

you spend (time)

provodite

прово́дите

time, weather	vrijeme G vremena	време, Г времена
How do you spend [your] time here?	2. ' 3. 1 3.2 2 ' 1 # Kako provodite vrijeme	Како проводите време овде?
	1 # ovdje?	
do you go out	' - izlazite li	' - излазите ли
somewhere, someplace	' negdje	' негде
in the evening	' - uvečer	' увече
Do you go out anywhere in the evening?	3.2- ' Idete li negdje	3. 2- ' 2.1 # Изазите ли негде увече?
	2.1 - # uvečer?	
B		
/ nowhere	/ nigdje	/ нигде
/No, nowhere.	3. 2.1 /Ne, nigdje.	3.2 2.1 /Не, нигде.
we go, we're going	' - idemo / idemo	' - идемо / идемо
rarely, seldom	' rijetko	' ретко
Yes, we go to the theater, but not very often.	3.2 2. ' 3. 2- Da, idemo u kazalište	3.1# 2.1 3. - Да, идемо у позориште,
	2. ' 1 ali rijetko.	2.1 ' 1 али ретко.
approximately	' otprilike	' отприлике
once, one time	' jedanput	' једанпут
not any time, not at all	' nijedanput	' - ниједанпут
or	' ili	' или

twice	˘ ˘ ˘ dvaput / dva puta	˘ ˘ ˘ двапут/два пута
monthly	˘ mjesečno	˘ месечно
About once or twice a month.	2 ˘ ˘ ˘ Otprilike jedanput 3 ˘ 2 2 ˘ 1 ili dvaput mjesečno.	2 ˘ ˘ ˘ ˘ Отприлике једанпут или 3˘ 2˘ 1 двапут, месечно.
/Maybe once or not even that often a month.	2 ˘ ˘ 3˘ ˘ 2 /Otprilike jedanput 2 ˘ ˘ 1 ili nijedanput mjesečno.	2 ˘ ˘ ˘ /Отприлике једанпут или 3˘ ˘ 2˘ 1 ниједанпут (месечно.)
	A	
more frequently	˘ češće	˘ - чешће
movie theater, movies	˘ kino	˘ биоскоп
Do you go to the movies more often?	2 ˘ ˘ 3 2 Da li idete češće 2 ˘ 1# u kino?	2˘ ˘ 3˘ 2 - 2 Да ли идете чешће у ˘ 1 # биоскоп?
	B	
perhaps, maybe	˘ možda	˘ можда
weekly	˘ nedjeljno	˘ - недељно
Yes, maybe once a week.	3˘ 1# 2˘ 3˘ ˘ 2 Da , možda jedanput 2˘ - 1 nedjeljno.	3˘ 1# 3˘ 2 2 ˘ Да , можда, једанпут ˘ - 1 недељно.
	A	
they go out, they're going out	˘ - izlaze	˘ - излазе
every	˘ - - svaki, -a, -o	˘ - - сваки, -а, -о

evening	večer G večeri f.	вече́
Do Tom and John go out every evening?	2' 1' 3' 2' 1' 1' 1' Da li Toma i Jovan izlaze svake večeri?	3' 2' 1' 1' 1' Да ли Тома и Јован излазе свако вече?
	B	
they (masculine)	oni	они
they go, they're going	oni idu	они иду
usually	obično	обычно
They go usually to the hotel Metropol.	3' 1' # 2' 3' 2' Da, oni obično idu u hotel Metropol.	3' 1' # 2' 1' 3' 2' - 2' Да, они обычно иду у хотел Метропол.
	A	
they are working, they work, they are engaged in some activity	oni rade	они раде
What do they do there?	2' 1' 3' 1' - 1' # Što oni rade tamo?	3' 2' 1' 2' 1' - 1' # Шта они раде тамо?
	B	
nothing	ništa	ништа
They don't do anything.	2' 1' 3' 1' Ne rade ništa.	2' 3' 2' - 2' 1' Не раде ништа.
something	nešto	нешто
they drink, they are drinking	piju	пију
they are sitting	sjede	седе

they are conversing, talking	razgovaraju	разговарају
They drink something, sit and talk.	Nešto piju, sjede i razgovaraju.	Нешто пију, седе и разговарају.
they have	oni imaju	они имају
their own	svoj, svoja, svoje	свој, своја, своје
company, society	društvo	друштво
pleasant	ugodan, ugodna ugodno	пријатан, пријатна, пријатно
pleasantly	ugodno	пријатно
They have their own circle of friends and have a nice time.	Oni imaju svoje društvo i provode vrijeme ugodno.	Они имају своје друштво и проводе време пријатно.
going out		излазак
Is going out expensive here?		Да ли је излазак овде скуп?
is necessary	treba	треба
money	novac & novca	новац, новаца
a lot of money	mного novaca	много новаца
entertainment	razonoda	разонода

Does entertainment take a lot of money here? ('is a lot of money necessary for entertainment')	2' 1' 1' Da li ovdje treba 3·2 1 2 mnogo novaca za ·1 # razonođu?	2 1 3·2 (Да ли овде треба много 1 новаца 2 ·1 # за разоноду?)
No, the theater is cheap.	3·2 23· 2_ Ne, kazalište je 2·1 jeftino.	3·1# 3' 2- 2·1 Није, позориште је јефтино.
And so are the movies ('movies also').	23· 2 1 Kino, također.	3·2 2 -1 Биоскоп, такође.
outside	vani	напољу
How's the weather outside?	3· 2 1 Kakvo je vrijeme 2·1 # vani?	2' 3' 2·1 # Какво је време напољу?
clear (of weather)	vedar, vedra, -o	ведар, ведра, -о
cloudy	oblačan, oblačna, -o	облачан, облачно, -о
The weather is nice and clear.	2 1 3· 2 Vrijeme je lijepo i ·1 vedro.	2 1 3' 2 ·1 Време је лепо и ведро.
The weather is cloudy.	2 3· 2 2·1 - Vrijeme je oblačno.	2 1 3·1 - Време је облачно.
it falls	pada	пада
rain	kiša	киша
to rain	kišiti, kiši /kišjeti	кишити, киши

It's raining.	3·2- 2·1 Pada kiša.	3·2- 2·1 Пада киша.
or,	23·1- Kiši.	23·1 (Киши.)

Juncture

Beginning with this unit, the single bar will be omitted when the juncture is also represented by a comma.

NOTES

Note 5.1 Verb: Present

I ja sada učim.	Toma i Jovan izlaze svako večē.
On uči srpskohrvatski.	Idemo u pozorište.
Mi učimo zajedno.	Oni obično idu u hotel Metropol.
Izlazite li negde uveče.	Oni imaju svoje društvo.

Serbo-Croatian verbs have endings for person and number. /učim/ means 'I'm studying.' /-m/ indicates 'I'. The addition of /jā/ is a type of emphasis. The endings as illustrated above are:

-m	I	-mo	we
		-te	you
-zero	he, she, it	-ē	} they
		-ū	
		-jū	

The /-te/ ending is for 'you' either plural or polite singular. The familiar second person ending is /-š/ : /učiš/. This is used to members of one's family, intimate friends, in addressing the Deity, etc. It should be avoided by the learner as its use implies too great familiarity. It should be noted, however, that it is used very commonly in rural areas as the normal way to address one person. (See /tī/, Note 4.1)

From the examples /učim/, /idēmo/, /znā/ we see that three vowels are possible before these endings. (These are usually long when the verb has primary stress.) Verbs having the vowel /i/ in the other forms (that is before /-m/, /-š/ etc.) have /-ē/ for 'they'; those having /e/ in the other forms have /ū/ for 'they'; those having /a/ have /-jū/ for 'they' (/imām/ 'I have', /imajū/ 'they have' - /a/ is always short before /-jū/. There are a few exceptions to

this, such as /razúmēm/ - /razúmejū/.

Following are the forms of three typical verbs:

účim		ìdēm		ímām	
účiš		ìdeš		ímāš	
úči		ìde		ímā	
učimo	/učimo	iděmo	/iděmo	imāmo	/imāmo
učite	/učite	iděte	/idete	imāte	/imāte
úče		ìdū		ímajū	

The stress patterns vary. There are a few very frequent ones and also many which apply to only a few verbs. (Some of these patterns are discussed in Note 22.2.)

Following are verbs which have occurred which pattern in the same way as the three given above (stress not being considered):

i	e	a
rādīm	pútujēm	znām
góvorīm	pìjēm	pàdām
próvodīm	razúimjēm	ímām
ízlazīm		razgóvārām
sèdīm /sjèdīm		

The verb /razúmēm/ has the third person plural ending like the verbs with /a/. The central dialect form is perfectly regular.

razúmēm	razuměmo	razúimjēm	razúimjěmo
razúměš	razuměte	razúimjěš	razumijěte
razúmē	razúmejū	razúimjē	razúimjū

All of the above verbs may be freely used in situations corresponding to English present progressive forms: 'I'm going, I'm eating, I'm working' etc.

Some English equivalents use the simple present: 'I know', 'I like', but these indicate a state of being, a continuing situation or quality. Nearly every Serbo-Croatian verb has two forms, one corresponding to the English progressive or state of being forms, the other indicating the termination of the action or its completion. All of the verbs discussed above are of the former, imperfective, type. Perfective verbs will be taken up in a later note. This is a matter of usage and is not regularly reflected in the form of the verb. Both types take the same endings.

Note 5.2 Adjective-Adverb Relationship: Ending /-o/

Moj hotel je dobar.

Hvala, dobro sam.

Vi govorite dobro srpskohrvatski.

The adjective /dóbar/ has a neuter form /dóbro/. This has the same ending as the adverb /dóbro/, illustrated in the examples on the right. Many adverbs have the same ending as the neuter singular of the adjective, though many of these differ in stress from the adjective. Compare:

Adjective	(m. sg)	n. sg.	Adverb	
lěp /lìjep	beautiful	lěpo /lijépo	lěpo /lìjepo	beautifully, nicely
řđav	bad	řđavo	řđavo	badly
údoban	comfortable	údobno	údobno	comfortably
lěnj/lìjen	lazy	lěngo /lijéno	lěngo /lìjeno	lazily
řédak /rijédak	rare	řétko /rijétko	řétko /rijétko	rarely, seldom
čěst	frequent	čěsto	čěsto	frequently
prìjatan	pleasant	prìjatno	prìjatno	pleasantly
óbičan	ordinary, customary	óbično	óbično	ordinarily, usually

There may be other differences between the adjective and the adverb:

mālī	small	mālō	màlo	a little bit
------	-------	------	------	--------------

The adjective and adverb will often be introduced together in the build-up in later units.

Where the adjective neuter ending is /-e/ (or -ē), the adverb is also /-e/:

čehćí more frequent čehćē čehće more frequently

The adverb ending /-o/ (/ -e/) si only one of many adverb formatives.

GRAMMATICAL DRILL

GD 5.1 Substitution-Correlation Drill

GD 5.1.1 Substitution-Correlation Drill with Negative Transforms

Following is a substitution-correlation drill with negative transforms. The key words on the left include pronouns in parentheses. The parentheses indicate that the verb is to be changed to this person but that the pronoun itself is not to be used. The first drill is given in full.

Putujem često u Zagreb i Split. /za

(ti)	(mi)	oni
on	otac i ja	Toma i Jovan
g. Jović	vi	one
ona	vi i Toma	majka i žena

	Putujem često u Zagreb i Split.	Ne putujem često u Zagreb i Split.
(ti)	Putuješ često u Zagreb i Split.	Ne putuješ često u Zagreb i Split.
on	<u>On</u> putuje često u Zagreb i Split.	On ne putuje često u Zagreb i Split.
g. Jović	<u>G. Jović</u> putuje često u Zagreb i Split.	G. Jović ne putuje često u Zagreb i Split.
ona	<u>Ona</u> putuje često u Zagreb i Split.	Ona ne putuje često u Zagreb i Split.
(mi)	Putujemo često u Zagreb i Split.	Ne putujemo često u Zagreb i Split.

otac i ja	<u>Otac i ja</u> putujemo često u Zagreb i Split.	Otac i ja ne putujema često u Zagreb i Split.
vi	<u>Vi</u> putujete često u Zagreb i Split.	Vi ne putujete često u Zagreb i Split.
vi i Toma	<u>Vi i Toma</u> putujete često u Zagreb i Split.	Vi i Toma ne putujete često u Zagreb i Split.
oni	<u>Oni</u> putuju često u Zagreb i Split.	Oni ne putuju često u Zagreb i Split.
Toma i Jovan	<u>Toma i Jovan</u> putuju često u Zagreb i Split.	Toma i Jovan ne putuju često u Zagreb i Split.
one	<u>One</u> putuju često u Zagreb i Split.	One ne putuju često u Zagreb i Split.
majka i žena	<u>Majka i žena</u> putuju često u Zagreb i Split.	Majka i žena ne putuju često u Zagreb i Split.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

Provodim vreme ovde prijatno. /vrijeme ovdje

Govorim engleski i srpskohrvatski dobro.

Idem u pozorište otprilike jedanput mesečno. /kazalište, mjesečno

Izlazim svako veče u hotel Metropol. /Idem svake večeri

Imam svoje društvo.

Razumem nemački dobro. /Razumijem njemački

Učim francuski mnogo.

Make the indicated substitutions with negative transforms:

Toma uči srpskohrvatski svaki dan.

(ja)

(mi)

Toma i ja

vi i vaš prijatelj

Zora i njen muž

g. i g-đa Smit

Further sentences for drill according to the above pattern are:

Moj prijatelj govori dobro francuski.

Zora razume nemački. /razumije njemački

On provodi vreme prijatno. /vrijeme ugodno

G. Smit putuje retko u Zagreb. /rijetko

GD 5.1.2 Substitution with Plural Transforms

The following drill is substitution with plural transforms. The initial substitution is that of the singular form. The plural of this is to be supplied by the student without further cue.

Izlazim retko uveče. /rijetko uvečer

(ti)

on

ona

Izlazim retko uveče.

Izlazimo retko uveče.

(ti)

Izlaziš retko uveče.

Izlazite retko uveče.

on

On izlazi retko uveče.

Oni izlaze retko uveče.

ona

Ona izlazi retko uveče.

One izlaze retko uveče.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

Govorim i razumem srpskohrvatski, ali rđavo. /razumijem

Idem u bioskop možda jedanput nedeljno. /nedjeljno

Imam svoje društvo.

Putujem u Zagreb, ali ne često. /za

Razumem francuski dobro, iako ne govorim dobro. /razumijem

Izlazim negde svako veče. /Idem negdje svake večeri.

GD 5.1.3 Substitution-correlation drill with pronoun transform. Each sentence of the following drill is to be repeated replacing the subject by the appropriate pronoun.

G. Jović radi mnogo.

On radi mnogo.

g-đa Smit

g. Smit i ja

Toma i Jovan

g. i g-đa Smit

g-đa i g-ca Smit

g-ca Smit i njena majka

g-đa Smit

G-đa Smit radi mnogo.

Ona radi mnogo.

g. Smit i ja

G. Smit i ja radimo mnogo.

Mi radimo mnogo.

Toma i Jovan

Toma i Jovan rade mnogo.

Oni rade mnogo.

g. i g-đa Smit

G. i g-đa Smit rade mnogo.

Oni rade mnogo.

g-đa i g-ca Smit

G-đa i g-ca Smit rade mnogo.

One rade mnogo.

g-ca Smit i njena
majka

G-ca Smit i njena majka rade
mnogo.

One rade mnogo.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

G. Smit zna dobro srpskohrvatski.

G. Jović razume dobro engleski, ali govori rdavo. /razumije

Toma sedi, nešto pije i razgovara. /sjedi

G. Jović ide u pozorište, ali retko. /kazalište, rijetko

G. Smit ide u bioskop često. /kino

G. Jović ima svoje društvo.

G. Smit provodi vreme prijatno. /vrijeme ugodno

Make the indicated substitutions with pronoun transforms:

Toma i Jovan idu u bioskop jedanput nedeljno.

g. Jović i ja

g-đa Smit

moj prijatelj

g-đa i g. Jović

g-đa i g-ca Smit

vi i vaša gospođa

Further sentences for drill according to the above pattern are:

Moj prijatelj i njegova žena izlaze vrlo mnogo. /jako

G-đa Jović i njena majka svako jutro sede, razgovaraju i nešto piju. /sjede

Toma i Jovan razumeju francuski, ali rđavo govore. /razumiju

Moja žena i ja idemo u pozorište otprilike jedanput mesečno. /kazalište,
mesečno

Vi i vaš prijatelj govorite dobro srpskohrvatski.

Toma i Zora uče dobro nemački. /njemački

GD 5.2 Question and Answer Drill

GD 5.2.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

Use the items listed as the subject of both question and answer.

Gde izlazite uveče? /Gdje idete Obično izlazim u bioskop. /idem,
uvečer. kino

Kako provodite vreme ovde? /vrijeme Provodim vreme vrlo prijatno. /vrijeme
ovdje ugodno

Kako govorite srpskohrvatski? Ne govorim dobro, ja sada učim.

Kako razumete nemački i francuski? Nemački razumem dobro, a francuski
/razumijete njemački rđavo. /Njemački razumijem

Šta radite uveče? /Što, uvečer Sedim i učim srpskohrvatski. /Sjedim

(ti)	on	ona	vi i vaša gospođa	oni
	Jovan	Zora	vi i vaša majka	Toma i Jovan
	g. Smit	g-ca Smit		g. i g-đa Smit
	vaš muž	vaša supruga		vaša žena i majka

one

g-đa i g-ca Jović

vaša majka i žena

GD 5.2.2 Yes and No Answers

Da li putujete često u Zagreb i
Split? /za

Da, putujem.

Ne, ne putujem.

Da, putujem vrlo često u Zagreb i Split. /za

Ne, ne putujem često u Zagreb i Split. /za

(ti)	on	ona	vi i vaša gospođa	oni
	Jovan	Zora	vaša majka i vi	Toma i Jovan
	g. Smit	g-ca Smit		g. i g-đa Smit
	Zorin muž	Tomina žena		Toma i njegov prijatelj

one

g-đa i g-ca Jović

vaša majka i supruga

njegova žena i njena majka

The sentences for drill:

Da li govorite francuski?

Da li idete često u pozorište? /kazalište

Da li izlazite uveče? /uvečer

Da li imate svoje društvo?

Da li razumete nemački? /razumijete njemački

Da li učite srpskohrvatski?

Da li znate gde je hotel Metropol? /gdje

Repeat the above drills, using the pattern:

Putujete li često u Zagreb i Split? /za

GD 5.3 Question and Answer with Prompt

Oni (Toma i Jovan) idu često u bioskop.
/kino

Da li Toma i Jovan idu često u
bioskop? /kino

Oni izlaze negde uveče. /idu negdje
uvečer

Da li oni izlaze negde uveče? /idu
negdje uvečer

Mi ne izlazimo nigde uveče. /idemo nigdje uvečer	Da li vi izlazite negde uveče?
Oni (Toma i Jovan) mnogo putuju.	Da li Toma i Jovan mnogo putuju?
Oni provode ovde vreme prijatno. /ovdje vrijeme ugodno	Kako oni provode vreme ovde? /vrijeme ovdje
Oni uveče sede, nešto piju i razgovaraju. /uvečer sjede	Šta oni rade uveče? /Što, uvečer
Gospodin i gospođa Smit uče srpsko-hrvatski?	Da li gospodin i gospođa Smit uče srpskohrvatski?
Ja sam lenj i ne radim ništa uveče. /lijen , uvečer	Šta vi radite uveče? /Što, uvečer
Toma i Jovan imaju svoje društvo.	Da li Toma i Jovan imaju svoje društvo?
Oni malo uče i malo znaju.	Da li oni znaju nešto?
Oni (Gospodin i gospođa Smit) razumeju prilično srpskohrvatski, ali ne govore dobro. /razumiju	Da li g. i g-đa Smit govore srpskohrvatski?
Jovan i Toma idu retko u pozorište. /rijetko, kazalište	Da li Jovan i Toma idu često u pozorište? /kazalište
Vreme je lepo i vedro. /vrijeme, lijepo Napolju je oblačno.	Kakvo je vreme napolju? /vrijeme, vani
Još pada kiša.	Da li još pada kiša?

GD 5.4 Conversations - Razgovori

GD 5.4.1

A

B

Kako provodite vrijeme ovdje, g. Smita?	Ja mnogo radim i putujem.
Gdje putujete?	Putujem obično u Zagreb i Split.
Da li putujete tamo često?	Da, putujem.
Kako govorite srpskohrvatski?	Govorim prilično slabo.
A kako razumijete?	Razumijem prilično dobro.

To je dobro.

Hvala.

Како проводите време овде, г. Смите?

Ја много радим и путујем.

Где путујете?

Путујем обично у Загреб и Сплит.

Да ли путујете тамо често?

Да, путујем.

Како говорите српскохрватски?

Говорим прилично слабо.

А како разумете?

Разумем прилично добро.

To je dobro.

Хвала.

GD 5.4.2

Da li izlazite negdje uvečer?

Da, izlazim.

Gdje izlazite?

Idemo u kazalište.

Da li idete često u kazalište?

Ne. Idemo otprilike jedanput ili
dvaput mjesečno.

Da li idete u kino?

Da, idemo.

Da li idete često u kino?

Da, idemo jedanput ili dvaput nedjeljno.

Vrlo dobro.

Да ли излазите негде увече?

Да, излазим.

Где излазите?

Идемо у позориште.

Да ли идете често у позориште?

Не. Идемо отприлике једанпут или
двапут месечно.

Да ли идете у биоскоп?

Да, идемо.

Да ли идете често у биоскоп?

Да, идемо једанпут или двапут недељно.

Vrlo dobro.

GD 5.4.3

Šta radite uvečer, gospodine Smite?

Obično sjedimo i nešto radimo ili
razgovaramo.

Što radite?	Ja učim srpskohrvatski, a moja žena francuski.
Vi govorite dobro srpskohrvatski.	Da razumijem prilično dobro, ali još ne govorim dobro.
Da li znate francuski?	Da, znam prilično dobro.
Kako govori vaša gospođa francuski?	I ona govori dobro.
Da li vi učite francuski?	Ne, sada ne učim.
Do viđenja, g. Smita.	Do viđenja, g. Joviću.
Шта радите увече, господине Смите?	Обично седимо и нешто радимо или разговарамо.
Шта радите?	Ја учим српскохрватски, а моја жена француски.
Ви говорите добро српскохрватски.	Ја разумем прилично добро, али још не говорим добро.
Да ли знате француски?	Да, знам прилично добро.
Како говори ваша госпођа француски?	И она говори добро.
Да ли ви учите француски?	Не, сада не учим.
До виђења, г. Смите.	До виђења, г. Јовићу.

GD 5.4 Homework - Domaći zadatak

GD 5.4.1 Re-write the Conversations changing the subject of the verb in the first sentence (and correspondingly throughout) to:

Conversation 1	vaš prijatelj
Conversation 2	Toma i Jovan
Conversation 3	Toma i njegova žena

GD 5.4.2 Re-write the following questions using the items in parentheses to the right of each as the subject. Write out short affirmative and negative answers to the first five, long affirmative and negative answers to the second five.

Da li putujete često?	(Toma i Jovan)
Da li provodite vreme ovde prijatno?	(g. i g-đa Smit)

Da li idete često u pozorište?	(g-đa i g-ca Smit)
Da li govorite francuski?	(vaš prijatelj i njegova žena)
Da li izlazite uveče?	(Toma i njegova žena)
Da li znate gde je hotel Metropol?	(vaš otac i majka)
Da li sedite i razgovarate uveče?	(Toma i Jovan)
Da li imate lepo društvo ovde?	(vaša majka i žena)
Da li razumete dobro srpskohrvatski?	(g. i g-đa Smit)
Da li učite mnogo?	(g. Smit i njegov prijatelj)

UNIT 6

Basic Sentences - Osnovne rečeniceAt the RestaurantU restoranuУ ресторану

A

to wish, want, I
wish, want

žéljeti, žélīm

желети, желим

What do you want, sir?

Što želite, gospodine? Шта желите, господине?

B

to eat an evening
meal; I'm eating
an evening meal

večerati, večerām

вечерати, вечерам

I want to eat.

Želim večerati.

Желим да вечерам.

A

What do you want to eat?

Što želite večerati? Шта желите да вечерате?

B

to eat, I'm eating

jèsti, jèdēm

јести, једем

soup

juha

супа

veal (adj.)

teleći, -ā, -ē

телећи, -а, -е

meat

mèso

месо

if

àko

ако

black

cǎn, cǎna, cǎno;

црн, црна, црно;

cǎni, -ā, -ō

црни, -а, -о

bread	krùh	хлеб
some black bread	crnog kruha	црног хлеба
I want to eat, (/I'd like [some]) soup, veal, and, if you have [any], some black bread.	<p>Želim juhu, teleće meso i, ako imate crnog kruha.</p>	<p>Желим да једем супу, телеће месо, и ако имате црни хлеб.</p>
A		
What does your friend want?	Što želi vaš prijatelj?	Шта жели ваш пријатељ?
B		
coffee	kàva	кафа
He'd like [some] coffee.	On želi kavu.	Он жели кафу.
to give, that I give	dàti, da dãm	дати, да дам
give	dàjте	дајте
glass	čàša	чаша
water	vóda	вода
of water	vódē	воде
you	vàs, vas	вас, вас
Please give him coffee and a glass of water.	Dajte mu kavu i čāšu vóde, prosim.	Дајте му кафу и чашу воде, молим вас.
thirsty	žédan, žédna, -o	жедан, жедна, -дно

/	hungry	/	gládan, gládna, -o	гладан, гладна, -дно
	He's thirsty.	1	On je žedan.	21 3- 1 Он је жедан.

A

sweeter; with more sugar	sláđi, -ā, -ē	слађи, -а, -е
bitterer, with less sugar	gòrči, -ā, -ō	горчи, -а, -е
What kind of coffee do you want, sir, with more or less sugar?	Kakvu kavu želite, gospodine? Slađu ili gorču?	Какву кафу желите, господине, слађу или горчу?

C

completely	pótpuno	потпуно
quite	sàsvim	сасвѝм
bitter	gòrak, gòrka, -o	горак, горка, -о
sweet	sládak, slátka, -o	сладак, слатка, -о
Without sugar, please. I don't drink coffee with sugar.	Sasvim gorku, molim. Ja ne pijem slatku kavu.	Потпуно горку, молим. Ја не пијем слатку кафу.

B

in the morning	ùjutro	ујутру
What do you drink in the morning?	Što pijete ujutro?	Шта пијете ујутру?

C

white	bijel, bijéla, -o,	бео, бела, -о;
	bijeli, -ā, -ō	бели, -а, -о
('I drink') café au lait.	Pijem bijelu kavu.	Пијем белу кафу.

B

when	kād /kāda	кад
When do Tom and John drink coffee?	Kada piju Toma i Jovan kavu?	Кад пију Тома и Јован кафу?

C

strong	jāk, jáka, jáko	јак, јака, јако
tea	čaj, pl. čajevi	чај чајеви
They drink strong, bitter coffee or tea in the evening.	Oni piju uvečer jaku, gorku kavu ili čaj.	Они пију увече јаку, горку кафу или чај.
/never	/nikada	никад
/They never drink coffee in the evening.	/Oni nikada ne piju kavu uvečer.	Они никад не пију кафу увече.

B

waiter	kónobār G konobāra (Cr.)	келнер
this	óvāj, óvā, óvō	овај, ова, ово

cold	hládan, hládna, -o	хладан, хладна, -о
Waiter, this coffee is cold.	Konobar, ova kava je hladna.	Келнер, ова кафа је хладна.
to like, I like	vóljeti, volim	вољети, волим
I don't like	nè volim	не волим
I don't like cold coffee.	Ja ne volim hladnu kavu.	Ја не волим хладну кафу.
to bring, that I bring	dónijeti, da donésēm	донети, да донесем
bring!	donésite	донесите
to me	mèni, mi	мени, ми
other, second	drùgi, -ā, -ō	други, -а, -о
hot	vrùc, vrúca, vrúce	врућ, врућа, вруће
Please bring me another hot [cup of] coffee.	Molim donesite mi drugu, vruću kavu.	Молим донесите ми другу, врућу кафу.
A		
immediately, at once	òdmāh	одмах
Yes sir, right away.	Prosim, odmah.	Молим, одмах.
B		
only	sāmo	само

beer	pivo	ПИВО
wine	vino	ВИНО
I drink only cold beer, wine, and water, (/but) not coffee.	Ja pijem samo hladno pivo, vino i vodu, (ali) ne kavu.	Ja piјem samo hladno pivo, vino i vodu, ne kafu.
(Later)	(Kasnije)	(Касније)
one	један, једна, jedno	један, једна, једно
Waiter, please bring me (‘yet’) another [cup of] coffee.	Konobar, donesite mi molim joш jednu kavu.	Келнер, донесите ми молим joш једну кафу.
(Later)	(Kasnije)	(Касније)
to pay, that I pay	plātiti, da plātīm	платити, да платим
The bill please. (‘Please that I pay’ / ‘Please to pay’).	Prosim, plātiti.	Молим, да платим.

Note: The numbers indicating pitch are omitted in Units 6 following unless an unfamiliar pattern occurs.

NOTES

Note 6.1 Noun: Accusative Singular

Note 6.1.1 Noun: Accusative Singular Form

	<u>Nominative</u>	<u>Accusative</u>
Masculine	hleb	Želim da jedem hleb.
	čaj	Oni piju čaj.
	bioskop	U bioskop idemo češće.
	hotel	Oni obično idu u hotel.
	jezik	Govorite li neki stran(i) jezik?
Neuter	meso	Želim da jedem teleće meso.
	pivo	Ja pijem samo hladno pivo i vino.
	vino	
	vreme	Kako provodite vreme ovde.
	pozorište /kazalište	Idemo u pozorište. /kazalište
	društvo	Oni imaju svoje društvo.
Feminine	supa	Želim da jedem supu.
	juha	Želio bih juhu.
	kafa (kava)	Dajte mu kafu (/kavu) i čašu vode.
	čaša	
	voda	Ja pijem samo vodu.

The object of a verb is most frequently in the accusative case. Examples of objects in the accusative both of verbs and of the preposition /u/ 'into', are given above (see also below). The masculine nouns shown all have the same form for both nominative and accusative singular. Note, however, that all of these nouns designate things which do not have animal life. Such, inanimate, masculine nouns have the same form for nominative and accusative singular. Masculine nouns denoting people or animals of any sort (things having animal life) are known as 'animate' nouns. The accusative singular of such nouns is discussed in Note 12.1. Suffice it to say here that such nouns have a suffix /-a/ in the accusative: N /gospódin/, A /gospódina/.

Neuter nouns always have the same form for nominative and accusative. Note /vreme/ 'time, weather'. This noun has special forms which will be taken up later.

Feminine nouns with nominative singular in /-a/ have /-u/ in the accusative singular. Feminine nouns of the /noć/ type have, with a few exceptions, the same form for nominative and accusative singular. Without exception nouns of this type which end in a consonant in the nominative have the same form for the accusative. /noć/ is the only noun of this type which has occurred. They will be referred to as feminine /-i/ nouns (for reasons to appear later).

In summary:

	Masculine <u>Inanimate</u>	Masculine <u>Animate</u>	Neuter <u> </u>	Feminine <u> </u>	Feminine <u> </u>
Nom.	jezik	gospodin	meso	stanica	noć
Acc.	jezik	gospodina	meso	stanicu	noć

Note 6.1.2 Noun: Use of accusative

- a. Oni piju čaj.
- b. Idemo u pozorište.

The accusative case may be used as (a) the object of a verb or (b) the object of a preposition. It is also used in expressions indicating duration of time (equivalent to sentences such as 'he was there a month', 'I stayed a year' etc.). The only time expression with the accusative which has occurred is /laku noć/, 'a light night'.

The accusative with the preposition /u/ indicates direction towards, often literally spatial, as /u pozorište/ 'to (that is, into) the theater'. Compare also /Mi putujemo često u Zagreb i Split/, that is 'into Zagreb and Split'. (Note, however, that /za/ 'to, for' is used here in the other dialect.) The preposition /na/ with the accusative indicates direction towards in a way very parallel to /u/, /na/ plus accusative usually meaning 'onto'.

Another example of /za/ with the accusative is in /To je dobro za vaš srpskohrvatski/, with the meaning 'for'.

What case follows a given preposition and what meaning the combination has must be learned. The object of a verb may also be in another case, as /crnog kruha/ in the Basic Sentences. Here the latin version uses the genitive (Note 11.1), while the cyrillic uses the accusative.

Note 6.2 Adjective: Accusative Singular

c ^h ni hlèb	c ^h ni hlèb
slà ^h u kàfu	slà ^h u kàfu
làk ^u nòc	làk ^u nòc
téle ^é e mèsò	téle ^é e mèsò
hlá ^h dnò pìvo	hlá ^h dnò pìvo

These are examples of adjectives plus noun in the accusative. On the left the adjectives are stressed as if said by themselves, so that each adjective plus noun group is made up of two phrases. This shows the stresses and vowel lengths of the adjectives when fully differentiated. When the adjective has secondary stress the endings, being unstressed, are all short.

It may be seen from these few examples that adjectives modifying inanimate masculine nouns (/hlèb/) or neuter nouns (/mèsò/, /pìvo/) have the same form as in the nominative. (The endings with animate masculine nouns are discussed in Note 12.2.) Adjectives modifying feminine nouns (of either type) have /-u/ (or /-ū/) in the accusative singular.

Some of the adjectives introduced in this unit are:

	m.		f.		n.	
indefinite	bèò	/bìjel	béla	/bìjéla	bélo	/bìjélo
definite	bèlī	/bìjelī	bèlā	/bìjelā	bèlō	/bìjelō
indefinite	c ^h n		c ^h na		c ^h no	
definite	c ^h nī		c ^h nā		c ^h nō	
indefinite	gòrak		gòrka		gòrko	
definite	gòrkī		gòrkā		gòrkō	

indefinite	hládan	hládna	hládnno
definite	hládnī	hládnā	hládnō
indefinite	vrúc	vrúca	vrúce
	vrúci	vrúcā	vrúcē
definite	gòrči	gòrčā	gòrčē
only	slàđī	slàđā	slàđē
Pronominal	óvāj	óvā	óvō

Note the variation of stress between indefinite and definite forms.

Note 6.3 Verb: /žélīm/ and /vòlīm/

Želim da jedem.

Ne volim hladnu kafu.

/žélīm/ means 'I want, I wish, I desire'. /vòlīm/ means 'I like, I prefer'. The normal English equivalent of /žélīm/ is often 'I'd like', but this should not be confused with 'I like', /vòlīm/.

Note 6.4 Verb: Infinitive

žélīm | večerati   žélīm | da večerām

As noted in Unit 1, there are some differences of grammatical construction between eastern and central Serbo-Croatian. One of the most common is illustrated above. The central dialect uses the infinitive after words such as 'want', similar to English 'I want to eat dinner'. The eastern dialect uses a clause introduced by /da/, 'I want that I eat dinner'.

The infinitive is the form used when talking about the verb (e.g. 'the present of [the verb] /jèsti/') and is the form which is used in dictionaries. Beginning with this unit the infinitive will be given whenever a new verb is introduced. The first person singular of the verb will also be given, as the forms are often not predictable, one from the other. Other forms will be given in the notes as necessary.

If a verb is perfective (see Note 5.1), /da/ will be used before the present tense form. This indicates that the perfective present rarely occurs without some clause introducer such as /da/. (It does not mean that it always follows /da/.)

The following list gives the infinitive of most of the verbs which have been used in units 1-6, as well as the first person singular and the third person plural of the present. The imperative is given when it has occurred in the units.

	Infinitive	1st. Sg.	3 Pl.	Imperative
to be	bìti	sam /jésam	su /jèsu	
to bring	dónēti	da donésēm	donésū	donésite
to be speaking	govóriti	góvorīm	góvorē	
to be going	íci	ìdēm	ìdū	ídite /ídite
to have	ímati	ímām	ímajū	
to be going out	ízlaziti	ízlazīm	ízlazē	
to excuse	izvíniti /izvínjeti	da izvínīm	ízvínē	izvínite
to excuse	izvóletì /izvóljeti	da izvólīm	ízvolē	izvólte /izvólite
to be drinking	pìti	pìjēm	pìjū	
to be travelling	putóvati	pútujēm	pútujū	
to be working	ráditì	ràdīm	ràdē	
to be conversing	razgováratì	razgovārām	razgovárajū	
to understand	razúmetì /razúmjeti	razúmēm /razúmijēm	razúmejū /razúmi jū	
to be sitting	sédeti /sjéditi	sédīm /sjédīm	sédē /sjédē	sédite /sjédite
to sit down	sèsti /sjèsti	da sèdnēm /da sjednēm	sèdnū /sjèdnū	
to be learning	účiti	účīm	úče	

to be eating an evening meal	véčerati	véčerām	véčeraǰū
to like	vóleti /vóljeti	vólīm	vólē
to know	znāti	znām	znàǰū

GRAMMATICAL DRILL

The conversations will be the only drills given with central dialect variants from Unit 6 on, though vocabulary items are used for substitution in some drills. Obviously the instructor may use either dialect in going through the drills.

GD 6.1 Controlled Adaptation Drill

In this drill the nouns listed for substitution are all given in the nominative form. The noun used in the sentence is given at the head of the list, also in the nominative, to show whether or not any change of form is necessary. Some place names are added for additional practice.

Moj prijatelj želi da ide u restoran.

restoran
hotel
Zagreb
Beograd
pozorište
Skoplje
Sarajevo
selo

Moj prijatelj želi da ide u ambasadu.

ambasada
Ljubljana
Amerika
Jugoslavija

Ja volim moj hotel.

moj hotel

Ne volim moj hotel.

mali restoran
crno pivo
belo vino

crni hleb
 vruć čaj
 bijeli kruh

Ja volim vruću kafu.

vruća kafa

Ne volim vruću kafu.

hladna voda
 slađa kafa
 gorča kafa
 velika soba
 naša ambasada

Dajte mi još jedan čaj.

jedan čaj
 jedno pivo
 jedno belo vino

Dajte mi još jednu kafu.

jedna kafa
 jedna slađa kafa
 jedna gorča kafa
 jedna potpuno gorka kafa
 jedna čaša vode

GD 6.2 Adaptation Drill with negative transform

Make the substitutions indicated, changing the form when necessary, then give the negative of the statement.

Toma i Jovan žele da idu u restoran.

soba	Beograd
hotel	Zagreb
selo	Skoplje
ambasada	Ljubljana
bioskop	Sarajevo
	Jugoslavija

Oni vole svoj hotel.

mali restoran	vruć čaj
velika soba	naša ambasada
vruća kafa	njihovo pozorište

GD 6.3 Substitution Correlation Drill

GD 6.3.1 Adjective substitution

Ova kafa je hladna.dobar
sladak
jakJa volim hladnu kafu.gorak
vrućOvo pivo je vruće.sladak
jak
rđavJa ne volim vruće pivo.slab
hladanOvaj čaj je hladan.gorak
rđavJa ne volim hladan čaj.vruć
jakMoja kafa je slatka.

Ja ne pijem slatku kafu.

Moje pivo nije hladno.

Ja ne pijem vruće pivo.

Moj čaj je gorak.

Ja pijem sladak čaj.

vaš
naš
njegov
njennjihov
Tomin
Zorin

GD 6.3.2 Verb subject substitution

Substitution of verb subject with negative transform. Use each of the subjects indicated, changing the verb as necessary.

Ja volim svoj (/moj) hotel.

on	ona	mi	vi	oni
Jovan	moja žena	otac i ja	vi i vaša gospođa	Toma i Jovan
otac	majka	moja žena i ja	vi i Jovan	g. i g-đa Jović

ti   one
               moja majka i žena
               g-đa i g-ca Smit

Moj prijatelj pije kafu ujutru.

majka	ti
vi	oni
Tomina žena	vi i vaša žena
moja žena i ja	on i njegov otac
Toma i Jovan	g-đa i g-ca Jović

Use the items listed as subjects of the verb in each sentence, changing both verbs to the correct form. Then give the negative transform of the sentence. For example:

Želim da idem u restoran.

G-ca Jović želi da ide u restoran.

G-ca Jović ne želi da ide u restoran.

Želim da idem u restoran.

on	(mi)
ona	moja majka i ja
vaša majka	oni
vi	g. i g-đa Jović
vi i vaš otac	one

GD 6.3.3 Verb substitution (/želeti/, /voleti/)

In this drill the underlined verb phrase is to be changed in the next sentence. The Serbo-Croatian of the latter is to be covered and the cue is given by the next English sentence. The drill is on the distinction between the verbs /želeti/ 'to want to' and /voleti/ 'to like, prefer'.

Moj prijatelj želi jaku crnu kafu.

My friend would like a strong black
[cup of] coffee.

On voli jaku crnu kafu.

He likes strong black coffee.

Toma i Jovan piju jaku crnu kafu.

Tom and John drink strong black coffee.

<u>Toma i Jovan vole</u> jaku crnu kafu.	Tom and John like strong black coffee.
Oni <u>Žele</u> jaku crnu kafu.	They would like strong black coffee.
<u>Moja žena voli</u> da ide u pozorište.	My wife likes to go to the theater.
<u>Ona želi</u> da ide u pozorište.	She'd like to go to the theater.
<u>I ja želim</u> da idem u pozorište.	I'd like to go to the theater, too.
Ja takođe volim pozorište.	I also like the theater.

GD 6.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 6.4.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

This is a pair drill. Change both the question and the answer as indicated by the substitutions indicated.

1	2
Gde idete?	Idem u <u>našu</u> ambasadu.

on.....svoja soba
vi i gospoda.....moja soba
oni.....restoran
Toma i Jovan.....Jovanova soba
g. i. g-đa Jović...bioskop

1	2
Gde putuju <u>g. i g-đa Smit</u> ?	Oni putuju u <u>Jugoslaviju</u> .

vaš prijatelj.....Skoplje
Tomina majka.....Ljubljana
vaš otac i majka.....Dalmacija
vaša majka i žena.....Sarajevo
vaša žena i njena majka....Beograd
vi.....nigde

1	2
Gde izlazite <u>uveče</u> ?	Obično idem u <u>pozorište</u> .

g. i g-đa Smit.....bioskop
Toma.....hotel Metropol
Zora i njen muž.....nigde

Šta pijete¹ ujutru? Pijem kafu.²

vaša gospođa.....crna kafa
 Tomin otac.....bela kafa
 Zora.....vruć čaj
 vaš otac i majka.....topal čaj

Kakav hotel¹ imate²? Imam dobar hotel.

restoran.....oni
 soba.....g. i g-đa Smit
 kupatilo.....vi i gospođa

Kad pijete¹ kafu²? Pijem uveče.

Zorin otac.....čaj
 Tomina majka.....bela kafa
 Zora i njen otac.....pivo
 g-đa i g-ca Jović.....belo vino

Make the substitutions as indicated. The adjectives to be used in the answers are given in parentheses.

Kakvu kafu¹ pijete²? Pijem belu³ kafu.

čaj (jak).....Toma
 pivo (crn).....Zora
 vino (beo).....Toma i Zora
 pivo (hladan).....Zora i njen otac
 vino (crn).....Zora i njena majka

GD 6.4.2 Yes and No Answers

Make the indicated substitutions.

Da li (vi) idete¹ često u pozorište²?

Da, idem.
 Ne, ne idem.
 Da, idem često u pozorište.
 Ne, ne idem često u pozorište.

Toma.....kafana
 vi i gospođa.....bioskop
 vaš prijatelj i njegova žena....selo
 g. i g-đa Jović.....Zagreb

Da li (vi) putujete¹ često u Dalmaciju²?

Da, putujem.

Ne, ne putujem.

Da, putujem često u Dalmaciju.

Ne, ne putujem često u Dalmaciju.

g. Smit.....Sarajevo
 Zora i njen muž.....Makedonija
 vi i g. Jović.....Bosna
 Zora i njena majka.....Hercegovina
 Toma i njegov prijatelj.....Crna Gora

GD 6.5 Question and Answer Drill with Prompt

Želim da pijem crnu kafu.

Šta želite da pijete?

Ja pijem slatku kafu.

Kakvu kafu pijete?

Oni (piju jak čaj).

Kakav čaj oni piju?

Mi želimo belo vino.

Kakvo vino želite?

On (Moj prijatelj) voli crnu kafu.

Da li vaš prijatelj voli crnu kafu?

I ja volim crnu kafu.

A da li vi volite crnu kafu?

Ja pijem kafu ujutru.

Kad pijete kafu? /Šta pijete ujutru?

Moja kafa je dobra.

Kakva je vaša kafa? Da li je dobra?

I moj čaj je dobar.

A kakav je vaš čaj? Da li je dobar?

Moja žena pije slatku kafu.

Kakvu kafu pije vaša gospođa? /Da li vaša gospođa pije slatku kafu?

On (Moj prijatelj) želi da pije pivo.

Šta želi da pije vaš prijatelj?

I ja želim da pijem pivo.

A šta vi želite da pijete?

Ja ne volim hladnu kafu.

Da li vi volite hladnu kafu?

Ova kafa je hladna. Donesite mi drugu kafu.

Šta želite, gospodine?

Donesite mi još jedno pivo.

Da li želite još jedno pivo?

Donesite mi jedan vruć čaj.

Da li želite još nešto, gospodine?

/Ne želim ništa, hvala.

Ja sam žedan. Želim da pijem nešto.

Da li ste žedni? Želite li da pijete nešto?

/Nisam žedan. Ne želim da pijem ništa.

On (Jovan) je gladan i žedan.

Da li Jovan želi nešto da jede ili pije?

I ja sam žedan.

Da li ste i vi žedni?

/Ni ja nisam žedan

On (Moj otac) pije kafu uveče.

Kad vaš otac pije kafu?

/Moj otac nikad ne pije kafu.

Ja pijem kafu uveče.

Šta vi pijete uveče? /Da li pijete kafu uveče?

Oni imaju lepu sobu.

Kakvu sobu oni imaju?

/Da li oni imaju lepu sobu?

Oni putuju često u Dalmaciju.

Da li oni često putuju?

GD 6.6 Conversations - Razgovori

GD 6.6.1

A

Šta pijete ujutru?

Kakvu kafu pijete?

Da li vaša gospođa pije kafu?

Šta ona pije?

Kakav čaj ona pije?

Шта пијете ујутру?

Какву кафу пијете?

Дали ваша госпођа пије кафу?

B

Pijem kafu.

Pijem jaku goroku kafu.

Ne, moja žena ne pije kafu.

Ona pije čaj. Ona voli čaj.

Ona pije sladak, vrlo jak čaj.

Пијем кафу.

Пијем јаку горку кафу.

Не, моја жена не пије кафу.

Шта она пије?

Она пије чај. Она воли чај.

Какав чај она пије?

Она пије сладак, врло јак чај.

GD 6.6.2

.....

Gde idu Toma i Jovan.

Idu u ambasadu.

Da li vi idete u ambasadu?

Ne, moja žena i ja idemo u restoran.

Zašto¹ idete u restoran?

Ja želim da jedem, a moja žena želi da pije čaj.

Kakav je vaš restoran? Je li skup?

Mi idemo u jedan mali restoran. On je dobar i nije skup.

Где иду Тома и Јован?

Иду у амбасаду.

Да ли ви идете у амбасаду?

Не, моја жена и ја идемо у ресторан.

Зашто¹ идете у ресторан?

Ја желим да једем, а моја жена жели да пије чај.

Какав је ваш ресторан? Је ли скуп?

Ми идемо у један мали ресторан. Он је добар и није скуп.

¹ /zašto/ - 'why'

GD 6.6.3

Šta želite, gospodine?

Želim da jedem.

Šta želite da jedete?

Donesite mi supu, teleće meso i ako imate crni hleb.

Želite li nešto da pijete?

Jeste, donesite mi jedno hladno pivo.

Šta želi gospođa?

Ona ne želi da jede. Ona želi da pije čaj.

Kakav čaj gospođa želi.

Ona pije sladak, ali jak čaj.

Molim, gospodine.

Шта желите господине?

Желим да једем.

Шта желите да једете?

Донесите ми супу, телеће месо и ако имате црни хлеб.

Желите ли нешто да пијете?

Јесте, донесите ми једно хладно пиво.

Шта жели госпођа?

Она не жели да једе. Она жели да пије чај.

Какав чај госпођа жели?

Она пије слатак, али јак чај.

Молим, господине.

GD 6.7 Homework - Domaći zadatak

GD 6.7.1 Make questions to which the following sentences are appropriate answers. The questions to sentences 1-4 are to be made with /kakav/ (in the proper form), sentences 5-7 with /gde/, sentences 8-10 with /kad/.

1. Moj prijatelj ima lepu i veliku sobu.
2. Toma i Jovan piju jaku, slatku kafu.
3. Ja pijem slab, gorak čaj.
4. Zora i njen muž imaju malo i prljavo kupatilo.
5. Toma i njegov prijatelj izlaze svako veče u hotel Metropol.
6. Gospodin i gospođa Jović idu u pozorište.
7. Moj prijatelj ne ide svaki dan u bioskop.
8. Kafu pijem uveče.
9. Moja žena pije čaj uveče.
10. Želim da pijem kafu.

GD 6.7.2 Make another set of questions for the above sentences, using /da li/ for sentences 1-5, /li/ alone for sentences 6-10.

Make short affirmative answers to 1-5, long to 6-10. Make long negative answers to 6-10.

UNIT 7

Basic Sentences - Osnovne rečeniceAsking For InformationTraženje obaveštenjaТражење обавештења

A

How are the hotels here?   Kakvi su ovdje hoteli?   Какви су овде хотели?

are they

dà li su

да ли су

or,

jésu li

јесу ли

Are they good?

Da li su dobri?

Да ли су добри?

B

Our hotels are clean
and comfortable.

Naši hoteli su čisti | Наши хотели су чисти и

i udobni.

удобни.

A

That's fine.

To je dobro.

То је добро.

B

why

zàšto /štò

зашто /што

to ask

pítati, pìtām

пìтати, пìтām

Why do you ask?

Zašto | pítate?

Зашто | пítate?

both...and

i...i

и...и

neither...nor

ni...ni

ни...ни

We have very comfortable (both) hotels and restaurants.	Mi imamo vrlo udobne hotele i restorane.	Ми имамо врло удобне и хотеле и ресторане.
A		
information	obavješćenje	обавештење
Excuse me, [I'd like] just one more [bit of] information.	Oprostite, samo još jedno obavješćenje.	Извините, само још једно обавештење.
B		
ask!	pitajte	питајте
everything, all	svè	свè
that, which	štò	што
Please, ask whatever ('all that') you want.	Izvolite, pitajte sve što želite.	Изволте, питајте све што желите.
A		
How are the bathrooms?	Kakve su kupaoane?	Каква су купатила?
in good order, correct, honest (of people)	ísprāvan, ísprāvna, -o	испрāван, испрāвна, -o
order, now	rèd, pl. rèdovi	рèд, рèдови
all right, O.K.	u rēdu	у рēду
Are they perfectly all right?	Da li su sasvim u rēdu?	Да ли су исправна?

B

naturally, of course	náravno	на̀равно
all	sàv, svà, svè	са̀в, сва̀, свѐ
Of course. All the bath-rooms are all right.	Naravno. Sve su kupaone u redu.	На̀равно. Сва купатила су у рѐду.

A

warm	tòpal / tòpao, tòpla, -o	то̀пал / то̀пao, то̀пла, -o
Do they have hot and cold water?	Da li imaju toplu i hladnu vodu?	Да ли имају то̀плу и хла̀дну воду?

B

Yes, they do.	Da, imaju.	Да, имају.
one should not	nè trebā	нѐ треба̀
reflexive pronoun	sèbe, se	сѐбе се
to worry	brìnuti (se), brìnēm [se]	брѝнути (се), брѝнем (се)
You should not worry about anything.	Ne treba ništa brinuti.	Не треба ништа да брѝнете.

A

truth	ìstina	ѝстина
he, she, it doesn't have; there isn't	nēmā	нѐма̀

Is it true that not every room has its own bath?	Da li je istina, da svaka soba nema svoju kupaonicu?	Да ли је истина, да свака соба нема своје купатило?
---	--	--

B

Yes, it is.	Da, istina je.	Да, истина је.
bed	postelja	кревет
chair	stolica	столица
table	stol G. stola pl. stolovi	сто, стола столови
mirror	zrcalo (Cr.)	огледало

But all their rooms have comfortable beds, nice chairs, tables, and mirrors.	Ali sve sobe imaju udobne postelje, lijepere stolice, stolove i zrcala.	Али све собе имају удобне кревете, лепе столице, столове и огледала.
---	--	--

A

to maintain, keep	održavati, održavam	одржавати, одржавам
is maintained, is kept	održava se	одржава се
cleanliness	čistoća	чистоћа
How is the cleanliness (maintained) here?	Kako se ovdje održava čistoća?	Како се овде одржава чистоћа?

B

Very good.	Vrlo dobro.	Врло добро.
Belgrade	Beógrad	Беóград
park	pàrk, pl. pàrkovi	пàрк, пàркови
like, as	kào	као
as well as	kào i	као и
street	ùlica	улица
square	třg, pl. třgovi	тřг, třгови
Both Belgrade and Zagreb have beautiful parks as well as clean streets and squares.	I Beograd i Zagreb imaју lijepе parkove, čiste ulice i třgove.	И Београд и Загреб имају лепе паркове, као и чисте улице и тргове.

A

coffeehouse, coffee shop	kavána	кафана
Are all the coffeehouses nice and clean?	Da li su sve kavane dobre i čiste?	Да ли су све кафане добре и чисте?

B

sadness, grief, affliction	Žalōst f.	жалōст
unfortunately	nà žalōst	на жалōст
they are not	nísu	нису

Unfortunately, they are not. Na žalost, nisu. На жалост, нису.

I'm sorry ('sorry
is to me')

Žao mi je

жао ми је

to hear

čuti, čujem

чути, чујем

I'm sorry to hear that.

Žao mi je to čuti.

Жао ми је што чујем то.

GRAMMATICAL NOTES

Note 7.1 Noun/Adjective: Nominative and Accusative Plural

Naši hoteli su čisti i udobni.

Mi imamo vrlo udobne i hotele i restorane.

Ali sve sobe imaju udobne krevete (postelje), lepe stolice, stolove i ogledala (zrcala).

Da li su sve kafane dobre i čiste.

Sva kupatila su u redu.

These sentences illustrate nouns of all genders in the plural, both nominative and accusative. Compare:

Masculine

Adjective

Sing.	NA	hótel	restórān	pàrk	stò	krèvet	číst	údoban
Plural	N	hóteli	restorāni	pàrkovi	stólovi	krèveti	čísti	úđbni
	A	hótele	restorāne	pàrkove	stólove	krèvete	číste	úđbne

Feminine /-i/

Sing.	NA	nòć	žàlōst	vèčēr
Plural	NA	nòći	žàlōsti	vèčeri

Neuter

Sing.	NA	oglédalo	zřcalo	kupátilo	sélo	člsto	údōbno
Plural	NA	oglédala	zřcala	kupátla	sèla	člsta	údōbna

These illustrate common endings:

<u>Sing.</u>	<u>Masc.</u>	<u>Fem.</u>	<u>Fem. /-i/</u>	<u>Neut.</u>	<u>Pl.</u>	<u>Masc.</u>	<u>Fem.</u>	<u>Fem. /-i/</u>	<u>Neut.</u>
N	-zero	-a	-zero	-o		-i	-e	-i	-a
A	-zero	-u	-zero	-o		-e	-e	-i	-a

There are variations of some of these (such as /-e/ for neuter singular), but these are typical endings. The adjective endings are nearly the same, with the addition of /-i/ or /-ī/ for the masculine NA singular, noting that the other endings may be long when the adjective is definite and has primary stress (for example, /dòbrā/).

Some masculine nouns have an extended stem in the plural (/trǔgovi/, /stólovi/, /pàrkovi/). Most such nouns have one syllable stems in the singular. /stò/ has the /l/ of the stem /stòl/ replaced by /-o/, resulting in long /-ō/.

Note 7.2 Adjective: Agreement with Multiple Nouns

Mi imamo vrlo udobne i hotele i restorane.

Imaju prilično čiste ulice i trgove.

In these sentences the adjective pertains to both of the following nouns. It so happens that the endings are the same for the adjectives and nouns concerned. Were the nouns in the second sentence in the nominative (/ulice i trgovl/), the endings would be different and the adjective could agree with only one of them: /člste ulice i trgovl/. Were the nouns reversed, the form would be: /člsti trgovl i ulice/. In other words, where an adjective goes with two or more nouns, it usually agrees in form with the nearer (or nearest) of the nouns.

Should the nouns be singular and indicate people, the adjective may agree with the nearer or it may be plural:

Njegov otac i majka.

Njegova majka i sin.

Njegovi brat i sestra.

When the adjective is in the predicate and refers back to the noun, it is masculine plural when

- 1) the subject is masculine plural

Naši gradovi su lepi.

- 2) the subject consists of two masculine nouns

Naš park i trg su lepi.

- 3) the subject consists of singular nouns of mixed genders

Naš krevet i ogledalo su lepi.

Naša soba i krevet su udobni.

Naš brat i sestra su mali.

- 4) the subject consists of two neuters

Naše ogledalo i kupalilo su čisti.

The adjective is feminine plural if both subjects are feminine.

Naše večeri i noći su lepe.

Naše ulice i kafane su čiste.

The adjective is neuter plural if both subjects are neuter plural.

Naša ogledala i kupatila su čista

Note 7.3 Noun: Singular and Plural - Special Cases (/vèče/ and /vèčer/)

Occasional nouns in Serbo-Croatian occur only in the singular or only in the plural (compare scissors in English). Examples of such will be noted when they occur. /vèče/ (of /dobro veče/) occurs only in the singular. When the plural 'evenings' is spoken of the plural of the feminine /i/ noun /vèčer/ is used: /vèčeri/.

Note 7.4 Verb /ímati/: negative present

Da li je istina da svaka soba nema svoje kupatilo?

In Note 4.3 special negative verb forms such as /nije/ were mentioned. Three verbs have such forms, in which the negative prefix combines with the following verb. The negative present of /imati/ is one of these. Compare:

ímām	ímámo	ímāmo	nēmām	nēmāmo
ímāš	ímāte	ímāte	nēmāš	nēmāte
ímā	ímaju		nēmā	nēmaju

An explanatory spelling with double vowels for length clarifies the structure: /imaam/, negative /neemaam/ (that is, /imaam/ has the shape /-emaam/ after /ne-/).

Grammatical Drills - Grammatička vežba

GD 7.1 Substitution-Learning Drill - Zamena, vežba za učenje

GD 7.1.1 Nominative Plural - Nominativ množine

Make the indicated substitutions.

Naši <u>hoteli</u> su lepi i čisti.	restorani	parkovi
Naši <u>hoteli</u> nisu lepi i čisti.	kreveti	trgovi
Rđavi su i prljavi.	stolovi	
Njihove <u>sobe</u> su velike i čiste.	kafane	stanice
Njihove sobe nisu velike i čiste.	postelje	ulice
Male su i prljave.	kupaonice	/kupaone
Naša <u>sela</u> su mala, ali lepa.	pozorišta	ogledala
Naša nisu mala. Velika su, ali nisu čista.	kazališta	kupatila

GD 7.1.2 Accusative Singular and Plural - Akuzativ jednine i množine

Oni imaju velike i čiste krevete.

Oni nemaju velike i čiste krevete.

Njihovi kreveti su mali i nisu čisti.

restorane

hotele

parkove

trgove

stolove

Moji prijatelji imaju velike i čiste sobe.

Moji prijatelji nemaju velike i čiste sobe.

Njihove sobe su male i prljave.

kafane

postelje

stolice

GD 7.2 Substitution Learning Drill

GD 7.2.1 Several subjects (in singular and plural) of the same gender.

Moj hotel i restoran su čisti. prljav

Naši hoteli i restorani su čisti. lep

Moja soba i kafana su čiste. veliki

Naše sobe i kafane su čiste. mali

Moje kupatilo i ogledalo su čisti.

Naša kupatila i ogledala su čista.

GD 7.2.2 Several subjects (in singular and plural) of different genders.

Moja Soba i krevet su čisti. prljav

Naše Sobe i kreveti su čisti. veliki

Moja Soba i kupatilo su čisti. mali

Naše Sobe i kupatila su čisti. lep

GD 7.2.3 Several objects (in singular and plural) of different genders.

On ima čistu sobu i kupatilo.

Hotel ima čiste sobe i kupatila.

Ja imam čist krevet i sobu.

Hotel ima čiste krevete i sobe.

Mi imamo čisto kupatilo i krevet.

Hotel ima čista kupatila i krevete.

udoban	veliki
prljav	neudoban

GD 7.3 Substitution-Correlation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

GD 7.3.1 Substitution-Correlation Drill with negative transform

Njihovi kreveti su udobni i čisti.

naš hotel	naš park	moja stolica
njihova stanica	vaš restoran	naša ambasada

Naše kafane su male i čiste.

njihova ulica	njeno kupatilo	njegov trg
naš park	naše pozorište	Zorino ogledalo
naše selo	naša kupaonica /kupaona	

Imamo lepe i čiste sobe.

krevet /postelja	ogledalo	park
ulica	pozorište	stolica
sto	/kazalište	kupaonica /kupaona

GD 7.3.2 Substitution-Correlation Drill with nominative plural transform.

The following drill is substitution with nominative plural transforms. The initial substitution is that of the singular form. The plural of this is to be supplied by the student without further cue.

Naš restoran je veliki i lep.

Naši restorani su veliki i lepi.

Tomina soba je lepa, iako je jeftina.

Ovde je hotel dobar, iako je mali.

Kupatilo je dobro, iako je staro.

Naša ulica je mala, ali čista.

Naš trg je veliki, ali nije čist.

Naša stanica je mala i prljava.

Zorino ogledalo je malo, ali dobro.

Njihov trg je veliki i lep.

Stolica je velika i udobna.

Naš sto je mali, ali vrlo lep.

Naše selo je veliko i lepo.

Noć je lepa i vedra.

Dan je lep i topal.

Jutro je lepo, ali hladno.

Veče je lepo, ali toplo. /Večer

GD 7.3.3 Substitution-Correlation Drill with accusative plural transform.

Imam veliki i čist krevet.

Imam velike i čiste krevete.

Moji prijatelji nemaju dobru sobu.

Ne volim mali hotel.

Moj prijatelj voli svoju sobu.

Volim našu ulicu.

Mi imamo dobro i veliko pozorište.

Zagreb ima dobar hotel.

Beograd ima veliki i lep trg.

Oni imaju malu, ali čistu stanicu.

Mi imamo lep park.

Oni nemaju čisto kupatilo.

GD 7.3.4 Substitution-Correlation Adjective Drill

Make the substitutions as indicated, changing the form of the adjective as necessary.

Moj krevet je udoban.

Njegova stolica je udobna.

neudoban	mali	čist
prljav	jeftin	lep
skup		

Njihov hotel je nov.

Naša postelja je nova.

Ovde su stanice nove.

Sva ogledala su nova.

Sve sobe imaju nove krevete.

Mi imamo nove krevete.

Oni imaju novo ogledalo.

čist	stari	prljav
------	-------	--------

Vaša sela su velika.

Svi stolovi su veliki.

Moj krevet je veliki.

Vaš hotel ima velike sobe.

Vaš prijatelj ima veliku sobu.

Vi imate velika sela.

čist mali prljav
lep

Make all 2 substitutions with the original sentence, then with each 1 substitution:

Beograd ima ¹ nove ² trgove i parkove.

	1		2
čist	prljav	hotel i restoran	
mali	veliki	kafana i hotel pozorište i bioskop	
stari	lep	ulica i park	

Njihovi ² kreveti i sobe nisu ¹ dobri.

	1		2
udoban	neudoban	soba i kupatilo	
rđav	stari	hotel i kafana	
nov		stolica i sto	

GD 7.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 7.4.1 Informational Answers

Controlled Substitution-Learning Drill

Make the indicated substitutions. Nominative plural.

Kakvi su vaši kreveti?

Dobri su.
Nisu dobri.
Naši kreveti su dobri.
Naši kreveti nisu dobri.
Rđavi su.

krevet

hotel	restoran	park	trg
-------	----------	------	-----

Kakve su vaše sobe?

Velike su.
Nisu velike.
Naše sobe su velike.
Naše sobe nisu velike.

Male su i prljave.

soba

kafana

ulica

stanica

stolica

postelja

Kakva su vaša pozorišta?

Dobra su.

Nisu dobra.

Naša pozorišta su dobra.

Naša pozorišta nisu dobra.

selo

kazalište

ogledalo /zrcalo

Make the indicated substitutions. Accusative plural.

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?

Imaju lepe hotele.

Nemaju lepe hotele.

Oni imaju lepe hotele.

Oni nemaju lepe hotele.

Njihovi hoteli su mali i prljavi.

hotel

restoran

trg

park

Kakve sobe imate?

Imamo lepe sobe.

Nemamo lepe sobe.

Naše sobe su male i prljave.

soba

ulica

kafana

stolica

stanica

postelja

Substitution-Correlation Drill

Make the indicated substitutions with the necessary adaptations. Nominative plural.

Kakvi su vaši hoteli?

Dobri su.

Nisu dobri.

Naši hoteli su dobri.

Naši hoteli nisu dobri.

Rđavi su i skupi.

njihovo pozorište

njena soba

njegova kafana

vaše pozorište

njihov bioskop

Kakve su vaše ulice?

Lepe su.

Nisu lepe.

Naše ulice su lepe i čiste.

Naše ulice nisu lepe. One su prljave
i male.

njegov bioskop

vaš trg

njihov park

vaše selo

Make the indicated substitutions and adaptations. Accusative plural.

Kakve sobe ima hotel Metropol?

Ima dobre sobe.

Nema dobre sobe.

On ima dobre sobe.

On nema dobre sobe, iako je nov i skup.

ogledalo

krevet /postelja

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?

Imaju dobre hotele.

Nemaju dobre hotele.

Oni imaju dobre hotele.

Oni nemaju dobre hotele.

ulica

trg

pozorište /kazalište

kafana

bioskop

park

GD 7.4.2 Yes and No Answers

Controlled Substitution-Correlation Drill

Make the indicated substitutions. Nominative plural.

Da li su njihovi kreveti čisti?

Da, čisti su.

Ne, nisu čisti.

Da li imate dobre i čiste sobe?

Da, imamo.

Ne, nemamo.

Da, imamo dobre i čiste sobe.

Ne, nemamo dobre i čiste sobe.

Naše sobe su male i prljave.

dobra i čista soba

lepa i prava ulica

velika i čista kafana

velika i udobna stolica

velika i čista stanica

Da li imate lepa i ispravna kupatila?

Da, imamo.

Ne, nemamo.

Da, imamo dobra i ispravna kupatila.

Ne, nemamo dobra i ispravna kupatila.

Naša kupatila su rđava i neispravna.

lepo i ispravno kupatilo

dobro i jeftino pozorište

lepo i veliko ogledalo

lepo i čisto selo

Repeat the above drills, using pattern:

Jesu li njihovi kreveti čisti?

Jesu, čisti su.

Nisu čisti. Prljavi su.

Jeste, njihovi kreveti su čisti.

Ne, njihovi kreveti nisu čisti, ali neki su.

Oni su neudobni i prljavi.

pozorište

soba

kafana

bioskop

postelja

Da li su vaše ulice čiste?

Da, čiste su.

Ne, nisu čiste.

Da, naše ulice su čiste.

Ne, naše ulice nisu čiste.

njihov bioskop skup

vaš trg lep

vaše pozorište dobro

Make the indicated substitutions with transforms. Accusative plural.

Da li Beograd i Zagreb imaju
velike i lepe hotele?

Da, imaju.

Ne, nemaju.

Da, Zagreb i Beograd imaju lepe i
velike hotele.

Ne, Beograd i Zagreb nemaju lepe i
velike hotele. Njihovi hoteli su
mali i neudobni.

lepa i prava ulica

dobro i jeftino pozorište

veliki i lep trg

velika i udobna kafana

dobar i jeftin bioskup

lep i veliki park

Repeat the above drills, using the pattern:

Jesu li hoteli udobni i čisti?

Jesu.

etc.

GD 7.5 Question and Answer Drill with Prompt

Naši restorani i hoteli su udobni
i čisti.

Kakvi su vaši restorani i hoteli?

Da li su udobni i čisti?

Tomina soba je udobna i čista.

Kakva je Tomina soba? Da li je
udobna i čista.

Naše sobe nisu udobne i čiste.

Kakve su vaše sobe? Da li su udobne
i čiste?

Moje kupatilo je dobro.

Kakvo je vaše kupatilo?

Naša kupatila su takođe dobra i u redu.

Kakva su vaša kupatila? Da li su
ispravna?

Beograd i Zagreb imaju lepe i velike
parkove i trgove.

Kakve parkove i trgove imaju Beograd
i Zagreb? /Da li Beograd i Zagreb
imaju...

Mi imamo dobre i restorane i kafane.
/Mi nemamo dobre ni restorane
ni kafane.

Kakve restorane i kafane imate?

Ja imam lepu sobu i kupatilo i vrlo
sam zadovoljan.

Kakvu sobu i kupatilo imate? Da li
ste zadovoljni?

Toma i Jovan nemaju dobre sobe i
kupačila i vrlo su nezadovoljni.

Kakve sobe i kupačila imaju Toma i
Jovan? Da li su zadovoljni?

	/Da li Toma i Jovan imaju.....
Moja soba i kupatilo su čisti.	Da li su vaša (/vaši) soba i kupatilo čisti?
Naše sobe i kreveti su udobni i čisti.	Kakve su vaše sobe i kreveti? Da li su udobni i čisti?
Moj hotel i restoran su čisti.	Kakvi su vaši hotel i restoran? Da li su čisti?
Hotel ima čiste krevete i sobe.	Kakve krevete i sobe ima hotel? /Da li hotel ima čiste krevete i sobe?
Hotel ima čista kupatila i sobe.	Kakva kupatila i sobe ima hotel? /Da li hotel ima čista kupatila i sobe?

GD 7.5 Conversations - Razgovori

7.5.1

A

Kakvi su ovde hoteli?
 Kakve su sobe i kupatila. Da li su čisti?
 A kakvi su kreveti?
 Da li su vaša kupatila u redu?
 Da li su vaše sobe skupe?
 Da li je vaš restoran skup.
 To je dobro. Moj restoran je skup, iako nije dobar.

Какви су овде хотели?
 Какве су собе и купатила. Да ли су чисти?
 А какви су кревети?
 Да ли су ваша купатила у реду?
 Да ли су ваше собе скупе?
 Да ли је ваш ресторан skup?

B

Ovde su hoteli dobri.
 Jesu. I sobe i kupatila su čisti.
 Kreveti su takođe dobri i udobni.
 Jesu. Sva kupatila su u redu.
 Jesu.
 Jeste, skup je, ali dobar.
 Žao mi je.

Овде су хотели добри.
 Јесу. И собе и купатила су чисти.
 Кревети су такође добри и удобни.
 Јесу. Сва купатила су у реду.
 Јесу.
 Јесте, skup је, али добар.

To je dobro. , Moј restoran je skup,
jako ne je dobar.

Жао ми је.

GD 7.5.2

Da li idete ovde u kafanu?

Da, idem.

Kad idete u kafanu?

Idem svako drugo veče.

Kakve su kafane ovde?

Prilično su dobre.

U koju kafanu idete?

Idem u jednu malu, ali čistu kafanu.

Da li je vaša kafana skupa?

Nije. Ona je jeftina.

Da li su sve kafane ovde jeftine?

Nisu. Neke su vrlo skupe.

Da li vi idete u skupe kafane?

Da, idem, ali retko. Ja ne volim
skupe kafane.

Да ли идете овде у кафану?

Да, идем.

Кад идете у кафану?

Идем свако друго вече.

Какве су кафане овде?

Прилично су добре.

У коју кафану идете?

Идем у једну малу, али чисту кафану.

Да ли је ваша кафана скапа?

Није. Она је јефтина.

Да ли су све кафане овде јефтине?

Нису. Неке су врло скупе.

Да ли ви идете у скупе кафане?

Да, идем, али ретко. Ја не волим
скупе кафане.

GD 7.5.3

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?

Oni imaju dobre i čiste hotele.

Da li idete često u Zagreb?

Da, idem vrlo često. Jedanput ili
dvaput mesečno.

Kakve ulice ima Zagreb?

On ima lepe i prave ulice.

Da li Zagreb ima lepe trgove, kao
Beograd?

Naravno, Zagreb ima vrlo lepe i
velike trgove.

Da li Beograd i Zagreb imaju lepa
pozorišta?

Jeste, imaju. I Beograd i Zagreb
imaju lepa pozorišta i bioskope.

Da li vaši prijatelji idu često u
pozorište?

Idu, ali ne često. Otpr
jedanput
mesečno.

Zašto oni ne idu češće u kazalište?	Oni ne znaju dobro srpskohrvatski.
Da li vi znate dobro srpskohrvatski?	Znam prilično dobro.
	Ja idem često i u kazalište i u kino.
Какве хотеле имају Београд и Загреб?	Они имају добре и чисте хотеле.
Да ли идете често у Загреб?	Да, идем врло често. Једанпут или двапут месечно.
Какве улице има Загреб?	Он има лепе и праве улице.
Да ли Загреб има лепе тргове, као Београд?	Наравно, Загреб има врло лепе и велике тргове.
Да ли Београд и Загреб имају лепа позоришта?	Јесте. И Београд и Загреб имају лепа позоришта и биоскопе.
Да ли ваши пријатељи иду често у позориште?	Иду, али не често. Отприлике једанпут месечно.
Зашто они не иду чешће у позориште?	Они не знају добро српскохрватски.
Да ли ви знате добро српскохрватски?	Знам прилично добро.
	Ја идем често и у позориште и у биоскоп.

GD 7.6 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences using each of the adjectives listed.

Naši hoteli su _____ i _____.	dobar	čist
Njihove sobe su _____ i _____.	veliki	udoban
Naše ulice su _____ i _____.	lep	prav
Njena pozorišta su _____, iako su _____.	rdav	skup
Naša kupatila su _____, iako su _____.	neispravan	nov
Zorine stolice su _____, ali _____.	lep	neudoban
Ovde su parkovi i trgovi _____ i _____.	veliki	lep
Trgovi i ulice su _____.	čist	

Krevet i soba su _____ . udoban

Soba i kupatilo su _____ . čist

2. Change the objects in these sentences to plural.

Zagreb ima lep i veliki hotel.

Imam lepu i veliku sobu.

Moje selo ima lepu i pravu ulicu.

Ljubljana ima veliko i lepo pozorište i bioskop.

Hotel Metropol nema neispravno kupatilo.

Zora ima malu i čistu sobu.

Zagreb ima lep i veliki park i trg.

Sarajevo ima čist i lep trg i ulicu.

Toma ima čistu sobu i kupatilo.

UNIT 8

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Meeting PeopleUpoznavanjeУпознавање

A

Hello, Mr. Jović.

Dobar dan, gospodine Joviću.
 Добар дан, господине Јовићу.

How are you, what are you doing?

[Kako ste, što radite?] Како сте, шта радите?

of new

nova / novoga

How are you, what's new ('what is there of new')?

Kako ste, što ima novoga?
 Како сте, шта има ново?

B

question

pitanje

питање

Thanks (for the question), I'm fine. How are you?

Hvala na pitanju dobro sam. Како сте ви?
 Хвала на питању добро сам. Како сте ви?

A

I'm fine, too, thank you.

Hvala. I ja sam dobro. Хвала. И ја сам добро.

to allow, permit

dozvoliti, da
 dozvolim

дозволити, да
 дозволим

allow!

dozvolite

дозволите

to become acquainted, introduce

upoznati, da
 upoznam

упознати, да
 упознам

May I introduce you.	Dozvolite da vas upoznam.	Дозволите да вас упозна́м.
this, these (pron.)	óvo	о́во
These are my friends Bob and Tom.	Ovo su moji prijatelji Bob i Tom.	Ово су моји пријатељи Боб и Том.
	В	
I'm glad	dràgo mi je	мило ми је
gentlemen	gospóda	господа
gentlemen!	gòspodo	господо
I'm glad to meet you, gentlemen.	Drago mi je vas upoznati gospodo.	Мило ми је господо да се упозна́мо.
surely	sìgurno	сигурно
American (man)	Amerikānac, pl. Amerikānci	Американац, Американци
American (woman)	Amerikānka	Американка
(interrogative particle expressing surprise)	zar	зар
(interrogative sen- tence final), is it not so?	zar nè	је л'те
is that so?	jé l'te	је л'те
You are surely Americans, aren't you?	Vi ste sigurno Amerikanci, zar ne?	Ви сте сигурно Американци, је л'те?

	C	
[Yes], we are.	Jesmo.	Јесмо.
	A	
brothers	bràća	браћа
They're brothers.	Oni su bràća.	Они су браћа.
brother	bràt	брат
young	mlàd, mláda, -o; mlàdī	млад, млада, -о; млади, -а, -о
attractive, likable, nice	simpátičan, simpátična, -čno	симпатичан, симпатична, -о
man	čovjek, pl. ljudi	човек, људи
Bob and his brother are very nice young people.	Bob i njegov brat su mladi i simpaticni ljudi.	Боб и његов брат су млади и симпатични људи.
	C	
tourist	túrist / túrista	турист / туриста
We're here as tourists.	Ovdje smo kao turisti.	Овде смо као туристи.
through	kròz	крòз
Europe	Evrópa	Еврòпа
Greece	Grěcka	Грчка

We're travelling through Europe to Greece.	Mi putujemo kroz Evropu, za Grčku.	Ми путујемо кроз Европу за Грчку.
A		
to see	vidjeti, vidim	видети, видѐм
Yugoslavia	Jugoslávija	Југосла́вија
Now they'd like to see Yugoslavia and get acquainted with it.	Sada žele vidjeti i upoznati Jugosláviju.	Сада желе да виде и упознају Југосла́вију.
pertaining to business	poslovan, poslovna, -o	посло́ван, посло́вна, -о
business man	poslovan čovjek /biznismen	посло́ван чо́век /бизнисмен
artist	umjetnik, pl. umjetnici	у́метник, у́метници
Bob is a business man, and his brother is an artist.	Bob je poslovan čovjek a njegov brat je umjetnik.	Боб је посло́ван чо́век, а његов брат је у́метник.
B		
where to, whither	kuda /kud	куда́ / куд
to be leaving, to leave	odlaziti, odlazim	о́длазити, о́длази́м
Where are you going from here, gentlemen?	Kud odlazite oдавде, gospodo?	Куда́ о́длазите о́да́вде, господа́?#

C

tomorrow	sùtra	сутра
Athens	Aténa	Атѝна
We're travelling to Athens, (to) Greece, tomorrow.	Sutra putujemo za Atenu, u Grčku.	Сутра пу̀тујемо у Атѝну, у Грчку.
Greek	grèckī, -ā, -ō	грчки̇, -ā, -ō
monument	spòmenīk, pl. spòmenīci	спомени̇к, спомени̇ци
My brother would like to see the old Greek monuments.	Moj brat želi vidjeti stare grčke spomenike.	Мој брат жели да види старе грчке спомени̇ке.

B

I'm glad [to hear it] gentlemen.	Drago mi je gospodo.	Мило ми је господо.
to you	vāma, vam	вама, вам
happy, fortunate, lucky	srètan, srètna, -o	сретан, сретна, -o /срећан, срећна, -o
way, road, trip	pùt, pl. pútevi	п̀т, п̀теви
I wish you a nice trip.	Želim vam sretan put.	Желим вам сретан п̀т.

Note: Croatian uses both /cèsta/ and /pùt/. /cèsta/ is 'road' while /pùt/ may be used for 'road', 'way', or 'trip'. In the above expression only /pùt/ may be used.

Supplement - Peoples and Places

Following is a brief list of places, illustrating some typical forms of place names and the words for the inhabitants. Note that the person must be either masculine or feminine. There is no word for an 'American', only 'an American (male)' and 'an American (female)'. The adjective for 'American' is not given here and is not used in this connection.

<u>Place</u>	<u>Person (m)</u>	<u>Person (f)</u>
Amérika (Sjédīnjenē Améričkē Države - S.A.D.)	Amerikānac (G Amerikānca)	Ameríkanka
Jugoslávija	Jugoslóvĕn /Jugoslavĕn	Jugoslóvĕnka /Jugoslavĕnka
Čĕrna Góra	Crnogórac (G Crnogórcā)	Crnogórka
Bòsna	Bosānac (G Bosānca)	Bósanka
Hèrcegovina	Hèrcegovac (G Hèrcegovca)	Hèrcegovka
Makédōnija	Makedónac (G Makedónca)	Makédōnka
Slóvĕnija	Slovĕnac (G Slovĕnca)	Slóvĕnka
Hrvātska	Hrvāt	Hrvática
Sr̀bija	Sr̀bin	Sr̀pkinja
Evrópa	Evrópljanin	Evrópljanka
Gr̀čka	Gr̀k	Gr̀kinja
Bùgarska	Bùgarin	Bùgārka
Mádžarska / Máčarska	Mádžār / Máčār	Madžárica / Madarica
Ítalija	Italíjan / Talíjan	Italíjanka / Talíjanka
Énglĕska	Énglĕz (G. Englĕza)	Énglĕskinja
Fráncūska	Fráncūz	Fráncūskinja
Rúsija	Rùs	Rùskinja
Nĕmačka	Nĕmac (G Nemca)	Nĕmica
Švājčārska / Švīcarska	Švājčārac / Švīcarac (G Švājčārca / Svīcarca)	Švājčārkinja / Švīcarka
Áustrija	Austrijānac (G Austrijānca)	Austrijānka

Grammatical Notes

Note 8.1 Verb: Present of 'to be'

I ja sam dobro.

Da, jeste.

Njegov brat je umetnik.

Jesmo.

Jè li ambasada daleko odavde.

Ovde smo kao turisti.

Stvar nije u tome.

Kako ste vi?

Neke su prljave.

Jesu li dobri?

Nisu sve kafane dobre.

The verb 'to be' has three sets of forms in the present. The most frequent is an enclitic set, occurring after a stressed word at the beginning of a clause. Examples above are /sam/, /je/, /smo/, /ste/, /su/. None of these are stressed, and they always follow some other word.

The second set has, except for /jè/, longer forms. Examples above are /jè/, /jèste/, /jèsu/. Note that there is an enclitic, unstressed /je/ and a stressed /jè/. (See below.)

The third set of forms, also stressed, is the negative. /níje/ and /nísu/ are examples. The negative occurs only stressed.

The full set of forms is:

<u>Unstressed</u>		<u>Stressed Affirmative</u>	
sam	smo	jèsam	jèsmo
si	ste	jèsi	jèste
je	su	jèste, jèst, jè	jèsu
		<u>Stressed Negative</u>	
		nísam	nísmo
		nísi	níste
		níje	nísu

Stressed /jè/ is used before /li/, as /jè li/ 'is (it)?'. Stressed /jèste/ and /jèst/ 'is' are often used for 'yes' as well as for 'he, she, it is'. The other stressed affirmative forms are used before /li/ and as emphatic forms 'I am!', 'he is!', etc. They are also used in answers to questions: /Jeste li vi gospodin Jović?/ -- /Da, jesam./. (For the use of these present forms in connection with the past see Notes 17.1 and 18.1)

The unstressed forms are enclitic, that is, they are suffixed to the previous (stressed) word. There are a number of enclitics in Serbo-Croatian and the order in which they occur is fixed. Compare:

Da li su dobra?

Žao mi je.

/li/, /mi/, /su/, /je/ are all enclitics. That is, whenever two or more enclitics occur next to each other, they must occur in the order here given. The order of the enclitics which have occurred so far is:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	vas	je
	si	mu	nas	
	samo		ih	
	ste			
	su			

Not more than one enclitic from each slot may occur. Note that the present of 'to be' is in slot 2, except for /je/, which occurs last. This also means that if one of the forms from slot 2 occurs, then /je/ 'is' may not occur, and vice versa. (/nas/ and /ih/ have been added from Note 8.2.)

Note 8.2 Pronoun, Personal: Nominative and Accusative Plural

Mi putujemo kroz Evropu.

Kako ste vi?

Dozvolite da vas upoznam.

Oni su takođe(r) čisti.

Oni su braća.

Ona imaju toplu i hladnu vodu.

/mì/, /vì/, /óni/, /óne/ and /óna/ have already been introduced in connection with the pronominal adjectives (see Note 4.1). /vas/ is an enclitic accusative. The pronouns have in several cases both stressed and enclitic forms. The stressed form of 'you' is /vàs/. The full set of plural personal pronouns, nominative and accusative, is:

					m (etc.)	f	n
N	mì	we	vì	you	óni	óne	óna
A	nàs	us	vàs	you	njìh		
	or,		vas		ih		

Note that the accusative forms are close to the corresponding adjectives: /nàs/ - /nàš/, /vàs/ - /vàš/, /njìh/ - /njìhov/.

Grammatical Drill

GD 8.1 Substitution-Correlation Drill

In drilling with nouns indicating persons of a given area, the appropriate gender should always be used. For example in a sentence /Ja sam _____/ the form used should be masculine or feminine according to the speaker. Similarly, /On je _____/ must have a masculine noun filling the blank, /Ona je _____/ a feminine one.

GD 8.1.1 Substitution-Correlation drill with negative transform.

These drills are given in full in the affirmative.

	<u>Ja</u> sam Amerikanac.	Ja nisam Amerikanac.
on	On je <u>Amerikanac</u> .	
Jovanov prijatelj	<u>On</u> je Jovanov prijatelj.	
mi	Mi smo <u>Jovanovi prijatelji</u> .	
poslovan čovek/ biznismen	<u>Mi</u> smo poslovni ljudi. / ... biznismeni	

oni	Oni su <u>poslovni ljudi</u> . / ... biznismeni
Jugosloven	<u>Oni</u> su Jugosloveni.
vi (polite form)	<u>Vi</u> ste Jugosloven.
moji prijatelji	Moji prijatelji su <u>Jugosloveni</u> .
curist	Moji prijatelji su <u>turisti</u> .
umetnik	<u>Moji prijatelji</u> su umetnici.
g. Smit	Gospodin Smit je umetnik.
	<u>Zora</u> je Jugoslovenka.
one	<u>One</u> su Jugoslovenke.
ovo	Ovo su <u>Jugoslovenke</u> .
moje kćeri	<u>Ovo</u> su moje kćeri.
Nada i Zora	Nada i Zora su <u>moje kćeri</u> .
Jugoslovenke	<u>Nada i Zora</u> su Jugoslovenke.
mi (f.)	Mi smo <u>Jugoslovenke</u> .
Amerikanke	<u>Mi</u> smo Amerikanke.
ona	Ona je <u>Amerikanka</u> .
turist	Ona je turist.
	Zora i Jovan su <u>Jugosloveni</u> .
naš prijatelj	<u>Zora i Jovan</u> su naši prijatelji.
ona	Ona je <u>naš prijatelj</u> .
zadovoljan	<u>Ona</u> je zadovoljna.
g. i g-đa Jović	G. i g-đa Jović su <u>zadovoljni</u> .
još mlad	<u>G. i g-đa Jović</u> su još mladi.
one	One su <u>još mlade</u> .
turist	One su <u>turisti</u> .
već nezadovoljan	<u>One</u> su već nezadovoljne.
naši prijatelji	Naši prijatelji su već nezadovoljni.

	<u>Moj otac</u> je dobro, hvala.
Ja	I <u>ja</u> sam dobro.
on	<u>I</u> on je dobro.
takođe	<u>On</u> je takođe dobro.
g. i g-đa Jović	G. i g-đa Jović su <u>takođe</u> dobro.
i	I <u>g. i g-đa Jović</u> su dobro.
mi	I mi smo dobro.

GD 8.1.2 Substitution-Correlation Drill

Oni žele da vide i upoznaju Jugoslaviju.

(ja)	on	ona	vi	moji prijatelji	one
(ti)	moj prijatelj	moja žena	Toma i Jovan	g-đa i g-ca Jović	

Sentences for drill with the same substitutions.

Oni putuju kroz Evropu.

Oni žele da vide stare grčke spomenike.

Oni sutra odlaze odavde.

Oni putuju sutra u Atinu, u Grčku.

GD 8.1.3 Substitution-Correlation Drill with plural transforms.

Type sentences are given first. These are to be drilled as pairs. The sentences for drill follow.

Masculine

Ja sam Amerikanac.	→	Mi smo Amerikanci.
Ti si Amerikanac.	}	→
Vi ste Amerikanac.		
On je Amerikanac.	→	Oni su Amerikanci.

Sentences for drill:

Ja sam njihov prijatelj.

Ja sam poslovan čovek. /biznismen

Ja nisam mlad čovek.

Ja sam dobar otac.

Ja sam takođe dobro.

Feminine

Ja sam Amerikanka.   →   Mi smo Amerikanke.

Ti si Amerikanka.   →   Vi ste Amerikanke.

Vi ste Amerikanka.   →   One su Amerikanke.

Ona je Amerikanka.   →   One su Amerikanke.

Sentence for drill:

Ja sam Jovanova majka.

GD 8.2 Questions and Answers

GD 8.2.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

Use the items listed as the subject of both questions and answers.

Kako ste, šta radite?

Hvala, dobro sam.

Hvala, nisam dobro.

Kuda (vi) putujete odavde?

Putujem u Beograd, u Jugoslaviji.

(ti)

on

ona

oni

Jovan / Ivan

Zora

one

g. Smit

g-ca Smit

vaš suprug

vaša supruga

Kuda putuju Toma i Jovan odavde? Oni putuju u Atinu, u Grčku.

vi i vaša gospoda	g. i g-ca Smit	g-đa i g-ca Smit
vi i vaš prijatelj	vaši prijatelji	vaša majka i Žena
	Zora i njen otac	Zora i njena majka

GD 8.2.2 Yes and No Answers

Da li ste vi Amerikanac? Jesam.
 Nisam.
 Jeste, ja sam Amerikanac.
 Ne, ja nisam Amerikanac.

(ti)	on	vi (plural)	oni
	vaš brat	vi i gospoda	g. i g-đa Jović gospoda

Sentences for drill:

Da li ste vi Tomin prijatelj?
 Da li ste vi Jugosloven? /Jugoslaven
 Da li ste vi Francuz?
 Da li ste vi zadovoljni?

Repeat this drill with /Jeste li/.

Da li ste vi Amerikanka? Jesam.
 Da li ste vi Amerikanka? Nisam.
 Jeste, ja sam Amerikanka.
 Ne, ja nisam Amerikanka.

(ti)	ona	vi (plural)	one
	Tomina majka	vi i vaša majka	gospođe gospođice g-đa i g-ca Smit

Sentences for drill:

Da li ste vi Hrvatica?

Da li ste vi Srпкиnja?

Da li ste vi Slovenka?

Da li je vaš prijatelj ovde kao turist?

Da, jeste.

Ne, nije.

Da, on je ovde kao turist.

Ne, on nije ovde kao turist.

ti	on	ona	vi (pol.)	oni
	Jovan	g-đa Smit	vi (pl.)	vaši prijatelji
	g. Smit	gospodica	vi i gospođa	gospoda

one

gospođe

Sentences for drill:

Da li je vaš prijatelj dobro?

Da li je vaš prijatelj zadovoljan?

Da li su i vaši prijatelji Amerikanci?

Da, jesu.

Ne, nisu.

Jeste, i oni su Amerikanci.

Ne, oni nisu Amerikanci.

on	gospodin Smit	gospodin i gospođa Smit
vi (pol.)	vi (plural)	gospoda

Sentences for drill:

Da li su i vaši prijatelji zadovoljni?

Da li su i vaši prijatelji Jugoslaveni? /Jugoslaveni

Da li su i vaši prijatelji turisti?

Repeat the above drills (8.2.2 1-4), using the pattern:

Jeste li vi Amerikanac?	Jesam.	itd.
	Nisam.	
	Jeste, ja sam Amerikanac.	
	Ne, ja nisam Amerikanac.	
	etc.	

<u>Vi</u> ste gospodine Amerikanac, zar ne? /je l'te	Da, jesam.
	Ne, nisam.
	Da, ja sam Amerikanac.
	Ne, ja nisam Amerikanac.

on	oni
vaš brat	g. i g-đa Jović
Toma	Zora i Toma

Sentences for drill:

Vi ste Jovanov prijatelj, zar ne? /je l'te
Vi ste gospodine zadovoljni, zar ne? /je l'te
Vi ste ovde kao turist, zar ne? /je l'te

Zar ste <u>vi</u> gospodine Amerikanac?	Da, jesam.
	Da, ja sam Amerikanac.
Zar <u>vi</u> gospodine niste Amerikanac?	Ne, nisam.
	Ne, ja nisam Amerikanac.

on	oni
vaš prijatelj	vaši prijatelji
Toma	vi (plural)

Sentences for drill:

Zar ste vi Jovanov prijatelj?

Zar ste vi gospodine zadovoljni?

Zar ste vi ovde kao turist?

Zar ste vi gospodo, Amerikanka?

Da, jesam.

Da, ja sam Amerikanka.

Zar vi gospodo niste Amerikanka?

Ne, nisam.

Ne, ja nisam Amerikanka.

ona

one

vaša majka

Zora i njena majka

Zora

vi (plural)

Sentences for drill:

Zar ste vi gospodo zadovoljni?

Zar ste vi gospodo ovde kao turist?

Zar ste vi gospodo Jugoslovenka? /Jugoslavenka

GD 8.3 Question and Answer Drill with Prompt

Tomini prijatelji su Amerikanci.

Da li su Tomini prijatelji Amerikanci?

Moj prijatelj je Amerikanac, a njegova žena je Jugoslovenka.

Da li su vaš prijatelj i njegova žena Amerikanci?

Oni su ovde kao turisti.

Šta oni rade ovde?

Oni žele da vide stare spomenike.

Šta oni žele da vide?

Oni odlaze odavde u Grčku.

Gde (/Kuda) oni odlaze odavde?

Toma je poslovan čovek, a njegov brat je umetnik. /biznismen

Da li su Toma i njegov brat poslovni ljudi? /biznismeni

Oni sutra putuju u Grčku.

Kad oni putuju u Grčku?

/Ne znam, kad oni putuju u Grčku.

Oni žele da upoznaju Grčku i njene spomenike.

Moj prijatelj i njegov brat su nezadovoljni.

Oni nemaju lepu sobu i kupatilo.

Moj otac i majka su zadovoljni, ali sestra nije.

Jovan pita kakve su vaše sobe.
/Jovan pita da li ste zadovoljni.

Da li oni žele da upoznaju Grčku?
/Zašto oni putuju u Grčku?

Da li su vaš prijatelj i njegov brat zadovoljni?

Zašto (/Što) su oni nezadovoljni?

Da li su vaši (otac, majka i sestra) zadovoljni?

Šta pita Jovan?

GD 8.4 Conversations - Razgovori

GD 8.4.1

A

Jeste li vi gospodine, Amerikanac?

I vaš prijatelj je sigurno Amerikanac, zar ne?

Jeste li vi ovdje kao turisti, gospodo?

Gdje putujete odavde?

Kad putujete za Dalmaciju?

Drago mi je gospodo.

Да ли сте ви господине, Американац?

И ваш пријатељ је сигурно Американац, је л те?

Да ли сте ви овде као туристи, господо?

Где путуете одавде?

Кад путуете у Далмацију?

Мило ми је господо.

B

Да, јесам.

Јест. И он је Американац.

Да, јесмо. Ми путујемо као туристи.

Путујемо за Сплит и Дубровник.

Ћелимо видјети Далмацију.

Путујемо сутра.

Сада ћелимо видјети и упознати Београд.

Да, јесам.

Јесте. И он је Американац.

Да, јесмо. Ми путујемо као туристи.

Путујемо у Сплит и Дубровник.

Ћелимо да видимо Далмацију.

Путујемо сутра. Сада ћелимо да видимо и упознамо Београд.

GD 8.4.2

Vaši prijatelji Bob i Tom su vrlo
simpatični ljudi.

Oni su poslovni ljudi, zar ne?
/ biznismeni
Šta radi Tom?

Oni putuju kao turisti, zar ne?

Kad putuju Dalmaciju?

Jesu.

Bob jest, a Tom nije.

On je umjetnik.

Jest. Sada žele upoznati Dalmaciju.

Sutra putuju za Split.

Ваши пријатељи Боб и Том су врло
симпатични људи.

Они су пословни људи, зар не?
/ бизнисмени
Ста ради Том?

Они путују као туристи, је л'те?

Кад путују у Далмацију?

Јесу.

Боб јесте, а Том није.

Он је уметник.

Јесте. Сада желе да упознају Далмацију.

Сутра путују у Сплит.

GD 8.4.3

Kakav hotel imate, gospodine?

Da li ste zadovoljni?

Da li su vaš prijatelj i njegova žena
zadovoljni? Kakvu sobu i kupaonu
oni imaju? / kupaonicu

U čemu je stvar? Zašto nisu
zadovoljni?

Je li njihova kupaona u redu?
/ kupaonica

Žao mi je.

Da, i moja žena i ja smo zadovoljni.

Naš hotel je dobar.

Mi imamo lepu sobu i kupaonu.

Na žalost, moj prijatelj i njegova
žena nisu zadovoljni.

Njihova soba je mala i nije čista.

Postelje također nisu udobne.

Jest, ali je mala i prljava.

I soba i kupaona su male i prljave.

I meni je žao.

Какав хотел имате, господине?	Да, и моја жена и ја смо задовољни.
Да ли сте задовољни?	Наш хотел је добар.
	Ми имамо лепу собу и купатило.
Да ли су ваш пријатељ и његова жена задовољни? Какву собу и купатило они имају?	На жалост, мој пријатељ и његова жена нису задовољни.
У чему је ствар? Зашто нису задовољни?	Њихова соба је мала и није чиста.
	Кревети такође нису удобни.
Да ли је њихово купатило исправно?	Јесте, али је мало и прљаво.
	И соба и купатило су мали и прљави.
Жао ми је.	И мени је жао.

GD 8.5 Homework - Domaći zadatak

1. Make questions for which the following sentences are appropriate answers. The questions are to be made both with /li/ and /da li/ for each sentence.

1. Moj prijatelj i njegova žena su Amerikanci.
2. Moja žena i ja smo vrlo zadovoljni.
3. Ovde sam kao turist.
4. Moja žena je dobra majka.
5. Moj prijatelj je umetnik.
6. Toma i Jovan su poslovni ljudi.
7. To su moji prijatelji Tom i Bob.
8. G. i g-đa Jović su Jugosloveni.

2. Make another set of questions for the above sentences, using /zar ne/. Make short affirmative answers to 1-4. Make long affirmative answers for 5-8.

Unit 9

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Looking for SomeoneTraženje nekogaТражење некога

A

house, home	dòm	кућа
at home	dòma	код куће
Is Tom at home, ma'am?	Da li je Toma doma	Да ли је Тома код куће,
	gospodo?	госпођо?

B

I'm afraid ('unfortunately') he isn't.	Na žalost nije.	На жалост није.
---	-----------------	-----------------

A

to disturb	uznemirivati, uznemirujci	узнемиравати, узнемиравам
or,	smétati, smétam	смétати, смétам
Excuse me for disturbing you, but do you know where he is?	Izvinite što vam smetam, (ali) da li znate gdje je?	Извините што вас узнемиравам, али, да ли знате где је?

urgent	hìtan, hìtna, -o	хитан, хитна, -о
--------	------------------	------------------

urgently	hìtno	хитно
----------	-------	-------

I need him urgently.	Treba mi hitno.	Треба ми хитно.
----------------------	-----------------	-----------------

B

time point, period of time	dòba (n. pl. indecl.)	дòба
-------------------------------	-----------------------	------

He's usually at home at this time.	U ovo doba on je obično doma.	У ово доба он је обично код куће.
simple, vulgar	pròst, -a, -o	прост, -а, -о
simply	pròsto	просто
to be able	móći, mógu	моћи, могу
he, she, it can	mòže	може
I simply don't know where he can be.	Prosto ne znam gdje može biti.	Просто не знам где може бити.
A		
by chance, casually, accidentally	slučājno	случајно
Is he by any chance in the restaurant?	Da nije slučajno u restoranu? /Da nije	Да није случајно у ресторану? #
or,	u restoranu?	/Да није у ресторану? #
B		
to think	misliti, mislim	мислити, мислим
already, but (contrastive) [in eastern Yugoslavia]	vèc	већ
than, but (contrastive)	nègo	него
I don't think he's in the restaurant but in the coffee shop.	Mislím da nije u restoranu, nego u kavani.	Мислим да није у ресторану, већ у кафани.

		/Мислим да није у ресторáну, него у кафани.
to look	pógledati, da pógledām	пóгледати, да погледáм
look!	pógledājte	погледáјте
first	přvī, -ā, -ō	пřви, -ā, -ō
first, at first	přvo	пřво
(clause initial par- ticle, continuative), and	pà	па
and then	pa ònda	па онда
Look in the coffee shop first, and then in the restaurant.	Pogledajte prvo u kavanu, pa ònda u restoran.	Погледајте прво у кафани! па онда у ресторáну.
A		
to be coming, to come	dólaziti, dólazī	долазити, долазī
home (direction towards)	dòma	кући
When does he come home?	Kad on dolazi doma?	Кад он долази кући?
B		
around, about	òko	око
seven	sèdam	седам
About seven.	Oko sedam.	Око седам.
Where are you now?	Gdje ste vi sada?	Где сте ви сада?

A

consulate	konzúlāt	конзулāt
office	úred	канцеларија
I'm in the consulate, in [my] office.	Ja sam u konzulātu, u úredu.	Ja сам у конзулātu, у канцеларији.

B

to say	kázati, da kažem	кázати, да кáжэм
to come	dóci, da dōđem	дóћи, да дōђе
What should I tell Tom when he comes?	Što da kažem Tomi, kad dođe?	Шта да кáжэм Томи! кад дōђе?
message	pòruka	порука
Do you have any message?	Da li imate neku poruku?	Да ли имате неку поруку?

A

to say, tell	réci, da rěčem	рěћи, да речэм
tell him!	récite mu	речите му
to report	jáviti se, da se jávī	јáвити се, да се јáвī
counsellor, advisor	sávjetnik, sávjetnici	сáветник, сáветници

as soon as	čim	чим
Will you please tell him to phone me ('report to me') or counsellor Smith as soon as he comes.	Molim vas, recite mu čim dođe, da se javi meni ili savjetniku	Молим вас, реците му да се јави мени или саветнику Смиту, чим дође.
	Smitu.	
to finish	svršiti, da svršim	свршити, да свршим
this evening	večeras	вечерас
work, job	posao m. Gsg. posla, pl. poslovi	посао, посла, послови
We have urgent work to finish this evening.	Treba svršiti večeras jedan hitan posao.	Треба да свршимо вечерас један хитан посао.
	B	
Very well. Good-by, sir.	Vrlo dobro. Do viđenja, gospodine.	Врло добро. До виђења, господине.
	A	
Good-by, ma'am.	Do viđenja, gospođo.	До виђења, госпођо.

Note: /kād dōdē/ is /kadōdē/. When two identical consonants come next to each other, one drops. This is not shown by the spelling when the two consonants are spelled with a space between them.

Grammatical Notes

Note 9.1 Noun: Dative Case

Note 9.1.1 Dative Case Form

Mislím da nije u restoranu već u kafani.

Ja sam u konzulatu, u kancelariji.

Hvala na pitanju, dobro sam.

Šta da kažem Tomi, kad dođe?

Recite mu da se javi meni ili savetniku Smitu, čim dođe.

The above sentences show typical nouns in the dative case, masculine, neuter and feminine a-nouns.

Masculine and neuter nouns have the ending /-u/ in the dative singular: m. /restoránu/, /konzulátu/, /sávetníku/, n. /pítānju/. The plural ending for these nouns is /-ima/: /restoránima/, /konzulátima/, /sávetničima/, /pítānjima/.

Feminine a-nouns have /-i/ in the singular (/kancelárijí/), /-ama/ in the plural (/kancelárijama/). /kùći/ '(to) home' is a special use of the dative.

Feminine i-nouns have /-i/ in the singular, /-ima/ in the plural: /nòći/, /nóćima/. (Grammarians distinguish D /nòći/ L /nóći/.)

The dative plural /sávetničima/ shows a change of /k/ to /c/ before /i/. This is a regular change (there being few exceptions) before the dative singular ending /-i/ (f., a-nouns), the dative plural ending /-ima/ (m. and n.), the masculine nominative plural /-i/ (Note 7.1), the imperative /-i(te)/ (/recite/, for example) and some less common forms. Further examples will occur in later units.

Untill recently a distinction between dative and locative was made. The dative was used as indirect object and after a few prepositions, particularly /k/. The locative was used after certain other prepositions, including /u/ and /na/. These two cases are here considered as one and called 'dative'. With some speakers there is still a distinction between the dative and locative cases of certain words, the difference in the noun being one of stress. /gràd/ 'city' is one of these words. Such speakers say /gràdu/ for the dative and /grádu/ for

the locative. There are no differences of noun or adjective endings for the two cases in the standard language.

Note 9.1.2 Use of Dative

Two uses of the dative case are illustrated above: after prepositions (/u/ 'in', /na/ 'on, at' [here 'on the occasion of', 'for']) and indirect object (/Tomi/ 'to Tom', /mu/ 'to him', /meni/ 'to me', /savetniku/ 'to the counsellor', /Smitu/ 'to Smith'). Only the noun forms will be discussed at this time. See Notes 10.1-4 for pronoun and adjective forms, as well as further notes on usage.

Both the dative and the accusative cases may occur after the prepositions /u/ and /na/. The basic distinction here (and with certain other prepositions) is that the accusative indicates the goal or direction towards, while the dative indicates place where. One says, therefore, /idem u kafanu/ 'I'm going to (that is, into) the coffee shop' but /ja sam u kafani/ 'I am in the coffee shop'. The fundamental difference of meaning between /u/ and /na/ is that /u/ indicates 'into' with the accusative and 'inside of' with the dative, while /na/ indicates 'onto' with the accusative and 'on' with the dative. Compare /u kuću/ 'into the house' /u kući/ 'in(side) the house', /na trg/ '(on)to the square', /na trgu/ 'on the square'. (Cf Note 6.1.2) This basic difference has been somewhat obscured, primarily through the change of meaning of some of the nouns involved. It is therefore necessary to learn which of these two prepositions is used with certain words. For example, /na/ is normally used with /stanica/: /na stanicu/ 'to the station', /na stanici/ 'at the station'. The basic meaning of /stanica/ is the place where the stopping and standing is done. It also means '(bus) stop' so that /na/ as 'on' is appropriate from an overall point of view. The usage of /na/ cannot always be so easily rationalized. Compare /na universitetu/ 'at the university'.

An interesting instance of the difference of meaning is found in the two versions of the same basic sentence:

Pogledajte prvo u kavanu,
pa onda u restoran.

Pogledajte prvo u kafani,
pa onda u restoranu.

The sentence to the left uses the accusative, as the speaker has in mind the goal or direction. The speaker saying that on the right has in mind the place where the looking is to be done. Another usage to be noted, though not used by all speakers, is /na/ in /na kafi/ in the sense 'at coffee', 'having coffee':

/On je na kafi/ 'He's [out] having a cup of coffee' (or the like).

Note 9.2 Verb: Use of Negative

Mislím da nije u restoranu.

Serbo-Croatian negates what is thought, not the thinking, in constructions such as the above. English negates the 'think'. Compare:

Mislím da je u restoranu.

I think he's in the restaurant.

Mislím da nije u restoranu.

I don't think he's in the restaurant.

Grammar Drill - Gramatička vežba

GD 9.1 Substitution-Learning Drill - Vežba za učenje sa zamenom

GD 9.1.1 The place of location of persons and/or things - Mesto gde se lica ili stvari nalaze

Toma je u <u>restoranu</u> .	hotelu	Beogradu
Toma nije u <u>restoranu</u> već u <u>hotelu</u> .	parku	Zagrebu
	bioskopu	Splitu
	konzulatu	Dubrovniku
	. . .	
	pozorištu	Sarajevu
	kupatilu	Skoplju
	. . .	
Moj prijatelj je u <u>sobi</u> .	kafani	Ljubljani
Moj prijatelj nije u <u>sobi</u> nego u <u>kafani</u> .	ambasadi	Dalmaciji
	kancelariji	Srbiji
		Americi
		Jugoslaviji

/kod kuće/ and /doma/ may also be substituted for /u sobi/.

Make the substitutions indicated and give negative transforms.

Moji prijatelji su na <u>trgu</u> .	putu (trip)	stanici	kafi
	pivu	ulici	

Toma sedi na <u>krevetu</u> .	stolici	
Stolica je u <u>sobi</u> .	kancelariji	hotelu
	kući	kupatilu
U <u>sobi</u> je sve čisto i u redu.	ambasadi	
	kući	
	kafani	
	kancelariji	
U <u>sobama</u> je lepo, ali nije udobno.	ambasadama	kućama
	kafanama	kancelarijama
U <u>hotelu</u> je sve čisto, ali nije lepo.	parku	
	restoranu	
	bioskopu	
	konzulatu	
	pozorištu	
U <u>hotelima</u> se čistoća dobro održava.	parkovima	restoranima
	bioskopima	konzulatima
	pozorištima	kupatilima
Na <u>stanici</u> je prilično prljavo.	ulici	trgu
	stanicama	ulicama
	trgovima	
Pair drill.		
	1	2
Vidite prvo u <u>restoranu</u> , pa onda	konzulatu	ambasadi
2	parku	kancelariji
u <u>kafani</u> .	restoranu	sobi

GD 9.1.2 Indirect Object

Make the substitutions indicated.

Ne želimo da smetamo Jovanu. / ... Ivanu

Dajte Jovanu kafu.

Tomu

Recite Jovanu da dođe u ambasadu.

gospodinu Joviću

Kažite Jovanu da se javi savetniku Smitu, čim dođe.

gospođi Jović

Javite Jovanu da dođe u ambasadu.

gospođici Jović

Jovan treba da se javi savetniku Smitu, čim dođe.

Make all number 1 substitutions with the original sentence, then with each number 2 substitution.

¹ Savetniku Smitu treba hitno ² Jovan.

¹ gospodinu Joviću

Tomu

soba

²

gospođa Smit

gospođi

Zori

gospođi Jović

gospođici Jović

GD 9.2 Substitution-Transformation Drill - Vežbanje sa zamenenama i izmenama

The place of location of persons and/or things - Mesto gde se lica ili stvari nalaze

Make the substitutions indicated with necessary changes of form.

Toma je u restoranu. /Toma

bioskop

Zagreb

Toma nije u restoranu već u hotelu.

kafana

Ljubljana

Substitute /bioskop/ for

pozorište

Beograd

/restoran/, /kafana/ for

soba

Skoplje

/hotel/, then /kafana/ for

kancelarija

Srbija

/restoran/, /pozorište/

konzulat

Makedonija

for /hotel/, etc.

ambasada

Dalmacija

Make the substitutions indicated with negative transforms.

Moji prijatelji su na <u>trgu</u> .	stanica	kafa /kava
	put (trip)	pivo
Toma sedi na <u>krevetu</u> .	stolica	
	ulica	
Tomina stolica je u <u>sobi</u> .	hotel	kupatilo
	kancelarija	ured
	kuća	kupaona /kupaonica
U <u>sobi</u> je sve čisto i u redu.	ambasada	hotel
U <u>sobama</u> je sve čisto i u redu.	kuća	konzulat
	kafana	pozorište
	ambasada	kazalište

GD 9.2.1 Indirect Object

Make the substitutions indicated with necessary transforms.

Dajte <u>Tomu</u> kafu.	gospodin Jović
Donesite <u>Tomu</u> kafu.	gospođa Jović
Recite <u>Tomu</u> da dođe u ambasadu.	gospođica Jović
Kažite <u>Tomu</u> da se javi savetniku Smitu, čim dođe.	Jovan
Javite <u>Tomu</u> da dođe u konzulat.	Zora
Toma treba da se javi <u>savetniku Smitu</u> čim dođe.	

GD 9.3 Questions and Answers

GD 9.3.1 Informational Answers

GD 9.3.1.1 Adaptation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Make the substitutions indicated as well as other necessary changes.

Gde su Jovan i Toma? /Ivan i Tomo	U <u>restoranu</u> .
--------------------------------------	----------------------

Oni su u restoranu.

hotel	park	bioskop	konzulat
Beograd	Zagreb	Split	stanica
kafana	soba	kolodvor	ured

Gde je g-ca Smit?

U restoranu.

Ona je u restoranu.

Kako se održava čistoća u restoranu?

Vrlo dobro. U restoranu je sve lepo i čisto.

Ne održave se dobro.

pozorište	kupatilo	Sarajevo	Skoplje
kafana	ambasada	kancelarija	Ljubljana
Dalmacija	Srbija	Amerika	Jugoslavija

Gde su vaši prijatelji?

Na putu.

Oni su na putu.

stanica	kafa	pivo
---------	------	------

Gde pijete češće kafu, kod kuće ili u restoranu?

Kod kuće.

Pijem češće kafu kod kuće nego u restoranu.

U restoranu pijem kafu retko.

kafana	kancelarija	konzulat	ambasada
--------	-------------	----------	----------

GD 9.3.2 Yes and No Answers

Da li je vaš suprug u restoranu, gospođo?

Da, jeste.

Ne, nije.

Da, on je u restoranu.

Ne, on nije u restoranu, već u kafani.

Da li Toma i Jovan rade u restoranu,
gospodine?

Da, rade.

Ne, ne rade.

Da, oni rade u restoranu.

Ne, oni ne rade u restoranu, već
u kafani.

kafana

hotel

ambasada

konzulat

kancelarija

Beograd

Subotica

Kragujevac

Ljubljana

Skoplje

Priština

Celje

Da li je u sobi sve čisto i u redu?

Da, jeste.

Ne, nije.

Da, u sobi je sve čisto i u redu.

Ne, u sobi nije sve čisto i u redu.

Da li je u sobama sve čisto i u redu?

Da, jeste.

Ne, nije.

Da, u sobama je sve čisto i u redu.

Ne, u sobama nije sve čisto i u redu.

hotel

kafana

restoran

kupatilo

Repeat the above drills, using the pattern:

Je li vaš suprug u restoranu, gospodo?

Jeste.

Nije.

Jeste, on je u restoranu.

Ne, on nije u restoranu, već u kafani.

GD 9.4 Question and Answer Drill with Prompt

Moj otac je u Dalmaciji.	Gde je vaš otac?
Moj otac nije kod kuće. On je u Dalmaciji.	Da li je vaš otac kod kuće? /Zar vaš otac nije kod kuće?
Moj (/Moji) otac i majka su u Splitu.	Gde su vaši (/vaš) otac i majka?
Toma i Jovan provode večeri u kafani.	Gde Toma i Jovan provode večeri?
Oni sede u kafani svako veče.	Zar oni sede svako veče u kafani?
Toma i Jovan su u sobi, nešto razgovaraju.	Gde su Toma i Jovan? /Da li su Toma i Jovan u sobi?
Toma nije kod kuće.	Da li je Toma kod kuće?
Ne znam gde je Toma.	Da li znate gde je Toma?
Treba mi Toma.	Ko vam treba? /Da li vam treba Toma?
Trebaju mi Toma i Jovan.	Ko vam treba? /Da li vam trebaju Toma i Jovan?
Savetniku Smitu trebaju Toma i Jovan.	Kome trebaju Toma i Jovan?
Mislím da Toma nije u restoranu, već u kafani.	Da nije Toma (slučajno) u restoranu? /Da li je Toma u restoranu?
Pogledajte prvo u kafani, pa onda u restoranu.	Gde je Toma? Da nije u restoranu?
U ovo doba Toma može biti kod kuće.	Gde Toma može biti u ovo doba?
Ne znam gde Toma može biti u ovo doba.	
U ovo doba Toma je obično u kafani, a ne kod kuće.	Zar Toma nije kod kuće u ovo doba?
Imam jednu poruku za Tomu.	Da li imate neku poruku za Tomu?
Recite Tomi da se javi savetniku Smitu čim dođe.	Kakvu poruku imate za Tomu? /Šta da kažem Tomi kad dođe?
Večeras treba da svršimo jedan hitan posao.	Da li imate nešto da radite večeras?
U Beogradu je lepo vreme. Ne pada kiša.	Kakvo je vreme u Beogradu? Da li pada kiša?

GD 9.4 Conversations - Razgovori

GD 9.4.1

A	B
Gdje je vaš prijatelj Toma?	On je u kinu.
Da li vi idete često u kino.	Ne, ja idem češće u kazalište nego u kino.
Kakva su kina i kazališta u Beogradu?	Nisu loša.
Kako ljudi provode vrijeme ovdje?	Obično kod kuće ili u kinu, kazalištu, parkovima ili kavani.
Ovdje ljudi idu često u kavane, zar ne?	Idu često. To je istina, ali ne samo u kavane.
Šta rade u kavanama.	Idu također u kazališta i kina. Obično sjede, nešto piju, jedu i razgovaraju.
Где је ваш пријатељ Тома?	Он је у биоскопу.
Да ли ви идете често у биоскоп?	Не, ја идем чешће у позориште него у биоскоп.
Какви су биоскопи и позоришта у Београду?	Нису рђави.
Како људи проводе време овде?	Обично код куће, или у биоскопу, позоришту, парковима или кафани.
Овде људи иду често у кафане, зар не?	Иду често. То је истина, али не само у кафане.
Шта раде у кафанама?	Обично седе, нешто пију, једу и разговарају.

GD 9.4.2

Da li je g. Jović doma?

Ne, nije.

Da li znate gdje je?

On je u ovo doba obično u kavani.

Vidite u kavani.

Izvinite što vam smetam, gospođo.

Ne, ne, vi me ne smetate. To nije ništa.

Kad g. Jović dolazi doma?

On dolazi doma kući oko sedam.

Želite li da mu nešto kažem kad dođe
doma.

Prosim vas, recite mu da mi se javi

Prosim, gospodine.

čim dođe.

Do viđenja, gospođo.

Do viđenja, gospodine.

Да ли је г. Јовић код куће?

Не, није.

Да ли знате где је?

Он је у ово доба обично у кафани.

Видите у кафани.

Извините што вас узнемиравам, госпођо.

Не, не, ви ме не узнемиравате. То није
ништа.

Кад г. Јовић долази кући?

Он долази кући око седам.

Желите да му нешто кажем кад дође кући.

Молим вас, реците му да ми се јави
чим дође.

Молим господине.

До виђена, госпођо.

До виђена, господине.

GD 9.4.3

Da li su vaši prijatelji još na putu?

Da, jesu.

Gdje su oni sada?

Sada su u Dubrovniku, u Dalmaciji.

Putujete li vi često.

Da, putujem.

Vi putujete često u Zagreb, zar ne?

Ne samo u Zagreb. Ja putujem također mnogo.

Zašto putujete tako mnogo?

Prvo, ja volim putovati.

A drugo, želim upoznati Jugoslaviju.

Kakvi su putevi u Jugoslaviji?

Neki putevi su jako dobri, ali ne svi.

Kakvi su putevi u Bosni i Makedoniji?

Neki su dobri, a neki nisu.

Да ли су ваши пријатељи још на путу?

Да, јесу.

Где су они сада?

Сада су у Дубровнику, у Далмацији.

Путујете ли ви често?

Да, путујем.

Ви путујете често у Загреб, је ли то?

Не само у Загреб. Ја путујем такође много.

Зашто путујете тако много?

Прво, ја волим да путујем.

А друго, желим да упознам Југославију.

Какви су путеви у Југославији?

Неки путеви су врло добри, али не сви.

Какви су путеви у Босни и Македонији?

Неки су добри а неки нису.

GD 9.5 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences changing underlined subjects, and objects of prepositions, to plural.

Moj prijatelj sedi u kafani i pije kafu. (Gde...)

Ja provodim vreme u kafani, bioskopu i pozorištu. (Gde...)

Krevet u sobi je lep i udoban. (Kakav...)

Soba u hotelu je lepa, iako je jeftina. (Gde...)

On voli da ide u kafanu i pozorište. (Da li...)

Na trgu i ulici sve je lepo i čisto. (...li...)

On sedi na krevetu, a ne na stolici. (...li...)

Stolica i krevet su u sobi. (Gde...)

2. Make questions to which the above sentences are appropriate answers. The question words are given in parentheses. Make short affirmative answers to each question.

UNIT 10

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Where do you LiveGde stanujeteГде станујете

A

American

améričkī, -ā, -ō

америчкī, -ā, -ō

Your husband works in the
American Embassy, doesn't
he, ma'am?

Vaš suprug, gospođo,
radi u Američkoj

Ваш муж, госпођо, ради у

radi u Američkoj
ambasadi, zar ne?

Америчкој амбасади,
јел'те?#

B

Yes, that's right.

Da, tako je.

Да, # тако је.

A

to be living, dwelling

stanóvati,
stánujēm

становати, станујēm

city, town

grād, pl. gràdovi

град, градови

suburbs

prédgrāde

предграђе

outskirts

periférija

периферија

Do you live in the city
or the suburbs?

Da li stanujete u

Да ли станујете у граду!

gradu ili u predgradu?

или на периферији града.

B

We have a nice house in
the suburbs.

Imamo lijepu kuću u

Имамо лепу кућу на

predgradu.

периферији града.

difficult, heavy, hard	téžak, téška, -o	тѣжак, тѣшка, -o
with difficulty	téško	тѣшко
to live	žívjeti, žívim	живѣти, живим
It's hard to live in the city.	Teško je žívjeti u gradu.	Тѣшко је живѣти у граду.

A

which	kóji, -ā, -ō	који, -ā, -ē
in which	u kòm	у кòm
or,	u kójēm	у којēm
end, part, region	dìo, G dijéla pl. dijélovi	крај, краја, крајеви
Where do you live?	U kom dijelu vi stanujete?	У ком крају станујете?

B

Topchider Hill	Tòpčidersko brdo	Топчидерско брдо
We live on Topchider Hill.	Stanujemo na Topčiderskom brdu.	Станујемо на Топчидерском брду.

A

On which street?	U kojoj ulici?	У којој улици?
------------------	----------------	----------------

B

Shakespeare Street	Šèkspīrova ùlica	Шèкспīрова ùлица
comma	zárez	зāрез
number	bròj, pl. bròjevi	брòј, бројеви
four	čètiri	чeтири
On Shakespeare Street, number 4.	U Šèkspirovoj, broj 4.	У Шèкспīровој, брòј 4.

A

to yours	vášima, vašim	вaшими, вaшим
to please	dópadati se, dópadā se	дóпадати се, допадā се
or,	svídati se, svídā se	свīђати се, свīђа се
Well, how do you and your family like Belgrade, madam?	(Pa) kako se vama i vašima dopada Beograd,	Па како се вама и вашими допада Београд, госпођо?
	gospođo?	

B

to my	mòm	мòм
or,	mójem	мòјем
Both my husband and I like Belgrade very much.	(I) mom mužu i meni Beograd se jako dopada.	И мòм мужу и мени се много допада.

to my	mójim	мојим
parent	róditelj, pl. róditelji	рóдитељ, рóдитељи
more	više	више
My parents like Zagreb better than Belgrade.	Mojim roditeljima se više sviđa Zagreb nego Beograd.	Мојим рóдитељима се више допада Загреб него Београд.
A		
constant, permanent	stálan, stálna, -o, stálnī, -ā, -ō	ста́лан, ста́лна, -о; ста́лни, -а, -о
constantly, perma- nently	stálno	ста́лно
Where do your parents live?	Gdje stalno žive vaši roditelji?	Где ста́лно живе ваши рóдитељи?#
B		
New York	Njujork	Нујорк
They live in America, in New York.	Oni žive u Americi, u Njujorku.	Они живе у Америци, у Нујорку.
family	obítelj (Cr.)	породица
Kragujevac	Kragujevac	Крагујевац

Our friend Mr. Popović and his family live in Kragujevac, Serbia.	Naš prijatelj gospodin Popović i njegova obitelj žive u Kragujevcu, u Srbiji.	Наш пријатељ господин Поповић и његова породица живе у Крагујевцу, у Србији.
<u>In the Living Room</u>	<u>U sobi za boravak danju</u>	<u>У соби за седeње</u>
that, the (afore-mentioned)	taj, ta, to	тај, та, то
Anna, give that [cup of] coffee to my mother.	Ana, molim dajte tu kavu mojoj majci.	Ана, дајте ту кафу мојој мајци.
cup	šolja	шоља
for whom	za koga	за кога
There is also a [cup of] tea, sir. Who is it for?	Ima i jedna šolja čaja, gospodine. Za koga je?	Има и један чај, господине. За кога је?
sister	sestra	сестра
My sister drinks tea.	Moja sestra pije čaj.	Моја сестра пије чај.
to her	njoj, joj	њој, јој
Give her the tea.	Njoj dajte čaj.	Њој дајте чај.
to my friends, for my friends	mojim prijateljima	мојим пријатељима
(distributive particle), per, [to] each	po	по

Bring a glass of wine for each of my friends and myself.	Mojim prijateljima i meni donesite po jedno vino.	Мојим пријатељима и мени донесите по једно вино.
Yes, sir.	Molim, gospodine.	Молим, господине.

Grammatical Notes

Note 10.1 Adjective: Dative Case

Vaš muž radi u Američkoj ambasadi, jel'te?	Pa kako se vama i vašima dopada Beograd?
U kom kraju vi stanujete?	I mom mužu i meni Beograd se mnogo dopada.
Stanujemo na Topčiderskom brdu.	Mojim roditeljima se više dopada Zagreb nego Beograd.
U kojoj ulici?	Dajte tu kafu mojoj majci.
U Šekspirovoj, broj 4.	

The above sentences illustrate some dative forms of adjectives, including pronominal adjectives.

Masculine and neuter adjectives have the ending /-ōm/ (or /-ēm/) in the singular, /-īm/ in the plural. There are also longer variants /-ōme/ ~ /-ēme/, /-īma/. The last is in common use with certain pronominal adjectives. The vowel of each ending is long if the adjective has primary stress. Examples: /Tòpčiderskōm/ (m. sg.), /vāšīma/, /mójīm/ (m. pl.). /kōm/ and /mōm/ are masculine singular dative forms but are short forms, there being also the rather archaic /kójēm/ and /mójēm/.

Feminine adjectives have the ending /-ōj/ in the singular, /-īm/ in the plural (the vowel long when the adjective has primary stress). Only /-ōj/ has occurred: /Améričkōj/, /kójōj/, for example.

Note the use of the adjective without the noun in /u Šekspirovoj, broj 4/.

Note 10.2 Pronoun: Dative Case

Dajte mu kafu molim.

Donesite mi drugu, vruću kafu.

Milo mi je gospodo.

Želim vam sretan put.

Treba mi hitno.

Recite mu da se javi meni ili savetniku
Smitu, čim dođe.Pa kako se vama i vašima dopada
Beograd, gospodo?I mom mužu i meni Beograd se mnogo
dopada.

Njoj dajte čaj.

Mojim prijateljima i meni donesite
po jedno vino.

There are both long (stressed) and short (unstressed, enclitic) forms of the personal pronouns in the dative case (and also for the accusative, which is added here for comparison, see Note 12.2). Compare:

N	jà	tì	òn, óno	óna
A	méne me	tébe te	njéga ga	njũ je (ju)
D	méni mi	tébi ti	njému mu	njòj joj
N	mì	vì	óni, óna, óne	
A	nàs nas	vàs vas	njih ih	
D	nàma nam	vàma vam	njima im	

The longer forms are used where there is emphasis or contrast. In /i mòm mùžu i méni/ 'to both my husband and myself' the stressed /méni/ must be used to parallel the stressed noun phrase /mòm mùžu/.

Other examples are similar. Note, for example, /méni ili sàvetniku Smitu/, /vàma i vășima/, /mòjim prijateljima i méni/. In one instance the stressed pronoun is put first in the sentence - /njòj/ '(give) her (tea)'. The unstressed forms are much more frequently used, though never first in a sentence.

These examples illustrate further the use of the dative without any preposition. The general meaning is one of reference, indicating the person concerned or in whose interest something is done, but who is not himself taking part in

the action, if any, described by the sentence. While many datives without prepositions are equivalent to English 'indirect objects' ('give him coffee', 'give her tea', etc.), it is better to take a broader view of the basic meaning of the dative, since many other examples can in no way be 'indirect objects'. Compare the following:

Indirect object:

dajte mu
donesite mi
recite mu
njoj dajte čaj
Želim vam sretan put

Impersonal type construction:

milo mi je (neuter plus 'is')
drago mi je

With /treba/

treba mi hitno

With verbs using /se/

da se javi meni
kako se vama i vašima dopada /sviđa

The verbs /jāvī se/ 'is informing', /dópada se/ 'is pleasing' are examples of the use of the reflexive pronoun /se/ (short, unstressed, enclitic with a verb). Such combinations are known as 'reflexive verbs'. The dative is frequently used with reflexive verbs. /jāvī se/ is parallel to /récite/ in usage, that is, the dative may be considered as 'indirect object' as it may be further stated what the person is to be informed of. On the other hand, a phrase such as /Beograd mi se dopada/ 'I like Belgrade' might be translated more literally 'Belgrade, so far as my personal interest is concerned, is pleasing'.

The dative is also used with /trébā/. In the above instance it is literally 'he is needed with reference to my welfare urgently'. /trébā mi/ is frequently translatable 'I need'.

The pronoun /kò/ 'who' has dative /kóme/; /tò/ 'that' has /tòme/. /Štà/ (/štò/) 'what' has /čému/ as in /u čému je stvar?/. See below for the adjectives /kójī/ and /tāj/.

Note 10.3 Pronominal Adjectives: Dative Case

The pronominal adjectives were included in the discussion found in Note 10.1. See also Note 4.2. The present note summarizes these pronominal adjective forms. (The masculine animate accusative forms are not considered here, as they are not fully discussed until Note 12.1.)

	'my'	'your' (sg.)	'his, its'	'her'
N	mòj	tvòj	njégov	njèn
A	mòj	tvòj	njégov	njèn
D	mòm (mójēm)	tvòm (tvójēm)	njégovom	njènom
	'our'	'your'	'their'	
N	nàš	vàš	njìhov	
A	nàš	vàš	njìhov	
D	nàšem	vàšem	njìhovom	

The examples listed above in Note 10.1 give two other pronominal adjectives: /tàj/, 'that, the aforementioned' and /kójI/ 'which'.

/tàj/ has an ending /-āj/ in the masculine singular nominative (and inanimate accusative). Compare:

	m.	n.	f.
N	tàj	tò	tà
A	tàj (inan.)	tò	tù
D	tòm	tòm	tòj
N	kójI	kójē	kójā
A	kójI (inan.)	kójē	kójū
D	kòm (kójēm)	kòm (kójēm)	kójōj

Note 10.4 Pronoun and Pronominal Adjective: Parallel use

Inače, soba mu je lepa i udobna.

/sòba mu/ here is translated by 'his room'. Another phrase so translatable is /ngègova sòba/. The first uses the dative of the short pronoun, the meaning

being the same as in the examples in Note 10.2. above, that of reference to a given person, indicating his personal involvement, etc. This is a very frequent (and colloquial) pattern corresponding to the English use of a possessive adjective ('my', 'his', etc.). The pronominal adjectives /mòj/, /njégov/ are either more emphatic or more general.

It should also be noted that the words /ótac/ and /mājka/ are normally used alone when the reference is to 'my father' and 'my mother', as in the English sentence 'Father has gone for the day'.

Note 10.5 Question Expressions /jé l'te/, /zar nè/

Vaš muž, gospodo, radi u američkoj ambasadi, je l'te

Vaš muž, gospodo, radi u američkoj ambasadi, zar ne?

/jé l'te/ or /zar nè/ is added to form a question anticipating an affirmative reply. The corresponding English adds a substitute verb in a question type of construction: 'he works, doesn't he?', 'he's there, isn't he?', 'he went, didn't he?'. Serbo-Croatian uses /je l'te/ or /zar ne/ for all such constructions.

In such a construction the sentence is the same as the simple statement, but is followed by /jé l'te/ or /zar nè/. Other examples:

Tomina soba je velika i lepa, je l'te? (/zar ne)

On želi da pije kafu, je l'te? (/zar ne)

Oni piju jaku, ali gorku kafu, je l'te? (/zar ne)

/jé l'te/ and /zar ne/ correspond to 'isn't it', 'doesn't he', 'don't they' in these sentences.

Grammar Drill - Gramatička vežba

GD 10.1 Dative of nouns accompanied by adjective (singular and plural) -

Dativ/Lokativ imenica sa pridevima u jednini i množini

GD 10.1.1 Substitution-Learning Drill - Vežba za učenje sa zamenom

Singular

Make the substitutions indicated and give the negative transform.

Toma je u svom restoranu.

Toma nije u svom restoranu.

mom hotelu / mojem hotelu

svom bioskopu

našem pozorištu

našem parku

američkom konzulatu

vašem uredu

Moj prijatelj je u svojoj sobi.

Tominoj sobi

Jovanovoj kancelariji

Nemačkoj ambasadi

svojoj kafani

Stanjemo na Topčiderskom brdu.

Malom Kalemegdanu (Mali Kalemegdan)

Zelenom vencu (Zeleni venac)

Cvetnom trgu (Cvetni trg)

Banovom brdu (Banovo brdo)

Stanujemo u Miloševoj ulici.

Jovanovoj ulici (Jovanova ulica)

Šekspirovoj ulici

Zorinoj ulici (Zorina ulica)

Knez-Mihailovoj ulici (Knez-Mihailova ulica. Note that /Knez-Mihailov is a unit, /Knez/ does not change.)

Oni žive u Novom Sadu.

Gornjem Milanovcu (Gornji Milanovac)

Generalskom Stolu (Generalski Stol)

Gorskom kotaru (Gorski kotar)

Oni žive u Staroj Pazovi.

Rogaškoj Slatini (Rogaška Slatina)

Niškoj Banji (Niška Banja)

Vrnjačkoj Banji (Vrnjačka Banja)

Make the indicated substitutions.

Molim vas dajte tu kafu mom ocu.

Beograd se dopada mom ocu. /svida

Beograd se ne dopada mom ocu.

mom prijatelju

mojoj majci

Tominom bratu

Tominoj sestri

Zorinom mužu

Jovanovoj supruzi

Plural

Make the indicated substitutions with negative transforms.

U ovo doba oni su sigurno u svojim
sobama.

U ovo doba oni sigurno nisu u svojim
sobama.

svojim hotelima

njihovim restoranima

svojim kućama

njihovim kancelarijama

svojim krevetima

njihovim uredima

Make the indicated substitutions.

Dajte te kafe našim prijateljima.

Beograd se dopada našim prijateljima. /svida

Donesite po jedno pivo nama i našim prijateljima.

našim majkama

našim roditeljima

Tominim sestrama

GD 10.1.2 Controlled Adaptation Drill

Vaš prijatelj je u svom hotelu.

svom kupatilu

svojoj sobi

svoj hotel

američki konzulat

naš bioskop

svoj ured

svoje kupatilo

naše pozorište

svoje selo

to kazalište

svoja soba

Američka ambasada

njegova kancelarija

svoja kafana

Stanujemo na Cvetnom trgu.Banovom brdu.Cvetni trg

Mali Kalemegdan

Zeleni venac

Avalski put

Banovo brdo.

Topčidersko brdo

Dedinje

Stanujemo u Puškinovoj ulici.Puškinova ulica.

Miloševa ulica

Knez-Mihailova ulica

Maglajska ulica

Šekspirova ulica

Jovanova ulica

Moji roditelji žive u Novom Sadu.Staroj PazoviNovi Sad

Gornji Milanovac

Gorski kotar

Generalski Stol

Stara Pazova

Rogaška slatina

Vrnjačka Banja

Niška Banja

Beograd se sviđa mom bratu.mojoj sestriMom bratu se sviđa Beograd.Mojoj sestrimoj brat

vaš prijatelj

Zorin suprug

naš otac

moja sestra

naša majka

moja žena

Tomina braća

Jugoslavija se sviđa <u>našim prijateljima.</u>	<u>naši prijatelji</u>	<u>naše sestre</u>
<u>našim sestrama</u>	naši roditelji	naše majke
	naši ljudi	naše žene

GD 10.1.2 Substitution-Adaptation Drill - Vežbanje sa zamenama i izmenama

Make the indicated substitutions, adapting the form to the context.

Toma je u <u>svom hotelu.</u>	svoja kafana
Toma nije u <u>svom hotelu</u> nego vašem.	njihovo pozorište
Moji prijatelji su u <u>svojoj sobi.</u>	Jovanova kuća
Moji prijatelji nisu u <u>svojoj sobi</u> , već u našoj.	njegova kancelarija
	Nemačka ambasada
	taj ured

Pair drill.

Stanujemo na ¹Topčiderskom brdu.

Mi ne stanujemo na ¹Topčiderskom brdu, već u ²Miloševoj ulici.

¹Mali Kalemegdan.....²Jovanova ulica

Cvetni trg.....Knez-Mihailova ulica

Zeleni venac.....Zorina ulica

Banovo brdo.....Maglajska ulica

Avaliski put.....Puškinova ulica

Moji prijatelji žive u ¹Novom Sadu.

Moji prijatelji ne žive u ¹Novom Sadu, nego u ²Staroj Pazovi.

¹Gornji Milanovac.....²Rogaška Slatina

Gorski kotar.....Vrnjačka Banja

Generalski Stol.....Niška Banja

Make the indicated substitutions and necessary adaptations. Singular

Molim vas dajte tu kafu mojoj sestri.

Beograd i Zagreb se dopadaju mojoj sestri. /svidaju

Beograd se dopada, a Zagreb se ne dopada mojoj sestri.

naš otac	Tomina majka
vaša supruga	njen muž
Zorin otac	vaš prijatelj
Jovanov brat	vaša braća

Make the indicated substitutions with necessary adaptations. Plural

Moji prijatelji su u ovo doba sigurno u svojim sobama.

Moji prijatelji u ovo doba sigurno nisu u svojim sobama.

njihov hotel	svoja kancelarija
njihov krevet	

Donesite po jedno pivo našim prijateljima.

Našim prijateljima se ne dopada Beograd. /svida

Našim prijateljima se dopada Zagreb više nego Beograd.

naše žene	njihove majke
Jovanovi roditelji	Tomine sestre
njihovi muževi	vaši očevi

GD 10.2 Dative of the personal pronouns - Dativ ličnih zamenica

GD 10.2.1 Substitution-Learning Drill - Vežba sa učenjem sa zamenom

Plain

Dajte <u>mi</u> kafu.	mu (Jovanu)	nam (ocu i meni)
	joj (Zori)	im (mojim roditeljima)

Emphatic

Dajte <u>meni</u> kafu.	njemu (Jovanu)	nama (ocu i meni)
	njoj (Zori)	njima (mojim roditeljima)

Plain

Treba <u>mi</u> soba.	ti	nam
Milo <u>mi</u> je. /Drago	mu	vam
Žao <u>mi</u> je.	joj	im

Emphatic

<u>Meni</u> treba soba.	tebi	nama
<u>Meni</u> je milo. /drago	njemu	vama
<u>Meni</u> je vrlo žao.	njoj	njima

GD 10.2.2 Substitution-Adaptation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Dajte mi jednu jaku kafu.	on	mi
Dajte <u>Jovanu</u> tu kafu.	ona	oni
Treba <u>mi</u> lepa i velika soba.	on	mi
Mnogo <u>mi</u> je žao što imate rđavu sobu.	ti	vi
Milo <u>mi</u> je što imate lepu i čistu sobu.	ona	oni
/Drago <u>mi</u> je...		

GD 10.2.3 Adjective Drill with Pronoun Transform

In the sentences on the left a pronominal adjective with a noun is used. In those on the right the dative of the corresponding (short) personal pronoun is substituted for the adjective. The meaning of the sentences is roughly the same, those on the right being more colloquial.

<u>Moja</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>mi</u> je lepa i udobna.
<u>Tvoja</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>ti</u> je lepa i udobna.
<u>Njegova</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>mu</u> je lepa i udobna.
<u>Njena</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>joj</u> je lepa i udobna.
<u>Naša</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>nam</u> je lepa i udobna.
<u>Vaša</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>vam</u> je lepa i udobna.
<u>Njihova</u> kuća je lepa i udobna.	Kuća <u>im</u> je lepa i udobna.

GD 10.3 Random Substitution Drill

	Jovan <u>radi</u> u jednom velikom restoranu.
ići	Jovan ide u <u>jedan veliki restoran.</u>
Miloševa ulica	Jovan <u>ide</u> u Miloševu ulicu.
stanovati	Jovan stanuje u <u>Miloševoj ulici.</u>
lep kraj grada	Jovan stanuje u <u>lepom kraju grada.</u>
lepa i velika kuća	Jovan <u>stanuje</u> u lepoj i velikoj kući.
imati	Jovan <u>ima</u> lepu i veliku kuću.
trebati	Jovanu treba <u>lepa i velika kuća.</u>
jedno obaveštenje	<u>Jovanu</u> treba jedno obaveštenje.
oni	Njima treba <u>jedno obaveštenje.</u>
ova soba	Njima <u>treba</u> ova soba.
dopadati se	Njima <u>se dopada</u> ova soba.
voleti	Oni <u>vole</u> ovu sobu.
Živeti	Oni žive u ovoj sobi.

GD 10.4 Questions and Answers

GD 10.4.1 Informational Answers

Pair Drill

Gde je Beograd?	U <u>Jugoslaviji.</u>
	Beograd je u <u>Jugoslaviji.</u>

Gde živite? U Beogradu, u Jugoslaviji.
 Živim u Beogradu, u Jugoslaviji.
 or Živimo u Beogradu, u Jugoslaviji.

Njujork.....Amerika	Mostar.....Hercegovina
Ljubljana.....Slovenija	Skoplje.....Makedonija
Zagreb.....Hrvatska (adj. decl.)	Titograd....Crna Gora
Kragujevac....Srbija	Priština....Kosovo i Metohija
Novi Sad.....Vojvodina	Split.....Dalmacija
Sarajevo.....Bosna	Osijek.....Slavonija

U kom gradu žive Jovan i Toma.

U Zagrebu.
 Oni žive u Zagrebu.
 Jovan i Toma žive u Zagrebu.

Beograd	Priština
Kragujevac	Varaždin
Ljubljana	Topola
Skoplje	Titovo Užice
Tuzla	Novi Sad
Sarajevo	Gornji Milanovac
Titograd	Bosanska Gradiška

Substitution Drill

Gde stanujete?

¹
 U Miloševoj ulici.
¹
 Stanujem u Miloševoj ulici.
¹
 Stanujemo u Miloševoj ulici.
²
 Na Malom Kalemegdanu.
²
 Stanujem na Malom Kalemegdanu.

U kojoj ulici stanujete?

U ¹Miloševoj ulici.
Stanujem u ¹Miloševoj ulici.

1 (with /u/)

grad

predgrade

Jovanova ulica

Zorina ulica

Knez-Mihailova ulica

2 (with /na/)

Cvetni trg

Zeleni Venac

Topčidersko brdo

Dedinje

periferija grada

Make the substitutions as indicated.

Kako se Zori dopada Beograd? /sviđa

Dopada joj se mnogo.

Ne dopada joj se.

Njoj se Beograd mnogo dopada.

Njoj se Beograd ne dopada.

Jovanu

g. i g-đi Smit

Zori i vama

njemu, mu

njima, im

nama, nam

Kakva soba treba Zori?

Treba joj lepa i velika soba.

Njoj treba lepa i velika soba.

Šta treba Zori?

Make the substitutions indicated, using in the answers the appropriate form of the pronoun for each substituted item.

Kako se vašem supругu sviđa Zagreb?

Sviđa mu se mnogo.

Ne sviđa mu se.

Njemu se mnogo sviđa Zagreb.

Njemu se ne sviđa Zagreb.

Da li ¹Toma i Jovan stanuju na ²Topčiderskom brdu?

Da, stanuju.

Ne, ne stanuju.

Da, oni stanuju na
Topčiderskom brdu.

Ne, oni ne stanuju na
Topčiderskom brdu.

¹ porodica Jović	² Cvetni trg	periferija grada
vi	Zeleni venac	
vi (plural)	Banovo brdu	
ti	Dedinje	

Da li ¹Toma treba da se javi ²savetniku Smitu?

Da, treba.

Ne, ne treba.

¹ (ja)	² Američka ambasada
(mi)	naš konzulat
(vi)	svoja kancelarija
oni	g. i g-đa Jović

Da li vam treba soba?

Da, treba.

Ne, ne treba.

Da, treba mi soba.

Ne, ne treba mi soba.

Da li vam se sviđaju Beograd i Zagreb?

Da, sviđaju se.

Ne, ne sviđaju se.

Da, sviđaju mi se i Beograd i
Zagreb.

Repeat the substitutions at the beginning of GD 10.4.2 with:

Živi li vaš brat u Novom Sadu?	Da, živi.
	Ne, ne živi.
	Da, moj brat živi u Novom Sadu.
	Ne, moj brat ne živi u Novom Sadu.

GD 10.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ja radim u Američkoj ambasadi.	Gde radite, gospodine?
Stanujemo u gradu.	Gde stanujete. /Da li stanujete u gradu?
Mi ne stanujemo u gradu, već na periferiji grada.	Da li stanujete u gradu? /Zar ne stanujete u gradu?
Imamo lepu kuću na periferiji.	Kakvu kuću imate?
Teško je živeti u gradu. Vrlo je toplo.	Kako je živeti u gradu?
Naša kuća je na Topčiderskom brdu.	U kom (/kojem) kraju je vaša kuća?
Nama je vrlo prijatno u našoj kući.	Sigurno je vrlo prijatno stanovati na Topčiderskom brdu?
Naša kuća je u Puškinovoj ulici.	U kojoj ulici je vaša kuća?
Meni se dopada Beograd mnogo.	Da li vam se dopada Beograd?
Mom ocu se ne sviđa Beograd.	Da li se vašem ocu sviđa Beograd?
Mom ocu se više sviđaju Zagreb i Ljubljana.	Koji gradovi se sviđaju vašem ocu?
Moj prijatelj i njegova porodica žive u Kragujevcu, u Srbiji.	Gde žive vaš prijatelj i njegova porodica?
Tomini roditelji žive u jednom malom mestu u Gorskom kotaru u Hrvatskoj.	Gde žive Tomini roditelji?
Kuća nam je mala i neudobna.	Kakva vam je kuća.
Treba nam velika i udobna kuća.	Kakva kuća vam treba?
Recite Tominoj majci da je Toma dobro i da ne brine.	Šta da kažem Tominoj majci?

Dajte tu kafu mojoj sestri.

Kome da dam ova kafu? /Za koga je
ova kafa?

Mi obično pijemo kafu u jednoj
maloj kafani.

Gde vi obično pijete kafu?

GD 10.4 Conversations - Razgovori

GD 10.4.1

A

Gdje radite, gospodine Popoviću?

Radim u Beogradu.

Da li stanujete u Beogradu?

Ne, ne stanujem.

Gdje stanujete?

Stanujem u Staroj Pazovi.

Zašto ne stanujete u Beogradu već
u Staroj Pazovi?

Moja žena ima kuću u Staroj Pazovi.
Zato stanujemo tamo.

To je druga stvar. Kakvu kuću ima
vaša gospođa?

Ima vrlo lijepu i udobnu kuću.

To je lijepo.

Da, mi smo zadovoljni.

Где радите, господине Поповићу?

Радим у Београду.

Да ли станујете у Београду?

Не, не станујем.

Где станујете?

Станујем у Старој Пазови.

Зашто не станујете у Београду већ
у Старој Пазови?

Моја жена има кућу у Старој Пазови.
Зато станујемо тамо.

То је друга ствар. Какву кућу има
ваша госпођа?

Има врло лепу и удобну кућу.

То је лепо.

Да, ми смо задовољни.

GD 10.4.2

Vi radite u američkoj ambasadi,
gospodine, zar ne?

Da, radim.

Gdje je američka ambasada?

Ona je u Miloševoj ulici.

Da li stanujete u gradu ili predgrađu?

Stanujemo u predgrađu.

U kom (/kojem) dijelu stanujete?

U kojoj ulici stanujete?

Da, znam.

Kakvu kuću imate?

Da li je vaša gospođa zadovoljna?

Ви радите у америчкој амбасади,
господине, јел'те?

Где је америчка амбасада?

Да ли станујете у граду или на
периферији.

У ком (/којем) крају станујете?

У којој улици станујете?

Да, знам.

Какву кућу имате?

Да ли је ваша госпођа задовољна?

GD 10.4.3

Kako vam se dopada Beograd, gospodine
Smite?

A dopada li se Beograd vašoj gospođi?

U Beogradu su sada njeni roditelji,
zar ne?

Kako se njima sviđa Jugoslavija.

To razumijem. I ja volim Zagreb i
Split. Ali, meni se više dopada
Gorski kotar nego Dalmacija.

Moja žena ne voli živeti u gradu.

Stanujemo na Topčiderskom Brdu.

Znate li gdje je Šekspirova ulica?

Mi stanujemo u Šekspirovoj ulici broj 4.

Imamo prilično veliku i vrlo udobnu kuću.

Jest, i ona i ja smo vrlo zadovoljni.

Да, радим.

Она је у Милошевој улици.

Станујемо на периферији.

Моја жена не воли да живи у граду.

Станујемо на Топчидерском Брду.

Знате ли где је Шекспирова улица?

Ми станујемо у Шекспировој улици број 4.

Имамо прилично велику и врло удобну кућу.

Јесте, и она и ја смо врло задовољни.

On mi se mnogo dopada.

Da, njoj se također Beograd dopada
jako mnogo.

Da, jesu.

Oni vole Jugoslaviju. Ali Zagreb im se
više dopada nego Beograd, a Split
više nego Zagreb.

Gde je Gorski kotar?

Gorski kotar je u Hrvatskoj.

Znate li gdje je Rijeka?

Da, znam.

Tamo je Gorski kotar.

Kako se vama i gospođi Smit dopadaju
Dedinje i Topčidersko brdo?

Oni nam se jako dopadaju, I moja žena
i ja mnogo volimo Jugoslaviju.

Hvala gospodine. To mi je milo. I
mi Jugoslaveni volimo Ameriku.

Како вам се допада Београд, господине
Смите?

Он ми се много допада.

А допада ли се Београд вашој госпођи?

Да, кој се такође Београд допада
врло много.

У Београду су сада њени родитељи,
јел'те?

Да, јесу.

Како се њима свиђа Југославија.

Они воле Југославију. Али Загреб им се
више допада него Београд, а Сплит
више него Загреб.

То разумем. И ја волим Загреб и Сплит. Где је Горски котар?
Али, мени се више допада Горски котар
него Далмација.

Горски котар је у Хрватској.

Знате ли где је Ријека?

Да, знам.

Тамо је Горски котар.

Како се вама и госпођи Смит допадају
Дединје и Топчидерско брдо?

Они нам се допадају врло много.
И моја жена и ја много волимо
Југославију.

Хвала господине. То ми је мило.

И ми Југословени волимо Америку.

GD 10.5 Homework - Domaći zadatak

1. Fill the blanks in 1-3 with the proper form of the item to the right of the sentence. In 4-10 fill the blanks with a proper item from those listed to the right of each sentence.

-
1. Moj prijatelj živi u.....	(Slavonski Brod)
2. Slavonski Brod je u	(Hrvatska)
3. Mi imamo lepu kuću u .....br. 4.	(Zagrebačka ulica)
4. Trebaju.....lepe i velike sobe.	(mom prijatelju, njemu, mu)
5. ....trebaju lepe i velike sobe.	(savetniku Smitu, njemu, mu)
6. ....se dopada Beograd vrlo mnogo.	(mojoj ženi, njoj, joj)
7. Jovan treba da.....se javi.	(savetniku Smitu, njemu, mu)
8. Recite.....da mi se javi čim dođe kući.	(Jovanu, mu)
9. ....je mило što imate lepu sobu.	(mojoj ženi i meni, nama, nam)
10. Mило.....je što ste zadovoljni. /Drago	(g-nu i g-đi Jović, njima, im)

2. Make questions to which the above sentences will be appropriate answers.

UNIT 11

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>Where are you From?</u>	<u>Odakle ste?</u>	<u>Одакле сте?</u>
	A	
whose	číjī, -ā, -ē	чијī, -ā, -ē
that	ónāj, ónā, ónō	ónāj, ónā, ónō
that (pronominal)	ónō	оно
Whose monument is that?	Číjī je 'ono spòmenīk?	Чијī je 'оно споменик?#
	B	
prince	kněz, pl. kněževi /knězovi	кнѐз, кнежеви /кнезови
Michael	Miháilo	Михаило
That's the Prince Michael monument.	To je spòmenīk Kněza Miháila.	To je споменик Кнеза Михаила.
	A	
building	zgràda	зграда
across (with G)	prèko	преко
across from (with G)	preko pūta	преко пūта
What building is that across from the monument?	Kòja je 'ono zgràda prèko pūta spòmenīka?	Kòjā je 'ono зграда преко пūта споменика?#

B

national   národní, -ā, -ō   на́роднӣ, -ā, -ō

museum   múzěj   му́зеј

That's the National Museum.   Tō je Národní | múzěj.   Tō je на́роднӣ | му́зеј.

A

from where   òdākle   ода́кле

Where is your friend   òdākle je vaš   Ода́кле је ва́ш при́јатељ?#
from?   prijatelj?

B

from, out of (with G)   iz   из

He's from Split [in]   On je iz Splíta, iz   Он је из Сплита, из
Dalmacia.   Dálmācijē.   Далма́цијē.

A

with us   kod nās   код на́с

visit   pòsjeta   посета

He's coming to visit us   On dólazi kod nās u   Он долази код нас у
(He's coming to us on   pòsjetu, zār nè?   посету, је л'те?#
a visit!), isn't he?

B

probably   vjerojātno   верова́тно

Saturday   súbota   субота

Sunday, week	nédjelja	недеља
Yes, probably on Saturday or Sunday.	Jèst. Vjerojätno u súbotu ili nédjelju.	Jèste. Вероватно у суботу или недељу.
	A	
today	dánas	данас
post office, mail	pòšta	пошта
Is there any mail today?	Dà li ìma dänas pòštē?	Да ли има данас поште?#
	B	
Yes, there is.	Dà, ìmā.	Да, # има.
	A	
how big	kólikī, -ā, -ō	колики, -ā, -ō / колики
how much, how many	kóliko	колико / колико
letter	písma Gpl. pìsāmā	писмо, писāmā
How many letter are there?	Kóliko pìsāmā ìma?	Колико писāmā има?#
	B	
several	nèkoliko	неколико
There are several letters.	Ìma nèkoliko pìsama.	Има неколико писāма.
for me	za méne	за мене
from (with G)	od	од

from my father	od mòg(a) óca	од мòг(а) óца
One is for me from home, from my mother and father.	Jèdno je za mène od kùcē, od mòg(a) óca i mājkē.	Једно је за мене од кућē, од мòг(а) óца и mājkē.
A		
How are they?	Kàko su òni?	Како су они?#
B		
God	Bòg, G. Bòga, pl., bògovi	Бòг, Бога, богови
Thank God, they are fine.	Hvāla Bògu, dòbro su.	Хвāла Богу, добро су.
next, going, coming, (week, month)	ídūcī, -ā, -ō	идūћī, -ā, -ē
summer	ljèto	лето
vacation (during summer)	ljètovānje	летовāње
They're leaving Novi Sad next week on vacation.	Òni òdlaze iduće nedjelje iz Nòvog Sāda na ljètovānje.	Òни одлазе идуће недеље из Нòвог Сāда на летовāње.
A		
who	kò	ко
from whom	od kògā	од когā

Who is the other letter from?   Od kógā je | drugò   Од кога је | друго писмо?#
 pismo?

B

The other letter is from our friends the Jovanović's.   Drugò pismo je od naših | Друго писмо је од наших
 prijateljā | Jovanovićā.   пријатеља | Јовановића.

to be returning,
to return

vràcati se,
vràćaju se

враћати се,
враћају се

the day after
tomorrow

prèkosutra
/prèksutra

прекосутра
/прексутра

western

zàpadni, -ā, -ō

западни, -ā, -ō

They're coming back from West Germany the day after tomorrow.

Oni se vràćaju prèko-
sutra iz Zàpadne

Они се враћају прекосутра |
из Западне Немачке.

Njèmačkā.

A

baggage

prtljāga

пртљаг

brought

dònijet /donésen

донѐт / донéсен

from, from off, out
of (vehicle) (with G)

s, sa

с, са

pertaining to a
railroad

Žèljezničkī, -ā, -ō

железнички, -ā, -ō

railroad station

kòlodvòr (Cr)

железничка
станица

Has your friend's baggage been brought from the railroad station?	Dà li je prtljāga vašeg pri jatelja donesēna sa kòlodvora?	Да ли је пртљаг вашег пријатеља донет са железничке станице?#
	B	
Not ('isn't') yet.	Nije još.	Није још.
	A	
Do you know who can bring it?	Dà li znāte kò ga mòže dónijeti?	Да ли знате кò може да га донесē?#
	B	
desk clerk	pórtīr	портѝр
Ask the desk clerk.	Pítājte portíra.	Питāјте портѝра.

Grammatical Notes

Note 11.1 Noun/Adjective: Genitive

Note 11.1.1 Genitive: Form

On je iz Splita, iz Dalmacije.

Jedno je za mene od kuće, od moga oca i majke.

Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.

Je li prtljag vašeg prijatelja donet sa Železničke stanice?

The genitive singular ending for masculine and neuter nouns is /-a/. The adjective ending is /-ōg/ (/ -ēg/) or /-ōga/ (/ -ēga/). The genitive singular ending for feminine /a/ nouns is /-ē/, as is the adjective ending. Feminine /i/ nouns have /i/: /nòć/ G. /nòći/.

Ima nekoliko pisama.

Drugo pismo je od naših prijatelja Jovanovića.

The genitive plural ending for neuter nouns is /-ǎ/. A preceding vowel is lengthened: /pǐsǎmǎ/. In this word the preceding vowel is moveable /a/. The base of the word is /pis(a)ma/. The (a) is lost before all other endings: /pismo/ G. /pisma/ D. /pismu/, etc. The genitive plural /-ǎ/ lengthens the preceding (a): /pǐsǎmǎ/.

The genitive plural ending for masculine nouns is usually /-ǎ/ but some nouns have /-i/. /-ǎ/ lengthens the preceding vowel if it is not already long: /prǐjatǎljǎ/, /Jǒvǐćǎ/. /-i/ has no effect on the preceding vowel.

The genitive plural ending for feminine /i/ nouns is always /-i/ /nòći/. The ending for /a/ nouns may be /-ǎ/ or /-i/: /mǎjkǐ/, /sestǎrǎ/ (with moveable /a/), /nèdǎljǎ/, /stǎnicǎ/, /-ǎ/ being the more frequent.

The genitive plural ending for all adjectives is /-ih/.

Note 11.1.2 Genitive: Use

- a) On je iz Splita, iz Dalmacije.
 Jedno je za mene od kuće, od mog oca i majke.
 On nije kod kuće.
 Je li vaš prtljag donet sa Železničke stanice.
 Koja je ono zgrada preko puta spomenika?
 On dolazi kod nas u posetu.
 Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada.
- b) Ima li danas pošte?
 Da, ima nekoliko pisama.
 Koliko pisama ima?
- c) Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.

d) To je spomenik Kneza Mihaila.

Da li je prtljag vašeg prijatelja donet sa stanice?

The genitive case is most frequently used with prepositions, as in a) above. Some prepositions are used with one case only. /iz/, /od/ and /kod/ are always followed by the genitive. Other prepositions may be used with two, and some even three, cases. /sa/ may be used with two cases, genitive and instrumental; with the genitive the basic meaning is 'down from on top of'. In the example above it is simply 'from'. When a preposition may be used with more than one case, the meaning is different with each case. (Compare /u/ and /na/ with dative or accusative.)

Of the prepositions which are regularly followed by the genitive, the following have been used so far: /blízu/ 'near', /do/ 'up to, as far as, next to' (/do viđenja/ is 'up to [that is, 'until'] seeing [again]'), /iz/ 'out of, from', /kod/ 'at (the place of)' (e.g. /kòd kućē/ 'at home' /kòd nās/ 'at our house'), /od/ 'from, away from', /oko/ 'about, around', /prèko/ 'across' (the phrase /prèko pūta/ is also followed by a genitive after the /puta/: 'across the road from ____').

The sentences in b) illustrate the use of the genitive with regard to quantity. It indicates 'some of': 'is there any mail today', 'is there some mail today'. The genitive of quantity may be used in other constructions, as the object of a verb, for example: /on želi da pije vode/ 'he wants to drink some water'. This usage of the genitive alone for quantity is restricted to nouns indicating an indeterminate 'mass' or quantity of the item in question. These are frequently called 'mass nouns'. The genitive singular of the 'mass noun' is used in this meaning.

The genitive is also used after certain words indicating quantity, such as /kolíko/ 'how much, how many?', /několiko/ 'several'. The examples are of items in the plural, so the genitive plural is used. (See also Note 13.1 on the use of the genitive plural after certain numerals.)

The sentence in c) illustrates the genitive of time, expressing the time within which something may occur. They are going sometime within the period of time 'next week'. This contrasts with the accusative of time, which indicates the extent of time: /jédan sāt/ 'for an hour'. Only nouns with some sort of modifier occur in genitive of time expressions.

The sentences in d) illustrate the genitive as indicating possession. When the noun is compound, as /Knez Mihailo/, or is modified by an adjective, it is used in the genitive for possession. Another example is /kuća njihovog prijatelja/ 'their friend's house'. (/Smitov/ 'Smith's' is an example of the suffix /-ov/, which also corresponds to English possessive expressions; compare /njihov/ 'their'. This type of suffix is discussed in Note 27.2.)

Note 11.2 Pronoun: /ónō/

Koja je ono zgrada?

Čiji je ono spomenik?

To je Narodni muzej.

To je spomenik Kneza Mihaila.

/ónō/ refers to something at a distance. /tò/ refers to something pointed out or mentioned previously. There is a third, /óvo/ 'this' (compare /óvde/ 'here') which refers to something at hand. There are corresponding adjectives to each (cf Note 10.3):

<u>Pronoun</u>	<u>Adjective</u>		
óvō	óvāj	óvā	óvō
ónō	ónāj	ónā	ónō
tō	tāj	tā	tō

Grammatical Drill

GD 11.1 Learning Drill - Vežba za učenje

GD 11.1.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom

Singular without Adjective - Jednina bez prideva

Pair Drill

Moj prijatelj je iz ¹Splita, iz ²Dalmacije.

1 Zagreba .....Hrvatske

Kragujevca .....Srbije

Čikaga .....Amerike

Sarajeva .....Bosne

Skoplja .....Makedonije

Alternative Drill

Ima pismo od oca iz Čikaga.

Nema pismo od oca, već od brata.

Mi odlazimo sutra u posetu kod oca.

Mi ne odlazimo sutra u posetu kod oca, već kod brata.

brata	majke
prijatelja	sestre
Jovana	Zore
gospodina Jovića	gospođe Jović

Singular with Adjective - Jednina sa pridevom

Moj prijatelj je iz <u>Novog Sada</u> .	Gornjeg Milanovca	Stare Pazove
	Generalskog Stola	Vrnjačke Banje
	Gorskog kotara	Crne Gore
		Niške Banje

Alternative Drill

Ima pismo od mog oca, iz Čikaga.

Nema pismo od mog oca, već od mog brata.

mog(a) brata	moje majke
vašeg prijatelja	vaše sestre
vašeg supruga	Tomine žene
Zorinog muža	naše braće

Plural - Množina

Ima pismo od naših roditelja.

naših prijatelja	naših majki
vaših sestara	Jovanovih sinova

GD 11.1.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv (za količinu)

GD 11.1.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

Ima <u>vina</u> .	mesa	kafe
Ima mnogo <u>vina</u> .	piva	pošte
	hleba	vode
	čaja	
Moj prijatelj pije mnogo <u>vina</u> .	piva	kafe
	čaja	vode
Jugosloveni jedu mnogo <u>mesa</u> .	hleba	
	kruha	

With Adjectives - Sa pridevom

Ima <u>crnog vina</u> .	telećeg mesa	bele kafe
Ima mnogo <u>crnog vina</u> .	belog vina	hladne vode
	crnog hleba	tople vode
	toplog čaja	
Moj prijatelj pije mnogo <u>crnog vina</u> .	hladnog piva	crne kafe
	toplog čaja	hladne vode

GD 11.1.2.2 Genitive of Quantity with Count Nouns - Partitivni genitiv sa stvarnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

Ovde ima nekoliko <u>bioskopa</u> .	portira	ljudi
Ovde nema mnogo <u>bioskopa</u> .	trgova	obitelji
	parkova	
	pozorišta /kazališta	

soba

kafana

With Adjective - Sa pridevomOvde ima nekoliko lepih spomenika.

dobrih restorana

dobrih ljudi

Ovde neme mnogo lepih spomenika.

lepih parkova

velikih obitelji

velikih muzeja

i

velikih pozorišta

lepih soba

dobrih kafana

udobnih kuća

GD 11.1.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.

ove subote

ove nedelje

iduće subote

Jovan ide svake subote u kafanu.

iduće subote

svakog dana

svake nedelje

svake noći

GD 11.1.4 Genitive of Possession - Posesivni genitiv

Prtljag moga prijatelja je donet sa
Železničke stanice.

Zorinog brata

vaše majke

vašeg oca

njihove sestre

Kuća moga prijatelja je vrlo lepa.

Tominoj sina

moje žene

Pismo moga prijatelja je vrlo lepo.

njenoj muža

vaše gospođe

Zgrada <u>Narodnog muzeja</u> je lepa	vašeg hotela	naše Ambassade
i velika.	našeg bioskopa	Železničke stanice
	našeg pozorišta	
	Narodnog pozorišta	

GD 11.2 Controlled Adaptation Drill

In this drill the nouns for substitution are given in the nominative form. Each item listed for the substitution follows the pattern of the noun heading the list.

GD 11.2.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom

Singular without Adjective - Jednina, bez prideva

Pair Drill

Naši prijatelji se vraćaju prekosutra iz Dalmacije, iz Splita.

<u>Dalmacija</u>	<u>Split</u>
Hrvatska.....	Zagreb
Srbija.....	Kragujevac
Amerika.....	Čikago
Bosna.....	Sarajevo
Makedonija.....	Skoplje

Alternative Drill

Ima jedno pismo od kuće od oca.

majke

Oni odlaze prekosutra u posetu kod oca.

majke

<u>otac</u>	<u>majka</u>
brat	sestra
prijatelj	Zora

Jovan /Ivan	gospođa Jović
gospodin Jović	gospođica Jović

Singular with Adjective-Jednina sa pridevom

Alternative Drill

Moja kuća je preko puta Narodnog muzeja.

Moja kuća nije preko puta Narodnog muzeja, nego preko puta jedne kafane.

Moji prijatelji stanuju blizu Narodnog muzeja.

Mi stanujemo do Narodnog muzeja.

Narodni muzej

jedna kafana

jedan spomenik

Američka ambasada

lep park

Železnička stanica

Engleski konzulat

Narodno pozorište

Ima pismo od Zorinog oca.

Tomine majke

Zorin otac

Tomina majka

vaš prijatelj

naša sestra

Jovanov brat /Ivanov

Jovanova supruga /Ivanova

Zorin muž

vaša porodica

Plural - Množina

Drugo pismo je od naših prijatelja.

naših majki

naš prijatelj

naša majka

naša sestra

ti ljudi

naši roditelji

njihova majka

GD 11.2.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv
 GD 11.2.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

U kući ima vina.

kafa

vino

kafa

pivo

voda

meso

čaj

hleb /kruh

Ja pijem malo vina.

kafa

Ja ne pijem mnogo vina.

kafa

vino

kafa

pivo

voda

čaj

With Adjectives - Sa pridevom

Ako želite imamo crnog vina.

tople vode

crno vino

topla voda

hladno pivo

vruća kafa /vruća kava

teleće meso

hladna voda

topal čaj

crni hleb /crni kruh

Mi pijemo mnogo crnog vina.

hladne vode.

crno vino

hladna voda

hladno pivo

vruća kafa

topal čaj

GD 11.2.2.2 With Count Nouns - Sa stvarnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

U gradu ima nekoliko restorana.

U gradu nema mnogo restorana.

kafana

restoran

kafana

hotel

ulica

bioskop /kino

kuća

park

zgrada

trg

spomenik

pozorište /kazalište

U ovoj kući stanuje nekoliko porodica.

ljudi

porodica

čovjek

žena

obitelj

With Adjectives - Sa pridevom

U gradu ima nekoliko dobrih hotela.

dobrih ljudi

dobar hotel

dobar čovek

dobra kafana

lepa zgrada

velika ulica

lepa kuća

dobro pozorište

U toj kući ima nekoliko velikih soba.

velika soba

udoban krevet

veliki sto

udobna stolica

GD 11.2.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Moji roditelji odlaze iduće nedelje na letovanje.

iduća nedelja

ova subota

druga nedelja

iduća subota

druga subota

Jovan ide svakog dana u grad u sedam.

svake subote

svaki dan

svaka subota

svaki drugi dan

ova subota

druga nedelja

iduća subota

GD 11.2.4 Genitive of Possession - Possesivni genitiv

Soba vašeg prijatelja je lepa, iako je jeftina.

vaše sestre

Hotel vašeg prijatelja je vrlo dobar, ali skup.

vaše sestre

Kuća vašeg prijatelja je prilično mala, inače je lepa i udobna.

vaše sestre

vaš prijatelj

vaša sestra

Zorin brat

Jovanova majka

Tomin otac

Tomina žena

Zorin muž

njegova porodica

njen otac

njihova sestra

Plural - Množina

Hotel vaših prijatelja je rđav, iako je skup.

Kuće vaših prijatelja su velike i lepe.

Porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljano.

vaš prijatelj

vaša sestra

GD 11.3 Adaptation Drill

In this drill the nouns for substitution are given in the nominative form without any indication of the form which is to be used in the sentence. Use the appropriate form and then give the negative transform. (The negative transform is given if it is not completely predictable.)

GD 11.3.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom
Singular, without Adjective - Jednina, bez prideva

Moji roditelji se vraćaju prekosutra iz Dalmacije.

Zagreb	Sarajevo	Bosna
Makedonija	Čikago	Amerika
Kragujevac	Hrvatska	Srbija
Skoplje	Jugoslavija	

Ima pismo od oca.

Naši prijatelji odlaze danas u posetu kod oca.

sestra	brat	majka
Jovan	Zora	gospodin Jović
gospođa Jović		

Singular with Adjective - Jednina sa pridevom

Mi smo iz Novog Sada.

Stara Pazova	Gornji Milanovac	Vrnjačka Banja
Generalski Stol	Crna Gora	Rogaška Slatina

Ima lepo pismo od Jovanovog sina.

njegova majka	vaš prijatelj	Tomin otac
Jovanova žena	Zorina sestra	moj brat
njen muž		

Alternative Drill

Moj prijatelj stanuje preko puta Američke ambasade.

Moj prijatelj ne stanuje preko puta Američke ambasade nego preko puta Nemačke ambasade.

Moj hotel je blizu Američke ambasade.

Narodni muzej	Železnička stanica	Jovanov hotel
Engleski konzulat	jedan park	Narodno pozorište
jedna velika kuća		

Plural - Množina

Alternative Drill

Ima pismo od naših roditelja.

Nema pismo od naših roditelja, već od naših prijatelja.

I jedno i drugo pismo je od naših roditelja.

Tomina sestra	naša majka
naš otac	Ivanova sestra

Moja žena je u poseti kod mojih roditelja.

Moja žena nije u poseti kod mojih roditelja, nego kod njenih roditelja.

naš prijatelj	moja sestra	njena sestra
Zorini roditelji	Jovanova sestra	njihova majka

GD 11.3.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv

GD 11.3.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

Ima vina.

Imamo vina.

U kući ima <u>vina</u> .	hleb /kruh	meso	voda
--------------------------	------------	------	------

Ima mnogo <u>vina</u> .	čaj	kafa /kava	pivo
-------------------------	-----	------------	------

Ima malo vina.

Nema nimalo vina.

Jugosloveni piju mnogo vina.

kafa	čaj	voda
pivo		

Moj prijatelj jede mnogo mesa.

hleb /kruh

With Adjectives - Sa pridevima

Ima crnog vina.

Ima malo crnog vina.

Nema nimalo crnog vina.

Ako želite, imamo crnog vina.

Žao mi je, ali nemamo crnog vina.

belo vino	hladna voda	crni hleb /kruh
topla voda	teleće meso	hladno pivo

Oni piju mnogo hladnog piva.

hladna voda	belo vino	vruć čaj
-------------	-----------	----------

GD 11.3.2.2 With Count Nouns - Sa stvarnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

Ovde ima nekoliko parkova.

Ovde nema nekoliko parkova, već jedan.

Ovde nema mnogo parkova.

U gradu ima nekoliko parkova.

U gradu nema nekoliko parkova, već samo jedan.

kafana	trg	kazalište
pozorište	spomenik	

U sobi ima nekoliko stolica.

U sobi nema nekoliko stolica, već koliko ja znam samo jedna.

ogledalo	krevet	sto
čovek	postelja	

With Adjectives - Sa pridevima

U gradu ima nekoliko dobrih hotela.

U gradu nema nekoliko dobrih hotela, nego samo jedan.

U gradu nema mnogo dobrih hotela.

U gradu ima malo dobrih hotela.

lep park	lepa zgrada
lep spomenik	veliki trg
veliki muzej	lepa ulica
čista kafana	udobna kuća

U ovoj kući ima nekoliko udobnih soba.

Koliko ja znam u ovoj kući nema nekoliko udobnih soba, već samo jedna.

ispravno kupatilo	mlad čovek
udoban krevet	veliki sto
udobna stolica	stara žena

GD 11.3.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Mi odlazimo iduće nedelje na letovanje.

ova subota
 druga nedelja
 iduća subota
 ova nedelja
 druga subota

Ovde ljudi idu u kafanu svake subote.

svaki dan

svaka noć

svaka nedelja

svaki drugi dan

svaka druga noć

GD 11.3.4 Genitive of Possession - Posesivni genitiv

Prtljag vašeg prijatelja je težak.

Kuća vašeg prijatelja je udobna, ali skupa.

Kuća vašeg prijatelja nije udobna, iako je skupa.

Soba vašeg prijatelja je samo mala, inače je i lepa i čista.

Pismo vašeg prijatelja je vrlo lepo.

Jovanova sestra

njen muž

njegova porodica /obitelj

vaš otac

njegov brat

Tomina žena

njihova sestra

Zgrada Narodnog muzeja je lepa i velika.

Narodno pozorište

Američka ambasada

vaš hotel

Železnička stanica

naš bioskop

Plural - Množina

Hotel vaših prijatelja je rđav, iako je skup.

vaša sestra

Kuće vaših prijatelja su velike i lepe.

ovaj čovek

Porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljanu.

taj čovek

njihova majka

majka

brat

sestra

gospođa Jović

gospodin Jović

gospođica Jović

Koliko vaš prijatelj pije vina?

Pije mnogo.

Ne pije mnogo.

On pije mnogo vina.

On ne pije mnogo vina.

pivo

kafa

čaj

voda

GD 11.4.2 With Adjectives

Odakle su vaši prijatelji?

Iz Novog Sada.

Oni su iz Novog Sada.

Stara Pazova

Gornji Milanovac

Niška Banja

Gorski Kotar

Vrnjačka Banja

Crna Gora

Od koga ima pismo?

Od vašeg oca.

Ima pismo od vašeg oca.

Nema pismo ni od koga.

moja majka

Tomín brat /Tomov

Jovanova sestra /Ivanov

Tomina porodica /obitelj

Kod koga idete u posetu?

Kod našeg prijatelja.

Idemo u posetu kod našeg prijatelja.

naš otac i majka

Zorín brat

moja sestra

Gde stanujete?

Preko puta Narodnog muzeja.

Stanujem preko puta Narodnog muzeja.

Ko stanuje preko puta Narodnog muzeja?

Ko stanuje blizu Narodnog muzeja?

Narodno pozorište

Američka ambasada

Nemački konzulat

Železnička stanica

GD 11.4.3 Plural

Od koga ima pismo?

Od naših roditelja.

Ima pismo od naših roditelja.

Kad idete u posetu kod vaših
roditelja.

Ove subote.

Idemo u posetu ove subote.

naša majka

naša sestra

naš sin

Koliko parkova ima u gradu?

Ima nekoliko.

Ima nekoliko parkova.

Nema nijedan park.

kafana

bioskop /kino

trg

pozorište /kazalište

Koliko dobrih muzeja ima u gradu?

Ima nekoliko dobrih muzeja.

Nema nijedan dobar muzej.

dobra kafana

velika ulica

lep trg

dobro pozorište /kazalište

Koliko stolica ima u sobi?

Ima nekoliko stolica.

Ne znam koliko stolica ima u sobi.

sto

ogledalo /zrcalo

krevet /postelja

čovjek

žena

Od koga su pisma?

Od naših roditelja.

I jedno i drugo pismo je od naših roditelja.

naš prijatelj

naša sestra

Jovanov sin

naše žene

naši muževi

naše majke

GD 11.4.2 Yes and No Answers

Singular without Adjective

Pair Drill

<p>Jeste (11) vi iz ¹<u>Jugoslavije</u>?</p> <p>Da li je vaš prijatelj iz <u>Jugoslavije</u>?</p>	<p>Jesam.</p> <p>Nisam.</p> <p>Jeste, ja sam iz <u>Jugoslavije</u>, iz ²<u>Beograda</u>.</p> <p>Ne, ja nisam iz <u>Jugoslavije</u>.</p> <p>Jeste.</p> <p>Nije.</p> <p>Jeste, on je iz <u>Jugoslavije</u>, iz <u>Beograda</u>.</p> <p>Ne, on nije iz <u>Jugoslavije</u>.</p>
--	--

1	2
Hrvatska	Zagreb
Slovenija	Ljubljana
Srbija	Kragujevac
Bosna	Sarajevo
Hercegovina	Mostar
Makedonija	Skoplje

Alternative Drill

<p>Da li ima pismo od <u>oca</u>?</p>	<p>Da, ima.</p> <p>Ne, nema.</p> <p>Da, ima pismo od <u>oca</u>.</p> <p>Ne, nema pismo od <u>oca</u> već od <u>majke</u>.</p>
---------------------------------------	---

<p>brat</p> <p>sestra</p>	<p>gospodin Jović</p> <p>gospođica Jović</p>	<p>Zora</p> <p>gospođa Jović</p>
---------------------------	--	----------------------------------

Substitution DrillDa li ima vina?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima vina.

Ne, nema vina.

Da li imate vina?

Da, imamo.

Ne, nemamo.

Da, imamo vina.

Ne, nemamo vina.

hleb

kafa

pivo

voda

čaj

Da li Jugosloveni piju mnogo vina?

Da, piju.

Ne, ne piju.

Da, oni piju mnogo vina.

Ne, oni ne piju mnogo vina.

pivo

kafa

čaj

Da li vi jedete mnogo mesa?

Da, jedem.

Ne, ne jedem.

Da, jedem mnogo mesa.

Ne, ne jedem mnogo mesa.

hleb /kruh

Singular with AdjectiveAlternative Drill

Da li ste vi iz Novog Sada?

Jesam.

Nisam.

Jeste, ja sam iz Novog Sada.

Ne, ja nisam iz Novog Sada, nego iz
Stare Pazove.

Gornji Milanovac

Vrnjačka Banja

Generalski Stol

Crna Gora

Gorski Kotar

Niška Banja

Substitution Drill

Da li ima danas pošte?

Da, ima pismo od mog oca.

Ne, nema pošte.

vaš otac

moja majka

naš brat

Jovanova sestra

Tomina porodica

Alternative Drill

Da li vaši prijatelji stanuju
preko puta Američke ambasade?

Da, stanuju.

Ne, ne stanuju.

Da, oni stanuju preko puta Američke
ambasade.

Ne, oni ne stanuju preko puta Američke

ambasade, već preko puta Narodnog muzeja.

Narodno pozorište

Engleska ambasada

Nemački konzulat

Železnička stanica

The following sentences are for the same type of drill:

Da li vi stanujete blizu Američke ambasade?

Ima li crnog vina?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima crnog vina.

Ne, nema crnog vina.

hladna voda

belo vino

topla voda

crni hleb

teleće meso

Da li je prtljag vašeg prijatelja težak?

Jeste.

Nije.

Jeste, prtljag moga prijatelja je vrlo težak.

Ne, njegov prtljag nije težak, već lak.

vaš otac

njegova žena

Zorina sestra

njegov brat

Zorin muž

vaša majka

Following are sentences for the same type of drill:

Da li je kuća vašeg prijatelja udobna?

Da li je soba vašeg prijatelja mala?

Da li je pismo vašeg prijatelja lepo?

Da li idete svakog dana u Staru Pazovu?

Da, idem.

Ne, ne idem.

Da, idem svakog dana u Staru Pazovu.

Ne, ne idem svakog dana, već svakog drugog dana.

svaka subota

svaka nedelja

ova nedelja

ova subota

Plural - Without Adjectives

Da li ima hotela u gradu?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima hotela u gradu.

Ne, nema hotela u gradu.

Žao mi je, ali ne znam koliko hotela ima u gradu.

kafana

bioskop /kino

park

pozorište /kazalište

trg

čovek

Following are questions for the same type of drill:

Da li ima mnogo hotela u gradu?

Da li ima mnogo ljudi u hotelu?

With Adjectives

Da li ima ovde dobrih hotela?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima dobrih hotela.

Ne, nema dobrih hotela.

Ne znam da li ovde ima dobrih hotela.

dobra kafana
dobar restoran
velika ulica
lep trg
dobro pozorište
lep spomenik

Da li ima pismo od naših roditelja?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima pismo od naših roditelja.

Ne, nema pismo od naših roditelja.

naša majka
naša sestra
vaš prijatelj

Da li je hotel vaših prijatelja udoban
i lep?

Jeste.

Nije.

Jeste, hotel mojih prijatelja je
udoban i lep.

Ne, njihov hotel nije udoban i lep.

Žao mi je, ali ne znam kakav je
njegov hotel.

vaši roditelji
vaša sestra
taj čovek
ta žena

The following sentences are for the same type of drill:

Da li su kuće vaših prijatelja udobne i lepe?

Da li porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljani?

Repeat the above drills using the pattern:

Jeste li vi iz Jugoslavije?

GD 11.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ovo je kuća moga oca.	Čija je ovo kuća?
Ja stanujem u kući moga oca.	U čijoj kući vi stanujete?
Ona zgrada preko puta spomenika je Narodni muzej.	Koja je ono zgrada preko puta spomenika?
Do naše kuće (/Do nas) stanuje g. Jović.	Ko stanuje do vaše kuće (/do vas)?
Blizu naših kuća ima jedan veliki park.	Da li ima neki park blizu vaših kuća?
Od naših kuća do parka nije daleko.	Da li je daleko od vaših kuća do parka?
Ima pismo od mog oca iz Čikaga.	Da li ima pošte? /Od koga ima pismo?
Pismo nije od mog oca, već od moje majke.	Zar pismo nije od vašeg oca?
Jugosloveni jedu mnogo mesa.	Da li Jugosloveni jedu mnogo mesa?
Jugosloveni ne jedu mnogo mesa, već hleba.	Zar Jugosloveni ne jedu mnogo mesa?
Ima mnogo crnog vina.	Koliko ima crnog vina?
Ovde ima nekoliko dobrih hotela.	Da li ima ovde dobrih hotela?
Moji prijatelji odlaze ove nedelje na letovanje.	Kad vaši prijatelji odlaze na letovanje?
Toma se vraća sa letovanja iduće nedelje.	Kad se Toma vraća sa letovanja?

GD 11.6 Conversations - Razgovori

11.6.1

A

B

Da li vi stanujete u ovoj ulici?
 Čija je ono kuća preko puta vaše?
 Ova kuća do vaše također je jako lijepa. Ko stanuje u njoj?

Da, stanujem. Ovo je moja kuća.
 To je kuća moga prijatelja gospodina Jovanovića.
 U toj kući stanuje brat gospođe Jovanović.

Ovo je jako lijep kraj grada.

Jest. I moja Žena i ja volimo našu kuću jako mnogo.

Sve kuće u ovoj ulici su jako lijepe i blizu parka.

Da, ovdje je jako lijepo i prijatno. Kao što vidite, mi imamo mali park oko kuće.

Da, vidim.

Да ли ви станујете у овој улици?

Да, станујем. Ово је моја кућа.

Чија је оно кућа преко пута ваше?

То је кућа мога пријатеља господина Јовановића.

Ова кућа до ваше такође је врло лепа.

У тој кући станује брат госпође Јовановоћ.

Ко станује у њој?

Ово је врло леп крај града.

Јесте. И моја жена и ја волимо нашу кућу врло много.

Све куће у овој улици су врло лепе и близу парка.

Да, овде је врло лепо и пријатно. Као што видите, ми имамо мали парк око куће.

Да, видим.

GD 11.6.2

Da li ima danas pošte?

Da, ima nekoliko pisama.

Od koga su?

Ima jedno pismo od mog brata i sestre sa ljetovanja.

Gdje su oni na ljetovanju.

Pismo je iz Dalmacije, iz Dubrovnika.

U Dubrovniku je sada sigurno lijepo i prijatno.

Da, oni kažu u pismu, da im je jako lijepo i prijatno.

Kad se oni vraćaju kući iz Dubrovnika?

Oni se vraćaju kući iduće subote ili nedjelje.

Od koga je drugo pismo?

Drugo pismo je od mojih roditelja.

- Da li su i oni na ljetovanju? Ne, nisu. Oni idu na ljetovanje čim brat i sestra dođu kući.
- Да ли има данас поште? Да, има неколико писама.
- Од кога су? Има једно писмо од мог брата и сестре са летована.
- Где су они на летовању? Писмо је из Далмације, из Дубровника.
- У Дубровнику је сада сигурно лепо и пријатно. Да, они кажу у писму да им је врло лепо и пријатно.
- Кад се они враћају кући из Дубровника? Они се враћају кући идуће суботе или недеље.
- Од кога је друго писмо? Друго писмо је од мојих родитеља.
- Да ли су и они на летовању? Не, нису. Они иду на летовање чим брат и сестра дођу кући.

GD 11.6.3

- Gdje je ovdje Narodni muzej? Vidite li onaj spomenik, tamo?
- Vidim. Čiji je to spomenik? To je spomenik Kneza Mihaila.
- A koja je ona druga zgrada? Ona zgrada preko puta spomenika je Narodni muzej.
- I jedna i druga zgrada su lijepe i velike. To je Narodno kazalište.
- Da li ima ovdje mnogo muzeja? Da, ima.
- A kazališta? Има и казалишта.
- Spomenika nema mnogo, to već vidim. Nema u gradu, ali ima na Kalemegdanu.
- Šta je Kalemegdan? Kalemegdan je brdo na kome je park.
- Где је овде Народни музеј? Видите ли онај споменик, тамо?
- Видим. Чији је то споменик? То је споменик Кнеза Михаила.

- Она зграда преко пута споменика је
Народни музеј.
- А која је она друга зграда? То је Народно позориште.
- И једна друга зграда су лепе и велике.
- Да ли има овде много музеја? Да, има.
- А позоришта? Има и позоришта.
- Споменика нема много, то већ видим. Нема у граду, али има на Калемегдану.
- Шта је Калемегдан? Калемегдан је брдо на коме је парк.

GD 11.7 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences using the items listed.

- Moj prijatelj nije iz _____ već iz _____. (Skoplje...Ljubljana)
- Ima pismo od _____ i _____. (moj otac...moja majka)
- Mi stanujemo preko puta _____. (jedan lep park)
- Kuća moga prijatelja je do _____. (Francuska ambasada)
- Njegova kuća je blizu _____. (naša)
- Ja ne pijem mnogo ni _____ ni _____. (pivo...vino)
- Moj prijatelj ne ide u kafanu _____ već _____. (svaki dan...svaka subota)
- Prtljag _____ već je donet sa Železničke
stanice. (vaši roditelji)
- Vaš prtljag je donet na Železničku stanicu
iz _____. (vaš hotel)

2. Make questions for the following sentences. Question words are given in parentheses. Give a negative answer to each question wherever possible.

- Ima pismo od oca iz Čikaga. (.../koga/...)
- Mi odlazimo sutra u posetu kod majke. (.../koga/...)

Ima vina.	(/da li/...
Ovde ima nekoliko dobrih hotela.	(.../li/...
U Beogradu ima dobrih hotela.	(/kakav/...
Iduće nedelje idem u Zagreb.	(/da li/...
Prtljag moje majke je donet sa železničke stanice u hotel.	(/da li/...
Ovo je kuća gospodina Jovanovića.	(/čiji/...
Zgrada Narodnog pozorišta je vrlo lepa.	(/kakav/...
Ovo je zgrada Narodnog muzeja.	(/koji/...

UNIT 12

Basic Sentences - Osnove rečenice

The Family -IO obitelji -IО породици -I

A

What relatives ('whom')
does your friend have?

Kóga ima 'váš prijatelj? Kóga ima 'ваш пријатељ? #

B

son

sín pl. sínovi

сін, синови,

Gpl. sínóvā

синóvā

He has a wife and a son.

Ima žénu i jédnog sína. Има жену и једног сина.

A

to call

zvátí, zóvēm

звати, зовēm

he is called ('he
calls himself')

ón se zóvē

он се зовē

What's his name?

Kàko se ón zóvē?

Како се он зовē? #

B

His name is Marko Savić.

Ón se zóvē Mārko Sávíc. Он се зове Мārко Савић.

or,

name

ime G. imena pl.

име, имена

iména G. iménā

имéна, имénā

Njégovo ime je Mārko

Нјегово име је Мārко Савић.

Sávíc.

A

to know

poznávati, póznājēm

познавати, познајēm

somebody, some one

něko

неко

Do you know anyone of his family ('someone of his')?   Dà li pòznajete nekoga   Да ли познајете неког од од njègovih?   његових?#

B

a long time ago   odávno   одавно

Yes, I've known his brother and his sister for a long time.   Dà, pòznajem odávno njègovog bràta i sèstru.   Да, познајем одавно његовог брата и сестру.

A

And do you know his wife?   A pòznajète li njègovu ženu?   А познајете ли његову жену?#

B

her   njù   њу

Yes, I know her, too.   Dà, pòznajem i njù.   Да, познајем и њу.

them   njih, ih   њих, их

I know them all.   Pòznajèm ih svè.   Познајем их све.

His wife knows you.   Njègova žena pòznajè vás.   Његова жена познаје вас.

to remember   sjècati se,   сећати се, сећам се
sjècām se

of her   njè, je   ње, је

Don't you remember her ('of her')?   Zàr se vi ne sjècāte njè?   Зар се ви не сећате ње?

A

No, I don't remember her.   Nè, ne sjècām je se.   Не, не сећам је се.

no one   niko   нико

I don't know anyone of them. Ne pòznajem nìkoga od nj^h.
He pòznajem nìkoga òd njih.

At HomeKód kućēКод куће

here tū
There is a man here, ma'am. Tū je jédan čòvjek, gòspòdo.
Tū je tū jédan čòvjek, gòspòdo.

to be looking for trážiti, trážim trážiti, trážim
He's looking for Mr. Smith. Trážī gospòdina Smīta. Тражи господина Смита.

B

to let pústiti, da pústim pústiti, da pústim
let! pústite pústite
inside unútra unútra / unútra
Let him in. Pústite ga unútra. Пустите га унутра.

D

Good afternoon, ma'am. Dòbar dān, gòspòdo. Добар дан, госпођо.

B

Good afternoon, sir. Dòbar dān, gospòdine. Добар дан, господине.
but

I'm sorry, my husband isn't at home. He's still at the office. Žào mi je, àli mòj muž nīje kod kućē. Još je u Jòš je u úredu.
Жао ми је, али мòј муж није код куће. Још је у канцеларији.

D

hour, o'clock sāt Gpl. sātī / ùra сат, сати
at what time u kòliko sātī у колико сати

What time does he come home?	U kòliko sàti òn dòlazi kùci?	У колико сàти òн долази кући?
	B	
half	pòla	пола
He usually comes home at six thirty.	Òн òbično dòlazi kùci u pòla sèdam.	Òн òбично долази кући у пола седам.
to wait up to the point of arrival	sáčekati, da sáčekām	сачекати, да сачекām
or,	príčekati, da príčekam	причекати, да причекām
If you have the time, you can wait until he comes.	Áко ímate vrèmena mòžete ga príčekati.	Ако имате времена можете га сачекати.
	D	
long	dùg, -a, -o	дуг, -а, -о
long(adv.)	dùgo	дуго
to be waiting for	čekati, čekām	чекати, чекām
I'm sorry, but it's too long for me to wait.	Izvínite, àli dùgo mi je čekati.	Извините, али дуго ми је да чекам.
	A	
spring	próljeće	пролеће
always	ùvijek	увек
this kind	ovákav, ovákva, -o, /ovákī, ovákā, -o	овакав, оваква, -о / оваки, овака, -о
thus, this way	ováko	овако

Is spring always this beautiful in your country ('with you')?	Dà li je pròljeće kod vās ùvijek ovàko lijépo?	Дà ли је пролеће код вāс ùвек овако лèпо?
B		
the most beautiful	nājlijépši, -ā, -ē	нāјлèпши, -ā, -ē
yearly, annual	gòdišnjī, -ā, -ē	гòдишњи, -ā, -ē
Yes, spring is the most beautiful season of the year here ('with us').	Dà, pròljeće je kod nās nājlijépše gòdišnje dōba.	Дà, # прòлеће је код нāс нāјлèпше гòдишње дōба.
pertaining to spring	próljetnjī, -ā, -ē /próljećnjī, -ā, -ē /próljetnī, -ā, -ō	прòлетњи, -ā, -ē /прòлећњи, -ā, -ō /прòлетнī, -ā, -ō
fresh, cool	svjèž, svjèža /svjèža, -e	свèж, -а, -е
Both the spring days and nights are pleasant and fresh.	Próljetni dāni i nōći su prījatni i svjèži.	Прòлетњи и дāни и нōћи су прīјатни и свèжи.

Grammatical Notes

Note 12.1 Noun: Accusative of Masculine Animate Noun

Ima ženu i jednog sina.

Da, poznajem odavno njegovog brata i sestru.

Traži gospodina Smita.

/sīna/, /brāta/, /gospōdina/ are all forms identical with the genitive but occurring as direct objects of verbs, parallel with the accusatives /ženu/ and /sēstru/. All three nouns are masculine and share a particular feature: they refer to animate (living) beings. The masculine nouns which have the accusative the same as the nominative (as /grād/, /hòtel/, /blòskop/, /jézik/) refer to objects in themselves inanimate. (Parts of living beings, such as /jézik/ 'tongue' are not classified as animate.) Only beings which have animal life are classified as animate. Trees and other plants are treated as inanimate.

Compare, for example,

	Animate				Inanimate			
N	prijatelj	sin	otac	čovjek	dân	grâd	spòmenik	pùt
A	prijatelja	sina	oca	čovéka	dân	grâd	spòmenik	pùt
G	prijatelja	sina	oca	čovéka	dâna	grâda	spòmenika	púta
D	prijatelju	sinu	ocu	čovéku	dânu	grâdu	spòmeniku	pútu
					/dânu	/grâdu		

Note 12.2 Pronoun: Accusative and Genitive

Njegova žena poznaje vas.	Zar se vi ne sećate nje?
Pustite ga unutra.	Ne, ne sećam je se.
Možete ga sačekati.	Ne poznajem nikoga od njih.
Poznajem ih sve.	Koga ima vaš prijatelj.
Poznajem i nju.	Da li poznajete nekoga od njegovih?

Most of the pronouns have the same forms for accusative and genitive. This is not so apparent as with the nouns, as the most frequent forms used are in general different for the two. Compare:

	Personal Pronouns			
N	jà	tì	òn,	óna
A	méne me	tébe te	njéga ga	njù je, ju
G	méne me	tébe te	njéga ga	njè je
N	mì	vì	óni, óne, óna	
A	nàs nas	vàs vas	njih ih	
G	nàs nas	vàs vas	njih ih	

The feminine /njù, ju/ are the only forms not identical with the genitive. (/ju/ is given here for the sake of completeness. For its use see Note 17.1.2).

As the object of verbs, the unstressed forms of the accusative are far more frequent than the stressed, as in most cases there is no emphasis on the pronoun object. After prepositions which take the accusative (such as /za/) the long form is normal (/za méne/). The genitive is most frequently used after prepositions (such as /od/), and the stressed form is normal there, also. Examples of stressed accusative (njũ/) and of unstressed genitive (/je/ in /sècām je se/) are given above. They are normal forms in normal use. (Note the use of the genitive as the direct object of /sècati se/ 'to remember'.)

Other pronouns

N	kò	nèko	nìko	tò	štà
A	kóga	nèkoga	nìkoga	tò	štà
G	kóga	nèkoga	nìkoga	tòga	čéga

Note the prefix forms of /kò/ 'who': /nèko/ 'someone' /nìko/ 'no one'. The last, /nìko/, does not occur after prepositions. Instead, the negative /ni/ precedes the preposition and the proper form of /kò/ follows it: /ni od kóga/ 'from no one'. /ni/ is the negative of /i/ 'also, even, and'.

Words such as /tāj/ 'that' /mōj/ 'my', etc. follow the pattern of the noun they modify. NA /moj hotel/ but AG /moga prijatelja/. They are pronominal adjectives and are given separate treatment in the notes.

Note 12.3 Syntax: Case and Word Order

Jedan čovek čeka vašeg brata.

Vašeg brata čeka jedan čovek.

These examples are from the Grammatical Drill. The different forms of nominative and accusative make possible both word orders: Subject - Verb - Object /and/ Object - Verb - Subject. The latter order is used for emphasis or other stylistic effect but is perfectly normal and unambiguous. Thorough familiarity with case forms and their relationship to the verb will facilitate understanding of such not infrequent constructions.

Note 12.4 Enclitics: Review

The pronoun forms in Notes 10.2 and 12.2 provide a more complete list of

enclitics. Following the order in Note 8.1 we have:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	me	je
	si	ti	te	se
	smo	mu	ga	
	ste	joj	je/ju	
	su	nam	nas	
		vam	vas	
		im	ih	

(A still more complete listing is found in Note 20.2.)

Grammatical Drill

GD 12.1 Adaptation Drill

GD 12.1.1 Without Adjectives

Ima jedno pismo iz Jugoslavije, za <u>brata</u> .	otac
Nema nijedno pismo iz Jugoslavije, za <u>brata</u> .	Jovan gospodin Popović
Moj prijatelj ima <u>brata</u> u Jugoslaviji.	otac
Moj prijatelj nema <u>brata</u> u Jugoslaviji, nego sestru.	sin
Mi čekamo <u>brata</u> , koji dolazi iz Zagreba.	otac
Mi ne čekamo <u>brata</u> , već sestru, koja dolazi iz Zagreba.	sin prijatelj
Pustite <u>brata</u> unutra.	Jovan otac gospodin Jović
Majka zove <u>brata</u> da dođe kod nje.	otac
Majka ne zove <u>brata</u> da dođe kod nje, već sestru.	sin Marko Jovan

GD 12.1.2 With Adjectives

Oni poznaju odavno <u>Zorinog brata</u> .	Tomin otac /Tomov
Oni ne poznaju odavno <u>Zorinog brata</u> .	vaš prijatelj gospodin Popović
Ovaj čovek traži <u>Zorinog brata</u> .	Zorin muž gospodin Jovanović
Ovaj čovek ne traži <u>Zorinog brata</u> , već vašeg oca.	njen brat Toma /Tomov
Ova gospođica čeka <u>Zorinog brata</u> .	
Ova gospođica ne čeka <u>Zorinog brata</u> , već vas.	

GD 12.1.3 Genitive of the Personal Pronouns

Use the genitive form of the pronouns listed for substitution.

Stressed Forms:

Gospodin i gospođa Jović stanuju blizu <u>mene</u> . / ... Ivić ...	
Gospodin i gospođa Jović ne stanuju blizu <u>mene</u> nego blizu Narodnog muzeja.	
Moji roditelji dolaze sutra u posetu kod <u>mene</u> .	
Moji roditelji ne dolaze sutra u posetu kod <u>mene</u> već prekosutra.	
Jovan radi i zna više od <u>mene</u> . /Ivan	
Jovan ne radi i ne zna više od <u>mene</u> .	
Jovići se sećaju <u>mene</u> , ali se ne sećaju gospodina Smita.	
Jovići se ne sećaju <u>mene</u> , ali se sećaju gospodina Smita.	
Smitovi stanuju preko puta <u>mene</u> .	
Smitovi ne stanuju preko puta <u>mene</u> , već preko puta Američke ambasade.	

ti   on   ona   mi   vi   oni

Unstressed Forms - Enclitics

Jovan <u>me</u> se seća, ali njegova sestra <u>me</u> se ne seća.	ti
Jovan <u>me</u> se ne seća, ali njegova sestra <u>me</u> se seća.	on
Oni <u>me</u> se sećaju s letovanja.	ona
Oni <u>me</u> se ne sećaju s letovanja.	mi
Sećaju <u>me</u> se.	vi
Ne sećaju <u>me</u> se.	oni

Noun-Pronoun Drill

In the sentence a noun in the genitive is used. The corresponding pronoun should be substituted for the noun, as illustrated in parentheses for the first sentence.

Jovići stanuju blizu mog brata. (Jovići stanuju blizu njega.)
 Jovići stanuju blizu moje majke.
 Jovići stanuju blizu mene i mog brata.
 Jovići stanuju blizu vas i vaše sestre.
 Jovići stanuju blizu mojih roditelja.

Following are sentences for the same drill:

Oni dolaze sutra u posetu kod mog brata.
 Gospođica Smit uči i zna više od mog brata.
 Oni stanuju preko puta mog brata.
 Zora sedi u pozorištu do mog brata.

Sećam se Jovana. (Sećam ga se.)
 Sećam se Zore.
 On se seća mene i moje žene.
 On se seća vas i vaše gospođe.
 Sećamo se Jovana i njegovih.

GD 12.1.4 Accusative of the Personal Pronouns

Make the indicated substitutions, using the correct form of the pronoun.

Stressed Forms:

Ima jedno pismo za <u>mene</u> , iz Čikaga.	ti
Nema nijedno pismo za <u>mene</u> , iz Čikaga.	on
Gospodin Jović poznaje i <u>mene</u> i Zoru.	ona
Gospodin Jović ne poznaje ni <u>mene</u> ni Zoru.	mi
Ti ljudi traže <u>mene</u> , a ne vas.	vi
Ti ljudi ne traže <u>mene</u> , već vas.	oni
Otac zove <u>mene</u> , a ne Jovana.	
Otac ne zove <u>mene</u> , nego Jovana.	

Unstressed Forms - Enclitics:

Gospodin Jović <u>me</u> dobro poznaje.	ti
Gospodin Jović <u>me</u> ne poznaje dobro.	on
Otac <u>me</u> mnogo voli.	ona
Otac <u>me</u> ne voli mnogo.	mi
Jovan i Zora <u>me</u> traže.	vi
Jovan i Zora <u>me</u> ne traže.	oni
Ako brat ima vremena može <u>me</u> sačekati.	
Ako brat nema vremena ne treba da <u>me</u> čeka.	
Ako brat nema vremena neka <u>me</u> ne čeka.	
Brat <u>me</u> zove da stanujem kod njega.	
Brat <u>me</u> ne zove da stanujem kod njega.	

GD 12.1.5 Noun-Pronoun Drill

Ima pismo za <u>Jovana</u> .	(Ima pismo za <u>njega</u> .)
Ima pismo za <u>Zoru</u> .	
Ima pismo za mene i <u>Jovana</u> .	
Ima pismo za vas i <u>vašeg brata</u> .	
Ima pismo za <u>Joviće</u> .	

Other sentences for drill:

Gospoda poznaju Jovana, a ne Tomu.
 Ovi ljudi traže Zoru, a ne Tomu.
 Ovaj gospodin zove vašeg brata, a ne Tomu.
 Ti ljudi čekaju vašu majku, ne Tomu.

Gospoda poznaju <u>Jovana</u> .	(Gospoda <u>ga</u> poznaju.)
Gospoda poznaju <u>našu sestru</u> .	
Gospoda poznaju <u>oca i mene</u> .	
Gospoda poznaju <u>vas i vašeg brata</u> .	
Gospoda poznaju <u>vaše roditelje</u> .	

Sentences for drill:

Ovi ljudi traže Jovana.

Ovaj gospodin zove Jovana.

Gospodin Jović ne voli Jovana.

Jedan čovek čeka Jovana.

GD 12.2 Word Order Inversion Drill

Make a new sentence, putting the underlined items first.

Jedan čovek čeka gospođu i gospodina Smita.

Gospođu i gospodina Smita čeka jedan čovek.

Jedan čovek čeka vašeg brata.

Vašeg brata čeka jedan čovek.

Jedan čovek čeka vašeg oca i majku.

Vašeg oca i majku čeka jedan čovek.

Jedan čovek čeka vašu sestru i brata.

Vašu sestru i brata čeka jedan čovek.

The following sentences are to be drilled in the same way:

Poznajem dobro i gospodina i gospođu Smit.

Jedan gospodin traži gospođu i gospodina Smita.

Neko iz ambasade zove gospođu i gospodina Smita.

GD 12.3 Questions and Answers

GD 12.3.1 Informational Answers

GD 12.3.1.1 For Masculine Animate Nouns in Accusative Singular

Koga ima vaš prijatelj u Jugoslaviji?

Ima oca.

Nema nikoga.

Moj prijatelj ima oca u Jugoslaviji.

Moj prijatelj nema nikoga u Jugoslaviji

Ne znam da li on ima koga (/nekoga)

u Jugoslaviji. Možda ima.

brat

sin

star otac

For additional drill: Koga čeka Jovan na železničkoj stanici?

Za koga ima pismo?

Za oca.

Ima pismo za oca.

Nema pismo ni za koga.

Ne znam da li ima pismo za nekoga.
Verovatno da nema.

brat   vaš sin Toma   Jovan
Zorin otac   gospodin Jović

Da li vi čekate nekoga ili putujete,
Jovane?   Čekam oca, ne putujem.
Ne čekam nikoga. Putujem u Zagreb.

svoj brat   otac i majka   jedan prijatelj

Koga ima ovde Zora?   Ima muža.
Nema nikoga.
Ona ima ovde muză.
Ona nema ovde nikoga.
Ne znam da li ona ima koga ovde.
Verovatno ima nekoga.

otac   brat   sin   suprug

For additional drill:

Koga traži Zora?
Koga zove Zora?

Koga čekaju g. i g-đa Jović?   Čekaju njihovog sina.
Ne čekaju nikoga.
Traže neka obaveštenja za put u
Nemačku.

Tomin otac   njihov prijatelj g. Jovanović

For additional drill:

Koga traže Jovan i Zora?

Ko traži gospodina Jovića?   Savetnik Američke ambasade g. Smit.
Traži ga savetnik Američke ambasade
g. Smit.
Ne traži ga niko.
Ne znam ko ga traži.

moj brat Toma   moj muž   moj otac   gospodin i gospoda Savić

For additional drill:

Ko zove gospodina Jovića?

GD 12.3.1.2 Genitive of the Personal Pronouns

Ko od naših prijatelja stanuje blizu vas?   Jovići stanuju blizu mene.
Niko od naših prijatelja ne
stanuje blizu mene.

Jovan   Zora
vi i vaš otac   Jovan i Toma

For additional drill:

Ko stanuje do vas?
Ko stanuje preko puta vas?
Ko sedi u pozorištu do vas.

Ko se još seća g. Smita u Beogradu?   Toma ga se još seća.
Niko ga se više ne seća.
Ne znam da li ga se još neko seća.

Zora   ja i moja žena   Zora i Jovan

Ko me se još seća u Beogradu?   Toma vas se još seća.
Niko vas se više ne seća.
Ne znam da li vas se još neko seća.
Verovatno, da.

ti   on   ona   mi   vi   oni

GD 12.3.1.3 Accusative of the Personal Pronouns

Za koga ima pismo?   Ima pismo za mene.
Nema pismo ni za koga.
Ne znam da li ima pošte za koga.
Ne znam da li ima pošte za nekoga.
Verovatno da nema.

mi   vi   Toma i ja   vi i vaša žena

Koga traže ovi ljudi?

Traže mene.

Ne traže nikoga.

Oni sigurno traže mene.

Ne znam koga oni traže.

Izvinite, ali ne znam koga oni traže.

Koga poznaju g. i g-đa Smit u Beogradu?

Poznaju mene.

Ne žalost ne poznaju nikoga.

G. i g-đa Smit poznaju mene.

Ne znam da li oni poznaju koga ovde. Verovatno da ne poznaju nikoga.

Koga čekaju vaši prijatelji g. i g-đa Jović?

Čekaju mene.

Ne čekaju nikoga. Oni sigurno putuju.

Oni sigurno čekaju mene.

Ne znam koga oni čekaju.

Ko vas ovde poznaje, gospodine?

Poznaje me g. Jovanović.

Na žalost, ne poznaje me niko.

Ko poznaje ovde vašeg brata, gospodine?

Poznaje ga g. Jovanović.

Na žalost, niko ga ne poznaje.

on Jovan
mi vi i vaš otac

ona vaša majka
oni Toma i Jovan

For additional drill:

Ko vas čeka na stanici, gospođo?

Ko vas zove, gospođice?

Ko vas traži, gospodo?

GD 12.3.2 Yes and No Answers

GD 12.3.2.1 For Masculine Animate Nouns in Accusative Singular

Da li Jovan ima koga u Jugoslaviji?

Da, ima oca.

Ne, nema nikoga.

Da, Jovan ima oca u Jugoslaviji.

- Ne, Jovan nema nikoga u
Jugoslaviji.
- Ne znam da li Jovan ima koga u
Jugoslaviji. Verovatno nema
nikoga.
- jedan prijatelj   brat   sin
- Da li g. i g-đa Jović poznaju Jovanovog
brata?   Da, poznaju ga.
- Ne, ne poznaju ga.
- Da, oni poznaju dobro Jovanovog
brata.
- Ne, oni ne poznaju Jovanovog brata.
- vaš otac   vi i vaš prijatelj   moj otac i majka
- Da li neko čeka mog brata?   Da, čeka ga.
- Ne, ne čeka ga.
- Da, jedan čovek čeka vašeg brata.
- Ne, niko ne čeka vašeg brata.
- moj otac i ja   vas prijatelj   vi i vaš prijatelj   Jovan i Toma
- Da li neko traži mog brata?
- Da li neko zove mog brata?
- GD 12.3.2.2 Genitive of the Personal Pronouns
- Da li vaši prijatelji stanuju blizu vas?   Da, stanuju.
- Ne, ne stanuju.
- Da, moji prijatelji stanuju blizu
mene.
- Ne, moji prijatelji ne stanuju
blizu mene.
- Jovan   Zora   vi i vaš brat   Jovan i Zora
- on   ona   vi (pl.)   oni
- Da li Jovan uči i zna više od vas?
- Da li vaši roditelji dolaze sutra u posetu kod vas?
- Da li porodica Smit stanuje preko puta vas?
- Da li gospođica Jović sedi u pozorištu do vas?

Da li me se sećate?

Da, sećam vas se.

Ne, ne sećam vas se.

Naravno, sećam vas se vrlo dobro.

Žao mi je, ali ne sećam vas se.

on

ona

mi

oni

Jovan

Zora

Jovan i Zora

GD 12.3.2.3 Accusative of the Personal Pronouns

Da li ima pošte za Jovana?

Da, ima.

Ne, nema.

Na, ima jedno pismo za njega.

Ne, nema pošte za njega.

ja

Zora

Zora i Toma

Zora i ja

g. i g-đa Jović

Da li vi tražite moga brata Jovana,
gospodine?

Da, tražim ga.

Ne, ne tražim ga.

Da, ja tražim vašeg brata Jovana.

Ne, ja ne tražim njega nego vas.

moj muž

moja sestra

ja i moja žena

moji roditelji

Da li g. Smit poznaje moga brata Jovana, gospođo?

The above drills may be repeated using the following pattern and making the necessary adaptations:

Ima li Jovan koga u Jugoslaviji?

GD 12.4 Question and Answer Drill with Prompt

Moj prijatelj ima porodicu ovde.

Da li vaš prijatelj ima porodicu ovde?

On ima ženu i jednog sina.

Koga on ima?

Njegov sin se zove Marko.

Kako se zove njegov sin?

/Sin mu se zove Marko.

/Kako mu se zove sin?

Ja imam jednog prijatelja u Beogradu.	Da li imate prijatelja u Beogradu?
Nemam nikoga u Beogradu.	Da li imate nekoga u Beogradu?
Poznajem g. Jovića. On je jedan od mojih prijatelja.	Da li poznajete g. Jovića?
Mi se sećamo naših prijatelja u Jugoslaviji.	Da li se sećate vaših prijatelja u Jugoslaviji?
Ja tražim gospodina Smita.	Koga tražite, gospodine? /Šta želite, gospodine?
Gospodina Smita traži jedan čovek.	Ko traži gospodina Smita?
Pustite toga gospodina unutra.	Da li da pustim toga čoveka unutra?
Izvinite, ali ja vas se ne sećam, gospodine.	Da li me se sećate, gospodo?
Ja se sećam vašeg brata.	Da li se sećate moga brata?
Hvala ali ne mogu da sedim.	Izvolte sedeti, gospodine.
Žao mi je ali nemam vremena da čekam gospodina Smita.	Da li imate vremena da sačekate moga muža?
On dolazi kući oko sedam sati.	Kad on dolazi kući?
Kod nas je proleće uvek lepo.	Da li je u Jugoslaviji proleće uvek lepo?
Kod njih su noći uvek sveže.	Da li su kod njih noći uvek sveže?
Kod nas često pada kiša.	Da li kod vas često pada kiša?

GD 12.5 Conversations - Razgovori

GD 12.5.1

A

Kako se zove vaš prijatelj?
 Odakle je on?
 Kako se zove to mjesto?
 Je li to veliko mjesto.
 Da li vaš prijatelj ima porodicu?
 Kako se zove njegova žena?

B

On se zove Sava Popović.
 On je iz jednog mjesta blizu Novog Sada.
 To mjesto se zove Kamenica.
 Nije, ali je jako lijepo.
 Jest, ima ženu i sina.
 Zovu je Zora, ali njeno ime je Zorka.

Da li mu je sin veliki?	Nije, Mali je.
Kako se zove njegov sin?	Zove se Marko.
Како се зове ваш пријатељ?	Он се зове Сава Поповић.
Одакле је он?	Он је из једног места близу Новог Сада.
Како се зове то место?	То место се зове Каменица.
Је ли то велико место?	Није, али је врло лепо.
Да ли ваш пријатељ има породицу?	Јесте, има жену и сина.
Како се зове његова жена?	Зову је Зора, али њено име је Зорка.
Да ли му је син велики?	Није. Мали је.
Како му се зове син?	Зове се Марко.

GD 12.5.2

Poznajete li vi gospodina Savića?	Da, poznajem ga.
A poznajete li njegovu ženu gospođu Savić?	Da, poznajem i nju i njega.
Kakvi su oni ljudi?	Jako su dobri ljudi.
Da li ih dobro poznajete? Oni stanuju preko puta nas.	Da, mi se poznajemo odavno. Zašto pitate?
Moja žena poznaje gospođu Savić i odlazi kod nje.	Ne treba ništa da brinete. Savići su dobro društvo za vas i vašu ženu.
Milo mi je. Hvala na obavještenju.	

Познајете ли ви господина Савића?	Да, познајем га.
А познајете ли његову жену госпођу Савић?	Да, познајем и њу и њега.
Какви су они људи?	Врло су добри људи.

Да ли их добро познајете? Они
станују преко пута нас.

Моја жена познаје госпођу Савић и
и одлази код ње.

Мило ми је. Хвала на обавештењу.

Да, Ми се познајемо одавно.
Зашто питате?

Не треба ништа да бринете. Савићи су
добро друштво за вас и вашу жену.

GD 12.5.3

Dobar dan, Jovane.

Šta radite vi na kolodvoru? Da
ne putujete?

Gdje su vaši roditelji?

Ne čekam nikoga. Ja putujem.

Putujem u Dalmaciju na ljetovanje.

Idem u Makarsku.

Da, prvi put. Poznajete li vi
Makarsku?

Da li je Makarska lijepo mjesto za
ljetovanje?

Milo mi je. Hvala na obavještenju.

Добар дан, Јоване.

Шта радите ви на станици?
Да не путујете?

Где су ваши родитељи?

Не чекам никога. Ја путујем.

Путујем у Далмацију на летовање.

Идем у Макарску.

Да, први пут. Познајете ли ви Макарску? Да, познајем је врло добро.

Dobar dan, Tomo.

Ne, čekam oca i majku.

Oni danas dolaze iz Splita, s ljetovanja.

Koga vi čekate?

Gdje putujete?

U koje mjesto idete?

Idete li sad prvi put u Makarsku?

Da, poznajem je vrlo dobro.

Jeste. U Makarskoj je ljetovanje
jako prijatno.

Добар дан, Томо.

Не, чекам оца и мајку.

Они данас долазе из Сплита, с летовања.
Кога ви чекате?

Где путујете?

У које место идете?

Идете ли сад први пут у Макарску?

Да ли је Макарска лепо место за
летовање?

Јесте. У Макарској је летовање врло
пријатно.

Мило ми је. Хвала на обавештењу.

GD 12.6 Homework - Domaći zadatak

GD 12.6.1 Complete the following sentences using the words in parentheses.

Otac _____ zove se Vladimir.	(Marko i Sava Savić)
Kuća _____ je lepa i udobna.	(moj brat Vladimir)
Gospođo, ima jedna poruka za _____.	(vaš suprug)
Ovaj čovek čeka _____.	(vi i gospodin Savić)
Ovi ljudi ne traže _____ već _____.	(ja _____ vi)
Poznajem dobro i _____ i _____.	(vaš brat _____ vaš otac)
_____ traži jedan gospodin.	(ona)
Oni stanuju blizu _____.	(mi)
Sećam se dobro i _____ i _____.	(vaš otac _____ vaš brat)
Ne sećamo _____ se.	(on)

GD 12.6.2 Write out sentences 1 - 4 with the object at the beginning of each sentence. In sentences 5 - 10 substitute the corresponding pronouns for the underlined nouns.

1. Neki ljudi traže Jovana i Tomu.
2. Gospodin Savić čeka savetnika Smita.
3. Jedna gospođa zove gospodina Smita.
4. Neki ljudi ih čekaju.
5. On poznaje Jovana, ali ne poznaje Zoru.
6. Tražimo Jovana i Zoru.

7. Otac voli sestru više nego mene i brata.
8. Otac voli mnogo sestru.
9. Oni se sećaju gospodina Smita.
10. Jovan čeka roditelje na železničkoj stanici.

UNIT 13

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Going OutIzlazakИздазак

A

We're going to the movies
this evening.

Večeras idemo u kīno.

Вечерас идемо у бжоскоп.

to be giving

dāvati, dājēm

давати, дајем

is given, is being
given

dājē se

даје се

Yugoslav

jugoslāvēnskī, -ā,
-ō

југословенскī, -ā, -ō

film, picture

fīlm, pl. fīlmovi

филм, филмови

A Yugoslav picture is
being shown ('given').Daje se jēdan jugo-
slāvēnskī fīlm.Даје се један југо-
словенскī филм.

B

to cost

kōštati, kōštā

коштати, кошта

or,

stājati, stójī

стајати, стаје

ticket

úlaznica

улазница

How much does the
ticket cost?

Koliko kōšta úlaznica?

Колико кошта улазница?

or,

Koliko stójī úlaznica?

Колико стаје улазница?

A

hundred

stò

сто

dinar

dīnār / dīnār

динар / динар

(The ticket costs) one
hundred dinars.Úlaznica stójī stò
dīnārā.

Улазница кошта сто динара.

to will, want

htjèti, hócu

хтети, хоћу

you will, you want	hóćete	хоћете
with	s / sa	с, са
with us	s nama	с нама
free	slòbodan, slòbodna, -o	слободан, слободна, -о
Would you like to go with us (if you're free)?	Hoćete li íći s nama, àko ste slòbodni?	Да ли хоћете да идете с нама, ако сте слободни?#

B

willingly, gladly	ràdo	радо
I'd be glad to, but I need some Yugoslav money.	Hoću jàko ràdo, ali trèba mi nešto jugo- slávènskòg nòvca.	Хоћу врло радо, али треба ми нешто југословенског новца.

to exchange, change	promijéniti, da prómijeniĭm	променити, да променим
five	pět	пѐт
dollar	dòlar	долар
Can you change five dollars into dinars for me?	Da li mi možete promijéniti pět dòlara u òinare?	Да ли можете да ми промени́те пѐт долара у динаре?#

A

to have to, must	mòrati, mòrām	мòрати, мòрам
official	zváničan, zvánična, -o /slùžben, -a, -o	званичан, званична, -о /службен, -а, -о
No, you have to change dollars through official channels ('by official way').	Nè, vi mòrate promijéniti dòlare slùžbenim pútem.	Не, ви мòрате да промените доларе званичним пúтем.

	B	
to loan	pozájmiti, da pózajmĭm	позáјмити, да пóзajмĭм
or,	posúditĭ, da pósudĭm	посúдити, да посúдĭм
a couple (with feminine nouns)	dvĭje-trĭ / dvĭjétrĭ	двѐ-трĭ / двѐтрĭ
a couple (with masculine nouns)	dvà-trĭ / dvátrĭ	два-трĭ / двáтрĭ
thousand	tĭsuća	хиљада
Can you lend me two or three thousand dinars?	Dà li mi mòžete posúditĭ dvĭje-trĭ tĭsuće dĭnārā?	Да ли мòжете да ми позáјмите две-три хиљаде дĭнāра?#
	A	
that big	tolíkĭ, -ā, -ō	толикĭ, -ā, -ō
that much, that many	tòliko	толико
ever	gòd	год
whatever	kàko gòd	како год
Yes, I can. I have that many ('dinars').	Jèst, mògu. Tòliko dĭnara ĭmām.	да, могу. Толико дĭнāра имām.
Whatever you like.	Kàko gòd hòcete.	Како год хòцета.
	B	
enough	dòvoljno	довољно
All right, that's enough for this evening.	U rédu. Tò je dòvoljno za večéras.	У рѐду. Тò је довољно за вечерас.
What time is it?	Kòliko je sātĭ?	Колико је сāти?#

A

two (with masculine and neuter nouns)	dvā	два́
ten	děset	десѐт
It's ten past two.	Sáda su dvā i dĕset.	Сада је два́ и десѐт.
or,		
minute	minūt, Gpl minūta	минут, минута́
to pass by	proći, da prođem	проћи, да прођем
passed	prošao, prošla, -o	прошао, прошла, -о
It's now ten past two. (two o'clock and ten minutes / ten minutes have passed two)	Sáda su dvā sáta i dĕset minūta.	Сада је десѐт минута́ прошло два́.

B

to be beginning, begin	počinjati, počinjē	почивати, почиње
What time does the movie start?	U koliko sáti počinje kíno?	У колико сати почиње # биоскоп?

A

eight	òsam	осам
The movie starts at eight.	Kíno počinje u òsam.	Биоскоп почиње у осам.
schedule	ràsporĕd	распорѐд
after	pòslije	после
before	prije	пре
noon	pòdne (n. indecl.)	пòдне
afternoon, P.M.	pòslije pòdne	после пòдне
before noon, A.M.	prije pòdne	пре пòдне

600	šèststō / šèst stòtīnā
700	sèdamstō / sèdam stòtīnā
800	òsamstō / òsam stòtīnā
900	dèvetstō / dèvèt stòtīnā
1.000	híljada / tìsuća
1,000.000	milíōn / milíjūn

Note use of period for thousand where English uses a comma.

Note 13.1.2 Cardinal Numbers: Usage - Obični brojevi: upotreba

1. Daje se jedan jugoslovenski film.

Mojim prijateljima i meni donesite po jedno vino.

Kelner, donesite mi molim još jednu kafu.

On ne govori nijedan stran jezik.

Ima ženu i jednog sina.

2. Sada je dva sata.

2-3(000) Mogu da vam pozajmim dve-tri hiljade dinara.

5 Možete li da mi promenite pet dolara u dinare?

100 Ulaznica košta sto dinara.

The numeral 1 is an adjective and agrees with the noun - /jédan fìlm/, /jédno víno/, /jédno pìvo/, /jédnu kàfu/, /jédnog sìna/. All numbers ending in /jédan/ are followed by the singular form of the noun (if there is a singular). 'One man' is /jédan čóvek/. The next number ending in /jédan/ is 'twenty-one' so 'twenty-one men' is /dvádeset i jédan čóvek/. Any number ending in /jédan/, no matter how high, has the same pattern: /híljadu i jédan čovek/ '1001 men', /híljadu i jédna nòć/ '1001 nights'. The noun may, of course, be in any case, and the case of /jedan/ is determined by that of the noun it modifies: /od jédnog čovéka/ 'from one man' (genitive), /video sam híljadu i jédnog čovéka/ 'I saw 1001 men' (accusative). If the noun has only a plural form, as /kòla/ 'car' (neuter plural), /jédan/ agrees with it: /jédna kòla/ 'a car' and a verb used with it is also plural. (/jédan/ may also be used in the plural in the sense of 'individual (so-and-sos), certain ones', '(one and) the same'.)

The number two has two forms: /dvā/, used before masculine and neuter nouns (or to refer to them), and /dvè/ (/dvìje/) used with feminine nouns (or to refer to them). The form of the noun (and modifying adjectives) is according to the following pattern:

dvà čovéka	dvà oglédala
dvà stàra čovéka	dvà vélika oglédala
dvè žéne	dvè nòci
dvè lèpe žéne	dvè lèpe nòci

The ending on feminine /a/ nouns is a short /-e/. The agreeing adjective has the same ending. Feminine /i/ nouns have /-i/. The ending on masculine and neuter nouns, and accompanying adjectives, is /-a/. For convenience we may call this ending the 'dual'. Contrast the dual and the genitive singular endings:

	<u>Masculine and Neuter</u>		<u>Feminine /a/</u>		<u>Feminine /i/</u>	
	Adj.	Noun	Adj.	Noun	Adj.	Noun
Genitive	-òg	-a	-è	-è	-è	-i
Dual	-a	-a	-e	-e	-e	-i

The dual endings are used after /dvà/, /dvè/, /trì/, /četiri/ or any number ending in one of these. They are also used after /dvà-trì/, /dvè-trì/ 'a couple; two or three', as well as /òba/ f. /òbe/ (or /òbadvā/, /òbadvè/ ~ /òbadviže/) 'both'. For example, /sto i četiri čoveka/ '104 men'.

Any number not ending in /jédan/, /dvà/, /dvè/, /trì/, /četiri/ is followed by the genitive plural of both adjective and noun. Compare:

jedan čovek	jedna žena
dva čovéka	dve žéne
tri čovéka	tri žéne
četiri čovéka	četiri žéne
pet ljúdi	pet ženā
devetnaest ljúdi	devetnaest ženā
dvadeset ljúdi	dvadeset ženā
dvadeset i jedan čovek	dvadeset i jedna žena
dvadeset i dva čovéka	dvadeset i dve žéne
hiljadu velikih ljúdi	hiljadu lepih ženā

Note the use of /po/ in /po jedno vino/. This particle has a distributive meaning: 'one [serving of] wine for each [of us]!.

Of the numerals given in Note 13.1.1, /jédan/ is an adjective, /stotina/, /híljada/, and /tìsuća/ are feminine nouns. After numerals they have the regular case endings: /trī híljade/, /trī tìsuće/, /pět híljadā/, /pět tìsūcā/. When beginning a number, they are invariable: /híljadu i jedan čovjek/, /tisuću i jedna noć/, /došao sam sa híljadu i jednim čovekom/, /došao sam sa tisuću i pedeset knjiga/. /miliōn/ or /milíjūn/ is a masculine noun. /dvā/ and /dvě/ vary according to gender but rarely for case. All other numerals of this list are invariable and are treated as neuters where gender is called for. Except for the verb /ímā/ (discussed in Note 13.3 and 23.1.1), the numerals /dvā/ (/dvě/), /trī/ and /cétiri/ as subjects are used with a plural verb. Numerals above five may be used with either a singular or plural verb.

Although /dvā/, /dvě/ (/dvíje/) and /trī/ are usually invariable, occasional use is made of older case forms. Genitive forms are /dvājū/ (m., n.) /dvějū/ (/dvíjū/, f.) and /tríjū/. An example occurs in Unit 22: /Videli smo sudar dvaju kola./ 'we saw the collision of two cars!'. Of other forms /dvéma/ (/dvjéma/, f.), /obéma/ (/objéma/) and /tríma/ are sometimes found. These are both dative and instrumental (see Note 15.1). /dvéma/ must be used in the sentence /Ja sam predao pismo dvema ženama/ 'I gave the letter to two women! (indirect object). It is optional in /Dete se igralo sa dvema loptama/ 'the child was playing with two balls! (with preposition /sa/). More common is /Dete se igralo sa dve lopte/.

Note the adjective /nijédan/ 'not one, not a single!'. Compare /kò/ 'who!', /niko/ 'no one!', /štà/ 'what!', /ništa/ 'nothing!.

Note 13.2 Other Quantity Words - Druge reči za količinu

Toliko dinara imam.
Koliko pisama ima?
Ima nekoliko pisama.

In addition to the numerals, there are many other words expressing quantity, such as /màlo/, /mnògo/, /kolíko/, /nèkoliko/, /tolíko/. Nouns following these are also in the genitive plural. The quantity words themselves are neuter singular.

Note the elements which make up certain of these: /k-olik-o/, /t-olik-o/, /ne-k-olik-o/. The /k-/ is the /k-/ of /ko/, the /t-/ is the /t-/ of /to/. /-o/ is the neuter ending.

Note 13.3 Verb /ímati/ - Glagol /ímati/

Ima i jedan čaj, gospodine.

Ima ženu i jednog sina.

The verb /ímati/ has two usages of the present tense forms /ímā/ and /ímajū/. They may be used as 'has, have', as in 'he has a wife and son' or as 'there is, there are' as 'there's also a [cup of] tea, sir'.

The noun (or nouns) associated with /ímā/ 'there is, there are' is usually the subject of /ímā/. Collective subjects (including numerals /pět/ on) are usually used with /ímā/, though the reference is to a plurality of objects. For more detail see Note 23.1.1.

Note 13.4 Verb: /hócu/, /mógu/ - Glagoli /hócu/ i /mógu/

Hoću vrlo rado.

Hoćete li da idete s nama?

Kako god hoćete.

Mogu da vam pozajmim dve-tri hiljade dinara.

Možete li da mi promenite pet dolara?

The verbs /hócu/ 'I will' and /mógu/ 'I can' are the only verbs in Serbo-Croatian which have /-u/ for 'I'. They are also different (from each other as well) in the third person plural:

hócu	hóćemo	mógu	mòžemo
hòćeš	hóćete	mòžeš	mòžete
hòće	hóćē	mòže	mògū

The verb /hócu/ is used in the sense of 'will, want', as well as 'will' for future (discussed in Note 19.1).

Grammatical Drill - Gramatička vežba

GD 13.1 Cardinal Numerals = Obični brojevi

GD 13.1.1 /dva/, /dve/, /tri/, /četiri/, and their compounds /dvadeset dva/, /dvadeset tri/, /dvadeset četiri/ etc.

Without Adjectives

Sada je dva sata.

tri

dvadeset tri

četiri

dvadeset četiri

dvadeset dva

Ne mogu da vam promenim dva dolara u dinare.

tri

pedeset tri

četiri

sto četiri

dvadeset dva

hiljadu dva

Masculine to Feminine Transform

Substitute the noun in parentheses for the one underlined.

Jovan ima samo dva brata.

(sestra)

Jovan ima samo dve sestre.

Kuća ima samo dva stola.

(soba)

Soba ima samo dva kreveta.

(stolica)

Grad ima samo dva restorana.

(kafana)

Grad ima samo dva trga.

(ulica)

Kuća ima samo dva kupatila.

(kancelarija)

Još samo dva čoveka čekaju.

(žena)

Toma ima dva hotela.

(kuća)

Masculine to Feminine with Negative Transform: e.g.

Moj prijatelj ima dva brata.

(sestra)

Moj prijatelj nema dva brata,
već dve sestre.

Naša soba ima dva stola.

(stolica)

Kuća ima dva kreveta.

(soba)

Grad ima dva parka.

(kafana)

Kuća ima dva kupatila.

(kancelarija)

Dva čoveka čekaju.

(žena)

Moj prijatelj ima dva hotela. (kuća)

In the following drill make all 2 substitutions, using /dve/ when required, then repeat the drill with the 1 substitutions.

Jovan ima <u>dva</u> <u>brata</u> .	1 tri	2 dolar	ogledalo	sestra
	četiri	prijatelj	kupatilo	stolica
		dinar	pismo	soba
		sto		kancelarija
		krevet		kuća

Naš grad ima <u>dva</u> <u>hotela</u> .	1 tri	2 hotel	kafana
	četiri	spomenik	ulica
	dvadeset dva	park	kuća
	trideset tri	trg	kazalište
	pedeset četiri	restoran	pozorište
	sto četiri	muzej	
	dvesta dva		

With Adjectives

Repeat each sentence using the number indicated with the underlined adjective noun phrase.

Moja kuća je blizu <u>jednog velikog parka</u> .	dva	Moja kuća je blizu dva velika parka.
Soba ima <u>jedan udoban krevet</u> .	tri	Soba ima tri udobna kreveta.
Ima pismo od <u>mog starog prijatelja</u> .	dva	Ima pismo od moja dva stara prijatelja.
Moja kuća ima samo <u>jednu veliku i lepu sobu</u> .	četiri	Moja kuća ima četiri velike i lepe sobe.
U sobi ima <u>jedna udobna stolica</u> .	dve	U sobi imaju dve udobne stolice
Grad ima <u>jednu veliku ulicu</u> .	dve	Grad ima dve velike ulice.
Grad ima <u>jedan veliki i lep hotel</u> .	dva	Grad ima dva velika i lepa hotela.
Sutra idemo u posetu kod <u>jednog starog prijatelja</u> .	dva	Sutra idemo u posetu kod dva stara prijatelja.

Repeat the above drill with negative transform, according to the model:

Moja kuća je blizu jednog velikog parka.   Moja kuća nije blizu jednog već blizu dva velika parka.

or,

Moja kuća nije blizu jednog velikog parka, već blizu dva velika parka.

Controlled Adaptation Drill with negative transform.

Naš grad ima ¹ dva ² dobra hotela.
dve dobre kafane

1	2	
tri	<u>dobar hotel</u>	<u>dobra kafana</u>
četiri	lepo pozorište	velika i lepa ulica
	veliki trg	nova železnička stanica
	lep park	mala, ali čista ulica
	dobar restoran	mala železnička stanica
	lep i veliki muzej	
	lep i veliki spomenik	

Adaptation Drill with negative transform.

Jovan ima ¹ dva ² velika brata.

1	2	
tri	čist i udoban krevet	čisto kupatilo
četiri	udobna soba	vrlo lepa i velika kuća
	lepo i veliko ogledalo	prljava i neudobna soba
	mala i neudobna stolica	lepa i udobna stolica

GD 13.1.2 Genitive plural with numbers /pet/, etc.

Ovde ima ¹ pet ² velikih zgrada.

Ovde nema pet velikih zgrada već samo dva.

1		2	
šest	dvanaest	mala soba	dobra kafana
devet	osamnaest	lep muzej	lepo pozorište
deset	dvadeset pet	veliki bioskop	veliki trg

Treba da odem na Železničku stanicu u pet sati.

šest	osam	deset	dvanaest
sedam	devet	jedanaest	

GD 13.1.3 Dual and Genitive with various numbers

Substitute the numbers at the right of each sentence for those underlined.

Kafa košta <u>dvadeset dva</u> dinara.	18	50	75
Vino košta <u>trideset pet</u> dinara.	31	90	125
Pivo staje <u>četrdeset četiri</u> dinara.	15	150	60
Hleb staje <u>petnaest</u> dinara.	35	25	45
Meso košta <u>četiri stotine</u> dinara, kako koje. ¹	280	350	375
Ulaznica za bioskop staje <u>sto</u> dinara.	250	280	105
Ulaznica za posorište staje <u>dvesta</u> <u>pedeset</u> dinara.	320	575	201
Soba košta <u>hiljadu petsto</u> dinara.	2.005	1.122	2.504

GD 13.2 Agreement of verbs with numerals and associated nouns

GD 13.2.1 Verb /imati/ - Glagol /imati/

This is a learning drill contrasting the numerals plus noun as object of /ima/ 'has' with the numeral plus noun as subject of /ima/ 'there is' or 'there are' (also /imaju/).

1	Naša kuća ima <u>jednu sobu.</u>	U našoj kući ima <u>jedna velika soba.</u>
2	Naša kuća ima <u>dve velike sobe.</u>	U našoj kući imaju <u>dve velike sobe.</u>
3	Naša kuća ima <u>pet velikih soba.</u>	U našoj kući ima <u>pet velikih soba.</u>

Repeat sentences 2 with /tri/ and /četiri/.

Repeat sentences 2 (on right only) with /ima/.

Repeat sentences 3 with /osam/ and /jedanaest/.

¹ /kako koje/ 'depending on what kind it is' ('how which').

/ima/ 'there is, there are'

U gradu ima jedan hotel.

U gradu imaju dva hotela.

U gradu ima pet hotela.

Use the following sentences for the above drill:

Ima jedno pismo za vas, gospodine.

Ima jedan dobar put do Beograda.

Ima jedan lep park preko puta moje kuće.

Ima jedna poruka za vas.

GD 13.2.2 With other verbs - S drugim glagolima

U ovoj kući stanuje jedan čovek.

U ovoj kući stanuju dva čoveka.

U ovoj kući stanuje pet ljudi.

U ovoj kući stanuju pet ljudi.

Use the following sentences for the above drill:

U kancelariji čeka jedan čovek.

Jedan čovek traži gospodina Smita.

Gospodina Smita traži jedna žena.

Treba mi jedna soba.

GD 13.3 Verbs /hóću/ and /mógu/

Hoću da idem u bioskop, ako se daje dobar film.

Neću da idem u bioskop, ako se ne daje dobar film.

Ne mogu da vam promenim deset dolara u dinare.

Mogu da vam pozajmim nekoliko hiljada dinara.

on	ona	(vi)	oni	one
Jovan	Zora	vi (pl)	Jovan i Toma	majka i sestra
moj otac	moja majka	vi i Toma	moji prijatelji	moje sestre

GD 13.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 13.4.1 Informational Answers

Make all 1 substitutions with all 2 combinations thereof. Use /dve/ where appropriate.

1	2
Koliko velikih <u>hotela</u> ima u gradu?	Ima <u>dva</u> .
	Nema nijedan.
	Ima <u>dva</u> velika hotela.
	Nema nijedan veliki hotel.

1	2
pozorište trg	tri sedam
park bioskop /kino	četiri devet
muzej kafana /kavana	pet jedanaest
spomenik stanica	šest četrnaest
zgrada ulica	osam

Ko traži gospodina Smita?	Traži ga <u>jedan</u> čovek.	dva
	Niko ga ne traži.	tri
	Gospodina Smita traži <u>jedan</u> čovek.	četiri

Ko stanuje u ovoj kući?	U ovoj kući stanuje <u>jedna</u> mala porodica.	pet
	U ovoj kući niko ne stanuje.	šest
		osam

Ko čeka gospodina Jovića?	Čeka ga <u>jedna</u> žena.
	Koliko ja znam niko ga ne čeka.
	Gospodina Jovića čeka <u>jedna</u> žena.

Koliko dobrih puteva ima do vašeg mesta?	Ima <u>jedan</u> dobar put.
	Nema nijedan.
	Ima <u>jedan</u> dobar put do moga mesta.
	Nema nijedan dobar put do moga mesta.

Answer the following questions with the numbers on the right.

Koliko spomenika ima u gradu?	21	9	17									
Koliko velikih zgrada ima u gradu?	501	366	1.623									
Koliko kafana ima u gradu?	13	110	155									
Koliko pozorišta ima u gradu?	7	10	13									
Koliko dobrih hotela ima ovde?	2	14	133									
Koliko košta kafa?	22	15	55									
Koliko staje vino?	11	18	26									
Koliko košta hleb?	35	42	54									
Koliko staje meso?	280	292	755									
Koliko košta ulaznica?	110	225	380									
Koliko staje soba u hotel Metropolu?	950	1.200	2.315									
Koliko dinara možete da mi pozajmite?	5.200	15.300	100.000									
U koliko sati odlazite odavde?	1	3	7	10	2	5	11	8	4	12	6	9

GD 13.4.2 Yes and No Answers

	1		2
Da li ima <u>velikih parkova</u> u gradu?		Da, ima <u>dva</u> velika parka.	
		Ne, nema nijedan veliki park u gradu.	
	1		2
dobar hotel	lep spomenik	tri	devet
lep trg	dobra kafana	pet	četiri
dobar bioskop	lepa ulica		
Da li neko stanuje u ovoj zgradi?		Da, stanuju <u>dve</u> velike porodice.	tri
		Ne, niko ne stanuje u toj zgradi.	šest
			četiri
			deset
Da li to neko traži gospodina Šmita?		Da, traže ga <u>dva</u> čoveka.	
		Ne, ne traži ga niko.	
Da li neko čeka moga muža?		Da, čekaju ga <u>dve</u> žene.	
		Ne, niko ga ne čeka.	
Da li ima dobrih puteva do vašeg grada?		Da, ima <u>dva</u> dobra puta.	
		Ne, nema nijedan dobar put do nas.	

Da li je kafa ovde skupa?	Ne, nije skupa. Kafa košta	<u>1</u>	<u>2</u>
	<u>petnaest</u> dinara.	12	60
	1	14	90
	Da, skupa je. Kafa košta	13	70
	<u>pedeset</u> dinara.	16	80
	2	17	110
		21	120
		25	140

Da li možete da mi promenite	Žao mi je, ali ne mogu.	<u>pet</u>	
<u>pet</u> dolara u dinare?	Vi morate da promenite	3	4
	dolare zvaničnim putem.	10	15
		19	32
		21	45

Da li možete da mi pozajmite	Da, mogu.		
<u>dve hiljade</u> dinara do sutra?	Ne, ne mogu.		
	Da, mogu da vam pozajmim		
	<u>dve hiljade</u> dinara.		
	Žao mi je, ali ne mogu da		
	vam pozajmim <u>dve hiljade</u> dinara.		

3.000	10.200	101.000
4.500	55.500	200.000

Repeat the above drills with the pattern:

Ima li velikih restorana u gradu?

GD 13.5 Question and Answer Drill with Prompt

Večeras idemo u bioskop.	Da li idete večeras u bioskop?
Večeras ne idemo nigde.	Da li idete negde večeras?
Daje se jedan jugoslovenski film.	Šta se daje u bioskopu?
Ovde se obično daju strani filmovi.	Kakvi se filmovi daju ovde?
Ulaznica staje 250 dinara.	Koliko staje ulaznica?
Bioskop počinje u osam sati.	U koliko sati počinje bioskop?
Sada je četiri i pet.	Koliko je sati?
/Sada je pet minuta prošlo četiri.	

Ja nemam jugoslovenskog novca.

Treba mi 2.500 dinara.

Mogu da vam promenim 5 dolara u
dinare.

/Ne mogu da vam promenim nijedan
dolar u dinare.

Vi morate da promenite dolare zva-
ničnim putem.

Mogu da vam pozajmim dve-tri
hiljade dinara.

Dva čoveka čekaju g. Smita.

U ovoj kući stanuju tri porodice.

U sobi imaju dva kreveta i dve
stolice.

Ima (/imaju) dve poruke za vas.

Sviđa mi se nekoliko zgrada preko
puta pošte.

Da li imate jugoslovenskog novca?

Koliko dinara vam treba?

Da li možete da mi promenite 5 dolara
u dinare?

Zašto ne možete da mi promenite dolare?

Da li možete da mi pozajmite nešto
dinara?

Da li neko (/ko/) čeka gospodina Smita?

Koliko porodica stanuje u ovoj kući?

Koliko kreveta i stolica ima u sobi?

Da li ima neka poruka za mene?

Kako vam se sviđaju zgrade preko
puta pošte?

GD 13.6 Conversations - Razgovori

GD 13.6.1

A

B

Da li ima u Beogradu mnogo kazališta.

To je dovoljno veliki broj, samo
ako su dobra?

Koliko ima kina.

Kakvi se filmovi daju u kinima?

Da li se daju američki filmovi?

Kakvi su jugoslavenski filmovi?

Da li idete često u kino i kazalište?

A u kazalište?

Mislim da ima četiri ili pet.

Dobra su.

Kina ima oko četrdeset, a možda i više.

Daju se jugoslavenski i strani filmovi.

Naravno, daje se mnogo američkih
filmova.

Neki su jako dobri.

Idemo jako često u kino.

Samo kad se daje nešto dobro.

Да ли има у Београду много позоришта?	Мислим да има четири или пет.
То је прилично велики број, само ако су добра?	Добра су.
Колико има биоскопа?	Биоскопа има око четрдесет, а можда и више.
Какви се филмови дају у биоскопима?	Дају се југословенски и страни филмови.
Да ли се дају амерички филмови?	Наравно, даје се много америчких филмова.
Какви су југословенски филмови?	Неки су врло добри.
Да ли идете често у биоскоп и позориште?	Идемо врло често у биоскоп.
А у позориште?	Само кад се даје нешто добро.
GD 13.6.2	
Да ли сте слободни већерас?	Јесам. Зашто питате?
Да ли хоћете да идете с нама у кино?	Хоћу јакo радо. Шта се даје?
Даје се један југославенски филм.	Да ли су кина оvdје скупа?
Нису, јефтина су.	Колико стоји улазница?
Улазница стоји сто динара.	Да ли можете да ми промијените неколико долара у динаре?
Не могу да вам промијеним. Ви морате да промијените доларе службеним путем.	Можете ли ми посудити нешто динара.
Колико динара вам треба?	Треба ми пет тисућа динара.
Тoлико могу да вам посудим.	Добро, хвала.
Да ли сте слободни вечерас?	Јесам. Зашто питате?
Да ли хоћете да идете с нама у биоскоп?	Хоћу врло радо. Шта се даје?
Даје се један југословенски филм.	Да ли су биоскопи овде скупии?
Нису, јефтини су.	Колико стаје улазника?

Улазника стаје сто динара.

Да ли можете да ми промените неколико долара у динаре?

Не могу да вам променим. Ви морате да промените доларе званичним путем.

Да ли можете да ми позајмите нешто динара.

Колико динара вам треба?

Треба ми пет хиљада динара.

Толико могу да вам позајмим.

Добро, хвала.

GD 13.6.3

Џујем да ваш пријатељ тражи кућу. Да ли је то истина?

Да, тако је.

Колико соба му треба?

Требају му четри собе.

У ком дијелу града он жели становати?

Он жели становати на Топчидерском брду или Дединју.

Има једна кућа са пет lijepih, великих соба, али није у том дијелу.

Гдје је та кућа?

Та кућа је на Авалском путу.

Да ли неко станује у тој кући?

Не, не станује нико. Кућа је нова.

Врло добро. То је кућа за мог пријатеља. Има ли кућа купаону?

Да, има две велике и lijepе купаоне.

Који је број те куће?

Та кућа је на Авалском пута бр. 42.

Колико ваш пријатељ жели да плати мјесечно за кућу?

Он може да плати до 70.000 динара мјесечно. Више не.

Џујем да ваш пријатељ тражи кућу.

Да, тако је.

Да ли је то истина?

Требају му четири собе.

Колико соба му треба?

Он жели да станује на Топчидерском брду или Дединју.

У ком крају града он жели да станује?

Где је та кућа?

Има једна кућа са пет лепих, великих соба, али није у том крају.

Да ли неко станује у тој кући?

Та кућа је на Авалском путу.

Врло добро. То је кућа за мог пријатеља. Има ли кућа купатило?

Не, не станује нико. Кућа је нова.

Који је број те куће?

Да, има два велика и лепа купатила.

Он може да плати до 70.000 динара месечно. Више не.

Та кућа је на Авалском путу бр. 42.

Колико ваш пријатељ жели да плати месечно за кућу?

GD 13.7 Homework - Domaći zadatak

1. Fill the blanks in 1-6 with the proper form of the items listed to the right of each sentence. In 7-10 fill the blanks with the proper item of those listed to the right of each sentence.

1. Jovanova soba ima dva _____ i tri _____. (krevet ____ stolica)
2. Grad ima tri _____. (dobar restoran)
3. Kuća ima _____. (2 mala soba)
4. U ovoj kući stanuje pet _____. (čovjek)
5. U gradu ima četiri _____. (veliki lep spomenik)
6. Moja kuća je blizu dva _____. (veliki park)
7. Dva čoveka _____ gospodina Smita. (traži - traže)
8. Pet ljudi vas _____, gospodine. (čeka - čekaju)
9. Moja dva prijatelja _____ u ovoj kući. (stanuje - stanuju)
10. Gospodinu Smitu _____ dve velike sobe. (treba - trebaju)

2. Answer these questions using the numbers and numbers and nouns listed to the right of each sentence.

1. Koliko soba ima vaša kuća? (2)
2. Koliko dobrih hotela ima u gradu? (6)
3. Koliko košta hleb? (22 - dinar)
4. Koliko lepih parkova ima u gradu? (3)
5. Ko traži gospodina Smita? (2 - čovek)
6. Ko me čeka? (2 - žena)
7. Ko stanuje u ovoj kući? (5 - velika porodica)
8. Koliko dinara možete da mi pozajmite? (31.000 - dinar)
9. Koliko vaš prijatelj može da plati mesečno za kuću? (50 - 52.000 - dinar)
10. Od koliko soba vam treba kuća, gospodine? (4 - 5 - soba)

UNIT 14

Basic Sentences - Osnovne rečenice

The Family -IIO obitelji -IIО породици -II

A

children
Do you have any children?

djéca
|
Ímāte li djécē?

дѣца
|
Да ли имате деце?#

B

child
daughter

Yes, I have two children,
a son and a daughter.

dijéte G djéteta

kći f. A kćer,
G kćeri Gpl
kćerī

дѣте дѣтета

кћи кћер,
кћери кћерī

Dà, ímam dvā djéteta,
|
sīna i kćer.

Да, íмам двā дѣтета, сīна |
и кћер.

A

year

How old are your children
(How many years have
your children?)

gòdina
|
Kòliko gòdina ímajū
vāša djéca?

година
|
Колико гòдīна íмају вāша
деца?#

B

My son is five years old,
and my daughter two.

Sīn íma pět gòdina,
a kći dvìje.

Сīн íма пѣт гòдīна, а кћи
двѣ.

married (of a man)

òženjen, -a, -o

ожењен, -а, -о

Are you married?

Dà li ste ví òženjeni? Да ли сте ви ожењени?#

A

No, I'm not.

Nè, nīsam.

Не, нīсам.

B

relative	sròdnik pl sròdnici	срòдник срòдници
or,	ròđak pl ròđaci	рођак рођаци
Do you have any relatives (of relatives)?	Dà li imate ròđake?	Да ли имате срòдника?#

A

I have brothers and sisters in America.	Imam brácu i séstre u Amériци.	Имам браћу и сестре у Америци.
I have no one here.	Óvdje nĕmam nĕkoga.	Óвде нĕмам нĕкога.

B

How many brothers and sisters do you have?	Kòliko bráće i sestāra imate?	Ко̀лико браће и сестара имате?#
---	----------------------------------	------------------------------------

A

I have three brothers and two sisters.	Imam tri brāta i dvije séstre.	Имам три брата и две сестре.
married (of a woman)	udāta	удата
My brothers and sisters are married.	Brāca su oženjena, a séstre su udāte.	Браћа су ожењена, а сестре су удате.

B

get, be getting	dobĭjati, dóbĭjām	добѝјати, дѝбѝјам
to be receiving, accepting	prĭmati, prĭmām	прѝмати, прѝмам
orderly, tidy	uredan, uredna, -o	уредан, уредна, -о
regularly	uredno	уредно

Does your mail from America come regularly ('do you receive mail from America in orderly fashion')?

Dà li primate uredno poštu iz Amerikē?

Да ли добијате уредно пошту из Америке?#

A

Yes, I do.

Dà, primām.

Да, # добијам.

B

How long does it take a letter to come from America to Belgrade?

Koliko vremena putuje pismo od Amerike do Beograda?

Колико времена путује писмо од Америке до Београда?#

A

to get

dóbiti, da dòbijēm

добити, да добијам

to receive, accept

primiti, da primīm

примити, да примим

state

država

држава

I get a letter from [my] parents in Michigan ('out of the state of M.') in three or four days.

Ja primim pismo od roditelja iz države Michigan za tri-četiri dana.

Ја добијем писмо од родитеља из државе Мичиган за три-четири дана.

B

fast, quick

břz, břza, břzo

брз, брза, брзо

fast, quickly

břzo

брзо

That's pretty fast.

To je prilično břzo.

То је прилично брзо.

A

However, that's not always [the case].

Istina, to nije uvijek.

Истина, то није увек.

sometimes

kàtkad / kátkada

неки пут

to be detained, retained

zadržati se, da se zadržim

задржати се, да се задржим

longer	dùžī, -ā, -ō	дужī, -ā, -ō
Sometimes it takes longer ('a letter is retained longer'), five to seven days.	Kādkad se pīsmo zadržī dùžē, pět do sēdam dānā.	Неки пут се писмо задржи дужē, пēt до седам дана.
to happen, occur; it happens, occurs	dešāvati se, dešāvā se	дешавати се, дешāvā се
or,	dogādati se, dógādā se	догађати се, догађа се
during winter, in winter	zīmi	зимѝ
rarely ever, hardly ever	rijétko kàda	рѝтко кад
in summer	ljèti	лѝти
That usually happens during winter, rarely in summer.	Tò se óbično dógada zīmi, rijétko kada ljèti.	Тò се óбично дешава зѝми, рѝтко кад лѝти.
B		
nevertheless, however	īpāk, ĩpak	ипāk, ипак
That still isn't bad.	Tò ĩpak nīje lòše.	Тò ипак ни је рђаво.
A		
pertaining to airplane	avíõnskī, -ā, -ō	авиõнскѝ, -ā, -ō
It can be said that an airmail letter takes ('travels') three days to one week ('seven days' / a week of days').	Mòže se reći da avíõnsko pīsmo pūtuje od trī do sēdam dānā.	Мòже се рећи да авиõнско писмо пūтује од трѝ недељу данā.

Grammatical Notes

Note 14.1 Noun: Special Forms

Note 14.1.1 Noun: /děte/

Imate li déce?

Da, imam dva deteta, sina i kćer.

Koliko godina imaju vaša deca?

/děte/~dijéte/ 'child' is a neuter noun. The stem is /detet-/~djetet-/, the final /-t-/ of which is lost in the nominative-accusative. It is kept before the endings /-a/, etc: Gen. /déteta/ Dat. /détetu/ (/djéteta/, /djétetu/). The plural is a feminine singular noun in form, /déca/~djéca/, taking a plural verb but feminine adjectives: /moja deca su ovde/. There are a number of neuter nouns of this type, with shortened stem in the nominative-accusative. Neuter nouns denoting living beings regularly have a feminine singular form as plural, (either an /a/ noun [as /déca/] or an /i/ noun). See further Note.

Note 14.1.2 Noun: /bràt/ , /gospódin/

Koliko braće i sestara imate?

Imam tri brata i dve sestre.

Braća su oženjena, a sestre su udate.

/bràt/, a regular masculine animate noun in the singular, has as its plural /bràća/. /bràća/, like /déca/, is a feminine /a/ noun in form, with adjectives agreeing with it (as /oženjena/) but with plural verb forms.

/gospódin/ 'gentleman' also has an /a/ noun as plural: /gospóda/.

Note 14.1.3 Noun: /kćĩ/

Imam dva deteta, sina i kćer.

Sin ima pet godina, a kćĩ dve.

/kćĩ/ is a feminine /i/ noun, of the same general type as /nõć/. The nominative singular is irregular. The other forms have the stem /kćer-/.

Compare:

	<u>sg.</u>	<u>pl.</u>	<u>sg.</u>	<u>pl.</u>
N	kóĭ	kćeri	nòć	nòći
A	kćer	kćeri	nòć	nòći
G	kćeri	kćeri	nòći	nòći
D	kćeri	kćerima	nóći	nóćima

Note 14.2 Numerals: Collective Numerals and Numerical Adjectives

In addition to the cardinal numbers, there are also collective numbers, used in certain situations (see below). For example:

2	dvòje		8	òsmoro
3	tròje	'a group of three'	9	dèvetoro
4	čètvaro	'a group of four'	10	dèsetoro
5	pètoro	etc.	11	jedánaestoro
6	šèstoro		20	dvádesetoro
7	sèdmoro		50	pedésetoro
				etc.

The collective numerals are used a) with plurals of feminine singular form. The noun is in the genitive:

dvòje décé	two children
pètoro bràcé	five brothers

b) with words indicating a group of persons or animals of various kinds, such as of mixed gender or age:

šèstoro ljúdi	six people (of mixed type)
---------------	----------------------------

/dvà/, /tri/, /čétiri/ may be used (with the dual) instead of /dvòje/, /tròje/, /čètvaro/, but for numbers of persons (ending in) five and up the collectives must be used:

Optional:	dvòje décé	dvà déteta
	tròje bràce	tri bràta
	čètvaro teládĭ	čétiri téleta
Obligatory:	pètoro décé	
	šèstoro bràce	
	òsmoro teládĭ	

In addition to the collective numerals there are also adjectives with numeral bases which are used in certain situations. These adjectives agree with the nouns they modify. The nouns are generally those which occur only in the plural. For example:

dvòja kòla	two cars
dvòje pantalóne	two pairs of pants
dvòji svàtovi	two wedding parties

These adjectives are regularly used for 2, 3, 4, but their use is optional for five on:

pètora kòla	or	pèt kòlā
šèstore pantalóne		šěst pantalónā
sèdmora vráta		sèdam vrátā

The noun /svàt/, used as an example above, is interesting in illustrating these uses. /svàt/ means 'wedding guest'. The plural /svàtovi/ means 'a wedding party'. The use of the adjective /dvòji/ is quite rare but occurs, as given above, with this plural. There are two genitive plurals, /svátā/ 'of wedding guests' and /svatóvā/ 'of wedding parties'. We may have:

pèt svátā	five wedding guests
pèt svatóvā or pètori svàtovi	five wedding parties

Note the use of the genitive after /pèt/ but the use of the nominative plural with the numerical adjectives.

The forms of the collective numerals and those of the numerical adjectives sometimes coincide, but they must not be confused. Contrast:

Collective numeral plus genitive:	dvòje décē
Numerical adjective (nominative plural):	dvòje pantalóne

Grammatical Drill

GD 14.1 Learning Drill

GD 14.1.1 Nouns: /déca/, /bràca/, /gospóda/, and /kčí/.

In the first column a phrase with a feminine a-noun is used. In the second the nouns: /déca/, /bràca/, /gospóda/, and /kčí/ are used.

Type Sentences

To je moja majka.To je moja žena.Ko je ta gospođa?To je moja sestra.To su moja braća.To su moja deca.Ko su ta gospođa?To je moja kći.

Substitution Drill

Ima pismo od moje majke.

moje žene

te gospođe

moje sestre

Ima pismo od moje braće.

moje dece

te gospođe

moje kćeri

Dajte novac mojoj majci.

mojoj ženi

toj gospođi

mojoj sestri

Dajte novac mojoj braći.

mojoj deci

toj gospođi

mojoj kćeri

Mi poznajemo vašu majku.

vašu ženu

tu gospođu

vašu sestru

Mi poznajemo vašu braću.

vašu decu

tu gospođu

vašu kćer

GD 14.1.2 Nouns /dēca/, /braća/, and /gospođa/ with numbers

The following type sentences are to be drilled first. They set the pattern for the sentences which follow and are for substitution drill. The adjective numeral /jēdan/ is used in the first type sentence for contrast, though it is not drilled in the substitution sentences.

Ja imam samo jedno dete.Imam dva deteta.Imam tri deteta.Imam četiri deteta.

_____

_____

_____

_____

Imam dvoje dece.Imam troje dece.Imam četvoro dece.Imam petoro dece.Imam šestoro dece.Imam desetoro dece.Imam dvanaestoro dece.

Substitution Drill:

Ona ima dva deteta.Ona ima dvoje dece.Moji prijatelji imaju dva deteta.Moji prijatelji imaju dvoje dece.

tri deteta

troje dece

četiri deteta

četvero dece

dva mala deteta

dvoje male dece

tri mala deteta

troje male dece

četiri mala deteta

četvero male dece

Single (unpaired) drill: e.g. Moji prijatelji imaju petoro decepetoro dece

šestoro male dece

šestoro dece

desetoro male dece

desetoro dece

dvanaestoro male dece

dvanaestoro dece

Čekaju vas napolju dva deteta.Čeka vas napolju dvoje dece.U sobi su dva deteta.U sobi je dvoje dece.U ovoj kući žive dva deteta.U ovoj kući živi dvoje dece.Dolaze dva deteta.Dolazi dvoje dece.

dva brata

dvoje braće

tri brata

troje braće

četiri brata

četvero braće

dva gospodina

dvoje gospode

tri gospodina

troje gospode

četiri gospodina

četvero gospode

Single (unpaired) drill: e.g. Čeka vas petoro dece.petoro dece

petoro braće

petoro gospode

sedmoro dece

sedmoro braće

sedmoro gospode

osmoro dece

osmoro braće

osmoro gospode

jedanaestoro dece

jedanaestoro braće

jedanaestoro gospode

GD 14.2 Controlled Adaptation Drill

GD 14.2.1 Nouns: /děca/, /braća/, and /gospóda/

Vaši srodnici čekaju kod kuće.

vaši srodnici

vaši sinovi

naši očevi

vaše kćeri

Vaša deca čekaju kod kuće.

vaša deca

vaša braća

ta gospoda

Zorina deca

The following sentences are for the above drill:

Vaši srodnici su unutra u sobi.

Vaši srodnici stanuju u Puškinovoj ulici.

Vaši srodnici dolaze danas posle podne u tri i deset.

Ima pismo od mojih sinova.

moji sinovi

Jovanove sestre

moje kćeri

vaše sestre

Ima pismo od moje dece.

moja deca

vaša braća

ona gospoda

naša deca

The following sentences are for the above drill:

On stanuje blizu mojih sinova.

Oni se sećaju mojih sinova.

Ja dobijem pismo od mojih sinova iz države Mičigan za tri-četiri dana.

Pismo mojih sinova se neki put zadrži pet do sedam dana.

Kuća mojih sinova je preko puta jednog velikog parka.

Dajte ovo pismo mojim sestrama.

moje sestre

moji srodnici

vaše kćeri

Dajte ovo pismo mojoj deci.

moja deca

vaša braća

ta gospoda

The following sentences are for the above drill:

Donesite po kafu mojim sestrama.

Mojim sestrama trebaju hitno dve velike sobe.

Mojim sestrama je žao što ne možete doći.

Mojim sestrama je milo što imate lepu i udobnu kuću.

Javite mojim sestrama da prekosutra dođu u konzulat.

Želim da vidim sutra vaše sestre.

vaše sestre

moji srodnici

Zorini roditelji

moji veliki prijatelji

naši očevi

Želim da vidim sutra vašu decu.

vaša deca

Jovanova braća

ta gospoda

Zorina deca

ta velika gospoda

The following sentences are for the above drill:

Čekam moje sestre.

Zora traži moje sestre.

Treba mi soba za moje sestre.

Oni poznaju dobro moje sestre.

Žao mi je da zadržim vaše sestre od puta.

GD 14.3 Adaptation Drill

GD 14.3.1 Nouns: /deca/, /braća/, and /gospoda/

Traže vas neki ljudi, gospodine Joviću.

vaša deca

Jovanove sestre

vaši prijatelji

vaša braća

vaši srodnici

The following sentences are for the above drill:

Gospodina Smita čekaju neki ljudi.

Unutra su neki ljudi.

U ovu kuću dolaze neki ljudi svako veče.

Neki ljudi dobijaju brzo poštu iz Amerike.

Danas ima pismo za Zoru od njenih kćeri.

njena deca

ti ljudi

moje sestre

ta gospoda

njena braća

The following sentences are for the above drill:

Ona stanuje blizu njenih kćeri.

Mi se sećamo dobro njenih kćeri sa letovanja.

Naše mesto u pozorištu je do Zore i njenih kćeri.

Kuća njenih kćeri je u jednom velikom i lepom mestu.

Recite mojim kćerima da mi se jave čim dođu kući.

moja deca
moje sestre
vaša braća
ti ljudi
ta gospoda

The following sentences are for the same drill:

Dajte ovaj novac mojim kćerima.

Javite mojim kćerima da se vraćam kući iduće nedelje.

Mojim kćerima ne trebaju nikakve sobe.

Mojim kćerima je milo što imate lepu i čistu sobu.

Mojim kćerima je žao što imate malu i prljavu sobu.

Jovan treba da sačeka svoje srodnike na Železničkoj stanici.

neka stara gospoda
naši stari roditelj
svoja braća
vaši sinovi

The following sentences are for the above type of drill:

On čeka svoje srodnike na železničkoj stanici.

Oni žele da vide svoje srodnike.

Toma i Jovan traže svoje srodnike u selu.

Oni poznaju svoje srodnike.

Drill with plural transform

Jovana i Zoru čeka jedno dete.

Jovana i Zoru čekaju neka deca.

U sobi je vaš brat.

U ovu kuću dolazi svako veče neki gospodin.

Traži vas Tomino dete, gospodine Joviću.

U ovoj kući stanuje jedan gospodin.

Ima za vas pismo od jednog starog
gospodina iz Jugoslavije.

Ima za vas pismo od neke stare
gospode, iz Jugoslavije.

Mi se sećamo dobro Zorinog brata
s letovanja.

Zorino mesto u pozorištu je do
njenog deteta.

Ovo je kuća tog starog gospodina.

Mi stanujemo blizu vašeg brata.

Oni sutra posle podne odlaze u
posetu kod jednog starog
gospodina.

Kažite tom detetu da mi se javi kući.

Kažite toj deci da mi se jave kući

Dajte ovo pismo mom bratu.

Javite tom gospodinu da dođe u ambasadu
u deset sati pre podne.

Jovanovom detetu je već dobro.

Zorinom bratu još nije dobro.

Tom starom gospodinu je hladno.

Jovan treba da sačeka na Železničkoj
stanici neko dete.

Jovan treba da sačeka na
Železničkoj stanici neku decu.

Zora želi da vidi danas vašeg brata.

Oni traže sobu za jednog starog gospodina.

Oni poznaju to dete s letovanja.

GD 14.4 Questions and Answers

GD 14.4.1 Informational Answers

Koliko dece imate?

Imam jedno dete.

Imam dva deteta.

Substitute: brat

Imam tri deteta.

Imam četiri deteta.

Imam petoro dece.

Imam sedmoro dece.

Imam jedanaestoro dece.

Imam trinaestoro dece.

Koliko dece ima vaš prijatelj? Nema nijedno dete.
On nema dece.

Substitute: brat
kći

Gde žive vaša braća? Oni žive u Americi. ova gospoda
Moja braća žive u Americi. Zorina deca
Jovanove kćeri

Koliko male dece ima u ovoj kući? Ima samo jedno.
Nema nijedno.

Substitute: stara gospoda Ima samo jedno malo dete
u ovoj kući.
Nema nijedno malo dete u
ovoj kući.
Ima dva mala deteta.
Ima petoro male dece.
Ima mnogo male dece.

U kojoj kući stanuju ova mala deca? Ona stanuju u trećoj kući od naše.
Ta mala deca stanuju u trećoj kući od
naše.
Jovanova braća Ne znam gde stanuju ta mala deca.
ta stara gospoda
Zorine kćeri

GD 14.4.2 Yes and No Answers

Da li imate dece, gospodo? Da, imam.
Imate li dece, gospodo? Ne, nemam.
Imate dece, gospodo? Da, imam jedno dete.
Ne, nemam dece.
Da, imam dvoje dece, velikog sina i
malu kćer.
Da, imam troje dece, dva velika sina i
malu kćer.

Da, imam četvoro dece, dva velika sina
i dve male kćeri.

Da, imam petoro dece, dva velika sina
i tri male kćeri.

Repeat this drill with the following questions:

Da li imate dece, gospodine Pavloviću?

Imate dece, gospodine?

Da li Zora ima dece?

Da li Zora i Toma imaju dece?

Da li hoćete da mi promenite pet
dolara u dinare?

Ne, ne mogu da vam promenim 10
dolare u dinare. 14

Hoćete da mi promenite pet dolara
u dinare?

Vi morate da promenite do- 17
lare zvaničnim putem. 19
25

Da li hoćete da mi pozajmite dve
hiljade dinara do sutra?

Da, hoću vrlo rado. 3.500
Izvinite, nije da neću 4.200
da vam pozajmim dve 7.000
hiljade dinara, ali nemam 10.500
ni ja dovoljno dinara. 11.000

GD 14.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ja imam jedno dete.

Koliko dece imate?

/Ja imam dva deteta.

/Da li imate dece?

/Ja imam dvoje dece.

/Ja imam petoro dece.

Jovan ima samo jednog sina.

Koliko sinova ima Jovan?

/Da li Jovan ima sinova?

Toma ima jednu kćer.

Koliko kćeri ima Toma?

/Da li Toma ima kćeri?

Sin ima pet godina, a kći dve.

Koliko godina imaju vaša deca?

Ja imam petoro braće.

Koliko braće imate? /Da li imate braće?

Od petoro braće samo jedan je
oženjen.

Da li su vaša braća oženjena?

Od jedanaestoro dece moj prijatelj ima samo jednu kćer.	Koliko kćeri ima vaš prijatelj?
Dajte ovo pismo jednom od moje braće.	Kome da dam ovo pismo?
Recite da jedan od gospode odmah dođe u ambasadu.	Šta da kažem toj gospodi?
Deca su verovatno gladna i traže da jedu.	Šta hoće deca? /Šta traže deca?
Jovanova deca su dobra.	Kakva su Jovanova deca?
Jovanovoj deci je dobro. /Jovanova deca su dobro.	Kako je Jovanovoj deci? /Kako su Jovanova deca?
Smitovi se sećaju vaše braće.	Koga se sećaju Smitovi? /Da li se Smitovi sećaju moje braće?
Oni se sigurno ničega ne sećaju.	Čega se oni sećaju? /Da li se oni sećaju nečaga (/čega)?

GD 14.6 Conversations - Razgovori

GD 14.6.1

A

Šta želite, gospodine Joviću?
Za koga vam trebaju sobe?
Zar vaša braća, gospodine Joviću,
ne žive ovdje?
Za kad vam trebaju sobe?
Da li vaša braća imaju djece?
Koliko djece imaju?
A koliko djece ima vaš drugi brat?
Jesu li njegova djeca velika?
Jako dobro. Imam tri velike sobe
za njih.

B

Trebaju mi tri sobe.
Za moju braću.
Ne, ne žive.
Za slijedeću subotu. Moja braća dolaze
ovdje slijedeće subote.
Da, imaju.
Jedan ima dvoje djece, jednog sina i
jednu kćer.
On ima petoro djece. Za njega mi
trebaju dvije velike sobe.
Jedna kći je velika, a drugo četvoro
djece je malo.
Koliko koštaju sobe?

Jedna soba košta četiri stotine
pedeset dinara.

U redu.

Шта желите, господине Јовићу?

Требају ми три собе.

За кога вам требају собе?

За моју браћу.

Зар ваша браћа, господине Јовићу,
не живе овде?

Не, не живе.

За кад вам требају собе?

За идућу суботу. Моја браћа долазе
овде идуће суботе.

Да ли ваша браћа имају деце?

Да, имају.

Колико деце имају?

Један има двоје деце, једног сина и
једну кћер.

А колико деце има ваш други брат?

Он има петоро деце. За њега ми требају
две велике собе.

Да ли су његова деца велика?

Једна кћи је велика, а друго четворо
деце је мало.

Врло добро. Имам три велике собе
за њих.

Колико стају собе?

Једна соба стаје четири стотине
педесет динара.

У реду.

GD 14.6.2

Da li su djeca doma, Ana?

Samo je vaša kći doma, gospodine.

Gdje je ona?

Ona je u svojoj sobi.

Šta radi?

Mislim da uči.

Gdje su druga djeca?

Druga djeca su u kinu.

Da li je moja žena doma?

Ne, ni gospođa nije doma.

Ona je kod gospođe Jovanović.

Да ли су деца код куће, Ана?

Само је ваша кћи код куће, господине.

Где је она?

Она је у својој соби.

Шта ради?	Мислим да учи.
Где су друга деца?	Друга деца су у биоскопу.
Да ли је моја жена код куће?	Не, ни госпођа није код куће. Она је код госпође Јовановић.

GD 14.6.3

Da li je vaš prijatelj oženjen?	Ne, nije.
Da li on ima srodnika?	Da, ima veliku obitelj.
Koga on ima?	Ima roditelje i braću i sestre.
Koliko godina ima vaš prijatelj?	On je mojih godina.
Da li poznajete vi njegovu braću i sestre?	Naravno, poznajem ih jako dobro.
Koliko braće on ima?	Mislím petoro braće.
Koliko djece imaju njegovi roditelji?	Šest sinova i mislim dvije ili tri kóeri. Moj prijatelj je sedmo ¹ dijete svojih roditelja.
Šta radi vaš prijatelj?	On je poslovan čovjek. On i njegov brat putuju kroz Evropu.
Kad se vraćaju u Ameriku.	Mislím kroz dvije nedjelje.
¹ /sedmi, -a, -o/ 'seventh'	
Да ли је ваш пријатељ оженен?	Не, није.
Да ли он има сродника?	Да, има велику породицу.
Кого он има?	Има родитеље и браћу и сестре.
Колико година има ваш пријатељ?	Он је мојих година.
Да ли познајете његову браћу и сестре?	Наравно, познајем их врло добро.
Колико браће он има?	Мислим петоро браће.
Колико деце имају његови родитељи?	Шест синова и мислим две или три кћери.

Мој пријатељ је седмо дете својих
родитеља.

Шта ради ваш пријатељ?

Он је послован човек. Он и његов брат
путују кроз Европу.

Кад се враћају у Америку?

Мислим кроз две недеље.

GD 14.7 Homework - Domaći zadatak

GD 14.7.1 Write out each of the following sentences using the appropriate form of the items listed.

- Jovan ima _____ deteta. (/3/)
- Moj prijatelj ima samo _____. (jedna kći)
- Ja imam _____ deteta. (/4/)
- U hotelu ima mnogo _____. (stara gospoda)
- U ovoj kući stanuje _____. (/5/), /malo dete/)
- Moj prijatelj ima _____. (/jedan veliki sin i jedna mala kći/)
- _____ moga prijatelja su velika. (/brat/ or /braća/)
- Deca moga prijatelja su _____. (mali)
- Ja imam petoro _____. (velika deca)
- Jovan ima dve _____. (mala kći)

GD 14.7.2 Turn the above sentences into questions.

UNIT 15

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>City and Environs</u>	<u>Grad i okolica</u>	<u>Град и околина</u>
	A	
on Sunday, Sundays	nédjeljōm	недељом
holiday	blāgdan pl. blāgdani	пра́зник, пра́зници
on holiday, holidays	blāgdanom	пра́зником
What do you do Sundays and holidays?	Šta radite nédjeljōm i blāgdanom?	Шта ра́дите недељом и пра́зником?
	B	
to be making	prāviti, prāvīm	правити, правим
excursion, trip, picnic	ízlēt	излѐт
surrounding area or,	okolína okolíca	околина околи́ца
We usually make trips in (to) the surrounding area.	Òbìčno ídemo na ízlēte po okolíci.	Обично правимо излѐте у околину.
(name of a mountain)	Fruškā gōra	Фрушка́ гора
We're making a trip to Fruška Gora tomorrow.	Sútra ídemo na izlet za Frušku góru.	Сутра правимо излѐт на Фрушку́ гору.
	A	
with whom	s kīm	с ким
Who are you making the trip with?	S kīm ídete na izlet?	С ким правите излѐт?

B

With a friend and his wife. S jédnim priјateljém | С једним пријатељем | и
i njégovom žénom. његовом жéном.

A

train	vlàk pl. vlàkovi (Cr.)	vòz, vòzovi
automobile, car or,	áuto, m. automóbil	áuto аутомобил
plane	avión, G. avióna	авион, авиона
bus	autóbus / áutobus	аутóбус / аутобус

How are you going, by
train or by car? Kàko idēte, vlàkom | Како идете, вóзом || или
или áutom? аутом?

B

By car. Áutom. Аутом.

A

car	kòla (n. pl.)	коля
trackless trolley, trolleybus	trólijbus	трóлѝбус

Do you go to the office
by car or by trolley-
bus? Dà li idete u ūred | Да ли идете у канцеларију
kòlima | или трóлѝбусом? #
trólijbusom?

B

sometimes	pónekad	понекад
streetcar	trámvāj	трамвāj
more seldom, rarer	rjèdī, -ā, -ē	ређи, -ā, -ē

By car. Sometimes I go
by trolleybus or
streetcar, but not as
often. Automóbilom. Kátkad, Колима. Понекад идем
али rjède, idem трóлѝбусом | или

	trólijbusom 111	трамва́јем, али ређе.
	trámvājem.	
fortune, good luck	srèća	срећа
fortunately	srèćom	срећом
connection, tie, link	vèza	веза
Fortunately, the connection is good with Dedinje and Topchider Hill.	Srèćom, vèza je dobra sa Dédīnjem 1 Topčiderskim brdom.	Срећом, веза је добра са Дедињем и Топчидерским брдом.
	A	
How ('by which way') do you go to your office?	Kóјim pútem idete u úred?	Којим путем идете у канцеларију?
	B	
Dedinje Boulevard	Dédīnjskī bulévār	Дедињскī булевār
I take Dedinje Boulevard and Miloš Street.	Idem Dédīnjskīm bulevārom i Miloševom ùlicom.	Идем Дедињскīm булеваром и Милошевом улицом.
	A	
to serve	slúžiti, slúžim	служити, служим
to use (with I or /sa/+ I; 'to serve oneself with some- thing')	slúžiti se, slúžim se	служити се, служим се
to use (with A) (with /se/: I or /sa/+ I)	korístiti, kóristim / kóristiti	користити, користим / користити
city (adj.)	gràdskī, -ā, -ō	градскī, -ā, -ō
pertaining to trans- port	prévōzni, -ā, -ō	превōзни, -ā, -ō

or,	sàobraćajni, -ā, -ō	саобраћајни, -ā, -ō
means	srédstvo	средство
Why don't you use public (!city!) transportation (means) more often?	Zašto ne kòristite češće gràdska prévozna srédstva?	Зашто се не служите чешће градским превозним средствима?
B		
on account of, be- cause of (with G)	zbòg	због
because of that	zbog tògā	због тога
because (plus verb) or,	zbog tògā što zàto što	због тога што зато што
by means of him it	njīm, njīme	њим
by means of them	njīma	њима
Because I have a car and use that.	Zbog tògā što imam áuto i služim se njīme.	Зато што имам кола и служим се (са) њима.
A		
to organize, put in order	uréditi, da úrēdīm	уредити, да уредим
organized, put in order	úrēden, -a, -o	уређен, -а, -о
traffic or,	sàobraćaj prómet	саобраћај промет
How is public (!city!) transportation organized?	Kako je úređen gràdski prómet?	Како је уређен градски саобраћај?
B		
to grow, to be growing	rásti, rástēm	расти, растем

The cities are growing very rapidly here.	Gràdovi òvdje rástu jāko brzo.	Градови òвде рáсту врло брзо.
certain	izvestan, izvesna, -o	известан, извесна, -o
difficulty	poteškóca	тешкóца
So we have certain difficulties with public transportation.	Zato ima nek̄ih poteškócā sa gràdskim pròmetom.	Зато има извесних тешкóца̄ са градским саобраћајем.

A

understandable	razumljiv-, -a, -o	разумљив, -а, -o
That's understandable.	Tō je razumljivo.	То̄ је разумљиво.

B

of course		дабоме
Of course. (/it's understood')	Razumijē se.	Па дабоме.

Days of the Week

Sunday	nédjelja	недеља
Monday	ponédjeljak, G. ponédjēljka, pl. ponédjēljci, Gpl. ponédjeljākā	понедељак, понедељка, понедељци, понедељакā понедељник
or		
Tuesday	útorak, G. útorka, Gpl. útorākā	úторак, úтòрка, úторакā / úтòрник, úтòрници
Wednesday	srijēda	среда
Thursday	četvrtak	четвртак
Friday	pétak, pl. péci, G. pètākā	пéтак, пéци, пéтакā
Saturday	súbota	сúбота

Grammatical Notes

Note 15.1 Noun / Adjective: Instrumental Case

S jednim prijateljem i njegovom ženom.

Šta radite nedeljom i praznikom?

Kako idete, vozom ili autom?

Da li idete u kancelariju kolima ili trolejbusom?

Ponekad idem trolejbusom ili tramvajem.

Srećom, veza je dobra sa Dedinjem i Topčiderskim brdom.

Kojim putem idete u kancelariju.

Idem Dedinjskim bulevarom i Miloševom ulicom.

Zašto se ne služite češće gradskim prevoznim sredstvima?

Zato ima izvesnih teškoća sa gradskim saobraćajem.

These sentences give a large number of examples of the instrumental case.

Masculine and neuter nouns have the ending /-om/ or, after palatals, /-em/ in the singular. The /o/ or /e/ is short. The plural ending is /-ima/. Compare:

Sg.	Non-palatal					
	m.			n.		
N	praznik	gospodin	trolejbus	voz	bulevar	brdo
I	praznikom	gospodinom	trolejbusom	vozom	bulevarom	brdom
	Palatal					
	m.			n.		
N	prijatelj	tramvaj	saobraćaj		Dedinje	
I	prijateljem	tramvajem	saobraćajem		Dedinjem	
Pl.						
N	prijatelji	kola		sredstvo		
I	prijateljima	kolima		sredstvima		

One masculine noun in the sentences above has two different forms for the instrumental, /pútem/ and /pútom/. /pútem/ is used when the instrumental is used independently; /pútom/ is used when it is preceded by a preposition (as /sa pútom/). (See below on usage.)

The adjective ending is the same singular or plural, masculine and neuter: /-im/ (/-im/ when adjective is not under primary stress).

Compare:

Sg.

N	jedan	Topčiderski	Dedinjski	gradski
I	jednim	Topčiderskim	Dedinjskim	gradskim

Pl.

N	naši	gradski	prevozni
I	našim	gradskim	prevoznim

Feminine a-nouns have /-ōm/ (~/-om/) in the singular, /-ama/ in the plural. The adjective has /-ōm/ (~/-om/) in the singular, /-im/ (~/-im/) in the plural.

Sg.

N	žena	nedelja	gospođa	ulica
I	ženom	nedeljom	gospođom	ulicom

Pl.

N	žene	nedelje	gospođe	ulica
I	ženama	nedeljama	gospođama	ulicama

Feminine i-nouns are not illustrated. The endings are /-ju/, /-u/ or /-i/ in the singular, /-ima/ in the plural. /-ju/ is the regular ending, as /kćerju/. /u/ may occur after palatals, as /nòću/ and occasionally after /r/. /i/ is also sometimes used: /kćeri/, /stvãri/. When the noun is used adverbially as /nòću/ 'by night', the ending is regularly /-u/. /-t-ju/ becomes /-ću/ as /dužnost/, /dužnošću/ (see below for /s/ > /š/).

The instrumental case endings for adjectives and nouns may be summarized:

	<u>Masculine/Neuter</u>		<u>Feminine /a/</u>		<u>Feminine /i/</u>	
	<u>Adj.</u>	<u>Noun</u>	<u>Adj.</u>	<u>Noun</u>	<u>Adj.</u>	<u>Noun</u>
Sg.	-im	-om /-em	-ōm	-ōm	-ōm	-ju / -u /-i
Pl.	-im	-ima	-im	-ama	-im	-ima

Note 15.2 Pronoun: Instrumental Case

Zato što imam kola i služim se (sa) njima.
S kim idete u pozorište?

Zbog toga što imam auto i
služim se njime.

The instrumental case forms of the pronouns are recognizably the same as noun or adjective endings (compare /-ima/ and /-im/ above) but must be listed.

/njìma/ is plural, referring to the neuter plural /kòla/. /njìme/ is singular, referring to the masculine singular /áuto/.

Personal Pronouns

	<u>I</u>	<u>you</u>	<u>he, it</u>	<u>she</u>	<u>we</u>	<u>you</u>	<u>they</u>
N	jǎ	tī	òn, óno	óna	mī	vī	óni, óna, óne
I	mnòm	tòbòm	njìm, njìme	njòm	nàma	vàma	njìma

Demonstrative Pronouns

	<u>Reflexive</u>	<u>the referred to</u>	<u>this</u>	<u>that</u>
N	—	tò	óvò	ónò
I	sòbòm	tìm	óvìm	ónìm

Interrogative Pronouns

	<u>who</u>	<u>what</u>
N	kò	štā / štò
I	kìm	čìm / čìme

Note 15.3 Instrumental Case: Usage

Nouns, noun phrases and pronouns in the instrumental occur a) by themselves
b) after certain prepositions.

Used independently (that is, without a preposition) the instrumental may indicate the a) means or instrument by which something is done, b) the manner in which something is done or c) the time when something is regularly done. Examples are: a) /vozom/ 'by train', /putem/ 'by the road', /bulevarom/ 'by way of the boulevard', /gradskim prevoznim sredstvima/ 'by city transportation means' b) /srećom/ 'luckily' c) /nedeljom/ 'on Sunday[s]', /praznikom/ 'on holiday[s]'. (There are several other meanings which the instrumental by itself may express, to be met later.)

The meaning of the instrumental after prepositions is dependent on the preposition used. Only /s/ - /sa/ has been illustrated. /s/ or /sa/ with the instrumental indicates 'with' (of accompaniment or association). (See Note

15.4 below.) Other prepositions which may precede the instrumental are /nad/ 'above', /pred/ 'in front of', /pod/ 'underneath', /za/ 'behind', /među/ 'between, among'. Used with the instrumental each of these indicates place where, not place to which. The accusative is used for place to which. (Compare the use of dative for place where and accusative for place to which with /u/, /na/, etc.)

Note 15.4 Preposition /s/, /sa/

Da li je prtljag vašeg prijatelja donet sa železničke stanice?

S kim pravite izlet?

The preposition /s/ - /sa/ followed by the genitive case indicates 'out of (a vehicle), down from, off (a horse, plane)'. The basic meaning is direction down from a spot on which one is (off and down from). It is therefore used of getting off a horse, off a wagon (and so off a plane or out of a car). It is used of coming down from a place on a hill or off the roof of a house. As the basic meaning of /stànica/ is the place, rather than the building, it is something one gets off of.

Followed by the instrumental /s/ - /sa/ is 'with', usually of accompaniment or association. Note also /služim se sa njima/.

The form /sa/ is used before words beginning with /s/, /z/, /š/, /ž/ and before words beginning with certain groups of two or more consonants, as /sa mnom/ 'with me'. Otherwise, either /s/ or /sa/ may be used.

Although not reflected in the spelling, /s/ is usually /š/ before /č ć nj lj/: /šnjima/ (spelled s njima). /s/ is regularly replaced by /š/ before these consonants, and when within a word, this change is reflected by the spelling (e.g. /često/ 'often' but /češće/ 'more often'). /s/ before /dž đ/ is usually /ž/. Before other voiced paired consonants it is /z/.

Grammatical Drills

GD 15.1 Learning Drill

GD 15.1.1 Instrumental without Adjectives

Alternative Drill

Idem u kancelariju <u>autom</u> .	automobilom
Ne idem u kancelariju <u>autom</u> , nego <u>trolejbusom</u> .	autobusom
	vozom
	tramvajem

Substitution Drill

<u>Subotom</u> idemo u pozorište.	nedeljom
<u>Subotom</u> ne idemo u pozorište, nego u bioskop.	ponedeljkom/ponedeljnikom
Na žalost, on radi <u>subotom</u> .	utorkom/utornikom
Srećom, on ne radi <u>subotom</u> .	sredom
	četvrtkom
	petkom

With preposition /sa/ - /s/ meaning 'with'

The following drills are alternative with /sa/

Idem u pozorište s <u>majkom</u> .	braćom	prijateljem
Ne idem u pozorište s <u>majkom</u> ,	gospodicom Jović	ocem
već s <u>bratom</u> .	decom	
	Jovanom	kćeri
	gospodinom Jovićem	kćerju
	gospođom Jović	

Jovan je zadovoljan sa čistoćam ovde.

portirom
poštom
društvom
saobraćajem

The following drills are not alternative with /s/

Idem u pozorište sa <u>ženom</u> .	srodnikom
Ne idem u pozorište sa ženom, nego sa <u>sestrom</u> .	sinom
Veza sa <u>Zagrebom</u> je dobra.	Skopljem
Veza sa <u>Zagrebom</u> nije dobra.	Sarajevom
	Smederevom
	Srbijom

GD 15.1.2 Instrumental with Adjectives

Alternative Drill

Idem u kancelariju <u>Dedinjskim</u> <u>bulevarom.</u>	Avalskim putem ovim putem	Miliševom ulicom Šekspirovom ulicom
Ne idem u kancelariju <u>Dedinjskim</u> <u>bulevarom, već Avalskim putem.</u>	tim putem	Puškinovom ulicom Knez-Mihailovom ulicom ovom ulicom tom ulicom
Idem u bioskop s <u>jednim</u> <u>prijateljem.</u>	vašim ocem mojim bratom	mojom majkom našom sestrom
Ne idem u bioskop s <u>jednim</u> <u>prijateljem, već s Tomininim</u> <u>bratom.</u>	nekim gospodinom Tomininim detetom	mojom braćom nekom gospodom mojom decom mojom kćeri našom kćerju

Ja sam zadovoljan sa mojim poslom.

našim društvom	vašom porukom	svojom dužnošću
našim letovanjem	Zorininim pismom	
Jovanovim obaveštenjem		
gradskim saobraćajem		

GD 15.1.3 Instrumental with plural

Substitution Drill

Zadovoljni smo s <u>pozorištima</u> ovde.	bioskopima	kafanama
Nismo zadovoljni s <u>pozorištima</u> ovde.	ljudima	sobama
	putevima	kućama
	hotelima	posteljama
	restoranima	
Idemo u bioskop s <u>našim sestrama.</u>	vašim prijateljima	našim ženama
Ne idem u bioskop s <u>našim sestrama,</u> nego s <u>našim prijateljima.</u>	njegovim srodnicima našim očevima vašim roditeljima	našim kćerima

The following sentences are for the above drill:

Mi govorimo srpskohrvatski s našim sestrama.

Prekosutra idemo na izlet s našim sestrama na Frušku goru.

GD 15.1.4 Instrumental with Personal Pronouns

Substitution with negative transform

Jovan ide u bioskop <u>sa mnom</u> .	s tobom	s nama
On želi da se upozna <u>sa mnom</u> .	s njim	s vama
Zora želi da govori <u>sa mnom</u> .	s njom	s njima
Majka je zadovoljna <u>sa mnom</u> .		

GD 15.2 Adaptation Drill

GD 15.2.1 Instrumental without Adjectives

Obično idem u kancelariju <u>autom</u> .	trolejbus
Retko kad idem u kancelariju <u>autom</u> .	automobil
	voz
	tramvaj
	autobus

Alternative Drill

Uvek putujem u Zagreb <u>vozom</u> .	avion
Nikad ne putujem u Zagreb <u>vozom</u> , već <u>automobilom</u> .	auto
	autobus
Moji prijatelji često idu <u>subotom</u> u pozorište.	nedelja
Moji prijatelji retko idu <u>subotom</u> u pozorište.	ponedeljak/ponedeljnik
Na žalost, ja često radim <u>subotom</u> .	sreda
Srećom, ja ne radim često <u>subotom</u> .	utorak/utornik
	četvrtak
	praznik / blagdan
	petak

Use the preposition /sa/ when required in the following drills:

Alternative Drill

Zora ide u pozorište zajedno s majkom.

Zora ne ide u pozorište zajedno s majkom, već s bratom.

muž	suprug
otac	braća
sestra	Jovan
deca	gospodin Jović
sin	gospođa Jovanović
kći	gospođica Smit
	gospodin i gospođa Jović

Substitution Drill

Železnička veza s Beogradom je vrlo dobra.

Železnička veza s Beogradom nije tako dobra.

Prilično je rđava.

Zagreb
Dalmacija   Skoplje
Sarajevo
Hercegovina
Kragujevac
Split

GD 15.2.2 Instrumental with Adjectives

Obično idem u grad Avalskim putem.

Retko kad idem u grad Avalskim putem.

Često puta idem u grad Avalskim putem.

Ne idem u grad Avalskim putem.

Nikad ne idem u grad Avalskim putem.

Dedinjski bulevar
Miloševa ulica
ovaj put
Puškinova ulica
taj put
ova ulica
ta ulica

U nedelju idem na izlet zajedno sa

jednim prijateljem.

U nedelju ne idem ni s kim na izlet.

moj brat
moja majka
Tomina braća
moja deca
naša sestra
moj sin
moja kći
Zorin otac
moj srodnik

The adjective for the negative answer is given in parenthesis for each item.

Mi smo potpuno zadovoljni s našim autom.

Mi nismo potpuno zadovoljni s našim autom. Mali je.

naša soba	(mali)	naša ulica	(prljav)
naš hotel	(skup)	gradski saobraćaj	(neuređen)
Zorin sin	(slab)		

Mi se služimo ovim stolom, jer je dobar.

Mi se ne služimo ovim stolom, jer je mali.

taj krevet	(neudoban)	ova stolica	(neispravan)
ovaj put	(rdav / loš)	gradski saobraćaj	(rdavo uređen)
naš auto	(neispravan)	ovo ogledalo	(mali i rdav)
		/zrcalo	/loš

Mi se služimo srpskohrvatskim jezikom, ali ne govorimo dobro.

Mi se ne služimo srpskohrvatskim jezikom, jer ga ne znamo dovoljno.

engleski jezik	nemački jezik	francuski jezik
----------------	---------------	-----------------

Alternative Drill

Veza s Novim Sadom je dobra.

Veza s Novim Sadom nije tako dobra, kao sa Sremskom Mitrovićom.

Stara Pazova	Slavonska Požega
Gornji Milanovac	Slavonski Brod
Niška Banja	Bosanski Brod
Generalski Stol	
Vrnjačka Banja	
Gorski Kotar	
Rogaška Slatina	
Zidani Most	

GD 15.2.3 Instrumental with Plural

Zora i Jovan su zadovoljni s pozorištima ovde.

Zora i Jovan nisu zadovoljni s pozorištima ovde.

kafana
restoran
kuća
bioskop
put
ljudi

voz / vlak

autobus

tramvaj

Večeras izlazimo zajedno s našim prijateljima.

naše sestre

Večeras ne izlazimo zajedno s našim prijateljima.

naši srodnici / rođaci

Jovanovi sinovi

Markove kćeri

naši očevi

naše majke

ovi ljudi

The following sentences are for the above drill:

Mi pravimo često izlete s našim prijateljima po okolini Beograda.Često razgovaramo srpskohrvatski s našim prijateljima, jer oni znaju dobro jezik.

Plural Transform Drill

Mi se ne služimo ovom stolicom.

Mi se ne služimo ovim stolicama.

Idem večeras u bioskop s mojom sestrom.Ja govorim srpskohrvatski svakog dana s mojim sinom.Zora razgovara kod kuće sa svojim detetom francuski.Trebalo da svršim jedan posao sa ovim gospodinom.Mi se ne služimo ovim stolom. Mali je.Moj prijatelj se ne služi nijednim stranim jezikom.

/jezicima/

Jovan ide u pozorište s jednom gospodicom.Trebalo da razgovarate s tom ženom.Moj otac želi da se upozna s tim čovekom.

GD 15.2.4 Instrumental with Personal Pronouns

Substitution with negative transform.

Jovan ide često u bioskop sa mnom. tiMajka želi da razgovara sa mnom. onRoditelji govore srpskohrvatski sa mnom. onaOni žele da se upoznaju sa mnom. miOtac je zadovoljan sa mnom. viOn stanuje zajedno sa mnom. oni

Oni idu u kancelariju zajedno sa mnom.

In the following sentences the corresponding pronoun should be substituted for the underlined noun. e.g.

Subotom idem u kafanu zajedno
sa Tomom.

Subotom idem u kafanu zajedno
s njim.

Retko kad idem u pozorište s Jovanom.

Često razgovaram srpskohrvatski sa Zorom.

Želim da sa upoznam sa Jovićima.

Otac je zadovoljan s decom, a majka nije.

Brat stanuje zajedno s roditeljima i sa mnom.

Mi smo zadovoljni s vama i vašim bratom.

GD 15.3 Question and Answers

GD 15.3.1 Informational Answers

S kim idete u pozorište večeras?

S majkom.

Večeras idem u pozorište s majkom.

Ne idem ni s kim.

brat

deca

kći

otac

prijatelj

gospodin Jović

žena

braća

sestra

gospođica Smit

S kim pravite izlet ove nedelje,
gospođo Smit?

S našim prijateljima Jovićima.

Ove nedelje pravimo izlet s našim
prijateljima Jovićima.

Ove nedelje ne idemo na izlet.

Ove nedelje ne idemo ni s kim na izlet.

jedan prijatelj

gospodin i gospođa Jović

moj otac

naša deca

moja kći

sestra moga muža

moja sestra

neki prijatelji

neka gospođa

The following questions may be drilled in the same manner:

S kim idete večeras u bioskop?

S kim govorite srpskohrvatski.

S kim treba da razgovorate, gospođo?

S kim želi Toma da se upozna?

Kako idete u kancelariju?

Autom.

Idem u kancelariju autom.

kola

tramvaj

trolejbus

automobil

voz / vlak

autobus

gradska prevozna sredstva

gradska saobraćajna sredstva

Kako putujete u Zagreb?

Vozom.

Putujem vozom.

auto

autobus

kola

avion

automobil

Kako idete u kancelariju?

Autobusom.

Idem autobusom.

tramvaj

trolejbus

voz / vlak

kola

auto

automobil

Kojim putem idete u grad?

Dedinjskim bulevarom.

Idem u grad Dedinjskim bulevarom.

Avalski put

Miloševa ulica

Puškinova ulica

Šekspirova ulica

Kakva je veza sa Zagrebom vozom?

Vrlo je dobra.

Nije tako dobra.

Veza sa Zagrebom vozom je vrlo dobra.

Veza sa Zagrebom vozom nije tako dobro.

Niš

Novi Sad

Slavonski Brod

Gornji Milanovac

Kragujevac

Stara Pazova

Bosanska Gradiška

Slavonska Požega

Gorski kotar

Slavonska Gradiška

Generalski Stol

Vrnjačka Banja

Kakva je veza gradskim prevoznim sredstvima sa Železničkom stanicom?

Dobra je.

Nije dobra.

Veza sa Železničkom stanicom gradskim prevoznim sredstvima je dobra.

Veza sa Železničkom stanicom gradskim prevoznim sredstvima nije dobra.

Miloševa ulica	Cvetni trg
Topčidersko brdo	Zeleni venac
Senjak	Dedinje
Jovanova ulica	Zorina ulica

Kako ide sa srpskohrvatskim
(jezikom)?

Ide prilično dobro. Još ne govorim,
ali već prilično razumem.
Ne ide dobro. Ne govorim i ne
razumem.

engleski

francuski

nemački

Use the instrumental of one or more of the nouns on the right to answer each of the questions on the left.

Kad obično idete na posao?	nedelja
Kad izlazite uveče.	ponedeljak/ponedeljnik
Kojim danima izlazite uveče?	utorak/utornik
Koje dane radite?	sreda
/Kojim danima radite?	četvrtak
Koje dane ne radite?	petak
/Kojim danima ne radite?	subota
	praznik / blagdan

Use the instrumental plural of the nouns given for substitution.

Kako ste zadovoljni s pozorištima ovde?   Zadovoljan sam mnogo.
Nisam zadovoljan.

voz	trolejbus	tramvaj
muzej	čovek	put
park		kafana

Use first the instrumental singular, then the plural.

S kim idete u bioskop?	S <u>mojom sestrom.</u>	
moja sestra	moja kći	Tomino dete
jedan gospodin	vaš brat	njihov otac
naš prijatelj	moje dete	

GD 15.3.2 Yes and No Answers

Da li idete u kancelariju autom?

Da, idem.

Ne, ne idem.

Da, obično idem u kancelariju autom.Ne, retko kad idem u kancelariju autom.Ne, nikad ne idem u kancelariju autom.

trolejbus

voz / vlak

tramvaj

gradska saobraćajna sredstva

kola

automobil

autobus

gradska prevozna
sredstvaAlternative Drill

Da li putujete uvek u Zagreb vozom?

Da, putujem.

Ne, ne putujem.

Da, putujem uvek u Zagreb vozom.

Ne, ne putujem uvek vozom.

avion

autobus

kola

automobil

Da li izlazite subotom negde?

Da, izlazim.

Da, obično izlazim subotom.Da, uvek izlazimo subotom.

nedelja

praznik / blagdan

Da li idete u pozorište ponedeljnikom?

Ne, ne idem.

Ne, ne idem u pozorište ponedeljkom.Ja radim ponedeljkom.Retko kad idem u pozorište ponedeljkom,
jer je ponedeljak radni dan.

utorak

sreda

četvrtak

petak

Da li vi radite subotom?Da, na žalost, ja često radim subotom.Ne, srećom ja nikad ne radim subotom.

nedelja

praznik / blagdan

Da li je Železnička veza s Beogradom
dobra?

Da, dobra je.

Ne, nije tako dobra.

Da, Železnička veza s Beogradom je
vrlo dobra.

Ne, Železnička veza s Beogradom nije
dobra. Rdava je.

Zagreb

Sarajevo

Hercegovina

Skoplje

Dalmacija

Kragujevac

Split

Niš

Da li idete u grad Avalskim putem?

Da, obično idem u grad Avalskim putem.

Ne, retko kad idem u grad Avalskim
putem.

Da, često puta idem u grad Avalskim
putem.

Ne, ne idem u grad Avalskim putem.

Ne, nikad ne idem u grad Avalskim
putem.

Dedinjski bulevar

taj put

Puškinova ulica

Miloševa ulica

ta ulica

The adjective for the negative answer is given in parentheses for each item.

Da li je Jovan zadovoljan sa svojim
kupatilom?

Jeste.

Nije.

Da, on je zadovoljan sa svojim kupatilom.

Ne, on nije zadovoljan sa svojim
kupatilom. Neispravno je.

njegova soba (prljava)

gradski saobraćaj (neuređen)

svoj (/njegov) hotel (skup)

njegov novi auto (nije u redu)

Da li se vi služite ovim stolom?

Da, služimo se.

Ne, ne služimo se, jer je vrlo dobar.

Da, služimo se tim stolom.

Ne, ne služimo se tim stolom, jer je
mali.

taj krevet (neudoban)
ova stolica (neispravna)

vaš auto (neispravan)
gradska prevozna sredstva (neuređen)

Da li se služite srpskohrvatskim
jezikom?

Da, služim se.
Ne, ne služim se.
Da, služim se srpskohrvatskim jezikom,
ali ne govorim dobro.
Ne, ne služim se srpskohrvatskim
jezikom. Na žalost, ja ne znam
srpskohrvatski.

engleski jezik
neki stran jezik

francuski jezik
nemački jezik

Da li je veza vozom s Novim Sadom
dobra?

Jeste, dobra je.
Ne, nije dobra.
Jeste, veza s Novim Sadom je dobra.
Ne, veza s Novim Sadom nije dobra.
Prilično je rđava.

Stara Pazova
Slavonski Brod
Rogaška Slatina

Niška Banja
Generalski Stol
Sremska Mitrovica

Slavonska Požega
Bosanski Brod
Vrnjačka Banja
Gorski kotar

Use the instrumental plural of the nouns listed:

Da li su vaši prijatelji zadovoljni
s pozorištima ovde?

Jesu, zadovoljni su.
Ne, nisu zadovoljni.
Da, moji prijatelji su zadovoljni
mnogo sa pozorištima ovde.
Ne, moji prijatelji nisu zadovoljni
sa pozorištima ovde.

kafana
čovjek
bioskop
trolejbus

kuća
autobus
hotel
gradsko prevozna sredstvo

put
restoran
voz / vlak
tramvaj

GD 15.4 Question and Answer Drill with Prompt

U kancelariju idem autom.	Kako idete u kancelariju?
U pozorište i bioskop idemo četvrtkom i subotom.	Kad idete u pozorište i bioskop?
U pozorište idemo s našim prijateljima gospodinom i gospođom Jović. Srećom, ja subotom ne radim.	S kim idete u pozorište? /Da li idete u pozorište u društvu s nekim? Da li vi radite subotom?
U kancelariju idem Dedinjskim bulevarom i Miloševom ulicom.	Kojim putem idete u kancelariju? /Kuda idete u kancelariju?
Ja se retko služim gradskim saobraćajnim sredstvima.	Da li se služite gradskim saobraćajnim sredstvima?
Veza s Topčiderskim brdom je prilično dobra.	Kakva je veza s Topčiderskim brdom?
Jovan putuje često u Zagreb.	Da li Jovan putuje često u Zagreb?
Jovan nikad ne putuje u Zagreb vozom, već kolima ili avionom.	Zar Jovan nikad ne putuje u Zagreb.
On putuje češće kolima nego avionom.	Da li on putuje češće kolima ili avionom?
Jovan putuje sutra u Zagreb s jednim gospodinom. /Jovan ne putuje sutra u Zagreb ni s kim. On putuje sam.	S kim Jovan putuje u Zagreb?
Vi treba da se upoznate s Jovićima.	S kim treba da se upoznamo?
Mi se služimo srpskohrvatskim jezikom, ali ne govorimo.	Da li se služite srpskohrvatskim jezikom? /Da li se služite nekim stranim jezikom?
Zora govori srpskohrvatski svakog dana sa mnom.	Da li govorite s nekim srpskohrvatski.
Jovan je zadovoljan sa čistoćam u hotelu.	Da li je Jovan zadovoljan sa čistoćam u hotelu?
Ja sam zadovoljan sa svojom novom dužnošću.	Da li ste zadovoljni sa svojom novom dužnošću?

GD 15.5 Conversations - Razgovori

GD 15.5.1

A

B

Da li poznajete gospodina i gospođu Jović?

Ne, ne poznajem ih.

Oni su jako dobri i prijatni ljudi.

Da, znam. Svi naši prijatelji to kažu.

Mi idemo često kod njih i oni dolaze kod nas.

To je jako lijepo. Meri i ja želimo da se upoznamo s njima.

To je lako. Oni dolaze u četvrtak uvečer kod nas na kavu. Ako želite da se upoznate s njima, dođite i vi kod nas poslije osam.

Hvala, ali ne mogu da dođem. Ja petkom radim.

Šta je s tim, i ja radim. Mi ne ostajemo dugo.¹

Žao mi je, ali ne mogu ostati uvečer kad sutradan radim.

Onda, znate šta? Jeste li slobodni u subotu?

Jesam.

Mi idemo s Jovićima na izlet u subotu. Ako hoćete, možete i vi ići s nama.

Vrlo rado, Meri i ja inače još ne poznajemo okolicu Beograda. Samo ne želimo smetati vas i vaše prijatelje.

Ne, i mi i naši prijatelji volimo društvo.

Ako je tako, onda u redu. Gdje idete na izlet?

Idemo na Frušku goru.

Da li je Fruška gora daleko odavde?

Nije. To je u okolini Novog Sada, ako znate gdje je Novi Sad.

Da, znam. Da li idete putem u pravcu Novog Sada?

Ne, ovaj put idemo preko Srijemske Mitrovice.

Vrlo dobro.

Да ли познајете господина и госпођу Јовић?

Не, не познајем их.

Они су врло добри и пријатни људи.

Да, знам. Сви наши пријатељи то кажу.

¹ /óstatí/ 'to stay', /óstajati, óstajēm/ 'to be staying'

Ми одлазимо често код њих и они
долазе код нас.

То је врло лепо. Мери и ја желимо да
се упознамо с њима.

То је лако. Они долазе у четвртак
увече код нас на кафу. Ако желите да
се упознате с њима, дођите и ви код
нас после осам.

Хвала, али не могу да дођем. Ја петком
радим.

Шта је с тим, и ја радим. Ми не
седимо дуго.

Жао ми је, али не могу да седим увече
кад сутрадан радим.

Онда, знате шта? Јесте слободни у
суботу?

Јесам.

Ми идемо с Јовићима на излет у суботу.
Ако хоћете, можете и ви ићи с нама.

Врло радо, Мери и ја иначе још не
познајемо околину Београда. Само не
желимо да узнемиравамо вас и ваше
пријатеље.

Не, и ми и наши пријатељи волимо
друштво.

Ако је тако, онда у реду.
Где идете на излет?

Идемо на Фрушку гору.

Да ли је Фрушка гора далеко одавде?

Није. То је у околини Новог Сада,
ако знате где је Нови Сад.

Да, знам. Да ли идете путем у правцу
Новог Сада?

Не, овај пут идемо преко Сремске
Митровице.

Врло добро.

GD 15.5.2

Čujem da putujete u Zagreb.

Da, putujem.

Kad putujete?

Prekosutra.

Kako idete, autom ili vlakom?

Idem vlakom.

S kim putujete?

Putujem sa ženom i djecom.

Kakav je saobraćaj sa Zagrebom?

Saobraćaj je vrlo dobar. Ima mnogo
vlakova.

Ima li dovoljno vlakova?

Da li je udobno putovati vlakom?	Da, jest.
Da li su vlakovi ovdje skupi?	Nisu.
Kakve su ovdje ceste?	Nisu loše.
Putujete li često?	Da, putujem.
Da li se služite autom kad putujete?	Da, mnogo više autom nego vlakom.
Hoćete li negdje putovati?	Da, treba putovati za Niš, a ne znam kakva je cesta.
Cesta do Niša je dobra. Možete putovati autom.	Jako dobro. Hvala vam na obavještenju.
Nema na čemu.	
Чујем да путујете у Загреб.	Да, путујем.
Кад путујете?	Прекосутра.
Како идете, колима или возом?	Идем возом.
С ким путујете?	Путујем са женом и децом.
Каква је веза са Загребом?	Веза је врло добра. Има много возова.
Да ли има довољно возова?	
Да ли је удобно путовати возом?	Да, јесте.
Да ли су возови овде скупи?	Нису.
Какви су овде путеви?	Нису рђави.
Да ли ви путујете често?	Да, путујем.
Да ли се служите колима кад путујете?	Да, много више колима него возом.
Да ли хоћете негде да путујете?	Да, треба да путујем у Ниш, а не знам какав је пут.
Пут до Ниша је добар. Можете путовати колима.	Врло добро. Хвала вам на обавештењу.
Нема на чему.	

GD 15.5.3

Gdje stanujete?	Stanujem na Dedinju.
Kako idete u ured?	Idem autom.
Kojim putem idete?	Idem Dedinjskim bulevarom.
Zašto ne idete Avalskim putem?	Idem neki put i Avalskim putem. Idem jednim ili drugim putem. Vi stanujete na Topčiderskom brdu, zar ne?
Jest.	Kako vi idete u ured?
Idem obično trolejbusom.	Je li veza trolejbusom sa Topčiderskim brdom dobra?
Jest. Da li vi idete nekad trolejbusom u ured.	Ne idem nikad.
Zašto se nikad ne koristite trolejbusom?	Nije dobra veza sa uredom.
Где станујете?	Станујем на Дединју.
Како идете у канцеларију?	Идем колима.
Којим путем идете?	Идем Дединским булеваром.
Зашто не идете Авалским путем?	Идем неки пут и Авалским путем. Идем једним или другим путем. Ви станујете на Топчидерском брду, је л'те?
Јесте.	Како ви идете у канцеларију?
Идем обично тролејбусом.	Да ли је веза тролејбусом са Топчидерским брдом добра?
Јесте. Да ли ви идете некад тролејбусом у канцеларију?	Не идем никад.
Зашто се никад не служите тролејбусом?	Није ми добра веза са канцеларијом.

GD 15.6 Homework - Domaći zadatak

GD 15.6.1 Make questions to which the following sentences will be the appropriate informational answers.

Obično idem u grad Avalskim putem.

U nedelju idem na izlet s jednim prijateljem.

Veza vozom s Novim Sadom je vrlo dobra.

Mi razgovaramo srpskohrvatski sa Zorom.

Roditelji stanuju zajedno sa bratom.

Treba da svršim jedan hitan posao sa savetnikom Smitom.

Mi se služimo francuskim jezikom.

Jedna žena želi da razgovara sa gospodinom savetnikom.

Treba da razgovaram s ovim čovekom.

Mi želimo da se upoznamo s Jovićima.

GD 15.6.2 Write out another set of questions with /da li/ and give negative long answers.

UNIT 16

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Travelling by TrainPutovanje vlakomПутовање возом

A

Why are you going by train and not by car (gentlemen)?

Zašto putujete vlakom, a ne áutom góspodo?

Зашто путујете вóзом, а не колима гóспођо?#

automobile highway

áuto-put /
autoput

áuto-път / аутопът

ready, finished

gótov, -a, -o

готов, -а, -о

The autoput to Skopje is finished.

Аутопут до Скопља је гóтов.

Аутопът до Скопља је готов.

B

because, for

јèr

јèр

safer

sigúrniје

сигурније

winter, cold

zíma

зима

Because I think it is safer to go by train than by car. It's still winter.

Јèr мислим, да је сигурније путóвати
vlakom нèго áutom.
Јòš је зíма.

Јèр мислим, да је сигурније
путóвати вóзом | нèго
колима. Јòш је | зíма.

A

international express

ékspres
međunárodnī bǝzī
vlak

експрес
међунáродни брзи вóз

or,

Yugoslav express

bǝzī vlak

брзи вóз

What train are you going by, the international, or the Yugoslav express?

Кóјим vlakom пúтујете, експрèсом илī бǝзīm?

Кóјим вóзом пúтујете, експрèсом || или брзīm вóзом?#

	B	
(We're going) by the Yugoslav express.	Pútu jěmo břzIm.	Пу ту јěмо бр зјим.
to take, get	ú zěti, da ùzmēm	у зєти, да у змєм
taxi	t àksi (m.)	такси
We must take a taxi to the station, Tom.	Tòmo, m òramo ùzeti t àksi do kòlodvora.	Тòмо#, м о рамо у зєти такси до станице.
to be afraid of (with G)	b ó jati se, b ó jIm se	б о јати се, б о јим се
to be late	z ak ásniti, da z ak asnIm	з а каснити, да з а каснИм
or,	z ad ócniti, da z ad ocnIm	з а д о цнити, да з а д о цнИм
lest we be late, that we not be late or,	da ne z ak asnImo da ne z ad ocnImo	да не з а каснИмо да не з а д о цнИмо
I'm afraid we might be late.	B ó jIm se da ne z ak asnImo.	Б о јим се да не з а д о цнИмо.
<u>At the Railroad Station</u>	<u>Na Kòlodvoru</u>	<u>На жєлєзничкò ј станици</u>
	A	
card, ticket	k àrta	к а рта
class	r ázred	к л аса
Two first-class tickets, express, to Skopje, please.	M òlim dv ije k àrte p řvog r ázreda břzIm, do Skòplja.	М о лим дв є к а рте п рвє к л асе, бр зјим, до С кòп ља.
	C	
Here you are, three thousand eight hundred dinars.	Iz vólte, tr ì t isuće òsam stòtinā dìnārā.	И з вòлте#, тр ì х и љаде òсам стòтина д и нарā.
(He gives [him] 5000 dinars.)	(D à je 5.000 [pět t is učā] dìnārā.)	(Д а је 5.000 /п єт х и љада/ д и нарā.)

With the Porter

Sa nosáčem

Са носачем (носач)

A

to carry in

únijeti da unésēm

унѐти, да унесѐм

carry in!

unésite

унесите

suitcase

kóvčeg pl.

куфер

kóvčezi (Cr.)

Gpl. kòvčegā

Please take these two suitcases to the express train for Skopje.

Mòlīm, unésite óva dvā kòvčega u bŕzi vlāk za Skòplje.

Молим унесите ова два куфера у брзи воз за Скопје.

to occupy, take

zaúzeti, da záuзмēm

заузѐти, да заузмѐм

take

zaúzмите

заузмите

compartment

kúpě m.

купѐ

possible

mógúće

могуће

beside, next

pòkraj

поред

window

pròzor

прòзор

Take two seats in a first-class compartment next to the window, if it is possible.

Zaúzмите dvā mjěsta u kupěu pŕvog rázreda, ako je mógúće, pòkraj pròzora.

Заузмите два места у купеу прве класе, ако је могуће, поред прòзора.

D

Yes, sir.

Mòlīm, gospòdine.

Молим, господине.

In the First-Class Waiting Room

U čekaóni pŕvog rázreda (čekaóna)

У чекаоници прве класе (чекаоница)

A

to be starting, leaving

pólaziti, pólazim

полазити, полазим

When does the express train for Skopje leave?

Kád póлази bŕzi vlāk za Skòplje?

Кад полази брзи воз за Скопје?

	E	
hour	sàt G pl. sàtI	сàт, сàти
or,	úra (Cr.)	
or,	čas pl. časovi	час, часови
It leaves at 6:20 P.M.	Pòlazi u 18 sàtI i 20 minútā.	Полази у 18 часòвā и 20 минутā.
	A	
to arrive, to be arriving	stizati, stižem	стизати, стижем
And when does it arrive in Skopje?	A kād stižē u Skòplje?	А кад стиже у Скопље?#
	E	
exact, correct	tòčan, tòčna, -o	тачан, тачна, -о
exactly, correctly	tòčno	тачно
drive, driving, riding	vòžnja	вòжна
time-table	rèd vòžnjē	ред вòжнē
ticket window	blágājna	шалтер
I don't know exactly; look at the time-table or ask at the window.	Nè znām tòčno, vidite u rèdu vòžnjē ili pitàjte na blágājni.	Не знам тачно, видите у реду вòжнē или питајте на шалтеру.
	A	
to buy	kúpiti, da kúpim	кўпити, да кўпим
departure	pòlazak, pòlaska, pl. pòlasci	пòлазак, пòласка, пòласци
Do I have time to buy a time-table before the train leaves?	Da li imam vrèmena da kúpim rèd vòžnje prije pòlaska vlāka?	Да ли имам врèмена да купим ред вòжнē пре пòласка вòза?#
	E	
full, plenty	pùn, pùna, pùno	пун, пуна, пуно
You have plenty of time.	Imate mnògo vrèmena.	Имате пуно врèмена.

to drink up	pópiti, da pòpijēm	по̀пити, да по̀пијѐм
to start, leave	póci, da pòdem	по̀ћи, да по̀ђѐм
before it leaves	prije što pòdē	прѐ него̀ што̀ по̀ђѐ
You can not only get a time-table but also drink something before the train leaves.	Možete ne samo uzeti rēd vōžnjē već i pópiti nešto prije pólaska.	Мо̀жете не са̀мо узети рѐд во̀жње, ве́ и по̀пити нѐшто прѐ него̀ што̀ по̀ђе во̀з.
	A	
Thank you kindly.	Hvála lijepa.	Хва̀ла лѐпо.
	E	
Don't mention it.	Molim lijepo.	Нѐма на чѐму.

Note: The spelling Skopje is based on the Macedonian pronunciation of the word. The Serbo-Croatian is /Skòplje/. For the alternation of /p/ with /plj/ in Serbo-Croatian see Note 25.2.

Grammatical Notes

Note 16.1 Noun: Vocative

Dobar dan, gospodine Joviću.
 Milo mi je gospodo da se upoznamo.
 Da li je Toma kod kuće gospodo?
 Kelner, donesite mi molim još jednu kafu.
 Ana, dajte tu kafu mojoj majci.

Most masculine and feminine nouns have in the singular a special ending when used as terms of address. The most frequent masculine ending is /-e/: /gospódine/ 'sir!'. After palatals, and (unpredictably) with certain other nouns, the ending is /-u/: /Jóviću/. Most feminine a-nouns have /o/: /gòspodo/, /gospodo/. Those in /-ica/ regularly have /-e/: /gòspodice/. There is no vocative for neuter nouns, the nominative form being used. A number of /a/ nouns, and some masculine nouns, use the nominative form: /Ana/, /kèlner/. With some /a/ nouns either the nominative or the vocative may be used: /màjka/ 'mother' /màjka/ or /màjko/ 'mother!', /deda/ 'grandfather' (m. noun) /dèda/ or /dèdo/ 'grandfather!', though the use of the nominative here is considered colloquial.

There is also very frequently a shift or change of stress, a short fall on the first syllable being very common in the vocative (/gòspodo/ but /gòsoda/). There is no adjective vocative ending. The nominative is used when an adjective accompanies a noun in the vocative: /dragi moj prijatelju/ 'my dear friend!', /draga moja sestro/ 'my dear sister!'. A few plurals have a vocative in /' where the nominative has /'/: Np /sèstre/ Vp /sèstre/. Otherwise there is no vocative plural form. (/dèco/ 'children!') is regular in form. Np /žéne/ V /žène/ would be a slightly shorter example.

Note 16.2 Noun and Adjective: Review

Following are examples of nouns and adjectives, illustrating the forms which have been discussed. The vocative is omitted where not likely to be used. The forms given for the indefinite adjective are not the traditional ones for GDI but the definite with a short vowel, reflecting usage rather than school grammars. In literary style the genitive and dative indefinite masculine singular endings of the adjectives are the same as for the noun: /-a/ and /-u/, so 1.1.1 below G /lèpa krèveta/ D /lèpu krèvetu/, 1.1.2 G /dòbra kèlnera/ D /dòbru kèlneru/, etc. These forms may be met in reading.

1 Masculine

1.1 Non-palatal stems, adjective and noun

1.1.1 Inanimate

	<u>Indefinite</u>		<u>Definite</u>	
N	lèp krèvet	lèpi krèveti	lèpi krèvet	lèpi krèveti
A	lèp krèvet	lèpe krèvete	lèpi krèvet	lèpè krèvete
G	lèpog krèveta	lèpih krèvètā	lèpog krèveta	lèpih krèvètā
D	lèpom krèvetu	lèpim krèvetima	lèpom krèvetu	lèpim krèvetima
I	lèpim krèvetom	lèpim krèvetima	lèpim krèvetom	lèpim krèvetima

Noun with /k/ to /c/ before /-i/, /-ima/.

N	pràznik	pràznici
A	pràznik	pràznike
G	pràznika	pràznikā
D	pràzniku	pràznicima
I	pràznikom	pràznicima

1.1.2 Animate

	<u>Indefinite</u>		<u>Definite</u>	
N	dóbar čovek	dóbrī ljūdi	dòbrī čovek	dòbrī ljūdi
A	dóbrog(a) čovéka	dóbre ljūde	dòbrōg(a) čovéka	dòbre ljūde
G	dóbrog(a) čovéka	dóbrīh ljūdī	dòbrōg(a) čovéka	dòbrīh ljūdī
D	dóbrom(e) čovéku	dóbrīm(a) ljūdima	dòbrōm(e) čovéku	dòbrīm(a) ljūdima
I	dóbrīm čovékom	dóbrīm(a) ljūdima	dòbrīm čovékom dòbrī čoveče	dòbrīm(a) ljūdima dòbrī ljūdi

1.1.3 Non-palatal stem, noun, extended

N	grād	grādovi
A	grād	grādove
G	grāda	gradóvā
D	grādu / grādu	gradóvima
I	grādom	gradóvima

1.2 Palatal stems

1.2.1 Palatal stem, adjective (with inanimate noun)

	<u>Indefinite</u>		<u>Definite</u>	
N	vrúc dān	vrúci dāni	vrúci dān	vrúci dāni
A	vrúc dān	vrúce dāne	vrúci dān	vrúcē dāne
G	vrúceg dāna	vrúcih dānā	vrúceg dāna	vrúcih dānā
D	vrúcem dānu /dānu	vrúcih dānima	vrúcēm dānu /dānu	vrúcih dānima
I	vrúcih dānom	vrúcih dānima	vrúcih dānom	vrúcih dānima

1.2.2 Palatal stem, noun (animate), with non-palatal adjective

	<u>Definite</u>	
N	dòbrī priĵatelj	dòbrī priĵateljī
A	dòbrōg priĵatelja	dòbrē priĵateljje
G	dòbrōg priĵatelja	dòbrīh priĵateljā
D	dòbrōm priĵateljju	dòbrīm priĵateljīma
I	dòbrīm priĵateljĵem	dòbrīm priĵateljīma
V	dòbrī priĵateljju	dòbrī priĵateljī

1.2.3 Palatal stem, noun, extended

with moveable /a/

N	mùž	mùževi	ótac	óčevi
A	mùža	mùževe	óca	óčeve
G	mùža	mužévā	óca	óčevā
D	mùžu	mužévima	ócu	óčevima
I	mùžem	mužévima	ócem	óčevima
V	mùžu	mùževi	óče	óčevi

1.3 Nouns with replacement of stem in the plural

N	gospódin	gospóda	bràt	bràca	čóvek	ljùdi
A	gospódina	gospódu	bràta	bràcu	čovéka	ljùde
G	gospódina	gospódē	bràta	bràcē	čovéka	ljúdi
D	gospódinu	gospódi	bràtu	bràci	čovéku	ljúdimā
I	gospódinom	gospódōm	bràtom	bràcōm	čovékom	ljúdimā
V	gospódi	gòspodo	bràte	bràco	čòveče	ljùdi

2 Neuter

2.1 Non-palatal stems, adjective and noun

N	lépo sélo	lépa sèla	lèpō sélo	lèpā sèla
A	lépo sélo	lépa sèla	lèpō sélo	lèpā sèla
G	lépog séla	lépih sèlā	lèpōg séla	lèpih sèlā
D	lépom sélu	lépih sèlima	lèpōm sélu	lèpih sèlima
I	lépim sélom	lépih sèlima	lèpīm sélom	lèpih sèlima

2.2 Palatal stems, adjective and noun

N	nàše pòlje	nàša pólja
A	nàše pòlje	nàša pólja
G	nàšeg pòlja	nàših póljā
D	nàšem pòlju	nàšim póljima
I	nàšim pòljem	nàšim póljima

2.3 Shortened stem in Nominative/Accusative. Replacement stem in plural

N	děte	déca
A	děte	décu
G	déteta	décē
D	détetu	déci
I	détetom	décōm
V	děte	déco

3 Feminine

3.1 Feminine Nouns in /a/

3.1.1

	<u>Indefinite</u>		<u>Definite</u>	
N	lèpa žéna	lépe žéne	lèpā žéna	lèpē žéne
A	lèpu žénu	lépe žéne	lèpū žénu	lèpē žéne
G	lèpē žénē	lèpĭh žénā	lèpē žénē	lèpĭh žénā
D	lèpōj žéni	lèpĭm žénama	lèpōj žéni	lèpĭm žénama
I	lèpōm žénōm	lèpĭm zénama	lèpōm žénōm	lèpĭm žénama
			lèpā žèno	lèpē žène

3.1.2 Feminine /a/ noun with
moveable /a/

N	séstra	séstre
A	séstru	séstre
G	séstrē	sestārā
D	séstri	séstrama
I	séstrōm	séstrama
V	sèstro	sèstre

3.1.3 Feminine /a/ noun with G pl.
in /-1/. Note also /k/ to
/c/ before /-1/.

N	mājka	mājke
A	mājku	mājke
G	mājke	mājki
D	mājci	mājka
I	mājko	mājka
V	mājko	mājke

3.2 Feminine /i/ nouns

	<u>Regular</u>		<u>Unpredictable in Nom.</u>	
N	nòc	nòci	kčí	kčeri
A	nòc	nòci	kčèr	kčeri
G	nòci	nóci	kčeri	kčeri
D	nóci	nócima	kčeri	kčerima
I	nócu	nócima	kčeri/kčerju	kčerima
V	nóci	nóci	kčeri	kčeri

Note 16.3 Pronoun and Pronominal Adjectives: Review

Following is a general review of the pronouns and pronominal adjectives.

Personal Pronouns

			m.	n.	f.
N	jà	ti	òn,	óno	óna
A	méne me	tébe te	njéga	ga	njù je/ju
G	méne me	tébe te	njéga	ga	njè je
D	méni mi	tébi ti	njému	mu	njòj joj
I	mnòm	tòbòm	njĭm		njòm

			m.	n.	f.
N	mì	vì	óni,	óna,	óne
A	nàs nas	vàs vas	njih	ih	
G	nàs nas	vàs vas	njih	ih	
D	nàma nam	vàma vam	njima	im	
I	nàma	vàma	njima		

Reflexive Pronoun

N	—
A	sébe se
G	sébe
D	sébi
I	sòbòm

Demonstrative Pronouns

NA	tò	óvò	ónò
G	tòga	óvoga	ónoga
D	tòme	óvome	ónome
I	tìm	óvìm	ónìm

Interrogative Pronouns

kò	štà
kóga kòg	štà
kóga kòg	čéga
kóme kòm	čému
kíme kìm	čìm

/kómu/ may also be heard for /kóme/.

The derivative /ništa/ 'nothing' is declined like /štà/, /niko/ like /kò/.

Pronominal Adjectives

	m.	n.	f.	m.	n.	f.
N	tàj	tò	tà	tì	tà	tè
A	tàj	tòga	tò	tè	tà	tè
G	tòga		tè	tìh		
D	tòm		tòj	tìm		
I	tìm		tòm	tìm		

/óvaj/ and /ónāj/ are declined the same way.

	m.	n.	f.	m.	n.	f.
N	kójī	kójē	kójā	kójī	kójā	kójē
A	kójī	kòga / kójega	kójē	kójū	kójē	kójē
G		kòga / kójega		kójē		kójih
D		kòm / kójem		kójōj		kójim
I		kójim		kójōm		kójim / kójima

/nèki/ 'some' is similarly declined N /nèki/ G /nèkog, nèkoga/ D /nèkom/
I /nèkim/ etc. /mòj/ 'my' and /svòj/ 'one's own' have the same type of shortened
forms as /kóji/: N /svòj/ G /svòga/ or /svòjega/, etc.

m.	n.	f.	m.	n.	f.
sàv	svè	svà	svì	svà	svè
sàv	svèga	svè	svè	svà	svè
svèga		svè		svìh	
svému		svòj		svíma / svím	
				svíma svím	

Grammatical Drill

GD 16.1 Review of the Nouns and Pronouns - Case Drill

GD 16.1.1 Nominative

1. Make the substitutions indicated with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform.

Moj sin putuje avionom u Jugoslaviju.

moja kći	naša majka	Zorina sestra	ovaj stari gospodin
naš otac	moj brat	Tomina prijatelj	ovo dete

The following sentences are for the above drill:

Moj sin mora uzeti taksi da ne zadočni za voz.

Moj sin se boji da ne zadočni za voz.

Moj sin je zadovoljan svojim putem u Evropu.

Substitution Drill with /ima/ 'there is'

Ima jedna lepa velika soba.

Nema nijedna lepa velika soba.

jedno lepo pozorište	jedan mali, ali dobar restoran	jedna lepa zgrada
jedan dobar bioskop	jedno ispravno kupatilo	jedan udoban krevet
jedno malo ogledalo	jedna poruka	

GD 16.1.2 Genitive

Substitution drill with plural transform.

Kuća moga prijatelja je vrlo lepa.

Kuća moga prijatelja nije tako lepa.

moj brat	Jovanova sestra	njegovo dete
Tomlin sin	vaša kći	vaš srodnik

The following sentences are for the above drill:

Pismo moga prijatelja je vrlo lepo.

Restoran moga prijatelja je vrlo dobar, iako je jeftin.

Soba moga prijatelja je velika i udobna.

Hotel moga prijatelja je dobar, ali skup.

Posao moga prijatelja je težak.

Substitution Drill

Moram uzeti taksi do Železničke stanice, jer ne želim da zadočnim.

kancelarija	hotel	Topčidersko brdo
Dedinje	kuća moga prijatelja	Zeleni venac
ambasada	Narodno pozorište	bioskop

The following sentences are for the above drill:

Moji roditelji stanuju blizu Železničke stanice.

Brat dolazi sa Železničke stanice kroz pola sata. (Use preposition /sa/ or /iz/ as required. With item /kuća moga prijatelja/ use preposition /od/ only.)

Deca moraju uzeti taksi od Železničke stanice do kuće, jer je već noć.

Substitution drill with negative transform

Ima crnog vina.

hladna voda	hladno pivo	teleće meso	hladno meso
vruć čaj	crni hleb	vruća supa	hladan čaj

U gradu ima dobrih bioskopa.

lep park	lepa zgrada	udobna kuća
dobra kafana	lep spomenik	dobro pozorište

The following sentences are for the above drill:

Jovan kaže da u gradu ima nekoliko dobrih bioskopa.

Jovan kaže da u gradu nema mnogo dobrih bioskopa.

Jovan ne zna da li u gradu ima dobrih bioskopa.

Moj prijatelj ide svakog dana na Topčidersko brdo.

svaka subota	ova subota	taj dan
svaki ponedjeljak	to večere	svaki četvrtak
ova sreda	ovaj petak	ovaj utorak

Make each 1 substitution with original sentence, then with each 2 substitutions. Use /dve/ as appropriate.

U ovoj kući stanuju ² dva ¹ stara čovjeka.

¹ mala porodica	² tri
naš prijatelj	četiri
Zorin srodnik	
stari gospodin	
stara gospođa	
malo dete s majkom	

U gradu ima ² pet ¹ velikih hotela.

¹ dobar bioskop	² sedam
mala kafana	mного
lepa ulica	osam
lep spomenik	malo
dobro pozorište	nekoliko
	jedanaest

U ovoj kući stanuje ² petoro ¹ male dece.

¹ stara gospođa	² dvoje
moja braća	mного
	šestoro
	nekoliko
	desetoro

Substitution Drill

Dobro se sećam vašeg brata.

Ne sećam se dobro vašeg brata.

Tomín otac	naš izlet na Frušku goru
Jovanova majka	naš put u Dalmaciju

Jovan se boji rđavog vremena.

Jovan se ne boji rđavog vremena.

neispravna kola

neuređen saobraćaj

teškoće na putu

rđav put

veliki saobraćaj

hladno vreme

Substitution drill with pronoun transform.

Jovići stanuju blizu Tome.

Jovići stanuju blizu njega.

Zora

vi i vaš brat

moja sestra

moja žena i ja

Jovan i Zora

moj brat

The following sentences are for the above drill:

Oni dolaze sutra u posetu kod Tome.

On stiže u Beograd pre Tome.

Substitution Drill with negative transform.

On me se seća.

ti

Oni me se boje.

on

ona

mi

vi

oni

GD 16.1.3 Dative

1. Make the indicated substitutions with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform, using the emphatic forms of the pronouns only for the items in the beginning of the sentence.

Dajte ovo pismo mojoj kćeri.

Dajte ovo pismo mojim kćerima.

Dajte joj ovo pismo.

moj sin

vaš prijatelj

ta žena

njihov otac

moja sestra

moj brat

taj gospodin

njihova majka

The following sentences are for the above drill:

Recite mojoj kćeri da odmah dođe u ambasadu.

Javite mojoj kćeri da sam u kancelariji i dan imam posla.

Mojoj kćeri treba za sutra soba sa kupatilom.

Mojoj kćeri je milo, gospođo, što ste zadovoljni.

Mojoj kćeri je žao, gospođice, što ne možete doći.

Dajte mi taj novac.

on mi

ona oni

The following sentences are for the above drill:

Kažite mi kad dolazi.

Milo mi je što ste dobro.

Žao mi je što niste dobro.

Treba mi hiljadu dinara.

In the sentences on the left side a pronominal adjective with a noun is used. In the sentences on the right side the dative of the corresponding personal pronoun is substituted for the adjective. The meaning of the sentence is the same. The sentences on the right side being only more colloquial.

Moja kći je vrlo dobra.

Kći mi je vrlo dobra.

Tvoja kći je vrlo dobra.

Kći ti je vrlo dobra.

Njegova kći je vrlo dobra.

Kći mu je vrlo dobra.

Njena kći je vrlo dobra.

Kći joj je vrlo dobra.

Naša kći je vrlo dobra.

Kći nam je vrlo dobra.

Vaša kći je vrlo dobra.

Kći vam je vrlo dobra.

Njihova kći je vrlo dobra.

Kći im je vrlo dobra.

The following sentences are for the above drill:

Moja soba je lepa i čista.

Moj restoran je lep i čist, iako je jeftin.

Moj posao je vrlo dobar, ali težak.

Moja dužnost je laka.

Moja kafa je potpuno hladna i ne mogu da je pijem.

Moje pivo je vruće i ne mogu da ga pijem.

Moj auto je nov.

Moja kola su nova.

Moja deca nisu ovde.

In the following drill use the preposition /na/ instead of /u/ when required.

Jovan je u svojoj sobi.

narodno pozorište	svoj hotel	pošta
zološki vrt	američka ambasada	put

Moji prijatelji stanuju u Jovanovoj ulici br. 10.

lep kraj grada	Cvetni trg br. 6
Topčidersko brdo	Knez-Mihailova ulica br. 34

GD 16.1.4 Accusative

1. Make the substitutions as indicated with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform. Use enclitic forms, since they are more commonly used in this type of sentences.

Želim da vidim Jovanovu sestru.

vaš brat	Zorina kći	taj čovek	ta žena
taj gospodin	vaš otac		

The following sentences are for the above drill:

Otac i najka čekaju Jovanovu sestru.

Neko traži Jovanovu sestru.

Jovići poznaju Jovanovu sestru.

Oni žele da upoznaju Jovanovu sestru.

Majka zove Jovanovu sestru.

Substitution drill with plural transform.

Grad ima dobar hotel.

dobro pozorište	velika i lepa ulica	veliki trg
čista kafana	lep i veliki spomenik	dobar restoran

Substitution Drill

Možete popiti kafu pre nego što pođe voz.

čaj	jedno pivo	jedno vino
-----	------------	------------

Voz stiže u Skoplje u 10 časova.

Ljubljana
Zagreb

Sežana
Zidani most

Sarajevo
Rogaška Slatina

Oni žele da je vide.

ja
ti

on
mi

vi
oni

Sentences for further drill:

Traže je neki ljudi.

Oni je dobro poznaju.

Treba mi soba za nju.

Ima pismo od nje.

GD 16.1.5 Instrumental

Moj prijatelj ima izvesnih teškoća s njegovim kolima.

svoja deca
jedno dete

jedan gospodin
posao

neka gospoda
Jovanova braća

svoj brat

Jovan ide večeras u bioskop sa mnom.

ti
on

ona
mi

vi
oni

GD 16.2 Review of the Nouns and Pronouns - Pronoun Transform Drill

In the sentences on the left side an adjective-noun phrase in one or another case is used. On the right side a pronoun (in one sentence a pronominal adjective) substitutes for the noun phrase. This drill may be used as a transform drill or as question and answer with prompt. As a transform drill, the student responds with the sentence on the right, substituting the pronoun form for the noun phrase. As a prompt drill, the sentences on the left are given and an appropriate question made on the basis of it. The pronoun transform or a similar sentence will be the answer.

Moj brat putuje avionom u Zagreb.

Kuća moga brata je lepa i velika.

Ima pismo od moga brata.

Mi stanujemo blizu moga brata.

Gospodin Jović se ne seća moga brata.

Oni se ne boje moga brata.

Dajte ovaj novac mom bratu.

Dajte ovaj novac mom bratu, a ne Tomi.

Recite mom bratu da dođe u ambasadu.

Mom bratu treba soba sa kupatilom.

Mom bratu je milo što imate lepu sobu.

Mom bratu je žao što nemate lepu sobu.

Ovaj gospodin želi da vidi moga brata.

Ovaj gospodin želi da vidi moga brata,
a ne vas.

Ova gospoda čekaju moga brata.

Jovan traži moga brata.

G. Jović ne poznaje moga brata.

Jovići žele da upoznaju moga brata.

Jedan gospodin želi da govori s
mojim bratom.

G. i g-đa Smit razgovaraju srpsko-
hrvatski s mojim bratom.

Jovići idu večeras u pozorište s
mojim bratom.

moja sestra

ti ljudi

Zorina deca

Tomini sinovi

On putuje avionom u Zagreb.

Njegova kuća je lepa i velika.

Ima pismo od njega.

Mi stanujemo blizu njega.

Gospodin Jović ga se ne seća.

Oni ga se ne boje.

Dajte mu ovaj novac.

Dajte ovaj novac njemu, a ne Tomi.

Recite mu da dođe u ambasadu.

Njemu treba soba sa kupatilom.

Njemu je milo što imate lepu sobu.

Njemu je žao što nemate lepu sobu.

Ovaj gospodin želi da ga vidi.

Ovaj gospodin želi da vidi njega,
a ne vas.

Ova gospoda ga čekaju.

Jovan ga traži.

G. Jović ga ne poznaje.

Jovići žele da ga upoznaju.

Jedan gospodin želi da govori s njim.

G. i g-đa Smit razgovaraju srpsko-
hrvatski s njim.

Jovići idu večeras u pozorište s njim.

vaša kći

Zorina majka

GD 16.3 Review of the Nouns and Pronouns - Question Drill

a) On the left side a set of affirmative sentences with an adjective-noun phrase in various cases is given. On the left side of each sentence an appropriate question is made to which that sentence is a common answer.

b) Make the substitutions indicated and give an affirmative answer. The negative answers may be only of the type /Niko ne putuje u Zagreb/ etc. The phrases for substitution are underlined.

Moj brat putuje u Zagreb.

Ko putuje u Zagreb?

Ima pismo od moga brata.

Od koga ima pismo?

Moj brat se boji rdavog vremena.

Čega se boji vaš brat?

Oni se boje moga brata.

Koga se oni boje?

To je kuća moga brata.

Čija je ovo kuća?

Oni se sećaju moga brata.

Koga se oni sećaju?

Moj brat se seća izleta na Frušku goru.

Čega se seća vaš brat?

Dajte ovaj novac mom bratu.

Kome da dam ovaj novac? /Šta da dam vašem bratu?

Mom bratu treba soba za nedelju i ponedeljak.

Kome treba soba? /Šta treba vašem bratu?

Recite mom bratu da danas posle podne dođe u ambasadu.

Šta da kažem vašem bratu?

Ova gospoda čekaju moga brata.

Koga čekaju ova gospoda?

Moj brat čeka voz.

Šta čeka vaš brat.

Ta žena traži moga brata.

Koga traži ova žena?

Moj brat traži odavno kuću na Dedinju.

Šta traži vaš brat?

Moj brat putuje vozom u Zagreb.

Kako putuje vaš brat u Zagreb?

Moj brat želi da se upozna sa Jovićima.

S kim želi da se upozna vaš brat?

Moj brat razgovara svakog dana sa Zorom srpskohrvatski.

S kim vaš brat razgovara svakog dana srpskohrvatski?

Moj brat putuje u Zagreb.

Gde putuje vaš brat? /Kuda putuje vaš brat?

Moj brat stanuje na Dedinju.

Gde stanuje vaš brat?

Moj brat ide u kafanu svake subote.

Gde ide vaš brat svake subote? /Kuda ide vaš brat svake subote?

Moj brat je večeras u kafani.

Gde je vaš brat?

Tomina sestra
moji roditelji

Zorin otac
Jovanov prijatelj

Repeat this drill using the questions with /da li/ and give affirmative and negative answers first short, and then long. e.g.

Da li vaš brat putuje u Zagreb?

Da, putuje.

Ne, ne putuje.

Da, on putuje u Zagreb.

Ne, on ne putuje u Zagreb.

Izvinite, ali ne znam da li on putuje u Zagreb.

GD 16.4 Conversations - Razgovori

GD 16.4.1

A

B

Čujem da često putujete u Skoplje.

Jest, ja često putujem poslom u Skoplje.

Da li je to tačno?

Kako putujete, vlakom ili autom?

Obično putujem vlakom.

Zašto putujete vlakom kad imate auto?

Zbog lošeg vremena. Još je zima.

Kojim vlakom putujete?

Brzim vlakom.

Da li ima međunarodnih vlakova do Skoplja?

Da, ima, ali ja rijetko kad putujem ekspresom.

Zašto?

Ne dobijam ništa u vremenu, a ekspres je vrlo skup za mene.

Da li su jugoslovenski brzi vlakovi udobni.

Jesu. Vožnja prvim razredom je jako prijatna i udobna.

Koliko razreda ima na vašim vlakovima?

Imaju dva razreda, prvi i drugi.

Koliko stoji karta drugog razreda?

Ne znam tačno jer ne putujem drugim razredom.

Da li je tačno da karta prvog razreda stoji dvaput više od druge.

Mislím da je otprilike tako.

Чујем да често путујете у Скопље. Да ли је то тачно?	Јесте, ја често путујем послом у Скопље.
Како путујете, возом или аутом?	Обично путујем возом.
Зашто путујете возом кад имате ауто?	Због рђавог времена. Још је зима.
Којим возом путујете?	Брзим возом.
Да ли има међународних возова до Скопља?	Да, има, али ја ретко кад путујем експресом.
Зашто?	Не добијам ништа у времену, а експрес је врло скуп за мене.
Да ли су југословенски брзи возови удобни?	Јесу. Вожња првом класом је врло пријатна и удобна.
Колико класа има на вашим возовима?	Имају две класе, прва и друга.
Колико кошта карта друге класе?	Не знам тачно, јер не путујем другом класом.
Да ли је тачно да карта прве класе кошта двапут више од друге.	Мислим да је отприлике тако.

GD 16.4.2

Da li vaši jugoslavenski prijatelji govore engleski?	Ne, ne govore.
To je jako dobro za vas. Vi sigurno govorite s njima srpskohrvatski, zar ne?	Da, govorimo, ali ne uvijek. Ima tu jedna poteškoća.
Kakva poteškoća?	Kao što znate mi učimo srpskohrvatski i želimo da govorimo srpskohrvatski kad god možemo.
To znam, ali ne razumijem kakva tu ima poteskoća. To je jako jedno- stavno. ¹	Čekajte malo, da čujete. Nije tako jednostavno, kao što vi mislite.

¹ /jédnostāvan, jédnostāvna, -o/ 'simple'

Ne razumijem zašto. Recite u čemu je stvar!

Pa tako kažite. Sad razumijem.

Pa što radite?

Šta mislite kad kažete nije loše?

To je lijepo.

Да ли ваши југословенски пријатељи говоре енглески?

То је врло добро за вас. Ви сигурно говорите с њима српскохрватски, зар не?

Каква тешкоћа?

То знам, али не разумем каква ту има тешкоћа. То је врло просто.

Не разумем зашто. Recite у чему је ствар.

Па тако кажите. Сад разумем.

Па шта радите?

Шта мислите кад кажете није рђаво.

Stvar je u tome što oni uče engleski.

Mi želimo da govorimo s njima srpskohrvatski, a oni s nama engleski.

Pa mi govorimo s njima malo srpskohrvatski, a oni s nama engleski i zaista nije loše.¹

Pa naše poteškoće na srpskohrvatskom su njihove poteškoće na engleskom i ide jako dobro.

Da, tako je. Treba samo da nas čujete kad razgovaramo.

Не, не говоре.

Да, говоримо, али не увек. Има ту једна тешкоћа.

Као што знате ми учимо српскохрватски и желимо да говоримо српскохрватски кад год можемо.

Чекајте мало, да чујете. Није тако просто, као што ви мислите.

Ствар је у томе што они уче енглески.

Ми желимо да говоримо с њима српскохрватски, а они с нама енглески.

Па ми говоримо с њима мало српскохрватски, а они с нама енглески и да видите није рђаво.

Па наше тешкоће на српскохрватском су њихове тешкоће на енглеском и иде врло добро.

¹ /záista/ 'indeed'

То је лепо.

Да, тако је. Треба само да нас чујете
кад разговарамо.

GD 16.4.3

Jedan gospodin traži gospodina Jovića.

Zašto mu ne kažete da moj muž nije kod
kuće?

On ipak želi da razgovara s vama.

Dobro, pustite ga unutra.

Dobar dan, gospodo.

Dobar dan, gospodine.

Ja sam Đorđević, prijatelj vašeg
muža.

Milo mi je gospodine Đorđeviću, da
se upoznam s vama. Žao mi je što
Toma nije kod kuće.

Mi treba da svršimo zajedno jedan
posao. Kad on dolazi kući?

On je još na putu.

Zar je on još na putu?

Jest.

Kad se vraća s puta?

Vraća se sutra.

Molim vas, recite mu da dođe u
četvrtak kod mene kući, poslije
ureda.

Jako rado. Da li on zna gdje
stanujete?

Da, zna.

Hvala lijepo i do viđenja, gospodo?

Do viđenja, gospodine.

Један господин тражи господина Јовића.

Зашто му не кажете да мој муж није
код куће?

Он ипак жели да разговара с вама.

Добро, пустите га унутра.

Добар дан, госпођо.

Добар дан, господине.

Ја сам Ђорђевић, пријатељ вашег мужа.

Мило ми је господине Ђорђевићу, да се
уознам с вама. Жао ми је што Тома
није код куће.

Ми треба да свршимо заједно један посао. Он је још на путу.
Кад он долази кући?

Зар је он још на путу?

Јесте.

Кад се враћа с пута?

Враћа се сутра.

Имате неки поруку за Тому?

Молим вас, реците му да дође у
червртак код мене кући, после
канцеларије.

Врло радо. Да ли он зна где станујете?

Да, зна.

Хвала лепо и довиђена, госпођо.

До виђена, господине.

GD 16.5 Homework - Domaći zadatak

GD 16.5.1 Substitute in the following sentences a corresponding pronoun for each underlined phrase.

Мој пријатељ је врло добар човек.

Он станује близу мене и моје жене.

Моја жена и ја много volimo нашег пријатеља и његову жену.

Мој пријатељ и ја често излазимо заједно.

Мом пријатељу господину Смиту је жао што не говори српскохрватски.

Мојој жени и мени треба кућа са пет соба и купатилом.

Јавите мојој жени и кћери да се враћам у Београд у четвртак, а не у среду.

Мој пријатељ жели да види свога брата, а не своју сестру.

Један човек тражи господина Јовића.

Већерас моја жена и ја идемо у позориште са господином и господом Јовић.

GD 16.5.2 Make questions to which the above sentences will be the appropriate answers. Use /da li/ or /li/ when no question word is involved.

UNIT 17

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>In Belgrade</u>	<u>U Beogradu</u>	<u>У Београду</u>
	A	
you came	dòšli ste (dóci, da dòdem)	дошли сте (дóци, да дòдем)
or,	ví ste dòšli	ви сте дошли
When did you arrive in Belgrade?	Kàd ste dòšli u Beógrad?	Кад сте дошли у Београд?#
	B	
I came (man speaking)	dòšao sam	дошао сам
or,	jà sam dòšao	ја сам дошао
past, last	pròšli, -ā, -ō	прошли, -ā, -ō
alone, -self	sām, sāma, sāmo	сām, сāма, сāмо
I arrived last week, by myself ('but alone'.)	Dòšao sam prošle nèdjelje, ali sām.	Дошао сам прошле недеље, али сām.
hasn't come (f.)	níje dòšla	није дошла
My wife and children haven't arrived yet.	Žèna sa djécōm jòš níje dòšla.	Жèна са дèцōм јòш није дошла.
	A	
were you, have you been	jèste li bíli	јèсте ли бйли
early	ràno	рано
earlier	ráníje	раније
Have you been in Belgrade before?	Jèste (li) bíli ráníje u Beógradu?	Јèсте (ли) бйли раније у Београду?#
	B	
it was	bílo je	бйло је
a long time ago	dávno	дávно

Yes, but it was a long time ago.	Jéсам, ali tò je bilo dāvno.	Јесам, али то је било давно.
civil servant, official, officer	čínóvnik pl. čínóvnici	чѝнóвник чѝнóвници
I was in Belgrade as a young officer fifteen years ago.	Bilo sam u Beógradu, kao mlád čínóvnik prije pětnaest gòdīnā.	Био сам у Беóграду, као млад чѝнóвник пре петнаест гòдѝнā.
A		
I heard (man speaking)	čùo sam (čùti, da čùjēm)	чùо сам (чùти, да чùјēm)
or,	jā sam čùo	јā сам чùо
then, at that time	tāda	тāда
they were not	nīsu bíli	нѝсу бѝли
I heard that the hotels were not good at that time.	Čùo sam da hotēli tāda nīsu bíli dóbri.	Чùо сам да хòтели тāда нѝсу бѝли дòбри.
B		
Well, they weren't that bad.	Pa nīsu bíli tako lòši.	Па нѝсу бѝли тако рђави.
at least	bàrem / bàr	бар / бàрем
to regret; (with /se/) to complain	žàlīm (se)	жалити (се), жàлѝм (се)
At least, I can't complain.	Bàrem jā ne mògu da se žàlīm.	Бар јā не мòгу да се жàлѝм.
A		
you dwelled, lived	stanóvali ste (stanóvati, stánujēm)	стàновāли сте (станóвати, стáнујēm)
or,	vī ste stanóvali	вѝ сте стàновāли
Where did you live?	Gdjè ste stanóvali?	Где сте стàновāли?#
B		
At first I lived downtown.	Prvo sam stanóvao u grādu.	Прво сам стàновао у грāду.

I had (man speaking)	ímao sam / jà sam ímao	имао сам / ја сам имао
living quarters, apartment	stàn pl. stánovi	ста̀н, ста̀нови
I had a small apartment.	Ímao sam máli stàn.	Имао сам ма̀ли ста̀н.
late	kàsno	ка̀сно
later	kásnije	ка̀сније
I got (man speaking)	dòbio sam (dóbiti, da dòbijem)	до̀био сам (до̀бити, да до̀бијем)
or,	jà sam dòbio	ја сам до̀био
Later, I got a house in Dedinje.	Kásnije sam dòbio kuću na Dèdinju.	Ка̀сније сам до̀био ку̀ћу на Дѐдињу.
did you live	dà li ste žívjeli	да ли сте жи́вели
or,	jèste li žívjeli	јесте ли жи́вели
Have you lived in Yugo- slavia before?	Dà li ste žívjeli rànije u Jugosláviji?	Да ли сте жи́вели раније у Југосла̀вији?#
A		
I never lived (man speaking)	nísam níkad žívio	нисам никад жи́вео
I've never lived in Yugo- slavia before.	Nísam níkad rànije žívio u Jugosláviji.	Нисам никад раније жи́вео у Југосла̀вији.
recently, almost	skóro	ско̀ро
My wife has been in Dalmatia recently.	Mòja žena je bila skóro u Dálmāciji.	Мо̀ја жена је била ско̀ро у Да̀лмацији.
B		
we were going, we went	mì smo išli	ми смо ишли
or,	išli smo	ишли смо
We also went to Dalmatia several times.	I mì smo išli nekoliko púta u Dálmāciju.	И ми смо ишли неколико пу̀та у Да̀лмацију.

Grammatical Notes

Note 17.1 Verb: Past

Note 17.1.1 Past: Form

a) Došao sam prošle nedelje. Bio sam u Beogradu. Čuo sam da hoteli nisu bili dobri. Prvo sam stanovao u gradu. Imao sam mali stan. Kasnije sam dobio kuću na Dedinju. Nisam nikad ranije živio u Jugoslaviji.	c) To je bilo davno. d) Jeste li bili ranije u Beogradu? Pa nisu bili tako rđavi. Gde ste stanovali. Da li ste živeli ranije u Jugoslaviji? I mi smo išli nekoliko puta u Dalmaciju.
b) Žena sa decom još nije došla. Naša soba je bila dobra. Moja žena je bila skoro u Dalmaciji.	

The past of the verb is normally a compound tense in Serbo-Croatian, as illustrated above. The present of the verb 'to be' is used with a past participle in /-o/ or /-l-/. The participle agrees with the subject (but see below). All of the examples in a) are spoken by a man. The participles are masculine singular in form, ending in /-o/. If these were said by a woman, the ending would be /-a/, as in b). They would then be:

Došla sam prošle nedelje. Bila sam u Beogradu. Čula sam da hoteli nisu bili dobri. Prvo sam stanovala u gradu.	Imala sam mali stan. Kasnije sam dobila kuću na Dedinju. Nisam nikad ranije živela u Jugoslaviji.

In other words, the real verb in these constructions is the verb /sam/. The /došao/ - /došla/ etc. are participles or verbal adjectives.

The examples in c) are neuter singular and those in d) plural (common plural, masculine plural, or polite singular with 'you'). There are also (exclusively) feminine plural forms in /-l-e/, as /sve sobe su bile dobre/ and neuter plural forms in /-l-a/, as /sva ogledala su bila čista/.

The /-o/ of the masculine singular is the same as the /-l-/ of the other forms; /l/ at the end of a syllable is usually replaced by /o/ in Serbo-Croatian. (Compare /Beograd/ for /bel-/ 'white' plus /grad/ 'citadel'.) The /-o/~-l-/

is the participle formative. The endings are the adjective endings (-zero for masculine singular, /-a/ for feminine singular, etc.)

In most, but by no means all, cases verbs have the same stem in the /l/ participle as in the infinitive. This is seen from the following list of the /l/ participle forms of the verbs found in the above examples. The infinitive is given first. The first person present forms are added in parentheses after the others for comparison and contrast. (See Note 17.2 for more examples.)

	ímati		stanóvati		Žíveti
Sg. m.	ímao		stànovao		Žíveo
f.	ímala		stànovāla		Žívela
n.	ímalo		stànovālo		Žívelo
Pl. m.	ímali		stànovāli		Žíveli
f.	ímale		stànovāle		Žívele
n.	ímala		stànovāla		Žívela
	(ímām)		(stànujēm)		(žívīm)
	íci	dóci	dóbiti	čùti	bìti
Sg. m.	ìšao	dòšao	dòbio	čùo	bìo
f.	íšla	dòšla	dòbila	čùla	bíla
n.	íšlo	dóšlo	dòbilo	čùlo	bílo
Pl. m.	íšli	dóšli	dòbili	čùli	bíli
f.	íšle	dóšle	dòbile	čùle	bíle
n.	íšla	dóšla	dòbila	čùla	bíla
	(ídēm)	(dódēm)	(dòbijēm)	(čùjēm)	(sam)

The stem (or stems) of the infinitive and /l/ participles are:

Infinitive	íma-		stanóva		žíve-
/l/ participle			stànova-		
(where different)			stànovā-		
Infinitive	i-	dó-	dóbi-	čù-	bì-
/l/ participle	ìša-	dòša-	dòbi-		bì-
(where different)	íš	dòš-			bí-

/iʃao/ and /dòʃao/ both have movable /a/. The verb 'go' and a typical derivative from it are illustrated by these two verbs. The forms of these verbs are irregular.

Note 17.1.2 Past: Use

The past tenses of all the above verbs may be made by using the present of the verb 'to be'. The unstressed forms occur after the /l/ participle if the latter is the first stressed form of the clause. In the negative the forms /nʃsam/, etc. always come before (earlier in the sentence or clause than) the /l/ participle, as they are always stressed.

ímao sam	'I had	nʃsam ímao	'I didn't have'
ímala sam		nʃsam ímala	
ímao si	you had	nʃsi ímao	'you didn't have'
ímala si		nʃsi ímala	
ímao je	he had	nʃje ímao	'he didn't have'
ímala je	she had	nʃje ímala	'she didn't have'
ímalo je	it had	nʃje ímalo	'it didn't have'
ímali smo	we had	nʃsmo ímali	'we didn't have'
ímale smo		nʃsmo ímale	
ímali ste	you had	nʃste ímali	'you didn't have'
ímale ste		nʃste ímale	
ímali su	they had	nʃsu ímali	'they didn't have'
ímale su		nʃsu ímale	
ímala su		nʃsu ímala	

The plural in /i/ is by far the most frequent, as the purely feminine may only be used when feminine forms alone are involved. The polite /vi/ is used for all genders:

kad ste vi došli (to man, woman, men mixed group)

For 'we' and 'they' the subject must be exclusively feminine for the participle to be feminine.

mi smo došli	(men, mixed group)
mi smo došle	(exclusively women)
oni su došli	(men, mixed group)
one su došle	(exclusively women)
ona su došla	(neuter plural reference)

(See Note 18.1 for more detail on agreement of the /l/ participle with various subjects. Compare also Note 7.2.)

The example /šta vam se najviše dopalo usput?/ shows that the participle and /se/ are used, without /je/, in the third person singular affirmative past of reflexive verbs. The singular of this verb is /dopao sam se, dopala sam se, dopao si se, dopala si se, dopao se, dopala se, dopalo se/. It is also possible to use /je/: /dopao se je/, but this is less frequent.

Two constructions with /li/ are common:

1. Stressed /jèsam, jèsi/ etc. + li + /l/ participle
                   jeste   li   bili....
2. Da li + enclitic /sam, si/, etc. + /l/ participle
     Da li   ste   živeli...

/li/ is frequently omitted in colloquial speech in the first construction, though not after /je/. Other enclitics are used after /li/ or /ste/ as required. The enclitics and their order, given in Note 12.4, should be noted in connection with the past. The short form /ju/ 'her', listed in Note 12.2 is used when followed by /je/ 'is', as in /on ju je video/ 'he saw her'. Many speakers avoid the use of /ju/, preferring to use a construction with /njù/, except in writing.

The short answer a (yes-no) question using the past is usually the long form of the verb 'to be':

Jeste li imali...?	Da, jesam.
Da li ste imali...?	/Jesam.
	Ne, nisam.
	/Nisam.

Compare the English use of 'have':

Have you had your breakfast?	Yes, I have.
	No, I haven't.

In both English and Serbo-Croatian the real verb form (usually called the 'auxiliary' verb) is that which is used in the answer, not the participle.

Note 17.1.3 Past: Aspect

Most past tense forms are from perfective verbs, as the past tense is most frequently used of completed actions. However, most of the past tenses used in this unit are imperfective. Verbs such as 'live', 'dwell', etc. may often be used in the past to refer to a continuing state of affairs. Compare the perfective and imperfective forms found in the Basic Sentences:

<u>Perfective</u>		<u>Imperfective</u>	
došao	having come	stanovali	having dwelled
čuo	having heard	imao	having had
dobio	having received	živeo	having lived
		išao	having gone
		putovali	having travelled

A rough idea of the pattern of usage may be seen from the two verbs /dàti/ and /dāvati/:

dájēm	I'm giving	(želim da) dām	I (want to) give
dāvao sam	I was giving	dào sam	I gave

The English simple past will usually correspond to a perfective verb in Serbo-Croatian. Exceptions are generally verbs indicating states, as above, or activity which is normally described as in process (/služio sam/ - the verb refers to the activity, not to its termination).

/išao sam/ is somewhat speciallized in meaning. The sentence /I mi smo išli nekoliko puta u Dalmaciju./ 'We also went several times to Dalmatia.' does refer to the going, the movement involved, not the completion of it. The most normal English equivalent is 'We were also in Dalmatia several times.' This may also be /I mi smo bili nekoliko puta u Dalmaciji./ Here there is reference only to the 'being', not to the going, but the two sentences are situationally equivalent.

Note 17.2 Verb: Review

Following is a list of verbs which have occurred, giving the infinitive, the present and the /l/ participles. The perfective verbs are listed first then the imperfectives. Masculine and feminine forms of the /l/ participles are given, to show moveable /a/ when it occurs, /ã/ before /-la/ or other variables.

<u>Infinitive</u>	<u>Present</u>	<u>/l/ participle</u>		<u>meaning</u>
		<u>Perfective Verbs</u>		
čuti	da čujēm	čuo	čula	to hear
dàti	da dãm (dãmo lp)	dào	dãla	to give
dòbiti	da dòbijēm	dòbio	dòbila	to receive
dòći	da dòďēm	dòšao	dòšla	to come
dóněti /donijěti	da donésēm	dòneo /dònio	dòněla /dònijela	to bring
dozvoliti	da dózvolīm	dozvolio	dozvolila	to allow, permit
izvíniti	da ízvínīm	izvínio	izvínila	to excuse
izvóletí	da ízvolīm	izvóleo	izvólela	to permit
jáviti se	da se jãvi	jãvio se	jãvila se	to report oneself
kázati	da kãžēm	kãzao	kãzala	to say
kúpiti	da kúpīm	kúpio	kúpila	to buy
opròstíti	do óprostīm	opròstio	opròstila	to pardon
otíći	da òďēm	otíšao	otíšla	to go, leave
ožéniti se	da se óženīm	ožénio se	_____	to get married (of man)
plátiti	da plãtīm	plãtio	plãtila	to pay
pòći	da pòďēm	pòšao	pòšla	to start off
pógledati	da pógledãm	pógledao	pógledala	to look
pópiti	da pòpijēm	pópio	pópila	to drink
pozãjmiti	da pozãjmīm	pozãjmio	pozãjmila	to loan
próći	da pròďēm	próšao	próšla	to pass by
proméniti /promijéniti	da próměnīm /da prómijenjīm	proménio /promijénio	proménila /promijénila	to change
pustiti	da pustīm	pustio	pustila	to let
rěci	da rěčēm	rěkao	rěkla	to say
sáčekati	da sáčekãm	sáčekao	sáčekala	to wait for
sěsti /sjěsti	da sědnēm /da sjědnēm	sěo /sjěo /sěo	sěla /sjěla	to sit down
svřšiti	da svřšīm	svřšio	svřšila	to finish

údati se	da se údām		údāla se	to get married (of woman)
únēti / unijēti	da unēsēm	úneo / únio	únela / únijela	to carry in
upóznati	da upóznām	úpoznao	úpoznāla	to introduce
uréditi	da úrēdīm	urédio	urédila	to put in order
úzēti	da úzmēm	úzeo	úzēla	to take
zadócniti	da zádócnīm	zadócnio	zadócnila	to be late
zadržati se	da se zadržīm	zadržao se	zadržala se	to be delayed
zaúzēti	da zaúzmēm	zauzeo	zauzēla	to take

Imprefective Verbs

bīti	(jé)sam	bīo	bīla	to be
bójati se	bójīm se	bójao se	bójala se	to be afraid
brīnuti se	brīnēm se	brīnuo se	brīnula se	to worry
čekati	čekām	čekao	čekala	to (be) wait(ing)
dāvati	dājēm	dávao	dāvala	to be giving
dešāvati se	děšāvā se	dešávao se	dešāvala se	to be happening
dobījati	dóbījām	dobījao	dobījala	to be receiving
dólaziti	dólazī	dólazio	dólazila	to be coming
dópadati se	dópadā se	dópadao	dópadala	to please
govóriti	góvorīm	govório	govóрила	to speak
htèti / htjèti	(hó)ću (hò)će 3	htèo / htìo	htèla / htjèla	to will, want
íci	ídēm	íšao	íšla	to go
ímati	ímām	ímao	ímala	to have
ízlaziti	ízlazīm	ízlazio	ízlazila	to be going out
jèsti	jèdēm	jèo	jèla	to eat
kóštati	kòštā	kóštao	kóštala	to cost
mīsliti	mīslīm	mīslio	mīslila	to think
móci	mógu mòže 3	mògao	mógla	to be able
mólititi	mòlīm	mólio	mólila	to pray, beg
móratiti	mòrām	mórao	mórala	to have to
ódlaziti	ódlazīm	ódlazio	ódlazila	to be leaving
pítati	pītām	pítao	pítala	to ask
píti	pījēm	pìo	píla	to drink
póčinjati	póčinjēm	póčinjao	póčinjala	to be beginning
pólaziti	pólazīm	pólazio	pólazila	to be starting off

poznávati	póznajēm	poznávo	poznávala	to know
práviti	právīm	právo	právilá	to be making
próstiti	prósim	prósio	prósila	to beg
provóditi	provodīm	provódio	provódila	to spend time
putóvati	pútujēm	pùtovao	pùtovála	to travel
rádití	rádīm	rádio	rádila	to work, do
rásti	rástēm	rástao	rásila	to grow
razgovárati	razgóvārām	razgovárao	razgovárála	to be conver- sing
razúmeti razúmjetí	razúmēm razúmljēm	razúmeo razúmio	razúmēla razúmljela	to understand
sěcati se sjećati se	sěcam, se sjećām se	sěcao, se sjećao se	sěcala se sjećala se	to remember
sedeti sjediti	sédīm sjedīm	sedeo sjedio	sedila sjedila	to be sitting
slúžití	slúžīm	slúžio	slúžila	to serve
stàjati	stàjē 3	stàjao	stàjála	to cost
stanóvati	stánujēm	stánovao	stánovála	to dwell
stìzati	stìžēm	stìzao	stìzala	to be arriving
svídati se	svídā se	svídāo	svídāla	to please
trážiti	trážīm	trážio	trážila	to look for
trèbati	trèbā 3	trèbalo (n.)		to be necessary
účiti	účīm	účio	účila	to learn, teach
uznemirávati	uznemírāvēm	uznemirávo	uznemirávala	to (be) dis- turb(ing)
videti /vidjeti	vidīm	video /vidio	videla /vidjela	to see
vóleti /vóljeti	vólīm	vóleo /vólio	vólela /vóljela	to like
vràcati se	vràcām se	vràcao	vràcala	to be returning
znàti	znām	znào	znàla	to know
zvátí	zovēm	zvào	zvála	to call
žàliti	žalīm	žalio	žalila	to regret
žéleti /željeti	žélīm	žéleo /žélio	žélela /žéljela	to wish, want
žíveti /živjeti	živīm	žíveo /živio	živela /živjela	to live

Note that the stress of the /l/ participle is generally the same as that of the infinitive.

Note 17.3 Verb: Classification

The list of verbs in Note 17.2 gives sufficient examples to illustrate most of the major types of verbs. Verbs are classified according to the shape of the stem immediately before the endings. For this purpose 'endings' mean the infinitive suffix /-ti/, the present tense suffixes /-m -š - mo/ etc.,

the /l/ of the /l/ particle and others which have not yet been discussed. For example, the following verbs have different stems before the endings:

A	govor-i-ti	govor-I-m	govor-i-o	govor-i-la
B	vol-e-ti	vol-I-m	vol-e-o	vol-e-la
C	pit-a-ti	pit-ā-m	pit-a-o	pit-a-la
D	stanov-a-ti	stanu-jē-m	stanov-a-o	stanov-ā-la
E	kaz-a-ti	kaž-ē-m	kaz-a-o	kaz-a-la

These are examples of A. i-verbs, B. e-verbs, C. a-verbs, D. a/jē-verbs, E. a/Jē verbs. Type E. is similar to D. but shows a change of the final consonant of the stem (/z/ to /ž/). This change and other like changes are given the symbol /J/. Verbs from the list in Note 17.2 belonging to these types are:

i-verbs

dozvoliti	P	blagodāriti	I	prósiti	I
izvíniti	P	dólaziti	I	provódití	I
jáviti se	P	govóriti	I	rádití	I
opròstiti	P	ízlaziti	I	slúžiti	I
pozájmiti	P	mísliti	I	trážití	I
proméniti	P	mólití	I	účití	I
pústiti	P	ódlaziti	I	žàlití	I
svršiti	P				

e-verbs

izvóletí	P	sédeti	I	žéletí	I
vóletí	I	vìdetí	I	žívetí	I

a-verbs

pógledati	P	čekati	I	svídati se	I
sáčekati	P	dešávati	I	trèbati	I
		dobíjati	I	uznemirávati	I
		dópadati se	I	vràcàti se	I
		ímati	I	kóštati	I
		móratí	I	pítati	I
		razgovárati	I	sècàti se	I

Most a-verbs are imperfective.

a/jě-verbs and a/Jě

Verbs having /a/ in the infinitive and /ě/ in the present are of two types, according to the /l/ participle. One type has short /a/ before /o/ and long /ā/ before other forms of the /l/ participle:

stanóvati stánujēm	-	stánovao	stánovāla	stánovālo	stánovāli, etc
putóvati pútujēm	-	pútovao	pútovāla	pútovālo	pútovāli, etc.

The other type has short /a/ in all forms of the /l/ participle:

dāvati dājēm	-	dávao	dāvāla	dāvālo	dāvāli, etc.
poznávati póznājēm	-	poznávao	poznāvāla	poznāvālo	poznāvāli, etc.

All of these verbs have stem extensions: /ov/, /v/. In the present tense of the first type the extension is /u/ (/stan-u-jě-m/): in the present tense of second type it is lost (/da-jě-m/).

To the first type belong verbs such as /zvati/:

zvàti zòvēm	-	zvào	zvāla	zvālo	zvāli, etc.
----------------	---	------	-------	-------	-------------

To the second type belong verbs such as the following:

póčinjati póčinjēm	-	póčinjao	póčinjala	póčinjalo	póčinjali, etc.
stàjati stàjēm	-	stàjao	stàjala	stàjalo	stàjali, etc.
kázati kàžēm	-	kázao	kázala	kázalo	kázali, etc.
stìzati stìžēm	-	stìzao	stìzala	stìzalo	stìzali, etc.

(None of these examples has the /ov/ ~ /v/ extension.)

Verbs with short /a/ in the /l/ participle will be labelled a/Jē verbs. The /J/ may-

change the preceding consonant:	kāzati	kāžēm
be /j/ after a vowel:	dāvati	dājem
drop after /j/:	póčinjati	póčinjēm

Verbs with long /ā/ before /-l-/ are either

a/ē verbs:	zvàti	zòvēm	zvào	zvāla
a/jē verbs:	stanóvati	stánujēm	stànovao	stànovāla

These groupings have left a large number of verbs in the list unclassified. Examination shows that none of these fit precisely into these classifications. Without going into details, the following groupings may be made:

Consonant stems - verbs having no stem vowel between the root and the endings. To show this, the root is given to the left for each verb. In most cases, considerable change occurs in the shape of the root from form to form.

jed-	jèsti	jèdēm	jèo	jèla
rek-	réći	rèčēm	rékao	rékla
mog-	móci	mógu, mòže	mògao	mògla
rast-	rásti	rástem	rástao	rásla
sed-	sèsti	sèdnēm	sèo	sèla

The last verb shows an /n/ extension in the present. More will be said of this extension later.

The root 'to go' forms a special class of consonant stems:

id-	íci	ídēm	íšao	íšla
	dóci	dòdēm	dòšao	dòšla

Certain consistencies of treatment are seen here. Except for /íci/, a root in /d/ replaces /d/ with /s/ before /-ti/ (/jesti/), but loses the /d/ before /o/ - /l/ (/jeo/, /jela/). Roots in /k/ or /g/ replace /kti/, /gti/, with /ći/ and have moveable /a/ before /o/, there may be change of /k/ to /č/, /g/ to /ž/ in the present (/J/ changes, see above). /rast-/ has /ras-/ before /-ti/ and /-l/ but /rast-/ before a vowel (/rastem/, /rastao/). Combinations such as /-tt-/ and /-stl-/ do not occur in Serbo-Croatian. Double consonants are replaced by single ones and /t/ between consonants is generally lost.

Vowel verbs - verbs having a root ending in a vowel and no suffix between this vowel and the infinitive ending. Some verbs with an extension after the root are also vowel verbs. Examples are:

pi-	pi-ti	pi-je-m	pi-o	pi- ⁻ -la
ume-	razume-ti	razume- ⁻ -m	razume-o	razume-la
		razume-jū 3 pl.		
zna-	zna-ti	zna- ⁻ -m	zna-o	zna- ⁻ -la

Some verbs have roots which end in a vowel before certain endings, in a consonant before others. For example:

nē-/nes-	dónē-ti	donés-ē-m	dòne-o	dònē-la
----------	---------	-----------	--------	---------

Two vowel verbs must be considered unique: /bìti/ 'to be' /htèti/ 'to will, want'. A more complete verb classification is given in Note 43.2.

Grammatical Drill

GD 17.1 Past Tense - Prošlo vreme. - Substitution-Learning Drill

GD 17.1.1 First Person - Prvo lice

Singular - Jednina

Plural - Množina

Masculine Subjects

Došao sam juče¹ u Beograd.

Došli smo juče u Beograd.

Ja sam došao juče u Beograd.

Mi smo došli juče u Beograd.

Nisam došao juče u Beograd.

Nismo došli juče u Beograd.

Ja nisam došao juče u Beograd.

Mi nismo došli juče u Beograd.

Substitutions for mi, masculine and mixed genders:

otac i ja	ja i sin	majka i ja
brat i ja	ja i dete	kći i ja

Feminine Subjects

Došla sam juče u Beograd.

Došle smo juče u Beograd.

Ja sam došla juče u Beograd.

Mi smo došle juče u Beograd.

Nisam došla juče u Beograd.

Nismo došle juče u Beograd.

Ja nisam došla juče u Beograd.

Mi nismo došle juče u Beograd.

¹ /juče/ 'yesterday'

Substitutions for mi, feminine subjects only:

majka i ja	gospođa Jović i ja
sestra i ja	kći i ja

Sentences for the above drill:

Služio sam u Beogradu pre petnaest godina. Prvo sam stanovao u gradu.	Kasnije sam dobio kuću na Dedinju. Čuo sam da vozovi polaze i dolaze na vreme.
Živeo sam ranije u Beogradu. Imao sam mali stan u gradu.	Bio sam nekoliko puta u Dalmaciji. Bio sam zadovoljan sa svojim stanom.

GD 17.1.2 Second Person - Drugo lice

Singular - Jednina

Plural - Množina

Masculine Subjects

Došao si juče u Beograd.	Došli ste juče u Beograd.
Ti si došao juče u Beograd.	<u>Vi</u> ste došli juče u Beograd.
Nisi došao juče u Beograd.	Niste došli juče u Beograd.
Ti nisi došao juče u Beograd.	<u>Vi</u> niste došli juče u Beograd.

Substitutions for vi, masculine and mixed genders:

vaš otac i vi	vaša majka i vi
Jovan i vi	vaša žena i vi
Tomin prijatelj i vi	Jovanova sestra i vi

Feminine Subjects

Došla si juče u Beograd.	Došle ste juče u Beograd.
Ti si došla juče u Beograd.	<u>Vi</u> ste došle juče u Beograd.
Nisi došla juče u Beograd.	Niste došle juče u Beograd.
Ti nisi došla juče u Beograd.	<u>Vi</u> niste došle juče u Beograd.

Substitutions for vi, feminine gender only:

vaša majka i vi	vaša sestra i vi	vaša kći i vi
-----------------	------------------	---------------

Sentences for the above drill:

Služio si odavno u Beogradu, zar ne?
Prvo si stanovao u gradu.

Imao si mesto u vozu pored prozora.
 Živeo si ranije u Beogradu.
 Kasnije si dobio mesto u prvoj klasi.
 Čuo si da je autoput do Skoplja gotov.
 Bio si nekoliko puta u Dalmaciji.
 Bio si zadovoljan sa vožnjom.

The second person drills may be made into questions to give more natural sentences. They are here affirmative to present a uniform set of illustrative sentences.

GD 17.1.3 Third Person - Treće lice

Singular - Jednina

Plural - Množina

Masculine Subjects

Došao je juče u Beograd.
On je došao juče u Beograd.
 Nije došao juče u Beograd.
On nije došao juče u Beograd.

Došli su juče u Beograd.
Oni su došli juče u Beograd.
 Nisu došli juče u Beograd.
Oni nisu došli juče u Beograd.

Substitutions for on:

Jovan	Toma	otac
brat	njegov sin	ovaj čovek

Substitutions for oni, masculine and mixed genders:

Jovan i Toma	otac i brat	sin i kći
Žena i dete	sestra i brat	g. i gđa Jović
Jovići	moji roditelji	ti ljudi

Feminine Subjects

Došla je juče u Beograd.
Ona je došla juče u Beograd.
 Nije došla juče u Beograd.
Ona nije došla juče u Beograd.

Došle su juče u Beograd.
One su došle juče u Beograd.
 Nisu došle juče u Beograd.
One nisu došle juče u Beograd.

Substitution for ona:

Zora	sestra	gospođa Smit
majka	Meri	moja kći

Substitutions for one, feminine subjects only:

sestre	naše majke	vaše žene
Žena i kći	gospođa i gospodica Jović	

Sentences for the above drill:

Služio je u Beogradu dve godine.

Prvo je stanovao u gradu.

Živeo je ranije u Beogradu.

Imao je kartu prve klase.

Kasnije je dobio kuću na Dedinju.

Čuo je da vozovi tada nisu bili
dobro uređeni.

Bio je nekoliko puta u Dalmaciji.

Bio je zadovoljan sa hotelom.

Neuter Subjects (and plurals of feminine singular form)

Došlo je juče u Beograd.

Ono je došlo juče u Beograd.

Nije došlo juče u Beograd.

Ono nije došlo juče u Beograd.

Došla su juče u Beograd.

Ona su došla juče u Beograd.

Nisu došla juče u Beograd.

Ona nisu došla juče u Beograd.

Substitutions for ono:

1. dete

2. for the first sentence only: pismo

Substitutions for ona:

1. Neuter plural for the first
sentence only:

kola pisma

2. Feminine singular forms:

deca braća

ta gospoda moja deca

Sentences for drill with feminine singular participle and plural verb:

Deca su prvo stanovala u gradu.

Deca su živela ranije u Beogradu.

Deca su imala red vožnje.

Deca su bila nekoliko puta u Dalmaciji.

Deca su bila u prvoj klasi brzog
voza.

Deca su kasnije dobila mesta pored
prozora.

GD 17.1.4 Third Person with Count Nouns - Treće lice sa stvarnim imenicama

Onda je taj put bio dobar.

Onda taj put nije bio dobar.

kufer kupe

krevet / postelja

voz sto

tramvaj

Onda su ti putevi bili dobri.

Onda ti putevi nisu bili dobri.

Onda je ta soba bila dobra.

Onda ta soba nije bila dobra.

Onda su sobe bile dobre.

Onda sobe nisu bile dobre.

kafana	stolica	kuća
ulica	veza	stanica

Leto je bilo hladno.

Leta su bila hladna.

Leto nije bilo hladno.

Leta nisu bila hladna.

jutro

To be drilled with singular only:

vino	pivo	meso
------	------	------

GD 17.2 Past Tense - Substitution-Correlation Drill

In this drill the student should use and drill only the gender forms appropriate to himself or herself.

Make the substitutions indicated and give the negative transforms.

Bio sam am juče na železničkoj stanici.

Bila sam am juče na železničkoj stanici.

ja	on	ona	mi (masc. genders)	mi (f. gender)
(ti)	Jovan	moja žena	otac i ja	majka i ja
ti	otac	kći	sinovi i ja	sestra i ja
	g. Jović	g-đa Jović	deca i ja	kći i ja
			sestra i ja	
	mi (mixed gend.)		oni	one
	majka i ja		g. i g-đa Jović	naše sestre
	žena i ja		Jovići	Tomine kćeri
	otac i ja		naši roditelji	gospođe

Sentences for the above drill:

Stanovao sam na Topčiderskom brdu deset godina.

Imao sam mali stan u jednoj velikoj kući.

Živeo sam dugo vremena u Jugoslaviji.

Dobio sam sobu u hotel Metropolu.

GD 17.3 Present Tense - Past Tense Drill

Imam dobar stan ovde.

Imao sam dobar stan, kad sam bio u Beogradu.

Imaš dobar stan ovde.

Imao si dobar stan, kad si bio u Beogradu.

On ima ovde dobar stan.

On je imao dobar stan kad je bio u Beogradu.

Moj prijatelj ima ovde dobar stan.

Moj prijatelj je imao dobar stan, kad je bio ovde.

Ona ima dobar stan ovde.

Ona je imala dobar stan, kad je bila u Beogradu.

Zora ima ovde dobar stan.

Zora je imala dobar stan kad je bila u Beogradu.

Mi imamo ovde dobar stan.

Mi smo imali dobar stan, kad smo bili u Beogradu.

Moja porodica i ja imamo ovde dobar stan.

Moja porodica i ja smo imali dobar stan, kad smo bili u Beogradu.

Vi imate ovde dobar stan gospodine, zar ne?

Vi ste imali dobar stan, kad ste bili u Beogradu gospodine, zar ne?

Vi imate ovde dobre stanove gospodo, zar ne.

Vi ste imali dobre stanove kad ste bili u Beogradu gospodo zar ne?

Oni imaju ovde dobar stan.

Oni su imali dobar stan, kad su bili u Beogradu.

G. i g-đa Smit imaju ovde dobar stan.

G. i g-đa Smit su imali dobar stan, kad su bili u Beogradu.

One imaju ovde dobar stan.

One su imale dobar stan, kad su bili u Beogradu.

Moje sestre imaju ovde dobar stan.

Moje sestre su imale dobar stan, kad su bile u Beogradu.

Sentences for the above drill:

Zadovoljan sam sa vožnjom u Skoplje.

Bio sam zadovoljan sa vožnjom u Skoplje.

Služim ovde od pre godinu dana.

Služio sam u Beogradu pre godinu dana.

Idem na železničku stanicu da donesem prtljag.

Išao sam juče na železničku stanicu da donesem prtljag.

Bio sam juče na železničkoj stanici da donesem prtljag.

Stanujem u jednoj maloj kući u
Puškinovoj ulici 10.
Živim i radim dugo u Beogradu.
Dolazim kući u 7:00.
Trebalo da dobijem kuću na Dedinju.
Čujem da brzi voz stiže na vreme u
Skoplje.

Stanovao sam u jednoj maloj kući u
Puškinovoj ulici 10.
Živeo sam i radio dugo u Beogradu.
Došao sam kući u 7:00 sati.
Dobio sam kuću na Dedinju.
Čuo sam da brzi voz stiže na vreme u
Skoplje.

GD 17.4 Questions and Answers
GD 17.4.1 Informational Answers
GD 17.4.1.1 Substitution-Learning Drill

Kakav je bio vaš stan?

Bio je dobar.

Nije bio dobar.

(/Kakav vam je bio stan?)

Moj stan je bio dobar. (/Stan mi je bio dobar.)

Moj stan nije bio dobar. (/Stan mi nije bio
dobar.)

vaš hotel   njegov čaj
izlet   vaš krevet

put (road)   saobraćaj u Beogradu
put vozom (trip)

Kakva je bila vaša soba?

Bila je dobra.

Nije bila dobra.

(/Kakva vam je bila soba?)

Moja soba je bila dobra. (/Soba mi je bila
dobra.)

Moja soba nije bila dobra. (/Soba mi nije
bila dobra.)

vaša kafa   njihova kuća   vožnja avionom
voda   veza sa Zagrebom

Kakvo je bilo vaše kupatilo?

Bilo je dobro.

Nije bilo dobro.

(/Kakvo vam je bilo kupatilo?)

Moje kupatilo je bilo dobro. (/Kupatilo mi je
bilo dobro.)

Moje kupatilo nije bilo dobro. (/Kupatilo mi
nije bilo
dobro.)

Tomino pivo   vaše vino   meso   njeno mesto u vozu
vaše pivo   vaše mesto u vozu

Kakvi su bili ranije <u>stanovi</u> ?	Bili su dobri.	hoteli
	Nisu bili dobri.	bioskopi
	<u>Stanovi</u> su bili ranije dobri.	putevi (roads)
	<u>Stanovi</u> ranije nisu bili dobri.	gradovi međunarodni vozovi /vlakovi
Kakve su bile ranije <u>sobe</u> ?	Bile su dobre.	kafane
	Nisu bile dobre.	kuće
	<u>Sobe</u> su bile ranije dobre.	ulice
	<u>Sobe</u> nisu bile ranije dobre.	
Kakva su bila ranije <u>pozorišta</u> ? /kazališta	Bila su dobra.	prevozna sredstva
	Nisu bila dobra.	gradska saobraćajna sredstva
	<u>Pozorišta</u> su bila ranije dobra.	sela (use /mali/ for /dobar/)
	<u>Pozorišta</u> nisu bila ranije dobra.	

Other questions for above type of drill:

- Koliki je bio vaš stan?
- Kolika je bila vaša soba.
- Koliko je bilo vaše kupatilo?

The use of vi-form - Upotreba vi-oblika

Kad <u>ste</u> došli u Beograd, gospodine?	Pre dve nedelje.	
	Došao sam pre dve nedelje.	
Kad <u>ste</u> došli u Beograd, gospodo?	Pre nekoliko dana.	
	Došla sam pre nekoliko dana.	
Kad ste <u>vi i vaš otac</u> došli u Beograd, gospodine?	Pre nekoliko dana.	vi i vaš sin
	Došli smo pre nekoliko dana.	vi i deca
Kad ste <u>vi i vaš otac</u> došli u Beograd, gospodo?		vi i Toma
Kad ste <u>vi i vaša kći</u> došle u Beograd, gospodo?	Pre tri dana.	vi i vaša majka
	Došle smo pre tri dana.	vi i gospođa Jović
		vi i gospođica Smit

Following is a set of questions with suggested answers. Go through all questions on this pattern. The long answers are suggested by the answers given below:

Kad <u>ste</u> živeli u Jugoslaviji, gospodine?	Pre deset godina.
Kad <u>ste</u> dobili stan, gospodine?	Pre tri dana.
Kad <u>ste</u> bili u Dalmaciji, gospodine?/	Pre četiri nedelje.
Kad <u>ste</u> išli u Dalmaciju, gospodine?	
Gde <u>ste</u> stanovali, gospodine?	Na Dedinju.
Gde <u>ste</u> bili danas, gospodine?/	Na železničkoj stanici.
Gde <u>ste</u> išli danas, gospodine?	Na železničku stanicu.
Zašto <u>ste</u> išli u ambasadu, gospodine?	Imao sam posla.
Od koga <u>ste</u> dobili pismo, gospodine?	Od oca.
Koliko soba <u>ste</u> imali u kući, gospodine?	Pet soba.

GD 17.4.1.2 Substitution-Correlation Drill

Kad je <u>Jovan</u> došao u Beograd?	Pre <u>godinu dana</u> .	Zora
	<u>On</u> je došao u Beograd	vaša majka
	pre godinu dana.	vas sin
	<u>Jovan</u> je došao u Beograd	Zorina kći
	pre godinu dana.	vi (polite form)
		vi (plural)
		vaši roditeli
		Tomine sestre
		g. i g-đa Smit
		vaše kóeri

Following is a set of questions with suggested answers. Go through all substitutions with each question. The long answers are suggested by the answers below:

Kad je <u>Jovan</u> bio u Skoplju?	Pre tri dana.
Kad je <u>Jovan</u> služio u Jugoslaviji?	Odavno.
Kad je <u>Jovan</u> išao na železničku stanicu?	Juče posle podne.
Kad je <u>Jovan</u> dobio stan na Dedinju?	Pre godinu dana.
Zašto je <u>Jovan</u> išao u ambasadu?	Imao je posla.

GD 17.4.2 Yes and No Answers

The feminine forms are for the use of women in the class.

- a. Da li ste (vi) došli juče u Beograd? Jesam.
 or, Nisam.
- b. Jeste li (vi) došli juče u Beograd? Da, došao sam juče u Beograd./
 Da, došla sam juče u Beograd.
 Ne, nisam došao juče u Beograd./
 Ne, nisam došla juče u Beograd.

Jovan ona vaš otac
 on Zora Tomina kći

plural masculine and mixed subjects:

vi i žena vi i deca vi i kći
 vaši roditelji Toma i Zora g. i g-đa
 Jović

feminine plural subjects:

vi i kći vaše sestre
 vi i kći Tomine kćeri
 vi i g-đa Jović g-đa i g-ca Jović

Following questions and answers are to be drilled with the same substitutions:

- c. Zar ste vi došli juče u Beograd? Da, jesam. [Došao sam iznenada.]/ (1)
 Da, jesam. [Došla sam iznenada].
 Ne, ne, nisam došao juče./
 Ne, ne, nisam došla juče.
- d. Zar vi niste došli juče u Beograd? Ne, nisam. [Došao sam danas iznenada.]/
 Ne, nisam. [Došla sam danas iznenada].
 Pa došao sam juče. Zašto pitate?/
 Pa došla sam juče. Zašto pitate?
- e. Da vi niste došli juče u Beograd? Ne, nisam.
 Pa, jesam.
 Ne, nisam došao juče u Beograd./
 Ne, nisam došla juče u Beograd.
 Pa došao sam juče./ Pa došla sam juče.

(1) /iznenada/ 'suddenly, unexpectedly' added as appropriate. The parts of the answers in brackets must be adapted for each sentence.

Following is a set of questions to be drilled on the pattern given above. Go through all substitutions and all type of questions. Give short and long affirmative and negative answers.

Da li ste dobili stan na Dedinju? Da li ste stanovali prvo u gradu?
 Da li ste bili na železničkoj stanici? Da li ste išli juče u ambasadu?

GD 17.5 Question and Answer Drill with Prompt

Moj prijatelj je došao juče u Beograd. Kad je vaš prijatelj došao u Beograd?

Moj prijatelj još nije došao u Beograd. Da li je vaš prijatelj već došao u Beograd?

/Moj prijatelj je već došao u Beograd.

/Kad vaš prijatelj dolazi u Beograd?

Moj prijatelj je živio ranije u Beogradu.

Da li je vaš prijatelj živio ranije u Beogradu?

On je služio u Beogradu pre petnaest godina.

Da li je on služio u Beogradu?

/On nije nikad služio u Beogradu.

Oni su putovali po Jugoslaviji.

Da li su oni putovali po Jugoslaviji?

Oni su bili nekoliko puta u Dalmaciji.

Da li su oni bili u Dalmaciji?

/Oni nisu nikad bili u Dalmaciji.

Bio sam zadovoljan sa čistoćom.

Da li ste bili zadovoljni sa čistoćom?

Nisam bio zadovoljan sa čistoćom.

Zar niste bili zadovoljni sa čistoćom?

Imao sam sobu sa dva kreveta i kupatilom.

Kakvu sobu ste imali? /Kakvu ste sobu...

Mi smo bili vrlo dugo u hotelu.

Koliko ste bili u hotelu?

Stanovali smo u gradu.

Da li ste stanovali u gradu?

Imali smo mali stan blizu parka.

Kakav ste stan imali?

Naš stan je bio u Njegoševoj ulici br. 10.

U kojoj ulici je bio vaš stan.

U tom stanu smo bili godinu dana.

Koliko ste bili u tom stanu?

Posle smo dobili kuću na Dedinju.

Gde ste posle dobili stan?

To je bila lepa i udobna kuća.

Kakvu kuću ste dobili?

Mi smo bili vrlo zadovoljni s našom kućom.

Kuća nije bila daleko od grada.

Juče sam bio na železničkoj stanici.

Išao sam na stanicu da donesem naš prtljag.

Srećom prtljag je već bio na stanici.

Doneo sam ga kući.

Ja dolazim kuću u 7 sati.

Došao sam kući u 7 sati.

Ranije sam dolazio kući u 6.

Imao sam teškoća s kolima i zato nisam došao na vreme.

Da li ste bili zadovoljni s vašom kućom.

Da li je vaša kuća bila daleko od grada?

Gde ste bili juče?

Zašto ste išli na stanicu?

Da li je prtljag bio na stanici?

Da li ste doneli prtljag kući?

Kad dolazite kući?

Kad ste došli kući?

Kad ste dolazili kući ranije?

/Zar vi ne dolazite kući u 6 sati?

Zašto niste došli na vreme?

GD 17.6 Conversations - Razgovori

GD 17.6.1

A

B

Kad ste došli u Beograd?

Došao sam prije nekoliko dana.

Je li i vaša obitelj došla s vama?

Jest. Došli smo zajedno.

Kako ste došli?

Došli smo avionom do Njemačke.

Iz Njemačke smo došli autom do Beograda.

Koliko dana ste putovali od Njemačke do Beograda?

Putovali smo dva dana.

Jeste li dobili stan?

Ne, još smo u hotelu. Sada tražimo stan.

Da li ste bili ranije u Jugoslaviji?

Jesam, nekoliko puta.

Gdje ste bili?

Bio sam dvaput u Beogradu i jedanput u Zagrebu.

Da li vam se sviđa Zagreb?

Da, jako mi se sviđa.

Jeste li živjeli ranije u Jugoslaviji?	Ne, nisam nikad.
Kad ste došli u Beograd?	Došao sam pre nekoliko dana.
Je li i vaša porodica došla s вама?	Jeste. Došli smo заједно.
Како сте дошли?	Došli смо авионом до Немачке.
Колико дана сте путовали од Немачке до Београда?	Из Немачке смо дошли колима до Београда.
Колико дана сте путовали од Немачке до Београда?	Путовали смо два дана.
Jeste ли добили стан?	Не, још смо у хотелу. Сада тражимо стан.
Да ли сте били раније у Југославији?	Несам, неколико пута.
Где сте били?	Био сам двапут у Београду и један пут у Загребу.
Да ли вам се свиђа Загреб?	Да, свиђа ми се много.
Да ли сте живели раније у Југославији?	Не, нисам никад.

GD 17.6.2

Kako je ovdje sa stanovima?	Prilično je teško.
Gdje vi stanujete?	Sada stanujem u lijepom dijelu grada.
U kom dijelu grada stanujete?	Stanujem na Dedinju.
Gdje ste stanovali ranije?	Stanovao sam u gradu.
Kako je stanovati u gradu?	Nije loše.
Kakav stan ste imali?	Imao sam mali, ali lijep stan sa kupaonom.
Koliko soba ste imali?	Imao sam dvije velike i jednu malu sobu.
U kojoj ulici ste stanovali?	U ulici Prvog maja.
Je li to daleko od ambasade?	Ne, jako je blizu ambasade.
Je li to lijep kraj?	Jest. Vrlo je lijep.

Što ste dobili na Dedinju, stan ili kuću?

Kuću. Nema stanova na Dedinju.

Како је овде са становима?

Прилично је тешко.

Где ви станујете?

Сада станујем у лепом крају града.

У ком крају станујете?

Станујем на Дедињу.

Где сте становали раније?

Становао сам у граду.

Како је становати у граду?

Није рђаво.

Какав стан сте имали?

Имао сам мали, али леп стан са купатилом.

Колико соба сте имали?

Имао сам две велике и једну малу собу.

У којој улици сте становали?

У улици Првог маја.

Је ли то далеко од амбасаде?

Не, врло је близу амбасаде.

Је ли то леп крај?

Јесте. Врло је леп.

Шта сте добили на Дедињу, стан или кућу?

Кућу. Нема станова на Дедињу.

GD 17.6.3

Da li ste bili ranije u Beogradu?

Jesam, ali to je bilo davno.

Kad ste bili?

Bio sam prije četrnaest godina.

Kako je bilo onda u Jugoslaviji?

Nije bilo kao sada.

Kakvi su bili hoteli?

Nisu bili loši. Bili su čisti.

Kakvu ste sobu imali?

Imao sam prilično lijepu i veliku sobu sa dvije postelje.

Jeste (li) imali sobu sa kupaonom.

Da, imao sam.

Kakva je bila vaša kupaona.

Bila je u redu, iako je bila stara.

Да ли сте били раније у Београду?

Јесам, али то је било давно.

Кад сте били?

Био сам пре четрнаест година.

Како је било онда у Југославији?

Није било као сада.

Какви су били хотели?	Нису били рђаво. Били су чисти.
Какву сте собу имали?	Имао сам прилично лепу и велику собу са два кревета.
Јесте (ли) имали собу са купатилом?	Да, имао сам.
Какво је било ваше купатило?	Било је исправно, иако је било старо.

GD 17.7 Homework - Domaći zadatak

GD 17.7.1 Write out each of the following sentences in the past tense. The verbs for the sentences 3 and 9 are given, because they are different than those employed in the sentences.

1. Moja žena je zadovoljna sa hotelom.	(moji roditelji)
2. Moji prijatelji služe u Beogradu godinu dana.	(moja braća)
3. Toma dolazi u Jugoslaviju. (doći)	(moja sestra)
4. Jovan i Toma su kod kuće.	(gospoda)
5. Mi idemo na železničku stanicu po naše stvari.	(Toma)
6. Moji roditelji stanuju u gradu.	(moja kći)
7. Jovan i Zora žive u Dalmaciji.	(g. i g-đa Jović)
8. Čujem da putujete u Zagreb.	(otac)
9. Imam pismo od majke. (dobiti)	(brat)
10. Poruka je hitna.	(pismo)

GD 17.7.2 Write out each of the above sentences in the past tense using the subjects on the right side in parentheses.

UNIT 18

Basic Sentences - Osnovne rečenice

A Trip to SkopjePut u SkopljeПут у Скопје

A

a few days ago	nèkī dān	нèкī дāн
You were in Skopje, a few days ago [weren't you], John?	Vī ste bīli nèkī dān u Skòplju, Jòvane?	Вī сте бīли нèкī дāн у Скопљу, Јòване?
to interest; (with /se/;) to be interested (in: /za/)	interesírati interésirā (me)	интересовати, интересујē ме
to entertain, take an interest; (with /se/;) be engaged in (with I)	zanímati, zánimā	занѝмати, занѝмā
to spend time; (with /se/;) to have a nice time, enjoy	provésti, da provédēm, próveo	провéсти, да провédēm прóвео
to amuse, entertain; (with /se/;) amuse oneself, have a nice time	zábavljati, zábavljām	зāбављати, зāбављām
I'm interested [to know] how you enjoyed your trip.	Zánimā me, kàko ste se zabàvljali na pútu.	Интересујē ме, кàко сте се провèли на пúту.

B

although, but, though	māda	мāда
crowded	prètrpān	прèтрпāн
The trip was ('I travelled') very nice and comfortable, but the train was rather crowded.	Putóvao sam jàko dobro i údōbno, māda je vlak bīo prīlično prètrpān.	Путовао сам врло добро и úдōбно, мāда је воз бīо прīлично прèтрпāн.
interesting	interesántan, interesántna, -o	интересāнтан, интересāнтна, -o

or,	zanímljiv, -a, -o	зани́млив, -а, -о
The trip itself was also very very interesting. ('interesting and interesting')	Sám je pút bio takóđer jáko interesántan i zanímljiv.	Сам пút је био такође врло интересántан и зани́млив.
A		
the highest	nàjviši, -ā, -ē	на́јвиши́, -ā, -ō
the most	nàjviše	на́јвише
to please	dópasti se, da se dópahnē, dópao	до́пасти се, да се до́падне, до́пао се
or,	svidjeti se, da se svidī, svidio, svidjela	сви́дети се, да се сви́дї, сви́део, сви́дела
along, up (with Acc)	уз	у́з
on the way	уз pút / ùspút	у́з пút / у́спут
What did you like best on the trip?	Štò vam se nàjviše svidjelo ùspút?	Шта вам се на́јвише до́пало у́спут?
B		
pertaining to Morava	móravskī, -ā, -ō	мо́равски́, -ā, -ō
to be passing by, passing away	prólaziti, prólazim, prólazio	про́лазити, про́лазим про́лазио
valley	dolína	доли́на
wonderful	kràsan, kràsna, -o	ди́ван, ди́вна, -о
hilly	brdóvit, -a, -o	брдо́вит, -а, -о
region, area, country- side, landscape	prédjel m G. prédjela pl. prédjeli	пре́део пре́дела, пре́дели

Up to the Morava valley the train went through beautiful, mountainous areas.	Do Mòravске долине vlàk je pròlazio kràsним, brdòvitim prédjelima.	До Моравске долине воз је пролазио кроз дивне, брдовите пределе.
to go in, enter	úći, da uđem, ušao	ући, да уђем, ушао
along (with G)	dùž	дуж
river	rijéka	река
When we went into the Morava valley, the train went along the river.	Kad smo ušli u Mòravsku dolínu, vlàk je pùtovao dùž sàme rijékē.	Кад смо ушли у Моравску долину, воз је ишао дуж сàме рēкē.
to line up (with /se/: intransitive)	rédати (se), rèdā (se) rédao (se)	рēђати (се), рēђа (се), рēђао (се)
or,	nízати (se), nìžē (se) nízao (se)	ни́зати (се), ни́жē (се) ни́зао (се)
after, behind (with I)	za	за
in front of, before	ispred	испред
The villages and towns appeared ('lined up in front of us') one after another, like a movie.	Sèla i gràdovi su se nízали једни за drùгим испред нас, kào na fìlму.	Села и градови су се рēђали једни за другим испред нас, као на фìлму.
A		
impression	dòjam G dójma pl. dójmovi Cr.	у̀тисак, у̀тиска, у̀тисци
to make	nàpraviti, da nàpravim, nàpravio	на̀правити, да на̀правим на̀правио
to do	učíniti, da učinim, učinio	учи́нити, да учи́ним, учи́нио

What kind of impression did our villages and towns make on you?

Kakav su doĵam na
vas uĉinila naša
sela i gràdovi?

Какав су утисак на вас
направила наша села и

градови?

B

to look, appear,
look like

izglédati, izgledā,
izglédao

изгледати, изгледā,
изгледāо

better

bòlji, -ā, -ē

бољи, -ā, -ē

better (adv.)

bòlje

боље

The villages look better than the towns.

Sela izgledaju bòlje
nego gràdovi.

Села изгледају боље него
градови.

towards, according to
(with D)
I would not say

prèma
ne bih rèkao
(réci)

прèма
не бих рèкао (рèчи)

land, country

zémlja

зémља

poor

sirómašan,
sirómašna, -o

сирóмашан,
сирóмашна, -o

Based on what I've seen,
I wouldn't say that your
country is poor.

Prèma ónome što sam
vidio, ne bih rèkao
da je vaša zémlja
sirómašna.

Прèма óноме што сам видео,
не бих рèкао да је ваша
зémља сирóмашна.

A

part, section

diò, G. dijela
pl. dijélovi

дèо, дèла,
дèлови

rich

bógat, bogáta,
bogáto

богат, богáта,
богáто

fertile, fruitful,
productive, copious,
prolific

plòdan, plòdna,
-o

плòдан, плòдна, -o

Unfortunately, all parts of the country aren't as rich and fertile as the Morava valley.

Nažalost, svi dijélovi
zémljē nisu tako
bógati, kao Mòravska
dolína.

Нажалост, сви делови земље
нису тако богати, као
Мòравска долина.

opinion	mnìjēnje	мишљење
about (with D)	o	o
railroad	žéljeznica	железница
What do you think about our railroads?	Kakvo je vaše mnìjēnje o našim žéljeznicama?	Какво је ваше мишљење о нашим железницама?
	B	
straight, just	pràvo	правo
to turn	óbraćati, óbraćam, óbraćao	обраћати, обраћам, обраћао
attention	pážnja	пажња
To tell you the truth, I paid more attention to the countryside ('areas') than to the train itself.	Pràvo da vam kàžēm, ja sam óbraćao pážnju više na prédjele nego na sam vlak.	Правo да вам кажем, ја сам обраћао пажњу више на пределе него на сам воз.
indeed	zbìlja	збиља
or,	záista	заиста
Your country is indeed beautiful, and I like it very much.	Váša zémija je záista lijépa i mnogo mi se dopadā.	Ваша је земља збиља лепа и много ми се допада.
	A	
kind	ljúbazan, ljúbazna, -o	љубазан, љубазна, -o
Thank you, John, you're very kind.	Hvála, Džóne, vi ste jākó ljúbazni.	Хвала, Џоне, ви сте врло љубазни.

Grammatical Notes

Note 18.1 Verb: Past Tense

Note 18.1.1 Verb: Subject Agreement in Past Tense

Sela i gradovi su se ređali jedni za drugim ispred nas.

Kakav su utisak na vas napravila naša sela i gradovi?

The above examples are of subjects consisting of mixed genders. /sela i gradovi/ is neuter plural plus masculine plural. The /l/ participle is in /-i/. In the second example the same nouns are the subject, but the participle is in /-a/. The agreement of the /l/ participle is the same as that of an adjective (see Note 7.2). Since subjects of mixed genders are likely to occur with great frequency, the matter of agreement is taken up here in some detail with regard to the past tense.

Whenever two nouns of mixed gender precede the /l/ participle, the participle has the /-i/ ending. When the participle comes first, it usually agrees in form with the nearer of the two nouns, here /sela/. If the order were /gradovi i sela/, the first sentence would still have /ređali/, the second would be /kakav su utisak na vas napravili naši gradovi i sela?/. Note that /naš/, like the participle, agrees with the nearer of the two nouns. It is also possible for the participle to be in /-i/ before any mixed subject. The second sentence may also be /Kakav su utisak na vas napravili naša sela i gradovi?/. The pattern followed in these units is that of the examples from the Basic Sentences. If the participle follows a subject with mixed genders, it is in /-i/, if it precedes a subject with mixed genders, it agrees with the nearer (or nearest) noun of the subject.

The following examples by no means exhaust the possible combinations of subject and verb in the past tense. They do illustrate the above remarks as well as review the forms of Note 17.1.

Agreement of Participle with Subject

Pronouns:

jà	(speaker masculine)	ja	sam	bio
jâ	(speaker feminine)	ja	sam	bila
tì	(person addressed masculine)	ti	si	bio
tî	(person addressed feminine)	ti	si	bila
òn		on	je	bio
óna	(feminine singular)	ona	je	bila

óno		ono	je	bilo
mĭ	(reference to men only)	mi	smo	bili
mĭ	(reference to men and women)	mi	smo	bili
mī	(reference to women only)	mi	smo	bile
vĭ	(plural, exclusively feminine)	vi	ste	bile
vĭ	(all other references, 'you' singular and plural)	vi	ste	bili
óni		oni	su	bili
óne		one	su	bile
óna	(neuter plural)	ona	su	bila

Nouns:

One noun only

Masculine singular	voz	voz je bio
Feminine singular	soba	soba je bila
	kći	kći je bila
Neuter singular	dete	dete je bilo
Masculine plural	vozovi	vozovi su bili
Feminine plural	sobe	sobe su bile
Neuter plural	ogledala	ogledala su bila
Feminine singular form, plural meaning (m. [f. sg.] pl.)	braća	braća su bila

Noun + Pronoun

N + ja	otac i ja smo bili
	majka i ja smo bili
	dete i ja smo bili
N + vi	otac i vi ste bili
	majka i vi ste bili
	dete i vi ste bili
N + on	otac i on su bili
	majka i on su bili
	dete i on su bili
N + ona	otac i ona su bili
	majka i ona su bile
	dete i ona su bili

Noun + Noun

Nouns of same gender.

m. + m.	otac i brat su bili
f. + f.	majka i kćí su bile
n. + n.	pismo i ogledalo su bili

Nouns of different gender before /l/ participle - all have participle in /-i/

m. + f.	otac i majka su bili
f. + m.	majka i brat su bili
m. + n.	otac i dete su bili
n. + m.	selo i grad su bili
f. + n.	žena i dete su bili
m. pl. + f. sg.	sinovi i kćí su bili
f. pl. + m. sg.	sestre i brat su bili
m. pl. + f. pl.	sinovi i kćeri su bili
f. sg. + m. [f. sg.] pl.	žena i deca su bili
f. pl. + m. [f. sg.] pl.	sestre i braća su bili

Nouns of different genders after /l/ participle. It is possible to say:

m. + f.	Gde je bio otac i majka?
f. + m.	Gde je bila majka i sin?
m. + n.	Gde je bio otac i dete?
n. + m.	Gde je bilo vino i hleb?
f. + n.	Gde je bila žena i dete?
n. + f.	Gde je bilo meso i supa?
m. pl. + f. sg.	Gde su bili sinovi i kćí?
f. sg. + m. pl.	Gde je bila žena i sinovi?
f. pl. + m. sg.	Gde su bile sestre i brat?
m. sg. + f. pl.	Gde je bio brat i sestre?

All above sentences may be /Gde su bili.../. The use of /su bili/ is considered standard and is more common in most of the above constructions.

Note 18.1.2 Verb: Word order in Past Tense

The word order of the examples from the Basic Sentences may also be noted:

<u>Subject</u>	<u>Verb</u>	<u>Adjective to Subject</u>	<u>Prepositional Phrase</u>
Sela i gradovi	su se redali	jedni za drugim	ispred nas.

Object (+Verb)	Prep. Phrase	Verb	Subject
Kakav su utisak	na vas	napravila	naša sela i gradovi.

The order of the second sentence is determined by the fact that the question word is a modifier of the object. Question words (other than /li/) come at the beginning of the sentence or clause.

Sentences with /da li / (Note 17.1) may have the subject before or after the /l/ participle if the latter is not followed by other predicate forms:

Da li su vaši otac i majka došli?

Da li su došli vaši otac i majka?

If there are other predicate forms associated with the participle, the subject usually comes before it:

Da li su vaši otac i majka došli juče u Beograd?

Note 18.2 Verbs: New Verbs

Beginning with this unit new verbs will be listed in a special note, giving the infinitive, the present, and the meaning. The 1-participle, as well as other forms, will be given when it is felt to be necessary (that is, when they are unpredictable). The verb type will also be indicated, as well as the aspect. Where a verb occurs in an aspect pair, both members of the pair will be given, the simpler or more basic form being listed first. Verbs not normally occurring in aspect pairs will be given first, as in the list below.

Verb Type	Aspect	Infinitive	Present	(1-parti- ciple)	Meaning
a	I	izglédati	ízglēdā		to look
a	I	interesírati	interésirā		to interest
C	P	réci	da rèčēm	rèkao, rékla	to say
a	I	zanímati	zánimā		to take an interest

i	I	číniti	čínim		to do
i	P	učíniti	da učinim		
C/n	P	dópasti se	da se dópahnē	dópao se, dópala se	to please
a	I	dópadati se	dópahnē se		
a/Jē	I	ìnteresovati (se)	ìnteresujē (se)		to interest; refl.
a/Jē	P	zánteresovati (se)	da (se) zaintéresujē		to be inter- ested in
a/Jē	I	nízati	nížēm		to line up
a/Jē	P	nanízati	da nánížēm		
i	P	obrátiti	da óbrátim		to turn; refl.
a	I	óbraćati	óbraćām		to turn to
i	I	pràviti	pràvim		to make
i	P	nàpraviti	da nàpravim		
C	P	próći	da pròdēm	próšao, próšla	to pass by
i	I	prólaziti	prólazim		
C	P	provésti	da provédēm	próveo	to spend time;
i	I	provóditì	provódim	provéla	refl. to enjoy
a	I	rěđati (se)	rěđām (se)		to line up
a	P	izrěđati (se)	da (se) ízrěđām		
e/i	P	svìdeti se	da se svìdì	svìdeo	to please
		/svìdjeti se	da se svìdì,	svìdio,	
a	I	svíđati se	svìđā se	svìdjela	
C	P	úći	da ùdēm	úšao, úšla	to enter, go
i	I	úlaziti	úlazim		in
i	P	zábaviti (se)	da se zábavim		to amuse
a	I	zábavljati (se)	zábavljām (se)		

Grammatical Drill

GD 18.1 Substitution-Learning Drill

GD 18.1.1 Past Tense with Plural Subjects - Statements

Masculine Gender

With subjects in singular with negative transform.

Jovan i njegov sin su zadocnili za voz, jer nisu uzeli taksi.

otac i brat	moj i Zorin otac
moj prijatelj i njegov sin	g. Jović i g. Popović

With subjects in plural:

Moji prijatelji su zadocnili za voz, jer su se zadržali dugo u gradu.

Tomin roditelji	oni
Zorini sinovi	ovi ljudi
naši srodnici	Jovići

Feminine Gender

With subjects in singular:

Majka i sestra su zadocnile za voz mada su otišle rano na stanicu.

moja žena i kći	g-đa Jović i moja žena
Jovanova i moja sestra	g-ca Jović i moja kći

With subjects in plural:

Naše sestre su zadocnile za voz mada su kupile karte ranije.

moje kćeri	gospođe	one
naše majke	Tomine sestre i kćeri	

Neuter Gender

With subjects in singular

Pivo i vino su bili dobri i jeftini.Pismo i ogledalo su bili na stolu.

meso i crno vino	hladno pivo i teleće meso
------------------	---------------------------

Leto i proleće su bili lepi.

jutro i veče

With subjects in plural:

Leta su bila topla.

Ova pisma su došla jutros, gospodo.

Pisma i ogledala su bila na stolu.

Sela u dolini su bila velika i lepa.

Mixed Genders:

Gospodin i gospođa Jović su putovali vozom, jer nisu imali kola.

<u>Masculine + f. or n.</u>	<u>Feminine + m. or n.</u>	<u>Neuter + m. or f.</u>
otac i majka	moja žena i sin	jedno dete i jedna žena
sin i kći	žena i deca	moja deca i braća
on i dete	gospođe i gospoda	moja braća i sestra
sinovi i kćeri	sestre i braća	ove gospođe i gospoda

I čaj i kafa su bili topli.

<u>m. + f. or n.</u>	<u>f. + m. or n.</u>	<u>n. + m. or f.</u>
dan i noć	bela kafa i čaj	jutro i dan
dan i veče	supa i meso	veče i noć

GD 18.1.2 Past Tense with pronouns referring to persons /kò/, /nèko/, /nìko/
and /svàko/.

Ko je došao?

Neko je već došao.

Niko još nije došao.

(Svako je došao na vreme.)

The last sentence is put in parentheses, as it is not used in all situations.

The sentence /Svi su došli na vreme./ may be used in all situations.

The following sentences are for the above drill:

Ko je dobio pismo od Jovana?

Ko je ušao unutra?

Ko je zadocnio za voz?

Ko je popio kafu?

Ko je razumeo šta ovaj čovek govori?

Ko je govorio sa Zorom?

Ko se sećao Jovana posle toliko godina?

Ko se žalio na čistoću u hotelu?

GD 18.1.3 Past Tense with pronouns referring to things /šta/, /nešto/, /ništa/
and /svašta/.

Šta se (je) čulo?

Nešto se čulo.

Ništa se nije čulo.

(Svašta se čulo.)

The sentences on the left side are to be drilled without the last sentence, and the sentence on the right with all sentences:

Šta se tražilo?

Šta se govorilo?

Šta se dobilo?

Šta se svršilo?

Šta se učilo?

Šta je trebalo reći?

GD 18.1.4 Past Tense with Numbers - Prošlo vreme sa brojevima
Present-Past Tense Drill

Jedan čovek traži g. Smita.

Jedan čovek je tražio g. Smita.

Dva čoveka traže g. Smita.

Dva čoveka su tražila g. Smita.

Pet ljudi traži g. Smita.

Pet ljudi je tražilo g. Smita.

Pet ljudi traže g. Smita.

Pet ljudi su tražili g. Smita.

The following sentences are for the above drill:

Jedan čovek pita da li je g. Smit kod
kuće?

Jedan čovek je pitao da li je. g.
Smit kod kuće?

Jedan čovek putuje sa mnom u Zagreb.

Jedan čovek je putovao sa mnom u
Zagreb.

Jedan čovek hoće da razgovara s vama,
gospodine.

Jedan čovek je hteo da razgovara s
vama, gospodine.

Past Tense Drill with feminine counterpart

Jedan čovek je tražio g. Smita.

Dva čoveka su tražila g. Smita.

Pet ljudi je tražilo g. Smita.

Pet ljudi su tražili g. Smita.

Jedna žena je tražila g. Smita.

Dve žene su tražile g. Smita.

Pet žena je tražilo g. Smita.

Pet žena su tražile g. Smita.

The following sentences are for the above drill:

Jedan čovek je sedeo u sobi i čekao
gospodina Smita.

U ovoj kući je stanovao jedan čovek.

Jedna žena je sedela u sobi i čekala
gospodina Smita.

U ovoj kući je stanovala jedna žena.

GD 18.1.5 Past Tense with words of quantity and the numbers /pet/ (and above)
on Substitution drill with feminine counterpart

Mnogo ljudi je putovalo vozom.

Mnogo ljudi nije putovalo vozom.

Mnogo žena je putovalo vozom.

Mnogo žena nije putovalo vozom.

malo

šest

nekoliko

Sentences for the above drill:

U sobi je bilo mnogo ljudi.

Mnogo ljudi je išlo tramvajem u grad.

Mnogo ljudi je govorilo srpskohrvatski.

Mnogo ljudi je zadocnilo za voz.

Bilo je mnogo ljudi u redu ispred mene.

Mnogo ljudi se žalilo na čistoću.

GD 18.2 Substitution-Correlation Drill

Moj brat je putovao pre nekoliko dana brzim vozom u Zagreb.

(ja)   dva naša prijatelja   moje kóeri

Zora   moja žena i deca

Sentences for the above drill:

Moj brat je već bio u Narodnom muzeju, ali još nije bio u Narodnom pozorištu.

Moj brat je obraćao pažnju više na predele nego na voz.

Moj brat je morao da ide na železničku stanicu za svoje stvari.

Moj brat je zauzeo sobu za sebe u hotelu Metropol.

Moj brat je kupio red vožnje na stanici.

Moj brat je juče tražio stan.

Moj brat je upoznao Joviće u Beogradu.

Moj brat se upoznao sa jednim činovnikom vaše ambasade.

Moj brat je uneo svoje kufere u voz.

Razumeo sam sve što je Zora rekla.

majka   moji prijatelji   moj otac   s. i g-da Smit

Sentences for the above drill:

Danas sam govorio srpskohrvatski s mojim prijateljima.

Malo pre sam razgovarao sa Zorom.

Sedeo sam kod njih do 9 sati uveče.

Kazao sam vašem srodniku da dobro govori srpskohrvatski.

Popio sam kafu pre polaska voza.

Upoznao sam Jugoslaviju dobro.

Rekao sam Zori da idemo večeras na put.

Video sam vrlo lep deo zemlje.

Zvao sam ih često puta da dođu kod nas.

Past Tense of reflexive verbs in third person singular.

Jovan se (je) već upoznao sa Zorom.

Jovan se još nije upoznao sa Zorom.

moj brat   gospođica Smit   gospođa Smit

Sentences for the above drill:

Jovan se sećao svojih prijatelja, mada ih dugo nije video.

Jovan se bojavao da ne zadocni za voz, ako ne uzme taksí.

Jovan se već video sa Tomom.

Jovan se proveo vrlo dobro na putu.

Jovan se već razgovarao sa svojim prijateljima.

Jovan se mnogo interesovao za stare grčke spomenike.

Jovanu se dopala Dalmacija.

Jovan se dopao mojim roditeljima.

- GD 18.3 Questions and Answers
 GD 18.3.1 Informational Answers
 GD 18.3.1.1 Past Tense with plural subjects of different genders

Subjects in Singular after the past participle:

Gde su bili vaš otac i majka? Bili su kod kuće.
Moj otac i majka su bili kod kuće.
Moji otac i majka su bili kod kuće.
 I otac i majka su bili kod kuće.

vaš sin i kći   gospođa i gospodin Jović   brat i sestra
 Tomina žena i dete   vaša sestra i brat   Tomino dete i žena

Gde je bio vaš otac i majka? I otac i majka su bili kod kuće.
 Bili su kod kuće.
Moj otac i majka su bili kod kuće.
 Otac je bio u kancelariji, a majka kod kuće.

vaš sin i kći   g. Jović i njegova žena

Gde je bila vaša žena i sin? Žena je bila kod kuće, a sin ne znam gde je
 bio.
 Oboje su bili kod kuće.
 Bili su kod kuće.
 Moja žena i sin su bili kod kuće.

vaša majka i otac   vaša sestra i brat

Subjects in singular before the past participle:

Gde su vaš otac i majka bili? Bili su kod kuće.
 Gde su vaši otac i majka bili? Moj otac i majka su bili kod kuće.
Moji otac i majka su bili kod kuće.

Tomina žena i sin   Tomino dete i sestra

The following sentences are for the above drill:

Kad su vaš otac i majka došli u Beograd?
 Gde su vaš otac i majka proveli praznike?
 Gde su vaš otac i majka putovali?

Subjects in plural after the past participle:With masculine firstKakvi su bili hoteli i kafane?

Bili su dobri i čisti.

Nisu bili dobri i čisti.

Hoteli i kafane su bili čisti.

Hoteli i kafane nisu bili čisti.

stanovi i kuće

trgovi i ulice

bioskopi i pozorišta

gradovi i sela

With feminine firstKakve su bile kuće i stanovi?I kuće i stanovi su bili lepi i čisti.Kuće su bile lepe, a stanovi nisu.

Bili su lepi i čisti.

Ni kuće, ni stanovi nisu bili lepi i čisti.Kuće su bile bolje nego stanovi.

kafane i restorani

ulice i trgovi

sobe i kupatila

stolice i stolovi

With neuter firstKakva su bila pozorišta i bioskopi?I pozorišta i bioskopi su bili dobri.Pozorišta su bila dobra, a bioskopi nisu.

Bili su dobri.

Ni pozorišta ni bioskopi nisu bili dobri.Pozorišta su bila bolja nego bioskopi.

sela i gradovi

pozorišta i kafane

kupatila i sobe

GD 18.3.1.2 Verb Drill

Kako ste putovali do Skoplja?

Putovao sam brzim vozom.

Putovala sam brzim vozom.

Jovan vaši roditelji

Putovao sam vrlo udobno.

Zora g. i g-đa Jović

Putovala sam vrlo udobno.

The following questions and answers are for the above substitution drill:

Gde <u>ste</u> kupili karte?	Karte sam kupio na šalteru.
Gde <u>ste</u> zauzeli sobu za mene?	Zauzeo sam sobu za vas u hotelu Metropol.
Šta <u>ste</u> videli usput?	Video sam divne i interesantne predele.
Šta <u>ste</u> rekli gospodinu Joviću?	Rekao sam mu da dođe kod nas.
Kako <u>ste</u> se proveli na putu?	Proveo sam se vrlo prijatno.
Kuda je prolazio voz? put autobus	Voz je prolazio Moravskom dolinom kroz divne i bogate predele.
Šta <u>vas</u> je najviše interesovalo na putu?	Najviše <u>me</u> je interesovala Moravska dolina.
Šta je <u>Zoru</u> najviše interesovalo na putu?	Najviše <u>ju</u> je interesovala Moravska dolina.
Jovan vaša sestra vaši prijatelji Amerikanci vaš prijatelj g. i g-đa Smit oni on	

Drill the following questions and answers with the same substitutions:

Kakav su utisak na <u>vas</u> napravila naša sela i gradovi?	I sela i gradovi su napravili <u>na mene</u> vrlo lep utisak.
Šta <u>vam</u> se najviše dopalo usput?	Najviše su <u>mi</u> se dopali divni predeli i sela.
Šta se <u>Jovanu</u> najviše dopalo usput?	Najviše <u>mu</u> se dopala Moravska dolina kroz koju je voz prolazio.
Zora vaš prijatelj Jugosloven on g. i g-đa Smit ona vaša žena vaš brat oni	

Drill the following questions and answers with the same substitutions:

Šta <u>vam</u> je kazao g. Jovanović?	Kazao <u>mi</u> je da mu je žao što ne može ići s nama u pozorište.
Zar <u>vi</u> niste uzeli taksi?	Nisam. Nisam mogao da dobijem taksi. Bilo je rđavo vreme i nije bilo taksija.
on ona vaša žena oni vaši roditelji	

Questions and answers to be used with the above substitutions:

- Zar vi niste zauzeli sobu za nas? Nisam. Mislilo sam da možete uvek dobiti sobu.
- Zar ste vi zadocnili za voz? Pa jesam. Šta da radim. Nisam mogao da dobijem taksu.
- Zašto niste ušli u čekaonicu? Nisam još kupio karte.

GD 18.3.2 Yes and No Answers

GD 18.3.2.1 Past Tense with plural subjects of different genders

Subjects in Singular before the past participle:

- Da li su vaš otac i majka bili u Jugoslaviji? Da, bili su.
Ne, nisu bili.
- Da li su vaši otac i majka bili u Jugoslaviji? Da, moj otac i majka su bili u Jugoslaviji.
Ne, moj otac i majka nisu bili u Jugoslaviji.

Tomina žena i dete   vaša majka i braća   vaša žena i deca   vaša braća i sestre

- Da li su vaš hotel i soba bili dobri? Da, bili su dobri.
Ne, nisu bili dobri.
- Da li su vaši hotel i soba bili dobri? Da, moj hotel i soba su bili dobri.
Ne, moj hotel i soba nisu bili dobri.

vaša soba i kupatilo   vaše vino i pivo   vaša supa i meso

Subjects in Plural before the past participle:

With masculine or other genders first:

- Da li su hoteli i kafane bili čisti. Da, bili su čisti.
Ne, nisu bili čisti.
Da, i hoteli i kafane su bili čisti.
Ne, ni hoteli ni kafane nisu bili čisti.
Da, hoteli i kafane su bili čisti.
Ne, hoteli i kafane nisu bili čisti.

sobe i kreveti   ulice i trgovi   pozorišta i bioskopi   sela i gradovi

Subjects in Plural after the past participle:With masculine first:

Da li su bili čisti hoteli i kafane?   Da, i hoteli i kafane su bili čisti.
 Ne, ni hoteli ni kafane nisu bili čisti.
 Da, bili su.
 Ne, nisu bili.

gradovi i sela   bioskopi i pozorišta   ljudi i žene   vozovi i stanice

With feminine first:

Da li su bile čiste sobe i kreveti?   Da, i sobe i kreveti su bili čisti.
 Ne, ni sobe ni kreveti nisu bili čisti.
 Da, bili su.
 Ne, nisu bili.

kafane i restorani   ulice i trgovi

With neuter first:

Da li su bila čista kupatila i sobe?   Da, i kupatila i sobe su bili čisti.
 Ne, ni kupatila ni sobe nisu bili čisti.
 Da, bili su.
 Ne, nisu bili.

sela i gradovi   pozorišta i bioskopi   gradska prevozna sredstva

GD 18.3.3 Verb Drill

Da li ste pili kafu?   Da, pio sam.
 Ne, nisam pio.
 Da, pio sam kafu.
 Ne, još nisam pio kafu.

Nada   vaš brat   Jovan i Toma
 Jovan   vaša majka   vaši prijatelji

Questions for the above drill:

Da li ste govorili sa Nadom?
 Da li ste razumeli šta ovaj čovek hoće?
 Da li ste zauzeli sobu za mene?

Da li ste uzeli karte za put?

Da li ste kupili sve što vam treba?

Da li su vam se dopala naša sela i gradovi?

Da li ste čuli kako je gospodin Jović? Jesam. On je dobro.

Ne, nisam. Šta je s njim?

Da, čuo sam. Bolje mu je.

Ne, nisam čuo. Ne znam kako mu je.

gospođa Jović   g. i g-đa Jović   Tomina žena i deca
vaši prijatelji Jovići   Zora i njena majka

Da niste zadocnili za voz?

Na žalost, jesam.

Hvala Bogu, nisam.

Na žalost, zadocnio sam. Nisam uzeo
taksi.

Hvala Bogu nisam zadocnio. Uzeo sam
taksi.

vaš otac   vaši roditelji   gospodin i gospođa Jović
vaša majka   Tomina deca   Jovići

Questions for the above drill:

Treba mi Jovan, da ga niste videli? Ne nisam.   etc.

Da niste putovali u Zagreb vozom? Kako je putovati vozom?

GD 18.4 Question and Answer Drill with Prompt

Jovan je zadocnio za voz, jer nije
uzeo taksi.

Da li je Jovan zadocnio za voz?

Jovan nije zadocnio za voz, jer je
uzeo taksi.

On se bojao da ne zadocni za voz i
uzeo je taksi.

Zašto je on uzeo taksi?

Ja se bojim da ne zadocnim.

Čega se vi bojite?

Jovan je svršio posao (/posla) i
sutra se vraća kući.

Da li je Jovan svršio posla?

Ja sam prolazio nekoliko puta kroz Moravsku dolinu.

Da li ste prolazili kroz Moravsku dolinu?

Ja sam prošao samo jedanput kroz Moravsku dolinu.

Nisam prošao (/polazio) nijedanput kroz Moravsku dolinu.

Zar niste prošli (/prolazili) nijedanput kroz Moravsku dolinu?

Brzi voz za Skoplje polazi na vreme.

Da li brzi voz za Skoplje polazi na vreme?

Vozovi ovde polaze i dolaze na vreme.

Da li ovde vozovi polaze i dolaze na vreme?

Voz za Skoplje nije pošao na vreme. Proveo sam na putu tri dana.

Da li je voz za Skoplje pošao na vreme? Koliko (vremena) ste proveli na putu?

Proveo sam se na putu vrlo dobro.

Kako ste se proveli na putu?

Nisam se proveo dobro na putu.

Vaši vozovi su pretrpani.

Šta mislite o našim vozovima?

Od Beograda do Velike Plane nisam imao mesto.

Da li ste imali mesto u vozu?

Dopali su mi se vaši predeli.

Šta vam se dopalo usput? /Da li su vam se dopali naši predeli?

Jovan je ušao u sobu.

Da li je Jovan ušao u sobu? /Gde je Jovan?

Jovana interesuju muzeji.

Da li Jovana interesuju muzeji?

Jovana ne interesuju muzeji.

Vaša zemlja je vrlo lepa i bogata.

Kakav je utisak na vas napravila naša zemlja?

Mene su najviše interesovali predeli. /Ja sam se najviše interesovao za predele.

Šta vas je najviše interesovalo na putu?

GD 18.5 Conversations - Razgovori

GD 18.5.1

A

B

Čujem da ste putovali u Skoplje.

Da li je to tačno.

Kojim vlakom ste putovali?

Kakvi su ovdje brzi vlakovi?

Interesira me da li su čisti?

Kojim razredom ste putovali?

Da li je tačno da su vlakovi
pretrpani?

Zašto su vlakovi pretrpani? Zbog
čega?

Da li ste imali mjesto za sjedenje?

Da li je bilo dovoljno mjesta (za
sjedenje) u prvom razredu?

Da li ste imali društva usput?

Da, tačno je. Putovao sam u Skoplje.

Putovao sam brzim vlakom.

Nisu loši. Ne znam šta vas interesira.

Moj kupe je bio čist.

Putovao sam prvim razredom.

Da, tačno je. Vlakovi su pretrpani.

Vlakovi su ovdje glavno prevozno
sredstvo. Zato su pretrpani.

Da, imao sam mjesto za sjedenje.

Da, bilo je dovoljno mjesta. (Ne, nije
bilo dovoljno mjesta.)

Da, razgovarao sam sa nekoliko
Jugoslavena.

Чујем да сте путовали у Скопље.

Да ли је то тачно?

Којим возом сте путовали?

Какви су брзи возови овде?

Интересује ме да ли су чисти?

Којом класом сте путовали?

Да ли је тачно да су возови
претрпани?

Зашто су возови претрпани?
Од чега то долази?

Да ли сте имали место за седење?

Да ли је било довољно места (за
седење) у првој класи?

Да ли сте имали друштва успут?

Да, тачно је. Путовао сам у Скопље.

Путовао сам брзим возом.

Нису рђави. Не знам шта вас интересује.

Мој купе је био чист.

Путовао сам првом класом.

Да, тачно је. Возови су претрпани.

Возови су овде главно превозно средство.
Зато су претрпани.

Да, имао сам место за седење.

Да, било је довољно места. (Не, није
било довољно места)

Да, разговарао сам са неколико
Југословена.

GD 18.5.2

- Kako ste se vi i vaš prijatelj proveli na putu u Skoplje? Proveli smo se jako lijepo. Ali, u malo nismo zakasnili.
- Kako to, zar niste uzeli taksi? Jesmo, ali ja nisam bio gotov na vrijeme. Taksi je morao čekati.
- Pa šta je bilo? Srećom, imali smo toliko vremena da kupimo karte i uđemo u vlak.
- Ipak ste bili sretni. Naravno. Vlak je pošao čim smo mi ušli. Kao da je čekao na nas, pa da pođe.
- Jeste imali dobra mjesta? Jesmo. Sjedeli smo pokraj prozora.
- Kako vam se sviđa naša zemlja? Vlak je prvo prolazio kroz krasne, brdovite predjele, koje ja mnogo volim.
- Tó je još bila okolica Beograda, zar ne? Jest. Tako je bilo sve do jedne stanice, ne znam kako se zove. Od te stanice vlak je stalno prolazio dolinom rijeke Morave.
- To je sigurno Velika Plana ili Lapovo. Velika Plana. Tu je vlak ušao u Moravsku dolinu.
- Jeste li ranije prolazili Moravskom dolinom? Nisam. Zato me je taj dio puta najviše zanimao.
- Pa kako vam se dopala Moravska dolina? Od prijatelja sam čuo da je vrlo lijepa, ali nisam znao da je tako plodna i bogata.
- Da li je brzi vlak stajao¹ često usput? Nije.
- Da li ste izlazili iz vlaka na nekoj stanici? Da, izlazio sam samo u Nišu.

¹ /stàjati/ 'to cost, [Unit 13] to stop, be stopping'

Како сте ви и ваш пријатељ провели на путу у Скопље?	Провели смо се врло лепо. Али, у мало нисмо задоцнили.
Како то, зар нисте узели такси?	Јесмо, али ја нисам био готов на време. Такси је морао да чека.
Па шта је било?	Срећом, имали смо толико времена да купимо карте и уђемо у воз.
Ипак сте били срећни.	Наравно. Воз је пошао чим смо ми ушли. Као да је чекао на нас, па да пође.
Јесте имали добра места?	Јесмо. Седели смо поред прозора.
Како вам се допала наша земља?	Воз је прво пролазио кроз дивне, брдовите пределе, које ја много волим.
То је још била околина Београда, је ли?	Јесте. Тако је било све до једне станице, не знам како се зове. Од те станице воз је стално пролазио долином реке Мораве.
То је сигурно Велика Плана или Лапово.	Велика Плана. Ту је воз ушао у Моравску долину.
Јесте ли раније пролазили Моравском долином?	Нисам. Зато ме је тај део пута највише интересовао.
Па како вам се допала Моравска долина?	Од пријатеља сам чуо да је врло лепа, али нисам знао да је тако плодна и богата.
Да ли је брзи воз стајао често успут?	Није.
Да ли сте излазили из воза на некој станици?	Да, излазио сам само у Нишу.

GD 18.5.3

Da li je vlak došao na vrijeme u Skoplje?

Pravo da vam kažem nisam obraćao naročito pažnju na to. Ali, mislim da jest.

- U koje doba dana ste došli u Skoplje? Bilo je pred večer, ali još se lijepo vidjelo.
- Što vam se dopalo u Skoplju? Kao što znate, Skoplje ima stari i novi dio grada.
Mi smo bili i u jednom i u drugom dijelu.
- Kako vam se svidio stari dio grada. Meni su se svidjele neke zgrade u starom i novom dijelu grada.
- Koje zgrade su vam se svidjele? Svidio mi se kolodvor, koji je vrlo lijep, iako je nov.
- To ste lijepo kazali. Sve nove zgrade zbilja nisu lijepe, ali to nije točno za kolodvor u Skoplju.
Zanima me, koje su vam se druge zgrade svidjele? U Skoplju sam vidio nekoliko lijepih starih zgrada. Naročito mi se svidjela zgrada u kojoj je muzej.
- To je sigurno Kuršumli Han. Jest, tako se zove. Vi mora biti da volite Skoplje, kad se tako dobro sjećate svega.
- Da, volim. I milo mi je što se i vama sviđa Skoplje. Vaša zemlja je zaista jako lijepa i interesantna.
- Да ли је воз дошао на време у Скопље? Право да вам кажем нисам обраћао нарочито пажњу на то. Али, мислим да јесте.
- У које доба дана сте дошли у Скопље? Било је пред вече, али још се лепо видело.
- Шта вам се допало у Скопљу? Као што знате, Скопље има стари и нови део града.
Ми смо били и у једном и у другом делу.
- Како вам се допао стари део града? Мени су се допале неке зграде и у старом и у новом делу града.
- Које зграде су вам се допале? Допала ми се железничка станица, која је врло лепа, иако је нова.
- То сте лепо казали. Све нове зграде збиља нису лепе, али то није тачно за станицу у Скопљу. Интересује ме, које су вам се друге зграде допале? У Скопљу сам видео неколико лепих старих зграда. Нарочито ми се допала зграда у којој је музеј.

То је сигурно Куршумли Хан.

Јесте, тако се зове. Ви мора бити да волите Скопље, кад се тако добро сећате свега.

Да, волим. И мило ми је што се и вама допада Скопље.

Ваша земља је збиља врло лепа и интересантна.

GD 18.6 Homework - Domaći zadatak

GD 18.6.1 Fill the blank with the proper form of the verb given to the right of each sentence.

1. Moj sin i kći su _____ jutros u Zagreb.	otići	(Gde)
2. Ovi ljudi i žene su _____ juče iz Beograda.	doći	(Ko)
3. Moja majka i sestra su _____ taksi od stanice do kuće.	uzeti	(Da li)
4. Ove gospođe i deca su _____ polazak voza.	čekati	(Šta)
5. Moj brat i sin su _____ u sobi.	sedeti	(Gde)
6. Dve gospođe su _____ da razgovaraju s vama.	hteti	(Šta)
7. Pet ljudi je _____ vozom.	doći	(Koliko)
8. Pivo i vino su _____ hladni.	biti	(Kakav)
9. U čekaonici je _____ mnogo ljudi.	čekati	(Da li)
10. Otac i majka su _____ praznike kod kuće.	provesti	(Gde)
11. I kuće i stanovi su _____ lepi i čisti.	biti	(Kakav)
12. Pivo je _____ hladno i dobro, ali vino nije.	biti	(Kakav)

GD 18.6.2 Make questions to which the above sentences will be appropriate answers. The question words to be used are given in parentheses.

UNIT 19

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Meeting a Friend

Sastanak sa prijateljem

Састанак са пријатељем

A

will you go	hóćete li íći	xóћete ли ићи
Are you going to go to the National Museum today?	Hóćete li íći danas u # Národní múzēj?	Xóћete ли ићи данас у # Нáродни мýзēј?

B

I'll go	íći ću	ићи ћу
this afternoon	dánas pòslije póдне	данас пòсле пòдне
Yes, I'm going this afternoon.	Dà, íći ću dánas # pòslije póдне.	Да, ићи ћу дáнас пòсле пòдне.
to eat lunch, noon meal	rúćati, rúćam	рúчати, рúчам
I'll eat lunch	rúćaću / rúćat	рúчаћу
cafeteria	ću (Cr) ékspres-restórān	éкспрес-рестóра̄н
I'll eat lunch in a cafe- teria.	Rúćat ću u jednom ékspres-restorānu.	Рúчаћу у јéдном éкспрес- ресторáну.
lunch, noon meal	rúćak, G. rúćka	рúчак, рúчка
And immediately after lunch I'm going to the museum.	I ódmah pòslije rúćka # ídem u múzēj.	И óдмах пòсле рúчка # у мýзēј.

A

to remain, stay	óstatì, da óstanēm	óстати, да óстанēm
you'll stay	vī ćete óstatì	ви ћете óстати
How long are you going to be ('stay') in the museum?	Kòliko ćete óstatì u # muzēju?	Кòлико ћете óстати у # мýзēју?

B

I'll stay	óstaću / óstat	óстаћу
while	ću (Cr) dòk	дòк

until	dok nè	док нè
to look over	rázgledati, da rázgledām	рáзгледати, да рáзгледāм
I'll stay until I see everything that interests me.	Óstat ću dok ne rázgledam svè što me zánīmā.	Óстаћу док не рáзгледāм свè што ме ìнтересује.
whole	cijel (/cio), cijéla, -o	цèо, цèла, цèло
That'll certainly be all afternoon.	To će biti sigurno cijélo poslije pódne.	To ће бити сигурно цèло после пòдне.
perhaps, maybe	vājda	ваљда
or,	móžda	мòжда
to forget (with /na/)	zabóraviti, da zabóravīm	забóравити, да забóравīm
meeting, appointment	sástanak G sástānka pl. sástānci	сáстанак сáстанка сáстанци
You haven't forgotten our meeting by any chance?	Niste móžda zabóravili na naš sástanak?	Нисте ваљда забóравили на наш сáстанак? #
I wouldn't like	nè bih želio	не бих жéлио
again	ópèt	òпèт
to happen	dèsiti se, da se dèsī	дèсити се, да се дèсī
or	dogóđiti se, da se dógodī	догóдити се, да се дóгодī
No, I haven't. I wouldn't want that to happen again.	Nè, nīsam. Nè bih želio da se to òpet dógodī.	Нè, нīсам. Не бих жéлио да се то òпèт дèсī.
A		
to return, refl. to get back	vrátiti se, da se vràtīm	врáтити се, да се врáтīm
you'll return	vi ćete se vrátiti	ви ћете се врáтити
Will you get back home by seven?	Da li ćete se vrátiti dóma do sèdam?	Да ли ћете се врáтити кући до сèдам? #

	B	
to depend (on: /od/)	závisiti, závisi	зависити зависӣ
I'll be kept	já ću se zadržati	ја ћу се задржати
That depends on how long I spend ('I'll be kept') in the museum.	To závisi od toga koliko ću se zadržati u muzeju.	То зависи од тога колико ћу се задржати у музеју.
to close	zatvarati, zátvārām	затварати, затварāм
is closed	zátvārā se	затварā се
When does the museum close?	Kād se zátvara múzej?	Кад се затвара музеј?
	A	
since, as; after	pòšto	пошто
to open	otvoriti, da ótvorīm	отворити, да отворīm
open; openhearted	ótvoren, -a, -o	отворен, -а -о
Since today's Friday, the museum is open till 7:00.	Pòšto je danas pětak, múzej je ótvoren do 19:00 sātī.	Пошто је данас пѣтак, музеј је отворен до 19:00 часова.
	B	
I won't be able	něću móci	нѣћу моћи
Then I won't be able to get home by seven.	Ónda se něću móci vrátiti doma do sèdam.	Онда се нѣћу моћи вратити кући до сèдам.
to, toward (with D) dinner, evening meal	k, ka věčera	к, ка вѣчера
But do you know what, come over to my place for dinner after seven-thirty.	Znáte štā, dōdite vi k mēni pōslije pōla ósam na věčeru.	Него знāте шта, дођите ви код мене после пола óсам на вѣчеру.
	A	
All right.	U ředu.	У рѣду.

B		
up to certain point of time or space	dòtlē	дòтлѐ
to arrive	stìci, da stìgnēm, stìgao	стìхи, да стìгнѐм, стìгao
I'll arrive	jā́ ću stìci	já ху стìхи
I'll probably be home by then.	Dòtle ću možda stìci kući.	Дòтлѐ ху ва́жда стìхи кући.
we'll eat supper	mī́ ćemo véčĕrati	ми хемо вѐчĕрати
during (with G)	za vrijéme	за врѐме
peace	mīr G mīra	ми̇р, ми̇ра
quietly, undisturbed	na mīru	на ми̇ру
Then we'll have dinner together and talk about everything at leisure, during dinner.	Ònda ćemo zàjedno véčĕrati i za vrijéme véčĕre u mīru razgovāratī o svĕmu.	Òнда хемо зајѐдно вѐчĕрати и за врѐме вѐчĕре на ми̇ру разговāрати о свѐму.
A		
convenient	zgòdan, zgòdna, -o	згòдан, згòдна, -o
the most convenient	nājzgòdnijī, -ā, -ē	на́јзгòднијī, -ā, -ē
Fine, that's perhaps the most convenient.	Dòbro, tākò je možda nājzgòdnijē.	Дòбро, тākò je možда на́јзгòднијē.

NOTES

Note 19.1 Verb: Future

- a) Koliko ćete ostati u muzeju?
- b) Ostaću dok ne razgledam sve što me interesuje.
- c) Hoćete li ići danas u Narodni muzej?
- d) Onda se neću moći vratiti kući do sedam.

There are two basic types of future constructions. Both involve the present forms of the verb /htèti/ (see Note 13.4 and the examples of /htèti/). This verb, like /bìti/, has short, long and negative forms:

Short		Long		Negative	
ću	ćemo	hóću	hóćemo	něću	něćemo
ćeš	ćete	hóćeš	hóćete	něćeš	něćete
će	će	hóće	hóće	něće	něće

One future construction, illustrated in b) above, suffixes the short present tense forms of /htèti/ to the stem of the verb. The form of the stem is usually the same as in the infinitive. (see Note 20.1 for variants).

rúčati	rúča-ću
ósta-ti	ósta-ću
věčera-ti	věčera-ćemo
vráti-ti	vráti-će
dóbi-ti	dóbi-ću

This kind of construction occurs only in the affirmative. A variant spelling (with no difference in pronunciation) is used in Croatia: /ostat ću/, /večerati ćemo/, /vratiti će/, /dobiti ću/.

If the infinitive ends in /-ći/, two forms are possible. The whole infinitive may be followed by /ću/, /ćeš/, etc. (this is considered standard) or the stem which occurs before /-ći/ may have /ću/, /ćeš/, etc. suffixed:

íći	íći ću	or	íću
dóći	dóći ću	or	dóću
stíći	stíći ću	or	stíću

The shorter forms are often used but are not considered standard.

This first type of construction - stem plus /-ću/. etc. - is used when there is no emphasis on the subject and the verb comes first in the clause.

The second type of future formation has the present of /htèti/ followed by the infinitive. This is illustrated by a), c), d). The short form /ćete/ occurs in a), the long form /hóćete/ in c) and the negative /něću/ in d). In this construction the emphasis is upon some factor other than the action indicated by the infinitive. Question words, such as /kolíko/, and constructions such as /da li/ normally come first in the clause, as in a). In future questions the auxiliary verb frequently comes first, as in c). The emphasis may also be on other words, such as /onda/ in d). Compare:

To će biti sigurno celo posle podne.	Emphasis on referent /to/
Da li ćeti se vratiti kući do sedam?	Emphasis on question
To zavisi od toga koliko ću se zadržati u muzeju.	Emphasis on /koliko/
Dotle ću valjda stići kući.	Emphasis on /dotle/
Onda ćemo zajedno večerati.	Emphasis on /onda/

This second type of future construction is, of course, regularly used when the subject is expressed either by a preceding noun or pronoun: /moja majka će ići/, /ja ću ići/. It is regularly used after 'clause introducers', such as the question words /kolíko/, /kàd/, etc. (see above), as well as others such as /štò/, /da/, etc. For example: /Mislim da ću ostati u muzeju celo posle podne./ In summary, the future forms using /ići/ as the example, are:

Type 1

<u>Stem +</u>				<u>Infinitive +</u>	
óstaću	óstaćemo	iću	ićemo	ići ću	ići ćemo
óstaćeš	óstaćete	ićeš	ićete	ići ćeš	ići ćete
óstaće	óstaće	íce	íce	ići će	ići će

Type 2

		<u>Affirmative</u>		<u>Interrogative</u>		<u>Negative</u>	
<u>Unemphatic</u>							
-ću	íci	da li	ću íci	hóću li	íci	něću	íci
-ćeš	íci	da li	ćeš íci	hóćeš li	íci	něćeš	íci
-će	íci	da li	će íci	hóće li	íci	něće	íci
-ćemo	íci	da li	ćemo íci	hóćemo li	íci	něćemo	íci
-ćete	íci	da li	ćete íci	hóćete li	íci	něćete	íci
-će	íci	da li	će íci	hóće li	íci	něće	íci

Note: Questions without /li/ also occur. For example, /hóćete li íci/ may be replaced by /hóćete íci/ with question intonation.

Both perfective and imperfective verbs occur in the future. Verbs used in the Basic Sentences of this unit as futures are:

Perfective	Imperfective
óstati	íci
rázgledati	móci
zabóraviti	rúcati
vrátiti se	véčerati
stíci	

It is more common for most verbs to occur in the perfective, as the future generally refers to the anticipated completion of the act. 'We'll return', 'we'll forget' are more frequently used than 'we'll be returning', 'we'll be forgetting'. On the other hand, imperfective verbs like 'be able', 'dine' are frequent in future use.

Compare the English and Serbo-Croatian for past, present and future of 'give':

	<u>Imperfective</u>			<u>Perfective</u>	
Present	dájěmo	we're giving	Present	dòk ne dāmo	until we give
Past	dāváli smo	we were giving	Past	dāli smo	we gave
Future	dāvácemo	we'll be giving	Future	dàćemo	we'll give

Note 19.3 New Verbs

a	I	rúčati	rúčam		to eat lunch
a	I	véčerati	véčeram		to eat dinner
i	I	závisiti	závisi		to depend
i	P	dèsiti se	da se dèsí		to happen
a	I	dešávati se	dešávā se		
i	P	dogóditi se	da se dógodí		to happen
a	I	dogádati se	dógādā se		
V/n	P	óstati	da óstanēm		to stay, remain
a/Jē	I	óstajati	óstajēm		
i	P	otvóriti	da ótvorím		to open
a	I	otvāрати	ótvārām		
a	P	rāzgledati	da rāzgedām		to look over
a	I	razglédati	rāzgedām		
		/razgedāvati	/razgedāvām		
C/n	P	stíci	da stignēm	stigao	to arrive
		/stignuti			
a/Jē	I	stizati	stížēm		
i	P	vrátiti (se)	da (se) vrātím		to return
a	I	vrācati (se)	vrācām (se)		
i	P	zativóriti	da zativorím		to close, shut
a	I	zativāрати	zativārām		

Grammatical Drill

19.1 Learning Drill - Vežba za učenje

19.1.1 Future Tense - Substitution Drill - Buduće vreme - Vežba sa zamenom

Verbs: /vratiti se/ and /ići/

First Person - Prvo liceSingular - Jednina

Vratiću se kući do sedam.

Ja ću se vratiti kući do sedam.

Neću se vratiti kući do sedam.

Plural - Množina

Vratićemo se kući do sedam.

Mi ćemo se vratiti kući do sedam.

Nećemo se vratiti kući do sedam.

Ja se neću vratiti kući do sedam.
 Ići ću danas posle podne u Narodni muzej.
 Ja ću ići danas posle podne u Narodni muzej.
 Neću ići danas posle podne u Narodni muzej.
 Ja neću ići danas posle podne u Narodni muzej.

Mi se nećemo vratiti kući do sedam.
 Ići ćemo danas posle podne u Narodni muzej.
Mi ćemo ići danas posle podne u Narodni muzej.
 Nećemo ići danas posle podne u Narodni muzej.
Mi nećemo ići danas posle podne u Narodni muzej.

Substitutions for /mi/:

otac i ja   majka i ja   kći i ja   Žena i ja

Second Person - Drugo lice

Čekaćeš me na večeru do sedam.	Čekaćete me na večeru do sedam.
Ti ćeš me čekati na večeru do sedam.	<u>Vi</u> ćete me čekati na večeru do sedam.
Nećeš me čekati na večeru do sedam.	Nećete me čekati na večeru do sedam.
Ti me nećeš čekati na večeru do sedam.	<u>Vi</u> me nećete čekati na večeru do sedam.
Ući ćeš u voz odmah čim dozvole.	Ući ćete u voz odmah čim dozvole.
Ti ćeš ući u voz odmah čim dozvole.	<u>Vi</u> ćete ući u voz odmah čim dozvole.
Nećeš ući u voz odmah čim dozvole.	Nećete ući u voz odmah čim dozvole.
Ti nećeš ući u voz odmah čim dozvole.	<u>Vi</u> nećete ući u voz odmah čim dozvole.

Substitutions for /vi/:

otac i vi   vi i vaša kći   gospođa i vi   vi i Tomin sin
 vaš muž   vi i dete

Third Person - Treće lice

Ručaće u ekspres-restoranu.	Ručaćē u ekspres-restoranu.
<u>On</u> će ručati u ekspres-restoranu.	<u>Oni</u> će ručati u ekspres-restoranu.
Neće ručati u ekspres-restoranu.	Nećē ručati u ekspres-restoranu.
<u>On</u> neće ručati u ekspres-restoranu.	<u>Oni</u> neće ručati u ekspres-restoranu.
Stići će na vreme za voz.	Stići će na vreme za voz.
<u>On</u> će stići na vreme za voz.	<u>Oni</u> će stići na vreme za voz.
Neće stići na vreme za voz.	Nećē stići na vreme za voz.
<u>On</u> neće stići na vreme za voz.	<u>Oni</u> neće stići na vreme za voz.

The following sentences are for the same type of drill:

stizati, stižem - stići, da stignem

Stižem u Beograd u petak.

Stići ću u Beograd u petak.

ići, idem

Idem opet u muzej danas posle podne.

Ići ću opet u muzej danas posle podne.

dolaziti, dolazim - doći, da dođem

Dolazim kući (uvek) u sedam sati.

Doći ću (danas) kući u sedam sati.

večerati, večeram

Subotom večeram u restoranu.

U subotu ću večerati u restoranu.

Repeat the above drill with negative transform e.g.

Ne vraćam se u Sarajevo iduće nedelje. Neću se vratiti u Sarajevo iduće nedelje.

GD 19.1.3 Future Tense with Past Tense transform

	Vratiću se u Sarajevo u subotu.	Vratio sam se u Sarajevo u subotu.
on	On će se vratiti u Sarajevo u subotu.	On se vratio u Sarajevo u subotu.
Jovan	Jovan će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Jovan se vratio u Sarajevo u subotu.
Zora	Zora će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Zora se vratila u Sarajevo u subotu.
mi	Mi ćemo se vratiti u Sarajevo u subotu.	Mi smo se vratili u Sarajevo u subotu.
vi	Vi ćete se vratiti u Sara- jevo u subotu, je li te?	Vi ste se vratili u Sarajevo, u subotu, je li te?
oni	Oni će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Oni su se vratili u Sarajevo u subotu.
vaši prijatelji	Vaši prijatelji će se vratiti u Sarajevo u subotu, je li te?	Vaši prijatelji su se vratili u Sarajevo u subotu, je li te?
vaše sestre	Vaše sestre će se vratiti u Sarajevo u subotu, je li te?	Vaše sestre su se vratile u Sara- jevo u subotu, je li te?

The following sentences are for the same type of drill:

Ostaću u kancelariji do sedam sati.	Ostao sam u kancelariji do sedam sati.
Biću u muzeju celo posle podne.	Bio sam u muzeju celo posle podne.
Stići ću na vreme za brzi voz.	Stigao sam na vreme za brzi voz.
Doći ću u 8 sati.	Došao sam u 8 sati.
Večeraću kod kuće.	Večerao sam kod kuće.
Uzeću red vožnje na stanici.	Uzeo sam red vožnje na stanici.
Uneću stvari u brzi voz.	Uneo sam stvari u brzi voz.

Repeat the above drills in the negative:

Neću se vratiti u Beograd u subotu.	Nisam se vratio u Beograd u subotu, etc.
--	---

Include in the negative drill the following sentences:

Neću moći da dođem kod vas u subotu.	Nisam mogao da dođem kod vas u subotu.
--------------------------------------	--

GD 19.2 Substitution-Correlation Drill

GD 19.2.1 Future Tense

Ostaću u muzeju dok ne razgledam sve što me interesuje.

Toma	oni	moji roditelji
Zora	žena i kći	g. i g-đa Jović

The following sentences are for the above type of drill:

To zavisi od toga koliko ću se zadržati u muzeju.
 Vratiću se iz muzeja čim razgledam sve što me interesuje.
 Onda ću popiti kafu pre nego što pođe voz.
 Dotle ću valjda stići kući.
 Ne znam da li ću doći kući na vreme.

Present Tense with Future transform:

<u>Toma</u> se vraća danas iz Zagreba.	<u>Toma</u> će se vratiti danas iz Zagreba.
Zora mi naši prijatelji	Toma i Jovan

The following sentences are for the same type of drill:

<u>Toma</u> stiže danas kući.	<u>Toma</u> će stići danas kući.
<u>Toma</u> ide danas u kancelariju iako je subota.	<u>Toma</u> će ići danas u kancelariju, iako je subota.

Toma dolazi vozom iz Zagreba.

Toma večera subotom u restoranu.

Toma ruča danas u ekspres-restoranu.

Toma će doći vozom iz Zagreba.

Toma će večerati u subotu u restoranu.

Toma će ručati danas u ekspres-restoranu.

Future Tense with Past Tense transform:

Doći ćemo sa stanice taksijem.

Došli smo sa stanice taksijem.

moja žena i deca

moja sestra

Toma i Jovan

oni

mi

The following sentences are for the same type of drill:

Žena i ja ćemo večerati kod Metropolu.

Ostaćemo u Dalmaciji dve nedelje.

Bićemo kod kuće za vreme praznika.

Zadržaćemo se u gradu malo duže.

Stići ćemo kući dockan u noć.

Razgovaraćemo o svemu na miru za vreme večere.

Žena i ja smo večerali kod Metropolu.

Ostali smo u Dalmaciji dve nedelje.

Bili smo kod kuće za vreme praznika.

Zadržali smo se u gradu malo duže.

Stigli smo kući dockan u noć.

Razgovarali smo o svemu na miru za vreme večere.

GD 19.2.2 Verb /žéleti/ varying with /htèti/

Želim da idem danas u Narodni muzej.

Hoću da idem danas u Narodni muzej.

Ne želim da idem danas u Narodni muzej.

Neću da idem danas u Narodni muzej.

Želeo sam da idem danas u Narodni muzej, ali ne mogu ići, zbog posla.

Hteo sam da idem danas u Narodni muzej, ali ne mogu ići, zbog posla.

Jovan

moja kći

naši srodnici

On će sigurno želeti da ide u Narodni muzej.

On će sigurno hteti da ide u Narodni muzej.

deca

gospoda

naši jugoslovenski prijatelji

moj sin

g. i g-đa Jović

vaši američki prijatelji

GD 19.3 Questions and Answers

GD 19.3.1 Informational Answers

GD 19.3.1.1 Substitution Drill

Use of vi-form - Upotreba vi-oblika

Kad ćete ící, gospodine, na Železničku stanicu?	Danas posle podne.
Kad ćete ící, gospođo, na Železničku stanicu?	Ići cu danas posle podne na Železničku stanicu. Još ne znam. Još ne znam kad ću ící na Železničku stanicu.
Kad ćete ící, <u>gospodo</u> , na Železničku stanicu?	Danas posle podne. Ići ćemo danas posle podne na Železničku stanicu. Još ne znamo. Još ne znamo kad ćemo ící na Železničku stanicu.

Substitutes for /vi/:

vi i vaša porodica	vi i vaša majka
vi i vaš muž	vi i brat

Use of Third Person - Upotreba trećeg licaSingular - Jednina

Kad će <u>Jovan</u> ící na put.	Sutra posle podne. On će ící na put sutra posle podne. Ne znam. Ne znam kad će <u>Jovan</u> ící na put.
---------------------------------	--

Substitutions for /Jovan/:

on	vaš otac	ona
vaša majka	njen sin	Zorin sin

Plural - Množina

Kad će <u>oni</u> ící na izlet?	Sutra posle podne. <u>Oni</u> će ící na izlet sutra posle podne. Ništa ne znam o tome. Ne znam kad će <u>oni</u> ící na izlet.
---------------------------------	---

Substitutions for /oni/:

njihovi srodnici	vaši majka i sestra	deca
Zorini prijatelji	one	vaša braća
vaši roditelji	vaše sestre	ta gospoda

GD 19.3.1.2 Substitution-Correlation Drill

Koliko <u>ćete</u> se zadržati na sastanku?	Najviše sat-dva. Zadržaću se najviše jedan do dva sata. Ne znam tačno. Ne znam tačno koliko ću se zadržati na sastanku.
---	--

vi (pl)   vaša majka   vaši prijatelji   g. i g-đa Smit

The following questions with short answers are for the above type of drill:

Koliko <u>ćete</u> ostati u Skoplju?	Samo dva dana.
Gde <u>ćete</u> biti danas posle podne?	Kod kuće.
Gde <u>ćete</u> sutra večerati?	Kod Metropolu.
Kad <u>ćete</u> razgovarati sa g. Jovićem?	Sutra posle podne.
Kad <u>ćete</u> stići u Jugoslaviju?	Iduće nedelje.
Kakav <u>ćete</u> stan imati u Beogradu?	Imaću mali stan.
Koliku <u>ćete</u> kuću imati u Zagrebu?	Imaću malu kuću.
Kad <u>ćete</u> ići na letovanje?	Ove subote.
Gde <u>ćete</u> danas ručati?	Ručaću u ekspres-resotranu.

GD 19.3.2 Yes and No Answers

Hoćete (li) ići danas na poštu?	Da, hoću. /Da, ići ću. Ne, neću. /Ne, neću ići.
Da li <u>ćete</u> ići danas na poštu.	Da, ići ću danas na poštu. Ne, neću ići danas na poštu.
Zar <u>ćete</u> ići danas na poštu?	Da, hoću. Da, ići ću danas na poštu.
Zar <u>nećete</u> ići danas na poštu.	Na žalost neću. Na žalost neću ići danas na poštu. Nemam vremena.

Pa možda ću ipak ići, ali nije sigurno
Zависи od posla.

Da nećete ići danas na poštu?

Verovatno da ću ići. Pre da hoću nego
da neću.

Nije sigurno, možda neću.

(vi [pl])

Zora

g. i g-đa Jović

Toma

vaša majka

vaši jugoslovenski prijatelji

The following questions are for the above type of drill:

Hoćete (li) ići ove godine na letovanje?

Hoćete (li) biti večeras kod kuće?

Hoćete (li) se zadržati dugo u Zagrebu?

Hoćete (li) stići na vreme za voz?

Hoćete (li) doći na sastanak sa Jovanom?

Hoćete (li) se vratiti kući do pola osam?

GD 19.4 Question and Answers Drill with Prompt

Još nisam išao u Narodni muzej.

Da li ste išli u Narodni muzej?

Danas posle podne ću ići u Narodni
muzej.

Hoćete (li) ići danas u Narodni muzej?

Još nisam ručao.

Da li ste ručali?

Ručaću u jednom ekspres-resotranu.

Gde ćete ručati?

Biću u muzeju celo posle podne.

Da li ćete biti u muzeju celo posle
podne?

Ostaću u muzeju dok ne razgledam sve
što me interesuje.

Koliko ćete ostati u muzeju?

Neću se vratiti kući do sedam.

Da li ćete se vratiti kući do sedam?

Zadržaću se u muzeju do pola osam.

Dokle ćete se zadržati u muzeju?

Dotle ću (do osam) valjda stići kući.

Da li ćete doći kući do osam?

Još nisam večerao.

Da li ste večerali?

Toma i ja ćemo zajedno večerati.

S kim ćete večerati?

Nisam zaboravio na naš sastanak.

Da li ste zaboravili na naš sastanak?

Još nisam razgovarao s Tomom o vašoj
stvari.

Da li ste razgovarali s Tomom o mojoj
stvari?

Za vreme večere ćemo na miru razgova-
rati o tome.

Kad ćete razgovarati s njim o tome?

Moji otac i majka još nisu došli u
Beograd.

Da li su vaši otac i majka došli u
Beograd?

Oni će doći kroz tri dana.
 Oni će stići u subotu uveće.
 Majka i žena još nisu došle kući.
 One će se zadržati u gradu malo duže.
 Vratit će se kući oko osam.
 Želim (/Želeo bih) da vidim Narodni muzej.
 Hoću (/Hteo bih) da vidim Narodni muzej.
 Moji prijatelji će sigurno želeći da vide Narodni muzej.
 Moji prijatelji će sigurno hteti da vide Narodni muzej.

Kad će oni doći?
 Kad će oni stići u Beograd?
 Da li su vaša gospođa majka i žena došle kući?
 Koliko će se one zadržati u gradu?
 Kad će se vratiti kući?
 Šta želite da vidite?
 Da li vaši prijatelji žele da vide Narodni muzej?

GD 19.5 Conversations - Razgovori

GD 19.5.1

A

B

Je li vaš prijatelj došao u Beograd?

Ne, još nije.

Da li znate kad će doći?

Da, on dolazi u subotu, ako vrijeme dozvoli.

Čega zajedničkog ima vrijeme s tim?

To je jako prosto. On dolazi avionom.

Naravno.

A u ovo doba godine vrijeme je obično loše.

Da, to je razumljivo. Da li će on doći pravo iz Amerike?

Ne, on dolazi preko Pariza. Javio je da će se zadržati nekoliko dana u Parizu.

Onda nije sigurno da će on doći i u subotu, ako ne mora.

Može biti, u Parizu čovjek obično ostane duže nego što misli.

Da, to se često događa.

Ja sam jedanput ostao u Parizu, dvije nedjelje, iako sam mislio da ostanem samo tri dana.

Da, samo ako imate sredstava.

Točno je tako. Ostao sam dok imao novaca.

- Да ли је ваш пријатељ дошао у Београд? Не, још није.
- Да ли знате кад ће доћи? Да, он долази у суботу, ако време дозволи.
- Какве везе има време с тим? То је врло просто. Он долази авионом.
- Наравно. А у ово доба године време је обично рђаво.
- Да, то је разумљиво. Да ли ће он доћи право из Америке? Не, он долази преко Париза. Јавио је да ће се задржати неколико дана у Паризу.
- Онда није сигурно да ће доћи и у суботу, ако не мора. Може бити, у Паризу човек обично остане дуже него што мисли.
- Да, то се често дешава. Ја сам једанпут остао у Паризу две недеље, иако сам мислио да останем само три дана.
- Да, само ако имате средстава. Тачно је тако. Остао сам док сам имао новаца.

GD 19.5.2

- Da li ćete večeras biti kod kuće? Не, неćемо.
- Gdje idete? Idemo u Narodno kazalište.
- U koliko sati počinje kazalište? Kazalište počinje tačno u pola osam.
- Jeste li večerali? Nismo.
- Pa kad ćete večerati. Sada je već sedam. Večeraćemo posle kazališta.
- Gdje ćete večerati? Da nije kasno? Večeraćemo kod Metropolа.
- Zar se može večerati tako kasno kod Metropolа? Да, може тако рећи¹ у свако доба.
- To je jako dobro. Да, ми смо већ неколико пута већерали код Metropolа poslije kina ili kazališta.
- To je jako zgodno. Да, jest.

¹ /tako reći/ 'almost'

Да ли ћете вечерас бити код куће?	Не, нећемо.
Где идете?	Идемо у Народно позориште.
У колико сати почиње позориште?	Позориште почиње тачно у пола осам.
Јесте вечерали?	Нисмо.
Па кад ћете вечерати. Сада је већ седам.	Вечераћемо после позоришта.
Где ћете вечерати? Да није доцкан?	Вечераћемо код Метропола.
Зар се може вечерати тако доцкан код Метропола?	Да, може тако рећи у свако доба.
То је врло добро.	Да, ми смо већ неколико пута вечерали код Метропола после биоскопа или позоришта.
То је врло zgodно.	Да, јесте.
GD 19.5.3	
Koliko ćete ostati u Zagrebu?	Ostaću još sutra.
Zar nećete ostati duže?	Neću. Prekosutra moram biti u Beogradu.
Mi smo mislili da ćete ostati bar četiri-pet dana.	I ja sam želio ostati duže, ali na žalost ne mogu.
Da li ćete dolaziti skoro opet?	Ne znam tačno, ali kad dođemo drugi put, ostaćemo bar tri-četiri dana.
To je najmanje ¹ , ako želite upoznati grad i okolicu.	Da, ja bih želio upoznati Zagreb. Mnogo mi se dopadaju i grad i okolica.
Gdje ćete danas ići?	Nećemo ići nigdje.
Ovde ima vrlo lijepih muzeja. Ja sam mislio da ćete razgledati neki muzej.	Ne, danas ćemo razgledavati sam grad. Moja žena želi vidjeti ulice, trgove i parkove.
To je jako dobro.	Za muzeje treba više vremena nego što mi imamo.
Da, to je tačno.	Vrijeme je lijepo i bar ćemo vidjeti kako izgleda grad.

¹ /najmanje/ 'least, the minimum'

Колико ћете остати у Загребу?	Остаћу још сутра.
Зар нећете остати дуже?	Нећу. Прекосутра морам бити у Београду.
Ми смо мислили да ћете остати бар четири-пет дана.	И ја сам желео да останем дуже, али на жалост не могу.
Да ли ћете долазити скоро опет?	Не знам тачно, али кад дођемо други пут, остаћемо бар три-четири дана.
То је најмање, ако желите да упознате град и околину.	Да, ја бих желео да упознам Загреб. Много ми се допадају и град и околина.
Где ћете данас ићи?	Нећемо ићи нигде нарочито.
Овде има врло лепих музеја. Ја сам мислио да ћете ићи да разгледате неки музеј.	Не, данас ћемо разгледати сам град. Моја жена жели да види улице, тргове и паркове.
То је врло добро.	За музеје треба више времена него што ми имамо.
Да, то је тачно.	Време је лепо и бар ћемо видети како изгледа град.

GD 19.6 Homework - Domaći zadatak

GD 19.6.1 Complete sentences 1-6 using the future of the verb given to the right, in the person indicated either by the sentence or by the pronoun in brackets. The pronoun is not to be used. Change sentences 7-10 to the future, changing the aspect of the verb if appropriate.

1. _____ u muzeju celo posle podne. ([ja] - ostati)
2. _____ kući iz kancelarije do pola osam. ([mi] - vratiti se)
3. Jovan i Zora _____ večeras kod kuće. (biti)
4. Moj muž _____ u kancelariji duže nego obično. (zadržati se)
5. _____ o tome na miru za vreme večere. ([mi] - razgovarati)
6. _____ posle pozorišta kod Metropolu. ([oni] - večerati)
7. Jovići dolaze večeras kod nas.
8. Ja se vraćam u subotu iz Zagreba.
9. Brzi voz iz Zagreba stiže na vreme.
10. Ja razgovaram srpskohrvatski s mojim jugoslovenskim prijateljima.

GD 19.6.2 Make questions to which the above sentences are appropriate answers.

UNIT 20

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>Seeing the Sights</u>	<u>Znamenitosti grada</u>	<u>Знаменитости града</u>
	A	
to put up, stay (for a short time)	ódsjesti, da ódsjednem, ódsjeo	óдсести, да óдседнем, óдсео
What hotel are you in (in which hotel did you put up?)?	U kòm hotèlu ste ódsjeli?	У кòm хотèлу сте óдсели?#
	B	
We're in the Metropol.	Ódsjeli smo u hotèlu Metròpol.	Óдсели смо у хотèлу Метрòпол.
	A	
to find	náci, da nàđem, nàšao	нáћи, да нàђем, нàшао
Have you found a place to live?	Đa li ste nàšli stàn?	Да ли сте нашли стàн?#
	B	
only, for the first time	tèk	tèk
to begin, start	pòčeti, da pòčnem	пòчети, да пòчнем
same	ìstī, -ā, -ō	исти, -ā, -ō
to be looking over	razgledávati, razglédāvām	разгледати, разгледāм
No, we've just begun to look for a place and we're looking over the city at the same time.	Nè, tèk smo pòčeli tražiti stàn i u ìsto vrijeme razglédavamo grād.	Не, #тèк смо пòчели да тражимо стàн и у исто време разгледāмо град.
	A	
to show; (se) to prove to be	pokázati, da pókāžem	показати, да пókāжем

sightseeing	znàmenitōst f.	зна̀менито̀ст
Who is going to show you the sights (of the city)?	Kò će vam pokazati znàmenitosti gràda?	Kò ће вам показати зна̀менитости гра̀да?#
	B	
to be worth(y)	vrijéditi, vrijédi	врѐдети, врѐди
Our friends will show us everything that is worth seeing.	Nàši prijatelji će nam pokazati sve što vrijédi vidjeti.	Наши пријатељи ће нам показати све што врѐди видети.
	A	
besides (with G) or,	sèm òsim	сѐм òсим
pertaining to council or cathedral	sàbornī, -ā, -ō	са̀борнӣ, -ā, -ō
church	cřkva	цр̀ква
the Belgrade citadel or,	Beogradski gràd Beogradska tvrđava	Београдски гра̀д Београдска твр̀ђава
zoological	zòloškī, -ā, -ō [zoòloškī]	зо̀лошкӣ, -ā, -ō [зо̀лошкӣ]
garden	vřt or vřt pl. vřtovi	вр̀т, вр̀т вр̀тови
In addition to the Orthodox cathedral and Topchider park, you must see the (Belgrade) citadel and the zoo.	òsim Sàborne cřkve i Topčiderskog pàrka, trēba vidjeti Beogradsku tvrđavu i zòloški vřt.	Сѐм Са̀борне цр̀кве и Топчидерског пàрка, трѐба да видите Београдски гра̀д и зо̀лошки вр̀т.
to be finding; (se) to be located	nàlaziti, nàlazim	на̀лазити, на̀лазим
(a section of Belgrade)	Kalemégdān/ Kalimégdān	Калемéгдāн / Калимéгдāн

They are located on Kalemegdan.	Oni se ná-laze na Kalemegdǎnu.	Они се на-лазе на Калемегдǎну.
favorite, beloved	ómiljen, -a, -o	омиљен, -а, -о
promenade	šétalište	шétалиште
Belgrader (man)	Beógradanin pl. Beógradǎni	Beóграђанин Beóграђани
That's a favorite place for the people of Belgrade to go walking.	To je ómiljeno šétalište Beógradǎnǎ.	То је омиљено шétалиште Beóграђǎnǎ.
B		
unknown	néznан, -a, o	нéзнан, -а, -о
hero	júnak & junǎka pl. junǎci	јúnак, јунǎка јунǎци
(name of a mountain near Belgrade)	Àvala	Àвала
assembly	skùpština	скùпштина
main, chief	glávnī, -ǎ, -ǒ	главнī, -ǎ, -ǒ
You have already seen the Tomb of the Unknown Soldier on Avala, the National Assembly, and the Main Post Office.	Spómenik Néznаног junǎka na Àvali, Nǎrodnu Skùpštinu i Glávnу pòшту, véć ste vidjeli.	Спóменик Нéзнаног јунǎка на Àвали, Nǎродну Скùпштину и Главну пòшту, већ сте видели.
to lead	vóditi, vòdīm	вóдити, вòдīm
market place	tržnica (Cr)	пíјаца
Tomorrow they're going to take us to one of Belgrade's market places.	Sùtra će нас vóditi na јédну од beógradskih tržnicǎ.	Сутра ће нас вóдити на јédну од beóградских пíјацǎ.
A		
busy	zàuzēt, -ǎ, -ǒ	зàузēt, -ǎ, -ǒ
pertaining to goods	ròbnī, -ǎ, -ǒ	рòбни, -ǎ, -ǒ
department store	ròbna kùća	рòбна кùћа
or,	magázīn pl. magazīni	магáзīн, магáзīни

store; work, action	rádnja Gpl. rádnji	ра́дна ра́дњи
self-service	samoposluživanje	самопо́слуга
supermarket	rádnja sa samo- posluživanjēm	ра́дна за самопо́слугом
If you're not busy, I can show you a department store and supermarket the day after tomorrow.	Ako niste zàuzēti, já vam mógu pokazati prèkosutra jēdnu ròbnu kùcu i rádnju sa samoposluživanjēm.	Ако нисте заузēти, ја вам могу показати прèкосутра јēдну рòбну кùћу и ра́дњу за самопо́слугом.
	B	
pleasure	zadovoljstvo	задово́љство
to be selling, to sell	prodávati, pródājēm	продáвати, прódājēm
is sold	pródājē se	прódājē се
price	cijéna	цѐна
We're not; we'll enjoy seeing (it will be a pleasure for us to see) what they sell there and what the prices are.	Nismo, biće nam zadovoljstvo da vidimo šta se tamo pródājē i kolike su cijéne.	Нисмо, биће нам задово́љство да видимо шта се тамо продáјē и колике су цѐне?
	A	
shop, store	dućan G dućana	дућан, дућана
to supply	opskr̀biti, da opskr̀bitim (Cr.)	снабдети, да снабдѐм
supplied	opskr̀bljen, -a	снабдевен, снабдевена,
goods	ròba	рòба
You'll see that the stores are rather well supplied with goods.	Vidjećete da su dućani pr̀ilично dobro opskr̀bljeni ròbom.	Видећете да су ра́дње пр̀илічно добро снабдевене рòбом.

to drop in, stop off	svrátiti, da svrátim	сврѣтити, да сврѣтим
Come back to our place after dinner.	Svrátite kod nás pòslije večerē.	Сврѣтите код нас после вечерѣ.
B		
to look	glèdati, glèdām	глѣдати, глѣдам
Thank you, we'll see about coming.	Hvála, glèdaćemo da svrātimo.	Хвала, глѣдаћемо да сврѣтимо.
if we should be	ako bùdēmo	ако будемо
too much	sùvišē	сүвишѣ
or,	prèvišē	прѣвише
tired	ùmōran, ùmōrna, -o	умōран, умōрна, -o
telephone	teléfōn	телѣфōн
But, if we're too tired, we'll phone you (let you know by phone) so that you don't wait for us.	Ali ako budemo prèvišē ùmōrni, jāvīćemo vam telefōnom da nas ne čekāte.	Али, ако будемо сүвишѣ уморни, јавићемо вам телефōном да нас не чѣкѣте.

Grammatical Notes

Note 20.1 Verb: Future; Special Forms

It is not necessary to list the future forms of most verbs, as they are predictable. Either the infinitive is used, or the suffixes are added to the stem (infinitive form without /-ti/ (or /-ći/)). There is a regular change which occurs in certain verbs, which makes it preferable to list them. For example, from /čuti/, /voleti/, /stanovati/, the future forms /čuću/, /voleću/ and /stanovaću/ are predictable, but compare:

Infinitive	Stem	Future with Suffix
dópasti se	dopas-	dópašće se
rásti	ras-	rášću
sèsti	ses-	sèšću

These examples show the regular replacement of /s/ by /š/ before /ć/ (compare Notes 25.2, 26.1.2).

Note 20.2 Enclitics: Order of Enclitics - Summary

Da li ćete se vratiti kući do sedam?

The short forms /ću/ etc. fall into the same slot as /sam/, etc. The enclitics introduced so far, and their order, are:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	me	se
	si	ti	te	je (is)
	smo	mu	ga	
	ste	joj	je (f.)/ju	
	su	nam	nas	
		vam	vas	
	ću	im	ih	
	ćeš			
	će			
	ćemo			
	ćete			
	će			

As previously noted, /je/ 'is' does not normally occur after /se/: /vratio se/ or /on se vratio/ 'he returned'. If both /se/ and /je/ do occur, /se/ precedes /je/: /vratio se je/. Except for /ju/ (rarely used), the forms in column 4 are both accusative and genitive. Use of the genitive enclitics is common with some verbs (/on ga se setio/).

Note 20.3 Verb: /htèti/

The verb /htèti/ 'to will, to want' has been mentioned in Notes 13.4 and 19.1. The present tense forms, both short and long, are used in forming the future. /htèti/ is also used as a regular verb 'to want' wish'. It is usually replaceable by /želeći/ in such cases:

hoću da idem	želim da idem
on će hteti da ide	on će želeći da ide
hteo sam da idem	želio sam da idem

/hteti/ is stronger 'I want to go'. It is generally more polite to use /želeti/, which is more like 'I'd like to go'.

The future of these two verbs is rare and usually used in connection with /možda/ 'perhaps', /sigurno/ 'surely' or the like. They are not used in the first person in the future.

Note 20.4 Clause Introducer: /što/

Prema onome što sam video, ne bih rekao da je vaša zemlja siromašna.

Ostaću dok ne razgledam sve što me interesuje.

Serbo-Croatian always has a clause introducer for a subordinate clause, that is, a subordinate clause with a verb form showing person and number. In the above sentences the clauses beginning with /što/ are in apposition to the preceding word in each case: 'according to that (which I saw)', 'everything (which interests me)'.

This is seen even more clearly when a preposition is used. For example /došao je pre nego što je otišao voz/ 'he came before the train left'. Here the whole clause is treated the same as a noun after the preposition. The preposition cannot be followed by a verb, but only by a nominalized verb clause.

The combination /dok ne/ corresponds to English 'until'. The literal translation of the example from the Basic Sentences is something like 'I shall stay as long as the situation is such that I don't see all that interests me'. However, /dok/ is occasionally used without /ne/ in the sense of 'until'.

Note 20.5 /Beogradski grad/

Treba da vidite Beogradski grad.

The word /grād/ here means 'citadel, fortress'. It apparently originally referred to a 'walled area', hence a 'fortress' which in turn became identified with the 'city'.

/grād Beógrad/ is 'the city of Belgrade'.

Note 20.6 New Verbs

e	I	vrédeti /vrijéditi	vrédī /vrijédī		to be worth
a	I	glèdati	glèdām		to look
a	P	pógledati	da pógledām		
C	P	náci	da nādēm	nášao, našla	to find
i	I	nálaziti	nálazīm		
C	P	ódsesti	da ódsednēm	ódseo, ódsela	to put up
a	I	ódsedati	ódsedām		
i	P	opskřbiti	da ópskřbīm		to supply
e	P	póčeti	da pòčnēm	pòčeo, pòčēla	to begin
a/Jē	I	póčinjati	póčinjēm		
a/Jē	P	pokázati	da pókāžēm		to show
a/Jē	I	pokazívati	pokázujēm		
a	P	pródati	da pródām	pròdao, pròdāla	to sell
a/Jē	I	prodávati	pródājēm		
		(for /razglédati/, /razgledávati/ see Note 19.3)			
V	P	snábdeti	da snábdēm		to supply
e		/snábdjeti	/da snábdīm		
a	I	snabdévati	snábdēvām		
		/snabdijévati	/snábdijevām		
i	P	svrátiti	da svrātīm		to drop in
a	I	svrácati	svrácām		
i	I	vóditι	vódīm		to lead, take
C	P	odvésti	da odvédēm	ódveo, odvéla	to take away
i	I	odvóditι	ódvodīm		
V	P	záúzeti	da záuzmēm	zàuzeo, zàuzēla	to occupy
a	I	záúzimati	záúzimām		

Grammatical Drills

GD 20.1 Substitution-Correlation Drill

Naši prijatelji će nam pokazati sutra Sabornu crkvu.

	1		2
on	g-đa Jović	Beogradski grad	Glavna pošta
Jovan	Toma i Jovan	Narodna skupština	Spomenik Neznamog junaka na Avali
		Zološki vrt	jedna beogradska pijaca
		jedna robna kuća	

The following sentence is for the above drill:

Naši prijatelji će nas voditi u petak da vidimo Sabornu crkvu.

Substitution-Correlation Drill. Use the preposition /na/ or /u/ when required.

Dobiću stan na Topčiderskom brdu.

	1		2
(mi)	ona	Miloševa ulica	Dedinjski bulevar
moj prijatelj	on	Dedinje	Knez-Mihailova ulica
Smitovi	oni	Zorina ulica	Avalski put

The following sentences are for the above drill:

Stanovaću na Topčiderskom brdu.

Svratiću u jednu kafanu na Topčiderskom brdu.

Večeraću u jednom malom restoranu na Topčiderskom brdu.

Onda ću otići kod jednog srodnika koji stanuje na Topčiderskom brdu.

Pogledaću prvo jedan stan na Topčiderskom brdu.

Tražiću stan ili kuću na Topčiderskom brdu.

Znam da ću teško naći stan na Topčiderskom brdu.

Substitution-Correlation Drill with pronoun transform.

Provešćemo celo letovanje u Dalmaciji. Mi ćemo provesti celo letovanje u
Dalmaciji.

Jovan	moja žena i kći
Zora	moji roditelji

The following sentences are for the above drill:

Provešćemo se lepo u Dalmaciji.	(provesti)
Putovaćemo za vreme praznika kroz celu zemlju.	(putovati)
Izlazićemo svakog dana dok ne vidimo sve što vredi videti.	(izlaziti)
Popićemo po kafu u ovoj maloj kafani.	(popiti)
Sešćemo pored prozora da bolje vidimo predele.	(sesti)
Odsešćemo y hotelu Metropol.	(odsesti)
Ostaćemo u hotelu dok ne nađemo stan.	(ostati)
Sedećemo u čekaonici dok nas ne puste u voz.	(sedeti)
Proći ćemo kroz Ljubljanu i Zagreb na putu za Beograd.	(proći)
Svratićemo usput u Ljubljanu i Zagreb.	(svratiti)
Pitaćemo portira da li je donet naš prtljag.	(pitati)
Sačekaćemo vas na železničkoj stanici.	(sačekati)
Sećaćemo se uvek puta kroz Dalmaciju i Crnu Goru.	(sećati se)

Present Tense drill with Future transform.

provoditi-provesti

Provodim mnogo vremena na putu.	Provešću mnogo vremena na putu.	
on	ja	njihovi prijatelji
moj otac	moji roditelji	mi

The following sentences are for the above type of drill:

odlaziti-otići

Sutra odlazim odavde.	Sutra ću otići odavde.
-----------------------	------------------------

davati-dati

Dajem rado svoja kola za izlet na Frušku goru.	Daću rado svoja kola za izlet na Frušku goru.
--	---

čekati-sačekati

Čekam Jovana i Zoru.	Sačekaću Jovana i Zoru.
----------------------	-------------------------

dobijati-dobiti

Dobijam mnogo u vremenu, ako putujem avionom.	Dobiću mnogo u vremenu, ako putujem avionom.
---	--

Future Tense with Past Tense transform.

Ješćemo danas u restoranu.

(ja)   sestra i majka
Jovan   moji roditelji

Jeli smo danas u restoranu.

oni   Zora
deca   moja kći

The following sentences are for the above drill:

Pićemo kafu u kafani.

Danas ćemo doneti naš prtljag sa
Železničke stanice.

Kazaćemo Marku da ga čekate.

Reći ćemo Marku da ga čekate.

Javićemo Tomi čim Marko dođe.

Poći ćemo na izlet rano ujutru.

Kupićemo karte za voz na železničkoj
stanici.

Zadocnićemo za voz, ako ne uzmemo
taksi.

Uzećemo karte za voz na železničkoj
stanici.

Pokazaćemo vam sve što vredi videti
u gradu.

Zauzećemo vam sobu kod Metropolu.

Ići ćemo danas u jednu radnju sa
samoposlugom.

Vodićemo g. Smita u petak na jednu
od beogradskih pijaca.

Bićemo zauzeti ceo dan.

Pili smo kafu u kafani.

Danas smo doneli naš prtljag sa
Železničke stanice.

Kazali smo Marku da ga čekate.

Rekli smo Marku da ga čekate.

Javili smo Tomi čim je Marko došao.

Pošli smo na izlet rano ujutru.

Kupili smo karte za voz na železničkoj
stanici.

Zadocnili smo za voz, jer nismo uzeli
taksi.

Uzeli smo karte za voz na železničkoj
stanici.

Pokazali smo vam sve što vredi videti
u gradu.

Zauzeli smo vam sobu kod Metropolu.

Išli smo danas u jednu radnju sa
samoposlugom.

Vodili smo g. Smita u petak na jednu
od beogradskih pijaca.

Bili smo zauzeti ceo dan.

GD 20.2 Questions and Answers

GD 20.2.1 Informational Answers

Kad će vam vaši prijatelji pokazati
znamenitosti grada?

U petak.

Oni će mi pokazati znamenitosti grada u
petak.

Ne znam. Još nismo razgovarali o tome.

Zora

g. Jović

g-đa i g-ca Jović

ta gospoda

The following questions with short answers are for the same type of drill:

Kad će vas <u>vaši prijatelji</u> voditi, na jednu od beogradskih pijaca?	Jednog dana ove nedelje.
Kad će <u>vaši prijatelji</u> opet doći u Beograd?	Idućeg leta.
Kad će <u>vaši prijatelji</u> doneti njihov prtljag sa železničke stanice?	Danas posle podne.
Kad će <u>vaši prijatelji</u> proći kroz Beograd?	Ovog četvrtka.
Kad će vaši prijatelji početi da uče srpskohrvatski?	Već su počeli.

Gde ćete dobiti stan?	Na Dedinju.
	Dobiću stan na Dedinju.
	Još ne znam gde ću dobiti stan.

vaš prijatelj Amerikanac	vaši srodnici	oni
Smitovi	Zora	vi (pl.)

The following questions with short answers are for the same substitution drill:

Gde ćete stanovati?	U Miloševoj ulici broj 54.
Gde ćete provesti praznike?	U Dalmaciji.
Gde ćete večerati u subotu?	Kod Metropolu.
Gde ćete odsesti?	U Metropolu.
Koliko ćete ostati u hotelu?	Dok ne nađem stan.
Gde ćete danas ručati?	Ručaću u ekspres-restoranu.
Odakle ćete javiti Tomi da ste došli?	Odavde.
Kako ćete se javiti Tomi?	Telefonom.
Od čega zavisi vaš dolazak.	Od toga da li ću imati vremena.
Čijim kolima ćete ići na izlet?	Mojim kolima.
	Ići ćemo mojim kolima na izlet.
	Ne znam. Još nismo o tome govorili.

on	(mi)	vi i vaši prijatelji Jugosloveni
oni	vi i Jovići	vi i vaši prijatelji Amerikanci

Substitute /želeti/ for /hteti/.

GD 20.3 Question and Answer Drill with Prompt

Odsešću u hotelu Metropol.

Gde ćete odsesti? /U kom hotelu ćete odsesti?

Hvala, sešću na krevet.

Izvolte sedite na krevet ili na stolicu?

Još nismo počeli da tražimo stan.

Da li ste počeli da tražite stan?

Sutra ćemo početi da tražimo stan.

Kad ćete početi da tražite stan?

Teško ćete naći stan na

Da li možemo naći stan na Topčiderskom brdu?

Topčiderskom brdu.

Još nismo razgledali grad.

Da li ste razgledali grad?

Razgledaćemo grad ove nedelje.

Kad ćete razgledati grad?

Vredi videti Sabornu crkvu, Top-

Šta вреди videti ovde?

čiderski park, Beogradski grad,

zološki vrt i drugo.

Naši jugoslovenski prijatelji će nam pokazati znamenitosti grada.

Ko će vam pokazati znamenitosti grada?

Beogradski grad i zološki vrt nalaze se na Kalemegdanu.

Gde se nalaze Beogradski grad i zološki vrt?

Kalemegdan je omiljeni park i

Šta je Kalemegdan?

šetalište Beogradana.

Još nismo išli na Avalu.

Da li ste išli na Avalu?

Sutra ćemo ići na Avalu da vidimo spomenik Neznanog junaka.

Kad ćete ići na Avalu?

Još nismo bili ni na jednoj pijaci.

Da li ste bili na nekoj pijaci?

Jovan će nas voditi u četvrtak na jednu pijacu.

Ko će vas voditi na pijacu? /Hoćete li ići sami na pijacu?

Izaći ću večeras kod Metropolu.

Hoćete izlaziti negde večeras?

Jovan i ja ćemo ići zajedno.

Da li ćete ići sami?

Ne prolazimo kroz vašu ulicu, ali prolazimo blizu nje.

Da li prolazite kroz moju ulicu?

Vrlo rado ću svratiti po vas ('for you').

Hoćete li da svratiti po mene?

Prvo ću otići po Jovana, onda ću doći po vas.

Hoćete li prvo ići po Jovana?

Mi ćemo lako naći vašu kaću.

Da li ćete moći naći moju kuću?

Mi ćemo poći od kuće u pola devet.

U koliko sati ćete poći od vaše kuće?

GD 20.4 Conversations - Razgovori

GD 20.4.1

A

B

Što vrijedi vidjeti u Beogradu?

Vrijedi vidjeti Beogradski grad. Tako mi zovemo staru tvrđavu.

Gdje je tvrđava?

Ona je na Kalemegdanu.

Što još vrijedi vidjeti osim tvrđave?

Na Kalemegdanu se nalazi i stara gradska crkva, koju Beograđani mnogo vole.

Kalemegdan mora biti jako veliki, zar ne?

I jest. To je na prvom njestu omiljeni park svih Beograđana, i starih i mladih.

Djeca žele da ih vodimo u zološki vrt.

Jest, i zološki vrt je na Kalemegdanu i to u samoj tvrđavi.

Je li vrt u istom dijelu grada?

Onda moramo ići na Kalemegdan još ove nedjelje.

Ako hoćete, moja žena i ja vam možemo pokazati Kalemegdan.

Vrlo rado. Biće nam mило.

Kad ćete imati vremena? Treba vam najmanje cijelo poslije podne.

Sutra poslije podne, ako je vama zgodno.

Jest. Gdje ćemo se naći?

Možemo se naći u ambasadi u 2 sata.

U redu. Do viđenja do sutra.

Do viđenja.

Шта вреди видети у Београду?

Вреди видети Београдски град. Тако ми зовемо стару тврђаву.

Где је град?

Он је на Калемегдану.

Шта још вреди видети сем града?

На Калемегдану се налази и стара градска црква, коју Београђани много воле.

Калемегдан мора бити врло велики, јел'те?

И јесте. То је на првом месту омиљени парк свих Београђана, и старих и младих.

Деца желе да их водимо у золошки врт.

Јесте, и золошки врт је на Калемегдану и то у самој тврђави.

Је ли врт у истом делу града?

Онда морамо ићи на Калемегдан још ове недеље.

Ако хоћете, моја жена и ја вам можемо показати Калемегдан.

Врло радо. Биће нам мило.

Кад ћете имати времена? Треба вам најмање цело после подне.

Сутра после подне, ако је вама
згодно.

Јесте. Где ћемо се наћи?

Можемо се наћи у амбасади у 2 сата.

У реду. До виђења до сутра.

До виђења.

GD 20.4.2

Hoćete (li) biti kod kuće poslije
većere?

Da, hoćemo.

Možemo li doći kod vas oko osam?

Biće nam jako mило, ако додете.

Jeste (li) našli stan?

Još nismo, али тражимо и у исто
vrijeme razgledavamo grad.

Kad mislite da ćete naći stan?

Ne znam tačno. То је тешко рећи.

Gdje želite stanovati?

Na Topčiderskom brdu или Dedinju,
ако нађемо тамо стан.

Tamo je teško naći stan.

Gdje ste bili juče?

Bili smo na tržnici.

Na kojoj ste bili?

Na tržnici 'Zeleni venac'.

То је lijepa и велика tržnica.

Da, dobro je opskrbljena и uređena. Mojoj
ženi se jako dopala.

Hoćete (li) biti kod kuće после
većere?

Да, хоћемо.

Можемо ли доћи код вас око осам?

Биће нам врло мило, ако дођете.

Јесте (ли) нашли стан?

Још нисмо, али тражимо и у исто
време разгледамо град.

Кад мислите да ћете наћи стан?

Не знам тачно. То је тешко рећи.

Где желите да станујете?

На Topčiderskom брду или Dedinju,
ако нађемо тамо стан.

Тамо је тешко наћи стан.

Где сте били јуче?

Били смо на пијаци.

На којој пијаци сте били.

На пијаци 'Зелени венац'.

То је лепа и велика пијаца.

Да, добро је снабдевена и уређена.
Мојој жени се јако допала.

GD 20.4.3

U kom hotelu su odsjeli vaši prijatelji?	Odsjeli su u Metropolu.
Koliko će oni ostati u hotelu.	Oni će ostati u hotelu vjerojatno još tri nedjelje.
Zašto tako dugo? Zar oni još nisu našli stan?	Oni imaju stan, ali njihov stan neće biti slobodan ranije.
Koji stan su dobili?	Oni su dobili stan u kome stanuje g. Smit sa obitelji.
Kad g. i g-đa Smit odlaze oдавде?	Oni ostaju овде још три недјелје.
Da li se vašim prijateljima dopada kuća u kojoj stanuju Smitovi?	Da, dopada im se. To je velika i lijepa kuća.
Je li ta kuća u samom gradu.	Ta kuća se nalazi na Dedinju.
To je sigurno lijepa kuća.	Pa jest.
У ком хотелу су одсели ваши пријатељи?	Одсели су у Метрополу.
Колико ће они остати у хотелу?	Они ће остати у хотелу вероватно још три недеље.
Зашто тако дуго? Зар они још нису нашли стан?	Они имају стан, али њихов стан неће бити слободан раније.
Који стан су добили?	Они су добили стан и коме станује г. Смит са породицом.
Кад г. и г-ђа Смит одлазе одавде?	Они остају овде бар још три недеље.
Да ли се вашим пријатељима свиђа кућа и којој станују Смитови.	Да, свиђа им се. То је велика и лепа кућа.
Je li ta kuća u samom gradu?	Ta kuća se nalazi na Dedinju.
To je sigurno lepa kuća.	Pa jeste.

GD 20.5 Homework - Domaći zadatak.

GD 20.5.1 Write sentences 1-5 with the proper verb of those listed to the right of each sentence or with both verbs where appropriate. In 6-10 fill the blanks with the proper form of the item listed to the right of each sentence. The pronouns are not to be used with the verbs.

1. Mi ćemo _____ u hotelu dok ne nađemo stan.	(odsesti, ostati)
2. Mi ćemo _____ na vreme.	(doći, stići)
3. Hoću _____ Sabornu crkvu.	(videti, da vidim)
4. Brzi voz će _____ pola sata.	(zadocniti, biti dockan)

-
5. Moj prijatelj će sigurno _____ . (doći dockan,
zadocniti)
6. _____ će sigurno interesovati Kalemegdan. (on)
7. On hoće _____ red vožnje. (uzeti)
8. _____ u Metropolu. (ja - odsesti)
9. _____ kroz Moravsku dolinu. (mi - proći)
10. Želim _____ na vreme. (stići)

GD 20.5.2 Make questions to which the above sentences are appropriate answers.

UNIT 21

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>Weekend</u>	<u>Vikend</u>	<u>Викенд</u>
	A	
let's go	hájdemo	хајде́мо / ајде́мо
Let's go to the coffeehouse.	Hájdemo u kavánu.	Хајде́мо у кафа́ну. Хо́ћу да
I'd like to drink a glass of beer.	Ht'lo bih pópiti čášu pìva.	попи́jem ча́шу пìва.
	B	
I could	mògao bih	могао бих
to eat up, finish eating	pójesti, da pójedēm, pójео	по́jestи, да по́jedēm, по́jeо
crescent shaped roll	kífla Gpl. kíflī /róšćić (Cr)	ки́фла, ки́фли
roll	žémička (Cr)	зе́мичка
pastry, cake	kólač pl. koláči	ко́лач кола́чи
All right, I'm not thirsty, but I could eat a roll or a cake.	U rédu, ja nisam žédan, ali bih mogao uzeti jédnu žémičku ili kólač.	У ре́ду, ја ни́сам же́дан, али бих могао да по́jedем једну ки́флу или ко́лач.
	A	
weekend	vìkend	ви́кенд
Where are you going to spend the weekend?	Gđjè cete pròvesti vìkend?	Где ћете провeсти ви́кенд?
	B	
right, straight, just	pràv, -a, -o	пра́в, -а, -о
to intend, plan	namjerávati, namjérāvām	наме́равати, наме́рава̄м

To tell the truth I'm tired, and I'm thinking of staying at home.	Právo da vam kàžem, ùmōran sam i namjérāvām óstati kod kùcē.	Право да вам кажем, умōран сам и намерāvām да останем код кућē.
---	---	---

A

don't	némōjte	нѐмōjte
best, the best	nàjbolji, -ā, -ē	нàjбoљи, -ā, -ē
If you are tired, (then) don't go anywhere. That's the best [thing to do].	Ако сте умōрни онда нѐмоjte никуда íci. То је најбољē.	Ако сте умōрни онда нѐмоjte нигде ићи. То је најбољē.

B

to do, work	urāditi, da urādīm	урáдити, да урáдīm
to answer	odgovóriti, da odgóvorim	одговóрити, да одгóворīm
Of course, that's that I'm going to do. Anyway, I have to answer some letters.	Pa dà, tako óu i urāditi. Inače mōram odgovóriti na nēkoliko písāmā.	Па да, тако љу и урáдити. Иначе имам да одгóворим на неколико писāmā.

A

What do you plan [to do]?	Štò namjérāvāte?	Шта ви намеравате?
by all means, surely	svákāko	свáкāко
outside (with G)	vàn	вāн
or,	izvan	и́зван
outside the city, in the country	van grāda	вāн грāда
We'll surely go somewhere in the country.	Ми óemo svákāko íci nēgdje izvan grāda.	Ми ћемо свáкāко ићи нēгде вāн грāда.
unwillingly	nērado	нēрадо
to be staying, to stay	óstajati, óstajēm	óстајати, óстајēm

I don't like staying at home on ('during') week-end.	Já nérado óstajem kod kúće za vrijeme vikenda.	Ја нeрадо остајем код куће за време виканда.
	B	
to be buying, to buy	kupóvati, kúpujēm	купóвати, кúпујeм
pertaining to writing	písāci, -a, -e	писаћи, -а, -е
pertaining to office	kancelárijski, -ā, -ō	канцелáријски, -ā, -ō
material	materíjāl	матерíјал
set, kit, outfit	príbor	прíбор
stationery	písāci príbor/ kancelárijski príbor	писаћи матерíјал / канцелáријски матерíјал
Where do you buy stationery?	Gdjé kúpujete písāci príbor?	Гдe купујете писаћи матерíјал?
pencil	ólōvka Gpl. ólōvkī /ólōvākā	ólōvka, ólōvkī
envelope	ómot (Cr.)	кóверат, кóверта
paper	hártija	хáртија
or,	pápīr G. papíra	пáпир, папíра
I have to buy a couple of pencils and some envelopes and paper.	Trébam kúpiti nēkoliko ólōvākā i ómōtā i papíra.	Трeба да купим неколико ólōvkī и кóверата и хáртије.
	A	
stationery store	pápīrnica	пáпирница
bookstore	knjížara	књíжара
Stationery is sold in stationery stores and bookstores.	Písāci príbor se pródaје u papír- nicama i knjížarama.	Писаћи матерíјал се прódāјe у папирницама и књíжарама.

	B	
to be writing, to write	písati, pišēm	писати, пишēm
to write	napísati, da napišēm	написати, да напишēm
Although I don't like to write [letters], I have to write a couple of them ('letters') this weekend.	Mađa ne volim písati, mōram ovog vikenda napisati nekoliko pišāmā.	Мада не волим да пишēm, мōрам овог викенда да напишēm неколико писāmā.
	A	
How do you spend evening here?	Kako ōvdje provodite večeri?	Како проводите вèчери овде?#
	B	
We usually eat dinner as soon as I come home.	Mi ōbично večerāmo čim ja dođem kúci.	Ми ōбично вèчерамо чим ја дођем кући.
to be reading, to read newspaper	čitati, čitām	читати, читām
	nòvine f. pl.	нòвине
to be resting, relaxing	odmārati se, odmārām se	одмарати се одмарām се
Sometimes I read newspapers and relax until dinner is ready.	Ponekad čitam nòvine i odmārām se dok večera ne bude gótova.	Понекад читам нòвине и одмарām се док вечера не буде гóтова.
	A	
city	vároš f.	вáрош
When do you come home from the city?	Kad dolazite iz grāda kúci?	Кад долазите кући из вáроши?#
	B	
to be getting up, to get up	ústajati, ústajēm	ýстајати, úстајēm

A while back I used to come home later, because I used to get up later.	Prije sam dolazio kući kasnije, jer sam ustajao kasnije.	Раније сам долазио кући касније, јер сам устајао касније.
A		
to get up	ústatí, da ústanēm	устати, да устанēm
to read	pročitati, da pročitām	прочитати, да прочитām
departure, leaving	odlazak G. odlaska pl odlasci	одлазак одласка одласци
Now I have to get up early, and read the Yugoslav newspapers before leaving for the office.	Sada moram ústatí rano i pročitati jugoslá- venske novine prije odlaska u úred.	Сада морам да устанем рано и да прочитам југо- словенске новине пре одласка у канцеларију.
Do you know Serbo-Croatian that well?	Zar tako znáte dobro srpskohrvátski?	Зар тако добро знате # српскохрватски?
B		
Yes, I do.	Dà, znām.	Да, знам.
A		
Good for you.	Blàgo váma!	Благо вама!

Grammatical Notes

Note 21.1 Verb: Aspect

Note 21.1.1 Perfective and Imperfective Pairs

Hoću da popijem čašu piva.

Mogao bih da pojedem jednu kiflu.

Nameravam se da ostanem kod kuće.

Ja nerado ostajem kod kuće za vreme vikenda.

Trebalo da kupim nekoliko olovki.

Gde kupujete pisaći materijal?

Mada ne volim da pišem, moram ovog vikenda da napišem nekoliko pisama.

Ponekad čitam novine.

Sada moram da pročitam jugoslovenske novine.

Gde ćete provesti vikend?

Kako provodite večeri ovde?

Mi obično večeramo čim ja dođem kući.

Ranije sam dolazio kući kasnije.

These examples from the Basic Sentences illustrate the way in which perfective and imperfective verbs pair. The verbs used are:

piti	to (be) drink(ing)	I	pópiti	to (finish) drink(ing)	P
jèsti	to (be) eat(ing)	I	pójesti	to (finish) eat(ing)	P
óstati	to stay	P	óstajati	to (be) stay(ing)	I
kúpiti	to (finish) buy(ing)	P	kupóvati	to (be) buy(ing)	I
písati	to (be) writ(ing)	I	napísati	to (finish) writ(ing)	P
čítati	to (be) read(ing)	I	próčitati	to (finish) read(ing)	P
provésti	to (finish) spend(ing)	P	provóditi	to (be) spend(ing)	I
dóći	to (finish) com(ing)	P	dólaziti	to (be) com(ing)	I

What may be considered the 'simpler' verb form of each pair is on the left. The forms on the right are augmented in some way. The augmented form

may have a prefix: pópiti compare: piti
 may have added a suffix: óstajati compare: óstati
 may have changed a suffix: kupóvati compare: kúpiti

These forms illustrate the most fundamental features of the correspondences between perfective-imperfective pairs of verbs. These features are:

1. The simple, most basic, form of the verb may be either perfective or imperfective. For example, /kúpiti/ is perfective, /písati/ is imperfective. Most simple verbs having no prefix are imperfective.
2. A prefix added to a simple form makes it perfective: /písati/ is imperfective, /napísati/ is perfective, /čítati/ is imperfective, /próčitati/ is perfective.
3. Suffixes different from those of the corresponding perfective verb may be added to make the verb imperfective:

Perfective	Imperfective
kúp - i - ti	kup - óv - a - ti
ósta- -ti	ósta - j - a - ti

4. There may be differences in the form of the root itself between perfective and imperfective.

Perfective	Imperfective
pro-vés-ti	pro-vód-iti
pro-véd-ēm	pró-vod-īm

Here the difference is primarily that of the vowel (/e/ in the perfective /o/ in the imperfective). (The form in /s/ before /-ti/ is predictable.)

Another verb set is:

Perfective	Imperfective
dóci	dólaziti
dòđēm	dólazīm
dóšao	dólazio

In this case the correspondence between perfective and imperfective is completely unpredictable (like present go and past went in English). This situation is comparatively rare, but it occurs. (See below for other verbs from completely different roots which form aspect pairs.)

It is easier to see the relationship between aspect pairs if verbs are broken up into their component parts.

(Prefix)		(Extension)	Stem	Ending
or	ROOT	or	Formative	or
(Prefixes)		(Extensions)	Suffix	Endings
	pi-			-ti
po-	pi-			-ti
	kup-		-i-	-ti
	kup-	-ov-	-a-	-ti
	kup-	-u-	-jē-	-m
po-	kaz-	-iv-	-a-	-ti

This analysis will be useful for the following discussion.

As has been seen, nearly all verbs occur in pairs, one being imperfective, the other perfective. In ordinary speech some verbs are used only in the imperfective form, the perfective counterpart not occurring. This restriction is more a matter of meaning than of form. These verbs either refer to actions

which in themselves are of a durative nature or to states of being. In other words, the meanings are in the nature of things imperfective. While it is possible to consider a perfective aspect of one of these 'enduring' states, it is not usual to do so. Examples of such imperfective verbs are:

govóriti	to speak	razúmeti	to understand
htèti	to want, will	stanóvati	to dwell
ímati	to have	vrédeti	to be worth
kóštati	to cost	znàti	to know
mìsliti	to think	žíveti	to live
móci	to be able		
móratì	to be obliged to		

There are only a few basic patterns into which nearly all the aspect relations of verbs fall. The most frequent pattern is:

Simple Form (I)

Prefix plus Simple Form (P) (as perfective counterpart to simple form, where such occurs)

Other prefixes plus Simple Form (P)   Other prefixes plus Expanded Form (I)

E.g.	písati	(I)	to be writing		
	napísati	(P)	to write		
	potpísati	(P)	to sign	potpisívati	(I) to be signing

/napísati/ is the normal perfective counterpart of /písati/: /píšem písmo/ 'I'm writing a letter', /napísao sam písmo/ 'I wrote a letter'. The prefix /pod-/ (here /pot-/ before the voiceless consonant /p/) adds the idea of 'under', 'to write under' - 'to sign'. There are many other prefixes possible on the same root. (A survey of verb prefixes is given in Note 39.1.) Each of these other prefixes plus the simple form is a perfective verb (as /potpísati/) and each of these verbs has an expanded form as imperfective counterpart (as /potpisívati/).

A second pattern, common but less frequent is:

Simple Form (P)

Expanded Form (I)

Prefix plus Simple Form (P)

Prefix plus Expanded Form (I)

E.g.	kázati	(P)	to say	kazívati	(I)	to be saying
	pokázati	(P)	to show	pokazívati	(I)	to be showing

(Note also the considerable shift of meaning here.) The simple form and expanded form without prefix form a perfective-imperfective pair. A variation on this

pattern is one in which the simple form does not occur:

		vóđiti (I)	to lead	
provésti (P)	to spend time	provoditi (I)	to be spending time	

These two patterns may be summarized:

1a	I		1b .	I		2a	P	I		2b		I
	P			P	I		P	I	and		P	I
	P	I										

1b is for those verbs which do not have a perfective counterpart to the simple imperfective form. Not all verbs pattern so neatly, but the vast majority do. A few variations may be mentioned. Occasionally what appears to be a perfective-imperfective pair consists of two completely different verbs, as I /govóriti/ 'to speak' P /réci/ 'to say', P /čúti/ 'to hear' I /slùšati/ 'to listen to'. In some cases one verb may serve as a member of more than one pair:

I	íci	to go		
P	otíci	to go (perfective of /íci/)		
		to leave	I	ódlaziti
				to be leaving

There are also verb groups which have no simple verb, such as /izvíniti/. This verb with its related forms belongs to pattern 1.

There are in addition to the more common imperfective forms some with more specialized meaning. For example:

I	víđeti	to see	I	vídati	to see (repeatedly, over and over)
---	--------	--------	---	--------	------------------------------------

/vídati/ has iterative meaning, indicating something which occurs over and over. In most cases the ordinary imperfective verb is used in reference to such action. Another example of specialized meaning is:

sèsti	to sit down	sèdati	to be in the	sédeti	to be seated
			act of		
			sitting down		

/izvolte sestí/ is 'please sit down'. /sedite/ 'be seated' is also used.

The following list gives some of the verbs which have occurred so far, according to the above patterns:

bi-	P	dóbiti	to receive	I	dobíjati	to be receiving
bri-	P	brínuti se	to worry			
	P	zabrínuti se	to come to worry about			
ček	I	čekati	to wait			
	P	sáčekati	to wait up to the point of arrival	I	sačekívati	
čit-	I	čítati	to read			
	P	pročítati	to read (through), finish reading			
drž-	P	zadržati se	to be detained	I	zadržávati se	to be detained
gled-	I	glèdati	to look at			
	P	pógledati	to look at			
	P	rázgledati	to look over	I	razglédati /razgledávati	to be look- ing over
id-	I	íci	to go			
	P	dóci	to come	I	dólaziti	to be coming
	P	izáci /izíci	to go out	I	ízlaziti	to be going out
	P	náci	to find	I	nálaziti	to be finding
	P	otíci	to go			
			to leave	I	ódlaziti	to be leaving
	P	próci	to pass by	I	prólaziti	to be passing by
	P	úci	to enter	I	úlaziti	to be entering
jed-	I	jèsti	to eat			
	P	pójesti	to eat up, finish eating			
mol-	I	móliti	to ask politely, beg, pray			
	P	zamóliti	to ask politely			
mor-	P	odmóriti se	to rest	I	odmáratí se	to be resting
pad-	P	dópasti se	to please	I	dópadati se	to be pleasing
pi-	I	píti	to drink			
	P	pópiti	to drink up, finish drinking			

pis-	I	pířati	to be writing		
	P	napířati	to write		
prav-	I	pràviti	to be making		
	P	nàpraviti	to make		
pros-	I	prósiti	to beg, to propose (marriage)		
	P	ísprošiti	to beg, propose		
put-	I	putóvati	to travel		(This expanded form with /-ov-/ patterns as a simple one)
	P	óputovati	to set off travelling		
rad-	I	ràditi	to work		
	P	uràditi	to finish work(ing), to do		
	P	sèsti	to sit down	I sèdati	to be in act of sitting down
sed-	P	ódsesti	to put up	I ódsedati /odsèdati	to be putting up
slug-	I	slúžiti	to serve		
	P	poslúžiti	to serve, do a service	posluživati	to be serving
sta-	P	óstati	to stay	I óstajati	to be staying
	P	ústati	to get up	I ústajati	to be getting up
vol-	I	vóleti	to like, prefer		
	P	zavóleti	to come to like, fall in love		
	P	izvóleti	to please	I izvolévatí	
zajm-	P	pozájmiti	to loan	I pozajmljívati	to be loaning
žel-	I	želeti	to wish, want		
	P	požéleti	to wish, want		
žen	I	ženiti se	to be getting married (of man)		
	P	oženiti se	to get married		

The following verbs also fit in pattern 1, but are listed separately because of the special features involved:

I	pítati	to be asking
P	upítati	} to ask
P	zapítati	
I	trážití	to look for, demand, ask for
P	potrážití	} to demand, ask for
P	zatrážití	
I	trèbati	to be necessary
P	ústrebati	to happen to be necessary
P	zátrebati	

Pattern 2a

P	dàti	to give	I	dávati	to be giving
P	pródati	to sell	I	prodávati	to be selling
P	údati se	to get matted	I	udávati se	to be getting married
P	kázati	to say	I	kazívati	to be saying
P	pokázati	to show	I	pokazívati	to be showing
P	kúpti	to buy	I	kupóvati	to be buying
P	plátiti	to pay	I	plácáti	to be paying
P	prímíti	to receive	I	prímáti	to be receiving
P	rěšiti	to decide	I	rešávati	to be deciding
P	vrátiti se	to return	I	vrácáti se	to be returning
P	svrátiti	to drop in	I	svrácáti	to be dropping in

Pattern 2b

men-	P	proměnití	to exchange	I	měnjati	to change
nos-				I	nósiti	to carry

	P	dónēti		I	donósiti	to be bringing
prost-				I	prášštati	to be pardoning
	P	opróstiti	to pardon	I	oprášštati	
vod-				I	vóditi	to lead
	P	provésti	to spend time	I	provóditi	to be spending time

Note 21.1.2 Verb: Perfective and Imperfective /bìti/

Ako budemo suviše umorni, javićemo vam telefonom.

/budemo/ is an example of the perfective present of /biti/. There are two sets of present forms for this verb, one imperfective and the other perfective. The perfective forms are used in subordinate clauses, like the above, referring to a future possibility ('if it should be that we be too tired'). The forms are:

		<u>Imperfective</u>				<u>Perfective</u>	
sam	smo	jésam	jésmo	nísam	nísmo	bùdem	bùdēmo
si	ste	jési	jéste	nísi	níste	bùdēš	bùdēte
je	su	jèst, jè	jésu	nìje	nísu	bùdē	bùdū

Note 21.1.3 Aspect usage

While Note 21.1.1 was primarily directed toward the form, a great deal was said or implied concerning the usage of the forms. Following is a summary treatment of the usage.

Imperfective verbs refer to the action or state as in process. The action may be one which takes very little time, as /sèdati/ 'to be in the act of sitting down'. It may refer to a general situation, as /stanóvati/ 'to dwell, live'. It may refer to a state of mind, as /znàti/ 'to know', /razúmeti/ 'to understand'. The same verb may refer to action which is in process or which is repetitive: /putuje u Zagreb/ 'he's travelling to Zagreb' (referring to what he's now doing), /putuje u Zagreb dvaput nedeljno/ 'he travels to Zagreb twice a week'.

The perfective, on the other hand, refers to completion of action. It may be a single act, as /sèsti/ 'to sit down'. It may be the beginning of the action. That is, the action of starting is completed, as /otputóvati/ 'to set

off travelling'. Compare /zábrinuti se/ 'to come to worry about'. More commonly the perfective refers to the completion of the action indicated by the verb, as /pójesti/ 'to finish eating'.

In Note 19.1 the correspondence of the English simple verb with the Serbo-Croatian perfective and the verb phrases in -ing with the imperfective was pointed out:

ako prodam	if I sell	prodajem	I'm selling
prodao sam	I sold	prodavao sam	I was selling, I used to sell
prodaću	I'll sell	prodavaću	I'll be selling

This is more useful as a guide to the meaning of the forms than as a guide as to any actual correspondence in usage between the two languages. There is a very important exception to this general pattern:

I sell clothes   Prodajem robu

In a general statement English normally uses the simple form of the verb, but Serbo-Croatian normally uses the imperfective. There are, however, certain usages in Serbo-Croatian where the perfective occurs in an independent clause.

As has been pointed out earlier, the perfective frequently occurs after clause introducers such as /da/ 'that', /ako/ 'if', etc. The imperfective may also occur but is less frequent. Some common clause introducers which have occurred are:

Examples			
/da/	'that'	treba da dođem	I should come
		Želim da dođem	I want to come
/kad/	'when'	kad dođem	when I come
/ako/	'if'	ako dođem	if I come
/čim/	'as soon as'	čim dođem	as soon as I come
/dok/	'while' with I	dok dolazim	while I am coming
	'at the time that' with P	dok dođem	when I come
/dok ne/	'until' with P	dok ne dođem	until I come

Note 21.2 Verb: /ímati/

Imam da odgovorim na nekoliko pisama.

The above sentence may mean either 'I have some letters to answer? or (as in English) 'I have to (that is, must) answer some letters'.

Note 21.3 New Verbs

a	I	namerávati /namjerávati	namérāvām namjérāvām		to intend
a	I	čitati	čitām		to read
a	P	pročitati	da pročítām		
C	I	jèsti	jèdēm	jèo, jèla	to eat
C	P	pójesti	da pójedēm	pójeo, pójela	
i	P	kúpiti	da kúpim		to buy
a/Jē	I	kupóvati	kúpujēm		
i	P	odgovóriti	da odgovórim		to answer
a	I	odgovárati	odgówārām		
i	P	odmóriti se	da se ódmorim		to rest
a	I	odmárati se	ódmārām se		

(For /óstati - óstajati/ see Note 19.3)

a/Jē	I	písati	píšēm		to write
a/Jē	P	napísati	da nápišēm		
i	I	rádití	rādīm		to work, do
i	P	urádití	da úradīm		
V/n	P	ústati	da ústanēm		to get up
a/Jē	I	ústajati	ústajēm		

Grammatical Drill

GD 21.1 Imperfective and Perfective Verbs - Learning Drill

GD 21.1.1 Substitution Drill

ImperfectivePerfectivedolaziti - doćiVoz dolazi. /vlakVoz dolazi u 6 sati.Voz treba da dođe u 6 sati.Kad voz dođe onda idemo u hotel.Čim voz dođe idemo kući da večeramo.Ako voz dođe na vreme nećemo dugo

čekati.

Čekaćemo dok voz ne dođe.

autobus

otac

g. Jović

avion

majka

naši srodnici /rođaci

piti - popitiToma pije kafu.

1

Toma želi da popije jednu kafu.

2

Toma pije kafu uveče.

1

Kad popijem kafu idem kući. /doma

1

Čim popijem kafu idem kući.

1

Dok ne popijem kafu neću ići kući.

1

1

2

čaj

čašu piva

pivo

čašu vode

vino

čašu vina

čašu mleka

jesti - pojestiDeca jedu supu.Toma i Jovan žele da pojedu po jednu supu.Deca jedu supu za večeru.Kad deca pojedu supu dajte im meso.Čim deca pojedu supu dajte im meso.Dok deca ne pojedu supu nemojte im davati meso.

Substitutions for Alternative Drill:

meso   jaje 'egg'
kifla   kolač

ići - otići

Toma ide u Ambasadu u 8 sati.

Toma danas mora da ode u Ambasadu
ranije nego obično.

Toma je išao u Ambasadu u 8 sati.

Kad Toma ode na stanicu, vi idite kući.
Čim Toma ode na stanicu, vi možete ići
u Ambasadu.

Dok Toma ne ode na stanicu, nemojte ići
u varoš.

Toma je otišao u Ambasadu u 8 sati.

Toma će otići u Ambasadu do osam.

(ja)   otac   majka   moja žena

GD 21.2 Transform Drill

This type of drill may be used in several stages.

1) Learning drill (repetition after instructor, books closed). The instructor should ask for occasional translation to be sure the students understand the difference in usage between the two forms. The first pair is translated to give the general idea.

2) The student gives the transform on hearing the original sentence (books closed or right column covered).

3) The sentences are used as prompts for question and answer drill.

Examples of some possibilities are:

Jovan čeka roditelje na stanici.

Jovan želi da sačeka roditelje na stanici.

Koga čeka Jovan?

Koga Jovan želi da sačeka?

/Da li Jovan čeka roditelje?

/Da li Jovan želi da sačeka roditelje?

GD 21.2.1 The following gives sentences using the imperfective present with transforms using the verb /želeti/ plus the perfective present of the original verb.

Jovan čeka roditelje na stanici.

John is waiting for his parents
at the station.

Jovan želi da sačeka roditelje na
stanici.

John would like to wait for his
parents at the station.

Obično izlazim negde subotom uveče.

Toma svršava svoja posla brzo i
dobro.

Ja unosim sam svoje stvari u voz.

Oni se vraćaju kući u pet.

Mi svraćamo uvek u Zagreb iz Splita.

Moji roditelji se odmaraju od puta.

Zora piše pismo svojoj majci.

Želim da izađem negde u subotu uveče.

Toma želi da svrši svoja posla brzo
i dobro.

Ja želim da unesem sam svoje stvari
u voz.

Oni žele da se vrate kući u pet.

Mi želimo da svratimo u Zagreb iz Splita.

Moji roditelji žele da se odmore od
puta.

Zora želi da napiše pismo svojoj majci.

Repeat the above drill using /treba/ for /želim/.

GD 21.2.2 Following the model given, replace the phrase with /treba/ (as /treba da kupi/) with the past of the other verb (as /je kupila/).

Zora treba da kupi kovertu i hartiju.

Zora should buy envelopes and
paper.

Zora je kupila kovertu i hartiju.

Zora bought envelopes and paper.

Treba danas da odgovorim na Jovanovo
pismo.

Odgovorio sam danas na Jovanovo pismo.

Nosač treba da unese naše kufere u
voz.

Nosač je uneo naše kufere u voz.

Mi treba da uđemo u voz. Vreme je.

Treba da uzmemo taksu do železničke
stanice da ne bi zadocnili.

Mi smo ušli u voz čim je bilo vreme.

Uzeli smo taksu do železničke stanice
da ne bi zadocnili.

Treba da sačekamo Jovana na

železničkoj stanici.

Sačekali smo Jovana na železničkoj
stanici.

Jovan treba da zauzme sobu u hotelu
za nas.

Jovan je zauzeo sobu u hotelu za nas.

Oni treba da dođu kod nas posle
večere.

Oni su došli kod nas posle večere.

Deca treba da pojedu prvo meso, pa
onda kolače.

Deca su pojela prvo meso, pa onda
kolače.

GD 21.2.3 Perfective present to perfective past

Kad napišem pismo majci, onda idem u bioskop.

When I finish writing the letter to my mother, then I'm going to the movies.

Čim stignem u Sarajevo otići ću kod Jovana.

Čim kupim kovertu i hartiju odgovoriću prvo majci.

Kad Jovan dođe kući javiću vam telefonom.

Nećemo ući u voz pre nego što nosač unese naše kufere u voz.

Dok deca ne popiju mleko neću im dati kolače.

Čim puste, mi ćemo ući u voz.

Čim pođe voz, ja ću se vratiti kući sa stanice.

Kad uzmemo taksi idemo kući.

Kad se odmorim, ići ću kod Jovana.

Ne mogu da odgovorim na pismo majci, dok ne kupim kovertu i hartiju.

Oni ne žele da idu u Jugoslaviju, dok ne nauče srpskohrvatski.

Kad sam napisao pismo majci, onda sam otišao u bioskop.

When I wrote the letter to my mother, then I went to the movies.

Čim sam stigao u Sarajevo otišao sam kod Jovana.

Čim sam kupio kovertu i hartiju odgovorio sam prvo majci.

Kad je Jovan došao kući javio sam vam telefonom.

Nismo ušli u voz pre nego što je nosač uneo naše kufere u voz.

Dok deca nisu popila mleko nisam im dala kolače.

Čim su pustili, mi smo ušli u voz.

Čim je pošao voz, ja sam se vratio kući sa stanice.

Kad smo uzeli taksi otišli smo kući.

Kad sam se odmorio, otišao sam kod Jovana.

Nisam mogao da odgovorim na pismo majci, dok nisam kupio kovertu i hartiju.

Oni nisu otišli u Jugoslaviju, dok nisu naučili srpskohrvatski.

GD 21.2.4 Perfective past to perfective future

Toma je danas posle podne napisao pismo roditeljima.

Tom wrote a letter to his parents this afternoon.

Mi smo uzeli taksi od železničke stanice do kuće.

Toma i Jovan su prvo svršili posla, pa tek onda otišli u varoš.

Toma će danas posle podne napisati pismo roditeljima.

Tom will write a letter to his parents this afternoon.

Mi ćemo uzeti taksi od železničke stanice do kuće.

Toma i Jovan će prvo svršiti posla, pa tek onda otići u varoš.

Mi smo došli na stanicu taksijem i nismo zadocnili.
 Nosač je uneo naše stvari u voz.
 Toma je ušao u voz i zauzeo mesta, dok sam ja kupovao red vožnje.
 Brzi voz je pošao pet minuta kasnije.
 Mi smo zauzeli sobu za vas, čim ste javili da dolazite.
 Oni su stigli na vreme u Skoplje.
 Jovan je našao stan pre nego što je njegova porodica došla.

Mi ćemo doći na stanicu taksijem i nećemo zadocniti.
 Nosač će uneti naše stvari u voz.
 Toma će ući u voz i zauzeti mesta, dok ja kupim red vožnje.
 Brzi voz će poći pet minuta kasnije.
 Mi ćemo zauzeti sobu za vas, čim javite da dolazite.
 Oni će stići na vreme u Skoplje.
 Jovan će naći stan pre nego što njegova porodica dođe.

GD 21.3 Question Transform Drill

- 1) The student is to give the answer to the question (on the left).
- 2) The student is to give the transform (on the right) on hearing the original question, and the next student is to answer this transform.

GD 21.3.1 Imperfective present to Perfective present with /treba/.

Kad Toma (obično) dolazi kući? When does Tom usually come home?	Kad Toma treba da dođe kući? When is Tom supposed to come home.
Kad idete na železničku stanicu po vaš prtljag?	Kad treba da odete na železničku stanicu po vaš prtljag?
Kad ustaje vaš otac?	Kad treba da ustane vaš otac?
Kad obično izlazite uveče?	Kad treba da izađete večeras?
U koliko sati deca piju mleko?	U koliko sati deca treba da popiju mleko?
Kad stiže brzi voz iz Zagreba?	Kad treba da stigne brzi voz iz Zagreba?
Kad polazi brzi voz za Zagreb?	Kad treba da pođe brzi voz za Zagreb?
U koliko sati počinje pozorište?	U koliko sati treba da počne pozorište?

GD 21.3.2 Imperfective Past to Perfective Past

Kad su deca leti ulazila u kuću? When did the children use to go in the house during the summer?	Kad su deca ušla u kuću? When did the children go in the house?
---	--

Da li je vaš prijatelj učio srpsko-
hrvatski pre odlaska u Jugoslaviju?

U kom hotelu ste obično odsedali?

Da li ste uvek ustajali rano?

Zar ste vi uvek dolazili kući posle
10?

Kad ste se obično vraćali kući?

Da li ste vi uvek zadocnjavali za voz?

Da li je Toma pisao pismo roditeljima
svake nedelje?

Da li je vaš prijatelj naučio srpsko-
hrvatski pre odlaska u Jugoslaviju?

U kom hotelu ste odseli?

Da li ste jutros ustali rano?

Zar ste vi došli kući posle 10?

Kad ste se vratili kući?

Da li ste zadocnili za voz?

Da li je Toma napisao pismo roditeljima?

GD 21.3.3 Imperfective Present to Perfective Future

Kad (obično) ustajete nedeljom
i praznikom?

When do you usually get up on
Sundays and holidays?

Da li uvek ostajete kod kuće za
vreme praznika?

U koliko sati počinje bioskop?

Kad se otvara radnja sa samoposlu-
gom?

Da li se robna kuća zatvara pre
sedam?

Da li polazi međunarodni brzi voz
na vreme?

Da li brzi vozovi ovde zadocnjavaju?

Da li izlazite negde uveče?

Da li svraćate negde uveče pre nego
što odete kući?

Kad stižemo u Zagreb?

Kad ćete ustati u nedelju?

When will you get up on Sunday?

Da li ćete ostati kod kuće za vreme
praznika?

U koliko sati će početi bioskop?

Kad će se otvoriti radnja sa samopo-
slugom?

Da li će se robna kuća zatvoriti pre 7?

Da li će međunarodni brzi voz poći
na vreme?

Da li će brzi voz zadocniti?

Hoćete izaći negde večeras?

Hoćete svratiti negde večeras pre nego
što odete kući?

Kad ćemo stići u Zagreb?

GD 21.4 Model Transform with Substitution Correlation Drill

Following is a model showing the transforms to be made for each of the sentences below. The perfective present sentence is given for each, as it varies. Otherwise the sentences are to be transformed according to the model. The order of drill is indicated by the answers with numbers.

Ja obično provodim vikende van grada. $\xrightarrow{1}$ Želim da provedem vikend van grada.

2↓

Ja sam provodio vikende van grada. $\xrightarrow{2}$ Ja sam proveo vikend van grada.

4↓

Ja ću provoditi vikende van grada. $\xrightarrow{5}$ Ja ću provesti vikend van grada.

The subjects of these sentences, beginning with the model, may be drilled in the following order: /ja on ona mi oni/. To this may be added subjects such as /Zora/, /Toma/, /moji prijatelji/, etc.

An alternate method of drill is to use the subject /ja/ in the first sentence only, then /on/, etc. following a fixed order of subjects throughout, so that each sentence has a different subject. Note that the verbs before /da/ (/želim/, /mora/, /treba/) are to be omitted in the past and future transforms.

Sentences for the above drill:

ostajati - ostati

On uvek ostaje kod kuće za vreme On mora da ostane kod kuće ovog vikenda.
vikenda.

odlaziti - otići

Ona odlazi u kancelariju u pola devet. Ona treba da ode danas u kancelariju
u pola devet.

dolaziti - doći

Mi dolazimo kući u pola sedam. Danas moramo da dođemo kući u pola
sedam.

čitati - pročitati

Oni čitaju novine pre odlaska Oni treba da pročitaju novine pre
od kuće. odlaska od kuće.

ustajati - ustatiZora ustaje rano svakog jutra.Zora mora jutros da ustane rano.kupovati - kupitiToma kupuje uvek kartu na Železničkoj stanici.Toma treba da kupi kartu na Železničkoj stanici.učiti - naučitiMoji prijatelji uče srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju.Moji prijatelji treba da nauče srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju.odsedati - odsestiJa odsedam uvek u Metropolu.Želim da odsednem u Metropolu.izlaziti - izaćiOn izlazi subotom u kafanu.On treba da izađe u subotu u kafanu.zadocnjavati - zadocnitiOna nikad ne zadocnjava.Ona ne želi da zadocni.svršavati - svršitiMi svršavamo posla uvek na vreme.Moramo da svršimo ovo danas.uzimati - uzetiOni uvek uzimaju karte u gradu. Tako im je najzgodnije.Oni treba da uzmu karte na Železničkoj stanici. Dockan je da idu u grad.voditi - odvestiZora vodi nedeljom posle podne decu u bioskop ili pozorište.Zora treba da odvede decu danas posle podne u bioskop.

GD 21.5 Question and Answer Drill with Prompt on the Basic Sentences

Hoću da popijem čašu mleka.

Šta hoćete da pijete?

/Hoćete (li) nešto da popijete?

Mogao bih da pojedem jednu kiflu ili kolač.

Jeste gladni? Hoćete nešto da pojedete?

Moji prijatelji će provesti vikend na putu.

Umoran sam i nameravam da ostanem kod kuće.

Nećemo ići nigde dok se ne odmorimo.

Ja nerado ostajem kod kuće za vreme vikenda.

Imam da odgovorim večeras na nekoliko pisama.

Pisaći materijal se prodaje u papirnicama i knjižarama.

Nema nijedna papirnica blizu.

Ja kupujem pisaći materijal u jednoj papirnici u Knez-Mihailovoj ulici.

Treba mi nekoliko olovki i koverata i hartije.

Ja ne volim da pišem pisma. Pišem samo kad moram.

Nemam kad (/vremena) da pišem pisma.

Juče sam napisao nekoliko pisama.

Morao sam da odgovorim nekim prijateljima.

Ja se uveče odmaram i čitam novine.

Mi obično večeramo čim ja dođem kući.

Ja moram da ustanem rano.

Moram da pročitam jugoslovenske novine pre odlaska u kancelariju.

Gde će vaši prijatelji provesti vikend?

Hoćete (li) vi ići negde za vreme vikenda?

Zašto nećete ići nigde?

Da li vi ostajete neki put kod kuće za vreme vikenda?

Šta ćete raditi večeras? Da li ste zauzeti?

Gde se prodaje pisaći materijal?

Da li ima blizu neka papirnica?

Gde vi kupujete pisaći materijal?

Šta vam treba?

Da li vi volite da pišete pisma?

Zašto ne volite da pišete pisma?

Šta ste radili juče?

Zašto ste pisali pisma kad to ne volite?

Kako provodite večeri? /Šta radite uveče?

Kad večerate?

Kad ustajete?

Zašto morate da ustanete rano?

GD 21.6 Conversations - Razgovori

GD 21.6.1 A

B

Gdje ste proveli vikend, Jovane?

Zar niste išli negdje izvan grada?

Kako to, da ste ostali kod kuće?

Zar se vi možete odmoriti kod kuće?

Pa morali ste nešto raditi.

Proveo sam vikend kod kuće.

Nisam išao nigdje. Ostao sam kod kuće.

Pravo da vam kažem, bio sam umoran.

Zašto da ne. Nisam ništa radio i lijepo sam se odmorio.

Napisao sam samo nekoliko pisama. To je sve.

U tome i jest stvar. Ja se ne odmaram kad pišem pisma.	Ne, ne volim. Ko voli pisati pisma!
Volite li vi pisati pisma?	
Zašto ste onda pisali pisma kad ste bili umorni?	Pisao sam jer sam morao.
Kome ste pisali pisma?	Napisao sam jedno pismo majci.
	Njoj pišem jedno pismo nedjeljno.
To je druga stvar. To razumijem.	Odgovorio sam jednom prijatelju, koji dolazi u Beograd na mjesto gospodina Smita.
Kome ste još pisali?	
Šta je htio vaš prijatelj?	Tražio je neka obavještenja i morao sam mu odgovoriti.
Где сте провели викенд, Јоване?	Провео сам викенд код куће.
Зар нисте ишли негде ван града?	Нисам ишао нигде. Остао сам код куће.
Како то, да останете код куће?!	Право да вам кажем, био сам уморан.
Зар ви можете да се одморите код куће?	Зашто да не. Нисам ништа радио и лепо сам се одморио.
Па морали сте нешто радити?	Написао сам неколико писама. То је све.
У томе и јесте ствар. Ја се не одмарам кад пишем писма.	Не, не волим. Ко воли да пише писма!
Волите ли ви да пишете писма?	
Зашто сте онда писали писма кад сте били уморни?	Писао сам зато што сам морао.
Коме сте писали писма?	Написао сам једно писмо мајци.
	Њој пишем једно писмо недељно.
То је друга ствар. То разумем.	Одговорио сам једном пријатељу, који долази у Београд на место господина Смића.
Коме сте још писали?	
Шта је хтео ваш пријатељ?	Тражио је нека обавештења и морао сам да му одговорим.
GD 21.6.2	
Kad ste došli u Zagreb?	Došao sam prekjuče.
Gdje ste odsjeli?	Odsjeo sam u hotelu Palas.
Kad se vraćate u Beograd?	Vraćam se prekosutra.

Zar nećete ostati ovdje za vrijeme vikenda?

Ne, neću.

To je do četvrtka. Ako ostanete i u petak, onda možete provesti vikend s nama.

Zagreb mi se mnogo dopada. Ali, moram se vratiti kući prije vikenda.

Zar vam se ne dopada Zagreb?

Dopao mi se cijeli grad. Nisam znao da je Zagreb tako lijep.

Koje znamenitosti grada niste vidjeli?

Nisam vidio stari dio grada.

Ako želite mi vam možemo pokazati taj dio grada.

Naravno. Vi sigurno dobro poznajete Zagreb.

Vrlo dobro. Gdje ćemo se naći?

Mogu. Do viđenja.

Možete li doći kod nas u 2 sata?

Do viđenja.

Кад сте дошли у Загреб?

Дошао сам прек јуче.

Где сте одсели?

Одсео сам у хотелу Палас.

Кад се враћате у Београд?

Враћам се прекосутра.

Zar neћete ostati ovdje za vreme vikenda?

Не, нећу.

To je do četvrtka. Ako ostanete i u petak, onda možete provesti vikend s nama.

Zagreb mi se mnogo sviđa. Ali, moram da se vratim kući пре vikenda.

Zar vam se ne sviđa Zagreb?

Dopao mi se ceo grad. Nisam znao da je Zagreb tako lep.

Шта вам се свидело у Загребу?

Nisam video stari deo grada.

Које знаменитости града нисте видели.

Naravno. Ви сигурно добро познајете Загреб.

Ако желите ми вам можемо показати тај део града.

Vrlo dobro. Gde ћemo се наћи?

Могу. До виђења.

Možete li da дођете код нас у 2 сата?

До виђења.

GD 21.6.3

Gdje ste bili, Tomo?

Svratio sam u knjižaru.

Zašto ste svratili u knjižaru?

Htio sam kupiti omote i papir.

Pa jeste li kupili omote i papir.

Jesam, ali nisam našao ono što sam tražio.

U kojoj knjižari ste bili?	Bio sam u onoj knjižari preko puta hotel Mažestika. Ne znam kako se zove.
Ako hoćete ja vam mogu pokazati jednu papirnicu, koja je dobro opskrbljena pisaćim priborom.	Vrlo rado. Ovi omoti, koje sam kupio nisu ni za šta. ¹
Ako hoćete, možemo otići odmah u tu papirnicu.	Hajdemo. Inače, večeras moram napisati nekoliko pisama.
Где сте били, Томо?	Свратио сам у књижару.
Зашто сте свраћали у књижару?	Хтео сам да купим коверте и хартију.
Па јесте ли купили коверте и хартију?	Јесам, али нисам нашао оно што сам тражио.
У којој књижари сте били?	Био сам у оној књижари преко пута хотел Мажестика. Не знам како се зове.
Хоћете ли да вам покажем једну папирницу, која је добро снабдевена писаћим материјалом.	Врло радо. Ови коверти, које сам купио нису ни за шта.
Ако хоћете, можемо отићи одмах у ту папирницу.	Хајдемо. Иначе, вечерас треба да напишем неколико писама.

GD 21.7 Homework - Domaći zadatak

GD 21.7.1 Change the underlined verb forms in the following sentences to 1) the present tense (using the imperfective) and 2) a phrase with /treba/ plus the perfective.

Odseo sam u hotelu Metropol.

Voz je prolazio kroz Moravsku dolinu.

Stigao sam na železničku stanicu pre nego što je pošao voz.

Seo sam na stolicu do Zore.

Proveli smo vidend kod kuće, jer smo bili umorni.

Nosač je doneo prtljag sa stanice.

¹ /ni za šta/ ~ /nizašta/ 'aren't [good] for anything'

Pojeli smo kolače, ali nismo pojeli kifle.

Uzeli su karte za voz u varoši.

Pročitao sam jugoslovenske novine pre nego što sam otišao u kancelariju.

GD 21.7.2 Change the above sentences to the future.

UNIT 22

Reading Selection - Štivo za čitanje

Letters from John - The Trip to Belgrade

Jovanova Pisma - Put u Beograd

Dragi prijatelju,

Много света прелази југословенско-аустројску границу Коренским прелазом. Тај прелаз је добро везан са аутопутем. Ту се врши преглед пасоша, као и царински преглед. Од границе до Београда има око 630 км., и возња траје отприлике десет сати са одморима.

До Крања предели су алпски, слични оним у Аустрији и Швајцарској. Али одатле предео се мена. Одмах иза Крања постепено се отвара Љубљанска котлина, чија врата затвара Љубљана. Ово чини положај Љубљане важним. Све до Загреба поред аутопута виде се лепа, живописна села и пут је занимљив. Од Загреба аутопут пролази кроз долину Саве скоро право, избегавајући насељена места.

Аутопутем саобраћају само моторна возила, те се вози брзо и без тешкоћа. На једној бензинској пумпи напунили смо резервоар бензином. На путу се овде онде виде радници како оправљају покварена возила. Видели смо и један несрећан случај, судар двају кола. То је био једини застој и скретање с пута. Срећом, нама није била потребна никаква помоћ и стигли смо у Београд без икаквих незгода или квара.

Вас и Ваше срдечно поздравља

Ваш пријатељ,

Џон

Dragi prijatelju,

Mного svijeta prelazi jugoslavensko-austrijsku granicu Gorenskim prijelazom. Taj prijelaz se dobro spaja sa autoputom. Tu se vrši prijevod pasoša, kao i carinski prijevod. Od granice do Beograda ima oko 630 km., i vožnja traje otprilike deset sati s odmorima.

Do Kranja predjeli su alpski, slični onima u Austriji i Švicarskoj. Ali odatle predjel se mijenja. Odmah iza Kranja postepeno se otvara Ljubljanska kotlina, čija vrata zatvara Ljubljana. Ovo čini važnim položaj Ljubljane. Sve do Zagreba pokraj autoputa vide se lijepa, slikovita sela i put je zanimljiv. Od Zagreba autoput prolazi kroz dolinu Save skoro pravo, zaobilazeći naseljena mjesta.

Autoputem saobraćaju samo motorna vozila, pa se vozi brzo i bez poteškoća. Na jednoj benzinskoj pumpi napunili smo rezervoar benzinom. Na putu se ovdje ondje vide radnici kako popravljaju oštećena vozila. Vidjeli smo i jedan nesretan slučaj, sudar dvaju automobila. To je bio jedini zastoj i skretanje s puta. Srećom, nama nije bila potrebna nikakva pomoć i stigli smo u Beograd bez ikakvih nezgoda ili kvara.

Vas i Vaše srdačno pozdravlja.

Vaš prijatelj

Džon

Basic Sentences - Osnovne rečenice

world, people	svijet D svijétu [pl. svjètovi]	свѐт свѐту свѐтови
to be crossing, to cross	prélaziti, prélazim	прéлазити, прéлазѝм
Yugoslav-Austrian	jugoslávensko- áustrijskī, -ā, -ō	југословенско- áустријскѝ, -ā, -ō
border, frontier, limit	gránica	грáница

crossing, pass	prijélaz	прéлаз
Korenski Pass	Górenski prijélaz	Кóренски прéлаз
A lot of people cross the Yugoslav-Austrian border by the Korenski pass.	Mnógo svíjeta prélazi jugoslávensko- austrijsku gránicu Górenskim prijélazom.	Мнóго свéта прéлази ЈУГОСЛОВЕНСКО- АУСТРИЈСКУ ГРАНИЦУ Кóренским прéлазом.
to tie, to connect	vézati, da vèžem	вéзати, да вèжэм
to connect, link; (with /se/) be connected	spájati, spájam	спáјати, спáјам
This pass is well connected with the autoput.	Táj se prijélaz dóbro spájā s áutoputom.	Тáј прéлаз је дóбро вéзан са аутопúтем.
to perform, to do, to execute	vřšiti, vřšim	вршити, вршím
survey, examination, inspection	prijégled	прéглед
passport	pāsoř	пāсош
pertaining to customs	cārinski, -ā, -ō	цāрински, -ā, -ō
There passports are examined, and there is customs inspection.	Tū se vřši prijégled pāsōřā, kao i cārinski prijégled.	Тú се врши прéглед пāсошā, као и цāрински прéглед.
kilometre	kílozetar	кíлометар
There are about 630 km. (from the border to Belgrade).	Od grānice do Beó- grada íma óko 630 km (řeststo trideset kilometārā).	Од грāнице до Беóграда íма óко 630 км. (řест стóтина трéдесет кíло- метārā).
to last	trājati, trājē	трáјати, трáјē
rest, vacation	ódmor	óдмор
And the trip takes about ten hours with stops.	A vóžnja trāje otprílike dēset sātī s ódmorima.	И вóжна трáје отпрíлике дéсет сáти са óдморима.

alpine	àlpskī, -ā, -ō	àлпскī, -ā, -ō
similar	sličan, -čna, čno	сличан, слична, -о
Up to Kranj the countryside is Alpine, similar to that in Austria and Switzerland.	Do Krànja prèdjeli su àlpskī, slični ónīma u Áustriji i Švícārskōj.	До Кра̀на прèдели су àлпскī, слични óнīm у Ау̀стрији и Шва̀јцарскōј.
from there	ódātlē	одāтлē
to be changing, to change	mijénjati, mijenjām	мēнати, мēнām
But from there the landscape changes.	Ali ódātlē prèdjel se mijenjā.	Али одāтлē прèдео се мēнā.
behind	iza	иза
gradually	póstepeno	пóстепено
to be opening, to open	otvāрати, ótvārām	отвāрати, óтвārām
mountain basin, depression	kótlina	кóтлина
Immediately after Kranj the Ljubljana basin gradually opens out.	Ódmah ĩza Krànja póstepeno se ótvара Ljubljanska kótlina.	Одмах ĩза Кра̀на пóстепено се óтвара Љубљанска кóтлина.
door	vrāta (n. pl)	врāта
Ljubljana closes the gap of this basin.	Vrāta óве kótlīnē zātvara Ljubljana.	Врāта óве кóтлинē зātвара Љубљана.
to do, make; (with /se/:) seem	číniti, čínīm	чīнити, чīнīm
position, location	pòložāj	пòложāj
important	vāžan, vāžna, -o	вāжан, вāжна, -о
This makes the location of Ljubljana important.	Óво čīni vāžnīm pòložāj Ljubljanē.	Óво чīни пòложāj Љубљанē вāжнīm.
picturesque	slikóvit, -a, -o	живопйсан, живōписна, -о

All the way to Zagreb along the autoput [may] be seen pretty, picturesque villages, and the trip is interesting.	Své do Zágřeba pòkraj áutoputa vide se lijèpa slikòvita sèla i pùt je zanímljiv.	Свѐ до Зáгребá пòред ауто-пùта виде се лòпа, живо-писна сèла и пùт је занíмљив.
to be avoiding, to avoid	izbjegávati, izbjégāvām	избегáвати, избéгáвám
avoiding	izbjegávajūci	избегáва јући
to bypass	zaobílaziti, zaobílazim	заобíлазити, заобíлазím
bypassing	zaobílazēci	заобíлазēћи
to settle	naséliti, da náselim	насéлити, да населím
settled	náseljen, -a, -o	насéљен, -а, -о
From Zagreb the autoput goes through valley of the Sava the [in] an almost straight [line], avoiding inhabited places.	Od Zágřeba áutoput pròlazi kroz dolinu Sávē, skòro rávno, zaobílazēci náseljena mjèsta.	Од Зáгребá аутопùт прòлази крòз долину Сáве скòро прáво, избегáва јући насéљена мèста.
to communicate	saóbraćati, saóbraćā	саóбраћати, саóбраћā
pertaining to motor vehicle	mòtorni, -ā, -ō	мòторнй, -ā, -ō
and	tè	тè
to drive; refl. to ride	vóziti, vòzim	вòзити, вòзím
without	bèz	бèз
Only motor vehicles go along the autoput, and one drives fast and without difficulty ('difficulties').	Áutoputom saóbraćaju sámo mòtorna vózila, pà se vòzi brzo i bez poteškóćā.	Аутопùтем саóбраћају сáмо мòторна вòзила, тè се вòзи брзо и бèз тешкóћа.

gasoline	béznĭn, ĭna	бѣнзѡн, -ѡна
pertaining to gasoline	béznĭnskĭ, -ā, -ō	бѣнзѡнскĭ, -ā, -ō
pump	pŭmpa G pl. pŭmpĭ	пŭмпа пŭмпĭ
to fill	nāpunitĭ, da nāpunim	нāпунити, да нāпунĭм
tank	rezérvoār, -āra	резервōār, -āра
We filled our tank with gas at a gasoline station.	Na jédnoj béznĭnskoj pŭmpĭ nāpunili smo rezérvoār bezĭnom.	На jédnoj бѣнзѡнскоj пŭмпĭ нāпунили смо резервōār бѣнзѡном.
there	ōndje	ōнде
here and there	ōvdje - ōndje	ōвде - ōнде
worker	rādnĭk pl. rādnĭci	рāднĭк рāднĭци
to be repairing, to repair	ópravlĭati, ópravlĭām	óправĭати, óправĭām
or,	pópravlĭati, pópravlĭām	пóправĭати, пóправĭām
to spoil, to get put of order	pokvāritĭ, da pókvārĭm	поквāрити, да поквā- рĭм
spoiled, out of order, corrupt	pókvāren, -a, -o	пóквāрен, -a, -o
damaged	óštećen -a, -o	óштећен, -a, -o
Here and there on the road workers are to be seen repairing broken-down (L damaged) cars.	Na pŭtu se ōvdje- ōndje vide rādnĭci kāko pòpravlĭaju óštećena vózila.	На пŭту се ōвде-ōнде виде рāднĭци kāко óправĭāју пòкварена вōзила.
case, event	slučāj D slučāju pl. slučajevi/ slučaji	случāj случāју случајевĭ/ случаји
accident	nésretan slučāj	нѣсрѣтан случāj
collision	sudār	судār

of two	dváju	двају
We also saw an accident, a two car collision.	Vidjeli smo i jedan nesretan slučaj, sudar dvaju automobila.	Видели смо и један несрећан случај, судар двају кола.
only	jedini, -ā, -ō	једини, -ā, -ō
stagnation, standstill	zastoј	застој
turning side, deviation	skretanje	скретање
That was the only delay and detour.	To je bio jedini zastoј i skretanje s puta.	То је био једини застој и скретање с пута.
necessary	potreban, potrebna, -o	потребан, потребна, -o
not of any kind	nikakov, -a, -o (Cr.)	никакав, никаква, -o
help, aid, assistance	pomoc f.	помоћ
Fortunately we didn't need their help.	Srećom, nama nije bila potrebna nikakova pomoc.	Срећом, нама није била потребна никаква помоћ.
any	ikakav, ikakva, -o	икакав, икаква, -o
mishap, trouble	nezgoda / nezgoda	незгода/незгода
break down	kvār pl. kvārovi	квар кварови
We arrived in Belgrade without any trouble ('unpleasantnesses or breakdown').	Stigli smo u Beograd bez ikakvih nezgoda ili kvāra.	Стигли смо у Београд без икаквих незгода или квара.
cordial	srdacan, srdačna, -o	срдачан, срдачна, -o
to be greeting, to greet	pozdravljati, pozdravljām	поздрављати, поздрављам
[Your friend John] sends hearty greetings (to you and yours).	Vas i Vase srdačno pozdravlja.	Вас и Ваше срдачно поздравља.

Note 22.1 Verb: Imperative

Note 22.1.1 Verb: Affirmative Imperative

Izvinite!	Pitajte portira.
Oprostite!	Pustite ga unutra!
Idite pravo!	Dođite vi kod mene posle pola osam na večeru.
Dajte mu kafu, molim.	Svratite kod nas posle večere.
Donesite mi drugu, vruću kafu.	

These are examples of the imperative of the verb. The imperative ending itself is /-i/ or /-j/, more rarely nothing at all (no examples above). As a rule /-i/ occurs after consonants, /-j/ after vowels. The above examples may be grouped according to verb type:

a-verb	i-verb	Consonant-verb	Vowel-verb
pítājte	izvínite	donésite	dājte
	opróstitute	dóđite	
	pùstite	ìdite	
	svrátite		

An a-verb has the stem formative suffix /-ā/ before the imperative ending. Most verbs have no stem formative suffix before the imperative /-i/ or /-j/: /izvin-/, /oprost-/, /dones-/, etc. The precise patterning of the imperative ending with the other endings is best seen in an overall view of the verb forms (see Note 22.2).

The imperative in /-i/ or /-j/ alone is the second person singular familiar: /pitaj/, /izvini/, /oprosti/, /donesi/, /idi/, /daj/, etc. This should be avoided by the learner as impolite to nearly everyone he may meet. The form with the ending /-te/ is more polite (though an imperative form is not always the polite way of requesting action).

The first person plural /-mo/ is occasionally used, e.g. /donesimo/ 'let's carry'. Compare the defective verb /hajdemo/ 'let's go!'. (This verb occurs only in the imperative, normally /hajde/ or /hajdemo/.)

Traditional grammar compares the third plural of the verb with the imperative. There is no connection between the two forms, and the stress is often different, but the comparison of the endings may have some mnemonic value.

- 1) When the 3 pl. ends in /-ē/ or /-ū/ after a consonant or /-jū/ after a long vowel, the imperative ending is /-i/ (/ -ite/)

ídū	they're going	ídi	ídite	go!
góvorē	they're speaking	govóri	govórite	speak!
dájū	they're giving	dáji	dájite	give! (I)

- 2) When the 3 pl. ends in /-jū/ after a short vowel, the imperative ends in a long vowel plus /-j/ (/ -jte/).

dàjū	they give (P)	dàj	dàjte	give!
stóje	they're standing	stòj	stòjte	stand!
kúpujū	they're buying	kùpūj	kùpūjte	buy! (I)

(There are some verbs with alternate present forms which will not fit this pattern.)

Note 22.1.2 Verb: Negative Imperative

The negative imperative, that is, /ne/ plus the imperative, occurs with all imperfective verbs: /ne kupujte/, /ne dolazite/, /ne govorite/. /ne/ rarely occurs with perfective verbs, but a few are so used: /ne dajte/.

The negative imperative is not as much used as the negative verb /némōjte/ plus infinitive (see Note 22.1.3).

Note 22.1.3 Verb: /némōjte/

Ako ste umorni, onda nemojte nigde íci.

/némōj/, /némōjte/, is a defective verb, occurring only in the imperative, corresponding to English 'don't!'. It is followed by the infinitive, usually the imperfective. It may also be followed by perfective infinitives, though not of all verbs.

Note 22.2 Verb: Stress Patterns

Compare:

kázati	kàžēm	kázao
vézati	vèžēm	vézao
vřšiti	vřšim	vřšio
písati	pìšēm	písao

These verbs show a consistent variation in stress. The infinitive and 1-participle have /'/, the present has /˘/. A great many verbs with long root syllables have this pattern. Compare:

pokázati	pókāžēm	pokázao
napísati	nápīšēm	napísao

Here the stress moves back to the prefix in the present. If these two types of stress pattern are outlined, it appears that they are the same. Using V for a short vowel, VV for a long vowel and /' / for stress, the patterns are:

- V̇V̇ - V̇ - V	- V̇V - VV -
- á - a - i	- à - ē - m
k á z a t i	k à ž ē - m
- V - V̇V̇ - V̇ - V	- V̇ - V̇V - VV -
- o - á - a - i	- ó - ā - ē -
p o k á z a t i	p ó k ā ž ē m

The pattern for /kázati/ is the same as that for /pokázati/ but lacks the first V. In other words the /ā/ of /pókāžēm/ has the same stress as the /ā/ of /kāžēm/. Compare:

- V - - V - V̇V̇ - V̇ - V	- V - - V̇ - V̇V - VV -
r a z g o v á r a t i	r a z g ó v ā r ā m
r a z g o v á r a o	
r a z g o v á r a j ū	

a-verbs (of this pattern), which add a syllable (/ -ju/) in the third person plural, have the same stress for this form as they do for the infinitive and 1-participle. The same pattern with only one syllable before the stem formative suffix is:

- V̇V̇ - V̇V̇ - V	- V̇V - VV -
m ó r a t i	m ò r ā m
m ó r a o	
m ó r a j ū	

Other variations are possible when the present stem has a short vowel:

- V - V - V $\dot{V}$ - $\dot{V}$ - V	- V - $\dot{V}$ - $\dot{V}$ - VV -
s a č e k í v a t i	s a č é k u j ě m
s a č e k í v a o	

Or when both are short vowels:

- V - $\dot{V}$ - $\dot{V}$ - V	- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ - VV -
g o v ó r i t i	g ó v o r ĩ m
g o v ó r i o	
- V - - V - V	- V - - VV -
p ú s t i t i	p ù s t ĩ m

We have, then, the following pattern, with variant forms:

Infinitive, /1/ part., 3 pl. of a-verbs	Present (less 3 pl. of a-verbs)
1a -V $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V káza(tí)	-V $\dot{V}$ -VV kážěm
1b -V-V $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V pokáza(tí)	- $\dot{V}$ -V $\dot{V}$ -VV pókážěm
1c -V-V $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V (sa)čekíva(tí)	- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -VV (sa)čekujěm
1d - $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V pústi(tí)	- $\dot{V}$ -VV pùstĭm
1e -V- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V govóri(tí)	- $\dot{V}$ -V -VV góvorĭm

A line is drawn after the V for stem formative suffix. This position is the most convenient as a point of reference for the stress shifts. The infinitive ending is in parentheses as not covered by the pattern.

When the imperative is added to the pattern, it is seen that the stress of the imperative falls on the same syllable as in the infinitive for i-, e- and a/Jě-verbs but the same syllable as in the present for a-verbs and a/jě-verbs. Examples:

govóriti	govórite	góvorim
pústiti	pústite	pùstĭm
izvóletí	izvól(i)te	ízvolim
kázatí	kážite	kážěm

but

pítati	pītām	pītajte
putóvati	pútujěm	pútajte

This is the most frequent stress pattern among verbs. Nearly all verbs with stem extensions in /v/ (/av-/, /iv-/, /ov-/, /ev-/) follow this pattern. Many, if not most, verbs having a single long vowel in the syllable preceding the stem formative suffix (as /jáv-/ in /jáviti/ also follow this pattern. Verbs with short vowels are not predictable.

Some verbs which have occurred and have this pattern are:

1a -VĚ-VĚ / -VĚ-VV

rádití	rādīm	ráдите	
plátítí	plătīm	plátíte	
pítatí	pítām		pítājte
jávítí	jávīm	jávíte	
svřšítí	svřšīm	svřšíte	
žívétí	žívīm	žívíte	
svídátí	svídām	_____	
kúpítí	kúpīm	kúpíte	
vězátí	vězēm	vězíte	

1b -V-VĚ-VĚ / VĚ-VĚ-VV

razgovárátí	razgóvārām		razgóvārājte
uznemírāvátí	uznemírāvām		(ne) uznemírāvājte
			(ne) uznemírājte
póglédátí	póglédām		póglédājte ga
poznávátí	póznājēm		_____
ótvárátí	ótvārām		ótvārājte
izbégávátí	izbégāvām		izbégāvājte
pókvárítí	pókvārīm	pókvárite	
namerávátí	namerāvām		

1c -V-VĚ-VĚ / VĚ-VĚ-VV

sačekívátí	sačekujēm	(ne) sačekujte se
------------	-----------	-------------------

1d -VĚ-VĚ / -VĚ-VV

pústítí	pústīm	pústíte
vózítí	vózīm	vózíte
vódítí	vódīm	vódíte

1e -V- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ / - $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -VV

putóvati	pútu $\dot{J}$ ēm	pútu $\dot{J}$ te
provó $\dot{d}$ iti	pró $\dot{v}$ o $\dot{d}$ Im	pró $\dot{v}$ o $\dot{d}$ ite
izvó $\dot{l}$ eti	íz $\dot{v}$ o $\dot{l}$ Im	izvó $\dot{l}$ (i)te
dozvó $\dot{l}$ iti	dó $\dot{z}$ v $\dot{o}$ lIm	dozvó $\dot{l}$ ite
stanó $\dot{v}$ ati	stánu $\dot{J}$ ēm	stánu $\dot{J}$ te
zadó $\dot{c}$ niti	zá $\dot{d}$ o $\dot{c}$ nIm	zá $\dot{d}$ o $\dot{c}$ nite
otvó $\dot{r}$ iti	ó $\dot{t}$ v $\dot{o}$ rIm	otvó $\dot{r}$ ite

The verb forms involved in discussing this pattern have been the infinitive, the present, the 1-participle and the imperative. It is convenient to restrict the discussion to these forms at the present time.

A large number of verbs have the same stress on all these forms. The stress varies from verb to verb, but each verb keeps its stress throughout the forms. With some verbs it is possible to see the consistency of a pattern. For example:

- $\dot{V}$ -V-	- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V	-V- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V
v $\dot{r}$ á $\dot{c}$ ati	ó $\dot{b}$ r $\dot{a}$ á $\dot{c}$ ati	saó $\dot{b}$ r $\dot{a}$ á $\dot{c}$ ati
č $\dot{e}$ kati	sá $\dot{c}$ ekati	
p $\dot{a}$ sti	dó $\dot{p}$ asti	
pr $\dot{a}$ viti	ná $\dot{p}$ r $\dot{a}$ viti	
	ó $\dot{p}$ r $\dot{a}$ v $\dot{l}$ ati	
gl $\dot{e}$ dati	pó $\dot{g}$ ledati	
	ráz $\dot{g}$ ledati	

A whole series of related verbs may have the same pattern, as:

- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V	dó $\dot{l}$ aziti	ó $\dot{d}$ laziti	pré $\dot{l}$ aziti
	ná $\dot{l}$ aziti	pó $\dot{l}$ aziti	pró $\dot{l}$ aziti

Some other verbs having fixed stress in these forms are:

- $\dot{V}$ -V-	- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V-	-V $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -V-	-V- $\dot{V}$ - $\dot{V}$ -
br $\dot{n}$ uti se	dó $\dot{p}$ adati se	zá $\dot{v}$ isiti	razú $\dot{m}$ eti
č $\dot{u}$ ti	ó $\dot{d}$ sesti		upó $\dot{z}$ nati
j $\dot{e}$ sti	ó $\dot{s}$ tati		zabó $\dot{r}$ aviti
m $\dot{l}$ s $\dot{l}$ iti	pó $\dot{c}$ in $\dot{j}$ ati		
s $\dot{e}$ cati se			

snàbdeti	
stàjati	véčerati
stìcí	
stìzati	
tràjati	-V-V-V-V-V-
trèbati	ìnteresovati
vìdeti	
Žàliti se	

For comparison some other verbs having different patterns may be given. In addition to variations among the forms previously mentioned, a number of verbs, have, in some speech, a shift of stress in the present before /-mo/ and /-te/, e.g. /iděmo/, /iděte/.

Infinitive	1-Participle		Imperative (where useful)	Present /-mo/	
dàti	dào	dála	dājte	da dām	dāmo
dóbiti	dòbio	dòbila	dóbite	da dòbijēm	
dóci	dòšao	dòšla	dóđite	da dòđēm	
dónēti /donijēti	dòneo /dònio	dònela /dònijela	donésite	da donésēm	
htèti /htjèti	htèo /htìo	htèla /htjèla	—	hócu	
íci	íšao /íšao	íšla /íšla	ídite	ídēm /ídēm	(iděmo)
ímati	ímao	ímala	ímājte	ímām	(imāmo)
otíci /ótići	ótišao	ótišla	otídite	da òdēm /ótidēm	
pìti	pìo	píla	pìjte	pìjēm	
provésti	próveo	provéla	provédite	da provédēm	
rásti /ràsti	ràstao	rásla	rástite	rástēm	
úzēti	úzeo	úzēla	úzmite	da úzmēm	
zauzēti	zauzeo	zauzela	zauzmite	da zauzmēm	
zadržati (se)	zadržao	zadržāla	zadržite	da zadržīm	zadržīmo
zvāti	zvào	zvāla	zovite	zovēm	

Note 22.3 New Verbs

a	I	saóbraćati	saóbraćā		to communicate
a/Jē	I	tràjati	tràjē		to last
--- . ---					
i	I	ćíniti	ćínīm		to do
i	P	učíniti	da učinīm		
C/n	P	ízbeći	da ízbegnēm	ízbegao	to avoid
		/ízbjećí	/da ízbjegnēm	/ízbjegao	
a	I	izbegāvati	izbégāvām		
		/izbjegāvati	/izbjégāvām		
a	I	měnjati	měnjām		to change
		/mijěnjati	/mijenjām		
i	P	proměnití	da próměním		
		/promijěnití	/da prómijenīm		
i	P	naséliti	da náselīm		to settle
a	I	naseljávati	naséljāvām		
i	P	ópraviti	da ópravīm		to repair
a	I	ópravljati	ópravljām		
		otvóriti - otváratí	see Note 19.3		
i	I	pùnití	pùnīm		to fill
i	P	nápunití	da nápunīm		
i	P	pópraviti	da pópravīm		to correct, repair
a	I	pópravljati	pópravljām		
i	P	pózdraviti	da pózdravīm		to greet
a	I	pózdravljati	pózdravljām		
i	P	spójiti	da spòjīm		to link
a	I	spájati	spājām		
a/Jē	P	vězati	da věžēm		to tie, connec
a/Jē	I	vezívati	vézujēm		
i	I	vóziti	vòzīm		to drive
C	P	odvésti	da odvézēm	ódvezao, odvézla	

i	I	vřšiti	vřším		to do, perform
i	P	izvřšiti	da izvřším		to execute
C	P	zaobíci	da zaobídem	zaobíšao	to by pass
i	I	zaobílaziti	zaobílazím		

Grammatical Drill

GD 22.1 Learning Drill - Imperative

piti I - popiti P

Pij kafu samo ujutru.	Popij kafu, pa da idemo.
Pijte kafu samo ujutru.	Popijte kafu, pa da idemo.
Nemojte piti kafu uveče.	Nemojte popiti svu kafu.

jesti I - pojesti P

Jedi meso za večeru.	Pojedi meso za večeru.
Jedite meso za večeru.	Pojedite meso za večeru.
Nemojte jesti meso za večeru.	Nemojte pojesti sve meso za večeru.

ići I - otići P

Idi na Železničku stanicu po tvoj prtljag.	Otidi na Železničku stanicu po tvoj prtljag.
Idite na Železničku stanicu po vaš prtljag.	Otidite na Železničku stanicu po vaš prtljag.
Nemojte ići danas na Železničku stanicu po vaš prtljag.	_____
Nemojte ići na stanicu dok ja ne dođem kući.	Nemojte otići na stanicu dok ja ne dođem kući.

čitati I - pročitati P

Čitaj novine svakog dana.	Pročitaj danas novine.
Čitajte novine svakog dana.	Pročitajte novine danas.
Nemojte čitati novine danas. Nema ništa u njima.	

učiti I - naučiti P

Uči dobro.	Nauči lekciju dobro.
Učite gospodo dobro.	Naučite gospodo, dobro vašu lekciju.
Nemojte učiti ništa za vreme praznika.	_____

doći P - dolaziti I

Dodite sutra u kancelariju ranije. Dolazite od sada na vreme.
 Nemojte dolaziti sutra pre 8. _____

provesti P - provoditi I

Provedite sutra vikend kod kuće. Nemojte provoditi sutra vikend van
 Biće rđavo vreme. grada. Biće rđavo vreme.

dati P - davati I

Daj Jovanu ovaj pasoš. Ne daji Jovanu ovaj pasoš.
 Ne daj Jovanu ovo pismo. Nemoj davati Jovanu ovo pismo.
 Dajte deci kolače, tek kad pojedu Ne dajite deci kolače dok ne pojedu
 sve drugo. sve drugo.
 Ne dajte deci kolače dok ne pojedu Nemojte davati deci kolače dok ne
 sve drugo. pojedu sve drugo.
 Ne dajte Jovanu da izlazi napolje.
 Njemu još nije dobro.

čuti P - slušati I

Čuj me dobro, Jovane. Slušaj dobro, Jovane, šta govorim.
 Čujte šta vam govorim. Slušajte šta vam govorim.
 _____ Nemojte ga slušati.

kazati P - kazivati I

Kažite Jovanu da mi se javi telefonom. Ne kazujte ništa Jovanu.
 Nemojte kazati ništa Jovanu. Nemojte kazivati ništa Jovanu.

reći P - govoriti I

Recite Jovanu da mi se javi Ne govorite ništa Jovanu.
 telefonom.
 Nemojte reći ništa Jovanu. Nemojte govoriti ništa Jovanu.

GD 22.2 Negative Transform Drill with Model

The perfective - imperfective verb pair involved is given to the right of each sentence. The student should cover this side during drill, using it only as necessary.

Donesite danas moj prtljag sa železničke stanice.

Nemojte donositi danas moj prtljag sa železničke stanice.

Platite, molim vas, moje pivo.	/platiti/ - /plaćati/
Upoznajte se sa Jovićima. Oni su dobro društvo za vas.	/upoznati se / - /upoznavati se/
Javite se Jovanu pre nego što napustite Beograd.	/javiti se/ - /javljati se/
Svršite prvo taj posao.	/svršiti/ - /svršavati/
Promenite odmah novac.	/promeniti/ - /menjati/
Pozajmite Jovanu 10.000 dinara.	/pozajmiti/ - /pozajmljivati/
Vratite se iz varoši pre osam.	/vratiti se/ - /vraćati se/
Vratite Jovanu novac danas.	
Sačekajte me na železničkoj stanici.	/sačekati/ - /čekati/
Kažite Jovanu da je Toma došao iz Zagreba.	/kazati/ - /kazivati/
Prođite kroz moju sobu u kupatilo.	/proći/ - /prolaziti/
Pređite jugoslovensku granicu Korenskim prelazom. On je jedini otvoren.	/preći/ - /prelaziti/
Izvršite pregled prtljaga ove gospode.	/izvršiti/ - /vršiti/
Ostanite u hotelu pet dana.	/ostati/ - /ostajati/
Unesite ove kufere u moju sobu.	/uneti/ - /unositi/
Uzmite taksi, napolju pada kiša.	/uzeti/ - /uzimati/
Otvorite prozor, molim vas.	/otvoriti/ - /otvarati/
Jovane, molim vas, zatvorite vrata.	/zatvoriti/ - /zatvarati/
Deco, ustanite sutra rano ići ćemo na izlet.	/ustati/ - /ustajati/
Kupite danas kovertu i hartiju u knjižari.	/kupiti/ - /kupovati/
Provedite odmor u gorskom kotaru. To je najlepší deo zemlje.	/provesti/ - /provoditi/
Odmorite se za vreme vikenda.	/odmariti se/ - /odmarati se/
Pustite decu unutra. Napolju je hladno.	/pustiti/ - /puštati/
Napunite rezervoar benzinom. Nema benzinskih pumpi usput.	/napuniti/ - /puniti/

The above drill may be repeated using the second person singular (familiar form of the verb and relevant pronouns, e.g.

Platite, molim vas, moje pivo.

Plati, molim te, moje pivo.

GD 22.3 Question and Answer Drill with Prompt

GD 22.3.1 On Imperative

Each question is to be answered with a sentence using the imperative, on the basis of the data given in the prompt. Possible answers are given to the right.

This drill may be repeated with negative responses. Alternately, every other answer may be negative.

Želim da popijem čašu mleka.	Šta želite da pijete?	Dajte mi čašu mleka.
Treba mi veliki kufer.	Koji kufer vam treba?	Donesite mi veliki kufer.
Vaši kuferi su doneti sa stanice.	Šta želite da uradimo sa vašim kuferima.	Unesite kufere u moju sobu. Nemojte unositi kufere u moju sobu.
Žao mi je što Toma nije kod kuće.	Šta da kažem Tomi kad dođe kući? Imate neku poruku za njega?	Kažite Tomi da sam ga tražio. Nemojte mu ništa govoriti. Recite mu da dođe kod mene.
Mi treba da pređemo austrijsko-jugoslovensku granicu.	Gde da pređemo granicu?	Predite granicu Korenskim prelazom.
Vrata od kuće su otvorena.	Da li treba da zatvorim vrata?	Molim vas, zatvorite vrata.
Treba da otvorimo kufere za carinski pregled.	Da li treba da otvorimo kufere za carinski pregled?	Molim vas, otvorite kufere za pregled. Nemojte još otvarati kufere za pregled.
Ova gospoda čekaju za pregled stvari.	Da li da izvršim pregled stvari ove gospode?	Izvršite odmah pregled stvari ove gospode. Nemojte vršiti pregled njihovih stvari. Oni imaju diplomatski pasoš.

Kola su pokvarena i treba da se opravne.	Da li treba da opravim kola odmah?	Opravite kola odmah. Nemojte opravljati kola odmah. Ne morate opravljati kola odmah.
Nemamo dovoljno benzina za put.	Da li da napunim rezervoar benzinom u gradu?	Napunite rezervoar benzinom u gradu. Nemojte puniti rezervoar benzinom u gradu. Možete to uraditi na autoputu.
Nisam još svršio samo jedan posao.	Da li ovaj posao treba da svršim danas?	Svršite taj posao danas. Hitan je. Nemojte svršavati taj posao danas. Nije ništa hitno.

GD 22.3.2 Questions on the Basic Sentences

Mi smo prešli granicu Korenskim prelazom.	Kojim prelazom ste prešli granicu?
Mnogo sveta prelazi granicu tim prelazom.	Da li mnogo sveta prelazi granicu tim prelazom.
Taj prelaz je dobro vezan sa autoputem.	Da li je taj prelaz dobro vezan sa autoputem?
To nije jedini prelaz, koji je vezan sa autoputem.	Da li je to jedini prelaz, koji je vezan sa autoputem?
Pregled pasoša se vrši na granici.	Gde se vrši pregled pasoša.
Carinski pregled se vrši kad se pređe granica.	A gde se vrši carinski pregled?
Pregled naših stvari izvršio je jedan vrlo ljubazan carinski činovnik.	Ko je izvršio pregled vaših stvari?
On je svršio pregled vrlo brzo.	Koliko je trajao pregled? /Koliko traje pregled?
Od granice do Beograda ima oko 630 km.	Koliko kilometara ima od granice do Beograda?
Vožnja je trajala nešto više od osam sati sa odmorima.	Koliko je trajala vožnja do Beograda?

Nismo imali nikakvih teškoća usput.	Da li ste imali nekih teškoća usput?
Sa granice smo pošli u 8 sati.	U koliko sati ste pošli sa granice?
U Beograd smo stigli u 4:20 (četiri i dvadeset).	U koliko sati ste stigli u Beograd?
Autoput prolazi do Kranja kroz alpske predele.	Kroz kakve predele prolazi autoput?
Od Kranja autoput ulazi u Ljubljansku kotlinu.	Kakvi su predeli od Kranja?
Autoput prolazi kroz Ljubljanu.	Da li autoput prolazi kroz Ljubljanu?
Mi smo se zadržali u Ljubljani pola sata.	Da li ste se zadržavali u Ljubljani?
/Mi se nismo zadržavali u Ljubljani.	
Položaj Ljubljane je i lep i važan.	Kakav je položaj Ljubljane?
Ljubljanska vrata čine Ljubljanu važnom.	Šta čini Ljubljanu važnom?
Dopao nam se Ljubljanski grad.	Šta vam se dopalo u Ljubljani?
Sve do Zagreba put je bio vrlo zanimljiv.	Da li je put bio zanimljiv?
Autoput prolazi kroz Zagreb.	Da li autoput prolazi kroz Zagreb?
Mi smo svratili u Zagreb.	Da li ste svraćali u Zagreb.
/Mi nismo svraćali u Zagreb.	
Ručali smo i odmorili se u Slavonskom Brodu. (Tu ima jedan motel i servisna stanica ¹ na autoputu.)	Gde ste ručali?
Tu smo kupili i benzin. Nismo kupovali benzin usput.	Gde ste kupili benzin? Da li ste kupovali benzin usput?
Autoput izbegava naseljena mesta.	Da li autoput izbegava naseljena mesta?
Autoputem saobraćaju samo motorna vozila.	Da li autoputem saobraćaju samo motorna vozila?
Videli smo jedan nesrećan slučaj.	Da li ima nesrećnih slučajeva na autoputu?
/Nismo videli nijedan nesrećan slučaj.	

---

¹ service plaza

To je bio sudar dvaju kola.
 Nama nije bila potrebna nikakva pomoć.

/Nama je bila potrebna pomoć.

Imali smo kvar na kolima.

Jedan radnik nam je opravio kola.

/Ja sam sam opravio kola.

Kakav je to bio nesrećan slučaj?

Da li vam je bila potrebna neka pomoć na autoputu?

Kakva pomoć vam je bila potrebna?

Šta vam je trebalo?

Ko vam je opravio kola?

GD 22.4 Conversations - Razgovori

GD 22.4.1

A

B

Da li ste skoro prelazili jugoslovensko-austrijsku granicu?

Ja moram putovati skoro u Beograd, pa me zanima gdje je najzgodnije preći granicu.

Koliko prijelaza ima?

Zašto vi prelazite granicu Gorenskim prijelazom?

Koliko ima kilometara od granice do Beograda?

Za koje vrijeme se prelazi taj put?

Kako je autoput uređen? Može li se kupiti benzin na autoputu?

A mogu li se kola opraviti ako se desi neki kvar?

To je dobro. Da li ste imali usput nekih nezgoda?

Da li put prolazi kroz naseljena mjesta?

Gdje ste se odmarali?

Jesam. Zašto pitate?

Ja prelazim granicu uvijek Gorenskim prijelazom.

Ima najmanje četiri-pet.

Zato što je taj prijelaz dobro spojen¹ autoputem sa Beogradom.

Nešto više od 630 km.

Put traje oko deset sati sa odmorima.

Autoput je dobro uređen. Ima benzinskih pumpi gdje se prodaje benzin.

Mogu.

Nisam, uvijek sam putovao bez ikakvih nezgoda.

Ne, put zaobilazi naseljena mjesta koliko je moguće.

Odmarao sam se na samom putu.

¹ /spojen/ 'connected'

To je dobro. Ja sam mislio da ste se odmarali u nekom gradu. Onda cu i ja ici u Beograd tim putem.

Ne, ja rijetko kad svracam negdje kad putujem. Osim kad moram. To je najbolje sto mozete uciniti.

Да ли сте скоро прелазили југословенско-аустријску границу?

Јесам. Зашто питате?

Ја треба да путујем скоро у Београд, па ме интересује где је најзгодније прећи границу.

Ја прелазим границу увек Коренским прелазом.

Колико прелаза има?

Има најмање четири-пет.

Зашто ви прелазите границу Коренским прелазом?

Зато што је тај прелаз добро везан аутопутем са Београдом.

Колико има километара од границе до Београда?

Нешто више од 630 км.

За које време се прелази тај пут?

Пут траје око десет сати са одморима.

Како је аутопут уређен? Може ли да се купи бензин на аутопуту?

Аутопут је добро уређен. Има бензински пумпи где се продаје бензин.

А могу ли кола да се оправе, ако се деси неки квар?

Могу.

То је добро. Да ли сте имали неких незгода успут?

Нисам, увек сам путовао без икаквих сметњи или незгода.

Да ли пут пролази кроз насељена места?

Не, пут избегава насељена места колико је могуће.

Где сте се одмарали?

Одмарао сам се на самом путу.

То је добро. Ја сам мислио да сте се одмарали у неком граду.

Не, ја ретко кад свраћам негде кад путујем. Сем кад морам.

Онда ћу и ја ићи у Београд тим путем.

То је најбоље што можете да урадите.

GD 22.4.2

Kad ćemo stići u Beograd?

Mislím da nam treba još oko dva sata.

Koliko kilometara ima još do Beograda.

Ima još 150 km.

To je otprilike dva sata vožnje.

Možda nam neće trebati ni toliko.

Do sada nismo imali nikakvih poteškoća ili zastoja usput.

Nismo, ali smo se često odmarali.

Da, ja sam se htjeo svratiti u Ljubljanu.

Pa nismo se tako dugo zadržali u Ljubljani.

Zadržali smo se prilično dugo.
 Da, tvrđava je jako interesantna.
 Izgleda vrlo slikovito.

Hoćete valjda da kažete, da je zatvarala Pa zar vam ona ne izgleda i sada tako?
 Ljubljansku kotlinu.

Jest, izgleda. To je tačno. Ali,
 ona je sad samo lijep park i
 ništa više.

To je razumljivo.

Vama se dopala Ljubljanska tvrđava?
 Ona zatvara Ljubljansku kotlinu.

Naravno, ona to i jest. Ali, mi
 Jugoslaveni je volimo ne samo za
 ono što jest, već i za ono što je
 bila.

Pa da.

Кад ћемо стићи у Београд?

Колико километара има још до
 Београда?

То је отприлике два сата војње.

До сада нисмо имали никаквих тешкоћа
 или застоја успут.

Да, ја сам хтео да свратимо у
 Љубљану.

Задржали смо се прилично дуго.

Да, град је врло интересантан.
 Изгледа врло живописно.

Хоћете ваљда да кажете, да је затварао
 Љубљанску котлину.

Дабоме да изгледа. То је тачно. Али,
 он је сад само леп парк и ништа више.

То је разумљиво.

Мислим да нам треба још око два сата.

Има још 150 км.

Можда нам неће требати ни толико.

Нисмо, али смо се често одмарали.

Па нисмо се тако дуго задржали у
 Љубљани.

Вама се допао Љубљански град?

Он затвара Љубљанску котлину.

Па зар вам он не изгледа и сада тако?

Наравно, он то и јесте. Али, ми
 Југословени га волимо не само за оно
 што јесте, већ и за оно што је био.

Дабоме.

GD 22.5 Homework - Domaći zadatak

GD 22.5.1 Change the following imperative sentences from affirmative to negative.

Podite na put pre osam sati.

Odvedite decu posle podne u bioskop.

Donesite danas moje stvari sa železničke stanice.

Kupite mi jugoslovenske novine u varoši.

Opravite danas moja kola.

Zatvorite prozor i vrata, molim vas.

Napunite rezervoar benzinom u gradu.

Izvršite odmah pregled pasoša ovoj gospodi.

Pustite ovu gospodu da pređu granicu. Njihovi pasoši su u redu.

Napišite pismo Jovanu.

GD 22.5.2 Change all the following questions using present imperfective forms of the verbs. Replace clauses with /treba/ plus perfective with the simple (imperfective) verb.

Gde su vam izvršili pregled pasoša?

Kad treba da odete iz Beograda?

Da li ćemo autoputem izbeći naseljena mesta?

Hoćete li preći granicu Korenskim prelazom?

U koliko sati će se otvoriti prelaz preko granice?

Kad treba da zatvorite radnju?

Gde ste kupili benzin?

Ko vam je opravio kola?

Kad ste stigli u Beograd?

Autoput će se opraviti, zar ne?

UNIT 23

Basic Sentences - Osnovne rečenice

With Some FriendsKod prijateljaКод пријатеља

A

last night, last evening

sìnoć

синoћ

How were things at our friends' the Jović's last evening?

Kako je bilo sìnoć
kòd naših prijateljaja
Jóvića?Kako je bilo sìnoć kòd
naših prijatelja Jóvića?

B

(It was) very nice. We enjoyed ourselves very much.

Bilo je vrlo lijepo.
Divno smo se
zabavljali.Bilo je vrlo lepo.
Divno smo se proveli.

A

guest, customer
(hotel)gòst Gsg gòsta
Gpl gòstijūгoст гoста
гoстиjy

Were there many guests?

Je li bilo mnogo
gòstijū?

Je li bilo mnogo gòstijū?

B

I think there were about ten of us.

Mislim da nas je bilo
desetero.Mislim da nas je bilo
oko deset.

known

pòznat, -a, -o

пoзнат, -а, -о

I knew all of them (all were known [to me]).

Svi su bili poznati.

Svi su bili poznati.

even

čak

чaк

to meet, encounter

srèsti, da
srètnem, srèoсрèсти, да
срèтнем, срèо

I even met there a friend whom I hadn't seen for a long time.

Čak sam srèo kod njih
i jednog prijatelja
kòga nisam ódavno
vidio.Čak sam srèo kod njih
i jednog prijatelja
kòga nisam ódavno
video.

	A	
to invite, to call	pózvati, da pozóvēm, pózvaο, pòzvāla	пóзвати, да позóвēm пóзваο, пòзвāла
invited	pòzvān, -a, -o	пòзвāн, -а, -ο
We were invited, too.	Í mī smo bíli pòzvāni.	И мī смо бīли пòзвāни.
	B	
Why didn't you come?	Zàšto nīste dòšli?	Зàшто нīсте дòшли?
	A	
just	tāmān / úpravo	тāmāн / úправо
to prepare, to get ready	sprémīti, da sprēmīm	спрémīти, да спрémīm
We were all ready.	Mī smo se úpravo sprémīli.	Мī смо се тāmāн спрémīли.
last, the last	póslījednjī, -ā, -ē	пóследнī, -ā, -ē
or,	zādñjī, -ā, -ē	зādñī, -ā, -ē
moment	mómenat G mómenta	мóменат мóмента
to fall ill, to get sick	razbóljeti se, da se razbólīm, razbólīo se	разбóлети се, да се разбóлīm, разболеο се
But at the last moment, when we were about to leave our son got sick.	Áli u zādñjem času, kād smo trébali póci, naš se sīn razbólīo.	Али у пóследñем мóменту, кād је трébало да пòђемо, наш сīн се разбóлеο.
instead	mjēsto / úmjesto	мèсто / úместο
reception, party, recept	prījēm / prīmānje	прīјēm / прīmāње
for (with A)	po	по
doctor	ljékār G ljekāra	лékār лekāpa

or,	liječnik	лѣчнѣк
And instead of (our) coming to the party, I had to rush out after a doctor.	I úmjesto da dõđemo na primānje, mõrao sam íći po liječnika.	И уместо да дõђемо на пријѣм, мõрао сам ићи по лекѣра.
	B	
serious	òzbiljan, òzbiljna, -o	òзбиљан, òзбиљна, -o
It (probably) wasn't anything serious, [was it]?	Nije vājda bilo ništa òzbiljna?	Није ваљда било ништа òзбиљно?
	A	
stomach	žéludac G žéluca	стómāk стомѣка
No, thank goodness. His stomach was upset.	Nà sreću nije. Pokvārio je žéludac.	Хвѣла Богу није. Поквѣрио је стómāk.
to frighten, scare; refl. to be frightened, to be afraid	úplašiti, da úplašim	уплашити, да уплашим
dangerous	òpāsan, òpāsna, -o	òпāсан, òпāсна, -o
suddenly	iznenāda	изненāда
high	vísok, visóka, -o; vísokī, -ā, -õ	вísок, висóка, -o; вísокī, -ā, -õ
temperature	temperatūra	температýра
or,	vrúćica	
But we were afraid, that it might ('lest it') be something dangerous, because he suddenly had a high temperature.	Ali bili smo se úplāšili, da nije nešto ópāsna, jer je iznenada dóbio visóku vrúćicu.	Али, били смо се уплашили, да није нешто óпāсно, јер је изненада дõбио високу температýру.
	B	
to be expecting, to expect	očekivati, očekujēm	оčekивати, оčekујѣм

to surprise; refl. to be surprised	iznenáđiti, da iznénáđim	изненáдити, да изнénáđим
surprised	iznénáđen, -a, -o	изнénáђен, -а, -о
The Jović's were expecting you and were surprised that you didn't let them know (anything).	Jóvići su vas očekivali i bíli su iznénáđeni što se niste ništa jávili.	Јóвићи су вас очекивали и били су изнénáђени што нисте ништа јáвили.
A		
confusion	zàbuna	зàбуна
to inform, to report	izvijéstiti, da izvijestim	извѣстити, да извѣстим
In the confusion my wife forgot to tell them that we couldn't come.	U ónoj zàbuni mója žéna je zabòravila jáviti da ne možemo dóći.	У óној зàбуни мóја жéна је забòравила да их извѣстити да не можемо дóћи.
to hope	nádati se, nàđam se	нáдати се, нàđам се
to make angry, to irritate; refl. to be angry, to be irritated	naljútiti, da naljútim	наљúтити, да наљúтим
I hope they weren't put out ('mad').	Nàdam se da se nisu naljútili.	Нàđам се да се нису наљúтили.
B		
angry, mad (at: /na/), hot (food)	ljút, ljúta, -o; ljúti, -a, -o	љúт, љúта, -о; љúти, -а, -о
No, they weren't mad at you.	Nè, nisu bíli ljúti nà vás.	Не, нису били љúти на вас.
unexpectedly	neočékivano	неочéкивано
to prevent, to hinder	sprijéčiti, da sprìječim	спрѣчити, да спрѣчим

They knew that something unexpected kept you from coming.

Oni su zná|lí da vas
je ně|što iznenada
sprijé|čilo.

Они су зна|ли да вас је
не|што неоче|кivano|
спре|чило да до|ђете.

A

[My] wife will call Mrs. Jović and apologize.

Že|na će da|nas zva|ti
go|spođu Jó|vić i
izvín|iti se.

Же|на ће да|нас зва|ти
го|спођу Јо|вић
и изв|инити се.

Cultural Note

The opening sentence in an English conversation of this kind would probably be something like 'How was the Jović's party last night?' Serbo-Croatian has no real equivalent of 'party'. There are words for informal gatherings, such as /sělo/, /posělo/, /čaj/, /čajanka/. More formal occasions may be /prijem/ 'reception' or /priredba/. To take care of some recently imported ways of life, /kòktel-pártija/ and /bífe/ ('buffet dinner') are now being used. The word /žūr/ indicates a fixed day on which the lady of the house holds open house.

Grammatical Notes

Note 23.1 Verb: 'there is', 'there was', 'there will be'

Note 23.1.1 /ímā/ 'there is, there are', /ímajū/ 'there are'

a) Imao sam mali stan.

Koga ima vaš prijatelj?

Ima ženu i jednog sina.

b) Ima i jedan čaj, gospodine.

Da li ima danas pošte? Da, ima.

Koliko pisama ima?

Ima nekoliko pisama.

/ímā/ (and also /ímajū/, which is not illustrated here) may be used in two ways - transitively (examples in a) above) and intransitively (examples in b) above). The transitive use has an object (see the examples) or may refer to a situation where an object is mentioned, as /dà, ímā/ 'yes, he has' in answer to /ima li mali stan?/ 'does he have a small place to live?'. Any form of /ímati/ may be used transitively.

The intransitive use, illustrated in b), is restricted to /ímā/ and /ímajū/. This usage means '(such-and-such) exists'. E.g. 'also a [cup of] tea exists,

sir', meaning 'there is also a cup of tea, sir'; 'does some ('of') mail exist today', 'yes, it exists' meaning 'is there any mail today?', 'yes, there is'. /ímā/ and /imaju/ in this usage correspond to English 'there is, there are'. What follows the 'is, are' of English is the subject of the verb in Serbo-Croatian. Of the two forms /ima/ is usually used with a singular verb when a neuter quantity word, such as /mnogo/, /nekoliko/, etc. is the subject, as /ima nekoliko pisama/ or when numerals are used: /ima pet gradova/, /ima dve pijace/. /ima/ is also used with the genitive of quantity indicating what 'is': /ima pošte/, /ima velikih pijaca u gradu/. /imaju/ may be used before the numerals /dva/, /tri/ and /četiri/, (/imaju dve pijace/) and is regularly used with the nominative plural of the noun as subject (/imaju mnogi gradovi/, /imaju velike pijace u gradu/). The use of the nominative shows the reference is more specific. The use of the genitive indicates indefinite quantity. (Note that with other verbs the use of the plural form is optional with the numerals /pět/ and above, as explained in Note 13.1.2.)

Some nouns occur in the genitive singular after /ima/, others in the genitive plural:

ima li vode
ima li pijācā

Nouns indicating individual items occur in the plural (market-places). Nouns indicating an undifferentiated indeterminate mass are in the singular (potatoes, vegetables, water, etc.). These are sometimes called 'count' nouns and 'mass' nouns.

Contrast also:

Tamo je stanica.	The station is over there.
Ima stanica tamo.	There's a station there.

In present-day Serbo-Croatian, only the present forms of /ímati/ are in regular use for 'there (is)'. See the following notes.

In summary:

1. The noun indicating what is said to exist may be in the nominative and agree with the verb: /ima jedna pijaca/. Rarely the plural occurs /imaju mnogi hoteli/.

2. The verb is in the singular, followed by a quantity word or by the genitive of the noun. (The quantity word is, of course, followed by the genitive itself, but this has nothing to do with the verb.)

ima mnogo pijācā
ima dobrih pijācā

Note 23.1.2 /bilo/, /bīla/, /bīlo/ 'there was'

Jel' bilo mnogo gostiju?
Mislím da nas je bilo oko deset.

The past tense of /bīti/ with a collective or indefinite subject, not equated with anything in the predicate, often corresponds to English 'there was' or 'there were'. The verb occurs before the subject. The first example might be translated 'was a large quantity of guests?'. Normal English requires 'was [there]...?', so 'were there a lot of guests?'. The second example is 'I think there were about ten of us'.

The verb agrees with the subject, though the latter is often neuter (and so singular) due to the use of collectives and other quantity words. See examples in the drills.

Note 23.1.3 /bīće/ 'there will be'

The future of /bīti/ (in the third person singular - /bīće/) is used for 'there will be'. Although /ímati/ and /bīti/ are completely different verbs, they pattern together in reference to the existence of items. Compare:

Bilo je, ima i bīće ljudi tamo.   There were, there are, and there
will be people there.

Compare also the 'personal' use of /bīti/ in:

Bīće nam zadovoljstvo da vidimo šta se tamo prodaje.

The impersonal use of /bīti/ is to be compared with the constructions in which a neuter singular pronoun or adjective is used with /bīti/. Past, present and future forms all occur. The /bīlo je/ and /bīće/ above are simply the same usage without a pronoun or adverb. Compare:

Teško je ostati bez vode.

Tako je.

Da li je tačno da je ovde teško putovati vozom?

To je bilo davno.

The last example has the pronoun /tò/ as subject. In this use /tò/ is invariable. The adjectives /těško/, /táčno/ are predicates, with what follows being the subject of the verb (that is, /ostati bez vode/ and /da je ovde teško putovati vozom/.) The latter clause has /těško/ in the predicate with /ovde ... putovati vozom/ as subject.

Note 23.2 Verb: /trèbati/

Note 23.2.1 /trèbā, /trèbalo/: Impersonal Use

a) Ne treba ništa da brinete.

Treba da svršimo večeras jedan hitan posao.

Prvo treba da odem u ambasadu, da se javim na dužnost.

Onda treba da odem na železničku stanicu da vidim za moj prtljag.

Treba da vidite Beogradski grad i zološki vrt.

Treba da kupim nekoliko olovki i koverata i hartije.

b) Ali u poslednjem momentu, kad je trebalo da pođemo, naš sin se razboleo.

The third person singular of /trèbati/ 'to be necessary' (/trèbā/ 'it is necessary') is used impersonally, as in the examples in a) above, to mean 'it is necessary (that one do so-and-so)', 'it is felt to be obligatory (that one do so-and-so)'. These more literal meanings usually correspond to English 'should', 'ought to', 'have to'. In Serbo-Croatian the person who 'should', 'ought to' etc. is the subject of the verb following /da/: /treba da odem/ 'I ought to go', /treba da vidite/ 'you ought to see', /treba da svršimo/ 'we ought to finish'. The /trèbā/ stays the same, not reflecting the person involved. This usage is therefore called 'impersonal'. The negative is illustrated by the first example ('it is not necessary that you worry about anything ['nothing!']; note double negative). /ne treba/ is normally followed by imperfective verbs.

/trebā/ may be followed by an infinitive. In this case the construction is completely impersonal: /treba videti Beogradski grad/ 'one ought to see the citadel of Belgrade', 'you must see the Belgrade citadel'.

In the past the neuter singular, /trebalo/, is used impersonally, as under b). The verb after /da/ is in the present: 'it was necessary that we leave' - 'it was necessary for us to leave' - 'we had to leave'. Compare:

Trebalo je da budu ovde do osam.

They ought to (or, should) have been here by eight.

Trebalo je da vidite Beogradski grad.

You ought to (or, should) have seen the Belgrade citadel.

Croatian uses personal rather than impersonal constructions in place of the above. The verb /móрати/ plus infinitive is often used: /moram íei/ 'I have to go'. See the next note for /trèbati/.

Note 23.2.2 /trèbati/: Personal Use

Treba mi hitno.

I need him urgently.

Treba mi nešto jugoslovenskog novca.

I need some Yugoslav money.

Ali u zadnjem času kad smo trebali poći, naš sin se razbolio.

But at the last moment when we were about to leave our son got sick.

Here /trèbali smo/ 'we had to, we should have' is used personally, just as any other verb. Such personal use in the past is often optional: /trebali ste da vidite Beogradski grad/ may be said for the last example of the preceding note.

There is also the personal use of /trèbati/ in the sense of 'be needed', with the dative indicating the one who 'needs'. Examples are:

Ako vam trebam, vi me zovite.

If you need me ('I am necessary to you') call me.

Trebaju mi nova kola.

I need a new car.

It is also possible to use the adjective /pòtreban/ 'necessary' in a construction meaning much the same thing: /potreban mi je hitno/ 'I need him urgently'.

Note 23.3 Noun: /gòst/

The noun /gòst/ 'guest, customer' has the ending /-ijū/ in the genitive plural. Note also the vowel length and stress changes:

N	gòst	gòsti
A	gòsta	gòste
G	gòsta	góstijū
D	gòstu	góstima
I	gòstom	góstima

The following nouns have this /-ijū/ ending:

Masculine:	p̀rst	'finger, toe'	pl. p̀rsti	G p̀rstijū
	nòkat	'(finger or toe) nail'	pl. nòkti	G nòktijū
	_____	'breasts'	pl. p̀rsi	G p̀rsijū
Neuter:	pléce	'shoulder blade'	pl. pléca	G plécijū
Feminine:	vàš	'louse'	pl. v̀ši	G v̀šijū
	kòst	'bone'	pl. kòsti	G kòstijū
Neuter singular,	òko	'eye'	pl. òči	G ócijū
Feminine plural	ùho/ùvo	'ear'	pl. ùši	G úšijū

There is some variation in usage of these forms, as the genitive plural endings /-ā/ and /-ī/ also may occur. /p̀rsa/ (n. N pl.) may also be used instead of /p̀rsi/. Note how many of these are body parts, and that several occur in pairs.

Note 23.4 Verb: Pluperfect

Ali, bili smo se uplašili, da nije nešto opasno.

This is an example of the pluperfect. This verb construction is not very common in Serbo-Croatian. The elements of it are: present form of 'to be' + /l/ participle of /biti/ + /l/ participle of verb denoting the action involved. Here: /smo/ + /bili/ + /uplašili se/. The position of /smo/ and /se/ are of course determined by enclitic order. Both of the /l/ participles agree with the subject.

In the affirmative the pluperfect is generally used in association with such as /jòš/ 'yet, still'.

Prtljag je već bio došao.

The baggage had already come.

Prtljag još nije bio došao.

The baggage hadn't come yet.

Note 23.5 New Verbs

a	I	nádati se	nádám se		to hope
a/Jě	I	očekívati	očekujēm		to expect
--- . ---					
i	P	iznenádití (se)	da (se) iznénádím		to surprise
a/Jě	I	iznenáďvati (se)	iznenáďujēm (se)		
i	P	izvěstiti	da ízvěstím		to inform
		/izvijéstiti	/da ízvijestím		
a	I	izveštávati	izveštávām		
		/izvješćívati	/izvješćujēm		
i	I	ljútiti (se)	ljútím (se)		to anger
i	P	naljútiti (se)	da (se) náljútím		
i	I	plàšiti (se)	pláším (se)		to fear
i	P	úplašiti (se)	da (se) úplaším		
e	P	razbóleti se	da se razbólim	razbóleo	to fall ill
		/razbóljeti se		/razbólío	
a	I	razbolévati se	razbolévām se		
i	P	spréčiti	da spréčím		to prevent
		/sprijéčiti	/da spriječím		
a	I	sprečávati	sprečávām		
		/spriječávati	/spriječávām		
i	P	sprémíti	da sprèním		to prepare
a	I	sprémati	sprèmām		
C/n	P	srèsti	da srètnēm		to meet, en-
a	I	srètati	srètām <u>or</u> ,		counter
a/Jě			srècēm		
a/ě	I	zvàti	zovēm	zvào, zvála	to call
a/ě	P	pózvati	da pozovēm	pózvao,	to call, invite
				pòzvála	
a	I	pozívati	pózívām		to invite

Grammatical Drill

GD 23.1 Impersonal Verbs - Learning Drill

GD 23.1.1 /ima/ 'there is, there are' /imaju/ 'there are'

Negative transform drill

With Count Nouns

Following is a set of sentences using /ima/ and, where possible, /imaju/, in the senses 'there is, there are'. Each of these is to be put in negative. The first two negative sentences are given as models. (Only /jedna/ has /ni-/.)

Ima jedna velika pijaca u gradu.Nema nijedna velika pijaca u gradu.Ima dve velike pijace u gradu.Nema dve velike pijace u gradu.Imaju dve velike pijace u gradu.Ima pet velikih pijaca u gradu.Ima velikih pijaca u gradu.Ima mnogo velikih pijaca u gradu.Ima nekoliko velikih pijaca u gradu.

(Question: Da li ima velikih pijaca u gradu?)

Sentences for the above drill:

Ovde ima jedan dobro snabdeven magazin.U hotelu ima jedan gost iz Francuske.Ima jedno dobro gradsko pozorište.Ima jedan dobar put do jugoslovensko-austrijske granice.U gradu ima jedna dobro snabdevena radnja sa samoposlugom.With Mass NounsIma kafe.

Nema kafe.

Ima mnogo kafe.

Nema mnogo kafe.

Ima dovoljno kafe.

Nema dovoljno kafe.

(Question: Da li ima kafe?)

Sentences for the above drill:

Ima pisaće hartije.Ima dobrog crnog hleba.Ima vrućeg čaja.U ovom magazinu ima jeftine robe.Ovde ima dobrog mleka.

With plural nouns:

Imaju jedne novine na stolu.

Nemaju nijedne novine na stolu.

Imaju dvoje novine na stolu.

Ima pet novina na stolu.

Ima mnogo novina na stolu.

Ima nekoliko novina na stolu.

(Question: Da li imaju jedne novine na stolu?)

Sentences for the above drill:

Imaju jedna kola na ulici.

Nemaju nijedna kola na ulici.

Imaju jedna vrata na kući s ulice.

Nemaju nijedna vrata na kući s ulice.

GD 23.1.2 /bio/, /bila/, /bilo/, etc. 'there was, there were'

With Count Nouns

Bio je samo jedan lep dan bez kiše
za vreme našeg odmora.

Nije bio nijedan lep dan bez kiše
za vreme našeg odmora.

Bila su dva lepa dana bez kiše za
vreme našeg odmora.

Bilo je pet lepih dana bez kiše za
vreme našeg odmora.

Bilo je nekoliko lepih dana bez kiše
za vreme našeg odmora.

(Question: Da li je bilo lepih dana bez kiše za vreme vašeg odmora?)

Sentences for the above drill:

Bila je samo jedna slobodna soba
u hotelu.

Nije bila nijedna slobodna soba u
hotelu.

Bilo je samo jedno skretenje s puta.

Bio je samo jedan dobar prelaz preko
granice.

Bila je samo jedna benzinska pumpa
u tom delu grada.

With Mass Nouns

Bilo je tople kafe.

Nije bilo tople kafe.

Bilo je kafe.

Bilo je dovoljno tople kafe.

Bilo je mnogo tople kafe.

(Question: Da li je bilo tople kafe?)

Sentences for the above drill:

Bilo je crnog hleba u restoranu.

Bilo je vruće vode u kupatilu.

Bilo je toplog čaja i kafe.

Bilo je telećeg mesa, mleka i hleba za večeru.

With Plural Nouns

Bile su jedne novine u sobi na krevetu. Nisu bile nijedne novine u sobi na krevetu.

Bile su dvoje novine u sobi na krevetu.

Bilo je pet novina u sobi na krevetu.

Bilo je mnogo novina u sobi na krevetu.

Bilo je nekoliko novina u sobi na krevetu.

Sentences for the above drill:

Bila su jedna kola preko puta vaše kuće.

Nisu bila nijedna kola preko puta vaše kuće.

Bila su jedna vrata na kući s ulice.

Nisu bila nijedna vrata na kući s ulice.

Jovanu je bilo žao što ste imali nesrećan slučaj.

Njemu je bilo žao što ste imali nesrećan slučaj.

Bilo mu je žao što ste imali nesrećan slučaj.

Zora   moj brat   moja sestra   moji roditelji   g. i g-đa Jović   Smitovi

GD 23.1.3 /biće/ 'there will be'

Biće jedan čovjek.

Neće biti nijedan čovek.

U hotelu će biti dva čoveka.

Biće mnogo ljudi.

Biće pet ljudi.

(Question: Da li će biti sveta?)

Žena   kelner   dete   gospodin   soba   gost

--- . ---

Biće dobrih hotela.

Neće biti dobrih hotela.

Tamo će biti dobrih hotela.

soba   čovek   lekar   radnik

--- . ---

U restoranu će sigurno biti hladnog
piva.

U restoranu neće biti hladnog piva.

Biće bar hladnog piva.

Neće biti hladnog piva.

(Question: Da li će biti hladnog piva?)

vruć čaj   hladna voda   dobra kafa   dobro mleko

Jovanu će biti milo što ćete doći.

Jovanu će biti žao što nećete doći.

Biće mu milo što ćete doći.

Biće mu žao što nećete doći.

Njemu će biti milo što ćete doći.

Njemu će biti žao što nećete doći.

majka   moji roditelji   g. i g-đa Jovanović
otac   naš gost   moji prijatelji Jugosloveni

GD 23.1.4 /treba/

Impersonal Use - Bezlična upotreba

The following substitution drill has, where possible (except for the first person singular) a negative transform using /gledati/. The final change of the sentence is a transform into the reflexive. The first sentence is given as a sample of the possible substitutions and transforms. Note that in the negative transforms imperfective verbs are used after /trèba/.

Sample pattern

	Treba videti Sabornu crkvu.	Ne treba gledati Sabornu crkvu.
(ja)	Treba da vidim Sabornu crkvu.	_____
(ti)	Treba da vidiš Sabornu crkvu.	Ne treba da gledaš Sabornu crkvu.
on	On treba da vidi Sabornu crkvu.	On ne treba da gleda Sabornu crkvu.
(mi)	Treba da vidimo Sabornu crkvu.	Ne treba da gledamo Sabornu crkvu.
(vi)	Treba da vidite Sabornu crkvu.	Ne treba da gledate Sabornu crkvu.
oni	Oni treba da vide Sabornu crkvu.	Oni ne treba da gledaju Sabornu crkvu.
	Treba da se vidi Saborna crkvu.	Ne treba da se gleda Saborna crkvu.

Further Sentences for the above drill: For each of the following sentences the instructor should select some substitutions from the above pattern, giving cues (/ja/, /on/, etc.) to the students in turn.

<u>Jovan</u> treba da nauči novu lekciju.	Jovan ne treba da uči novu lekciju. On već zna tu lekciju.
<u>Vi</u> treba da donesete prtljag sa stanice.	Vi ne treba da donosite prtljag sa stanice. Vaš prtljag je već donet.
<u>Zora</u> treba da izvesti Joviće da se dete razbolelo.	Zora ne treba da izveštava Joviće. Oni znaju da se dete razbolelo.
<u>Oni</u> treba da izađu negde van grada.	Oni ne treba da izlaze nigde. Vreme je rđavo.
Treba da promenimo hotel.	Ne treba da menjamo hotel.
<u>Oni</u> treba da plate sobu do 12.	Oni ne treba da plaćaju sobu pre 12.
Treba kazati <u>Jovanu</u> da dođe do 8.	Ne treba govoriti ništa Jovanu. On će doći na vreme.
<u>Neko</u> treba da otvori vrata Jovanu.	Niko ne treba da otvara vrata Jovanu. On ima svoj ključ. key
<u>Zora</u> treba da zatvori prozor. Napolju pada kiša.	Zora ne treba da zatvara prozor. Napolju ne pada kiša.
Treba odmah da <u>se</u> napiše pismo roditeljima.	Ne treba odmah da se piše pismo. Ja sam govorio s majkom telefonom.
<u>Zora</u> treba da vam pokaže Narodni muzej.	Zora ne treba da nam pokazuje Narodni muzej. Mi smo već bili u muzeju.
<u>Vi</u> treba da se spremite za pozorište.	Vi ne treba da se spremate za pozorište. Nećemo ići.

Personal Use - Upotreba glagola sa predmetom

- (ja) Treba mi jedna velika i lepa soba.
           1 2
- (ja) Trebaju mi dve velike i lepe sobe.
- (ja) Treba mi pet velikih i lepih soba.
- (ti) Treba ti jedna velika i lepa soba.
- (on) Treba mu jedna velika i lepa soba.
- (ona) Treba joj jedna velika i lepa soba.
- (mi) Treba nam jedna velika i lepa soba.
- (vi) Treba vam jedna velika i lepa soba.
- (oni) Treba im jedna velika i lepa soba.

Cue	1	2
	Forms used	mali auto
(ja)	meni, mi	čaša hladne vode
(ti)	tebi, ti	jedna olovka
(on)	njemu, mu	jedan koverat sa hartijom
(ona)	noj, joj	jedno obaveštenje
(mi)	nama, nam	jedna udobna stolica
(vi)	vama, vam	stan od tri sobe sa kupatilom
(oni)	njima, im	kuća u predgrađu grada /na periferiji

Trebaju mi jedna mala kola.
           1 2a

2a
 velika i jaka kola
 današnje novine - today's newspaper
 čiste pantalone - clean trousers
 čiste cipele - clean shoes
 čiste čarape - clean socks

Treba mi vruće vode.
           1 2b

2b
 benzin   pisaći materijal
 mleko   koverat i hartija
 kafa   hladno pivo
 hartija   teleće meso
 hleb   belo vino
 novac

Treba mi posao.
1 2c

2c
pasoš
jedan dobar radnik
Jovanova pomoć
broj vaše kuće
broj Smitovog telefona

GD 23.2 Model Transform Drill

GD 23.2.1 The following model drills the transform from the transitive use of /ima/ to the intransitive. This transform is to be drilled with 2, 5 and /mnogo/. The transforms below are to be drilled with the same substitutions.

Varoš ima jednu <u>lepu ulicu</u> .	Ima jedna lepa ulica u varoši.
Varoš ima dve <u>lepe ulice</u> .	Imaju dve lepe ulice u varoši.
Varoš ima 5 <u>lepih ulica</u> .	Ima pet lepih ulica u varoši.

Sentences for the above drill:

Oni imaju <u>jednog gosta</u> iz Francuske.	Ima jedan gost iz Francuske kod njih.
Ovaj grad ima jednu dobro <u>snabdevenu robnu kuću</u> .	Ima jedna dobro snabdevena robna kuća u ovom gradu.
Moj hotel ima <u>dobrog portira</u> .	Ima dobar portir u mom hotelu.
Moja soba ima <u>sto, stolicu i ogledalo</u> .	U mojoj sobi imaju sto, stolica i ogledalo.

GD 23.2.2 The following model drills the transform from present /ima/ to past /bio/ (etc.), with substitutions.

Ima jedan <u>čovек</u> u čekaonici.	Bio je jedan čovek u čekaonici.
Ima dva <u>čoveka</u> u čekaonici.	Bila su dva čoveka u čekaonici.
Ima pet <u>ljudi</u> u čekaonici.	Bilo je pet ljudi u čekaonici.
Ima <u>ljudi</u> u čekaonici.	Bilo je ljudi u čekaonici.
Ima mnogo <u>ljudi</u> u čekaonici.	Bilo je mnogo ljudi u čekaonici.

Sentences for the above drill:

Ima jedna <u>dobra papirnica</u> u ovom delu grada.	Bila je jedna dobra papirnica u ovom delu grada.
Ima jedno <u>lepo selo</u> u okolini.	Bilo je jedno lepo selo u okolini.

GD 23.2.3 The following model drills the transform from impersonal past /bilo/ to future /biće/ - /će biti/, with substitutions.

Jovićima je bilo žao što niste došli kod njih.

Bilo im je žao što niste došli kod njih.

Njima je bilo žao što niste došli kod njih.

Jovićima će biti žao što nećete doći kod njih.

Biće im žao što niste došli kod njih.

Njima će biti žao što niste došli kod njih.

Sentences for the above drill:

Mom ocu je bilo prijatno što ste odseli kod nas.

Jovanu je bilo žao što niste ostali duže kod njega.

G. Joviću je bilo milo što se upoznao s vama.

Mom ocu će biti prijatno što ćete odsesti kod nas.

Jovanu će biti žao što nećete ostati duže kod njega.

G. Joviću će biti milo da se upozna s vama.

GD 23.2.4 The following model drills the transform from impersonal /trebalo/ to personal, with substitutions of person.

Trebalo je da uzmem taksi.

Trebalo je da uzmeš taksi.

Trebalo je da uzme taksi.

Trebalo je da uzmemo taksi.

Trebalo je da uzmete taksi.

Trebalo je da uzmu taksi.

Trebao sam da uzmem taksi. /uzeti

(Question: Da li ste uzeli taksi?)

Sentences for the above drill: Follow the instruction in GD 23.1.4

Trebalo je da Jovan promeni novac juče.

Trebalo je da donesete prtljag juče sa železničke stanice.

Trebalo je da se spremimo za pozorište na vreme.

Trebalo je da nosač unese prtljag u voz, a ne vi.

Jovan je trebao da promeni novac juče. /promijeniti

Trebali ste da donesete prtljag juče sa železničke stanice. /donijeti

Trebali smo da se spremimo za pozorište na vreme. /se spremiti

Nosač je trebao da unese prtljag u voz a ne vi. /unijeti

Taman je trebalo da pođemo, a dete se razbolelo.

Trebalo je da izvestim Joviće da ne možemo doći.

Taman smo trebali da pođemo, a dete se razbolelo. /poći

Trebao sam da izvestim Joviće da ne možemo doći. /izvijestiti

GD 23.3 Questions and Answers

GD 23.3.1 Questions with /ima/, /bilo je/ and /biće/

Koliko ima dobro snabdevenih radnji?

Koliko je bilo dobro snabdevenih radnji?

Da li ima dobro snabdevenih radnji?

Da li je bilo dobro snabdevenih radnji?

Da li će biti dobro snabdevenih radnji?

Substitutions:

gost   deca   dobar lekar   dobro uređen park   benzinska pumpa

Da li ima čaja?

Da li je bilo čaja?

Ima samo jedna dobro snabdevena radnja.

Bilo je nekoliko dobro snabdevenih radnji.

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima dobro snabdevenih radnji.

Ne, na žalost nema dobro snabdevenih radnji.

Da, bilo je.

Ne, nije bilo.

Da, bilo je dobro snabdevenih radnji.

Ne, nije bilo dobro snabdevenih radnji.

Da, biće.

Ne, neće biti.

Naravno, biće dobro snabdevenih radnji.

Nije sigurno da će biti dobro snabdevenih radnji.

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima čaja.

Ne, nema čaja.

Da, bilo je.

Ne, nije bilo.

Da, bilo je čaja.

Ne, nije bilo čaja.

Hoće li biti čaja?

Da, hoće.

Ne, neće.

Da, biće čaja.

Ne, neće biti čaja.

Substitutions:

mleko	benzin	hartija	topla voda	meso
hladno pivo	posao	roba	vruća kafa	crni hleb

GD 23.4 Question and Answer Drill with Prompt

Bili smo na prijemu kod Jovića.

Da li ste bili na prijemu kod Jovića?

Bilo je vrlo lepo.

Kako je bilo?

Nije bilo ništa naročito.

Kako ste se proveli?

Divno smo se proveli.

Da li je bilo puno gostiju?

Bilo je puno gostiju.

Da li je bilo nepoznatih gostiju?

Svi su bili poznati.

Da li je bio neko nepoznat?

Bilo je naše staro društvo.

Bilo je nepoznatih gostiju.

Bili su njihovi prijatelji iz

Ko je bio?

Splita.

Mislim da ih vi ne poznajete.

Da li ih ja poznajem?

Oni se zovu g. i g-đa Šimić. Oni

Kako se oni zovu? Da li su to mladi

su mladi ljudi, i vrlo lepo

ljudi?

izgledaju.

Ja sam se upoznao s njima.

Da li ste se upoznali s njima?

Sreo sam se s jednim starim

Da li je bio još neko?

prijateljem.

Večera je bila vrlo lepa. To je

Kakva je bila večera?

u stvari bio bife.

Sve je bilo vrlo lepo spremljeno.

Kako je bilo spremljeno?

I mi smo bili pozvani.

Da li ste vi bili pozvani?

Naš sin se razboleo i to nas je

Zašto niste došli. Šta vas je sprečilo

sprečilo da dođemo.

da dođete?

Odmah smo pozvali lekara.

Da li ste zvali lekara?

/Nismo zvali lekara.

Lekar je kazao da nije ništa

Šta je kazao lekar?

ozbiljno.

On je iznenada dobio temperaturu.

Da li je imao temperaturu?

Pokvario je stomak.

Jovići su vas očekivali da dođete.

Pitali su nas šta je s vama.

U onoj zabuni zaboravili smo da
izvestimo da ne možemo doći.

Oni su se naljutili na vas.

Oni se nisu naljutili na vas.

Oni su ljuti na vas.

Oni nisu ljuti na vas.

Šta je bilo? Od čega je dobio
temperaturu.

Da li su nas Jovići očekivali?

Zašto niste ništa javili?

Da li su se naljutili na nas?

Da li su oni ljuti na nas?

GD 23.5 Conversations - Razgovori

GD 23.5.1

A

B

Tražio sam vas danas poslije podne
u uredu.

Gdje ste proveli poslije podne?

Što su vam kazali?

Zar vas nisu ništa obavijestili¹
o tome?

Da li možete bar odmah dobiti stvari.

Koliko će to trajati?

Vi im morate kazati da živite sa
obitelji u hotelu i da vam stvari
hitno trebaju.

Jeste li promijenili novac?

Mislim da se danas mijenja novac u
ambasadi. Zašto ne vidite?

Nema na čemu.

Žao mi je, ali poslije podne nisam
dolazio u ured.

Prvo sam išao na kolodvor da vidim da
li su stigle naše stvari.

Sad se baš vraćam sa kolodvora.

Kazali su mi da su stvari tu već tri
dana.

Nisu. Možete misliti koliko sam bio
ljut zbog toga.

Ne, činovnik kaže da ne možemo dobiti
stvari dok se ne izvrši carinski
pregled.

Oni kažu da se to vrši brzo.

Tako sam i uradio.

Jesam, ali ne znam da li će mi sad
biti dovoljno.

Vidjeti ću, hvala što ste me obavijestili.

¹ /obavijestiti/ 'to inform'

Тражио сам вас данас после подне у канцеларији.

Где сте провели после подне?

Шта су вам казали?

Зар вас нису ништа известили о томе?!

Да ли можете бар одмах да добијете ствари.

Колико ће то да траје?

Ви треба да им кажете да живите у хотелу с породицом и да вам ствари хитно требају.

Јесте променили новац?

Мислим да се данас мења новац у амбасади. Зашто не видите?

Нема на чему.

Јао ми је, али после подне нисам долазио у канцеларију.

Прво сам ишао на железничку станицу да видим да ли су стигле наше ствари. Сад се баш враћам са станице.

Казали су ми да су ствари ту већ три дана.

Нису. Можете мислити колико сам био љут због тога.

Не, чиновник каже да не можемо добити ствари док се не изврши царински преглед.

Они кажу да се то врши брзо.

Тако сам и урадио.

Јесам, али не знам да ли ће ми сад бити довољно.

Видећу, хвала на обавештењу.

GD 23.5.2

Hoćete li ići večeras u kazalište?

Kako? Zar vi niste uzeli karte za večeras?

Što mu je bilo. Nije valjda ništa ozbiljno?

Što kaže liječnik?

Od čega je dobio temperaturu?

To je razumljivo. Šta ste radili s kartama?

Jeste bili kod njih juče?

Na žalost nećemo.

Jesmo, ali ne možemo ići. Naš sin se juče razbolio.

Još nije sigurno da li je i koliko ozbiljno. Juče je imao visoku temperaturu.

Ljekar misli da nije ništa opasno.

Od stomaka. Danas nema vrućice, ali ne možemo ići nigdje.

Daćemo ih našim prijateljima Jovićima. Žena je to već uredila sa gospođom Jović.

Nismo. Mali nam je pokvario cijelu večer.

Ni mi nismo bili. Mi smo bili zauzeti.

Хоћете ли ићи вечерас у позориште?

На жалост нећемо.

Како? Зар ви нисте узели карте за вечерас?

Јесмо, али не можемо ићи. Наш син се јуче разболео.

Шта му је било? Није ваљда ништа озбиљно?

Још није сигурно да ли је и колико озбиљно. Јуче је имао велику температуру.

Шта каже лекар?

Лекар мисли да није ништа опасно.

Од чега је добио температуру?

Од стомака. Данас нема температуру, али не можемо нигде ићи.

То је разумљиво. Шта сте радили с картама?

Даћемо их нашим пријатељима Јовићима. Жена је то већ уредила са госпођом Јовић.

Јесте били код њих јуче?

Нисмо. Мали нам је покварио цело вече.

Ни ми нисмо били. Ми смо били заузети.

GD 23.5.3

Molim vas, gospođo Jović, izvinite nas što juče nismo došli.

Mi smo vas očekivali i bilo nam je žao što niste došli.

I nama je bilo žao, ali nismo mogli, iako smo željeli da dođemo.

Ja sam otprilike znala da vas je nešto spriječilo da dođete.

Mali se razbolio. Kad je trebalo da pođemo, on je dobio visoku temperaturu.

Nadam se da nije nešto ozbiljno. Jeste li zvali liječnika?

Jesmo. Uplašili smo se zbog temperature. Moj muž je odmah otišao po liječnika.

Što je kazao liječnik?

Liječnik kaže da nije ništa opasno.

Hvala Bogu, kad nije ništa ozbiljno.

Izgleda da je pokvario stomak.

Mi ćemo se vidjeti drugi put.

Sve se desilo tako iznenada, da vas u onoj zabuni nisam ni obavijestila da ne možemo doći.

Tako je gospođo sa djecom. Njima se uvijek nešto neočekivano dogodi.

Molim, izvinite me.

Ne treba ništa da se izvinjavate. I ja sam majka i znam kako je kad se dijete razboli. Hvala Bogu da mu je dobro.

Hvala vam. Do viđenja.

Do viđenja.

Молим вас, госпођо Јовић, да нас
извините што јуче нисмо дошли.

И нама је било жао, али нисмо могли,
иако смо желели да дођемо.

Мали се разболео. Кад је требало да
пођемо, он је добио велику темпера-
туру.

Јесмо. Уплашили смо се због темпера-
туре. Мој муж је одмах отишао по
лекара.

Лекар каже да није ништа опасно.
Изгледа да је покварио стомак.

Све се десило тако изненада, да вас
у оној забуни нисам ни известила
да не можемо доћи.

Молим вас да ме извините.

Хвала вам. До виђења.

Ми смо вас очекивали и било нам је жао
што нисте дошли.

Ја сам отприлике знала да вас је нешто
спречило да дођете.

Надам се да није нешто озбиљно. Јесте
звали лекара?

Шта је казао лекар?

Хвала Богу, кад није ништа озбиљно.
Ми ћемо се видети други пут.

Тако је госпођо са децом. Нима се
увек нешто неочекивано деси.

Не треба ништа да се извињавате. И ја
сам мајка и знам како је кад се дете
разболи. Хвала Богу да му је добро.

До виђења.

GD 23.6 Homework - Domaći zadatak

1. Change the first five sentences, using /ima/ in its intransitive use.
Change the last five from affirmative to negative.

1. Imam jednu veliku teškoću.
2. Naš hotel ima dobre sobe i krevete.
3. Ovaj grad ima tri benzinske stanice.
4. Moja soba ima dvoja vrata.
5. Naše selo ima samo jedan telefon.
6. Treba svršiti danas ovaj posao.
7. Treba da izvestite Joviće da se dete razbolelo i da ne možemo doći.
8. On treba da pozove Jovana i da mu kaže u čemu je stvar.
9. Vi treba da čujete šta Jovan kaže.
10. Treba uzeti taksí. Naša kola su pokvarena.

2. Change the resulting intransitive sentences 1 - 5 to the past. Change the
(original) affirmative 6 - 10 to the past.

UNIT 24

Reading Selection - Štivo za čitanje
Letters from John - The Market Place
Jovanova pisma - Pijaca

Dragi prijatelju,

Ovde ima довољно свежег поврћа и воћа у доба сезоне. Обоје су доброг квалитета и продају се на пијаци. Од поврћа има: бораније, грашка, кромпира, пасуља, зелене салате итд. Од воћа има, разних врста јабука и крушака, шљива, јагода, малина и купина. Скоро сваки део града има своју пијаци. Главни произвођачи су још увек сељаци. Они лично продају своје производе. Овде се употребљавају метарске мере и све се продаје и мери на килограм и литар.

Сада се отварају и радње са самопослугом. У њима се продају све врсте животних намирница, укључујући: пиринач, шећер, со, кафу, конзерве, јужно воће итд. Главни снабдевачи таквих радњи су пољопривредна добра и прехранбена индустрија.

Месо и хлеб су главна храна, а главно пиће кафа, шљивовица и вино. Главно месо је свињско. Телетина је најскупља, а јагњетина и говеђина су најјефтиније. Рибе нема довољно, изузев у приморским крајевима. Нема оскудице у храни ни у текстилној роби, али број продавница је недовољан. Велика средства се троше да се овај недостатак отклони и да потрошачи не губе због тога време. Колико се у томе успело не знам.

Примите много срдачних поздрава од нас свију

Ваш пријатељ,
Џон

Dragi prijatelju,

Ovde ima dovoljno svježeg povrća i voća u doba sezone. Oboje su dobre kakvoće i prodaju se na tržnici. Od povrća ima: mahuna, graška, krumpira, pasulja, zelene salate itd. Od voća ima, raznih vrsta jabuka i krušaka, šljiva, jagoda, malina i kupina. Skoro svaki dio grada ima svoju tržnicu. Glavni proizvođači su još uvijek seljaci. Oni lično prodaju svoje proizvode. Ovdje se upotrebljavaju metarske mjere, i sve se prodaje i mjeri na kilogram i litar.

Sada se otvaraju i radnje sa samoposluživanjem. U njima se prodaju sve vrste živežnih namirnica, uključujući: rižu, šećer, so, kavu, južno voće, konzerve itd. Glavni dobavljači trgovinskih radnji jesu poljoprivredna dobra i prehranbena industrija.

Meso i kruh glavna su hrana, a glavno piće jest šljivovica i vino. Teletina je najskuplja, a janjetina i govedina su najjeftinije. Ribe nema dovoljno, osim u primorskim krajevima. Nema oskudice u hrani ni u tekstilnoj robi, ali je broj prodavaonica nedovoljan. Zato se troše velika sredstva da se ovaj nedostatak ukloni i da potrošači ne gube zbog toga vremena. Koliko se u tome uspjelo, ne znam.

Primite mnogo srdačnih pozdrava od sviiju nas.

Vaš prijatelj

Džon

Basic Sentences - Osnovne rečenice

vegetable, vegetables	póvrće	пóврће
fruit, fruits	vòće	вòће
season	sezóna	сезóна
There are plenty of fresh vegetables and fruits here in season.	Óvdje íma dóvoljno svjéžeg póvrća i vòća u dóba sezóně.	Овде íма дóвољно свéжег поврћа и вòћа у дóба сезóнэ.
both	óboje	óбоје
quality	kvalítět /kakovóca	квалítět /каковóца
Both are of good quality and are sold on the market-place.	Óboje су дóбре каквóце i прóдају се на трžници.	Обоје су дóброг квалитэта i прóдају се на пíјаци.
string beans	máhune pl. f.	борáнија
peas	grášak G gráška	грáшак грáшка
potatoes	krúmpír G krumpíra	крóмпйр кромпйра
beans	pásulj G pasúlja	пасуљ пасуља

green	zelen, zeléna, zeléno, zèlenī, -ā, -ō	зѐлен, -ѐна, -ѐно; зѐленї, -ā, -ō
salad	saláta	салáта
lettuce	zèlena saláta	зѐлена салáта
farther, further	dàljī, -ā, -ē	даљї, -ā, -ē
etc.	itd. (i táko dàljē)	итд. (и тако даљѐ)
Of vegetables there are: string beans, peas, potatoes, beans, lettuce, etc.	Od pòvrća ima: mahūnā, gráška, krumpíra, pasúlja, zèlene salátē itd.	Од пòврћа има: борáније, грáшка, кромпїра, пасу́ља, зѐлене салáтѐ итд.
various	ràzan, ràzna, -o	рáзан, рáзна, -o
kind, species, brand, sort	vřsta	врста
apple, apple-tree	jàbuka	jàбука
pear, pear-tree	krùška	крушка
plum, plum-tree	šljìva	шљїва
strawberry	jàgoda	jàгода
raspberry	málina	мáлина
blackberry	kúpina	кúпина
Of fruits there are various kinds of apples and pears, plums, strawberries, raspberries and black- berries.	Od vòća ima, ràznih vřsta jàbūkā, krù- škā, šljìvā, jàgòdā, málinā i kúpīnā.	Од вòћа има, рáзних врста jàбука, кру- шка, шљївā, jàгòдā, мáлинā и кúпīнā.
Almost every part of town has its own market.	Skòro svàki dio gràda ima svòju tržnicu.	Скòро свàки део града има свòју пìјацу.
producer	proizvòdāč G proizvòdāča	произвòђāч произвòђāча
peasant	séljāk G seljāka	сѐљāk сѐљāка

	pl. seljáci	сеља́ци
The main producers are still, the peasants.	Glávní proizvoďáči su j ^o š úvijek seljáci.	Гла́вни произво́дчи су још увек сеља́ци.
personally	lično	лично
product, produce	proizvod	прои́звод
They themselves sell their own produce.	Oni lično prodaju sv ^o je proizvode.	Они лично продају сво́је производе.
to use	upotrebljavati, upotr ^e bljav ^a m	употреба́вати, употреба́вам
measurement	mjera	ме́ра
The metric system is used here.	Ovdje se upotrebljavaju metarske mjere.	Овде се употреба́вају ме́тарске ме́ре.
to measure, weigh	mjeriti, mjerim	ме́рити, ме́рим
kilogram	kilogram	килограм
liter	litar, litra / litar	ли́тар, ли́тра / ли́тар
And everything is sold and weighed by kilogram and liter.	I sve se prodaje i mjeri na kilogram i litar.	И све се продаје и мери на килограм и литар.
Supermarkets are also opening now.	Sada se otvaraju i radnje sa samoposluživanjem.	Сада се отварају и радње са самопослугом.
pertaining to life, vital	životni, -ā, -ō	животни, -ā, -ō
pertaining to food	živežni, -ā, -ō	жи́вежни, -ā, -ō
victuals, foodstuff, food	námirnica / živež	на́мирница / жи́веж
or,	živežne námirnice	животне на́мирнице
All sorts of foodstuffs are sold in them.	U njima se prodaju sve vrste živežnih námirnicā.	У њима се продају све врсте животних на́мирница.

to be including, to include	uključivati, uključujujēm	укључивати, укључујѐм
including	uključujući	укључујући
rice	riža	пиринач, пиринча
sugar	šécer	шећер
salt	sò G sòli I sòlju f.	сò сòли сòљу
canned food	kónzërva Gpl. kónzërvī	кóнзëрва кóнзëрви
south	jùg	југ
south, southern	jùžnī, -ā, -ò/ jùžnī, -ā, -ò	јужни, -ā, -ò/ јужни, -ā, -ò
tropical fruit	jùžno vòće	јужно вòће
There's (there are included) rice, sugar, salt, coffee, canned goods, tropical fruit, etc.	Tu se uključuju: riža šécer, sò, kàvu, jùžno vòće, kónzërve, itd.	Ту се укључују: пиринач, шећер, сò, кафа, кóнзëрве, јужно вòће, итд.
supplier	snabđevāč, snabđjavāča	снабдевач, снабдевача
or,	dobavljač, dobavljača	добављач, добављача
such	tākav, tākva, -o	такав, таква, -o
commercial	trgovinski, -ā, -ò	трговачки, -ā, -ò
agricultural	poljoprivredni, -ā, -ò	пољопривредни, -ā, -ò
farm, estate	dòbro	дòбро
state farm	poljoprivredno dòbro	пољопривредно дòбро
food industries	prehranbena indústrija	прехранбена индúстрија
The state farms and the food industry are the main suppliers of such stores.	Glávni dobavljači takvih trgovinskih radnji jesu	Главни снабдевачи таквих радњи су пољопривредна

	poljoprivredna dobra i prehranbena industrija.	добра и прехранбена индустрија.
food	hrana	храна
drink, beverage	pice	пиће
plum brandy, šljivovica	šljivovica	шљивовица
Meat and bread are major food[s], and the main drink[s] coffee, šljivovica and wine.	Meso i kruh glavna su hrana, a glavno pice jest šljivovica i vino.	Месо и хлеб су главна храна, а главно пиће кафа, шљивовица и вино.
pertaining to pork	svinjski, -a, -o	свињски, -а, -о
pork	svinjetina	свињетина
Pork is the main meat.	Svinjetina je glavno meso.	Главно месо је свињско.
veal	teletina	телетина
the most expensive	najskuplji, -a, -e	најскупљи, -а, -е
lamb	janjetina	јагњетина
beef	govedina	говеђина
the cheapest	najjeftiniji, -a, -e	најјефтинији, -а, -е
Veal is the most expensive, and lamb and beef are the cheapest.	Teletina je najskuplja, a janjetina i govedina su najjeftinije.	Телетина је најскупља, а јагњетина и говеђина су најјефтиније.
except (with G) or, (with G)	izuzev osim	изузев / осим
coastal	primorski, -a, -o	приморски, -а, -о
fish	riba	риба
There isn't enough fish, except in the coastal regions.	Ribe nema dovoljno, osim u primorskim	Рибе нема довољно, изузев у приморским крајевима.

	krájevima.	
shortage	óskudica	óскудица
textile	tèkstilnī, -ā, -ō	тèксти́лнī, -ā, -ō
There are no shortages of food or textiles.	Něma óskudice u hrání ni u tèkstilnoj ròbi.	Нема óскудице у храни́ни у тèкстилној роби.
sales outlet	prodavaóna	прóдавница
Only the number of sales outlets is inadequate.	Sámo je bróј pro- davaóna nédovóljan.	Само је број прóдавница́ нédовољан.
consumer	potróšāč, potrošāča	потрошāч, потрошāча
to lose	gúbiti, gúbim	гúбити, гúбим
The consumers lose time because of this.	Zbòg tóga potrošāči gúbe vrěmena.	Потрошāчи гúбе́ збòг тóга врěме.
to spend, to consume	tróšiti, tróšim	трóшити, трóшим
lack, shortcoming, drawback	nedostātak G nedostātkā pl nedostāci	недостāтак недостāтка недостāци
to remove	otklóniti, da ótklonim	отклóнити, да óтклоним
or,	uklóniti, da úklonim	уклóнити, да úклоним
For that reason great efforts are being made ('means are spent') to remove this drawback.	Zāto se tróšē vėlīka srědstva, da se óvaj nedostātak úklonī.	Зато се троше вєлика срєдства, да се óвај недостāтак óтклонī.
to succeed	úspjeti, da úspijēm	úспєти, да úспєм
How well they have succeeded in this I don't know.	Kolīko se u tóme úspjelo, nē znām.	Колīко се у тóме úспєло, нє знām.
greeting	pòzdrāv	пòздрав

Very best wishes from all
of us.

Prímite mnógo srdačnih
pòzdrāvā od svíjū
nās.

Примите много сердечних
пòздравā од нас свíjū.

Grammatical Notes

Note 24.1 Verb: Use of /se/ with verb; Reflexive verbs

Note 24.1.1 Constructions with /se/

Oboje su dobrog kvaliteta i prodaju se na pijaci.

Sada se otvaraju i radnje sa samoposlugom.

U njima se prodaju sve vrste životnih namirnica.

Velika sredstva se troše da se ovaj nedostatak otkloni.

/se/ generally refers back to the subject of the verb. If the verb is a transitive one, which may take an object, /se/ is the object of the action. At the same time it refers to the subject of the verb. All of the verbs with /se/ in the above examples are transitive. Used without /se/ the subject 'acts' upon some other party. Used with /se/ the action is directed to the subject. /oboje se prodaju/ indicates that selling is done with reference to the subject, /òboje/. It might be literally translated 'both sell themselves'. It means 'both are sold'. Compare the non-reflexive and reflexive meanings of the verbs involved:

prodávati	to be selling	prodávati se	to be (being) sold
otvāрати	to be opening (something)	otvāрати se	to be opening (of oneself)
tróšiti	to be spending, consuming	tróšiti se	to be being spent, consumed

Where the plain verb is transitive, as here, the reflexive may correspond to an English passive ('to be being sold') or to an intransitive ('to be opening' as in 'the door is opening').

Compare also:

Pije se kafa.

Meni se pije kafa.

The first example is clear, 'coffee is drunk' or 'coffee is being drunk'. In the second example the dative /meni/ indicates the person who is concerned with drinking coffee. The meaning is 'I feel like drinking coffee' or 'I'm in the mood for a cup of coffee'.

Some other examples of reflexives are:

To se obično dešava zimi.

Ne, ne sećam je se.

Pa kako se vama i vašima dopada
Beograd?

Zašto se ne služite češće gradskim
prevoznim sredstvima?

Zar se vi ne sećate nje?

Zato što imam kola i služim se njima.

The first example is of a verb which is always used with /se/. The meaning 'happens' shows that the subject is concerned in the action. It shows the involvement of the subject, without the subject being the one on whom the action is taken. This is sometimes referred to as 'middle' as opposed to 'active' and 'passive'. Another good example of a 'middle' meaning is /žaliti se/ 'to complain' (/žaliti/ 'to be sorry for'). The second example illustrates the use of the dative with a reflexive. The word in the dative indicates the person or persons concerned.

Subject	Person Concerned	Reflexive	Verb
Beograd	mi	se	dopada

The next two examples show a reflexive verb (/sècati/, which is always used with /se/) with the genitive indicating the object of the action.

Subject	Reflexive	Negative	Verb	Object
vi	se	ne	sećate	nje

Another verb accompanied by the genitive is /bojati se/ 'to be afraid of': /bojim se toga/ 'I'm afraid of that'. The last two examples show the reflexive in a construction using the instrumental. The verb /služiti se/ 'to serve oneself' is accompanied by the instrumental of the noun or pronoun indicating the means by which one does so. 'Why don't you serve yourself more often by means of city transportation?' 'Because I have a car and serve myself by means of it ('them').' The normal English equivalent is 'use'.

Note also the use of certain prepositions with given reflexive verbs:

naúčiti se	to get accustomed (to: /na/)
brinuti se	to worry (about: /za/)

Verbs which do not otherwise have direct objects may take /se/. The action, rather than the subject, is reflected. For example /ide/ 'he's going', /ide se/ 'one goes' (that is, 'going is done'). Compare:

Govori se da idete u Beograd.	It's said (or, they say) that you're going to Belgrade.
Gleda se da se spase sve što se može.	One sees to it that everything possible is saved.
Ovde se prosi.	There's begging done here.
Treba da se izađe negde ove nedelje.	We'll ('One will') have to go out somewhere this week.
Radi se o glavi.	It's a matter of life or death. ('works itself about a head')

Reflexive verbs are often used in the third person singular with no separate subject expressed, as in the above examples. In some cases the usage is 'impersonal, that is, a personal subject may not be added. /ide se/ 'one goes', is such a construction, as are /prosi se/, /izađe se/, /radi se/. In most cases, however, a separate subject is possible. In the following examples a) is impersonal, the verbs in b) sentences have a subject.

a. Ako se hoće, onda se može.	If one wishes, then one can.
b. Što se hoće, to se može.	What is wished, is possible.
a. Tim putem se ne može ići.	It's impossible to go by that road.
b. To se ne može.	That's impossible.
a. Razume se samo po sebi.	It goes without saying. It's self-evident. ('it's understood by itself alone')
b. Ona se u to razume.	She's adept at that.

The past of the impersonal is the neuter /l/ participle plus /se/:

Čuje se da idete u Beograd.	I hear (or, it is rumored) that you're going to Belgrade.
Čulo se da idete u Beograd.	I heard (or, there was a rumor) that you were going to Belgrade.

In summary, some verbs are never used with /se/; others are used only with /se/ (that is, are always reflexive); most verbs may occur with or without /se/. Whether a verb occurs as a reflexive, and how it is used, must be learned as the verbs are learned and used. Reflexive verbs may correspond to:

1. a passive construction

Pisáci materijal se prodaje u   Stationery is sold in bookstores.
knjižarama.

2. a middle voice

Ja se brinem za njega.   I'm worried about him.
Beograd mi se dopada.   I like Belgrade.

3. an impersonal construction

Izlazi se.   One goes out.

See also Note 25.1.2.

Note 24.1.2 Verb: Reflexive and Non-reflexive Verbs

The following list gives some idea of the variety of meanings carried by reflexive verbs. Examples are occasionally given. Where the infinitives listed do not normally occur (as such) with /se/, they are indicated by *. This means that the third person singular with /se/ is the form likely to be used. The infinitive will occur as used in the formation of the future.

Plain Verb		Reflexive Verb	
čekati	to wait	*čekati se	to be waited for
		čekā se	one waits
Autobús će se čekati dugo.		You will have to wait a long time	for bus.
Autobus se čeka dugo.		One must wait a long time for a bus.	
čitati	to read	*čitati se	to be read
		čitā se	reading is done
Njegov rukopis se čita vrlo teško.		His handwriting is very hard to	read.
On se čita vrlo teško.		He is very hard to read.	

čuti	to hear	*čuti se	to be heard
Čuju se neki glasovi.		Some voices are audible.	
Čuli su se neki signali.		Some signals were heard.	
Dete se ne čuje.		The child is quiet.	
Odavde se neće ništa ni čuti ni videti.		Nothing will be either heard or seen from here.	
dàti	to give	*dàti se (with /na/;) apply oneself to, submit to; (with /ne/;) to resist, withstand, to be prevented from doing something	
Dà se zaključiti.		It can be concluded.	
Nè dā mi se lći.		I'm prevented from going.	
Nè dā se nāci.		He's not to be found.	
dóbiti	to receive	*dóbiti se	to be obtained
/dobijati		da se dòbijē	
		dòbijā se	
Mogu da se dobiju.		They may be obtained.	
Dobija se u vremenu, ako put nije rđav.		It can be obtained in time if the road isn't bad.	
dóci/dólaziti	to come	*dóci se	one comes
		dólazi se	one is coming
Doći će se kasno.		You'll get there late. ('one will')	
Dođe se prvo u jednu veliku sobu.		One comes first into a large room.	
Dolazi se posle podne.		People come in the afternoon.	
Treba da se dođe posle podne.		You ('One') should come in the afternoon.	
dónēti/dónijeti	to bring	donésē se	to be brought
/donósti		donósī se	
dópasti (with A)	to fall to one's share	dópasti se (with D)	to be to one's liking, suit, please
glèdati	to look	glèdati se	to look at one another
		glèdā se	one sees to it
govóriti	to speak	govóri se	it is said

gúbiti	to lose	gúbiti se	to disappear
/izgubiti		gúbī se	is lost
		izgúbiti se	to be lost
htèti /htjèti	to want	*htèti se	to be wanted
		hòcē se	one wants (with D:)

Njemu se tako hoće.

He wants it that way.

Ako se hoće, onda se može.

If one wants, one can.

Što se hoće, to se može.

What is wished can be done.

íci
 to go | *íci se | one goes |

ìdē se

Ići će se vozom.

You'll get there by train.

izáći/izíći
 to go out | da se ízādē | one goes out |

/ízlaziti

ízlazi se

Izlazi se svako vece.

People go out every evening.

Treba da se izade negde ove
nedelje.

We must go out somewhere this week.

izbéci /izbjéci
 to avoid | izbéci se | to be avoided |

/izbegávati

izbegávājū se
 are avoided |

da se ízbegnū
 to (that they) be avoided |

izvíniti
 to excuse | izvíniti se | to excuse oneself |

/izvinjávati

izvinjávati se

On se izvinjava.

He begs to be excused.

jáviti
 to let know, to notify | jáviti se | to report, inform, appear, write |

/jávljati

jávljati se
 greet |

jèsti
 to eat | jèsti se | to be annoyed |

jèdē se
 is eaten |

554

On se živ pojedje.		He is greatly annoyed.
Meso se jede svaki dan.		Meat is eaten every day.
kázati	to say	*kázati se to be said
		káže se it is said
Kako se to kaže na srpskom? /hrvatskom?		How is that said in Serbian? /Croatian?
kúpiti	to buy	*kúpiti se to be bought
měnjati /mijěnjati	to change exchange (TR)	měnjati se to change, be exchanged (INTR)
Novac se menja kod Putnika.		Money is exchanged at Putnik.
misliti	to think	misliti se to wonder about, to wonder what to do
		mislī se it is thought
Mislīo sam se šta da radim.		I wondered what to do.
móci	to be able	*móci se to be possible
mòže	it's possible	mòže se be possible
Tim putem se ne može ići.		It's impossible to go by that road.
To se može.		That's possible.
móliti	to request, to pray (for someone)	móliti se to pray, say one's prayers (with D:)
móratī	to have to	*móratī se
		mòrā se it is necessary, one must
Mora se imati rečnik.		One must have a dictionary.
náci	to find	náci se to be located, be a given position to meet
		naći se u nevolji to be in distress
		naći se nekome u nevolji to help someone (D) in distress

napísati	to write	*napísati se	to write to satiety, write to a point of weariness
naučiti	to teach(nekoga) learn (nešto)	naučiti se	to get used to
nósiti	to carry, wear	nósiti se	to dress, to wear (INTR) (see also below)
Ovo se odelo nosi dobro.		This suit wears well.	
On se nosi po modi.		He dresses well.	
Nosi se!		Be off with you!	
odmóriti	to rest (TR)	odmóriti se	to get rested, relax
/odmárati			
ópraviti	to repair	ópraviti se	to be repaired
/ópravljati			
opróstiti	to pardon, excuse, forgive	opróstiti se	to say goodbye, to take leave
otvóriti	to open (TR)	*otvóriti se	to open (INTR)
/otvárati			
písati	to write	*písati se	to be written, to write oneself
Ta se reč piše sa -a-.		This word is written with 'a'.	
plátiti	to pay	*plátiti se	to be paid
Na to se mora platiti carina.		Duty must be paid on that.	
póci	to start off	*póci se	
/pólaziti		pólazī se	one starts off
Treba da se pode.		One must start off.	
pójesti	to eat up	*pójesti se	to be eaten up
pokázati	to show	pokázati se	to appear
Pokazalo se da...		It turned out that...	

póznati	to recognize	póznati se	to be recognized
požéniti	to marry (sons) in turn	požéniti se	to get married in their turn (of man)
práštati	to pardon, forgive	práštati se	to take leave, say goodbye
pràviti	to make	pràviti se	to pretend, to give appearance of
Pravi se kao da ne ume da broji do 5.		He looks as though he were too dumb to be alive.	
próci	to go by	*próci se	to go for a walk
pródati	to sell	*pródati se	to be sold
proméniti /promijéniti	to change, alter (TR)	proméniti se (INTR)	to change, to be changed
To se ne može promeniti.		It can't be helped.	
próstiti	to beg	prósti se	begging is done
provésti	to take through, spend time	provésti se	to enjoy oneself
Proveo sam se dobro.		I had a nice time.	
rádití	to work	*ráditi se	it is a question of...
Radi se o glavi.		It's a matter of life or death.	
razúmeti /razúmjeti	to understand	razúmeti se	to understand one another
		razúme se samo po sebi	it's self-evident
rěšiti /rijěšiti	to solve, settle	rěšiti se	to make up one's mind
sěci /sjěci	to cut	sěci se	to be cut
/préseći /présjeći	to cut through, to cut short	presěci se	to be cut through
slúžití	to serve	slúžiti se	to employ, help oneself
		slúžite se!	help yourself
sprémíti	to prepare (TR)	sprémíti se	to get ready (INTR)
		nešto se sprema	something is in the wind

stájati /stójati	to stand, stand still	*stájati se	to stop, to be standing
Na idućoj stanici će se stajati 15 minuta.		At the next station [the train] will stop for 15 minutes.	
stići /stizati	to arrive	stiže se	is arriving
Treba da se stigne...		One is supposed to arrive...	
svrátiti	to divert, drop in	svrátiti se	to drop in, stop off
tražiti	to seek, look for	traži se	'wanted'
trošiti /potršiti	to spend	mного se traži	is much in demand
		trošiti se	to be spent
		trošiće se	one will be spending
		potršiće se	one will spend
učiti	to teach, learn, study	učiti se	to get used to
údati	to marry (a girl), give in marriage	údati se	to get married (girl)
úněti /únijeti /unósti	to bring in	úněti se	to be brought in
Treba da se unese.		It ought to be brought in.	
ústati /ústajati	to get up	*ústati se	
		ústaje se	one gets up
Treba da se ustane.		They ought to get up.	
vìdeti /vìdjeti	to see	vìdi se	it is seen
Vidi se na prvi pogled.		It is evident, seen at a glance.	
vrátiti	to give back (TR)	vrátiti se	to return, come back (INTR)
vřšiti /izvřšiti	to perform to carry out	vřšiti se	to be performed
		izvřšiti se	to be carried out, done

zatvóriti	to close	zatvóriti se	to close (of oneself)
/zatváratí			
znàti	to know	*znàti se	to be known
		znà se	of course, surely
žàliti	to regret, deplore, be sorry for	žàliti se	to complain, lodge a complaint
žéniti	to marry (TR), give in marriage	žéniti se (INTR)	to get married (man)

Note 24.2 New Verbs

1	I	gúbiti	gúbim	to lose
1	P	izgúbiti	da izgubim	
1	I	mèriti	mèrim	to measure
		/mjèriti	/mjèrim	
1	P	ízmeriti	da ízmerim	
		/ízmjeriti	/da ízmjerim	
1	P	otklóniti	da ótklonim	to remove
a	I	ótklanjati	ótklanjam	
1	P	prímiti	da prímim	to receive, accept
a	I	prímati	prímam	
1	I	tróšiti	tróšim	to cost
1	P	potróšiti	da pótrošim	
1	P	uklóniti	da úklonim	to remove
a	I	uklanjati	uklanjam	
1	P	ukljúčiti	da úključim	to include
a/Jě	I	uključívati	uključujem	
1	P	upotrěbiti	da upótrěbim	to use
a	I	upotrebljávati	upotrěbljavam	
a/Jě	I	/upotreljívati	upotrěbljujem	
V	P	úspěti	da úspēm	to succeed
		/úspjeti	/da úspijēm	
a	I	uspěvati	úspěvam	
		/uspíjévati	/uspíjevām	

Grammatical Drill

GD 24.1 Use of /se/ with Verb - Learning Drill

Imperfective-Perfective transform drill with substitutions. For oral drill, substitutions are cued in the margin.

	U Jugoslaviji se pije <u>kafa</u> .	Kafa treba da se popije.
Šljivovica i vino	U Jugoslaviji se piju kafa, šljivovica i vino.	Kafa, šljivovica i vino treba da se popiju.
	U Jugoslaviji se uvek pila <u>kafa</u> .	Kafa se popila.
čaj	Za večeru se pio <u>čaj</u> .	Čaj se popio za večeru.
Šljivovica i vino	Za večeru su se pili šljivovica i vino.	Šljivovica i vino su se popili za večeru.
	Kafa će se piti posle večere.	Kafa će se popiti za večeru.
	Za večeru će se piti kafa i čaj, šta ko hoće.	Kafa i čaj će se popiti za večeru.
	Za večeru se jede <u>svinjsko meso</u> .	Svinjsko meso treba da se pojede.
teletina i goveđina	Za večeru se jedu teletina i goveđina.	Teletina i goveđina treba da se pojedu.
	Za večeru se jela <u>svinjetina</u> .	Svinjetina se pojela za večeru.
krompir	Za večeru se jeo <u>krompir</u> .	Krompir se pojeo za večeru.
teleće meso	Za večeru se jelo teleće meso.	Teleće meso se pojelo za večeru.
sa krompirom i graškom	Za večeru se jelo teleće meso sa krompirom i graškom.	Teleće meso sa krompirom i graškom su se pojeli za večeru.
dva povrća i jagode	Za večeru su se jeli teleće meso, dva povrća i jagode.	Teleće meso, povrće i jagode su se pojeli za večeru.

	Za večeru će se jesti teleće meso, krompir, salata i kolači.	Teleće meso, krompir, salata i kolači će se pojesti za večeru.
	Ješće se teleće meso i salata.	Poješće se teleće meso i salata.
	<u>Krompir</u> se kupuje na pijaci.	Treba da se kupi krompir na pijaci.
jabuke	<u>Jabuke</u> se kupuju na pijaci.	Treba da se kupe jabuke na pijaci.
boranija i drugo povrće	Boranija i drugo povrće se kupuju na pisaci.	Treba da se kupe boranija i drugo povrće na pijaci.
	<u>Sveže povrće</u> će se kupovati na pijaci.	Sveže povrće će se kupiti na na pijaci.
jabuke i drugo voće	Jabuke i drugo voće kupovaće se na pijaci.	Jabuke i drugo voće kupiće se na pijaci.
	<u>Mleko</u> se donosi kući svakog jutra.	Mleko treba da se donese ujutru.
kifle	Kifle se donose kući svakog jutra.	Kifle treba da se donesu ujutru.
	<u>Mleko</u> se ranije donosilo kući.	Mleko se donelo kući.
kifle	Kifle su se ranije donosile kući.	Kifle su se donele kući.
	<u>Mleko</u> će se donositi kući.	Mleko će se doneti kući.
kifle	Kifle će se donositi kući.	Kifle će se doneti kući.
	Ovde se mnogo uči.	Treba da se nauči domaći zadatak.
	Ovde se ranije mnogo učilo.	Ovde se mnogo naučilo.
	Ovde će se mnogo učiti.	Ovde će se mnogo naučiti.
	Daje se jedan jugoslovenski film u bioskopu.	Treba da se da neki jugoslovenski film u bioskopu.
	Daju se dva jugoslovenska filma u bioskopu.	Treba da se daju bar dva jugoslo- venska filma u bioskopu.

Juče se davao jedan jugo-
slovenski film.

Ovih dana su se davali ovde
neki jugoslovenski filmovi.

Sutra i prekuštra će se
davati jedan jugoslo-
venski film.

Daće se samo jedan jugoslovenski
film ove sezone.

Dopada mi se Beograd.

Ako mi se dopadne Beograd, osta-
ću ovde još deset dana.

Beograd i
Zagreb.

Dopadaju mi se Beograd i
Zagreb.

Ako mi se dopadnu Beograd i
Zagreb, ostaću ovde još deset
dana.

GD 24.2 Use of /se/ with Verb - Transform Drill

Follow the instructions given in GD 21.2, in addition to those bellow.

GD 24.2.1 According to the model given, make new sentences using the object of the original sentence as the subject of a reflexive verb in the new sentence. The subject of the original sentence is dropped.

Mi kupujemo grašak, krompir i drugo
sveže povrće na pijaci.

We buy peas, potatoes and other
fresh vegetables at the
market place.

Grašak, krompir i drugo sveže povrće
kupuju se na pijaci.

Peas, potatoes and other fresh
vegetables are bought at the
market place.

Seljaci prodaju jagode, maline i
drugo sveže voće na pijaci.

Nedeljom ustajemo kasnije nego
obično.

Moji prijatelji troše mnogo novaca
na hranu.

Jovan ide na Topčidersko brdo
tramvajem.

Ja putujem od Beograda do Zagreba
kolima pet sati.

Jagode, maline i drugo sveže voće
prodaju se na pijaci.

Nedeljom se ustaje kasnije nego
obično.

Mnogo novaca se troši na hranu.

Na Topčidersko brdo se ide tramvajem.

Od Beograda do Zagreba putuje se
kolima pet sati.

Moja žena i ja pijemo kafu ujutru,
a čaj uveče.

Mi polazimo na izlet u 5 sati.
Ljudi ovde jedu mnogo hleba i mesa.
Ja čitam novine ujutru ili uveče.
Jovan i Zora uzimaju taksi od stanice do kuće kad god je rđavo vreme.

Brzi voz stiže u Skoplje u 18 časova.
Mi menjamo novac petkom pre podne.
On gubi mnogo u vremenu, ako putuje vozom.

Danas treba da kupimo kovertu i hartiju.

Danas ne treba da kupujemo kovertu i hartiju.

On treba da zauzme sobu ranije.
On ne treba da zauzima sobu ranije.

Zora treba da zatvori prozor.
Zora ne treba da zatvara prozor.
Mi smo pili vino za večeru.

Mi smo popili vino za večeru.
On je trošio mnogo na hranu i piće.
On je potrošio mnogo na hranu i piće ove nedelje.

Mi ćemo kupovati sveže jagode i maline na pijaci.
Danas ćemo kupiti sveže jagode i maline u radnji sa samoposlugom.

Jovan će čekati dugo dolazak autobusa.
Voz neće stići na vreme.
Mi nećemo moći doneti naš prtljag danas već u četvrtak.
Mi ne možemo ići tim putem. Suviše je rđav.
Izgubićemo mnogo vremena.

Kafa se pije ujutru, a čaj uveče.

Na izlet se polazi u 5 sati.
Ovde se jede mnogo hleba i mesa.
Novine se čitaju ujutru ili uveče.
Od stanice do kuće uzima se taksi kad god je rđavo vreme.

U Skoplje se stiže u 18 časova.
Novac se menja petkom pre podne.
Gubi se mnogo u vremenu, ako se putuje vozom.

Danas treba da se kupe koverta i hartija.

Danas ne treba da se kupuju koverta i hartija.

Soba treba da se zauzme ranije.
Soba ne treba da se zauzima ranije.

Prozor treba da se zatvori.
Prozor ne treba da se zatvara.
Vino se pilo za večeru.

Vino se popilo za večeru.
Trošilo se mnogo na hranu i piće.
Potrošilo se mnogo na hranu i piće ove nedelje.

Sveže jagode i maline će se kupovati na pijaci.
Danas će se kupiti sveže jagode i maline u radnji sa samoposlugom.

Dolazak autobusa će se čekati dugo.
Neće se stići na vreme.
Naš prtljag se neće moći doneti danas, već u četvrtak.
Ne može se ići tim putem. Suviše je rđav.
Izgubiće se mnogo vremena.

GD 24.3 Question and Answer Drill with Prompt

Ovde ima dovoljno svežeg povrća i voća u doba sezone.	Da li ovde ima dovoljno svežeg povrća i voća?
Van sezone nema dovoljno svežeg povrća i voća.	
I povrće i voće su dobrog kvaliteta.	Kakvog su kvaliteta?
Oboje su dobrog kvaliteta.	Da li su dobrog kvaliteta?
Ni povrće ni voće nisu dobrog kvaliteta.	
Sveže povrće i voće se prodaju na pijaci.	Gde se prodaju sveže povrće i voće?
Sveže povrće i voće ćemo kupovati na pijaci.	Gde ćemo kupovati sveže povrće i voće?
Sveže povrće i voće će se kupovati na pijaci.	Gde će se kupovati sveže povrće i voće?
Ima dobrih jabuka, ali nema dobrih krušaka.	Da li ima dobrih jabuka i krušaka?
Bilo je dobrih krušaka, ali sada nema.	Da li je bilo dobrih krušaka?
Sezona krušaka je prošla.	Zašto nema dobrih krušaka?
Svaki deo grada ima svoju pijacu.	Da li svaki deo grada ima svoju pijacu?
Glavni proizvođači povrća i voća su seljaci.	Ko su glavni proizvođači povrća i voća?
Oni prodaju svoje proizvode na pijaci.	Gde oni prodaju svoje proizvode?
Maline i jagode sam kupio na pijaci.	Gde ste kupili maline i jagode?
One se prodaju na pijaci.	Gde se prodaju maline i jagode?
One se ne prodaju na pijaci.	
One su se nekad prodavale na pijaci.	Da li su se maline i jagode prodavale na pijaci?
One se sada prodaju u radnjama sa samoposlugom.	Gde se maline i jagode sada prodaju?
Mi ne trošimo mnogo novaca na voće, jer je ono jeftino.	Da li trošite mnogo novaca na voće?
Ove nedelje smo potrošili mnogo na hranu.	Koliko ste potrošili na hranu ove nedelje?
Ovde se upotrebljavaju metarske mere.	Koje mere se upotrebljavaju ovde?

Dajte mi kilogram malina.	Koliko malina želite?
Izmerite mi kilogram malina.	
U mojoj ulici je otvorena jedna radnja sa samoposlugom.	Da li se otvaraju radnje sa samoposlugom?
U njima se prodaju sve vrste životnih namirnica uključujući: pirinač, šećer, so, kafu itd.	Šta se prodaje u tim radnjama?
Meso se takođe prodaje u tim radnjama.	Da li se i meso prodaje u tim radnjama?
Glavni snabdevači takvih radnji su poljoprivredna dobra i prehranbena industrija.	Ko su snabdevači takvih radnji?
Konzerve se ne prodaju na pijaci.	Da li se konzerve prodaju na pijaci?
Meso i hleb su glavna hrana. Krompir se ne jede mnogo u Jugoslaviji.	Šta je glavna hrana? Da li se krompir jede mnogo u Jugoslaviji?
Kafa, šljivovica i vino su glavno piće.	Koje je glavno piće?
Teletina je najskuplja.	Koje je meso najskuplje?
Govedina više nije najjeftinija.	Da li je govedina još najjeftinije meso.
Ona je bila najjeftinija.	
Izuzev primorskih krajeva, riba je delikates.	Da li se mnogo jede riba?
Ribe nema dovoljno.	Zar nema dovoljno ribe?
Ima oskudice u hrani i robi.	Da li ima oskudice u hrani i robi?
Sada nema oskudice u hrani i robi.	
Bilo je ranije oskudice i u hrani i u robi. Sada nema.	Da li je bilo oskudice u hrani i robi?
Broj prodavnica je nedovoljan.	Da li ima dovoljno prodavnica?
Bilo je dovoljno prodavnica.	Da li je bilo dovoljno prodavnica?
Nije bilo dovoljno prodavnica.	
Potrošači gube mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica.	Da li potrošači gube mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica?
Gubi se mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica.	Da li se gubi mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica?
Ja volim da idem na pijacu.	Da li vi volite da idete na pijacu.
Ja volim da kupujem.	Da li volite da kupujete?
Ja ne volim da kupujem.	
Moja žena kupuje životne namirnice.	Ko kupuje životne namirnice vi ili vaša supruga?
Ona ima više vremena za to.	

GD 24.4 Conversations - Razgovori

GD 24.4.1

A

B

Da li se javlja vaš prijatelj iz
Beograda?

Šta piše, kako im je tamo?

Da li su našli stan?

O čemu vam piše?

Čuo sam da tamo ima puno povrća i
voća. Da li je to tačno?

Da li se svježe povrće i voće prodaju
samo na pijacama?

Da li ima tamo radnji sa samoposlu-
gom?

Da li ima oskudice u hrani?

Ima li dovoljan broj tržnica.

On ne voli pisati, ali smo juče dobili
pismo od njega.

On piše da im je dobro. Ništa se ne
tuži.¹

Da, našli su.

Oni još razgledaju grad. Bili su na
tržnici.

Da, on baš piše o tome i kaže da ima
dovoljno svježeg povrća i voća, ali
samo sezonskog.

Ne, on kaže da ima raznih dućana u
kojima se prodaju sve životne
namirnice.

Da, ima takvih radnji otvorenih u
velikim gradovima.

Ne, moj prijatelj kaže da nema oskudice
ni u hrani ni u tekstilnoj robi.

Baš je o tome pisao i kaže da svaki
dio grada ima svoju tržnicu, ali
da nema dovoljno dućana.

Да ли се јавља ваш пријатељ из
Београда?

Шта пише, како им је тамо?

Да ли су нашли стан?

О чему вам пише?

Чуо сам да тамо има пуно поврћа
и воћа. Да ли је то тачно?

Да ли се свеже поврће и воће продају
само на пијацама?

Он не воли да пише, али смо јуче добили
писмо од њега.

Он пише да им је добро. Ништа се не
жали.

Да, нашли су.

Они још разгледају град. Били су на
пијаци.

Да, он баш пише о томе и каже да има
довољно свежег поврћа и воћа, али само
у доба сезоне.

Не, он каже да има разних дућана у
којима се продају све животне
намирнице.

¹ /tužiti se/ 'complain'

Да ли има тамо радњи за самопослугом? Да, има таквих радњи отворених у великим градовима.

Да ли има оскудице у храни? Не, мој пријатељ каже да нема оскудице ни у храни ни у текстилној роби.

Има ли довољан број пијаца? Баш је о томе писао и каже да сваки део града има своју пијацу, али да нема довољно продавница.

GD 24.4.2

Želio bih piti malo kave. Hajde da svratimo negdje da popijemo po jednu kavu. U redu. I ja želim sjesti i malo se odmoriti.

Има ли оvdje negdje neka kavana? Да, можемо свратити у једну од оне двије kavane, преко пута.

Još nisam. Jeste li bili u nekoj našoj kavani? Vrlo dobro. Inače morate vidjeti kako izgledaju naše kavane.

(Ulaze u kavanu i sedaju za jedan sto.)

Dozvolite da ja govorim sa konobarom. U redu.

Interesira me da li će me razumjeti. Šta želite gospodo?

Molim, meni donesite jednu kavu. Šta želi vaš prijatelj?

A njemu molim donesite pivo i ako imate kifle. Molim, gospodine.

Bez šećera, potpuno gorku. Kakvu kavu želite?

Da li ste razumjeli sve što sam vam kazao? Naravno, vi govorite jako dobro hrvatski. Gde ste naučili tako dobro naš jezik?

Hvala. Ja sam Amerikanac i došao sam tek prije nekoliko dana u Jugoslaviju. Zar vi niste učili jezik ovdje?

Ne, nisam. To je prosto nevjerovatno.

Hvala. Ja sam se bojao da me nećete razumjeti.

Пије ми се кафа. Хајде да свратимо
негде да попијемо по једну кафу.

Има ли овде негде нека кафана?

Још нисам.

(Улазе у кафану и седају за један сто.)

Дозволите да ја говорим са келнером.
Интересује ме да ли ће ме разумети.

Мени донесите једну кафу.

Нему донесите пиво и ако имате кифле.

Без шећера, потпуно горку.
Да ли сте разумели све што сам
вам казао?

Хвала. Ја сам Американац и дошао сам
тек пре неколико дана у Југославију.

Не, нисам.

Хвала. Ја сам се бојао да ме нећете
разумети.

У реду. И ја желим да седнем и да се
мало одморим.

Да, можемо да свратимо у једну од оне
две кафане, преко пута.

Јесте били у некој нашој кафани?

Врло добро. Иначе треба да видите како
изгледају наше кафане.

У реду.

Шта желите господо.

Шта жели ваш пријатељ?

Молим, господине.

Какву кафу желите?

Наравно, ви говорите врло добро српски.

Где сте научили тако добро наш језик?

Зар ви нисте учили језик овде?

То је просто невероватно.

GD 24.4.3

Šta svijet kod vas najviše pije?

Da, znam da je šljivovica vaše
narodno piće.

Zanima me da li se pije čaj?

Koje se meso najviše traži?

Može li da se kupiti teletina i
govedina?

Najviše se pije kava, ako na to
mislite.

Da, ali ne toliko kao kava.

Najviše se traži svinjsko meso i
janjetina, jer toga mesa najviše ima.

Da, može, samo što je teletina najskuplje,
a govedina je najjeftinije meso.

Da li ima dovoljno mesa?

Jedino teletina se ne može uvijek dobiti. Inače, drugog mesa možete kupiti koliko god hoćete, ako imate novaca.

Kakvo je meso?

Meso je dobro.

Zar zimi nema sviježeg povrća?

Nije da nema. Ima ga, ali ne toliko kao ljeti i skupo je.

Koje se povrće jede zimi?

Jede se najviše pasulj, a u nekim krajevima krompir, kao i povrće u konzervama.

Da li se ovdje troši povrće u konzervama kao kod nas u Americi?

Ne troši se toliko kao u Americi, ali se troši sve više i više.

Шта свет код вас највише пије?

Највише се пије кафа, ако на то мислите.

Да, знам да је шљивовица ваше народно пиће. Интересује ме да ли се пије чај?

Да, али не толико као кафа.

Koje se meso najviše jede?

Највише се једе свињско месо и јагњетина, јер тога меса највише има.

Може ли да се купи телетина и говеђина? Да, може, само што је телетина најскупље, а говеђина најјефтиније месо.

Da li ima довољно меса?

Jedino teletina ne može увек да се добије. Иначе, другог меса можете да купите колико год хоћете, ако имате новаца.

Kakvo je meso?

Meso je добро.

Zar zimi nema свежег поврћа?

Није да нема. Има га, али не толико као лети и скупо је.

Koje se поврће једе зими?

Jede se не највише пасуљ, а у неким крајевима кромпир, као и поврће у конзервама.

Da li se овде троши поврће у конзервама као код нас у Америци?

Не троши се толико као у Америци, али се троши све више и више.

GD 24.5 Homework - Domaći zadatak

GD 24.5.1 Change the verb in each of these sentences (the verb after /da/ in those with /treba/) to one with /se/.

Treba da kupim pirinač, kafu, šećer, so i kilogram jagoda.

Jovan ide na železničku stanicu taksijem.

Ja menjam dolare zvaničnim putem.

Petkom zatvaraju radnje u 21 čas.

Jovan čita novine pre nego što ode u kancelariju.

Treba da opravite moja kola do 6 sati.

Mi polazimo na izlet u pola osam.

Voz stiže na vreme u Skoplje.

Treba da uzmemo novine.

Oni zadocnjavaju svakog dana.

GD 24.5.2 Replace the imperfective verbs in the following sentences by /treba da/ plus the perfective counterpart of the verb concerned.

Moje se stvari donose danas sa železničke stanice.

Mnogo novca se troši na izlaske.

Sutra se daje jedan jugoslovenski film u bioskopu.

Danas se menja novac.

Kroz deset minuta svet se pušta u voz.

Južno voće se kupuje u ovoj radnji.

Gde se uzimaju novine?

Stiže se na vreme.

Pregled stvari se vrši na samoj granici.

Prozori se zatvaraju kad god pada kiša.

UNIT 25

Basic Sentences - Osnovne rečenice

<u>In the Garage</u>	<u>U garaži</u>	<u>У гаражи</u>
	A	
to drive off, to drive away	ótjerati, da ótjerām	óтерати, да óтерām
garage	garáža	гарáжа
to wash	óprati, da óperēm	óпрати, да óперēm
to grease, to lubri- cate	pódmazati, da pódmažēm	пóдмазати, да пóдмажēm
Have you taken the car to the garage to be washed and greased?	Dá li ste odvézli auto u garážu da se ópere i pódmažē?	Да ли сте óтерали ко́ла у гарáжу да се óперу и пóдмажу?
	B	
in front of me	prèda mnōm	прèда мнōм
greased	pódmazan, -a, -o	пóдмазан, -а, -о
changed	prómijenjen, -a, -o	прóмењен, -а, -о
oil	úlje	уље
Yes, sir. The car was greased and the oil changed while I was there ('in front of me').	Jèsam, gospòdine. Auto je prèda mnōm pódmazan i úlje prómijenjeno.	Jèсам, госпòдине. Ко́ла су прèда мном пóдма- зана и прóмењено уље.
	A	
let	nèka	нèка
to examine, to check	prégledati, da prégledām	прéглeдати, да прéглeдām
brake	kóčnica	кóчница
ignition	páljēnje	пáљење
Have them look at (both) the brakes and the igni- tion [too].	Nèka prégledaju i kóčnice i páljēnje.	Нèка прéглeдају и кóчни- це и пáљење.

barely	jédva	јédва
to light	upáлити, da úpálim	упáлити, да úpáлим
battery	akumulátor	акумулатор
empty	prázan, prázna, -o	празан, прázна, -о
I was barely [able to] start it last night, as the battery was weak ('empty').	Já sam ih sinoć jédva upálio, kao da je akumulátor bio prázan.	Јá сам их синоћ јédва упáлио, као да је акумулатор био прázан.
B		
to seem	učíniti se, da se učinī	учíнити се, да се учинī
to be lighting, to light	páлити, pálim	пáлити, пáлим
It was that way for me too this morning when I was starting the car.	I meni se tako jutros učinilo kad sam pálio áuto.	И мени се тако јутрос учинило кад сам пáлио кòла.
A		
here is	èvo	èво
cent, (pl. money - in eastern Yugoslavia)	pàra	пàра
washing	pránje	прáње
greasing, lubrication	podmazívānje	подмазйвāње
Here's the money for the washing and greasing.	Evo vam novac za pránje i podmazívānje.	Ево вам пàре за прáње и подмазйвāње.
B		
to send	póslati, da pòšaljēm / pòšljēm	пòслати, да пòшаљēm / пòшьēm
bill, account	ráčun, račúna	рáчун, рачúна

Don't give me the money; they will send a bill when the car is ready.	Něm ¹ ojte mi d ¹ ávati n ¹ óvac: ¹ oni ¹ ce p ¹ oslati ráč ¹ un k ¹ ád áuto b ¹ ude g ¹ otov.	Н ¹ ем ¹ ојте ми д ¹ авати па ¹ ре, ¹ они ¹ ће по ¹ сла- ти ра ¹ ч ¹ ун к ¹ ад ко ¹ ла бу ¹ ду го ¹ това.
	A	
to hurry	pož ¹ úr ¹ iti, da p ¹ ož ¹ ur ¹ im	пож ¹ у ¹ рити, да п ¹ ож ¹ у ¹ рим
All right, only have them hurry.	D ¹ obro, s ¹ ámo n ¹ eka p ¹ ož ¹ ur ¹ e.	Д ¹ обро, с ¹ амо н ¹ ека п ¹ ож ¹ ур ¹ е.
to help, to assist	pom ¹ óci, da p ¹ omogn ¹ em	пом ¹ о ¹ ћи, да п ¹ омог ¹ н ¹ ем
help!	pom ¹ ózite	пом ¹ о ¹ зите
as soon as [possible]	š ¹ t ¹ o p ¹ ri ¹ je	ш ¹ т ¹ о пр ¹ е
If necessary, you help them so that the car is ready as soon as pos- sible.	Ústreba li i v ¹ im pom ¹ ózite da áuto b ¹ ude š ¹ t ¹ o p ¹ ri ¹ je g ¹ otov.	Ако тр ¹ еба и в ¹ им пом ¹ о ¹ зите да ко ¹ ла бу ¹ ду ш ¹ т ¹ о пр ¹ е го ¹ това.
	B	
chauffeur	š ¹ of ¹ er, š ¹ of ¹ era	шо ¹ ф ¹ ер, шо ¹ ф ¹ ера
Yes, sir. (The chauffeur leaves).	M ¹ ol ¹ im, gosp ¹ odine. (Š ¹ of ¹ er ódlaz ¹ i.)	М ¹ о ¹ л ¹ им, гос ¹ подине. (Ш ¹ о ¹ ф ¹ ер одлаз ¹ и.)
Later	K ¹ asnij ¹ e.	К ¹ асни ¹ је.
right	p ¹ r ¹ ávo	п ¹ р ¹ áво
to be right	ímati p ¹ r ¹ ávo	б ¹ ити у п ¹ р ¹ áву
You were right, sir.	V ¹ i ste ímali p ¹ r ¹ ávo, gosp ¹ odine.	В ¹ и сте б ¹ или у п ¹ р ¹ áву, гос ¹ подине.
The battery was weak.	Akumul ¹ átor je b ¹ io p ¹ r ¹ ázan.	Акуму ¹ латор је б ¹ ио п ¹ р ¹ áзан.
where from, whence	ótkud(á), otkúdá	о ¹ ткуд(á), о ¹ ткúдá

Only I don't know how
that could be, as the
battery is new.

Sámo ne znam káko

tò, kád je akumulátor
nov.

Само не знам óткуд то,
кад је акумулатор нов.

B

to extinguish, to
turn off

or,

light

to empty

ugásiti, da
úgásim

utřnuti, da
útrněm

svjetlost (f.)

ispráziniti, da
ísprázním

угасити, да угасим

утрнути, да утрнѐм

свѐтлост (ж.)

испрáзнити, да
ísprázním

Somebody evidently forgot
to turn off the lights,
and the battery ran
down.

Nětko jesigurno

zabóravio utřnuti

svjetlost i

akumulátor se

ispráznio.

Неко је сигурно забóравио

да угаси свѐтлост и

акумулатор се испрáзнио.

A

to believe

key

vjèrovati,
vjèrujēm

ključ G ključa
pl. ključevi

вѐровати, вѐрујѐм

кључ, кључа
кључѐви

I don't think so. It's
more likely that the
key was accidentally
left on.

Ne vjèrujem. Vjero-

játnije da je ključ

slučajno óstao na

paljenju.

Не верујѐм. Прѐ да је кључ
случáјно óстао на паљѐњу.

B

to repair, correct

The brakes are fixed and
the battery [re]charged.

pópraviti, da
pópravim

Kočnice su pópravljene

i akumulátor

nápunjen.

pópravати, да
pópravim

Кóчнице су пóправљѐне и
акумулатор нáпуњѐн.

A

to drive away; refl. to ride away	odvésti, da odvézēm	одвѣсти, да одвѣзēm
to drive to; refl. to come by car	dovésti, da dovézēm	довѣсти, да довѣзēm
here, hither	óvāmo	о́вāмо
Good, take the car home now and bring my wife here.	Dòbro, mólím sād odvézíte áuto kùcí i dovézíte óvamo móju žénu.	Дòбро, сад одвезите кола кући и довезите моју жену о́вāмо.

B

Yes, sir.	Mòlim, gospòdine.	Мòлим, господине.
-----------	-------------------	-------------------

Grammatical Notes

Note 25.1 Past Passive Participle

Note 25.1.1 Past Passive Participle: Form

Kola su preda mnogom podmazana i promenjeno ulje.

Kočnice su popravljene i akumulator napunjen.

/pódmazana/ 'greased', /prómēnjen/ 'changed', /pópravljen/ 'repaired, fixed' and /nápunjen/ 'filled' are examples of the past passive participle. The endings in these examples are /ā/ plus /n/ for the a-verb /pódmazati/ and /e/ plus /n/ for the i-verbs /promēniti/, /pópraviti/ and /nápuniti/. Some other past passive participles from earlier units are:

Oni su znali da vas je nešto neočekivano sprečilo da dođete.

Kako je uređen gradski saobraćaj?

Pošto je danas petak, muzej je otvoren do 19:00 časova.

Radnici opravljaju pokvarena vozila.

Je li prtljag vašeg prijatelja donet sa železničke stanice?

Ako niste zauzeti...

Videćete da su radnje prilično dobro snabdevene.

I vi ste bili pozvani.

Spomenik Neznanog Junaka.

From the examples given, it is clear that the past passive participle usually has a stem like that of the infinitive. Verbs such as /dónēti/ may however, have two participles, one with a stem similar to that of the infinitive, /dònēt/ and another with a stem similar to that of the present, /donésen/ (that is, one from the vowel stem and one from the consonant stem of such V/C verbs). Consonant stem verbs (see Note 17.3) have the participle with a stem similar to the present.

Vowel stem verbs with participles on the infinitive base only usually have a participle in /t/ (after a long vowel) or vowel length plus /t/ (Vt/). Some, however, have a stem formative /ve/ plus /n/, as /snabdéven/, and a few have /je/ plus /n/, as /pópiti/ 'to drink' /popíjen/ 'drunk'.

i-verbs have /e/ after /r/, /š/ and /ž/ as /ótvoren/, and /Je/ elsewhere, as /úrēden/, /óženjen/, /iznénāden/.

The different endings possible are given in the list below, with the types of verbs which may have these endings. While most verbs have the /n/ ending, some regularly have /t/ (such as those with the suffix /-nu-/), and some may have both. The general pattern may be deduced from the following list:

Stem Formative Suffix	Participle Formant	Verb Type	Example	Infinitive
-ā	-n	a-verb	pítān	pítati
		a/Jē-verb	pòslān	pòslati
		a/jē-verb	očékiṽān	očekívati
		a/ē-verb	pòzvān	pòzvati
		a/I-verb	zádržān	zadržati
-Je-	-n	i-verb (not in /-r/ or /-š/)	úrēden nāpunjen	uréditi nāpuniti
		e-verbs	vīden	vīdeti
		C-verbs in /k/, /g/, /h/	réčen	réci
		ići verbs	nāden	nāci
-je-	-n	some V-verbs	popíjen	pópiti
-e-	-n	i-verbs in /r/ /š/, /ž/	ótvoren	otvóriti
			tróšen	tróšiti

		other C-verbs	pójeden	pójesti
		some V/C verbs	donésen	dóneti
-ve-	-n	some V-verbs	snabdéven	snábdéti
			čúven	čúti
-V-	-n	some V-verbs	pòzvān	pózvati
-ā-	-t	a/Jē verbs	pòslāt	póslati
		some a/ē-verbs	pòzvāt	pózvati
		some a/ī-verbs	zàdržāt	zadržati
-V-	-t	some V-verbs	pòznāt	póznati
		(all with /nu-/)	[mètnūt	métnuti 'to place']
			pópīt	pópiti
zero	-t	V-verbs with long vowel	dònēt	dónēti
			pòčēt	póčēti
			zàuzēt	zauzēti

(Note: some speakers use short /a/ in the ending /-an/ for a-, a/je and a/e- verbs.)

Note 25.1.2 Past Passive Participle: Use

From the examples given above, it is clear that the past passive participle with 'is' or 'are' may correspond to an English sentence either in the present ('is, are') or the past ('was, were') or 'has been'). For example:

Kočnice su popravljene.	The brakes are fixed. or, The brakes were fixed.
Kola su preda mnom podmazana.	The car was greased right in front of me.
Kako je uređen gradski saobraćaj?	How is the city traffic ordered?
Muzej je otvoren do 19:00 časova.	The museum is open until 7:00 o'clock.

While /kafa je popijena/ may be either 'the coffee is drunk (up)' or 'The coffee has been drunk (up)', it is also possible to use the past of the verb 'to be':

Kafa je bila popijena.	The coffee was drunk up. or, The coffee had been drunk up.
------------------------	---

Another usage of the participle is as an adjective:

Oni su znali da vas je nešto neočekivano sprečilo da dođete.	... something unexpected...
---	-----------------------------

Radnici opravljaju pokvarena vozila. ...vehicles gone out of order...
 Spomenik Neznanog Junaka... Monument of the Unknown Hero...

As noted in the last unit, reflexive verbs are much broader in their reference than English passive constructions. The past passive participle, on the other hand, corresponds fairly closely to the English passive participle. There is one major difference: the English present passive 'is being drunk' always corresponds to an imperfective reflexive verb in Serbo-Croatian. Aside from this, the constructions with passive participles correspond very closely to ones using reflexive verbs. Good examples of this correspondence are found in GD 25.1. Note, for example:

Perfective Reflexive		Past Passive Participle
treba da se donese	should be brought	treba da bude donet
donelo se	was brought	doneto je
doneće se	will be brought	biće doneto
Imperfective		
donosi se	is being brought	(no participial equivalent)
donosila se	was being brought	donošena je
donosiće se	will be (being) brought	biće donošena

The breadth of meaning of /se/ means also that it is used with many verbs which have no past passive participles (e.g. /ide se/ 'one goes'), and so no such parallel constructions.

The usage of /se/ as compared with constructions using the past passive participle is illustrated in GD 25.1 where the two are given side by side. Where both occur, they are quite equivalent in meaning.

Note 25.2 Phonology: /J/ changes

Certain /J/ changes were illustrated in Note 17.3. The past passive participles provide quite a few more. A summary of /J/ changes as shown in these participles is:

Labials	Root	Infinitive	Participle
p-J plj	kup-	kúpiti	kùpljen
b-J blj	gub-	izgúbiti	ízgubljen

m-J	prim-	prim-	prímiti	prímljen
V-J	vlj	prav-	pópraviti	pópravljen

Others:

t-J	ć	plat-	plátiti	plàćen
k-J	č	rek-	réci	réčen
s-J	š	nos-	donósiti	dónošēn
d-J	đ	red-	uréditi	urēđen
z-J	ž	laz-	prélaziti	prelažen
n-J	nj	men-	proméniti	prómēnjen
l-J	lj	pal-	upálititi	úpāljen

A related change is the replacement of /s/ by /š/ and /z/ by /ž/ before /nj/ and /lj/. Before /ć/ (/t-J/), /s/ is also replaced by /š/. Examples:

s-n-J	šnj	[jasn-	objásniti	óbjàšnjen]
s-l-J	šlj	[misl-	zámisliti 'to	zámíšljen 'deep in
			imagine'	thought']
z-n-J	žnj	prazn-	ispráziniti	ísprāžnjen
s-t-J	šč	[čist-	čístiti 'to	číšćen]
			clean'	

Another type of change may occur with /st/:

st-J	št	vest-	izvéstiti	ízvēšten
		pust-	pústiti	pùšten

Note 25.3 New Verbs

i	I	nósiti	nòsim	nòšen	to carry
i	[P	dónēti]			
C	P	dovésti	dovézēm	dóvezao, dovézla	to bring (by vehicle)
	[I	vóziti	vòzīm]	dovézen, dovezéna	
C	P	odvésti	odvézēm	ódvezao, odvézla	to take (by vehicle)
	[I	vóziti	vòzīm]	odvézen, odvezéna	

V/C	P	dónēti /dónijeti	donésēm	dòneo, dònēla	donésen, donesēna /dònēt	to bring (by carrying)
i	I	donósiti	dónosim			
i	I	gásiti	gàsım		gășen	to extinguish
i	P	pogásiti	pógàsım		pógășēn	
i		ugásiti	úgàsım		úgășēn	
V/C	P	ódnēti /ódnijeti	odnésēm	òdneo, òdnēla	odnésen, odnesēna /òdnēt	to take (by carrying)
i	I	odnósiti	ódnosım			
i	I	páliti	pàlim		pàljen	to light
i	P	upáliti	úpàlım		úpàljen	
a/Jē	P	pódmazati	pódmazēm		pódmazān	to grease
a/Jē	I	podmazívati	podmazújēm		podmazívān	
C	P	pomóci	pómognem		pómognūt	to help
a/Jē	I	pomágati	pómāžēm		pómāgān	
a/ē	I	pràti	pérēm	prào, prāla		to wash
a/ē	P	óprati	óperēm		òprān /òprāt	
i	I	prázniti	pràznım		pràžnjēn	to empty
i	P	isprázniti	íspràznım		íspràžnjen	
a/jē	I	ispražnjívati	ispràžnjujēm			
a	P	prégledati	da prégledām		prégledān	to examine
a	I	preglédati	préglēdām		préglēdān	
a/Jē	I	slàti	šàljēm		slān /slāt	to send
a/Jē	P	póslati	pòšaljēm /pòšljēm		pòslān /pòslāt	
a	I	tèrati /tjèrati	tèrām /tjèrām		tèrān /tjèrān	to drive
a	P	óterati /ótjerati	da ótjerām /tjerām		óterān /ótjerān	
V	P	utřnuti	da útřnēm			to extinguish
a/jē	I	utrnjívati	utřnjujēm			

a/jē	I	vèrovati	vèrujēm	to believe
		/vjèrovati	/vjèrujēm	
a/jē	P	póverovati	póverujēm	
		/póvjerovati	/da póvjerujēm	
i	I	žúriti	žúrim	to hurry
i	P	požúriti	póžúrím	

Notes on usage of /vod-/, /nos-/, /voz-/

The use of the verbs /voditi/, /voziti/ and /nositi/ with their prefix forms in /do/ and /od/ need some explanation. The patterns are:

P	I	P	I	P	I
	nósiti		vóditi		vóziti
dónēti	donósiti	dovésti	dovóditi	dovésti	dovóziti
ódnēti	odnósiti	odvésti	odvóditi	odvésti	odvóziti

Note that the perfective infinitives of the roots /ved-/ and /vez-/ are the same. The other forms are distinct (/da dovédēm/, /doveo/ but /da dovézēm/, /dóvezao/).

While /dónēti/ and /ódnēti/ pair formally with /donósiti/ and /odnósiti/, in actual practice /dónēti/ 'to bring (by carrying)' and /ódnēti/ 'to take (by carrying)' are usually perfective counterparts of /nósiti/ 'to carry'. The imperfectives /donósiti/ and /odnósiti/ are more specialized in meaning. For example, they may be used in the sentences /Kelneri donose i odnose sudove./ 'The waiters are bringing in and carrying out dishes ('utensils)!' and /Reka donosi i odnosi zemlju i pravi nánōse./ 'The river brings and takes away the soil, leaving deposits. /odnósiti/ is less used than /donósiti/.

The other verb forms pattern in very much the same way. /dovésti/ 'to bring (generally)' and /odvésti/ 'to take (generally)' are usually perfective counterparts of /vóditi/, while /dovóditi/ and /odvóditi/ are less used. /odvóditi/ is used in the sense 'to drain off'.

In like manner /dovésti/ 'to bring (by vehicle)' and /odvésti/ 'to take (by vehicle)' are perfective to /vóziti/. /dovóziti/ and /odvóziti/ are used mainly with regard to the transport of the harvest (/dovóziti/ 'to bring in the

harvest (by vehicle)!', /odvóziti/ 'to bring the harvest from [the field] (by vehicle)!'.

The basic meanings of /nos-/ 'to carry in the arms', /vod-/ 'to lead' and /voz-/ 'to convey by vehicle' should also be noted.

Grammatical Drill

GD 25.1 Learning Drill

The following drill gives examples of the use of reflexive verbs. Where the sentence may equally well use the past passive participle as a replacement, this is given to the right.

piti I

U Jugoslaviji se pije kafa. _____

U Jugoslaviji se (ranije) pila kafa. U Jugoslaviji je (ranije) pijena kafa.

U Jugoslaviji će se piti kafa. _____

popiti P

Kafa treba da se popije. _____

Kafa se popila za večeru. Kafa je popijena za večeru.

Kafa će se popiti za večeru. Kafa će biti popijena za večeru.

jesti I

U Jugoslaviji se ne jede mnogo
krompir. _____

Za večeru se jela jagnjetina, salata, Za večeru je jedena jagnjetina, salata,
jabuke i kolači. jabuke i kolači.

Jagode će se jesti za večeru. _____

pojesti P

Maline treba danas da se pojedju. _____

Maline su se pojele juče za večeru. Maline su pojedene juče za večeru.

Kolači i voće će se pojesti za večeru. Kolači i voće će biti pojedeni za večeru.

kupiti P

Krompir, boranija, zelena salata i drugo povrće mogu da se kupe od seljaka.

Jabuke su se kupile na pijaci.

Kruške i drugo voće kupiće se na pijaci.

_____

Jabuke su kupljene na pijaci.

Kruške i drugo voće biće kupljeni na pijaci.

kupovati I

Šećer pirinač i so se ne kupuju na pijaci.

Kupine se nisu nikad kupovale na pijaci.

Hartija i olovke će se kupovati u papirnici.

_____

Kupine nisu nikad kupovane na pijaci.

Hartija i olovke biće kupovane u papirnici.

doneti P

Prtljag treba da se donese danas sa železničke stanice.

Mleko se danas donelo kući kasnije nego obično.

Vaš prtljag će se danas doneti sa železničke stanice, gospodine.

Prtljag treba da bude donet danas sa železničke stanice.

/Prtljag treba da bude donesen danas sa železničke stanice.

Mleko je danas doneto kasnije nego obično.

/Mleko je danas doneseno kasnije nego obično.

Vaš prtljag će danas biti donet sa železničke stanice, gospodine.

/Vaš prtljag će danas biti donesen sa železničke stanice, gospodine.

donositi I

Mleko se donosi kući svakog jutra.

Pošta se donosila (ranije) u 9 sati.

Od sutra će se pošta donositi u 10 sati.

_____

Pošta je donošena (ranije) u 9 sati.

Od sutra će pošta biti donošena u 10 sati.

preci P

Granica treba da se pređe danju.
 Granica se prešla danju.
 Granica će se preći danju.

Granica treba da bude pređena danju.
 Granica je pređena danju.
 Granica će biti pređena danju.

prelaziti I

Granica se ne prelazi noću.
 Granica se nije (ranije) prelazila
 noću.
 Granica se neće prelaziti noću.

_____

Granica nije (ranije) prelažena noću.

_____

Examples of Intransitive Verbs:dolaziti I

Uvek se dolazilo na vreme.

Uvek je dolaženo na vreme.

zadocniti P

Nikad se nije toliko zadocnilo kao
 danas.

Nikad nije toliko zadocnjeno kao danas.

zadocnjavati I

Nikad se nije toliko zadocnjavalo
 do sada.

Nikad nije toliko zadocnjavano do sada.

GD 25.2 Transform Drill

GD 25.2.1 In this drill the object of the original sentence is made the subject of a new sentence which contains the past passive participle of the verb. Follow the instruction given in GD 21.2 for the drill.

Deca su popila mleko za doručak.

Mleko je popijeno za doručak.

The children finished ('drank up')
 all the milk at breakfast.

All the milk was finished ('drunk
 up') at breakfast.

Mi smo pojeli kolače i jagode za
 večeru.

Kolači i jagode su pojedeni za večeru.

Ja sam kupio ulaznice za pozorište.

Ulaznice za pozorište su kupljene.

Šofer je oprao i podmazao kola.

Kola su oprana i podmazana.

Mi smo opravili kočnice na vašem
 autu.

Kočnice na vašem autu su opravljene.

Jovan je popravio naše domaće zadatke.

Moja žena je uredila našu sobu.

Ja sam ugasio svetlost u sobi.

Ja sam jutros lako upalio kola.

Jovan i Toma su jutros promenili novac.

Mi smo svršili posao na vreme.

Nosač je doneo prtljag sa stanice.

Ja sam javio Jovanu da je njegov prtljag donet kući.

Ja sam rekao Jovanu u koliko sati treba da dođe. (/kazao)

Mi smo izvestili Jovana da je večera tačno u 8.

On je primio juče vaše pismo.

Činovnik mi je vratio pasoš odmah posle pregleda.

Nosač je uneo kufere u voz.

Jovan je zauzeo sobu za nas u Metropolu.

Ja sam platio račun za sobu.

Šofer je oterao kola u garažu.

On je odvezao kola u garažu.

Mi smo prodali našu kuću.

Ja sam poslao ocu vašu poruku.

Do Ljubljane smo potrošili pola rezervoara benzina.

Naši domaći zadaci su popravljani.

Naša soba je uređena.

Svetlost u sobi je ugašena.

Kola su jutros lako upaljena.

Novac je jutros promenjen.

Posao je svršen na vreme.

Prtljag je donet sa stanice.

Jovanu je javljeno da je njegov prtljag donet.

Jovanu je rečeno u koliko sati treba da dođe. (/kazano)

Jovan je izvešten da je večera tačno u 8.

Vaše pismo je primljeno juče.

Pasoš mi je vraćen odmah posle pregleda.

Kuferi su uneti u voz. (/uneseni)

Soba za nas je zauzeta u Metropolu.

Račun za sobu je plaćen.

Kola su oterana u garažu.

Kola su odvezena u garažu.

Naša kuća je prodana (/prodana).

Vaša poruka je poslana mom ocu. (/poslata)

Do Ljubljane je potrošeno pola rezervoara benzina.

Change the sentences on the right to the future following the model:

Mleko je popijeno za doručak.

Mleko će biti popijeno za doručak.

All the milk was finished ('drank up') at breakfast.

All the milk will be finished ('drank up') at breakfast.

GD 25.2.2 In both sentences the past passive participle is used. That on the left uses the imperfective participle, that on the right the perfective one. Note the difference in meaning between the imperfective and perfective forms.

Jovan je plaćan vrlo dobro.

John used to be paid very well.

Jovan je plaćen vrlo dobro.

John is paid very well.

Svetlost je gašena svakog dana posle
11 sati.

Kola su do sada opravljana u ovoj
garaži.

Pošta je (do sada) donošena u 9.

Pošta je (ranije) primana uredno.

Trošeno je više novaca na izlaske
nego na hranu.

Moja soba je uređivana četvrtkom.

Novac je menjan subotom.

Svetlost je ugašena posle 11 sati.

Kola su opravljana u ovoj garaži.

Pošta je doneta (/donesena) u 9.

Pošta je primljena uredno.

Potrošeno je više novaca na izlaske
nego na hranu.

Moja soba je uređena u četvrtak.

Novac je promenjen u subotu.

GD 25.2.3 In the sentences on the left the reflexive past is used and in the sentences on the right the present tense with a past passive participle occurs. Both are imperfective, and the meaning is the same.

Sveže voće i povrće se kupovalo
na pijaci.

(Fresh fruits and vegetables used to be bought at the market place.)

Sveže voće i povrće je kupovano na
pijaci.

Pregled stvari se vršio čim se pređe
granica.

Radnje su se subotom otvarale u 9.

Kancelarije su se subotom zatvarale
u 13 časova.

Moja soba se uređivala jedanput
nedeljno.

Računi su se plaćali odmah čim se
prime.

Pošta se donosila tačno u 9 časova.

Svetlost se nikad nije gasila pre
23 časa.

Dolazilo se uvek na vreme u
kancelariju.

Pregled stvari je vršen čim se pređe
granica.

Radnje su subotom otvarane u 9.

Kancelarije su subotom zatvarane u 13
časova.

Moja soba je uređivana jedanput
nedeljno.

Računi su plaćani odmah čim se
prime.

Pošta je donošena tačno u 9 časova.

Svetlost nije nikad gašena pre 23
časa.

Dolaženo je uvek na vreme u kancelariju.

GD 25.2.4 In the sentences on the left the reflexive past is used and in the sentences on the right the present tense with a past passive participle, both of perfective verbs. The meaning is the same.

Kolači su se pojeli za večeru.

(The cookies were all eaten up at dinner.)

Kolači su pojedeni za večeru.

Vino se sinoć popilo.

Kola su se jutros upalila bez teškoća.

Svetlost se ugasila tačno u 13
časova.

Zadocnilo se mnogo zbog rđavog
vremena.

Uradilo se što se moglo za vašeg
prijatelja.

Ovde se naselilo mnogo ljudi iz
Hercegovine i Crne Gore.

Mleko se pokvarilo.

Sve životne namirnice su se brzo
prodale.

Sve se lepo uredilo bez teškoća.

Sve se dobro i lako svršilo.

Vino je sinoć popijeno.

Kola su jutros upaljena bez teškoća.

Svetlost je ugašena tačno u 13 časova.

Zadocnjeno je mnogo zbog rđavog vremena.

Urađeno je što se moglo za vašeg
prijatelja.

Ovde je naseljeno mnogo ljudi iz
Hercegovine i Crne Gore.

Mleko je pokvareno.

Sve životne namirnice su brzo prodane
(/prodane).

Sve je lepo uređeno bez teškoća.

Sve je dobro i lako svršeno.

GD 25.2.5 In the sentences on the left the past tense is used with the past passive participle and in the sentences on the right the future tense.

Dok se Toma vratio kući kola su već
bila oprana i uređena.

Dok sam ja stigao ulaznice su već
bile prodane.

Moja soba je već bila uređena dok
ja nisam stigao kući.

Naš prtljag je već bio unet u kupe
kad smo mi došli.

U 10 sati kuferi su već bili doneti
sa železničke stanice.

Sobe su bile zauzete za nas pre
našeg dolaska.

Dok se Toma vrati kući kola će biti
oprana i uređena.

Dok ja stignem ulaznice će već biti
prodane.

Moja soba će već biti uređena dok ja
ne stignem kući.

Naš prtljag će već biti unet u kupe
kad mi dođemo.

U 10 sati kuferi će već biti doneti
sa železničke stanice.

Sobe će biti zauzete za nas pre našeg
dolaska.

Jovan je do 10 sati bio izvešten
da vi dolazite.

Jagode su već bile kupljene pre
nego što sam ja došao kući.

Do 12 sati vaše pismo je već bilo
poslano (/poslato) g. Joviću.

Jovan će do 10 sati biti izvešten da
vi dolazite.

Jagode će biti kupljene pre nego što
ja dođem kući.

Do 12 sati vaše pismo će već biti
poslano g. Joviću.

GD 25.2.6 Change the following sentences, using the proper forms of /vóziti/
instead of /térati/.

/térati/ - /vóziti/ 'take (by vehicle)'

Jutros teram kola u garažu da se
oprave.

Jutros treba da oteram kola u
garažu da se oprave.

Jutros sam oterao kola u garažu
da se oprave.

Jutros ću oterati kola u garažu
da se oprave.

Jutros su kola oterana u garažu
da se oprave.

Jutros vozim kola u garažu da se
oprave.

/dóterati/ - /dovésti/ 'bring (by vehicle)'

Change the following sentences, using the proper forms of /dovésti/ instead
of /dóterati/.

Danas treba da doteram kola kući iz
garaže.

Danas sam doterao kola iz garaže.

Danas ću doterati kola iz garaže.

Danas su kola doterana iz garaže.

Danas treba da dovezem kola kući iz
garaže.

/vódititi/ 'take (general)' - /vóziti/ 'take (by vehicle)'

Change each of the following sentences using /ja/ instead of /moja žena/ and
the appropriate forms of /vóziti/ (and /odvésti/) according to the model given.

Moja žena jutros vodi dete kod
lekara.

Moja žena treba da odvede jutros
dete kod lekara.

Ja vozim jutros dete kod lekara.

Moja žena je odvela dete kod lekara.
 Moja žena će odvesti jutros dete kod
 lekara.

Dete je jutros odvedeno kod lekara.

Repeat the above drill substituting the proper forms of /nósiti/ for those of /vóditi/ and /ódněti/ 'take (by carrying)' for those of /odvésti/.

/dověsti/ 'bring (general)' - /dověsti, da dovezēm/ 'bring by vehicle'

Use the proper forms of /dóvesti/ (/dovézēm/) for those of /dověsti/ (/dovédēm/) and with the change of subject indicated.

Moj prijatelj treba da dovede jutros   Ja treba da dovezem dete jutros kući.
 dete kući.

Moj prijatelj je doveo dete jutros
 kući.

Moj prijatelj će dovesti dete jutros
 kući.

Dete je dovedeno danas kući.

Repeat the above drill, using the proper forms of /dóněti/ 'bring (by carrying)'

GD 25.2.7 Change each of the sentences given into each of the six patterns shown in the model.

Ja palim kola lako.

Kola se pale lako.

Kola treba da se upale lako.

Ona je lako upalila kola.

On će lako upaliti kola.

Kola su lako upaljena.

Sentences for the above drill:

Ja šaljem pismo avionskom poštom.

Ja činim sve što mogu za Jovana.

Danas perem i podmazujem auto.

Danas menjam ulje u kolima.

Jovan sada pregleda kočnice i paljenje.

Mi trošimo mnogo novca na hranu.

Oni gube mnogo vremena zbog rđave veze s gradom.

GD 25.3 Questions and Answers - Model Drill

GD 25.3.1

Da li je sve mleko popijeno?	Da sve mleko je popijeno.
Da li će sve mleko biti popijeno?	Da, sve mleko će biti popijeno.
Da li su kočnice na mojim kolima popravljene? (do 4 sata)	Da, kočnice na vašim kolima su popravljene.
Kako je Jovan plaćen?	On je plaćen vrlo dobro.
Kad je plaćen račun?	Račun je plaćen odmah, čim je dobijen.
Kad vam je vraćen pasoš?	Pasoš mi je odmah vraćen.
Kad su kola oterana u garažu?	Kola su oterana jutros u garažu.
Kad su deca odvedena u bioskop?	Deca su odvedena u bioskop u 2 sata.
Kad su deca dovedena iz bioskopa?	Deca su dovedena iz bioskopa u 5 sati.
Da li je svetlost pred vratima upaljena?	Da, upaljena je.
Da li je svetlost napolju ugašena?	Da, ugašena je.
Da li je posao svršen na vreme?	Jeste, svršen je.
Da li je Jovanu javljeno u koliko sati je večera?	Da, javljeno mu je.
/Da li je Jovan izvešten u koliko sati je večera?	/Da, izvešten je.
Da li je vašem prijatelju kazano gde treba da dođe?	Da, kazano mu je.
Da li je vašem prijatelju rečeno gde treba da dođe?	Da, rečeno mu je.
U kom hotelu vam je zauzeta soba?	Soba mi je zauzeta u hotelu Metropol.
Da li su jagode i kolači pojedeni za večeru?	Jagode jesu, a kolači nisu, jer je jagoda bilo manje nego kolača.
Da li su kupljene ulaznice za pozorište?	Da, kupljene su.
Kad su kola oprana i podmazana?	Kola su oprana i podmazana danas pre podne.
Kad je promenjeno ulje?	Ulje je promenjeno danas posle podne.
Dokle su danas otvorene radnje?	Radnje su danas otvorene do 19 časova.
Da li su danas kupljene jabuke?	Da, kupljene su.
Da li su u ponedeljak zatvorene radnje?	Da, u ponedeljak su radnje zatvorene zbog praznika.
Da li je danas donet naš prtljag sa stanice?	Ne, žao mi je, ali vaš prtljag nije danas donet sa stanice.

Da li su naši kuferi uneti u voz?	Da, gospodine, vaši kuferi su uneti u voz, čim je voz došao.
Da li su danas uzete karte za pozorište?	Da, uzete su.
Da li je nešto urađeno za vašeg prijatelja?	Da, urađeno je.
/Da li je nešto učinjeno za vašeg prijatelja?	/Da, učinjeno je.
Da li je izgubljeno mnogo vremena?	Da, izgubljeno je.
Da li je napunjen akumulator?	Da, napunjen je.

GD 25.3.2 Question and Answer Drill with Prompt

Jutros teram kola u garažu da se operu i podmažu.	Kad terate kola u garažu da se operu i podmažu? /Da li danas terate kola u garažu?
Ja nemam kad ¹ da teram kola u garažu. Neka to uradi šofer.	Hoćete li vi terati kola u garažu?
Treba pregledati kočnice i paljenje. /Potrebno je pregledati kočnice i paljenje.	Da li treba pregledati kočnice i paljenje? /Da li je potrebno pregledati kočnice i paljenje?
Moja kola se pale dobro i kad je hladno vreme.	Kako se pale vaša kola kad je hladno vreme?
Pranje kola košta 1.000 dinara. /Ne znam koliko košta pranje kola.	Koliko košta pranje kola?
Garaža je poslala račun za kola. /Garaža još nije poslala račun.	Da li je garaža poslala račun za kola?
Meni trebaju kola hitno. Opravite ih što pre. /Meni su potrebna kola hitno. Opravite ih što je moguće pre.	Za kad vam trebaju kola? /Za kad su vam potrebna kola?
Neka šofer dođe odmah. /Neka šofer dođe što pre.	Kad treba šofer da dođe?
Šofer je pomogao da se kola oprave.	Šta je radio šofer?

1

/kad/ = /vreme/

Zora pomaže² majci u kući.

Zora pomaže² roditelje.

Rđavo vreme nas je sprečilo da
dođemo.

Da li Zora pomaže majci u kući?

Da li Zora pomaže roditelje?

Šta vas je sprečilo da dođete?

GD 25.4 Conversations - Razgovori

GD 25.4.1

A

B

Što treba uraditi na vašem autu,
gospodine?

Da li treba ulje promijeniti.

Kakvo ulje želite?

Je li to sve, gospodine.

Kad vam treba auto?

U redu. Auto će biti gotov u podne.

(U podne)

Žao mi je gospodine, ali nije.

Sve što zavisi od nas gotovo je.

Auto je opran, podmazan, ulje
promijenjeno. Ali treba nam jedan
dio za kočnice.

Može.

Poslao sam jednog radnika da donese
taj dio iz radnje. Očekujem ga
svakog časa da se vrati s tim
dijelom.

Ništa. Akumulator je bio ispražnjen.

Da, napunjen je.

Do četiri sata. Čim bude gotov mi
ćemo vam javiti.

Molim, gospodine.

Auto treba oprati i podmazati.

Da, molim promijenite također i ulje.

Najbolje ulje, koje imate.

Ne, molim pregledajte kočnice i
paljenje.

Jutros sam jedva upalio auto.

Auto mi treba do podne.

Dobro.

Da li je gotov moj automobil?

Kako to? Vi ste rekli da će auto
biti gotov u podne.

Da li se ovdje može kupiti taj dio?

Zašto niste kupili?

Što je bilo s paljenjem?

Da li ste ga napunili?

Šta mislite, kad će auto biti gotov.

Hitno mi je potreban. Molim vas
požurite.

Ja ću poslati šofera po auto.

² /pomagati/ '(with D) to help, (with A) to support'

Шта треба да се уради на вашим колима,
господине?

Да ли треба уље да се промени?

Какво уље желите?

Је ли то све, господине?

За кад вам требају кола?

У реду. Кола ће бити готова у подне.

(У подне)

Жао ми је господине, али нису.

Све што зависи од нас готово је.

Кола су опрана, подмазана, уље
промењено. Али треба нам један
део за кочнице.

Може.

Послао сам једног радника да донесе
тај део из радње. Очекујем га
сваког момента да се врати с тим
делом.

Ништа. Акумулатор је био испражњен.

Да, напуњен је.

До четири сата. Чим буду готова ми
ћемо вас известити.

Молим, господине.

GD 25.4.2

Auto je gotov, gospodine.

Jesam. Tu je pred ambasadam.

Jesam. izvolte račun.

Da li vam auto treba sada, gospodine?

Molim, gospodine.

Кола треба да се оперу и подмажу.

Да, промените такође и уље.

Најбоље уље, које имате.

Не, прегледајте кочнице и паљење.

Јутрос сам једва упалио кола.

Кола ми требају за подне.

Добро.

Да ли су готова моја кола?

Како то? Ви сте рекли да ће кола бити
готова у подне.

Да ли може тај део да се купи овде?

Зашто нисте купили?

Шта је било с паљењем?

Да ли сте га напунили?

Шта мислите, кад ће кола бити готова?

Хитно су ми потребна. Молим вас
пожурите.

Ја ћу послати шофера по кола.

Da li ste ga dovezli iz garaže?

Jeste donijeli račun?

Šest tisuća osam sto pedeset dinara.

Evo vam novac, pa im odnesite.

Ne treba meni, ali treba gospođi.

Molim idite s kolima doma i odvezite
gospođu i dijete kod ljekara.

Tamo ih pričekajte dok ljekar ne svrši
pregled i onda ih vratite kući.

Ako gospođi slučajno auto treba duže? Vi mi onda javite, da znam.

Кола су готова, господине. Да ли сте их дотерали из гараже?

Јесам. Ту су пред амбасадом. Јесте донели рачун?

Јесам, изволте рачун. Шест хиљада осам стотина педесет динара.

Да ли вам кола требају сада, господине? Не требају мени, али требају госпођи.

Молим господине. Тамо их сачекајте док лекар не сврши преглед и онда их вратите кући.

Ако госпођи случајно кола требају дуже? Ви ми онда јавите, да знам.

GD 25.5 Homework - Domaći zadatak

GD 25.5.1 Make the object of each of the following sentences the subject, using the past participle of the verb. The original subject is to be omitted in the transform.

Ja sam kupio danas karte za voz u varoši.
 Zora je otvorila vrata i prozor.
 Mi smo pokazali juče Jovanu spomenik Neznanog junaka na Avali.
 Prehranbena industrija je snabdela prodavnice konzervama.
 Ja sam vam poslao novac po Jovanu.
 Zora je rekla Jovanu da je večera u 7 sati.
 Jovan je pročitao novine čim ih je uzeo.
 Mi smo potrošili ceo rezervoar benzina do Zagreba.
 Mi smo zauzeli sobu za vas čim ste javili.
 Ja sam izvestio Jovana da ne mogu doći.

GD 25.5.2 Repeat the above exercise, using /treba da bude/ (or /budu/), according to the following model:

Zora je zatvorila vrata i prozore. Vrata i prozori treba da budu zatvoreni.

SERBO-CROATIAN

SERBO-CROATIAN - ENGLISH VOCABULARY

Alphabetic Order

a b c č ć d đ dž e f g h i j k l lj
m n nj o p r s š t u v z ž

Abbreviations

A	Accusative
adv	adverb
Cr	Croatian
D	Dative
f	feminine
G	Genitive
I	Instrumental (with nouns)
I	Imperfective (with verbs)
Imp	Imperative
indecl	indeclinable
L	Locative
m	masculine
N	Nominative
n	neuter
p	Perfective
pert	pertaining to
pl	plural
prep	preposition
pron	pronominal
refl	reflexive verb
V	Vocative
(with A)	preposition with Accusative
(with G)	preposition or verb with Genitive
(with D)	preposition with Dative

(with I) preposition with Instrumental

NOTES

- 1) The gender of nouns is given only if it is not regular i. e. if a consonant noun is not masculine, if an a-noun is not feminine and if an o- or e-noun is not neuter.
- 2) The Genitive of the noun will be given (in abbreviated form where feasible) immediately after the Nominative if it is different in spelling or stress i. e. Amerikanac, -nca; automóbil, -bĭla; posao, -sla etc.
- 3) The infinitive and present tense forms of verbs are given. Other forms will be given if they are irregular. For verbs which in addition to regular stress may have a shift in the first and second person plural of the present tense these forms are given in parentheses (usually abbreviated) e. g. číniti, čínĭm (-ĭmo, ĭte).
- 4) Where verbs of the ijekavski dialect are not listed in full, reference is made to the grammar note in which all forms are given i. e. svjĭdeti se (18.2) Forms of the other dialect (ekavski or ijekavski) within an entry will be given in brackets.
- 5) The conventional stress marks used in Serbo-Croatian orthography are not used in this vocabulary. The following stress-marks are used instead:

/˘/	instead of	/˙/	(short falling)
/˚/	" "	/˘/	(long falling)
/˘˘/	" "	/˘˘/	(short rising)
/˚˚/	" "	/˘˘/	(long rising)
/-/	" "	/˘/	(length) (/-/ also used conventionally)
- 6) If an adjective has a definite form, it is listed. The comparative is listed only if it is irregular.

a and (in case of a contrast), but
 ajdēmo, ájdemo / hajdēmo, hájdemo let's go
 `ako if
 akumulātor (storage) battery
 `ali but
 `alpskī, -ā, -ō Alpine
 ambasāda embassy
 améričkī, -ā, -ō American
 Amerikānac, -nca American (man)
 Amerikānka American (woman)
 Atína / Atēna Athens
 áuto m automobile
 autōbus / áutobus bus
 automóbil, -bīla automobile
 áuto-pūt / áutopūt, -pūta (up to date) highway, road
 avionskī, -ā, -ō pert. to airplane
 bānja spa
 bār / bārem at least
 bēnzīn, -īna gasoline
 bēnzīnskī, -ā, -ō pert. to gasoline
 bèo, bēla, bēlo [bìjel / bìo]; bēlī, bēljī
 Beógrad Belgrade
 beógradski, -a, -o pert. to Belgrade
 Beógradanin pl Beógradani man from Belgrade
 bēz (with G) without
 bijel, bijéla, -o [bēo]; bijeli; bjèljī white
 bioskop movies, movie theater
 bitī, present: I (jē) sam, (jé) si, (jè) st / (jè) ste / jè, (jé) smo, (jé) ste,
 (jé) su;

negative: n^ísam [nij^ésam] etc.; P b^ùdēm etc.; imperfect: b^èjāh [bijāh],
 b^èh [bj^èh]; aorist: b^ìh, b^ì, b^ì, b^ìsmo, b^ìste, b^ìše; past part. b^ìo, b^ìla
 b^ìznismen business man
 bl^ágājna treasury, ticket window
 bl^ágdan holiday
 bl^ágdanom on holiday, holidays
 bl^ízu near, nearby (with G)
 B^òg, B^òga pl b^ògovi God
 b^ògat, b^ògáta, -o rich
 b^òjati se, bojim se I to be afraid of (with G)
 b^òlj^í, -ā, -ē, better
 b^òlje adv. better
 bor^ánija string beans
 b^òravak, bor^ávka sojourn
 br^áća brothers
 br^àt pl br^áća brother
 br^òdo Gpl br^áda hill
 br^dóvit, -a, -o hilly
 br^z, br^za, -o; br^zí; br^zí fast, quick
 br^zo fast, quickly (adv)
 br^ínuti (se), br^ínēm (se) I (P zábrinuti se) to worry
 br^òj, -òja, ol br^òjevi number, size
 bul^évār, -āra boulevard
 càrinsk^í, -ā, -ō pert. to customs
 c^éna [cij^éna] price
 c^èo, c^éla, -o [c^ìjel / c^ìo]; c^èl^í
 c^èsta road, street
 c^ìjel / c^ìo, cij^éla, -o [c^èo]; cij^èl^í whole entire
 cij^éna [c^éna] price

črkva Gpl crkāvā church

Sāborna crkva Orthodox cathedral

crn, crna, -o; crnī; crnjī black

čaj pl čajeви tea

čak even

čas pl časovi hour; class

čaša glass

čekaonica / čekaonica [čekaona (cr)] waiting room

čekati, čekām I (P sačekati) to wait for

čest, česta, -o; čestī; čestī frequent, often

često frequently

čestće more frequently, more often

četiri four

četvrtak, -tka Thursday

čiji, -ā, -ē, whose

čim / čim as soon as

činovnik pl činovnici [činovnik] civil servant, official, officer (civil)

činiti; činim, (-īmo -īte); činjen I (P učiniti) to do, to make; refl.
to seem

čist, čista, -o; čistī clean, pure

čistoća cleanliness

čitati; čitām, (-āmo āte); čitān I (P pročitati) to read, be reading

čovjek, -eka [čovjek] pl ljudī Gpl ljudī man, pl people; one

čuti, čujem; Imp. čujte; čuven, -ena; čuvši to hear

da yes

da (clause introducer)

da li (interrogative expression); whether

dabome of course

pa dabome why of course

dálek, -éka, -o; dálekī far

dàljī, -ā, -ē farther, further

itd (i tako dàljē) etc.

dàn L dānu Gpl dānā D Ipl dānima day
nèkī dān couple of days ago

dānas today

dàti; da dām, dāmo, dāte, dājū; dào, dāla; dān / dāt, dāna / dāta
(dāna / dāta) P (I dāvati) to give

dāvati; dājēm / dājēm, dājū / dājū; dāvan I (P dāti) to be giving
dājē se is given, shown

dāvno a long time ago

dèo m G dèla L dèlu pl dèlovi [dio] part, section

dēsēt ten

dēsiti se; da se dēsī P (I dešāvati se) to happen, occur

dēsni, -ā, -ō right

dēsno / na dēsno on the right

dešāvati se; dešāvā se I (P dēsiti se) to be happening, occurring

dēte G dēteta pl dēca [dijete, djetata, djeca] child

dīnār / dīnār Gpl dīnārā dinar

dìo m G dijela pl dijelovi [dèo] part

dīvan, -vna, -vno wonderful

do to, till until (with G)

dōba n pl indecl time, point, period of time

dòbar, dōbra, -o; dòbrī; bòljt good

dóbro well

dobavljač, -āča supplier

dobījati; dóbījām, dóbījajū; dóbījān, I (P dóbīti) to be getting, receiving

dóbīti; da dóbījēm; dóbīo, dóbīla; dóbīven / dóbījen -ēna P (I dóbījati)
to get, to obtain, receive

dóbro farm, estate, pl goods

poljoprivredno dóbro state farm

- dōći; da dōđēm; dōšao / dōšao, dōšla P (I dólaziti) to come
 dōći do to come about
- dogāđati se; dōgāđā se I (P dōgōđiti se) to be happening, occurring
- dōgōđiti se; da se dōgōđī P (I dōgāđati se) to happen, occur
- dōjam, dōjma pl dōjmovi impression
- dōk while
- dōk ne until
- dōlār dollar
- dólaziti; dólazīm I (P dōći) to be coming
 dolaziti do to come about
- dolína valley
- dōm, dōma pl dōmovi home
- dōnēti, [dōnijeti, dōnijēti]; da dōnēsēm; dōneo, [dōnio], dōnēla; [dōnijela];
 donēsite; dōnēt [dōnijet] / dōnēsen -ēna P (I dōnōsiti) to bring by carrying.
- dōnōsiti; dōnōsīm I (P dōnēti) to be bringing (by carrying)
- dōpadati se; dōpadā se I (P dōpasti se) to be pleasing to (with D)
- dōpasti se; da se dōpadnē; dōpao, dōpala P (I dōpadati se) to please
 (with D)
- dōsta enough
- dōtlē up to (certain point of time or space)
- dōvesti; da dōvézēm; dōvezao, dōvezla; dōvézen, -ēna P (I dōvōziti) to
 drive to; refl. to come by car
- dōvōljan, -ljna, -o sufficient
 dōvōljno enough
- dōvōziti; dōvozīm; dōvožen I (P dōvesti) to be driving to; refl. to be
 coming by car
- dōzvoliti; da dōzvolīm; dōzvoljen P (I dōzvoljāvati) to allow, permit
- dōzvoljāvati; dōzvoljāvām I (P dōzvoliti) to be allowing, permitting
- drāg, drāga, -o; drāžī dear
 drāgo dear (adv)
 drāgo mi je I'm glad
- drūgī, -ā, -ō other, second

- društvo society, company
 država state
 dućan, -āna shop, store
 dug, -a, -o / dugačak, dugačak, -cka, cko; duzi long
 duž along (with G)
 dužnost f I dužnošću duty
 dvā (m n) dvè (f) [dvije] two
     dvājū G m and n of two
     dvā-trī / dvātri a couple (with masculine nouns)
     dvè-trī / dvètri [dvije-trī / dvijétrī] a couple (with feminine nouns)
 đak G đaka V đāče pl đaci pupil

 ékspres express, international train
 englēski, -a, -o English
 èvo here is
 Evrōpa Europe

 film pl filmovi film, picture
 Frāncūz, -ūza Frenchman
 frāncūski, -ā, -ō French
 Frāncūska D Frāncūskej France

 garāža garage
 gāsiti; gāsīm; gāšēn I (P ugāsiti, pogāsiti) to extinguish, to turn off
 gdè [gdjè] where
 glāvnī, -ā, -ō main, chief
 glèdati; glèdam I (P pogledati) to look
 gòd ever
 gòdina year
 gódišnjī, -ā, -ē yearly, annual
 gòra mountain
 górak, -rka, -rko; gòrki bitter

SERBO-CROATIAN

---

gòrčī, -ā, -ē bitterer, with less sugar

gótov, -a, -o ready, prepared; finished, done

gospóda gentlemen
gòspodo ! gentlemen !

gospódin pl gospóda sir, mister, gentleman
gospódine ! sir!

gòspođa madam, ma'ma lady

gòspođica miss

gòst, gòsta N gòsti G góstijū D I góstima A gòste guest, customer

góvedina / góvedina beef

govóriti, góvorīm, imp govórite I (no P) to speak

grād L grādu pl N gràdovi G gradóvā DI gradóvima city
vàn grāda in the country, outside the city

gràdskī, -ā, -ō pert. to city

gránica border, frontier, limit

grášak, -ska peas

Grčka D Grčkøj Greece

grèčkī, -ā, -ō Greek

gúbiti, gúbīm I (P izgúbiti) to loose

hajdēmo / ajdēmo or hájdemo / ájdemo let's go

hártija paper

híljada thousand

hitan, -tna, -tno urgent

hlādan, -dna, -dno; hlādnī cold

hlèb pl hlèbovi bread, loaf of bread

hòtel hotel

hrāna food

Hrvat, -āta Croat

hrvātskī, -ā, -ō, Croatian
Hrvātskā D Hrvātskōj Croatia

htèti, [htjèti]; hòću, hòćeš, hòće, hòćemo, hòćete, hòćē (enclitic: ću, ćeš, ce, ćemo, cete, cē); htèo, htèla [htio, htjèla]; neg. pres.: nèću, nèćeš, nèće, nèćemo, nèćete, nèćē to will, want to; will (future)

hvāla thanks

i and, also, too

i ... i ... both ... and ...

iako although

íci; ídēm / ìdēm (iděmo, iděte); íšao / íšao, íšla / íšla I (P otíci) to be going, to go

ídūći, -ā, -ē next, going

ikakav, -kva, kvo any

ìli or

ímati; ímām (imāmo, imāte); neg.: nēmān, nēmajū I (no P) to have

ìme, ìmena pl imēna Gpl imēnā name

ìnāče otherwise, moreover, in addition, besides

indūstrija industry

interesāntan, -tna, -tno interesting

interesírati (se); interesírā (se) Cr. I (P zainteresírati) to interest; (with /se/) to be interested (in: za)

ìnteresovati (se); ìnteresujē me I (P zānteresovati se) to interest; (with /se/) to be interested (in: za)

ìpāk nevertheless, still

iskorístiti; da iskorístīm P (I korístiti) to use, make use of

íspravan, -vna, -vno in good order; honest

isprāzniti; da ísprāznīm; ísprāžnjen P (I prāzniti / isparžnjívati) to empty, discharge

ispražnjívati; ispražnjujēm I (P isprāzniti) to be emptying, discharging

ìspred prep. in front of, before

isprósiti; da ísprosīm P (I prósiti) to ask, beg; ask in marriage

ìstī, -ā, -ō same

ìsto tàkō also

ìstina truth
 ìstina to tell the truth (adv)
 iz from, out of (with G)
 iza behind (with G)
 izáći / izíći; da ízađēm / íziđēm; izášao / izíšao P (I ízlaziti) to go out
 ízbeći / ízbegnuti [ízbjeći / ízbjegnuti] da ízbegnēm; ízbegao, ízbegla (22.3);
 P (I ízbegāvati) to avoid
 ízbegāvati [ízbjegāvati] (22.3); ízbégāvām I (P ízbeći) to be avoiding
 izgłēdati; izgłēdām I (no P) to look, appear, look like
 izgúbiti; da ízgubīm P (I gúbiti) to lose
 ízlazak, ízlaska pl ízlasci going out
 ízlaziti; ízlazīm I (P izáći / izíći) to be going out, go out
 ìzlět excursion, trip, picnic
 ìznenāda suddenly
 ízmeriti; da ízmerīm [ízmjeriti] (24.2) P (I mēriti) to measure, weigh
 iznenāditi; da iznénādīm P (I iznenadívati) to surprise; refl. to be surprised
 iznenadívati, iznenáđujēm I (P iznenaditi) to surprise; refl. to be surprised
 izúzēv except (with G)
 ìzvan / vān outside (with G)
 ìzvestan, ìzvesna, -o certain
 izvēstiti, da izvēstīm [izvjēstiti] (note 23.4) P (I izveštāvati) to inform,
 let know, report
 izveštāvati, izveštāvām [izvještāvati / izvješćívati] (23.4) I (P izvēstiti)
 to be informing, reporting
 izvíniti, da izvīnīm P (I izvinjāvati) to excuse; refl. to apologize
 izvínite excuse me
 izvinjāvati, izvínjāvām I (P izvíniti) to excuse; refl. to apologize
 izvóleti, da ízvolīm P (I izvolēvati) to deign, to be pleased to
 izvolēvati, izvólēvā, I (P izvóleti) to deign, condescend
 izvřšiti, da izvřšīm P (I vřšiti) to carry out, execute

- j`a I
- j`abuka apple, apple-tree
- j`agnjetina / j`anjetina lamb
- j`agoda strawberry
- j`aje G j`ajeta pl j`aja egg
- j`ak, j`aka, -o; j`aki; j`aci strong
- j`ako very
- j`aviti, da j`avim; j`avlj`en P (I j`avljati) to report, let know; refl. to report (oneself) to greet
- j`avljati, j`avljam I (P j`aviti) to report, let know; refl. to report (oneself), greet
- j`edan, -dna, -dno one
- j`ed`anp`ut / jed`amp`ut once
- j`edin`i, -`a, -`o only (adj)
- j`edva barely
- j`eftin / j`evtin, -a, -o cheap
- j`e l'te / j`el'te is that so (interrogative sentence final)
- jer because, for
- j`est / j`este yes
- j`esti; j`ed`em; j`eo, -la I (P p`ojesti) to be eating, to eat
- j`ezik pl j`ezici language, tongue
- j`o`š yet, still
- j`ug south
- Jugosl`avija / Jug`osl`avija Yugoslavia
- Jugosl`ov`en / Jugosl`av`en, -`ena Yugoslav (man)
- Jugosl`ov`enka / Jugosl`av`enka Yugoslav (woman)
- jugosl`ov`ensk`i / jugosl`av`ensk`i, -`a, -`o Yugoslav
- j`uha (Cr.) soup
- j`un`ak, -`aka V j`un`a`ce pl jun`aci hero, brave man
- j`utro morning

jùžnī / jùžnī, -ā, -ō, pert. to south, southern

k, ka to, toward (with D)

kàd when
nēmām kàd I don't have the time

káfa / káva coffee

kafána / kavána coffee house, coffee shop

kákav, -kva, -kvo what kind, what [is it] like?

kàkø how
kako god whatever, however

kancelárija office

kancelárijski, -ā, -ō pert. to office

kào like, as
kao i as well as
kao što as (plus verb)

kárta card, ticket
geografska kárta map

kàsan, -sna, -sno late

kàsno late

kásnijē later

kàtkad / kàtkada sometimes

káva / káfa coffee

kavána / kafána coffee house

kázalīste theater

kázati, da kàžēm P (I kazívati) to say

kazívati, kázujēm I (P kázati) to be saying (repeatedly)

kčí G kčeri A kčēr Gpl kčeri daughter

kèlner waiter

kífla crescent-shaped roll

kilogram kilogram

kílometar, -tra kilometer

kíno m movie theater, movies

kiša rain
 pàdā kiša it is raining

kíšiti [kíšjeti], kíšī I (no P) to rain

kljūč, kljūča pl kljūčevi key

knèz V knèže pl knèževi / knèzovi G knežévā / knezóvā prince

knjížara bookstore

kò who

kòčnica brake

kod at, by, at the home of, at the place of (with G)

kóji, -ā, ē, D kójem / kòm which

kòla n pl car

kólāč, -āča cake, pastry

kolíkī / kólikī, -ā, -ō how big
 kolíko / kóliko how much, how many

kòlodvor (Cr.) railway-station

kónobār, -āra waiter

kónzērvā canned food

konzúlāt, -āta consulate

korístiti, kóristīm I (P iskorístiti) to use, to make use of

kóštati, kòštā I (no P) to cost

kótlina mountain basin, depression

kóvčeg pl kovcezi G kovcega suitcase

kóverat, -rta envelope

kràj, kràja, krāju pl kràjevi G krajévā end; part, section, region

kràsan, -sna, -sno wonderful

krévet / krèvet bed

krómpīr, -īra [krúmpīr] potatoes

kròz through, within (time) (with A)

krùh (Cr.) bread

krùška pear, pear-tree
 kùća house, home
     kód kućē at home
     kùći (to) home
 kúdā where to, whither
 kúfer /kófer suitcase
 kupađna / kupaónića (Cr.) bathroom
 kupátilo bathroom
 kúpē m compartment (train)
 kúpiti; da kúpim; kùpljen P (I kupóvati) to buy
 kúpina blackberry
 kupóvati; kúpujem; kupóvao, kùpovāla; kùpovan I (P kúpiti) to be buying
 kvalítēt, -ēta quality
 kvār pl kvárovi breakdown
 kváriti; kvárim I (P pokváriti) to spoil, to put out of order

làk, làka / láka, -o; làkši light, easy
 lèčnik pl lèčnici [lìječnik] doctor
 lékār, -āra [ljékār] doctor
 lènj, lènja, lènje / lènjo; lènji, -ā, -ē; lènji, -ā, -ē (comp.) [lìjen]
     lazy
 lèti [ljèti] in summer
 lèto [ljèto] summer
 lètovanje [ljètovanje] summer vacation
 lèp, lépa, -o; [lìjep] lèpi; lèpši beautiful, handsome, nice
 lèvi, -ā, -ō [lìjevi] left
     lèvo / na lèvo (on the) left
 li (question particle)
 lično personally
 lìječnik pl lìječnici [lèčnik] doctor
 lìjen, lìjena, -o [lènj]; lìjeni; ljénijī / ljènjī lazy
 lìjep, lìjépa, -o [lèp]; lìjepi; ljèpši beautiful, handsome, nice
 lìjevi, -ā, -ō [lèvi] left
     lìjevo / na lìjevo (on the) left
 lītar / lītar, lītra / lītra liter
 lòš, -a, -e bad

ljékār, -āra [lékār] doctor
 ljèti [lèti] in summer

ljèto [lèto] summer
 ljètovanje [lètovanje] summer vacation
 ljubazan, -zna, -zno kind
 ljudi G ljudi men, people
 ljüt, ljúta, -ö; ljütI; ljúci angry, mad; hot (food)
 ljútiti; ljütim I (P naljútiti) to anger, irritate, annoy; refl. to
 be angry, irritated, annoyed

 màda although
 magázin, -ína department store
 máhuna pod; pl. string beans
 màjka G pl màjkI / màjàkã mother
 màli, -ã, -ö; mànjI -ã, -ë small, little
 màlo a little
 màlo prè a short while ago
 màlina raspberry
 materíjal, -ijála material
 meðunãrodni, -ã, -ö international
 mènjati, mènjam [mijénjati] (22.3) I (P proméniti) to change
 mèra [mjèra] measure
 mèriti, mèrim [mjèriti] (24.2) I (P ízmeriti) to measure, weigh
 mèsečno [mjèsečno] monthly
 mèso meat
 mèsto [mjèsto] place, seat
 mèsto / úmesto [mjèsto / úmjesto] instead (with G)
 mètarski, -ã, -ö metric
 mètarska cènta metric quintal, 100 kilograms
 mì we
 mínüt, -úta Gpl minùtã minute
 mìlo, mìla, -o; mìli dear, engaging, loveable
 mìr, mìra peace
 mìsliti, mìslim I (P pòmisliti) to think (na, o : of, about)
 mìšljènje opinion
 mlãd, mlãda, -o; mlãdi; mlãdi young
 mléko [mlijéko] milk
 mnògi, -ã, -ë a great many, many
 mnògo much, many, a lot, a number
 mnjénje [mnjénje] opinion
 jãvno mnjénje public opinion

móci; mógu, možeš -e -emo -ete, mògū; mògao, móglā I (no P) to be able
 mógūć, mógūća, -e / mògūćan, -ćna, -ćno possible
 mógūće / mògūćno possible (adv)
 što je mógūće prè as soon as possible
 mōj, mója, -e my, mine
 móliti; mòlīm I (P zamóliti) to beg, pray, ask politely
 mōlīm please; you're welcome
 mómenat, -nta moment
 mōrati; mōrām I (no P) to have to, be obliged to
 mōravskī, -ā, -ō pert. to Morava (river)
 mōtornī, -ā, -ō pert. to motor
 mōžda perhaps
 múzēj, -ēja museum
 muž pl muževi Gpl mužévā husband

na on, to (place where - D; place to which - A)
 náci; da nādēm; našao / našao, našla; nāden (I náleziti) to find
 nádati se; nādām se I (no P) to hope
 nāj**bolj**ī, -ā, -ē best, the best
 nāj**jeftlnij**ī, -ā, -ē cheapest
 nāj**lepš**ī [nāj**ljépš**ī], -ā, -ē the most beautiful
 nāj**skúp**ljī, -ā, -ē the most expensive
 nāj**vlš**ī, -ā, -ē highest
 nāj**vlše** the most
 nāj**zgodnij**ī, -ā, -ē the most convenient
 náleziti; nálezīm I (P náci) to be finding
 nálezī se is located
 naljútiti; da naljútīm P (I ljútiti) to make angry, to irritate, annoy;
 to be angry, to be irritated, annoyed
 namerávati [namjerávati] (21.3); namérāvām I (no P) to intend, plan
 námirnica food
 žívo¹ne námirnice victuals, foodstuff, food
 nanízati; da nánížēm P (I nízati) to string up; refl. line up, file
 napísati; da nápišēm P (I písati) to write
 napolju outside
 nápraviti; da nápravīm P (I pràviti) to make
 nápuniti; da nápunīm P (I pùniti) to fill up
 náravno naturally, of course

národní, -ā, -ō national
naséliti; da náselīm; náseljen P (I naseljávati) to settle
naseljávati; naseljāvām I (P naséliti) to settle
nástaviti; da nástavīm P (I nástavljati) to continue
nástavljati; nástavljām I (P nástaviti) to be continuing
nàš, nàša, nàše our, ours
nè no, not
nédelja [nédjelja] Sunday, week
nédeljom [nédjeljom] on Sunday, Sundays
nédelju dānā a week ('one week of days')
nédēljnō [nédjēljnō] weekly
nedostātak, -tka pl nedostāci lack, shortcoming, drawback
nèdovōljan, -ljna, -ljno insufficient, inadequate
nègde [nègdje] someplace, somewhere
nègo / no than, but (contrastive)
nèka let
nèka ūdē let him (here) in
nèkī, -ā, -ō some
nèkī dān couple, few days ago
nèkī pūt sometimes
nèko somebody, someone, some (pron)
nèkoliko several
Némac, -mca [Nijémac] German (man)
némačkī [njémačkī], -ā, -ō German
Némačka [Njémačka] D Némačkoj Germany
nēmāti, nēmām to have not, lack
nēmā na čēmu don't mention it
Némica [Njémica] German (woman)
némōjte don't
neočekīvano unexpectedly
nèrado unwillingly
nèšto something, some
nèuredan, -dna, -dno untidey
nèzadovōljan, -ljna, -ljno dissatisfied
nèzgoda / nèzgoda mishap, trouble
nèznan, -a, -o unknown
ni / nīti neither
ni ... ni / nīti ... nīti neither ... nor
nīkakav, -kva, -kvo not of any kind

nigdje [nigdje] nowhere
 nijedánpūt / nijedámpūt not any time, not at all
 nikad never
 niko no one
 nímalo not a bit, not at all
 ništa nothing
 nízati; nižēm I (P nanízati) to string up; refl. to line up, file
 nòc f G nòci, L nócí, I nòcu pl N nòci G nócí D nócíma night
 nòcu during the night
 nijédan, -dna, -dno no one, not any one
 nòv, nòva, -o; nòvi; nòvijí new
 nòvac, nòvca pl nòvci G nòvácā money
 nòvine f pl newspaper

njégov, -a, -o his, its
 njèñ, njéna, -o her, hers
 njihov, -a, -o their

o about (with D)
 obavešténje information
 óbičan, -čna, -čno usual, ordinary, common, commonplace
 óbično usually, as a rule, generally
 obítelj f (Cr) family
 òblačan, -čna, -čno cloudy
 óboje both (collective)
 óbraćati; óbraćām I (P obrátiti) to turn, convert; refl. to turn to, apply to
 óbraćati / obrátiti pážnju to pay attention
 obrátiti; da óbrátim P (I óbraćati) to turn, convert; refl. to turn to,
 apply to
 očekívati; očekujēm I (no P) to expect
 od from (with G)
 ódākle from where
 ódātle from there
 ódāvno a long time ago
 odgovárati; odgovārām I (P odgovóriti) to be answering
 odgovóriti; da odgovórim P (I odgovárati) to answer
 ódlazak, ódlaska pl ódlasci departure, leaving
 ódlaziti; ódlazim I (P otíci) to be going off or away, to be leaving

òdmāh immediately, at once
 odmāratī se; ódmārām se I (P odmóriti se) to be resting, relaxing
 ódmor rest, vacation, break (school)
 odmóriti se; da se ódmorīm P (I odmāratī se) to rest, relax
 ódnēti [ódnijeti]; da odnésēm; òdneo [òdnio], òdnēla [òdnijela]; òdnet
 [òdnijet] / odnésen -éna P (I nósiti / odnósiti) to carry away, to take
 away (by carrying)
 odnósiti; ódnosīm I (P ódnēti) to be carrying away, to be taking away (less
 common); refl. to refer to (main verb)
 odrāstī; da odrāstēm; ódrastao, odrāsla P (I rāstī) to grow up (for animate
 only)
 ódrastao, odrāsla adult (adj)
 održati; da održīm P (I održāvati) to maintain, keep, hold
 održāvati; održāvām I (P održati) to be maintaining, keeping, holding
 odsédati; ódsēdām [odsjédati] I (ódsesti) to be putting up, staying for a
 short while
 ódsesti; da ódsednēm; ódseo, -la [ódsjesti] P (I odsédati) to put up, stay
 for a short while
 odsjédati; ódsjēdām [odsédati] I (P ódsjesti) to be putting up, staying
 for a short while
 ódsjesti; da ódsjednēm; ódsjeo / ódsio, ódsjela [ódsesti] P (I odsjédati)
 to put up, stay for a short while
 odvésti; da odvédēm; ódveo, odvėla; odvėden -éna P (I vóditī and odvóditī)
 to lead away, to take away; to drain off
 odvėsti; da odvėzēm; ódvezao, odvėzla; odvėzen -éna P (I vózitī and odvózitī)
 to drive; refl. to ride
 odvóditī; ódvodīm I (P odvėsti) to be leading off, takin away; drain off
 odvózitī; ódvozīm; ódvožen I (P odvėsti) to be driving away; refl. to be
 riding away
 oglédalo mirror
 oko around, about (with G)
 okolíca / ókolica surrounding area
 okolína surrounding area
 okrėnuti; da okrėnēm P (I ókretati / okrėtati) to turn
 ókretati / okrėtati; okrėcēm I (P okrėtati) to be turning
 ólōvka Gpl ólōvkī pencil
 ómiljen, -a, -o favorite, beloved
 ómot envelope
 òn he

óna she, it (reference to feminine noun)
 óna they (n)
 ónaj, óna, ónō that
 ónō that, those (pron)
 ònda then
 ònde [òndje] there
 óni they (m)
 óno it (reference to neuter noun), that
 òpāsan, -sna, -sno dangerous
 òpēt again
 oprāštati; oprāštām I (P oprōstīti) to be pardoning; refl. to be taking
 leave
 óprati; da óperēm P (I prāti) to wash
 ópraviti; da ópravīm P (I ópravljati) to repair, fix
 ópravljati; ópravljām I (P ópraviti) to be repairing, fixing
 oprōstīti; da òprostīm P (I prāštati and oprāštati) to pardon, refl. to take
 leave
 opskrābiti; da ópskrābīm P (I opskrābljīvati) to supply
 opskrābljīvati; opskrābljujēm I (P opskrābiti) to be supplying
 òsam eight
 òsim besides, except (with G)
 òsmī, -ā, ò eight
 óstajati; óstajēm I (P óstati) to be staying
 óstati; da óstanēm P (I óstajati) to stay
 óštećen, -a, -o damaged
 ótac, óca pl óčevi father
 óterati [ótjerati]; da óterām [ótjerām]; óterān [ótjerān] P (I tērati) to
 drive off, drive away
 otíci; da òdēm; ótišao, ótišla P (I íci / ódlaziti) to go away, to leave
 ótklanjati; ótklanjām I (P otklóniti) to remove, be removing (breakdown)
 otklóniti; da ótklonīm P (I ótklanjati) to remove (breakdown)
 ótkud(ā) where from, whence
 otprílike approximately
 otvāratī; otvārām I (P otvóriti) to be opening, to open
 otvóriti; da ótvorīm P (I otvāratī) to open
 óvaj, óva, óvo this
 óvo this, these (pron)
 ovākav, -kva, -kvo / ováki, -a, -o this kind
 ováko this kind, way (adv)

óvāmo here, hither
 óvde [óvdje] here
 óvde-ónde [óvdje-óndje] here and there
 òzbiljan, -ljna, -ljno serious
 oženiti se; da se óženim; óženjen P (I ženiti se) to get married (of man)

pa (phrase initial particle); and (stressed); well
 pa i even
 pàdati; pàdām I (P pàsti) to be falling, to fall
 pàliti; pàlim; pàljen I (P upàliti / zapàliti) to light, set fire
 pàljēnje ignition
 pàpīr, -īra paper
 pàpirnica stationery store
 pàra cent; pl. money (in eastern Yugoslavia)
 pàrk pl pàrkovi park
 pàsoš passport
 pàsulj, -úlja beans
 pàžnja attention
 periférija outskirts
 pèt five
 pètak, -tka pl pēci G pētākā Friday
 píce drink, beverage
 pijáca market place
 pírinač, pírinča rice
 písací, -ā, -ē pert. to writing
 písati; pìšēm I (P napísati) to be writing, to write
 písma Gpl písāmā letter
 pítānje question, problem
 pítati; pītām I (P upítati / zapítati) to ask a question; refl. to wonder
 píti; pìjēm; pìo, píla I (P pópiti) to be drinking, to drink
 pìvo beer
 plácāti; plácām I (P plátiti) to be paying, to pay
 plàšiti; plàšim I (P úplašiti) to frighten, scare; refl. to be frightened
 plátiti; da plàtim P (I plácāti) to pay
 plòdan, -dna, -dno fertile, fruitful, copious, prolific
 po (with A) after; (with D) according to; (distributive) per, by the,
 throughout
 pò half

pobójati se, da se pobójim P (I bójati se) to be afraid of (with G)
 početi; da počnem; počeo, počela; početi P (I počinjati) to begin, start
 počinjati; počinjem I (P početi) to be beginning, starting
 počí; da počem; pošao, -šla P (I polaziti) to start, leave, depart
 podmazati; da podmažem P (I podmazivati) to grease, lubricate
 podmazivati; podmazujem I (P podmazati) to be greasing, lubricating
 podmazivanje greasing, lubricating
 pódne noon
 prě pódne before noon, AM
 pòsle pódne afternoon, PM
 danas pòsle pódne this afternoon.
 pogásiti; da pógasim P (I gásiti) to extinguish, turn off
 pógledati; da pógledam P (I glèdati) to look at, glance at
 pojedínačan, -čna, -čno individual
 pójesti; da pójedem; pójeo, -ela; pójeden P (I jèsti) to eat up, finish
 eating
 pokazati; da pókazžem P (I pokazivati) to show, demonstrate
 pokazivati; pokazujem I (P pokazati) to be showing, demonstrating
 pòkraj beside (with G)
 pokvāriti; da pòkvārim P (I kvāriti) to spoil, get out of order
 pòkvāren, -a, -o spoiled (food); out of order (apparatus); corrupt (persons)
 pòla / pò half
 polazak, polaska pl polasci departure, start
 polaziti; polazim I (P počí) to be starting, leaving, departing
 položāj position; location (city)
 poljoprìvredni, -ā, -ō agricultural
 pomagati; pomāžem; pomagao, -ala; pomāgan I (P pomóci) to be helping,
 assisting, aiding
 pomisliti; da pomislim P (I mīsliti) to think
 pomóc f help, assistance, aid
 pomóci; da pomognem; pomogao, pomógla / pomogla; pomognūt P (I pomagati)
 to help, assist, aid
 ponédeljak / ponédeljnik pl ponédeljci G ponédeljākā Monday
 pónekad sometimes
 pópiti; da pòpijem; pòpio, pòpila; pòpit / popíjen -éna P (I piti) to drink
 up, finish drinking
 pòpraviti; da pòpravim P (I pòpravljati) to repair, to correct, to improve
 pòpravljati; pòpravljām I (P pòpraviti) to repairing, correcting, improving

pòred beside, next (with G)
 pòred tòga besides that, in addition to that
 porédati; da porédām P (I rédati) to line, file; refl. to file up, line up
 pòrodica family
 pòrtir, -fra desc clerk (hotel)
 pòruka message
 pòsao, pòsla m pl pòslovi G pòslōvā work, job
 ĩmam pòsla I'm busy
 pòseta [pòsjeta] visit
 pòslati; da pòš(a)ljēm; pòslao; pòslān / pòslāt P (I slāti) to send
 pòsle after (with G)
 pòslednji [pòslijednji], -ā, -ē last, the last
 pòslovan, -vna, -vno pert. to business
 pòslovan čòvek business man
 poslúžiti; da poslúžim P (I slúžiti / poslužívati) to serve
 poslužívati; poslúžujēm I (P poslúžiti) to be serving
 pòstelja bed
 pòstepeno gradually
 posúditì; da posúdim P (I posudívati) to loan
 posudívati; posúdujēm I (P posúditì) to be loaning, to loan
 pòšta post office, mail
 pòšto after, since, as
 poteškóca difficulty
 pòtpuno completely
 potrážiti; da potrážim P (I trážiti) to seek, demand, ask for, look for
 pòtreban, -bna, -bno necessary
 potróšāč, -āča consumer
 potróšiti; da pòtrošim P (I tróšiti) to spend, consume
 pòverovati [pòvjerovati] (25.3); da pòverujēm P (I vèrovati) to believe
 pòvrce vegetable, vegetables
 pozajmíti; da pòzājmim P (I pozajmljívati) to loan
 pòzdrav greeting
 pòzdraviti; da pòzdravim P (I pòzdravljati) to greet
 pozívati; pòzivām I (P pòzvati) to be inviting, calling
 pòznati; da pòznām; pòznāt P (I poznāvati) to recognize (a person); to be
 acquainted with
 pòznāt, -a, -o known, famous
 poznāvati; pòznājēm I (P pòznati) to be acquainted with, to know

pòzorište theater
 pòzvati; da pozóvēm; pòzvaó, pòzvāla, pòzvān / pòzvāt P (I pozívati) to invite
 pòžaliti se; da se pòžalīm P (I žaliti [se]) to complain
 požéleti [požéljeti]; da požélīm P (I žéleti) to wish, to want to
 požúrīti; da požúrīm P (I žúrīti) to hurry
 pránje washing
 práštati; práštām I (P opróstiti) to pardon, refl. to take leave
 práti, pèrēm; práo, prála I (P óprati) to be washing
 práviti; právim I (P nápraviti) to be making
 práznik pl. práznici holiday
 práznikom on holiday, holidays
 práv, -a, -o right, just; straight
 práv straight; just
 právac, -vca direction
 právo right; pl. law studies
 býti u právu / ímati právo to be right
 prázan, -zna, -zno empty, vacant
 prázniti; práznim I (P izprázniti) to empty
 přè [prìje] before, ago (with G)
 málo přè a short while ago
 přè négo štó before (plus verb)
 štó přè as soon as possible
 přécí; da přèđēm; přéšao, přéšla; přèđen P (I přélaziti) to cross
 přèd(a) in front of, before (with G)
 přèda mnóm in front of me
 přèdeo [přédjel] m G přèdela [přédjela] pl. přèdeli [přédjeli] region,
 area, landscape; pl. countryside
 přèdgrāđe suburbs
 přégled / přèglèđ [prijégled] survey, examination, inspection
 přégledati; da přégledām P (I preglèdati / preglèđavati) to examine, check
 preglèdati; preglèđām I (P přégledati) to be examining, checking
 preglèđavati; preglèđāvām I (preglèdati) to be examining, checking
 přèhranbeni / přèhrambeni, -a, -o food-, pert. to food
 přèhranbena indústrija food industry
 přékid interruption, break
 preko across (with G)
 preko púta across from (with G)
 přèk(o)sutra the day after tomorrow

přelaz [prijelaz] crossing, pass
 přelaziti; přelazim I (P přeci) to be crossing, going over
 prema towards, according to (with D)
 přetřpan, -a, -o crowded
 převésti; da převédem; préveo, převéla P (I převoditi) to translate, to
 cross (road)
 převíše too much
 převoditi; převodim I (P převésti) to be translating, to be crossing (road)
 převözni, -a, -o pert. to transport
 přibor set, kit, outfit
 přičekati; da pričekam P (I pričekivati) to wait
 pričekivati; pričekujem I (P pričekati) to wait
 přijatan, -tna, -tno pleasant, agreeable, nice
 přijem [přimanje] reception, party; receipt
 přilično rather, fairly
 primati; primam I (P přimiti) to be receiving, accepting
 přimiti; da přimim; přimljen P (I přimati) to receive, accept
 přijatelj friend
 přimorskí, -á, -ó coastal, seaside, littoral
 přirodan, -dna, -dno natural
 přirodno naturally
 přljav, -a, -o dirty
 pročítati; da pročítam -ám -áte; pročítao, pročítala; pročítan P (I čítati)
 to read through, finish reading
 přoci; da přodem; přošao / prošao, prošla P (přolaziti) to pass by, go
 through
 přoci dobro to fare well
 prodati; da prodam, prodámo P (I prodávati) to sell
 prodávati; prodajem I (P prodati) to be selling
 prodavnica sales outlet
 produžiti; da produžim P (I produžavati) to continue
 produžavati; produžavam I (produžiti) to be continuing
 proizvod product
 proizvođač, -aća producer
 přolaziti; přolazim I (P přoci) to be going through
 přoleće [přoljeće] spring
 přoletnji [přoljetnji], -á, -é pert. to spring
 přolećni [přoljećni], -á, -ó
 přoletni [přoljetni], -á, -ó

SERBO-CROATIAN

---

proméniti [promijéniti] (22.3); prómenjen P (I ménjati) to change
 prómet traffic, turnover (goods)
 prósiti; pròsim I (P isprósi) to ask, to beg, ask in marriage
 pròst, -a, -o simple, vulgar
 pròsto simply, vulgarly
 pròšli, -ā, -ō past, last
 provésti; da provédēm; próveo, -éla; provéden -éna P (I provóditi) to take
 through; to spend, pass (time)
 provóditi; provodím I (P provéstí) to take through; to spend, pass (time)
 prózor window
 pr̀tíljāg, -āga baggage
 pr̀vi, -ā, -ō first
 pr̀vo at first
 p̀mpa G pl. p̀mpí pump
 p̀n, p̀na / p̀na, -o full
 p̀niti; p̀nim I (P nápniti) to fill
 p̀stiti; da p̀stim; p̀stio; p̀šten P (I p̀štati) to let
 p̀štati; p̀štām I (P p̀stiti) to let
 p̀t pl. p̀tevi / p̀tovi road, way, trip
 p̀t, pl. p̀tā time (instance); pròšli p̀t last time
 putóvati; putujēm, putovao, putovála I (no P) to travel

 ráčun, -úna bill, account
 íci (nèkome) u ráčun to suit
 ráditi; rádim I (P uráđiti) to work, to do
 ráđnik pl. ráđnici worker
 ráđnja Gpl. ráđnji store, action
 ráđnja sa samopóslugom / ráđnja sa samopósluživanjēm supermarket
 ràdo willingly, gladly
 vr̀lo ràdo I'd be glad to
 rání, -ā, -ō early
 ràno early, before (adv.)
 ránije earlier, before
 ràsporēd schedule
 rásti, rástēm; rástao, rásla I (P odrásti) to grow
 rázan, -zna, -zno; rázní various
 razbóleti se [razbóljeti se] (23.4) da se razbólím P (I razbólévati se) to
 fall sick, get sick

razbolévati se [razboljévati se] (23.4); razbólevām se I (P razbóleti se) to be
 falling sick, getting sick
 rázgliedati; da rázgliedām P (I rázgliedati / rázgliedávati) to look over
 rázgliedati; rázgliedām I (P rázgliedati) to be looking over
 rázgliedávati; rázgliedávām I (P rázgliedati) to be looking over
 razgovárati; razgovárām I (P razgovóriti) to be conversing, talking
 razgovóriti; da razgovóritim P (I razgovárati) to cheer up (someone)
 rázonoda entertainment
 rázred class
 razúmeti [razúmjeti]; razúmēm [razúmijēn] I to understand
 razumévati [razumijévati]; razúmēvām-[razúmijevām] I to understand repeatedly
 razúmljiv, -a, -o understandable
 rđdav, -a, -o; gòri bad
 rèč [rìječ] f Gpl. réči [rijéči] Dpl. réčima [rijéčima] word
 réci; da rèčem; rèkao, rékla; réčen -éna P (I govóriti) to say
 ne bih rèkao I wouldn't say
 ví rékoste you said
 rèd pl. rèdovi order, row, turn, line
 u rédu all right, O.K.
 rédak [rijédak] -tka, -tko; rètki [rìjetki]; rèdi [rjèqi] rare
 rédati, réđati I (P porédati) to file, put in order; refl. to line up
 réka [rijéka] D réci [rijéci] river
 rètko [rijétko] seldom, rarely
 rétko kàd [rijétko kàd] rarely ever, hardly ever
 restórān, -āna restaurant
 ékspres-restórān cafeteria
 rezervóār / rezérvoār, -āra tank
 rìba fish
 rìža rice
 ròba goods
 róditelj parent
 ròđak pl. ròđaci relative
 rúčak, rúčka lunch
 rúčati; rúčām I (no P) to eat lunch
 ručávati; rúčávām to eat lunch repeatedly

s, sa (with G) from, from off, out of (a vehicle); (with I) with (accompaniment)
sábornĭ, -ã, -õ pert. to council, cathedral
sáčekati; da sáčekãm P (I čekati / sačekívati) to wait for (up to the point
of arrival)
sačekívati; sačekujēm I (P sáčekati) to be waiting for (up to the point of
arrival)
sàd(a) now
za sàda for the time being, at present
saláta salad
zèlena saláta lettuce
sàm, sáma, -o alone, -self
sàmĭm tĭm by the same token
sàmo only
samopósluga / samoposluživanje self-service
sàobraćaj traffic, transportation
sàobraćajniĭ, -ã, -õ pert. to transportation, traffic
sàobraćajan, -jna, -jno busy (street)
saóbraćati; saóbraćã I (no P) to communicate, commute
sástanak, sástãnka pl. sástãnci meeting, appointment
sàt pl. sàti G sàtĭ hour, clock (time)
sàt pl. sàtovi G sàtõvã watch, clock (timepiece)
u kolíko sàtĭ at what time
sàv, svà, svè all
svè everything, all (pron)
sávjetnik [sávjetnik] pl. sávjetnici [sávjetnici] councillor, adviser
sèbe, se reflexive pronoun (A)
sècati se [sjècati se]; sècam se I (P sètiti se) to remember (with G)
sèdam seven
sèdati [sjèdati]; sèdãm I (P sèsti) to be in act of sitting down
sédenje sitting
sédeti [sjédeti / sjédjeti]; sédĭm -fmo, -fte I (P sèsti) to sit,
be sitting
sélo village
sèljãk, -ãka pl. seljãci peasant
sèm / òsim besides, except (with G)
sèsti [sjèsti]; da sèdnem, sèò, sèla P (I sèdati / sèdeti) to sit down
sèstra Gpl. sestãrã sister
sètiti se [sjètiti se]; da se sètĭm P (I sècati se) to remember (with G)

sezōna	season		
sìgūran, -rna, -rno; sigūrniĭI	safe, secure, sure		
sìgūrno	surely		
simpātičan, -čna, -čno	attractive, likable, nice		
sìn pl. sìnovi G sinōvā	son		
sìnōć	last night, last evening		
sirómašan, -šna, -šno	poor		
skóro	recently, almost		
skrètānje	turning side, deviation		
skūp, skūpa, -o; skūpĭ; skūplĭI	expensive		
skūpština	assembly		
Nārodna skūpština	National Assembly		
slāb, -a, -o; slābijĭI	weak		
slādak, slātka, -o; slātki; slādĭ	sweet		
slāti; šālĭēm; slān / slāt I (P póslati)	to be sending, to send		
slīčan, -čna, -čno	similar		
slikóvit, -a, -o	picturesque		
slòbodan, -dna, -dno	free		
Slóvĕn, Slovĕna / Slāvĕn, Slavĕna	Slav		
slùčāj D slùčaju / slučāju pl. slùčāji / slùčājevi	case		
nēsrećan slùčāj	accident		
slùčājan, -jna, -jno	casual, accidental		
slùčājno	by chance, casually, accidentally		
slúžben, -a, -o	official		
slúžbeno	officially		
slúžiti; slúžim I (P poslúžiti)	to serve; refl. to use, help oneself		
smétati; smĕtām I (no P)	to disturb, annoy		
snábdeti [snábdjeti] (20.6); da snábdēm; snabdéven -éna P (I snabdévati)			
	to supply		
snabdévāč, -āča [snabdjevāč]	supplier		
snabdévati [snabdijévati] (20.6); snábdĕvām I (P snábdeti)	to be supplying		
sò f G sòli, D sòli, L sòli, I sòli / sòlju pl. sòli, G sòli Dĭ sòlima			
	salt		
sòba Gpl. sòbā	room		
spājati; spājām I (P spójiti)	to connect, link; refl. to be connected		
spójiti; da spójim P (I spājati)	to connect, link; refl. to be connected		
spòmenĭk pl. spòmenĭci	monument		
sprečāvati; spréčāvām I (P spréčiti)	to prevent, hinder		

sprěčiti [sprijěčiti]; da sprěčim P (I sprečāvati) to prevent, hinder
 sprěmati; sprěmām I (P sprěmiti) to be preparing
 sprěmiti; da sprěmim P (I sprěmati) to prepare, get ready
 Srbin pl. Srbi Serb
 srpski, -a, -o Serbian
 srdačan, -čna, -čno cordial
 srěca fortune, good luck
 srěcōm [nà sreću] fortunately
 srěcan, -čna, -čno (srětan) happy, fortunate, lucky
 srěda [srijěda] Wednesday
 srědstvo means, funds
 srěsti; da srětnem, srěo P (I srětati) to meet
 srětan, -tna, -tno (srěcan) happy, fortunate, lucky
 srětati; srětām / srěcām I (P srěsti) to be meeting, to meet
 srōdnik pl. srōdnici relative
 srpskohrvātski, -ā, -ō Serbo-Croatian
 stājati; stājē I (P stāti) to be stopping, to stop, to cost
 stājati / stójati; stójim (-fmo -fite); stājao, stājāla I (P stāti) to be
 standing, to stand, to cost
 stālan, -lna, -lno constant, permanent
 stālno constantly, permanently
 stān pl. stānovi living quarters, apartment
 stānica station, stop
 stanóvati; stānujēm; stānovao, stānovāla I (no P) to live, dwell
 stār, stāra, -o [stāra, -o]; stāri; stāriji old
 stāti; da stānēm P (I stājati / stójati) to stop, stand
 stīci / stignuti; da stignēm; stīgao, -gla P (I stizati) to arrive, reach
 stizati; stizēm I (P stīci) to be arriving, reaching
 stō hundred
 stō / stōl m G stōla pl. stōlovi table
 stōlica chair
 stómāk, -āka stomach
 strān, -a, -o; strāni foreign
 strāna side, page
 stvār f thing, matter, point
 súbota Saturday
 súbotom Saturdays, on Saturday
 sūdār collision

sùpa	soup
sùprug	V sùpruže spouse, man (formal)
sùpruga	spouse, wife (formal)
sùtra	tomorrow
sùtradān	the next day
sùviše	too much
svákāko	by all means, surely, at any rate, in any case
svākī, -ā, -ō	every
svèt / svljet	D svētu / svijétu pl. světovi / svètovi / svjètovi world, people
mnògo svèta	a lot of people
svètlost [svjètlost]	f I svètlošću light
svèž, -a, -e [svjèž]; svèži [svjèži]	fresh, cool
svèže [svjèže]	fresh, cool (adv)
svìdeti se [svìdjeti se] (18.2); da se svìdi; svìdeo se	P (I svìdati se)
	to please
svìdati se; svìdā se	I (P svìdeti se [svìdjeti se]) to be pleasing, to please
svínjetina	pork
svínjskī, -ā, -ō	pert. to pork
svòj, svója, svóje	one's own (refl.)
svrācati; svrācam	I (P svrātiti) to be dropping in, stopping off
svrātiti; da svrātim	P (I svrācati) to drop in, stop off
svršāvati; svršāvām [svršívati, svršujēm]	I (P svršiti) to be finishing
svršiti; da svršim	P (I svršāvati [svršívati]) to finish
šālter	ticket window
šécér	sugar
šìbica	match
šljìva	plum, plum tree
šljìvovica	plum brandy
šófēr, -éra	chauffeur
šólja	cup
štà / štò	what
štò prè [štò prìje]	as soon as possible
tāčan, -čna, -čno	exact, correct
tāčno	exactly, correctly
tāda	then, at that time
tāj, tāj, tō	that, the (aforementioned)

tò	that, those (pron.)	
tàkav, -kva, -kvo	such	
tàkò	so, thus	
ìsto tàkò	also	
takòðe(r)	also	
tàksi m	taxi	
támān	just, fit (size)	
tāmo	there, over there	
tè	and (stressed)	
tèk	only, for the first time	
tèkstilni, -a, -o	textile	
télećī, -ā, -ē	veal	
teléfōn, -ōna	telephone	
téletina	veal	
temperatūra	temperature	
tèrati; tèrām; tèrān I (P óterati)	to drive, to run, to chase, to drive away	
téško	with difficulty	
teškóća	difficulty	
téžak, téška, -o; téški; téši	difficult, heavy, hard	
téško	with difficulty, hard	
tìsuća	thousand	
tò	that, those (pron.)	
u tóme	in that	
pored tōga / sem tōga	besides that, in addition to that	
tìme	thereby	
tòčan, -čna, -čno (Cr)	exact, correct	
tolíki, -a, -o	that big	
tolíko	that much, that many	
tòpal / tòpao, tòpla, -o; tòplī	warm	
tràjati; tràjē I (no P)	to last	
trāmvaĵ	streetcar	
trážiti; tràžim I (P zatražiti / potražiti)	to demand, require, seek, look for, ask for	
trèbati; trèbā, trèbalo I (P zátrebati / ústrebati)	to be necessary	
trèbā da ídē	he should go	
trèba mi sòba	I need a room	
trĕg pl. trĕgovi	square	

tr̄govačkī / tr̄govinskī, -ā, -ō commercial
trólējbus [trólījbus] trackless trolley, trolleybus
tróšiti; tróšim I (P potróšiti) to spend, to consume
tr̄žnica (Cr) market place
tù here
tvrdava citadel

u at (what time; in (place where - D); into (place to which -A)
učíniti; da učinīm P (I číniti) to do, to make; refl. to seem
účiti; učim, učimo, učíte; učio; učen I (P naučiti) to be learning,
teaching
úci; da uđēm; ušao, P (I ulaziti) to go in, enter
údati se; da se uđām; uđāla; uđāta P (I udāvati se) to get married (of
woman)
udāvati se; udajēm se; udāvāla se; udāvāna I (P údati se) to be getting
married (of woman)
údōban, -bna, -bno; udōbniji comfortable
ugāsiti; da ugāsīm; ugāšēn P (I gāsiti) to extinguish, to turn off
úgodan, -dna, -dno comfortable, convenient, pleasant
ùjutru / ùjutro in the morning
úklanjati; úklanjām I (P uklóniti) to be removing
uklóniti; da uklonīm P (I úklanjati) to remove, eliminate
ukljúčiti; da ukljúčim P (I uključívati) to include
uključívati; ukljúčujēm I (P ukljúčiti) to be including
ukljúčujúci including
úlaziti; ulazīm I (P úci) to be going in, entering
úlaznica ticket
ùlica street
ùlje oil
úmesto / mēsto [úmjesto, mjēsto] instead (with G)
úmetnik [úmjetnik] pl. úmetnici [úmjetnici] artist
ùmōran, -rna, -rno tired
únēti; [únijeti, unijēti]; da unēsēm, ūneo [ùnio], ūnēla [únijela]; ūnēt
[únijet] unēsen -éna P (I unósiti) to bring in, carry in
unósiti; unosīm I (P únēti [únijeti] to be bringing in, carrying in
unūtra / únūtra inside
upáliti; da upálim; upáljen P (I páliti) to light

upítati; da úpitām P (I pítati) to ask question
 úplašiti; da úplašim P (I plàšiti) to frighten, scare; refl. to be frightened
 upotřebiti; da upótrēbim P (I upotrebljávati / upotrebljívati) to use
 upotrebljávati; upotřebljāvām [upotrebljívati, upotřebljujēm) to be using
 upóznati (se sa); da (se) upóznām (sa), -āmo -āte P (I upoznāvati) to
 become acquainted with, to know, meet
 upoznāvati; upoznājēm I (P upóznati) to become acquainted (more than once)
 úpravo just
 úra (Cr) hour, clock, watch
 urāditi, da urādīm; urāden P (I rāditi) to work, to do
 ūred office
 úredan, -dna, -dno orderly, tidy
 urēditi; da urēdīm; urēden P (I uredívati) to organize, put in order, settle
 uredívati; urėdujēm I (P urēditi) to be organizing, putting in order, settling
 úspeti; da úspēm P (I uspėvati) to succeed
 uspėvati; uspėvām I (P úspeti) to be succeeding
 ūspūt / úz pūt on the way, by the way
 ústajati; ústajēm; ústajao, ústājala I (P ústati) to be getting up
 ústati; da ústanēm P (I ústajati) to get up
 ústrebati; da ústrebā P (I trėbati) to be found necessary
 ūtisak, ūtiska pl ūtisci impression
 útorak, útoraka Gpl útorākā (/útornik pl útornici) Tuesday
 utřnuti; da utřnēm P (I utrnjívati) to extinguish, turn off
 utrnjívati; utrnjujēm I (P utřnuti) to be extinguishing, turning off
 ūvečė(r) in the evening
 ūvek [ūvijek] always
 ūz along, up (with A)
 úz pūt /ūspūt on the way, by the way
 úzėti; da ūzmēm; ūzeo, ūzėla; ūzėt P (I úzimatī) to take, get
 úzimatī; úzimām I (P úzėti) to be taking, getting
 uznemirāvati; uznemirāvām [uznemirívati, uznemirujēm] I (P uznemirīti) to be
 disturbing
 uznemirīti; da uznemirīm P (I uznemirāvati / uznemirívati) to disturb

 váljda perhaps, maybe
 vān outside (with G)
 vāni outside (adv)
 vāroš f city

vàš, -a, -e your, yours
 vâžan, -žna, -žno important
 vèče G vèčera (no pl) evening
 vèčer f pl vèčeri Gpl večeri evening
 večera supper, evening meal
 večeras this evening
 večerati; večerām I (no P) to eat supper
 večerāvati; večerāvām I (no P) to eat supper (more than once)
 vèć already; but (contrastive)
 vèdar, -dra, -dro clear (of weather)
 vèlikī / vèlik, -a, -o; vèlikī; vèćī great, big, large
 vèza connection, tie, link
 vèzati; da vèžēm; vèzan P (I vezivati) to tie, connect, link
 vezivati; vezujēm I (P vèzati) to be tying, connecting, linking
 vèrovati; vèrujēm [vjèrovati] (25.3) I (P póverovati) to be believing
 verovātno / vèrovātno [vjerojātno] probably
 vī you
 vīdeti; vīdīm; vīden [vīdjeti] (17.2) I (no P) to see
 vīden, -a, -o prominent
 vīdati; vīdām I to see often, to see again and again
 vīdenje seeing
 do vīdenja goodbye
 vīkend weekend
 vīno wine
 vīsok, visóka, -o; vīsokī; vīšī high, tall
 vīše more
 svè vīše more and more
 vlāk pl vlākovi train
 vòće fruit, fruits
 jūžno vòće tropical fruit
 vóda water
 vóditi; vòdīm I (P odvésti) to lead, take
 vóletī; vólīm [vóljeti] (17.2) I (P zavóletī) to like, love, prefer
 vòz pl vòzovi train
 vózilo vehicle
 vóziti; vòzīm I (P odvésti) to drive; refl. to ride
 vóžnja drive, driving, riding
 rēd vóžnje time-table
 vráčati; vráčām I (P vrátiti) to return

vráta n pl door
 vrátiti; da vrátim P (I vràcati) to return
 vrédeti; vrédí [vrijéditi] (20.6) I (no P) to be worthy
 vréme [vrijéme] G vrémèna pl vremèna time, period of time; weather
 za vréme [za vrijeme] during (with G)
 s vrémèna na vréme [s vremena na vrijeme] from time to time
 vrlo very
 vřsta kind, species, brand, sort
 vřšiti; vřšim I (P izvřšiti) to perform, to do, to execute
 vřt / vřt pl vřtovi garden
 vřúc, vřúca, -e; vřúci; vřúci hot
 vřúica temperature, high fever

 za for (with A); behind (with I)
 za vréme [za vrijeme] during (with G)
 zábaviti; da zábavim P (I zábavljati) to entertain, amuse; refl. to stay
 zábavljati; zábavljám I (P zábaviti) to be entertaining, amusing; refl. to
 amuse oneself, have a nice time
 zábóraviti; da zábóravim P (I zábóravljati) to forget
 zábóravljati; zábóravljám I (P zábóraviti) to be forgetting
 zábrinuti se; da se zábriném P (I brinuti se) to come to worry about
 zábuna confusion
 zàdnji, -ã, -ě last, the last
 zadócniti; da zadócnim P (I zadócnjávati) to be late
 dá ne zadócnimo lest we be late
 zadócnjávati; zadócnjávám I (P zadócniti) to be late
 zàdevólján, -ljána, -ljno satisfied, pleased, happy
 zadovoljstvo satisfaction, pleasure
 zadržati; da zadržim P (I zadržávati) to retain; refl. to be detained, to
 stay long
 zadržávati; zadržávám I (P zadržati) to be retaining; refl. to be detained,
 to stay long
 Zágreb Zagreb
 záinteresovati; da zainteresujě P (I interesovati) to interest; refl. to be
 interested in
 záista / záista indeed
 zàjedno together
 zakásniti; da zakásnim P (I zakašnjávati) to be late
 da ne zakásnimo lest we be late

zakašnjāvati; zakášnĵāvām I (P zakásniti) to be late
 zamóliti; da zámolĭm P (I móliti) to beg, to ask politely; refl. to pray
 zanĭmati; zánĭmām I (no P) to entertain; refl. to be engaged, employed
 zanĭmljiv, -a, -o interesting
 zaobĭći; da zaobĭdĕm; zaobĭšao, zaobĭšla P (I zaobĭlaziti) to bypass
 zaobĭlaziti; zaobĭlazĭm I (P zaobĭći) to be bypassing
 zàpadnĭ, -ā, -ō / zàpadnĭ western
 zapáliti; da zápālĭm P (I páłiti) to light, set fire
 zapĭtati; da zápĭtām P (I pĭtati) to ask a question
 zar (interrogative particle)
 zar nè (interrogative sentence final), is it not so?
 zārez comma
 zāstoj stagnation, standstill
 zàšto / što why, what for?
 zàto therefore, for that reason
 zàto što because of
 zadržĭti; da zadržĭm P (I trāžiti) to seek, to demand
 zátrebatĭ; da zátrebā P (I trĕbati) to need, to be necessary
 zatvāratĭ; zátvārām I (P zatvóriti) to be closing, to close
 zatvóriti; da zátvorĭm P (I zatvāratĭ) to close
 zàuzet, -a, -o busy
 zaúzetĭ; da zaúzmĕm; zàuzeo, zàuzĕla; zàuzĕt P (I zaúzimati) to take, occupy
 zaúzimati; zaúzimām I (P zaúzetĭ) to be taking, occupying
 zāvisiti; zāvisĭ I (no P) to depend on (on : od plus G)
 zavóleti [zavólĵeti], da zāvólĭm P (I vóleti) to come to like, to fall in
 love
 zbĭlja indeed
 zbòg on account of, because of (with G)
 zbòg tòga because of that
 zbòg tòga što because (with verb)
 zbògom goodbye
 zdràvo Hi!
 zélen, zeléna, -o; zèlenĭ green
 zémička roll
 zémlja land, country
 zgòdan, -dna, -dno convenient
 nàjzgdniĵĭ, -ā, -ĕ the most convenient
 zgràda building
 zĭma winter, cold

žimi during winter, in winter
 značiti; znači I (no P) to mean
 znamenitost f I znamenitošću sightseeing
 znati; znam, znamo, znate; znati / znati I (no P) to know
 zoološki / zoološki, -ā, -ō zoological
 zrcalo mirror
 zvaničan, -čna, -čno official
 zvati (se); zovem (se); zvaò, zvala; zvan / zvat I (P pozvati) to call

 žaliti; žalim I (P požaliti se) to regret, to be sorry; refl. to complain
 žao sorry
 Žao mi je I'm sorry
 bilo mi je žao I was sorry
 biće mi žao I will be sorry
 žalost f I žalostću sadness, grief, affliction
 na žalost unfortunately
 žedan, -dna, -dno thirsty
 želiti [željeti] (17.2); želim I (P poželeti) to wish, desire, want to
 železnica [željeznica] railroad
 železnički [željeznički], -ā, -ō pert. to railroad
 želudac g želuca stomach
 žemljica roll
 žena wife, woman
 ženiti se; ženim se I (P oženiti se) to get married (of, man)
 žigica match
 živeti [živjeti] (17.2); živim I (no P) to live
 živež foodstuff
 živežni, -ā, -ō pert. to foodstuff
 živopisan, -sna, -sno picturesque
 životni, -ā, -ō pert. to life, vital
 žuriti; žurim I (P požuriti) to be hurrying